

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
DIŞ İLİŞKİLER VE YURT DIŞI İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DIYİH 2017 YILI RAPORU

Yurt Dışındaki Vatandaşlarımıza İlişkin Gelişmeler ve Sayısal Bilgiler

©

Bu kitabın yayın hakkı T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne aittir. Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

ISBN: 978-975-455-130-3

ISSN: 1301-1367

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

SUNUŞ

Batı Avrupa ülkelerine çalışmaya giden vatandaşlarımızın ihtiyaçları doğrultusunda Bakanlığımızın ana hizmet birimlerinden biri olarak ihdas edilen Genel Müdürlüğümüz, yabancı ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın ve aile bireylerinin çalışma, sosyal güvenlik haklarının korunması ve geliştirilmesinde, özellikle de gençlerin nitelikli işlerde çalışmaları ve anavatanla bağlarının korunmasında önemli bir işlevi yerine getirirken, yurda dönen vatandaşlarımıza yardımcı olunması ile uluslararası alanda Bakanlığımız yetki ve sorumluluk alanına giren konularda ülkemizin temsil edilmesi görevlerini ifa etmektedir.

Genel Müdürlüğümüz yurt dışında yaşayan bu vatandaşlarımıza yönelik yoğun çalışmalar yürütmekte, Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz vasıtasıyla yılda ortalama 100 bin civarında vatandaşımızın talepleri karşılanmaktadır. Bunun yanı sıra, yurt dışında görev yapan personelimiz vatandaşlarımıza hizmeti yalnız bürolarında değil, aynı zamanda vatandaşlarımızın kurdukları derneklerde toplantılar yapmak suretiyle yerine getirmektedirler.

Bu kapsamda, 2017 yılında 600'ün üzerinde toplantı gerçekleştirilmiş ve yurt dışındaki Müşavirlik ve Ataşeliklerimiz yürüttükleri çalışmalar ve verdikleri hizmetlerle yaklaşık 330 bin vatandaşımıza ulaşılmıştır.

Genel Müdürlüğümüz, vatandaşlarımıza ve bulunulan ülkenin çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sayısal verileri ve değerlendirmeleri içeren yıllık faaliyet raporunu 1979 yılından bu yana yayımlamaktadır. Alanında özgün bir kaynak olan 'DİYİH Yıllık Raporu', konu ile ilgili politikaların oluşturulmasında önemli bir veri desteği sağlamasının yanı sıra, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi bakımından da yol gösterici olmakta, bu alanda araştırmalar yapan akademik çevrelerin başvuru kaynakları arasında yer almaktadır.

2017 yılı raporumuz da her yıl olduğu gibi, ilgili ülkelerde görev alanımıza giren mevzuat veya uygulama değişikliklerini, yurt dışındaki faaliyetlerimizi ve uluslararası kuruluşlar ile yürüttüğümüz çalışmalarını içermektedir.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	IV
DİYİH GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER.....	6
I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER	8
1. ALMANYA	9
1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	9
1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	12
1.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	20
1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	30
1.5. GÖÇ VE UYUM.....	32
1.6. YARGI KARARLARI.....	33
2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ	38
2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	38
2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	43
2.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	58
2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	66
2.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	68
3. AVUSTRALYA	77
3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	77
3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	80
3.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	84
3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	88
3.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	90
4. AVUSTURYA	92
4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	92
4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	96
4.3. SOSYAL GÜVENLİK.....	106
4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	118
4.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	122
4.6. YARGI KARARLARI.....	127
5. AZERBAYCAN	134
5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	134

5.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	135
5.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	141
5.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	144
5.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	145
6.	BELÇİKA	146
6.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	146
6.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	150
6.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	161
6.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	171
6.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	173
7.	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	175
7.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	175
7.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	177
7.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	188
7.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ.....	191
7.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	192
8.	CEZAYİR	193
8.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	193
8.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	195
8.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	199
8.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	202
9.	FRANSA	203
9.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	203
9.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	205
9.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	219
9.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	234
9.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	235
10.	HOLLANDA	238
10.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	238
10.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	241
10.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	250
10.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	256
10.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	257
10.6.	YARGI KARARLARI.....	259

11.	İNGİLTERE	263
11.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	263
11.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	269
11.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	276
11.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	280
11.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM.....	281
12.	İSVEÇ	282
12.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	282
12.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	286
12.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	291
12.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	302
12.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM.....	303
13.	İSVİÇRE	306
13.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	306
13.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	311
13.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	321
13.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	333
13.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM.....	335
14.	KATAR	337
14.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	337
14.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	339
14.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	342
14.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	343
14.5.	GÖÇ VE UYUM.....	344
15.	KAZAKİSTAN	346
15.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	346
15.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	347
15.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	362
15.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM.....	365
15.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM.....	367
16.	KUVEYT	370
16.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER.....	370
16.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM.....	371
16.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	375

16.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	377
16.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	378
17.	KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ	380
17.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	380
17.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	382
17.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	384
17.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	386
18.	RUSYA	388
18.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	388
18.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	390
18.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	396
18.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	403
18.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	404
19.	SUUDİ ARABİSTAN	408
19.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	408
19.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	409
19.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	412
19.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	415
19.5.	GÖÇ VE UYUM.....	416
20.	TÜRKMENİSTAN	418
20.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	418
20.2.	ÇALIŞMA HAYATI.....	421
20.3.	SOSYAL GÜVENLİK.....	425
20.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ.....	433
20.5.	GÖÇ VE UYUM.....	435
20.6.	YARGI KARARLARI.....	436
II.	ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER.....	437
21.	ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	438
22.	AVRUPA KONSEYİ (AK)	444
23.	İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)	452
24.	G20 PLATFORMU	457
25.	İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (İİT)	460
III.	İKİLİ ANLAŞMALAR.....	465
26.	SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI	466

27. İŞGÜCÜ ANLAŞMALARI	468
28. İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI	469
IV. DİYİH GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ	470

DİYİH GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞI TEŞKİLATINA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Kuruluş

Türkiye’den sanayileşmiş Avrupa ülkelerine yönelik 60’lı yılların başından itibaren başlayan işgücü göçünden sonra doğan ihtiyaç sonucu, vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerini korumak ve ilgili kurumlar nezdinde sorunlarını çözmeye yönelik girişimlerde bulunmak amacıyla 08.05.1967 tarihinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yurt Dışı Teşkilatı kurulmuştur.

Yurt dışı teşkilatımızın vatandaşlarımızın bulunduğu ülkelerde hizmete başlamasından kısa süre sonra 06.04.1972 tarihinde Çalışma Bakanlığı’nın ana hizmet birimlerinden biri olarak “Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü” kurulmuştur. Genel Müdürlüğümüzün adı 13.12.1983 tarihinde “Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” ve 24.07.2003 tarihinde “Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir.

Bu tarihte yeniden yapılandırılan DİYİH Genel Müdürlüğü, faaliyetlerini ‘yurt dışı vatandaş hizmetleri’ ve ‘dış ilişkiler’ olmak üzere iki ana eksen üzerinde yürütmektedir.

Yurt Dışı Vatandaş Hizmetleri

Bugün yurt dışında büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere yaklaşık üç milyon Türk vatandaşımız yaşamaktadır. Bu rakam diğer ülke vatandaşlığına geçmiş olanlarla birlikte altı milyonu aşmaktadır. Bunun yanı sıra yurt dışında bir süre çalıştıktan sonra Türkiye’ye kesin dönüş yapmış, ancak geçmiş çalışmalarından dolayı bu ülkeler ile hem hukuki hem ailevi bağlantıları süren iki milyondan fazla vatandaşımız bulunmaktadır.

Genel Müdürlüğümüz, yurt dışında çalışan veya yurt dışı ile bağlantıları devam eden vatandaşlarımızın ve aile fertlerinin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatından doğan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda her imkânı seferber etmektedir. Bu amaçla 21 ülkede 20’si Büyükelçiliklerimiz bünyesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği ile 22’si Başkonsolosluklarımız bünyesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği olmak üzere toplam 42 birimle vatandaşlarımıza hizmet verilmektedir.

Dış İlişkiler

Genel Müdürlüğümüz, Bakanlığımızın faaliyet alanına giren konularda ülkemizi Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ve Avrupa Konseyi (CoE) başta olmak üzere uluslararası kuruluşlar nezdinde temsil etmekte ve bu kuruluşların sözleşmelerine taraf olmaktan kaynaklanan yükümlülüklerinin yerine getirilmesine yönelik çalışmaları yürütmektedir. Bununla birlikte vatandaşlarımızın hak ve menfaatlerinin korunması amacıyla ikili sosyal güvenlik ve işgücü anlaşmalarının yapılmasını sağlamakta ve Bakanlıklararası işbirliği anlaşmaları ile yabancı ülkelerin muadil Bakanlıkları ile yakın ilişkilere süreklilik kazandırmaktadır.

Şehitlerimiz

Ülkemizin birbirinden değerli birçok diplomatı 1973-1984 yılları arasında Ermeni terör örgütleri tarafından hunharca katledilmiştir. Dünya diplomasi tarihinde benzeri olmayan bu teröre yurt dışı teşkilatımızda görev yapan 3 diplomatımız şehit verilmiştir. Silahlı saldırı neticesinde Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Müşavir Yardımcısı olarak görev yapan Reşat MORALI ile Din Görevlisi olarak görev yapan Tecelli ARI 4 Mart 1981 tarihinde, Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimiz nezdinde Sosyal Yardımcı olarak görev yapan Erdoğan ÖZEN 20 Haziran 1984 tarihinde eli kanlı teröristler tarafından şehit edilmiştir. Ancak bilinmelidir ki, yurt dışında ülkesine ve milletine hizmet etmek için canları pahasına görev yapan personelimiz hiçbir terör örgütüne ve tehdide boyun eğmeyecektir.

Geleceğe Bakış

Genel Müdürlüğümüzün en önemli hedefi geçmişte olduğu gibi bugün de büyük bir sorumluluk bilinci ve fedakârlıkla çalışarak ülkemizin ayrılmaz bir parçası olan yurt dışındaki vatandaşlarımıza sunduğu hizmetleri günün gereklerine uygun olarak çeşitlendirmek, vatandaşlarımızın uluslararası hukuktan ve buldukları ülkelerin ulusal mevzuatlarından doğan haklarını korumak ve geliştirmek, her alanda olduğu gibi Bakanlığımızın uluslararası alandaki etkinliğini artırmaktır.

**I. BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANINI VE VATANDAŞLARIMIZI
İLGİLENDİREN GELİŞMELER**

1. ALMANYA

1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	40.788.500	5.742.180	764.935
Kadın	41.877.000	4.881.760	718.580
Toplam	82.665.500	10.623.940	1.483.515

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

1.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2017	14.984	973.453	*	2.456.968
2016	16.290	958.469	*	2.464.582
2015	19.674	942.179	*	2.448.292
2014	22.463	922.505	*	2.449.623
2013	27.970	900.042	*	2.449.850
2012	33.246	872.072	*	2.447.789

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Alman vatandaşlık hukukuna göre 2000 yılından sonra çifte vatandaşlık bazı istisnalar dışında mümkün değildir. Bu nedenle ilgili yıllara ait çifte vatandaş sayısı belli değildir.

1.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	21.130	*	19.960	*	41.090
16-35	222.100		201.415		423.515
36-50	251.660		234.475		486.135
51-65	154.135		136.960		291.095
66-75	61.285		85.600		146.885
76 +	54.625		40.170		94.795
Genel Toplam	764.935		718.580		1.483.515

(*) 0-15 yaş grubundaki çocukların %95'i 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaşdır.

1.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Bavyera	100.455	*	93.785	*	194.245
Berlin Brandenburg	58.055	*	52.670	*	110.725
Bremen	12.360	*	11.595	*	23.950
Hamburg	24.115	*	21.685	*	45.800
Hessen	79.770	*	76.625	*	156.395
Meclenburg Vorpommern	880	*	475	*	1.355
Aşağı Saksonya	45.920	*	43.750	*	89.675
Kuzey Ren Vestfalya	253.315	*	244.315	*	497.630
Rheinland-Pfalz	30.220	*	27.910	*	58.130
Saarland	5.340	*	5.035	*	10.375
Saksonya	3.180	*	1.625	*	4.805

Saksonya Anhalt	1.905	*	1.065	*	2.970
Schleswig Holstein	14.430	*	13.460	*	27.895
Thüringen	1.450	*	815	*	2.260
Baden Württemberg	133.535	*	123.770	*	257.305
Toplam	764.930	*	718.580	*	1.483.515

Kaynak: F.İstatistik Dairesi

(*) 0-15 yaş grubundaki çocukların %95'i 2000 yılından beri yürürlükte olan Alman vatandaşlık hukuku uyarınca çifte vatandaşdır.

1.1.5. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	14.795	5.104	9.418

Kaynak: Federal Almanya'daki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.1.6. Almanya'daki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Türkiye	1.483.515
Polonya	866.855
İtalya	643.065
Romanya	622.780
Yunanistan	362.245
Hırvatistan	367.900
Bulgaristan	310.415
Rusya Federasyonu	249.205
Kosova	208.505
Bosna Hersek	180.950
Diğer	5.328.505
Toplam	10.623.940

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

(*) Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

1.1.7. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2017	33.655	21.350
2016	28.639	24.678
2015	27.952	23.790
2014	22.058	25.520
2013	23.230	27.896

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2017 Yılında İş Piyasası

Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, 2017 yılında tüm çalışanların sayısı yıllık ortalama 638.000 (%1,5) artarak 44,28 milyona yükselmiştir (2016 yılında 429.000 artış ve 43,49 milyonu). Böylece tüm çalışanların sayısı iki Almanya'nın birleşmesinden sonra geçen son 2 yılda olduğu gibi en yüksek düzeye ulaşmıştır.

2017 yılında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısındaki artış çok hızlı şekilde devam etmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, 722.000 (%2,3) artarak, 32,16 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Böylece, sigortaya tabi olarak çalışanlar, tüm çalışanların %72,6'sına ulaşmıştır.

2017 yılında da bağımsız çalışanların sayılarında azalma kaydedilmiştir. Bağımsız çalışanların sayısı 2017 yılında, bir önceki yıla göre, ortalama 26.000 kişi azalarak (%0,6) 4,31 milyon düzeyine inmiştir. Böylece 2017 yılında çalışanların %9,7'sini bağımsız çalışanlar oluşturmuştur.

Düşük ücretli işlerde çalışanların sayıları 2017 yılında 63.000 (%1,3) azalarak 4,80 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bunların tüm çalışanlar arasındaki oranı ise %10,8'dir. Sigortaya

tabi çalışırken ayrıca ek bir işte çalışanların sayısı da bir önceki yıla göre 112.000 (%4,3) artarak 2,70 milyona çıkmıştır.

2017 yılında kısa süreli çalışanların sayısı ortalama 128.000'den 110.000'e inmiştir.

Bölgesel olarak ele alındığında sigortaya tabi olarak çalışanların sayısı, Haziran 2017 itibarıyla bir önceki yıla göre Batı Almanya'da %2,3 artarak 26,16 milyona, Doğu Almanya'da ise %2,1 artarak 6 milyona çıkmıştır.

İş piyasasının durumu eyaletlere göre değerlendirildiğinde, 2017 yılında en büyük artış, 1 yıl öncesinde olduğu gibi %4,3 oranıyla Berlin'de ve sırasıyla Bavyera'da %2,7 ve en düşük artış Saarland'da %1,2 oranlarıyla gerçekleşmiştir. Doğu eyaletlerinden en büyük artış Brandenburg'da %2 oranında, en düşük artış ise Saksonya Anhalt ve Thüringen eyaletlerinde %1,1 oranında gerçekleşmiştir.

Sektörlere göre sigortaya tabi çalışanların sayısı neredeyse tüm işkollarında artış göstermiştir. En büyük artış, nitelikli girişimci hizmet sektöründe 98.000 (%4,3), sağlık ve sosyal hizmet alanlarında 85.000 (%3,9), ticaret alanında 62.000 (%1,4) olarak kaydedilmiştir. Finans ve sigortacılık sektöründe 17.000 (%1,7) azalma kaydedilmiştir.

2017 yılında sigortaya tabi çalışanların %70,8'i hizmet sektöründe istihdam edilmiştir. İmalat sektöründe ise sigortaya tabi çalışanların %28,4'ü istihdam edilmiştir. 2008 yılında bu oran hizmet sektörü için %68 ve imalat sektörü için %31,2 olarak kaydedilmişti.

2017 yılında ortalama 2.533.000 işsiz kayıtlara geçmiştir. (2016 yılında 2.691.000), İşsizlerin sayısı bir önceki yıla göre, 158.000 (%6) daha azdır.

İşsiz kalınan sürede 2016 yılında bir yıl öncesine göre azalma görülmüştür. Bu yılda işsizler ortalama 262 gün (1 yıl öncesinde 268) sonra yeni bir iş bulabilmişlerdir. Uzun süreli işsizlerin (12 aydan fazla işsiz kalanlar) sayısında da azalma görülmüş olup, 2017 yılında ortalama 901.000 kişi uzun süreli işsiz olarak kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre, 92.000 (%9) daha azdır. Uzun süreli işsizlerin tüm işsizler içindeki oranı %35,6 (2016 %36,9) olarak kaydedilmiştir.

2017 yılı işsizlik oranı ortalama %5,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre %0,4 daha azdır. Batı Almanya'da oran %5,3, Doğu Almanya'da %7,6 olarak kaydedilmiştir. Bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da %0,3, Doğu Almanya'da %0,9 azalma kayıtlara geçmiştir.

Sigortaya tabi olarak çalışan yabancıların sayısı da 31.03.2017 tarihi itibarıyla 3.470.146 olarak kayıtlara geçmiştir. Bu rakam bir yıl öncesine göre 338.433 (%11,2) daha fazladır. Yine aynı dönemde 526.796 Türk vatandaşı sigortaya tabi olarak çalışmıştır. Bir yıl önceki döneme göre 10.552 (%2) kişilik bir artış görülmektedir.

2017 Aralık ayı itibarıyla yabancı işsizlerde işsizlik oranı %13,6, Türk vatandaşlarının işsizlik oranı ise %17,5 olarak kaydedilmiştir. Türk işsizlerin yabancı işsizler içindeki oranı ise %18,4 olarak tespit edilmiştir.

1.2.1.1. Ödünç İşçiler ve İstisna Akdi Çerçevesinde çalışanlarla ilgili yeni uygulama

İstisna akdi çerçevesinde ödünç işçi olarak istihdam edilen çalışanların durumları iyileştirilmiştir. 1 Nisan 2017 tarihi itibarıyla çalışanlar en fazla 18 ay boyunca bir işverenin yanında ödünç olarak çalıştırılabileceklerdir. 9 aydan sonra bunların ücretleri firmanın devamlı çalışanlarının ücretlerine uyarlanmak zorunda olacaktır.

1.2.1.2. İş Sağlığı ve Güvenliği

İş Yerleri Tüzüğü modern çalışma koşullarına uyarlanmıştır. Elektronik ortamda çalışma ile dinlenme alanlarına ilişkin koşullar yeniden düzenlenmiştir. Çalışanlarda ortaya çıkan psikolojik bozukluklar da iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı açısından değerlendirilecektir.

1.2.1.3. Küçük İşletmelerde Meslekte İlerleme Önemleri

İşsizlerin küçük işletmelerde meslekte ilerleme önlemlerinden yararlanmaları daha kolay hale getirilmiştir. Eski uygulamada bunların giderlerini işveren karşılamaktaydı. 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren 10 işçiden daha az çalıştıran işyerlerinde masraflar İş Ajansı tarafından karşılanacaktır.

1.2.2. Sayısal Veriler

1.2.2.1. İşverene Bağlı Toplam Çalışan Sayıları

30.06.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	17.273.293	14.891.680	32.164.973
Yabancı	2.179.403	1.290.743	3.470.146
Türk	357.150	169.646	526.796

Kaynak: Federal İş Ajansı

(*)Bu sayıların dışında Almanya'da 4,3 milyon kişi serbest olarak çalışmaktadır. 30.000 Türk (yalnız Türk vatandaşı olan) vatandaşının serbest olarak çalıştığı tahmin edilmektedir.

1.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
15-25	39.991	32.008	71.999
26-40	130.971	60.934	191.905
41-55	156.454	66.090	222.544
55 -65	28.808	10.485	39.293
65-	926	536	1.462
Genel Toplam	357.150	170.053	527.203

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2017 tarihi itibarıyla

Tarım, orman, balıkçılık	805
Maden ve taş toprak	1.423
İmalat sanayi	157.479
Enerji	946
Su işleri, kanalizasyon, çöp sektörü	3.634
İnşaat sektörü	28.795
Ticaret, otomobil ve motorlu araçlar tamirciliği	75.556
Ulaştırma ve depolama	46.519
Otelcilik, lokantacılık	28.786
Bilişim ve iletişim	4.967
Kredi ve sigortacılık	4.207
Emlak ve konut sektörü	1.710
Serbest ve bilimsel hizmetler sektörü	13.578
Diğer iktisadi hizmetler sektörü	85.108
Kamu idaresi, savunma ve sosyal sigortalar	8.863
Eğitim ve öğretim	8.113
Sağlık ve sosyal hizmetler	40.754
Sanat, eğlence, dinlence	3.044
Diğer hizmet sektörleri	12.019
Özel ev hizmetleri	283
Sınır ötesi organizasyonlar	152
Başka iş koluna girmeyen hizmetler	55
Toplam	526.796

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

2016 yılı itibarıyla, Almanya’da 70.000’ün üzerinde Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibarıyla tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir. Yine tahmini olarak Türk işletmelerinde yaklaşık 400.000’e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar Avro, yıllık cironun ise 40 milyar Avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

Sektör	Sayı	Oran
Perakende ticaret	23.170	%33,1
Hizmet	17.850	%25,5
Gastronomi	16.450	%23,5
El sanatları	6.370	%9,1
Toptan ticaret	3.220	%4,6
İmalat sanayi	1.820	%2,6
İnşaat	1.120	%1,6

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

1.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı ortalaması

	Erkek	Kadın	Toplam	
	Sayı	Sayı	Sayı	%
Genel	1.398.108	1.134.724	2.532.832	5,6
Yabancı	376.124	294.587	670.711	14,6
Türk	66.525	54.445	120.970	18,4

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2017 yılı ortalaması

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
15-25	5.294	3.904	9.198
25-35	15.368	10.890	26.258
35-45	20.646	19.358	40.004
45-55	18.290	15.326	33.616
55-65	6.865	4.906	11.771
65 +	61	61	122
Genel Toplam	66.524	54.445	120.970

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.2.2.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla asgari ücret 1 saatlik çalışma için brüt 8,50 Avro'dan 8,84 Avro'ya yükselmiştir.

2017 yılı itibarıyla

İşkolları	Asgari Saat Ücretleri (Avro)	Ortalama Brüt Aylık Ücret (Avro)
İmalat ve hizmet sektörü	8,84	3.779
İmalat sektörü	8,84	3.918
Maden	8,84	4.088
Enerji	8,84	4.882
Su	8,84	3.365
İnşaat	8,84	3.288
Hizmet sektörü	8,84	3.701
Ticaret	8,84	3.472

Ulaştırma ve depolama	8,84	3.020
Otelcilik, lokantacılık	8,84	2.297
Bilişim ve iletişim	8,84	4.905
Kredi ve sigortacılık	8,84	5.120
Emlak ve konut sektörü	8,84	3.954
Bilimsel ve teknik işler alanı	8,84	4.582
Diğer iktisadi hizmet sektörleri	8,84	2.534
Ticaret	8,84	2.467
Kamu idaresi	8,84	3.787
Eğitim, öğretim	8,84	4.234
Sağlık ve sosyal güvenlik alanı	8,84	3.767
Sanat, eğlence	8,84	3.768

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

1.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı verilerine göre Almanya’da 2017 yılında yaklaşık 73.000 toplu sözleşme bağlanmıştır. Ayrıca, Almanya’da 2017 yılında 443 genel geçerli toplu sözleşme ilan edilmiştir. Bu sözleşmelerin 230’u 2016 yılından kalan sözleşmelerin devamı niteliğinde olup, 213’ü yeni genel geçerli toplu sözleşme yürürlüğe girmiştir. Tüm toplu sözleşmeler sendikalı çalışanların %51’i ile doğrudan ilgilidir.

1.3. SOSYAL GÜVENLİK

1.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emeklilik Sigortası Prim Oranı

2017 yılında emeklilik sigortası prim oranı, %18,7, madenciler sigortası prim oranı %24,8 olarak aynı kalmıştır.

Esnek Emeklilik Yaşı

Tam emeklilik aylığına hak kazanarak emekli aylığı bağlatmış emeklilerin, çalışmaya ve aynı zamanda yaşlılık sigortasına prim ödemeye devam etmeleri halinde, emekli aylıkları artacaktır. Bu şekil çalışanların emekli aylıkları yıllık %9 oranına kadar yükselebilecektir. Emeklileri istihdam eden işverenler 5 yıla kadar süreyle bunlar için işsizlik sigortasına prim ödemekten muaf tutulmuşlardır.

Uzun Süreli İşsizlikte Zorunlu Emeklilik Uygulamasının Kaldırılması

İkinci basamak işsizlik parası alan sigortalıların zorunlu olarak kesintili erken emekli edilmeleriyle ilgili mevzuat değiştirilmiştir. Bundan böyle, sigortalı 65 yaşından önce emekli edildiğinde, temel güvence ödeneğine muhtaç olması halinde, bu kişiler erken emekli olamayacaklardır.

Sanatçıların Sosyal Güvenliği Prim Oranı

Sanatçıların sosyal sigorta prim oranı 2017 yılında %5,2'den %4,8'e indirilmiştir.

Tarım Sigortası

Çiftçilerin yaşlılık sigortası aylık prim miktarı 2017 yılında eski eyaletlerde aylık 236 Avro'dan 241 Avro'ya, yeni eyaletlerde aylık 206 Avro'dan 216 Avro'ya artırılmıştır.

Sağlık Sigortası Prim Oranı

2017 yılında sağlık sigortası prim oranı bir yıl öncesinde olduğu gibi, %14,6 olarak belirlenmiştir.

Emeklilik Yaşı

2012 yılından beri her geçen yıl kademeli olarak yükseltelen emeklilik yaşı, 2017 yılında bir ay artırılmıştır. 1952 yılında doğan sigortalılar için böylece 65 artı 6 ay olmuştur.

2017 yılı itibarıyla

	Eski Eyaletler		Yeni Eyaletler	
	Yıllık	Aylık	Yıllık	Aylık
	Avro			
Yaşlılık Sigortası	76.200	6.350	68.400	5.700
Madenciler Yaşlılık Sigortası	94.200	7.850	84.000	7.000
İşsizlik Sigortası	76.200	6.350	68.400	5.700
Yasal Hastalık Sigortası	52.200	4.350	52.200	4.350
Bakım Sigortası	52.200	4.350	52.200	4.350

İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı, 2017 yılında da bir yıl öncesinde olduğu gibi 84,15 Avro olarak belirlenmiştir.

Bakım Sigortası Ödenekleri

Bakım Sigortası Yardımlarının Güçlendirilmesine ve Diğer Düzenlemelerin Değiştirilmesine İlişkin İkinci Kanun (Das Zweite Gesetz zur Stärkung der pflegerischen Versorgung und Zur Änderung weiterer Vorschriften) uyarınca öngörülen yeni bakım derecelerinin tespitine ilişkin değerlendirme ve bakım gruplarının/basamaklarının bakım derecelerine dönüştürülme uygulaması 1 Ocak 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Yasa ile bakıma muhtaçlık kavramı yeniden belirlenmiştir. Buna göre, ilk defa bakıma muhtaç her sigortalı, muhtaçlık

durumunun fiziksel veya zihinsel (demans hastaları gibi) olduğuna bakılmaksızın bakım yardımlarından yararlanma olanağına kavuşmuştur.

Yeni uygulamada, bakıma muhtaç kişilerin bakım durumlarının tespitinde başkasının yardımını almaksızın bağımsız olarak kendi işlerini kendi başlarına yapabilme düzeyi yeni derecelerin belirlenmesinde etkili olmaktadır. Sigortalının bakım derecesi kendi yaşamını başkalarının yardımı olmaksızın ne kadar bağımsız olarak yürütebildiğine göre belirlenmektedir. Burada 6 kıstas belirleyicidir:

- Hareketlilik
- Zihinsel durum ve başkalarıyla konuşma yeteneği,
- Davranış,
- Kendi kendine yetebilme,
- Hastalıklarla ve diğer zorluklarla mücadele
- Sosyal temaslar

Yukarıda sayılan tüm alanlarda muhtaçlık durumuna göre puan verilerek, bu sayı toplanmaktadır. Toplam puana göre bakım derecesi tespit edilmektedir.

2017 Yılından İtibaren Evde Bakım

2017 Yılında Yeni Uygulama		
Bakım Derecesi	Ödenekler (Avro)	
	Bakım Parası	Bakım Hizmeti
2	316	689
3	545	1.298
4	728	1.612
Demans Hastaları		
2	316	689
3	545	1.298
4	728	1.612
5	901	1.995
5	901	1.995

Yatılı Bakım

2017 Yılında Yeni Uygulama	
Bakım Derecesi	Ödenekler (Avro)
	Aylık Bakım Hizmeti
2	770
3	1.262
4	1.775
Demans Hastaları	
2	770
3	1.262
4	1.775
5	2.005

Diğer taraftan 1'inci derece bakım durumu ilk defa tahsis edilmektedir. Bu derece çok düşük derecede fiziksel engelliler için düşünülmüştür. Bakım sigortası hizmetleri öncelikle sigortalının oldukça uzun zaman evinde yaşamaya devam etmesinin sağlanması üzerine kurulmuştur. Hizmetler arasında kişiye evde danışma hizmetleri de sunulmaktadır. Ayrıca sigortalının evinin engellilik durumuna göre yeniden düzenlenmesi için de 4.000 Avro'ya kadar para yardımı öngörülmüştür. 1'inci derece bakım durumuna sahip sigortalının evde kalması halinde 205 Avro, bir yurda gitmesi halinde ise 125 Avroluk yardım alma hakkı bulunmaktadır.

Bakım Yardımı Tutarları

Demans Hastaları ve Diğerleri	
2017 Yılında Yeni Uygulama	
Bakım Derecesi	Aylık Bakım Yardımı (Avro)
2	689
3	1.298
4	1.612
5	1.995

Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarı 8.652 Avro'dan (2016) 8.850 Avro'ya yükseltilmiştir.

Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için 2017 yılında talep edecekleri asgari nafaka miktarları aşağıda belirtilmiştir:

Kazanç basamakları	0-5	6-11	12-17	Reşit
1500 Avro'ya kadar		342	393	460
1501-1900	360	413	483	554
1901-2300	377	433	506	580
2301-2700	394	452	529	607
2701-3100	411	472	552	633
3101-3500	438	504	589	675
3501-3900	466	535	626	717
3901-4300	493	566	663	759
4301-4700	520	598	700	802
4701-5100	548	629	736	844

Ebeveyn Parası

Ebeveyn parası uygulaması çerçevesinde 2017 yılında ebeveynler bir çocuk sahibi olmaları halinde, gelirlerinin %67'si oranında ebeveyn parası alabilecek olup, bu tutar aylık 1.800 Avroyu aşamayacaktır.

Ebeveyn parası 2017 yılında 12 veya 14 ay süreyle ödenebilecektir. Daha uzun ebeveyn süresi, diğer eşin 2 aylık bir bebek yetiştirme izni veya haftalık çalışma süresini 30 saate indirmesine bağlanmıştır. Bu durumda ebeveyn parası 12 ay yerine 14 ay boyunca ödenecektir. Ebeveyn parası yanında ebeveynler aynı zamanda çocuk parası da alabileceklerdir.

1.3.2. Sosyal Sigortalar

1.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

2017 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık, Malullük, Ölüm	9,35	9,35	18,70
Madenciler Yaşlılık Sigortası	9,35	15,45	24,80
İşsizlik Sigortası	1,5	1,5	3
İş Kazası/Meslek Hastalığı*	-	1,3	1,3
Hastalık	7,3	7,3	14,60
Bakım			
-Çocuklu Sigortalılar	1,175	1,175	2,35
-Çocuksuz Sigortalılar	1,3	1,3	2,6
Toplam Prim Oranı	19,325	20,625	39,95
	19,325	26,725	46,05
	19,45	20,75	40,2

Kaynak: F. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

(*) Kaza sigortası prim oranı işletme için geçerli olan tehlike konumuna göre belirlenmektedir. Tabloda ortalama oran verilmiştir.

1.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	17.505.925	264.718	182.311.075.980	2.696.946.984
Maluliyet	1.736.816	48.587	15.192.267.264	432.618.648
Geride Kalanlar dul/yetim (bunlardan yetim)	5.165.301 (283.478)	86.737 (10.270)	34.241.608.296 (85.705.536)	434.031.948 19.471.920
Toplam	24.408.042	400.042	231.744.951.540	3.563.597.580

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı Yıllık (Avro)
Yaşlılık	29.362	227.462.993
Maluliyet	1.040	9.728.168
Dul	26.869	133.212.427
Yetim	1.057	1.835.681
Toplam	58.328	372.239.269

Kaynak: Alman Yaşlılık Malullük Ölüm Sigortası

1.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

2016 yılı itibarıyla

	İş Kazası	İş Güzergâhında Kaza	Meslek Hastalığı
Alman	12.042	3.976	19.241
Yabancı	1.050	154	1.059
-Bunun içinde Türk	139	22	239
Toplam	13.231	4.152	20.539

Kaynak: Alman Kaza Sigortaları Birliği

1.3.2.5. İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Aylıklarına İlişkin Veriler

2016 yılı itibarıyla

	İş Kazası/Meslek Hastalığı Vakası	Hak Sahibi	Ödenen Tazminat Miktarı (Milyon Avro)
Alman	791.115	803.577	5.366
Yabancı	50.569	51.673	436
- Bunun içinden Türk	16.847	17.327	119
Toplam	858.531	872.577	5.921

Kaynak: Alman Kaza Sigortaları Birliği

1.3.3. Aile Yardımları

1.3.3.1. Çocuk Parası Miktarları

2017 tarihi itibarıyla

	Görev Yapılan Ülkedeki Çocuklar İçin/Avro	Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin/Avro
1. Çocuk	192	5,11
2. Çocuk	192	12,78
3. Çocuk	198	30,68
4. ve sonraki her çocuk	223	30,68
5. ve sonraki her çocuk	223	35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.3.3.2. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Almanya’da zorunlu sosyal güvenlik kurumları dışında, genelde büyük ölçekli firmalarda “işletme emekli sandıkları” bulunmaktadır. Bu sandıklar, aşağıdaki şartların yerine getirilmesi durumunda hak sahiplerine (emekli/dul/yetim) bir yaşlılık aylığı bağlamaktadırlar.

Aşağıda işletme emekli aylığına hak kazanılması için gerekli şartlar belirtilmiştir:

1. Firmalarda;
  - a) İşyerinde bir işletme emekli sandığı (Betriebliche Altersversorgung) kurulmuş olmalıdır.
  - b) İşçi aynı işyerinde aralıksız en az 10 veya 12 yıl çalışmış ve 10 yıldan beri bu sandık kapsamına alınmış olmalıdır.
  - c) İşçi işten ayrıldığında 35 yaşını doldurmuş olmalıdır.
2. Alman Posta ve Haberleşme İdaresinde ve Devlet Demiryollarında çalışanlara işletme emekli sandığından aylık bağlanabilmesi için en az aralıksız 5 yıl çalışma süresi gerekmektedir.
3. İnşaat işkolunda çalışanların hem işletme emekli sandığından hem de İnşaat İşçileri Ek Emeklilik Kasasından yararlanabilmeleri mümkündür. Bunun için;
  - a) Aralıksız 10 yıl aynı inşaat işyerinde çalışmış olmak veya
  - b) Aralıklı olarak değişik inşaat firmalarında en az 220 ay (18 yıl 4 ay) çalışmış olmak gerekmektedir.
4. Maden işkolunda işletme emekli aylığı kurulmamıştır. Bu nedenle, maden işkolunda çalışanların işletme emekli aylığı talep etmeleri söz konusu değildir.

1.3.4. Sosyal Yardımlar

2017 yılı itibarıyla

2'inci Basamak İşsizlik Parası	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	4.162.816	1.894.724	276.399
Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	892,3	892,3	892,3

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

İş piyasası dışına çıkanların aldıkları sosyal yardımlar

2017 yılı itibarıyla

Sosyal Yardım	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	1.058.827	550.000	39.995

Yardım Miktarı (Aylık Ortalama Avro)	892,3	892,3	892,3
---	-------	-------	-------

Kaynak: F. İstatistik Dairesi

01.01.2017 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ikinci basamak işsizlik parası uygulaması çerçevesinde hak sahipleri için yardım miktarları artırılmıştır. Yalnız yaşayanlar için mutata yardım miktarı aylık 404 Avrodan 409 Avro'ya çıkarılmıştır. Aşağıda yardım basamaklarına göre mutata yardım miktarları belirtilmiştir. Sosyal Kanun'un 12'nci Kitabına göre istihdam piyasası dışında kalan ve yardıma muhtaç kişiler için ödenen sosyal yardım ödenekleri de yardım miktarlarıyla aynıdır:

Açıklama	Yardım Miktarı (Avro)
1'inci basamak yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri)	409 Avro (artış +5 Avro)
2'nci basamak yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için)	368 Avro (artış +4 Avro)
3'üncü basamak yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan 25 yaşın altında yetişkin hak sahipleri)	327 Avro (artış +3 Avro)
4'üncü basamak yardım miktarı (14-18 yaşındaki çocuklar)	311 Avro (artış +5 Avro)
5'inci basamak yardım miktarı (6-14 yaşındaki çocuklar)	291 Avro (artış +21 Avro)
6'ncı basamak yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar)	237 Avro (değişmemiştir)

1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.4.1. Sayısal Veriler

1.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2016-2017 öğretim yılı

Okul Tipi	Öğrenci Sayısı		Türk
	Genel	Yabancı	
Anasınıfı (Vorklassen)	9.528	1.561	65
Anaokulu (Schulkindergarten)	12.976	3.527	386
İlkokul (Grundschule)	2.478.778	290.121	18.629
Ortaokul (Hauptschulen)	328.524	99.150	9.434
Farklı eğitim veren okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	476.853	43.292	2853
Ortaokul (Realschulen)	786.960	65.554	11.128
Kapsamlı ortaokul (Gesamtschule)	673.766	85.181	14.625
Freie Waldorf Okulları	40.371	1.610	71
Lise (Gymnasium)	795.956	40.402	13.706
Akşam Okulları (Abendschulen)	361	448	993
Öğrenme Engelli Okulları (Förderschulen)	285.151	32.459	4.944
Akşam Liseleri (Abendgymnasien)	11.817	2.112	718
Kolejler (Kollegs)	13.105	1.972	155
Diğer	1.667.287	120.691	1.366
Toplam	7.581.433	788.080	79.073

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.2. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sayısı

2016-2017 yılı itibarıyla

Okul türü	Çocuk Sayıları		Türk
	Genel	Yabancı	
Kısmi meslek okulları	1.284.092	131.345	36.524
Meslek hazırlık sınıfları	41.262	80.558	2.051
Meslek okulları	364.808	59.932	17.747
Meslek teknik okulları	6.039	734	370
Meslek liseleri	181.391	11.817	3.930
Meslek orta okulları	125.567	13.613	4.927
Mesleki uzmanlık okulları	179.843	8.016	1.971
Meslek akademileri	8.428	593	97
Sağlık meslek okulları	136.987	18.045	2.688
Diğer	15.896	1.245	2.523
Toplam	2.344.313	325.898	72.828

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4.2.1. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Almanya’da bulunan Eğitim Ataşeliklerinin verilerine göre, 2016-2017 eğitim öğretim yılında Türk Dili ve Kültürü derslerine devam eden Türk öğrencilerinin sayısı yaklaşık 60.000’dir.

1.4.2.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Federal İstatistik Dairesi’nin verilerine göre, 2016-2017 eğitim öğretim yılında yükseköğrenime devam eden yabancı öğrencilerin sayısı 358.895, Türk öğrencilerinin sayısı 38.309’dur.

1.5. GÖÇ VE UYUM

1.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

1.5.1.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Yaklaşık Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	900
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	1.700
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	600
İş Adamları Dernekleri	350
Spor Dernekleri	400
Diğerleri	800
Toplam	4.750

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.5.1.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	1
Federal Parlamento	8
Eyalet Parlamentoları	20
Yerel Yönetimler	88
Yabancılar Meclisleri	1.300
Toplam	1.417

Kaynak: Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

1.5.2. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Mütcaahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması

Almanya’da İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde 2017 Aralık ayında 168’i inşaat sektöründe, 172’si inşaat yan sektöründe ve 9’u yalıtım alanında olmak üzere toplam 358 vatandaşımız, tüm yıl içinde ayda ortalama 529 vatandaşımız istihdam edilmiştir.

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde iş üstlenecek Türk firmalarına 01.10.2017 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 6.170 kişilik kontenjan ayrılmıştır.

1.6. YARGI KARARLARI

1.6.1. Federal İş Mahkemesi’nin 26.01.2017 tarih ve 6 AZR 442/16 sayılı Toplu İşten Çıkarmalara ilişkin kararı

İş Güvencesi Yasası uyarınca 30 gün zarfında kitlesel işten çıkarmaların hukuksal olarak geçerli olmaları, önce işletme işçi temsilcisinin görüşünün alınmasına ve ayrıca durumun Federal İş Ajansı’na bildirilmesine bağlıdır. Anılan düzenleme ile sağlanan koruma 98/59/EG sayılı AB direktifiyle belirlenmiştir.

Federal İş Mahkemesi, işletmenin kapatılmasından dolayı toplu işten çıkarmalar sırasında doğum izninde olan bir işçi kadının, doğum izninin sona ermesinden 30 gün sonra işten çıkarılmasını, kadının doğum izni sırasında yapılan diğer işçilerin iş ilişkisini sona erdiren toplu fesihler işyeri temsilcisinin görüşü alınmadığından hukuka aykırı olmasına rağmen, hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir.

Ancak Federal Anayasa Mahkemesi, Federal İş Mahkemesi’nin anılan Kararını, davacı kadının cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa uğradığı gerekçesiyle 8 Haziran 2016 tarih ve 1 BvR 3634/13 sayılı Kararıyla hükümsüz ilan etmiştir. Bu bağlamda, annelik izni sırasında annelikten dolayı işten çıkarılmasına ilişkin koruma süresi, toplu işten çıkarmalara karşı korunma dönemine rastladığından iş ilişkisi sona erdirilemeyecek davacı kadın, bu durumun

sona ermesinden 30 gün sonra işten çıkarılınca, fesihlere karşı korumasız kalmış sayılacağından, bu durumda cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa uğramıştır.

1.6.2. Federal İş Mahkemesi'nin 23.03.2017 tarih ve 6 AZR 705/15 sayılı Deneme Süresi Sırasında Sözleşmede Öngörülmesi Halinde Kısa Fesih Süresi Hakkındaki Kararı

İş sözleşmesinin en fazla 6 aylık bir deneme süresi öngörmesi halinde, iş ilişkisi tarafların kararlaştırmasına gerek kalmadan 2 haftalık bir fesih süresi içinde feshedilebilmektedir. Diğer taraftan, işveren tarafından hazırlanan iş sözleşmesinde açıkça anlaşılabilir şekilde deneme süresinden sonra geçerli olacak daha uzun bir fesih süresi öngörülmüş olması halinde, işverenin iş sözleşmesini uzun süreli fesih süresine göre feshetme hakkı bulunmaktadır.

Davacı işçi davalı uçak şirketinde 2014 Nisan ayından beri çalışmaktadır. Davalı işveren tarafından hazırlanmış iş sözleşmesinin 1'inci maddesine göre, tarafların hakları ve yükümlülüklerinin ilgili toplu sözleşmeye göre belirleneceği öngörülmüştür. İlgili toplu sözleşme, deneme süresi sırasında özel fesih süreleri öngörmektedir. İlgili iş sözleşmesinin "Başlangıç ve İş Süresi" başlığını taşıyan 3'üncü maddesi, iş ilişkisinin ilk 6 ayının deneme süresi olduğunu belirlemektedir. "İş İlişkisinin Sona Ermesi" başlıklı 8'inci maddesi ise, 1'inci ve 3'üncü maddeye atıfta bulunmadan, ay sonu itibarıyla 6 haftalık bir fesih süresi öngörmüştür. Davacı çalışan 5 Eylül 2014 tarihinde iş sözleşmesinin 20 Eylül 2014 tarihi itibarıyla sona erdiğine dair bir fesih bildirimini almıştır. Davacı, mahkemeye başvurarak iş ilişkisinin 8'inci maddede öngörüldüğü gibi 31 Ekim 2014 tarihinde sona erdiğinin tespitini talep etmiştir. Zira ilgili iş sözleşmesinde daha kısa bir fesih süresinin geçerli olduğunu gösterir bir hüküm bulunmamaktadır.

Federal İş Mahkemesi, iş sözleşmesinde öngörülen düzenlemelerin hukuktan anlamayan vasıfsız bir çalışanın anlayacağı bir şekilde düzenlenmiş olduğuna hükmetmiştir. Sözleşme maddeleriyle toplu sözleşmelerde öngörülen fesih süresine atıfta bulunulduğundan, çalışan, deneme süresi sırasında fesih sürelerinin farklılığını bilmediğini iddia edemez. Böyle bir şekilde düzenlenmiş iş sözleşmesi 6 haftalık bir fesih süresi öngörmektedir. Bu tür bir fesih işlemi, aynı zamanda deneme süresi sırasında da geçerlidir.

1.6.3. Federal İş Mahkemesi'nin 14.06.2017 tarih ve 7 AZR 597/15 sayılı Meslekte İlerleme Eğitimi Alan Hekimin İş Sözleşmesinin Süreli Olmasına İlişkin Kararı

Meslekte ilerleme önlemine süreli hizmet sözleşmesi bağtlanarak katılan bir hekimin süreli iş sözleşmesi, meslekte ilerleme önlemlerinin iş sözleşmesinin süreli olmasını haklı kılacak süreli ve içeriksel olarak belirleyici nesnel nedenlerin bulunması halinde geçerlidir.

1.6.4. Federal İş Mahkemesi'nin 01.06.2017 tarih ve 6 AZR 720/15 sayılı Bir İşyeri Müdürünün Sadakatsiz Davranışından Dolayı Bildirimsiz Olarak Hizmet Akdinin Feshine İlişkin Kararı

Federal İş Mahkemesi, dernek başkanının yeniden seçilmesini önlemek yönünde davranışlarda bulunan dernek müdürünün hizmet sözleşmesinin, fesih bildirim olmadan feshedilmesinin hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir. Bu tür bir davranış nedeniyle bundan böyle müşterek çalışma zemini yok edilmiş ve gerekli güven ilişkisi ve iş ortamı zedelenmiş olduğundan tarafların iş ilişkilerinin sürdürmeleri mümkün olamayacağından, fesih bildirimsiz iş akdinin feshedilmiş olması hukuka uygundur.

1.6.5. Federal İş Mahkemesi'nin 30.08.2017 tarih ve 7 AZR 440/16 sayılı İşin Kendine Has Özelliğinden Dolayı İş Sözleşmesinin Süreli Olmasına İlişkin Kararı

Televizyonda sürekli olarak gösterilen bir dizide başrol oynayan sinema oyuncusunun iş sözleşmesi, her defasında bir yıl içinde çevrilecek serilerle sınırlı olarak her yıl yeniden yenilenmektedir. Davacı oyuncu, iş sözleşmelerinin sürekli olarak süreli olarak bağtlanmasının hukuka aykırı olduğunu iddia ederek Federal İş Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Federal İş Mahkemesi, işin kendine has özelliğinden sözleşmenin nesnel olarak hukuka uygun olduğuna hükmetmiştir. Mahkeme tarafların hukuki menfaatlerinin birbirleriyle karşılaştırılmasında, davacı sinema oyuncusunun talep ettiği süresiz iş sözleşmesinin davalı seri film şirketinin menfaatlerine aykırı olabileceğini, bu nedenle de süreli iş sözleşmesinin nesnel olarak hukuka uygunluğunu onaylamıştır. Zira davacı sinema oyuncusunun çok uzun süreden beri oynadığı sinema tiplemesinin, günün birinde senarist tarafından diziden çıkarılabilme ihtimalinin mevcut olması burada nesnel bir sebep teşkil etmektedir.

1.6.6. Federal İş Mahkemesi'nin 20.09.2017 tarih ve 10 AZR 171/16 sayılı Tatil Günleri Ödenecek Ücret- asgari ücrete ilişkin Kararı

Federal İş Mahkemesi, toplu sözleşmelerde veya iş sözleşmelerinde öngörülmemesi halinde, tatil günleri çalışanlara ödenecek ücretin Asgari Ücret Kanunu'na göre belirlenmesi gerektiğine hükmetmiştir. Buna göre, tatil günleri çalışanlara en az asgari ücret ödenmelidir. Bunun dışında, ilgili sözleşmede daha az ücret ödeneceği şeklinde bir hükmün bulunması hukuken geçersizdir.

1.6.7. Federal İş Mahkemesi'nin 26.10.2017 tarih ve 6 AZR 158/16 sayılı Sözleşmenin Genel Hükümlerinde Öngörülen Fesih Süresinin Uzatılmasına İlişkin Düzenleme Nedeniyle Çalışanın Orantısız Mağduriyetine İlişkin Kararı

Sözleşmenin genel hükümlerinde yapılan yeni bir düzenleme ile çalışan için fesih süresinin uzatılması ve yine burada işveren için de fesih süresi uzatılmış olsa bile, bu durum çalışan ve işveren arasındaki ilişkinin dayandığı güven ilkesinin ihlali anlamına gelebileceğinden, fesih süresinin uzatılması, çalışan için orantısız bir mağduriyet teşkil edebilmektedir.

Federal İş Mahkemesi, sözleşmenin genel hükümlerine alınan bir düzenleme ile Kanunun belirlediği fesih süresinin uzatılmasının çalışan ile işveren arasındaki güven ilkesinin ihlali anlamına geldiğini, işçinin de rızasıyla uzatma yapılmış olsa bile, bu durum sözleşmenin zayıf tarafı olan işçinin orantısız olarak mağduriyetine sebep verdiğinden, yapılan düzenlemenin geçersiz olduğuna hükmetmiştir. Mahkeme böyle bir düzenleme ile çalışanın meslek yeri seçme hürriyetinin uzatılan fesih süresi nedeniyle orantısız bir şekilde daraltıldığını, bu durumun işçiye verilecek ücret artışı ile de telafi edilemeyeceğini tespit etmiştir.

1.6.8. Federal İş Mahkemesi'nin 21.12.2017 tarih ve 8 AZR 853/16 sayılı İşverenin İşyerinde Yapılan Aşılar Nedeniyle Sorumluluğuna İlişkin Kararı

Bir işverenin işyerinde işyeri hekimi tarafından işçilerine grip aşısı yaptırması sonucu, işçilerinden birinde aşının yan etkileri görülmüş ve bir sağlık sorunu ortaya çıkmıştır. Mağdur davacı işçi, aşının yan etkileri hakkında aydınlatılmadığını, aydınlatılmış olması halinde,

aşığı yaptırmayacağını iddia ederek, aşının etkilerinden dolayı ortaya çıkan maddi ve manevi zararlarının karşılamasını işverenden talep ederek dava açmıştır. Federal İş Mahkemesi, işveren ve çalışanın arasındaki iş ilişkisinin aşının olası zararlarını veya konu hakkında işverenin çalışanını bilgilendirme yükümlülüğünü içermediğini, bu nedenle, işverenin böyle bir sorumluluğunun olmadığına, böylece işverenin çalışanına tazminat ödemek zorunda olmadığına hükmetmiştir. Burada, sorumluluk aşığı yapan hekime aittir.

2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

2.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

	Genel	Yabancı*	Türk
Erkek, %	49,20	%13,5	51,6
Kadın, %	50,80		48,4
Toplam	325.719.178	44.525.458	222.593

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

(*) Kaynak: Yabancı Ülke Doğumlu Yabancılar- ABD Nüfus İdaresi 2017 verileri

2017 Mevcut Nüfus Araştırması (CPS) verilerine göre ABD’de doğan göçmenlerin sayısı çocuklarıyla birlikte yaklaşık 86.4 milyona ulaşmakta olup, toplam nüfusun % 27’sini teşkil etmektedir.

2.1.2. Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

2017	Yıl İçinde Sürekli Oturma İzni Alan Türk Sayısı	Yıl İçinde Amerikan Uyuşuna Geçen Türklerin Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı*	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
Kadın		1.442	-	
Erkek		1.666	-	
Toplam	4.844	3.108	-	222.593

Kaynak: ABD İç Güvenlik Bakanlığı, 2017 verileri- Amerikan Uyuşuna Geçen Türklerin, Sürekli Oturma İzni olan Türklerin sayıları.

(*) ABD Nüfus İdaresi Türk / Çifte vatandaşlık bazında veri vermemektedir.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) göçmenlerden oluşmuş bir ülke olduğundan, ‘yabancı’, ‘göçmen’ gibi kavramları gruplandırmakta farklı kriterler uygulamaktadır. Ülkedeki yabancılara dair istatistikler milliyet temelinden ziyade Beyaz, Siyahi, Hispanik (İspanyol/Latin kökenli) ve Asyalı olarak derlenmektedir. Ayrıca ülkedeki yasal statüleri bakımından;

- Sürekli oturma izni olanlar (Lawful Permanent Residents) – Yeşil Kart sahipleri gibi çalışma ve oturma izni olan yabancılar,
- Amerikan vatandaşlığına geçenler (Naturalized US Citizens),
- Göçmen olmayan mukimler (Resident Non Immigrant) – Geçici görevle ya da öğrenci olarak ABD’de bulunanlar,
- Yasal olmayan göçmenler (Illegal Immigrants) – ABD’de yasal izinle/vizeyle kalmayanlar

şeklinde bir ayırım söz konusudur.

2017 yılı itibarıyla

	Toplam Sayı	Erkek Oranı, %	Kadın Oranı, %
ABD doğumlu Türkler	104.191	49,6	50,4
ABD dışında doğan Türkler	118.402	53,4	46,6
ABD dışında doğup Amerikan vatandaşlığına geçen Türkler	60.037	54,2	45,8
ABD dışında doğup Amerikan vatandaşlığına geçmeyen Türkler	58.365	52,5	47,5

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.1.3. Türk Kökenlilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek %	Kadın %	Toplam %	Toplam Sayı
Toplam	51,6	48,4	-	222.593
5 yaş altı	-	-	7,7	-
5-17	-	-	17,2	-
18-24	-	-	9,4	-

25-34	-	-	16,3	-
35-44	-	-	19,4	-
45-54	-	-	13,2	-
55-64	-	-	9,0	-
65-74	-	-	5,0	-
75 yaş ve üzeri	-	-	2,7	-
18 yaş altı	50,5	49,5	100	55.330
18 yaş üzeri	52,0	48,0	100	167.263
18-34	49,9	50,1	100	57.376
35-64	54,1	45,9	100	92.573
65 yaş ve üzeri	47,1	52,9	100	17.314

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.1.4. Türk Kökenlilerin Eyaletlere Göre Dağılımı

Türk Vatandaşlarının en yoğun yaşadığı eyaletler şunlardır:

- New York
- New Jersey
- California
- Florida
- Teksas
- Massachusetts
- Virginia
- Illinois
- Ohio
- Pennsylvania
- Maryland

Kaynak: Göç Politikası Enstitüsü'nün Amerikan Toplumunu Araştırması 2013-2017 verilerinden derlenmiş bilgilere dayandırılmış olup ABD'deki toplam Türk sayısı 114,000 olarak gösterildiğinden rakamsal veri verilmemiştir. Mevcut sayı göçmen (yabancı ülke doğumlu) sayısını ifade etmektedir. Buna, Amerikan vatandaşlığına geçen, sürekli oturma izni olan ve bazı legal göçmen olmayan (örn: öğrenci ya da çalışma vizesi olanlar) kişileri kapsamaktadır.

2017 yılı itibarıyla

Amerikan Uyuşuna Geçen Türk Kökenliler				Sürekli Oturma İzni Olan Türk Kökenliler		
Eyaletler	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek
Arizona	39	16	23	52	24	28
California	417	180	237	763	352	411
Colorado	-	-	-	50	25	25
Connecticut	64	30	34	73	37	36
Florida	182	79	103	311	151	160
Georgia	64	30	34	108	58	50
Illinois	120	57	63	152	68	84
Indiana	28	15	13	-	-	-
Maryland	95	49	46	131	66	65
Massachusetts	149	77	72	241	116	125
Michigan	30	18	12	69	33	36
Minnesota				32	17	15
Nevada	18	10	8	-	-	-
New Jersey	490	249	241	523	251	272
New York	522	222	300	753	347	406
North Carolina	67	32	35	84	45	39
Ohio	73	38	35	79	36	43
Pennsylvania	100	45	55	148	61	87
Teksas	152	63	89	427	197	230
Virginia	162	75	87	222	107	115
Washington	56	31	25	136	67	69
Diğer	257	113	144	486	240	246
Bilinmeyen	23	13	10	3	3	-

Kaynak: ABD İç Güvenlik Bakanlığı, 2017 verileri

2.1.5. Türkiye Doğumlu Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

Ülke	2017 yılı itibarıyla	
	Göçmen Sayısı	Göçmen Nüfusa Oranı %
Türkiye*	117.366	0,002636
Meksika	11.270.000	25,3
Hindistan	2.611.000	5,9
Çin	2.217.000	5,0
Filipinler	2.008.000	4,5
El Salvador	1.402.000	3,1
Vietnam	1.343.000	3,0
Küba	1.312.000	2,9
Dominik Cumhuriyeti	1.163.000	2,6
Kore	1.063.000	2,4
Guatemala	959.000	2,2
Diğer	18.994.000	42,5
Toplam**	44.525.458	

(*) Kaynak: Göç Politikası Enstitüsü, Bölge & Doğum Yeri/Ülkesine Göre Göçmen Nüfusu 2000-2017 Yılları Tahminleri.

(**) Göçmenler (yabancı ülke doğumlu) ABD doğumlu olmayanları ifade etmektedir. Bu rakama, Amerikan vatandaşlığına geçen, sürekli oturma izni olan, bazı legal göçmen olmayan (örn: öğrenci ya da çalışma vizesi olanlar) ve mülteci statüsünde ya da ABD’de yasadışı şekilde ikamet eden kişileri kapsamaktadır.

2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

2.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

R. Alexander Acosta 28 Nisan 2017 tarihi itibarıyla ABD'nin 27. Çalışma Bakanı olarak atanmıştır.

İstihdamı Artırmaya Yönelik Proje ve Hibe Programları

ABD'de 2017 yılı işsizlik oranı %4,35 olup yaklaşık 7 milyon işsiz bulunmaktadır. Yıl içinde ekonomiye 2.060.000 yeni iş kazandırılmıştır. 2017 yılı Gazi / Eski Asker işsizlik oranı %3,7'dir.

- 2017 yılında 2,06 milyon iş yaratılmıştır. 2017 yılında imalat, madencilik ve tomrukçuluk sektörleri diğer sektörlerle göre daha fazla başarı sağlayıp 250.000'den fazla yeni iş imkânı yaratarak 2016 yılındaki iş kayıplarını telafi etmiştir. İnşaat sektörü de 2016 yılı rakamlarını telafi edip 2017 yılında 210.000 yeni iş imkânı sunmuştur. Hispaniklerin ve Afrika kökenli Amerikalıların işsizlik oranı 2017 yılında tüm zamanların en düşük seviyesine ulaşmıştır. Amerikalıların emeklilik tasarrufları, 2016 seçimlerinden bu yana borsadaki %35'den fazla artış sayesinde ciddi kazanç sağlamıştır.
- 2016-2026 yılları arasında 11,5 milyon iş artışı ile toplam çalışan sayısında 156,1 milyondan 167,6 milyona ulaşılması beklenmektedir. Bu %0,7'lik büyüme oranı, 2006-2016 yılları arasında gerçekleşen %0,5'lik büyümeyi geçmiş olacaktır. Yaşlanmakta olan nüfus sağlık hizmetlerine ihtiyaç duymaya devam edeceğinden, 2026 yılına kadar yeni iş imkânlarının büyük bir kısmının sağlık hizmetleri sektörü ile ilgili mesleklerde olması beklenmektedir.
- ABD Çalışma Bakanlığı, 2018 Mali Yılı Bütçesi çerçevesinde 9,7 milyar dolar talepte bulunmuştur.

- **Eşit İstihdam Fırsatları Komisyonu (EEOC)**, federal kurumların engellilere yönelik olumlu adımlar atmalarını öngören mevzuatta değişikliğe dair, 6 Mart 2017 tarihinden itibaren geçerli olan bir karar yayınlamıştır.

Mevzuat sadece işveren konumunda olan federal kurumları kapsamakta, özel sektör, eyalet ya da yerel hükûmetleri içermemektedir. Değişiklikler, işveren olarak federal kurumların, engellilik temelli ayrımcılık yapmama yükümlülüğüne dair 1973 tarihli Rehabilitasyon Kanunu yükümlülüklerini netleştirmektedir.

Karar öncelikle, kurumların 501. madde uyarınca tanımlanmış engelli çalışan sayısının arttırılmasına yönelik adımlar atılmasını talep etmektedir. İkinci olarak, kurumların işte ya da iş seyahatlerinde yardıma ihtiyaç duyan engelli çalışanlara kişisel yardım hizmeti (KYH) sağlamalarını öngörmektedir. KYH, engelli kişilerin giysi giyme çıkartma, yemek yeme, tuvaleti kullanma gibi günlük aktivitelerinde yardımları kapsamakta, ancak tıbbi bakımı içermemektedir.

Komisyon kurumlara bu talepleri karşılayacak kapasiteyi geliştirme amaçlı politika, personel değişimi vb. değişiklikler için 1 yıl süre tanımakta olup bu yönde geniş erişim ve eğitim desteği sağlayacaktır.

- ABD Çalışma Bakanlığı, işten çıkarılmalardan etkilenen yerinden edilmiş kömür madencilerinin yeniden istihdam edilmeleri için Wyoming İşgücü Hizmetleri Birimi'ne 1.080.465 \$'ı hemen verilmek üzere 2 milyon \$'a varan bir Yerinden Edilmiş İşçi Ulusal Hibesi'ni onaylamıştır. Kentucky Eyaleti ise \$5 milyonu ilk etapta verilmek üzere 11 milyon \$'a varan bir Yerinden Edilmiş İşçi Ulusal Hibesi almıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı'nın Maden Güvenliği ve Sağlığı İdaresi, 2016 yılında ülke çapındaki madenlerde 25 madencinin iş kazası sonucu vefat ettiğini açıklamış, 2015 yılında ölü sayısının 29 olduğunu belirtmiştir. 9'u kömür madeninde, 16'si ise metal ve metal olmayan diğer madenlerde gerçekleşmiştir. Bu rakam bu zamana kadarki en düşük sayıdır. ABD'de 13.000'i madende olmak üzere 330.000 madenci çalışmaktadır.

- ABD Çalışma Bakanlığı, üniversite temelli işgücü politikaları ve programları araştırmalarına destek amaçlı 9 adet İşgücü Araştırma ve Değerlendirme Hibesi için 1,97 milyon \$ vermektedir.

Bu hibeler, Amerikan halkının, Çalışma Bakanlığı'nın programları, işgücü ve Amerikan işçileriyle ilgili önemli konuları anlamasına yönelik farkındalığı arttırmaya ve kapasite geliştirmeye yardımcı olacaktır.

- ABD Çalışma Bakanlığı'nın İstihdam ve Eğitim İdaresi, Puerto Rico, Virgin Adaları ve Washington DC dahil olmak üzere 52 eyaletin iş bulma kurumuna, işsizlik sigortasından faydalananlara yönelik Yeniden İstihdam Edilme Hizmetleri ve Uygunluk Değerlendirmesi (RESEA) programları için 65 milyon \$ fon sağlamaktadır. RESEA hizmetlerinin hedef kitlesi, işsizlik sigortası yardımlarını tüketmiş olan ve Gazi /Eski Askerler için İşsizlik Tazminatı alan geçiş sürecindeki gazi/eski askerlerdir.
- 2016 yılında 27.385 küçük ve orta ölçekli Amerikan işletmesi, işyeri tehlikelerini ortadan kaldırmak ve çalışanlarını daha iyi korumak amacıyla Mesleki Güvenlik ve Sağlık İdaresi'nin ücretsiz ve gizli Yerde (işyerinde) Danışma Programı'ndan faydalanmıştır.
- ABD Çalışma Bakanlığı'nın **Maden Güvenliği ve Sağlığı İdaresi**, ülke çapında madenlerde ve çevresindeki güvenli olmayan çalışma koşullarını belirleme, kaçınma ve önlemeye yönelik öğretim ve eğitim programları için 1 milyon \$'a kadar fon tahsis edeceğini açıklamıştır. Her bir hibe sahibi en az 50.000 \$ en fazla 250.000 \$ tutarında hibe almaktadır.
- ABD Çalışma Bakanlığı, **Evsiz Gazi / Eski Askerlerin Topluma Kazandırma Programı** çerçevesinde, Amerikan ordusu gazilerine talep gören işlerde iş bulma amaçlı eğitim sağlamak, iyi bir sivil iş bulmaları ve evsizlikten sürdürülebilir ikamete başarılı geçiş yapmalarına yardımcı olmak amacıyla yaklaşık 12 milyon \$ fon sağlayacağını açıklamıştır.

- ABD Çalışma Bakanlığı Mesleki Güvenlik ve Sağlık İdaresi (OSHA), işverenlerin çalışanlarını korumaya yönelik güvenlik ve sağlık programlarını gözden geçirmeleri, işyeri kaza ve ölümlerini azaltmaları için ‘Sağ Salim Kampanyası’ başlatmıştır.

OSHA’nın, Kansas, Missouri ve Nebraska’da 1 Ekim 2016 tarihinden beri başlattığı, ölümlerle sonuçlanan kazalarla ilgili 12 soruşturma sonucu, kapalı alanlara giriş ile hendek kazma ve çukur açmaya bağlı ölümlerde ciddi anlamda artış olduğu belirlenmiştir. Motorlu araç çarpması sonucu işçi ölümleri de aynı zaman zarfında 2’den 4’e çıkarak ikiye katlanmıştır.

Program 3 ana noktaya odaklanmıştır:

- **Yönetim Liderliği:** Üst düzey yönetim, programı sürekli olarak oluşturmayı, sürdürmeyi ve geliştirmeyi taahhüt eder ve gerekli tüm kaynakları sağlar.
  - **Çalışanların Katılımı:** İşverenler, çalışanlarla çözümleri belirler. Çalışanın katılımı daha üretici olmayı, iş tatmininin artmasını ve çalışanların işlerinde daha çok kalmasını, işe alım masraflarının azalmasını sağlayacaktır.
  - **Sistemik ‘tespit et ve onar’ yaklaşımı:** İşverenler ile çalışanlar, kazaya ya da hastalığa sebep olmadan tehlikeleri belirleyip ele almak amacıyla işyerlerini proaktif ve rutin bir şekilde incelerler.
- ABD Çalışma Bakanlığı, 14-24 yaşlarında, Hawaii’de doğanlar ile Alaska’da doğan gençlerin, talep artışı görülen meslekler ve sektörlerde iş becerilerini geliştirmeleri amacıyla 497.000 \$ tutarında hibe sağlayacağını açıklamıştır.
  - ABD Çalışma Bakanlığı, hapisten çıkan genç ve yetişkinlerin işgücüne girme fırsatlarını güçlendiren programları geliştirmeleri ya da yaygınlaştırmaları için örgütlere 66 milyon \$ tutarında hibe vereceğini duyurmuştur.
  - ABD Çalışma Bakanlığı 28 Mart 2017 tarihinde Oklahoma City’de, her ölçekteki şirketleri etkileyen önemli konularda ücretsiz uygunluk yardımı ve eğitimi sağlamak amacıyla İşveren Forum’u düzenlemiştir. Çalışan Yardımları Güvenlik İdaresi,

Mesleki Güvenlik ve Sağlık İdaresi, Federal Sözleşmelere Uygunluk Programları Ofisi, Gazi/ Eski Askerlerin İstihdamı ve Eğitim Hizmeti ile Saat Ücreti Birimi temsilcileri; bölge işverenleri, şirket müdürleri, insan kaynakları profesyonelleri ve diğer kişilere federal düzeyde istenen şartlara uygun olmak için gerekli olan kaynak ve eğitimi sağlamak amacıyla hazır bulunmuşlardır.

Forum, işverenler için; ücretler, kayıt tutma, emeklilik, 401(k) tasarruf planları*, güvenlik ve sağlık, kamu ihaleleri ve eski askerlerin işe alınması ve eğitimi gibi önemli işyeri konularında destek sağlayan pek çok kurumu hem dinleme hem de onlarla doğrudan konuşma imkânı tanımaktadır.

(*) ABD'de çalışanın ve işverenin maaşın belirli bir yüzdesi oranındaki parayı yatırarak oluşturduğu bir emeklilik fonu çeşididir.

- ABD Çalışma Bakanlığı 3 Şubat 2016'da 3,2 milyon \$'a kadar 'İşten Çıkarılmış İşçiler İçin Ulusal Hibe' vereceğini açıklamış ve Kaliforniya Silikon Vadisi'nde 70 şirketteki işten çıkarma ve kapanmalardan etkilenen işçilere yeniden istihdam ve eğitim hizmetleri vermek üzere ilk olarak 1.539.570 \$ tutarındaki hibeyi vermiştir.
- Her yıl 4.000'den fazla işçi iş kazasında ölmekte, yaklaşık 4 milyon işçi ise işte sakatlanmakta ya da iş nedeniyle hastalanmaktadır. Bu işçilere saygı göstermek ve tüm işçilerin güvenlik ve sağlığını koruma taahhüdünü tekrarlamak amacıyla her yılın 28 Nisan günü, İşçileri Anma Günü olarak ilan edilmiştir. Bölgesel OSHA şubeleri, işçi örgütleri ve bu trajedilerden etkilenen bireyler, tüm ülkede çeşitli etkinlikler düzenlemektedir.
- Amerikalı engellilerin yüksek işsizlik oranına çare sağlamak amacıyla geliştirilen uygun maliyetli ve karşılıklı olarak taraflara yarar sağlayan Stay at Work / Return to Work (SAW/RTW) (İşinde Kal / İşine Dön) stratejileri yeterli desteklendiği takdirde işe dönen çalışanların yüksek gelir elde etmesini, vergi ödeyen Amerikalılar için sosyal yardım harcamalarının azaltılmasını ve işverenler için personel harcamalarının azalmasını sağlayacaktır.
- Yapılan hesaplamalara göre 2024 yılına kadar ABD'de yaklaşık 70 milyon kişi 60 ila 78 yaşlarında olacaktır. 65 yaş ve üzeri kişilerin 2024'te toplam nüfusun %23'ünü

teşkil etmesi öngörülmektedir. Bu oran 2014'te %18,1, 2004'te ise %15,5'dir. Nüfus yaşlandıkça huzurevleri, bakımevleri veya evde bu kişilere bakacak daha çok çalışana ihtiyaç duyulacaktır.

Bunun sonucu olarak yaşlı bakımıyla ilgili meslekler önümüzdeki on yıllarda ekonomide hızla gelişen mesleklerden olacaktır. Evde bakıcı, kişisel bakıcılar, kayıtlı hemşireler, hasta bakıcılar, ruhsatlı hemşireler için 2024'e kadar 1,6 milyon yeni iş sağlanacağı öngörülmektedir.

- OSHA, Haziran ayının Ulusal Güvenlik Ayı olarak tanınmasında Ulusal Güvenlik Konseyi (NSC) ve ülke çapındaki binlerce örgüte katılmıştır. NSC verilerine göre her yıl 130.000 kişi – her 4 dakikada bir kişi – gereksiz yere ölmektedir. Hem işte hem de iş dışında güvenliğin önemini vurgulama çabalarının bir parçası olarak, NSC'nin 'Birbirimizi Koruyalım' kampanyası işte, yolda ve evlerde ve halk arasındaki güvenlik ve sağlığın önemini vurgulamaktadır.

Maden Kazalarına İlişkin Tedbirler

2017 yılının ilk 3 ayında 5 maden işçisi, tek başlarına madende çalışırken meydana gelen kazalar sonucu vefat etmiştir. Bu potansiyel tehlikeye karşı farkındalık yaratmak amacıyla ABD Çalışma Bakanlığı'nın Maden Güvenliği ve Sağlığı İdaresi (MSHA), başkalarından uzak bir bölgede çalışan madencilerin karşılaşılabilecekleri tehlikelere odaklanan bir girişim başlatmıştır.

MSHA tarafından, Ekim 2015 ile Mart 2017 tarihleri arasında toplanan veriler, - hem madende hem de belirli bir işte - daha az tecrübeli madencilerin tecrübeli madencilere nazaran sakatlanma oranının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

MSHA, kömür madeni kazalarının nedenlerini ele almak üzere ülkedeki kömür yataklarında **Eğitim Yardımı Girişimi** başlatmıştır. 12 Haziran 2017'de kurum, maden işletmecilerini girişim hakkında bilgilendirmeye ve önceki yıl içinde işe aldıkları ile 12 aydan daha az süredir çalışmakta olan madenciler hakkında bilgi sağlamaları konusunda teşvik etmeye başlamıştır. Bu bilgilere göre MSHA kaynaklarını en büyük ölüm ve sakatlanma tehlikelerini önlemek için kullanabilecektir.

2017'de gerçekleşen 8 maden kazasının 7'sinde, madende bir yıldan az tecrübesi olan madenciler, 6'sında ise iş konusunda tecrübesi bir yıldan az olan madenciler mağdur olmuştur.

Kadın İstihdamının Teşviki

ABD Çalışma Bakanlığı'na bağlı **Kadın Birimi**, vasıflı işlerde kadınların katılımını ve başarısını arttırmak amacıyla yaklaşık 1,3 milyon \$ tutarında fon sağlanacağını açıklamıştır.

WANTO (Geleneksel Olmayan Mesleklerde Kadın Çıraklığı) **Teknik Destek Hibe Programı**, çıraklık yapan ve geleneksel olmayan mesleklerdeki kadınları işe almaları, eğitmeleri ve çalışmaya devam etmelerini sağlamaları için işveren ve işçi sendikalarına destek olmak için tasarlanmıştır. Bu yıl fonlar, aşağıda belirtilen teknik destek tipinden bir ya da daha fazlasını sağlayacak 4 adete kadar sosyal çevre örgütlerine verilecektir:

- ✓ Çıraklık öncesi ya da geleneksel olmayan vasıflarla ilgili eğitim programları;
- ✓ İşverenler, sendikalar ve işçiler için süre gelen oryantasyonlar sunma; ve/ veya
- ✓ Destek grupları oluşturma ve kadınlar için networkler sağlama.

ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Bürosu'nun (BLS) ABD'de işgücüne katkı sağlayan kadınlarla ilgili genel istatistiki bilgileri aşağıda sunulmuştur:

- Sivil işgücünde 74,6 milyon kadın bulunmaktadır.
- ABD'de çalışanların yaklaşık %47'si kadındır.
- Kadınların %39'dan fazlası, çalışanların en az ¼'ünün kadın olduğu mesleklerde çalışmaktadır.
- Kadınlar yaklaşık 10 milyon işletmeye sahip olup 1,4 trilyon \$'lık bir iş hacmine sahiptirler.
- Kadın gaziler/eski askerler işgücünde hizmetlerine devam etmeyi tercih etmektedirler: Ülkesi için hizmet eden askerlerin 10'da 3'ü devlet memurudur.
- 18 yaşından küçük çocuğu olan annelerin %70'i işgücüne katılmaktadır ki bunların %75'inden fazlası tam zamanlı olarak çalışmaktadır.
- Anneler, 18 yaşından küçük çocuklu hanelerin %40'nın birincil ya da tek gelir sağlayanıdır. 1960 yılında ise bu oran %11'di.

- Kadınların ABD’de işgücüne katılımları 2. Dünya Savaşı’ndan bu yana artmış, 1948’de %32,7’den 2016’da %56,8’e ulaşmıştır.
- İstihdam edilen üniversite diplomalı kadın sayısı 1970’den bu yana neredeyse 4 kat artmıştır. 2016’da istihdam edilen kadınların %40’dan fazlası üniversite mezunudur. 1970 yılında ise bu oran %11’di.
- Profesyonel ve idari mesleklerde ciddi kazanç sağlayan kadınlarla birlikte kadınların çalıştıkları mesleklerin sayısı da artmıştır. 2016’da her 3 avukattan 1’i kadındır. 1974 yılında bu sayı 10’da 1’den azdı.
- Tüm bu kazanımlara rağmen kadınlar halen STEM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik) mesleklerinde çok az temsil edilmekte olup bilgisayarlı kadınların oranı 1990’dan beri azalmaktadır.
- Kadın işsizlik oranı ise, Kasım 2010’da zirve yapmış olan %9,0 oranına göre günümüzde %4,8’e düşmüştür.

Belirli mesleklerde kadın istihdam oranları	%
Konuşma/Lisan Patolojisi	98
Diş Hekimi Asistanı	93
Sosyal Hizmet Görevlisi	82
Fizik Terapisti	69
Eczacı	60
Avukat	36
Mühendis	11
Isıtma/Soğutma/Havalandırma Sistemlerinde Tamir ve Onarım İşleri	1
İnsan Kaynakları Müdürü	74
Sosyal Hizmet Müdürü	71
Eğitim Yöneticisi	65
Yemek Servisi Müdürü	46
Pazarlama ve Satış Müdürü	45
Yönetici	27
Bilgisayar ve Bilgi Sistemleri Müdürü	26
İnşaat Müdürü	7

2.2.2. Sayısal Veriler

2.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek %	Erkek	Kadın %	Kadın	Toplam Sayı	%
Genel	53	85.145	47	75.175	160.320.000	100
Yabancı	57.5	15.735	42.5	11.638	27.373.000	17.1

Kaynak: İşgücü İstatistikleri Ofisi, Yabancı Ülke Doğumlu Çalışanlar: İşgücü Özellikleri 2017

2.2.2.2. İş Piyasasındaki Türklere İlişkin Bilgiler

2017 yılı itibarıyla

	Genel	Kadın	Erkek
16 yaş ve üzeri Türk nüfus	171.418	82.627	88.791
		%48,2	%5,8
İşgücünde olan	%65,9	%57,1	-
Sivil işgücü katılımı*	%65,7	%57,0	-
Çalışan	106.300	44.239	62.061
	%62,0	%53,5	%69,9
İşsiz	%3,7	%3,4	-
İşsizlik oranı	%5,6	%6,0	-
Silahlı Kuvvetler	%0,2	-	-
İşgücünde olmayan	%34,1	-	-
Özel sektörde çalışanlar	%81,4	-	-
Kamuda çalışanlar	10,5	-	-
Kendi işinde çalışanlar	8,0	-	-
Ücretsiz aile işçisi	0	-	-

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

(*) Sivil çalışan: 16 yaş ve üzeri, Silahlı Kuvvetler mensubu olmayan ve hapisane, akıl hastanesi ya da huzur evinde bulunmayan hem istihdam edilen ve hem de işsiz kişilerin toplamını ifade etmektedir.

2.2.2.3. Çalışan Türklere İlişkin İş Kollarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Sektör	Oran %
Tarım, ormancılık, balıkçılık, avcılık, madencilik	0,4
İnşaat	3,2
İmalat	8,7
Toptancılık	3,3
Perakendecilik	11,0
Ulaşım ve depoculuk, havagazı, su, elektrik hizmetleri	7,5
Bilişim	2,1
Finans ve sigorta, emlakçılık, kiralama ve leasing	6,3
Profesyonel, bilimsel ve yöneticilik ile idari ve atık yönetimi hizmetleri	16,6
Eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri ve sosyal yardım	21,3
Sanat, eğlence, dinlence, konaklama ve gıda hizmetleri	11,7
Diğer hizmetler (kamu yönetimi hariç)	5,4
Kamu yönetimi	2,7

2017 yılı itibarıyla

İş	Toplam %	Erkek %	Kadın %
Yönetim, bilim ve sanat	52,3	51,1	53,9
Hizmet	13,8	11,2	17,6
Satış ve Ofis	17,9	14,5	22,8
Doğal kaynaklar, inşaat ve bakım	4,2	6,6	0,8
Üretim, ulaşım, malzeme taşıma	11,8	16,7	4,9

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

2.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

16 yaş ve üzeri çalışan toplam 106.300 Türk'ün %8'i bağımsız çalışanlardan oluşmaktadır.

2.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	3,743,000	4,4	3,239,000	4.3	6.982.000	4,4
Yabancı	564,000	3.6	555,000	4.8	1,119,000	4.1

Kaynak: İşgücü İstatistikleri Ofisi, Yabancı Ülke Doğumlu Çalışanlar: İşgücü Özellikleri 2017

2.2.2.6. Asgari ve Ortalama Ücretler

Eyalet Bazında Asgari Saat Ücretleri ^(*) , Dolar \$		
Eyalet	Asgari Ücret	Açıklama
Alabama	-	Asgari ücret yasası yok
Alaska	9,84	
American Samoa	Değişken	
Arizona	10,50	
Arkansas	8,50	
California	10,50	25'den az çalışanı olan şirketler
	11,00	26'dan fazla çalışanı olan şirketler
Colorado	10,20	
Commonwealth of the Northern Mariana Islands	7,05	
Connecticut	10,10	
Delaware	8,25	
D.C.	12,50	
Florida	8,25	
Georgia	5,15	6'dan fazla çalışanı olan şirketler
Guam	8,25	
Hawaii	10,10	
Idaho	7,25	
Illinois	8,25	Aile bireyleri hariç 4'den fazla çalışanı olan şirketler

Indiana	7,25	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Iowa	7,25	
Kansas	7,25	
Kentucky	7,25	
Louisiana	-	Asgari ücret yasası yok
Maine	10,00	
Maryland	9,25	
Massachusetts	11,00	
Michigan	9,25	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Minnesota	9,65	Yıllık cirosu 500.000 \$'dan fazla şirketler
	7,87	Yıllık cirosu 500.000 \$'dan az şirketler
Mississippi	-	Asgari ücret yasası yok
Missouri	7,85	
Montana	8,30	Yıllık satışı 110.000 \$'dan fazla işletmeler
	4,00	Yıllık satışı 110.000 \$'dan az olan, Adil İşgücü Standartları Kanunu (FLSA) kapsamına girmeyen işletmeler
Nebraska	9,00	4'den fazla çalışanı olan şirketler
Nevada	8,25	İşveren tarafından sağlık sigortası ödenmeyen
	7,25	İşveren tarafından sağlık sigortası ödenen
New Hampshire	7,25	
New Jersey	8,60	
New Mexico	7,50	
New York	10,40	
North Carolina	7,25	
North Dakota	7,25	
Ohio	8,30	Yıllık cirosu 305.000 \$'dan fazla şirketler
	7,25	Yıllık cirosu 305.000 \$'dan az şirketler
Oklahoma	7,25	10'dan fazla çalışanı olan ile çalışan sayısına bakılmaksızın yıllık cirosu 100.000\$'dan fazla olan şirketler
	2,00	Diğer şirketler
Oregon	10,25	

Pennsylvania	7,25	FLSA kapsamına giren işletmeler
Puerto Rico	7,25	FLSA kapsamına girmeyen işletmeler
	5,08	FLSA kapsamına girmeyen işletmeler
Rhode Island	10,10	
South Carolina	-	Asgari ücret yasası yok
South Dakota	8,85	
Tennessee	-	Asgari ücret yasası yok
Texas	7,25	
Utah	7,25	
Vermont	10,50	2'den fazla çalışanı olan şirketler
Virgin Islands	9,50	Eyalet yasası
	4,30	Yıllık cirosu 150.000 \$'dan az şirketler hariç
Virginia	7,25	4'den fazla çalışanı olan şirketler
Washington	11,50	
West Virginia	8,75	Bir mekânda 6'dan fazla çalışanı olan şirketler
Wisconsin	7,25	
Wyoming	5,15	

(*) Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi BLS 2018 verileri

Meslek Grubu	Yıllık Ortalama Maaşlar (**) (Dolar \$)
İdari meslekler	119.910
İş ve finansal operasyonlarla ilgili meslekler	76.330
Bilgisayar ve matematikle ilgili meslekler	89.810
Mimarlık ve mühendislik meslekleri	86.190
Fen, fizik ve sosyal bilimlerle ilgili meslekler	74.370
Toplum ve sosyal hizmetlerle ilgili meslekler	48.050
Hukukla ilgili meslekler	107.370
Öğretim, eğitim ve kütüphanecilikle ilgili meslekler	55.470
Sanat, tasarım, spor ve medya ile ilgili meslekler	58.950
Sağlık hizmetleri ve teknik meslekleri	80.760
Destekleyici sağlık hizmetleri	31.310
Koruma hizmetleriyle ilgili meslekler	47.190

Gıda hazırlama ve ilgili meslekler	24.710
Bina ve zemin temizleme ve bakımla ilgili meslekler	28.930
Satış ve ilgili meslekler	40.680
Ofis ve idari destek meslekleri	37.950
Tarımcılık, balıkçılık ve ormancılıkla ilgili meslekler	28.840
İnşaat ve özütlemeye ilgili meslekler	49.930
Montaj, bakım ve onarımla ilgili meslekler	47.870
Üretimle ilgili meslekler	38.070
Ulaştırma ve malzeme taşıma	37.070
Belirli Mesleklerin Yıllık Ortalama Maaşları (Dolar)	
Üst düzey yönetici	196.050
Pazarlama ve satış müdürü	140.600
Bilgisayar sistem analisti	92.740
Elektrik ve elektronik mühendisleri	102.620
Mimarlar	84.910
Kimyagerler	81.870
Psikologlar	82.770
Avukatlar	141.890
Hakimler	121.050
İlkokul ve ortaokul öğretmenleri	60.900
Üniversite öğretim görevlileri	82.880
Sanat yönetmenleri	103.510
Diş Hekimleri	180.010
Eczacılar	121.710
Dahiliye uzmanı	198.370
Cerrahlar	251.890
Psikiyatristler	216.090
İtfaiyeciler	51.930
Polis	64.540
Şef ve baş aşçılar	49.650
Tarım işçileri	26.580

(**) Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi BLS Mayıs 2017 verileri

Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

ABD’de mevcut 1.004 adet kamu toplu iş sözleşmesi, 2.148 adet özel sektör toplu iş sözleşmesi bulunmaktadır.

Sendika üyeliği oranı 2017’de %10,7’dir ve 2016 yılına göre aynı seviyede kalmıştır. Sendika üyesi sayısı 2017’de 14,8 milyon olup 2016’ya göre 262.000 artmıştır. 2017’de 16,4 milyon işçi bir sendika tarafından temsil edilmiştir. Bu sayının 14,8 milyonu sendika üyesi olup 1,6 milyonu ise sendika ile bir bağlantısı olmamakla birlikte mesleği bir sendika sözleşmesi kapsamında olanlardır.

2017’de kamu sektöründe çalışan 7,2 milyon kişi bir sendikaya mensup iken özel sektörde bu sayı 7,6 milyondur. Kamu çalışanlarının sendikalaşma oranı (%34,4) özel sektör çalışanlarına (%6,5) göre 5 kattan daha fazla olmaya devam etmektedir.

Eyaletler arasında en yüksek sendika üyeliği oranı %23,8 ile New York, en düşük sendika üyeliği oranı ise %2,6 ile South Carolina’dır.

Erkeklerin sendikalaşma oranı (%11,4) kadınlarınkine göre (%10,0) daha fazla olmaya devam etmektedir.

45-64 yaş arası çalışanların sendika üyeliği en yüksek orandadır. 2017’de 45-54 yaş arası çalışanların %13,2 ile 55-64 yaş arası çalışanların %13,5’i sendika üyesidir.

Sendika üyesi olmayan işçilerin ortalama haftalık kazancı (829\$), sendika üyesi işçinin haftalık kazancının (1.041\$) %80’i kadardır.

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü-Yönetim Standartları Ofisi (OLMS) 2017 verileri
ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS) 2017 verileri

2.3. SOSYAL GÜVENLİK

2.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri¹

- ABD Çalışma Bakanlığı, Harvey Kasırgası'ndan etkilenenler için çalışan sigorta planı yükümlülüklerinde güncelleme yaptıklarını belirtmiştir. ABD'de çalışan kişi maaşının belirli bir yüzdesini sosyal sigorta primi olarak yatırmaktadır. Kasırga sonrası işyerlerinin yıkılması, maaş alamama vb. sorunlar sebebiyle mağdur olan çalışanların prim ödemesi konusunda Bakanlık kolaylıklar ve ek süre getirmektedir.
- ABD Çalışma Bakanlığı'nın "İşçi Tazminat Programları Dairesi, Kara Akciğer Yardımları Kanunu" uyarınca, tümüyle çalışamaz duruma gelmiş kömür madencilerine Bakanlığın tıbbi tedavi yardım ödemelerini modernleştirmek amacıyla yeni bir karar sunmuştur. Karar, ödemelerin endüstri standartlarıyla daha doğru orantılı olmasını sağlayıp faturalama işlemlerinin kolaylaştıracaktır.

2.3.2. Sayısal Veriler

2.3.2.1. Sosyal Sigortalar

- 2017 yılında 67 milyon kişi Amerikan Sosyal Sigortalar İdaresi'nden yardım almıştır.
- 5,5 milyon kişi 2017'de ilk kez yardım almaya başlamıştır.
- Emekli maaşı alanların %62'sinin gelirlerinin en az yarısı sosyal sigortalardan sağlanmıştır. Yararlananların %45'i erkek, %55'i kadın olmuştur. Erkeklerin %82'si ve kadınların %67'si emekli maaşı almıştır. Kadınların %12'si dul/yetim maaşı almıştır.
- 2017'de malulen emekli olanların yaş ortalaması 54,5' olarak kayda gemiştir.
- Sosyal Sigorta İdaresi'nden bir ya da birden fazla yardım alan 66.983.000 kişinin yaklaşık 58.755.000'ini sadece YGKM (Yaşlılık / Geride Kalanlar (Dul / Yetim), Maluliyet) maaşı, 5.489.000'ünü sadece Ek Güvenlik Geliri (EGG) almış olup, her iki programdan yararlanan sayısı 2.739.000 olmuştur.

---

¹ Kaynak: US Labor Department -ABD Çalışma Bakanlığı ve bağlı kurumların 2017 yılı bültenleri

- 2017’de Ek Güvenlik Geliri (EGG) alanların %86’sı malüllük ya da körlük nedeniyle bu yardımı almıştır.
- Aralık 2017 itibarıyla EGG alanların toplamı yaklaşık 8,2 milyondur. Bunun 4,8 milyonu 18-64 yaş arası, 2,2 milyonu 65 yaş ve üzeri olup, 1,2 milyonu 18 yaş altındadır.

2017 yılında Yaşlılık / Geride Kalanlar Sigortası ve Maluliyet Sigortası Fonları 996,6 milyar dolar toplamıştır. Bu rakamın %87,7’si prim katkısı ile Hazine Genel Fonu’ndan gelen geri ödemelere, %3,8’i ise Sosyal Sigortalar yardımları için ödenen gelir vergisinden karşılanmaktadır. Fonlardaki devlet bonolarından kazanılan faiz, geri kalan %8,5’i sağlamaktadır.

2.3.2.2. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Kendi İşini Yapanlar	Devlet Katkısı
Yaşlılık, Dul-Yetim	%5,015	%5,015	%10,03	-
Maluliyet	%1,185	%1,185	%2,37	-
Sağlık	%1,45*	%1,45*	%2,90*	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı	+ **	+ ***	- ****	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	-	-	-	-
Toplam	%7,65	%7,65	%15,30	

2.3.2.3. Katkı Miktarları (Dolar)

2017 yılı itibarıyla

	Yaşlılık/Geride Kalanlar	Maluliyet	Sağlık
Ortalama	2.573	608	
Azami	6.379	1.507	Sınır yok
Kendi işini yapanlar için azami	12.758	3.015	Sınır yok

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi – Sosyal Güvenlikle İlgili Bilgi ve Sayılar 2017

NOT: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi’nden (SSA) maaş alabilmek için yılda azami 4 iş kredisinden 10 yılda toplam 40 iş kredisi oluşturmak gerekmektedir. 2017 yılında her 1.300 \$ tutarındaki gelir (yılda toplam 5.200\$) için 1 iş kredisi kazanılmaktadır. Kredilerin geçerli olması için Sosyal Sigortalar vergisinin ödenmiş olması

gerekmektedir. Normal şartlarda çalışan bir kişi 40 krediden daha fazla iş kredisi kazanabilecek durumda olsa dahi 40'dan fazla krediye sahip olunması daha yüksek maaş alınmasını sağlamamaktadır.

(*) Yıllık geliri 200.000 \$'ı aşan kişiler ile ortak beyannamede bulunan ve yıllık toplam gelirleri 250.000 \$'ı aşan evli çiftler ek olarak %0,90 sağlık sigortası öderler.

(**) Birkaç eyalette çok düşük miktarda katkı sağlanmaktadır. Kendi işini yapanlar için geçerli değildir.

(***) Birçok eyalette tüm masraflar, diğerlerinde ise masrafların çoğu sigorta primlerince karşılanmaktadır. 1973'den sonra işe başlamış sigortalı kişilerin pnömokonyoz masraflarının tümü karşılanmaktadır.

(****) Devlet katkısı bulunmamaktadır. Devlet ancak işveren olarak katkı sağlamaktadır. 1974'den önce işe başlamış sigortalı kişilerin pnömokonyoz masraflarının tümü karşılanmaktadır.

2.3.2.4. Eyalet Bazında Haftalık İşsizlik Yardımı ve Azami İşsizlik Yardımı Süreleri

Eyalet	İşsizlik Yardımı (\$)	Azami İşsizlik (Hafta)
Alabama	265	26
Alaska	370	26
Arizona	240	26
Arkansas	451	20
California	450	26
Colorado	568	26
Connecticut	598	26
Delaware	330	26
D.C.	425	26
Florida	275	12
Georgia	330	14
Hawaii	551	26
Idaho	410	26
Illinois	449 (kişiye)	26
	613 (bakmakla yükümlü kişiler varsa)	
Indiana	390	26
Iowa	447 (kişiye)	26
	548 (bakmakla yükümlü kişiler varsa)	
Kansas	474	16

Kentucky	415	26
Louisiana	247	26
Maine	410	26
Maryland	430	26
Massachusetts	742 + 25 çocuk başına	30
Michigan	362 (bakmakla yükümlü kişiler varsa)	20
Minnesota	683	26
Mississippi	235	26
Missouri	320	20
Montana	487	26
Nebraska	392	26
Nevada	427	26
New Hampshire	427	26
New Jersey	677	26
New Mexico	425	26
New York	430	26
North Carolina	350	12
North Dakota	633	26
Ohio	435 (kişiye)	26
	587 (bakmakla yükümlü kişiler varsa)	
Oklahoma	505	26
Oregon	590	26
Pennsylvania	573 + 8 (bakmakla yükümlü her kişi için haftalık)	26
Puerto Rico	42 ya da 133	26
Rhode Island	566	26
South Carolina	326	20
South Dakota	345	26
Tennessee	275	26
Texas	493	26

Utah	496	26
Vermont	458	26
Virginia	378	26
Washington	681	26
West Virginia	424	26
Wisconsin	370	26
Wyoming	471	26

Kaynak: www.savingtoinvest.com 2017'den 2018'e Eyalet Bazında Azami Haftalık İşsizlik Yardımları

2.3.2.5. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Sosyal Güvenlik (SG), Ek Güvenlik Geliri (EGG) ya da Her İkisinden Yararlanan Kişi Sayısı				
Yararlanan Kişi	Toplam	Sadece SG	Sadece EGG	SG+EGG
65 yaş ve üzeri	45.714.000	44.474.000	987.000	1.253.000
Malül, 65 yaş altı *	13.871.000	7.883.000	4.502.000	1.486.000
Diğer **	6.398.000	6.398.000	- ***	-
Toplam	65.983.000	58.755.000	5.489.000	2.739.000

NOT 1: Bu tabloda, Sosyal Güvenlikten hem ana hem ikincil yararlanıcı olan kişiler sadece bir kere sayılmıştır.

EGG sayımı, federal EGG, federal olarak idare edilen eyalet ek ödemeleri ya da her ikisini kapsamaktadır.

(*) Kendi maluliyeti nedeniyle EGG alan çocuklar dahildir.

(**) Yaşlı ya da malul olmayıp SG'den yararlananlar (örneğin; erken emekli, yetim geride kalanlar).

(***) Uygulanabilir değil.

2.3.2.6. Sosyal Güvenlik Ödemeleri

Aralık 2017 tarihi itibarıyla

Yararlanan Kişi	Yararlananlar		Toplam Aylık Yardım (Milyon Dolar)	Ortalama Aylık Yardım (Dolar)
	Sayı	%		
Toplam	61.903.000	100,00	79.733	1.288.02
Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası	51.492.000	83,2	68.700	1.334.19

Emeklilik Aylığı	45.498.000	73,5	61.797	1.358.24
Emekli işçiler	42.447.000	68,6	59.602	1.404.15
Emekli işçi eşleri	2.376.000	3,8	1.739	732.13
Emekli işçi çocukları	675.000	1,1	456	674.56
Geride Kalanlar Yardımı	5.994.000	9,7	6.904	1.151.71
Ölen işçinin çocukları	1.904.000	3,1	1.633	857.59
Dul anne ve babalar	128.000	0,2	125	975.34
Malul olmayan dullar	3.703.000	6,0	4.956	1.338.48
Malul dullar	258.000	0,4	188	729.44
Ölen işçinin anne babası	1.000	*	1	1.186.43
Maluliyet Sigortası	10.411.000	16,8	11.032	1.059.63
Malul işçiler	8.695.000	14,0	10,407	1.196.87
Malul işçi eşleri	126.000	0,2	42	335.42
Malul işçi çocukları	1.590.000	2,6	582	366.22

Kaynak: ABD Sosyal Güvenlik İdaresi, Ana Yararlanan Kayıtları, Aralık 2017

(*) %0,05'den az

ABD'de Yaşayan Türklerin Sosyal Sigorta ve Sağlık Sigortası

2017 yılı itibarıyla

	%	Ortalama Yıllık \$
Sosyal Sigorta Geliri olan	15,9	20.039
Ek Güvenlik Geliri*(EGG) olan	2,8	9.363
Nakit Kamu Destek Geliri** olan	1,9	3.883
Emeklilik Geliri olan	10,4	27.955
Gıda Pulu / SNAP Yardımları***	8,4	-

Sivil Kurumda Bulunmayan**** Türkler	229.292
Özel Sağlık Sigortası Olanlar	%68,1
Devletin Karşılıdığı Sigortası Olanlar	%25,9

Sağlık Sigortası Olmayanlar

%11,9

Kaynak: ABD Nüfus İdaresi, 2017 verileri

(*) *Ek Güvenlik Geliri, kısıtlı geliri olan engelli yetişkin ve çocuklara sağlanan yardımdır. EGG, yeterli finansal kaynağı olmayan, engelsiz 65 yaş ve üstü kişilere de ödenebilmektedir. Ayrıca Amerikan vatandaşı olmayıp ABD’de sürekli oturma izni olanlara da sağlanabilmektedir.*

(**) *Nakit Kamu Yardımı Geliri, Ek Güvenlik Gelirini kapsamakla birlikte yemek kuponu, ev yardımı, sağlık yardımı vb. nakdi olmayan yardımların dışında yeterli geliri olmayanlara verilen nakdi yardımı içermektedir.*

(***) *Düşük gelirlili veya geliri olmayanlara verilen yiyecek almaya yarayan gıda pulları. SNAP (Ek Gıda Yardım Programı)*

(****) *ABD’de yaşayan, 16 yaş üzeri, hapisane, akıl hastanesi vb. bir kurumda olmayan ya da aktif görevde olan askeri personel olmayan nüfusu ifade etmektedir.*

2.3.2.7. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2017 yılında özel sektörde 2,8 milyon **ölümcül olmayan iş kazası ve hastalığı** gerçekleşmiştir. Özel sektör işverenleri 2017 yılında önceki seneye göre yaklaşık 45.800 daha az ölümcül olmayan iş kazası ve hastalığı bildirmişlerdir. Özel sektörde 882.730 iş kazası ve hastalığı, işte devamsızlıkla sonuçlanmıştır. İşe devamsızlık ortalama 8 gündür.

İşe devamsızlıkla sonuçlanan vakaların %67’sini, diğer üretim işçileri (30.210 vaka), metal ve plastik işçileri (19.610 vaka), mal taşıma işçileri (15.260 vaka) ile montaj ve imalatçılar (12.140 vaka- *2017’de düşüş kaydeden tek grup) olmak üzere 4 meslek grubu oluşturmaktadır.

Kas ve iskelet sistemi rahatsızlıkları imalat sektöründeki işe devamsızlıkla sonuçlanan vakaların %34’ünü oluşturmaktadır ve 2017 yılında 1.930 vaka azalarak 38.950’ye inmiştir. İşe devamsızlık ortalama 8 gün olup 2016 yılına göre 2 gün azalmıştır.

Burkma, incinme ve yırtık gibi imalat sektöründe en fazla görünen yaralanmalar 34.110 vaka ile 2017 yılında aynı seviyede kalmıştır. İşe devamsızlık ortalama 10 gün olup 2016 yılına göre 1 gün azalmıştır.

2017 yılında işe devamsızlıkla sonuçlanan vakalarda, 4 alt sektör içinde büyük mağazacılık ve depolamada 2.930 vaka artarak 17.390 vakaya ulaşmış; hastanelerde 51.380 vakayı bulmuş; idari ve destek hizmetlerinde 5.680 vaka azalarak 37.380 vakaya, sosyal yardımlarda 4.750 vaka azalarak 19.360 vakaya inmiştir.

2017 yılında 5.147 adet **ölümle sonuçlanan iş kazası** gerçekleşmiştir, bu sayı, 2016 yılına göre (5.190) az oranda azalmıştır. Bu sayının 4.069'u maaşla çalışanları, 1.078'i ise kendi işini yapanları içermekte olup 387'si kadın, 4.803'ü ise erkektir.

16 yaş altında 13, 16-24 yaş arası 370, 25-54 yaş arası 2.985, 55-64 yaş arası 1.160, 65 yaş ve üzeri 688 kişi ölümcül kazaya maruz kalmıştır.

Yabancı işçiler (yabancı ülke doğumlular), ölümle sonuçlanan iş kazalarında ölen işçilerin %18'ini (927) oluşturmaktadırlar. Bu sayı, 2016 yılına göre (970) düşüş kaydetmiştir. Bu işçilerin 355'i Meksikalı, 176'sı Asyalı, 154'ü Meksika hariç Orta Amerika doğumlu, 85'i Avrupalı, 63'ü Karayipli, 33'ü Afrikalı ve 44'ü Güney Amerikalıdır.

2017 yılında ulaştırma ve mal taşıma işlerinde 2.077 adet ölümcül kaza gerçekleşmiştir. Bu sayı, 2016 yılına göre (2.083) az oranda azalmıştır.

Düşmeden kaynaklanan ölümcül kazalar 887 (%17) işçi ölümü ile Ölümcül İş Kazaları Sayımı (CFOI)'nın 26 yıllık tarihindeki en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Ulaşım kazaları %40 (2.077) ile en yaygın ölümcül işyeri kazası olmaya devam etmektedir. 2017 yılında cinayetlerdeki %8, intiharlardaki %5 oranındaki düşüş ile kişi ya da hayvanlar tarafından uygulanan şiddet ve diğer yaralanmalar %7 oranında azalmıştır.

Çalışırken tedavi amaçlı olmayan hap ya da alkol kullanımı 2016 yılında 217 iken %25 artış ile 2017'de 272'ye ulaşmıştır. Aşırı doz ölümleri son 5 yıldan bu yana yılda en az %25 oranında artmaktadır.

İşleyen araç ya da makineye kaptırma kaynaklı ölümlerde %26 oranında (2016 yılında 103 iken 2017'de 76) düşüşle birlikte nesne ve araç gereçle temastan kaynaklanan kazalar %9 oranında (2016 yılında 761 iken 2017'de 695) azalmıştır. Kapalı, dar alanlarda kaynaklanan ölümcül iş kazaları ise %15 (2016 yılında 144 iken 2017'de 166) oranında artış göstermiştir. Vinç kazaları 2017 yılında 33 ölüm vakası ile CFOI tarihinin kaydettiği en düşük seviyeye ulaşmıştır.

Bunun dışında tehlikeli maddelere ya da ortama maruz kalmaktan kaynaklanan ölümcül kaza sayısı 531 olup 2016 yılına göre (518) az oranda artış göstermiştir.

Yangın ve patlama kaynaklı ölümcül kazalar 123 olup bu sayı 2016'ya göre (88) artmıştır.

Kamu sektöründe toplam 497 ölümcül kaza kaydedilmiş olup, bu sayının 107'si federal yönetim, 97'si eyalet yönetimi ve 291'i yerel yönetimde gerçekleşmiştir.

Kaynak: ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS) 2017 Yılı İşverenin Bildirdiği İşyeri Kaza ve Hastalıkları Raporu – 8 Kasım 2018

ABD Çalışma Bakanlığı İşgücü İstatistikleri Ofisi (BLS) 2017 Yılı Ölümcül İş Kazaları Ulusal Sayımı – 18 Aralık 2018

2.3.2.8. Çocuk Parası Miktarları

ABD'de, Türkiye'deki gibi doğan çocuk başına verilen bir çocuk parası bulunmamaktadır. Ek Güvenlik Geliri (EGG) ödemesinden özürli çocuklar faydalanmaktadırlar.

2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

2.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı, İlkokul, Ortaokul, Lise	55.900.000	-	-
Devlet	50.700.000	-	-
Özel	5.200.000	-	-
Meslek Lisesi	-	-	-
Yüksek Öğrenim*	20.200.000	1.078.822	10.586
Genel Toplam	76.100.000	-	-

Kaynak: NCES National Center for Education Statistics / Fast Facts 2017 –Eğitim İstatistikleri Ulusal Merkezi / 2017 verileri

(*) Kaynak: Institute of International Education (IIE), Open Doors 2017 Fast Facts – Uluslararası Eğitim Enstitüsü, Açık Kapılar Raporu 2016/17 verileri

NOT 1: Yükseköğretimdeki yabancı öğrenci sayısı genel öğrenci sayısının %5,3'ünü teşkil etmektedir.

NOT 2: 327,5 milyon nüfusu olan ABD'de yapılan istatistikler, Beyaz ve Avrupalı Amerikalılar, Hispanik ve Latin Amerikalılar, Siyah ve Afrikalı Amerikalılar, Asyalı Amerikalılar, Orta Doğulu Amerikalılar, Kızılderililer, Hawaii ve Pasifik Adalı Amerikalılar ve çok ırklı Amerikalılar grupları altında yapılmakta olup her ülke vatandaşına ait ayrı ayrı eğitim istatistiği bulunmamaktadır..

2.4.2. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sayısı²

ABD’de ‘Kariyer ve Teknik Eğitimi Programı’ (CTE) adı altında tarım, işletme, pazarlama ve dağıtım, sağlık, ev ekonomisi, ticaret ve endüstri, inşaat, teknik ve iletişim başta olmak üzere 200’un üzerinde konuda meslek eğitimi verilmektedir.

CTE, lise öğrencilerinin %94’ünü ve CTE alanlarında lise sonrası sertifika ve ön lisans programına katılan 8,4 milyon kişiyi kapsamaktadır.

CTE programı liseler, bölge kariyer merkezleri, kariyer akademileri, halk eğitim merkezleri ve teknik okullar ile dört yıllık üniversitelerde sunulmaktadır.

Orta seviyede vasıf gerektiren işler (liseden daha fazla, üniversite diplomasından daha az eğitim gerektiren işler) ABD ekonomisinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. 2020 yılına kadar yaratılacak 55 milyon iş fırsatının %30’u yüksekokul ya da iki senelik ön lisans diploması gerektirecektir.

Kaynak: ACTE (Association for Career and Technical Education) – Kariyer ve Teknik Eğitimi Derneği / Ocak 2018 verileri

2.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye, 2016/2017 yılında 10.586 Türk ile ABD’ye en çok öğrenci gönderen 15. ülke olmuştur.

Üç eylattedeki öğrenci sayıları:

	Ön Lisans	Lisans	Master	Doktora	Toplam
Vaşington	75	724	199	112	1110
New York	135	655	378	182	1350
Los Angeles	156	456	90	102	804

Kaynak: Institute of International Education (IIE), Open Doors 2017 Fast Facts – Uluslararası Eğitim Enstitüsü, Açık Kapılar Raporu 2016/17 verileri

2.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

2.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Amerikalıların ekonomik ve güvenlik açısından en büyük tehdit olarak gördüğü göçmenlik konusunu seçim kampanyasının ana konusu haline getiren Başkan Donald Trump, görevi devraldığından bu yana ABD'nin göçmenlik sistemine ciddi değişiklikler getirecek 3'ü seyahat engeli olmak üzere toplamda 7 adet başkanlık emri çıkartmıştır.

Federal göçmenlik kanunlarının yürürlüğü eyalet ve yerel yönetimlerin işbirliğine bağlıdır. Artan sayıdaki eyalet ve belediye yönetimleri, uyguladıkları 'sığınak' politikalarıyla federal göçmenlik uygulamalarına yönelik işbirliklerini kısıtlayıp Başkan Trump dönemi uygulamalarının etkisini azaltmaya çalışmışlardır.

Kongre'deki Cumhuriyetçi çoğunluğa rağmen ABD göçmenlik kanunlarında herhangi bir değişiklik yapılamamıştır. Başkan Trump'ın göçmenlik mevzuatıyla ilgili hedefleri arasında Çeşitlilik Vizesi Programı'nı (Yeşil Kart Piyangosu) sonlandırmak, aile temelli göçü azaltmak ve istihdam temelli göçmenliği başarı ve puan tabanlı sisteme dönüştürmek bulunmaktadır. Ancak tüm bu kanuni değişiklikler için Kongre'nin onayı gerekmektedir.

İlk olarak 13 Şubat 2017'de, değiştirilmiş hali 2 Ağustos 2017'de Senato'nun Yasama Komitesi'ne sunulan RAISE Kanunu (Güçlü İstihdam İçin Amerikan Göçmenlik Kanununu Yeniden Düzenlemek) yasa tasarısı Başkan Trump tarafından da desteklenmiştir. Bu yasa tasarısına göre yasal göçmenlik yarıya indirilecek, eğitim, beceri ve İngilizce yeterliliğini önceleyen puan tabanlı bir vize sistemi yürürlüğe girecektir. Yasa tasarısı halen görüşülmemiştir.

Kongre, yasal göçmenliğin yeniden şekillendirilmesi, sınırda yapılacak duvarın fonlanması ya da göçmenlik kanunlarının uygulamasının genişletilmesine yönelik başka bir çalışmaya da girişmemiştir.

Mahkemeler ise yönetimin, başta 'Seyahat (Müslüman) Yasağı' olmak üzere, bazı kararlarına geçici olarak engelleme kararı çıkartmışlardır.

Yine de yürürlüğe girmekte olan idari ana değişiklikler ABD göçmenlik politikalarında ciddi değişimlere neden olmaktadır. Bu değişiklikler, genişletilmiş yürütme öncelikleri, sınır dışı edilmeyi geçici olarak durduran programların iptali, mülteci kabullerinde kotaların azaltılması ve ülkeye özel güvenlik araştırması yapılması ile bazı vize kategorilerinde başvuru ve yenileme işlemlerinin daha karmaşık hale getirilmesi gibi uygulamalardır.

Tüm bu vaatler tam olarak yürürlüğe konulmuş olmasa dahi Trump yönetimi ilk yılında, göçmenlik kanunlarının yürürlüğünün önceliklerini genişleterek ABD sınırları içinde izinsiz bulunan göçmenlerin tutuklanma ve sınır dışı edilmelerinde artışlar dahil önemli değişiklikleri gerçekleştirmiştir. Trump yönetimi başladığı tarih (20 Ocak) ile 2017 mali yılının bitimi (30 Eylül) arasında ICE (ABD Göçmen ve Sınır Uygulaması) vatandaş olmayan 61.094 kişiyi sınır dışı etmiştir. 2016 yılının aynı dönemiyle karşılaştırıldığında %37 oranında bir artış saptanmıştır. Aynı tarihler arasında ICE 110.568 kişiyi tutuklamıştır. 2016 yılının aynı dönemiyle karşılaştırıldığında %42 oranında bir artış olmuştur. Sınır dışı edilme şartları da genişletilerek sabıka kaydı olmayan ve topluma tehlike arz etmeyen kişileri de kapsamaya başlamıştır.

ABD sınırları içinde izinsiz bulunan göçmenlerin tutuklanma ve sınır dışı edilmeleri artmış olsa da George W. Bush ve Barack Obama yönetimindeki sayıların altındadır. Bu fark daha ziyade 2017 yılında güney sınırından giriş yapan kişilerin sayısının azalmasından kaynaklanmaktadır.

2017 yılında yönetim, 8 ülke (Libya, Suriye, İran, Somali, Yemen, Irak (2. Etapta çıkartılmış), Sudan (Sudan 2. Etapta çıkartılmış, Venezuela, Çad ve Kuzey Kore eklenmiştir) vatandaşlarının girişleri yasaklayarak emsalsiz bir uygulamaya imza atmıştır.

Mülteci kabullerinde azalma, 1980 yılında resmi olarak başlatıldığından beri mülteci programının kaydettiği en düşük sayı olmuştur. Obama yönetimi, kabul edilecek mülteci kotasını 2016 mali yılı için 85.000'e, 2017 mali yılı için 110.000'e çıkartmışken Trump yönetimi, öncelikle programı 120 günlüğüne askıya alıp 2017 mali yılı için kotayı 60.000'e indirmiştir. 2017 mali yılında 53.716 mülteci kabul edilmiştir. 2017 mali yılı için kota 45.000'e indirilmiştir.

Göçmenlik kanunlarının yürütülmesinin genişletilmesi amacıyla yönetim, binlerce ek Sınır Devriye ile göçmenlik ve sınır dışı etme görevlisi istihdam edilmesi, yasal göçmenliğin ciddi

anlamda azaltılması, ABD-Meksika sınırı boyunca 'Duvar' inşa edilmesi, girişlerde tüm başvuruların aşırı ölçüde güvenlik araştırılmasından geçirilmesi ve yasal kabullerin yavaşlatılması gibi değişiklikler getirmiştir.

Yayınladığı bir başkanlık emriyle Başkan Trump, bazı yolcuların konsolosluk görevlisiyle şahsen mülakata girmeden seyahat vizelerinin yenilenmesini sağlayan Vize Mülakatından Feragat programını askıya almıştır. Yönetim ayrıca istihdam temelli oturum izni için başvuran her kişinin (Yeşil Kart başvuru sahipleri) şahsen mülakata alınması talimatını vermiştir. Önceden, sadece kişinin başvurusuyla ilgili belirli bir endişe duyulduğu takdirde yüz yüze görüşme gerekli görülmekteydi.

Hükümet ayrıca başvuru sahibinin sağlaması gereken bilgilerin miktarını arttırarak güvenlik araştırılmasını genişletmiştir. Artık başvuru sahipleri ilave bir soru listesi doldurmak, 15 yıllık seyahat ve istihdam geçmişleri ile ikamet adreslerini sağlamak durumundadırlar. Başvuru sahiplerinden son 5 yılda kullandıkları tüm sosyal medya hesaplarının kullanıcı adlarını da vermeleri istenmektedir.

İlaveten yönetim, istihdam temelli göçmenliği etkileyecek bazı küçük değişiklikler de yapmıştır:

- Göçmenlik görevlilerinin daha önce verilen onaylara riayet etmesini sağlayan bir politikanın iptal edilmesi ve böylelikle uzatma ve yenilemelerin daha çok araştırılması;
- H-1B başvurularının hızlandırılmış işlemlerinin (*) geçici olarak askıya alınması;
- H-1B vizesi ile 6 yıldan fazla çalışmakta olup sürekli oturum izni için başvuru sürecinde olan ancak birikmiş başvuru dosyalarından dolayı ertelenmiş olan H-1B vizesi sahiplerinin eşlerine çalışma izni sağlayan bir Obama dönemi programının sonlandırılması.

(*)Premium Processing: Bazı istihdam temelli dilekçe ve başvuruların hızlandırılmış işlemleri.

Medya raporları, H-1B İhtisas Mesleği başvurularında geri çevirmelerde ve kanıt taleplerinde artış olduğunu göstermektedir.

Trump yönetimi izinsiz göçmenlere sağlanan bazı avantajların sınırlandırılmasına yönelik çalışmalar da yapmıştır. Bunlara, DACA^(**) (Çocukken Giriş Yapanlar için Ertelenmiş Eylem) programının aşamalı olarak durdurulması ve bazı ülkelerin vatandaşları için TPS (Geçici Koruma Statüsü) tahsislerinin azaltılması dahildir. Her iki program çalışma izni ve sınır dışı edilmekten muafiyet sağlamaktadır.

(**) DACA: 2012 yılında Başkan Obama tarafından oluşturulan ve yasal olmayan şekilde ABD'ye giriş yapmış ya da ABD'de kalmış, reşit olmayan kişilerin sınır dışı edilmesini, yenilenebilir 2 yıllık bir süre için erteleyen ve çalışma izni almalarını sağlayan bir politika.

USCIS, yeni DACA yenileme başvurusu kabul etmemektedir ve Kongre, izinleri uzatmadığı ya da yasallaşma yolunu açmadığı takdirde Eylül 2017 itibarıyla mevcut olan 690.000 faydalanıcı 6 Mart 2018 itibarıyla 2 yıllık izinlerini kaybetmeye başlayacaklardır.

ABD'de TPS statüsüyle 400.000'den fazla izinsiz göçmen bulunmaktadır. Trump yönetimi, Haiti, Sudan ve Nikaragua'daki şartların değiştiğini ve TPS statülü yaklaşık 65.000 kişinin bu ülkelere dönebileceğini duyurmuştur. Yönetim ayrıca, TPS statüsü Temmuz 2018 tarihine kadar uzatılmış olan Honduras'ın ve tüm TPS sahiplerinin %60'ını oluşturan El Salvador'un TPS statüsünün sonlandırılabilabileceğini açıklamıştır.

Göçmenlerle ilgili diğer önemli bir husus ise 'Beyin Ziyanı'dır (Brain Waste). ABD'de üniversite mezunu göçmenlerin dörtte biri yani yaklaşık 2 milyonu ya kalifiye olmayan işlerde çalışmaktadır ya da işsizdirler. Bu 'Beyin Ziyanı' yaklaşık 40 milyar \$'lık gerçekleşmeyen yıllık kazanç ile federal, eyalet ve yerel bazda yönetimlere 10,2 milyar \$'lık toplanmayan vergiye mal olmaktadır.

Değişen bu göçmenlik politikaları ve uygulamaları sonucu, ülke çapında 500 üniversitede yapılan bir araştırmaya göre 2017 sonbaharında yeni uluslararası öğrenci kayıtlarında %7 oranında azalma olmuştur. Özellikle Hindistan ve Çin başta olmak üzere üniversitelerin %45'i yeni uluslararası öğrenci kayıtlarının düştüğünü açıklamıştır.

ABD'de 1 milyondan fazla uluslararası öğrenci, yaklaşık 150.000 adet OPT^(***) öğrenci/mezun bulunmaktadır. OPT süresi bitiminde mezunlar çalışma izni (örneğin H-1B vizesi) çıkartacak işveren bulmak durumundadırlar. H-1B vize alımının zorluğu ve yeni onay almadan iş değiştirme imkânının olmaması mezunların diğer ülkelerdeki iş imkânlarına yönelmesine neden olmaktadır.

(***) **Optional Practical Training** vizesi, *F1 öğrenci vizesi ile eğitimini tamamlayan mezunlara, eğitimini aldıkları alanlarda 12 ay çalışma hakkı tanıyan bir vize türüdür.*

Bazı ülkeler ABD'nin en iyi üniversitelerinden mezunları işe alabilmek için ABD'nin karmaşık ve zor vize sistemine alternatif kolaylıklar sunmaktadır. Örneğin İsviçre, öğrencilere İsviçreli firmaları tanıtmak amacıyla MIT ve Harvard Üniversitelerinin yakınında 'Bilim Konsoloslugu' açmıştır. Kanada teknoloji çalışanlarına özel bir göçmenlik sistemi başlatmış, Şili ise start-up girişimcilerine yönelik oturma/çalışma izni sunmaktadır.

18 Nisan tarihinde Başkan Trump, devlet kurumlarını ve işletmeleri Amerikan yapımı ürünler satın almaya ve Amerikan işgücünü işe almaya teşvik eden "Amerikan (Malı) Satın Alın, Amerikalı İşe Alın" (Buy American Hire American) başlıklı Başkanlık Emri'ni imzalamıştır. Daha fazla Amerikan vatandaşına istihdam sağlayacak politikalar ile istihdam bazlı göçmenlikle ilgili getirilen zorluklar, H-1B vizesi için işveren başvurularının, 2007-2012 yılları arasındaki ekonomik kriz döneminden bu yana ilk kez azalmasına neden olmuştur. Önceki yıla göre %15'lik bir düşüşle (236.000) ile 199.000 adet H-1B başvurusu yapılmıştır.

H-1B vizesiyle ABD'de çalışanların %86'sı Hindistan'dan, %5'i Çin'den, %1'i ise Kanada'dan gelmektedir. Medya, eğlence ve teknoloji alanında çalışan pek çok firma Kanada'ya taşınmaya başlamıştır. Bunun yanı sıra yetenekli ve tecrübeli kişiler basta BRIC ülkeleri olmak üzere gelişmekte olan ekonomilere / ülkelere yönelmeye başlamıştır. Çin, Hindistan, Avrupa ve belli bir oranda Brezilya ve Rusya'ya tersine göç başlamıştır.

Trump başkan seçildiğinden bu yana ABD'de ikamet etmekte olup Hindistan'da iş arayan Hindistan doğumlu kişilerin sayısı 10 kat artmıştır. Aralık ayında 600 kişi Hindistan'da iş ararken bu sayı Mart ayında 7.000'i bulmuştur.

2012 yılında yapılan "Amerika'nın Yeni Göçmen Girişimcileri: Eskiden ve Şimdi" konulu araştırma, Amerikan teknoloji ve mühendislik start-up şirketlerinin %24,3'nün, Silikon Vadisi'nde bulunanların %43,9'unun göçmenler tarafından kurulmuş olduğunu belirtmektedir. Amerikan hükümeti tarafından yapılan uluslararası patent başvurularının %40'dan fazlasının fikir sahibi yabancı uyruklu kişilerdir.

Değişmekte olan göçmenlik politikaları en çok, dünyanın teknoloji merkezi olmaktan çıkmakta olan San Francisco, Silikon Vadisi'ni etkilemektedir. Silikon Vadisi'nde çalışanların yaklaşık üçte biri yabancı uyruklu kişilerdir. Google, Facebook, Netflix ve Apple

dahil olmak üzere 100 teknoloji firması karşı birlik olup, göçmen ve seyahat yasaklarına dair başkanlık emirlerinin yarattığı istikrarsızlık ve belirsizliğin Amerikan firmalarının dünyadaki en yetenekli kişileri işe almalarını zorlaştırıp daha pahalı hale getirmek suretiyle Amerika'nın rekabet gücüne zarar vereceğine dayanan bir dava açmışlardır. Bu durum ayrıca Amerikan firmalarının başta Kanada'da olmak üzere yurtdışında şirketleşmelerine ve çalışanlarını bu ülkelere transfer etmelerine, başarılı göçmen girişimcilerin ise yeni girişimlerini Kanada'ya taşımalarına sebep olmaktadır.

ABD dışında bulunan milyar dolarlık teknoloji start-up'ları olan Unicorn girişimlerinin sayısı artmaktadır. 15 sene önce neredeyse tüm Unicorn girişimleri ABD'de iken şimdi 191 Unicorn girişiminin 86'sı Çin ve Hindistan'da bulunmaktadır.

Göçmenler sadece teknoloji konusunda değil diğer alanlarda da istihdam yaratan şirketler kurmaktadır. 2014 yılında Inc. 500 (***) şirketlerinin %20'si göçmenler tarafından kurulmuştur. Göçmenler tarafından kurulan şirketlerin %7,1'i ürünlerini ihraç ederken göçmen olmayanların kurduğu şirketlerin %4,4'ü ihracat yapmaktadırlar.

(***) *Inc. 500: Küçük ve start-up şirketleriyle ilgili Inc. Dergisi tarafından yayınlanan yılın en hızlı büyüyen küçük şirketler listesi.*

Başkan Trump, göçmenler sürekli oturum iznine sahip olsalar bile yurtdışından ABD'ye döndüklerinde giriş izni verilip verilmemesinde doğdukları ülke ve dinlerinin belirleyici faktör olabileceğini açıklamıştır. Bu da ABD'yi terk eden kalifiye çalışanların sayısını arttıracaktır. Yetenekli yabancı uyruklu doktor, mühendis ve bilim adamlarının ülkelerine dönmeye başlamasıyla ABD tersine beyin göçüne maruz kalmaya başlamıştır.

Mevcut iş ve beyin göçünün önümüzdeki 10 ila 20 yıl içinde ABD ekonomisine ciddi bir darbe vurması beklenmektedir.

- ABD Çalışma Bakanlığı, daha çok şeffaflık ve gözetim sağlayarak Amerikalı işçileri, H-1B programı ayrımcılığından koruma planlarını açıklamıştır.

Program, işverenlerin, uzmanlık gerektiren mesleklerde yüksek vasıflı yabancı işçi çalıştırmasına izin vermektedir. H-1B vize programı, ABD'de normal şartlarda çalışma izni olmayan vasıflı kişilerin geçici olarak istihdam edilmesine izin vermektedir. Son

yıllarda bazı işverenler H-1B programını, iş için vasıfları yeterli ve mevcut Amerikalı işçiler olmasına rağmen ya da Amerikalı işçilerin yerine yabancı işçi almaktadırlar.

ABD Çalışma Bakanlığı, H-1B vizesi için başvuruda bulunan işverenleri ABD'deki işçilere karşı ayrımcılık yapmamaları için uyararak ABD Adalet Bakanlığı ile ABD İç Güvenlik (İç İşleri) Bakanlığı'nın H-1B vize sahtekârlığı ve suistimalini saptama ve caydırma tedbirlerini sonuna kadar desteklemektedir.

- 2017'de ABD'de işgücünde yabancı ülke doğumlu 27,4 milyon yabancı bulunmaktadır ve toplam işgücünün %17,1'ni teşkil etmektedir. 2016 yılına göre (%16,9) artış göstermiştir. Yabancı ülke doğumluların işgücüne katılım oranı 2016 yılına göre (%65,2) artarak 2017 yılında %66,0'a ulaşmıştır. Yabancı ülke doğumlu erkeklerin işgücüne katılım oranı %78,1, kadınların ise %54,5'dir.

2017'de yurtdışı doğumlu tam zamanlı çalışanların ortalama haftalık kazancı (730 \$), ABD'de doğan mevkidaşlarının haftalık kazancının (885 \$) %82,5'i kadar olmuştur. Yurtdışı doğumlu erkeklerin ortalama haftalık kazancı (776 \$) yerli mevkidaşlarının kazancının (978 \$) %79,3'ü kadardır. Yurtdışı doğumlu kadınların ortalama kazancı (660 \$) yerli mevkidaşlarının kazancının (788 \$) %83,8'i kadardır.

2017'de yurtdışı doğumlu çalışanların yerli çalışanlara göre hizmet sektöründe (%23,9'a karşılık %16,1), üretim, ulaştırma ve mal taşıma sektöründe (%14,9'a karşılık %11,0), doğal kaynaklar, inşaat ve bakımla ilgili mesleklerde (%13,9'a karşılık %8,3) işe alınma olasılıkları daha yüksek olmuştur. Yerli çalışanların yurtdışı doğumlu olan çalışanlara göre idari, profesyonel ve ilgili meslekler (%41,3'e karşılık %32,3) ile satış ve ofis işlerinde (%23,3'e karşılık %15,0) istihdam edilme oranları daha yüksektir.

- ABD Çalışma Bakanı Acosta, Amerikalı işçileri korumaya yönelik ve göçmen olmayan vize yolsuzluğu ve suiistimali yapanlara karşı ciddi tutum göstereceklerini ifade etmiştir.

2.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

2.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar / Federasyon / Konfederasyon	4
Dini hizmet amaçlı dernekler	18
Sosyal ve kültürel amaçlı dernekler	84
İşadamları / İş dernekleri	15
Spor dernekleri	6
Mezun dernekleri	2
Öğrenci dernekleri	50+*
Meslek dernekleri	9
Eğitim dernekleri	5
Diğer	5

^(*) ABD'deki pek çok üniversitede Türk öğrencileri dernek kurmuştur ancak bu öğrenci derneklerinin kesin sayısı ve güncelliği belirlenememektedir.

2.5.2.1. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı⁵

ABD'de, Kongre ve Temsilciler Meclisi'nde seçilmiş Türk bulunmamaktadır.

2017 verilerine göre ABD'de kamu görevlerine seçilmiş Türk kökenli Amerikalıların isim ve görevleri aşağıda sunulmuştur:

1. Hacıbey Çatalbaşoğlu- New Haven /Connecticut Belediye Meclis Üyesi
2. Jay (Ceyhun) Karahan – Harris İlçesi 8. Ceza Mahkemesi Hâkimi, Houston, Teksas
3. Ali Paksoy– 27B Bölge Hakimi, Kuzey Carolina
4. Tayfun Selen – Chatham İlçe Komitesi Üyesi

2017 verilerine göre ABD'de kamu görevlerine atanmış Türk kökenli Amerikalıların listesi aşağıda sunulmuştur:

1. Hüseyin Bayram– New Jersey, Paterson Belediye Başkan Yardımcısı
2. Derya Taşkın– New Jersey, Paterson Belediye Başkan Yardımcısı

3. Halil Süleyman Özerden- Mississippi Güney Bölgesi Bölge Hakimi

Kaynak: www.tenthousandturks.org Onbin Türk Kampanyası ABD, 18 Ağustos 2017 verileri

3. AVUSTRALYA

3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

3.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	12.500.953	2.875.450	43.385
Kadın	12.581.094	2.992.817	40.975
Toplam	25.082.047	5.868.267	84.360

(*) Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den Eylül 2017'ye kadar hesaplanmış, %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur. Bu sayıya sadece Türk vatandaşı olanlar dahildir.

3.1.2. Türklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	7.953	7.627	15.580
16-25	8.178	7.322	15.500
26-50	17.153	16.690	33.843
51-64	7.237	6.879	14.116
65 +	2.097	2.026	4.123
Toplam	42.618	40.544	83.162*

(*) Türk sayısı Avustralya İstatistik Bürosü ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den Eylül 2017'ye kadar hesaplanmış, %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur. Bu sayıya çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir. Yaş gruplandırmaları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.

Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre değil, Avustralya doğumlular ile Avustralya dışı doğumlular olarak ayırım yapılmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk nüfus içinde sayılmaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak görülmektedir. Bu kişilerin Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısıyla, Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir.

Daha önceki verilerin üzerine Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler göz önüne alınarak tahmini hesaplama yoluyla vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır.

3.1.3. Türklerin Eyaletlerine/Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge	Türk
Yeni Güney Galler NSW	40.474
Viktorya VIC	34.884
Queensland QLD	3.093
Batı Avustralya WA	2.161
Güney Avustralya SA	2045
Tazmanya TAS	300
Kuzey Bölgesi NT	84
Avustralya Başkent Bölgesi ACT	59
Genel Toplam	83.100

(*) Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den Eylül 2017'ye kadar hesaplanmış, %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur.

3.1.4. Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

2017 yılı itibarıyla

Doğum Ülkesi	Kişi	Avustralya dışında Doğanlara oranı	Ortalama yaş
İngiltere	1.101.100	20.8	54
Yeni Zelanda	483.400	9.1	40
Çin	319.000	6.0	35
Hindistan	295.400	5.6	31
İtalya	185.400	3.5	68
Vietnam	185.000	3.5	43
Filipinler	171.200	3.2	39
Güney Afrika	145.700	2.8	39
Malezya	116.200	2.2	39

Almanya	108.000	2.0	62
Başka ülkede doğanlar	2.183.800	41.2	44
Toplam yurt dışı doğumlular	5.294.200	100	45

*Yabancı sayısı en fazla ilk on ülke

3.1.5. Avustralya'ya Gelen ve Avustralya'dan Ayrılan Avustralyalı ve Türk Sayısı

Yıl	Gelen Avustralyalılar	Ayrılan Avustralyalılar	Gelen Türkler	Ayrılan Türkler
2015	36.000	36.100	1.080	1.102
2014	39.000	40.700	900	890
2013	42.000	43.300	840	866
2012	45.000	44.500	780	814
2011	54.000	55.100	720	722

Kaynak: Avustralya Devlet İstatistik Bürosu'nun 2011 yılı sayım sonuçları üzerinden Avustralya genel nüfus içindeki Türk nüfusunun %2 lik oranı esas alınarak Ataşeliğimizce 2015 yılına kadar hesaplanmıştır.

3.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	801	136	225

Kaynak: T.C. Melburn ve Sidney Başkonsoloslukları

3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

3.2.1. Sayısal Veriler

3.2.1.1. Toplam Çalışan ve İşsiz Sayıları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Genel Çalışan Avustralyalı sayısı	17.554.400
-----------------------------------	------------

Kaynak: Labour Force Australia

3.2.1.2. Aktif (15-64 Yaş Arası) Türk Nüfusa İlişkin Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Erkek	34.666
Kadın	32.622
Toplam	67.288

Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31 Aralık 2017'ye kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

3.2.1.3. Çalışan Türklerin Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Erkek	26.347
Kadın	16.002
Toplam	42.349

Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31 Aralık 2017'ye kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

3.2.1.4. Çalışan Türklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	6.215	3.587	9.802
25-44	13.035	8.038	21.074
45-55	5.501	3.382	8.883
65 Yaş Üzeri	1.593	993	2.586
Toplam	26.344	16.000	42.345

Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31 Aralık 2017'ye kadar %1,8 nüfus artış hızı eklenerek hesaplanmıştır. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

Not: Avustralya istatistiklerinde kökenlere göre ayırım yapılmamakta, Avustralya doğumlular ile, Avustralya dışı doğumlular olarak ayırım verilmektedir. Kuzey Kıbrıs Türkleri de Türk olarak sayılmamaktadır. Avustralya'ya gelmiş vatandaşlarımız kısa sürede vatandaşlık almakta ve kayıtlarda artık Avustralyalı olarak geçmektedirler, Avustralya'da doğan çocukları ise Türk olarak kaydedilmemektedir. Dolayısı ile Avustralya tarafından verilen rakamlar vatandaşlarımızın sayısını tam olarak göstermemektedir.

Daha önceki verilerin üzerine Ataşeliğimizce elde edilen çeşitli kaynak bilgiler ile Avustralya İstatistik Bürosu nüfus sayımları, artış hızı, ölüm oranları, yurt dışından gelen göç oranları gibi bilimsel veriler gözönüne alınarak tahmini hesaplama yapılarak vatandaşlarımızın sayısı bulunmaktadır.

3.2.1.5. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

İşkolu	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, orman, balıkçılık, madencilik	1.404
İmalat sanayi	8.710
İnşaat	2.617
Toptan ve perakende ticaret	6.064
Ulaştırma ve depolama hizmetleri	3.637
Maden	2.254
Banka, sigorta, finans	3.758
Kamu yönetimi, savunma	751
Eğitim, sağlık hizmetleri	3.124
Diğer	4.273
Bağımsız çalışanlar	5.724
Toplam	42.316

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosu

Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den 31.12.2017'ye kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar dahildir.

*İşkolları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.

3.2.1.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Avustralya'da kökene göre işsizlik ve istihdam bilgileri tutulmadığından, vatandaşlarımızın bu alandaki verilerine ulaşılamamaktadır. Yabancıların geldikleri bölgeler olarak ve bölgeler

içinde nüfus olarak çoğunluğun bulunduğu ilk 10 ülke bazında istihdam bilgileri verilmektedir. Türkiye, Avustralya istatistiklerinde Kuzey Afrika ve Orta Doğu bölgesinin içinde yer almaktadır. Bu bölge içinde birinci grup olarak Lübnanlılar bulunmaktadır. O nedenle tabloda Lübnan hariç, belirtilen bölge içinde Türkler çoğunluk olarak diğer Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülke vatandaşları ile birlikte yer almaktadır.

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Bölge	Toplam Çalışan	İşsiz Sayısı	Toplam İşgücü	İşsizlik Oranı (%)	İşgücüne Katılım (%)
Avustralya'da doğanlar	8.430.500	418.400	8.848.900	4.7	69.3
Avustralya dışında doğanlar	3.121.400	159.000	5.231.600	4.8	62.7
Toplam	11.966.800	725.700	12.692.500	5,7	64,6
Okyanusya ve Antartika	440.300	25.500	465.800	5.5	77.7
Kuzey-Batı Avrupa	875.400	34.900	910.300	3.8	60.6
Güney ve Doğu Avrupa	296.800	8.700	305.500	2.8	40.9
Kuzey Afrika ve Orta Doğu	137.300	18.600	155.900	11.9	50.5
Türkiye dahil Lübnan hariç K.Afrika ve Orta Doğu	101.100	15.300	116.400	13.1	51.7
Güney Doğu Asya	340.900	14.800	355.700	4.2	76.4
Amerika	146.700	6.400	153.000	4.2	70.6
Diğer	3.300	300	3.600	8.8	67.6

*Yaş gruplandırmaları alınan istatistik kaynağına göre değişebilir.

Avustralya İstatistik Bürosu (ABS)Türk sayısı ABS tarafından nüfus sayımının yapıldığı Ağustos 2011'den Eylül 2015'e kadar hesaplanmış %1,8 nüfus artış hızı eklenerek bulunmuştur.

3.2.1.7. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya'da ücretlerde değişiklik her bütçe yılının Temmuz ayında yapılmaktadır. Avusturalya'da 01 Temmuz 2017–30 Haziran 2018 tarihleri arasında geçerli olacak ortalama ve asgari ücretler ile Sosyal Güvenlik Ödemeleri;

- Haftalık asgari ücret 672,90 AUD'dan, 694,90 AUD'a;
- Bir saatlik asgari ücret 17,70 AUD'den 18,29 AUD arttırılmıştır.
- Aylık Brüt 3.011,23 AUD olmuştur.

3.2.1.8. İşkolları İtibariyle Ortalama Aylık Brüt Ücretler

Avustralya İstatistik Bürosunun 17 Ağustos 2017 tarihinde açıkladığı, tam zamanlı çalışanların iş kolları dağılımına göre, 01 Temmuz 2017 tarihi itibarıyla geçerli ortalama brüt yıllık ve aylık ücretler aşağıda yer almaktadır.

İş Kolları	Yıllık Brüt Ortalama Ücret (AUD)	Aylık Brüt Ortalama Ücret (AUD)
Madencilik	132.657,2	11.054,76
Pazarlama	69.082	5.756,8
Elektrik, gaz, su, atık servisi	92.721,2	7.726,76
İnşaat	80.854,8	6.737,9
Toptan ticaret sektörü	77.469,6	6.455,8
Perakende ticaret sektörü	58.463,6	4.871,9
Konaklama ve yemek sektörü	57.122	4.760,1
Nakliye, posta ve depolama	80.984,8	6.748,7
Bilişim medya ve telekomünikasyon	96.262,4	8.021,8
Finans ve sigortacılık sektörü	95.326,4	7.943,8
Kiralama ve emlak sektörü	74.521,2	6.210,1
Profesyonel bilimsel ve teknik servis	93.917,2	7.826,4
İdari ve destek sektörü	70.293	5.857,8
Kamu yönetimi ve güvenlik sektörü	82.758,	6.896,5
Eğitim ve öğretim	87.474,4	7.289,5
Sağlık ve sosyal yardım sektörü	78.390	6.532,5
Sanat ve eğlence sektörü	75.888,8	6.324,06
Diğer hizmetler	62.732,8	5.227,7
İş kolları ortalaması	80.246,4	6.687,2

Kaynak: Avustralya İstatistik Bürosunun Avustralya İşgücü 17 Ağustos 2017 verileridir.

Not: Avustralya İstatistik Bürosunun 17 Ağustos 2017 tarihinde açıklanan tam zamanlı çalışan yetişkinler için işkollarına göre, 01 Temmuz 2017-30.06.2018 tarihleri arasında geçerli olan ortalama brüt yıllık ve aylık ücretlerdir.

3.3. SOSYAL GÜVENLİK

3.3.1. Sayısal Veriler

3.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Avustralya sosyal güvenlik sistemi vergilerle finanse edilmekte ve sigorta primi ödenmemektedir. Primsiz olan Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında sosyal güvenlik yardım ve aylıklarına hak kazanma ve ödemelerin devamı, Avustralya’da ikamet koşuluna bağlıdır.

3.3.1.2. Sosyal Güvenlik Ödemeleri (Avustralya Hükümet Ödemeleri)

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Aile Vergi Yardımı Bölüm A	İki haftalık (AUD)
18 yaşın altındaki her bir çocuk için	58,66
18-19 yaş arası her bir çocuk için	58,66
Aile Vergi Yardımı Bölüm B	İki haftalık (AUD)
5 yaşın altındaki her bir çocuk için	155,54
5-15 yaş arası (veya tam zamanlı eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her bir çocuk için	108,64
Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altında ve okula gitmeyen)	Aylık
Onaylı bakım	860
Kayıtlı bakım	143,8
Ebeveyn Ödeneği	İki haftalık (AUD)
Yalnız yaşayan ebeveynler	752,60
Eşli olan ebeveynler	486,50
Yetim Aylığı	62,60
Yaşlılık Aylığı	
Yalnız yaşayanlar	814,00
Birlikte yaşayan çiftlerin her birine	613,60
Maluliyet Destek Aylığı	İki haftalık (AUD)
18 yaş altı, bekar, ailesi ile yaşayan	364,20

18 yaş altı, bekar, bağımsız yaşayan	562,20
18-20 yaş arası, bekar, ailesi ile yaşayan	412,80
18-20 yaş arası, bekar, bağımsız yaşayan	562,20
Evli çiftlerden her biri 18-20 yaş arası	562,20
21-63/65 yaş arasındakiler	Yaşlılık aylığı kadar
Hastalık Yardımı	İşsizlik yardımı kadar
Ölüm Yardımı	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Ödeneği	Yaşlılık aylığı kadar
Bakıcı Yardımı	124,70
Eğitim Ödeneği (25 yaş ve üstü)	İki haftalık (AUD)
Bekar	437,50

Bekar çocuklu	573,30
Evli, çocuksuz	437,50
Evli, çocuklu	480,50
Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam gün genel eğitim ve çıraklık eğitimi alan)	İki haftalık (AUD)
18 yaş altında, ailesi ile yaşayanlar 18 yaş altında, yalnız yaşayanlar	239,50 437,50
18 yaşın üstünde, ailesi ile yaşayanlar 18 yaşın üstünde, yalnız yaşayanlar	288,10 437,50
İşsizlik Yardımı	İki haftalık (AUD)
Bekar çocuksuz	538,80
Bekar çocuklu	582,80
Bekar 60 yaş üstü	582,80

3.3.1.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

Sanayi	2007-2008		2008-2009		2009-2010		2010-2011	
	Ciddi kazalar	Sıklık oranı	Ciddi kazalar	Sıklık oranı	Ciddi kazalar	Sıklık oranı	Ciddi kazalar	Sıklık oranı
Tarım-Orman-	4.325	24.7	4.340	25.6	4.050	22.1	3.790	21.6

Balıkçılık								
Maden	2.760	19.9	2.665	16.4	2.815	16.4	2.900	14.6
İmalat	25.665	25.4	23.100	24.0	21.115	22.4	20.160	21.7
Elektirik- gaz-su	810	9.3	720	7.1	745	7.7	785	7.0
İnşaat	14.895	22.4	15.035	22.2	13.865	19.9	13.970	19.1
Toptan ticaret	6.600	15.7	6.305	15.0	6.065	13.7	6.250	14.4
Perakende ticaret	12.865	8.6	12.905	8.5	12.610	8.4	12.770	8.1
Yeme-İçme	6.370	12.0	6.175	11.6	5.795	10.2	5.910	10.3
İletişim	11.210	24.9	10.855	25.0	10.445	24.1	9.820	22.4
Finans ve sigorta	1.110	2.9	1.065	2.8	1.075	2.8	1.125	2.9
Emlak	9.810	8.2	9.700	8.3	9.555	7.9	10.825	8.6
Hükümet idaresi ve savunma	6.000	12.1	5.735	10.8	6.000	10.9	5.630	10.1
Eğitim	135	3.6	140	3.8	140	3.6	135	3.6
Sağlık ve toplum hizmetleri	17.205	15.5	17.410	15.1	19.025	15.5	19.260	14.7
Kültürel ve yaratıcılık	2.795	10.3	2.725	9.3	2.630	9.2	2.715	9.1
Kişisel ve diğer hizmetler	6.460	18.4	6.615	19.1	7.110	19.8	7.105	19.2
Toplam	138.145	14.2	134.465	13.6	132.125	13.1	132.570	12.7

Kaynak: Safe Work Avustralya

3.3.1.4. Aile Yardımları

Vergi Bazlı Çocuk Ödemeleri (Family Tax Benefit (A) ve (B))

Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (Family Tax Benefit), çocuk yetiştirme giderlerinin karşılanmasına yardımcı olmaktadır. Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (A) ve Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (B) olmak üzere iki kısımdan oluşmaktadır.

- Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (A) her çocuk için ödenir. Bağlanan miktar ailenin yapısına ve gelirine bağlıdır.
- Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (B) tek yaşayan anne ve babalara veya anne ya da babadan birinin tam gün olarak çocuklara bakmak üzere evde bakıcı olarak kaldığı durumlarda, yani tek temel geliri olan veya bir miktar paralı işi olan ailelere ek yardım sağlamak üzere verilmektedir.

Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (A) almak için çocukların aşağıdaki koşullara uyması gereklidir:

- 16 yaşın altında olmak,
- 16 veya 17 yaşlarında olup, 12. sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamış olmak, ya da 16-19 yaşları arasında olmak (19 yaşını doldurdukları takvim yılı sonuna kadar) ve onaylanmış bir kurumda 12. sınıf veya eşdeğeri bir eğitimi tamamlamasına imkan verecek tam gün süreli bir eğitim alıyor olmak / kabul edilebilir bir eğitim yükü altında olmak,
- veya kendisine bu yukarıdaki koşuldan muafiyet tanınmış olmak,
- aynı zamanda ödeme talep eden kişinin gelir testinden geçmesi ve çocuğa en az %35 oranında bakıyor olmak.

Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi Gelir testi

- Eğer bir mali yılda ailenin geliri 48.837 Avustralya doları veya altındaysa, ödeme gelir testinden etkilenmeyecektir.
- Pek çok durumda Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (A) iki gelir testi uygulanarak belirlenmekte ve aileye en yüksek ödemeyi verdiren test dikkate alınmaktadır.

İlk testte, 48.837 doların üzerindeki her bir dolar, maksimum Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi tutarının Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (A) temel ödeme tutarına ulaşınca kadar 20 sent indirmektedir.

İkinci testte, 94.316 doların (bu tutar Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi alan ilk çocuktan sonraki her çocuk için 3.796 dolar miktarında artırılır) üzerindeki her bir dolar Vergi Bazlı Çocuk Ödemesi (A) temel tutarını ödemeler sıfırına düşünceye kadar 30 sent indirmektedir.

3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

3.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Eğitim	2011 yılı Nüfus	%	2006 yılı Nüfus	%
Okul Öncesi	332.844	5,1	307.817	4,9
İlkokul-Devlet Okulu	1.181,787	18,2	1.174,546	18,9
İlkokul-Katolik Okulu	359.062	5,5	336.732	5,4
İlkokul-Özel Okul	214.359	3,3	185.520	3,0
Ortaöğretim-Devlet Okulu	774.074	11,9	764.826	12,3
Ortaöğretim-Katolik Okulu	307.142	4,7	280.789	4,5
Ortaöğretim- Özel Okul	254.828	3,9	229.530	3,7
Teknik veya Yüksek Eğitim	473.606	7,3	428.026	6,9
Üniversite veya Yüksek Okul	932.524	14,3	745.444	12,0
Diğer	161.660	2,5	127.987	2,1
Belirtilemeyen	1.511,694	23,2	1.640,295	26,4
Toplam	6.503,580	--	6.221,512	--

Kaynak: Avustralya İstatistik Ofisi

3.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

En son temin edilebilen Mayıs 2013 verilerine göre, yaşları 15-64 arası 198.400 kişi çıraklık ve meslek eğitimi almış, bu kişilerin 96.200'ü (%48) eğitimlerini son 12 ay içinde tamamlamıştır. Katılımcıların çoğunluğu (%81) erkektir. En çok eğitim alınan meslek grubu inşaat sektöründedir.

Mayıs 2013 itibarıyla 15-64 yaş arası nüfusun 15,5 milyon olduğu tahmin edilmekte olup, bu nüfusun 2,9 milyonu (%19) örgün eğitimde yer almaktadır. 2,1 milyon kişi okul yeterliliği kazanmadan, 813.600 kişi ise okul yeterliliği alarak eğitim almıştır. Örgün eğitime katılanların;

- %53'ü kadın,
- %41'i 15-19 yaş aralığında ve %24'ü 20-24 yaş aralığında,
- %66'sı tam zamanlı eğitime katılmış,
- %25'i Avustralya dışı doğumlu,
- %5,7'si öğrenci vizesi sahibi olanlardır.

Yaklaşık 1,2 milyon kişi (%40) yüksek eğitim kurumlarına, 828.600 kişi (%29) meslek okullarına, 528.800 kişi (%18) Teknik ve Yüksek Eğitim Kurumlarına (TAFE) ve 381.800 kişi (%13) diğer eğitim kurumlarına katılmıştır.

15-64 yaş aralığındaki nüfusun örgün eğitime katılma oranı Mayıs 2001'de %17 iken, Mayıs 2013'de %19 olmuştur. Bu yaş grubundaki kadınların örgün eğitime katılımı ise Mayıs 2001'de %17 iken, Mayıs 2013'de %20 olmuştur. Erkeklerin oranı aynı dönemde %17'den %18'e yükselmiştir.

3.4.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Avustralya'da Türkiye'den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığınca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 90 civarında, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde 70 civarında Türk öğretmen yarı zamanlı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya'da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden 15.500 civarında öğrencimiz bulunmaktadır. Türkiye'den gönderilen 1900 civarında öğrenci Avustralya'daki üniversitelerde lisans ve lisans-üstü eğitim görmektedirler.

Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri müfredatında seçmeli ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi Devlet Okullarında, haftasonu Devlet Okullarında ve devlet veya yerel yönetimlerce desteklenen hafta sonları dernek okullarında verilmektedir. Katılımcıların sayısına dair istatistiki bilgi mevcut değildir.

3.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

3.5.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	3
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	26
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	68
İşadamları Dernekleri	3
Spor Dernekleri	3
Diğerleri	--
Toplam	103

Kaynak: Melburn Başkonsolosluk ve Avustralyan Golden Turkish Business Directory.

3.5.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

Avustralya’da yaşayan vatandaşlarımız yoğun olarak Viktorya ve Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletlerinde ikamet etmekte ve çalışmaktadır. Viktorya Eyalet Parlamentosunda 3 vatandaşımız 2014 Viktorya eyalet seçimlerinde Parlamenteoya girmeye hak kazanmıştır. Bu üç milletvekilinden ikisi Bakan olarak halen görev yapmaktadır. Diğer Eyalet Parlamentolarında henüz Türk temsilcimiz yoktur.

Viktorya Eyaleti Parlamentosunda bulunan ve Kasım 2014 seçimlerinde İşçi Partisi adayı olarak seçime giren Adem Kubilay Somyürek ve Hamdi Eren Nazlı Süleyman Melburn’dan milletvekili seçilmişlerdir. Somyürek, Küçük İşletmeler ve Ticaret Bakanı; Eren ise Spor, Turizm ve Gazi İşleri Bakanı olarak görev yapmaktadır.

Viktorya Eyalet Parlamentosu'ndan bir milletvekilinin siyasetten çekilmesi ile boşalan Türklerin yoğun olarak yaşadığı Broadmeadows semti milletvekilliği için ara seçim yapılmış ve bağımsız olarak Türk kökenli aday Celal Şahin %20 oranında oy almıştır, ancak seçilememiştir.

Türk kökenli Oscar Öztürk Yıldız Melburn'da Moreland Belediyesi Başkanı olarak 2014 yılında görev yapmıştır. Ayrıca Hume Belediye Başkanlığı görevine de 2014 yılında 1 yıllığına Adem Atmaca seçilmiştir.

4. AVUSTURYA

4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

4.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	4.338.518	832.670	59.945
Kadın	4.483.749	864.453	57.352
Toplam	8.822.267	1.395.880	117.297

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

* Yalnızca Türk vatandaşı olanlar

Avusturya nüfusunun %15,8'ini yabancı ülke vatandaşları oluşturmaktadır. Yabancı nüfusun genel nüfus içindeki oranı 1981 yılında %3,8 iken (288.200), bu oran 90'lı yıllarda %8,4'e (665.100) yükselmiş, 2000 yılından itibaren ise %10 sınırını yakalamıştır. Türk vatandaşlarının diğer yabancı ülke vatandaşları arasındaki oranı da %9 dolayında kalmaktadır. Avusturya'da yaşayan AB vatandaşlarının (İsviçre dahil) sayısı 694.002 olup, bu sayı tüm yabancı nüfusun %49,7'sine karşılık gelmektedir. Sayıları 186.891'i bulan Alman vatandaşları, Avusturya'nın en büyük yabancı grubunu oluşturmaktadır.

Avusturya nüfusunun önemli bir bölümü 5 büyük şehirde yerleşmiş bulunmaktadır. Bu yerleşim birimleri, Başkent Viyana (1.888.776), Graz (286.292), Linz (204.846), Salzburg (153.377) ve Innsbruck (132.493)'tur.

4.1.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet	Yüzölçümü/km2	Genel Nüfus	Yabancı Nüfus
Burgenland	3.961,80	292.675	25.295
Kaernten	9.538,01	560.898	57.299
Aşağı Avusturya	19.186,26	1.670.668	164.314
Yukarı Avusturya	11.979,91	1.473.576	181.110
Salzburg	7.156,03	552.579	92.241
Steiermark	16.401,04	1.240.214	131.700
Tirol	12.640,17	751.140	116.445
Vorarlberg	2.601,12	391.741	68.149
Viyana	414,65	1.888.776	559.327
Toplam	83.879,00	8.822.267	1.395.880

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.3. Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı	Türk
0-5	516.472	102.684	7.554
6-14	756.530	128.648	10.763
15-24	989.832	186.950	15.081
25-49	3.028.883	682.513	57.678
50-64	1.883.558	205.019	17.431
65 +	1.646.992	90.066	8.790
Toplam	8.822.267	1.395.880	117.297

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Avusturya genelinde yaş gurubu ortalaması 42,6'dır. Avusturya vatandaşlarının yaş gurubu ortalaması 43,9 olup, ülkedeki yabancı ülke vatandaşlarının yaş gurubu ortalaması 34,6 ve Türk vatandaşlarımızın yaş gurubu ortalaması 35,2'dir.

4.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet	Toplam
Burgenland	845
Kaernten	862
Aşağı Avusturya	15.500
Yukarı Avusturya	15.191
Salzburg	6.455
Steiermark	7.514
Tirol	11.691
Vorarlberg	13.200
Viyana	46.039
Toplam	117.297
	Kadın: 57.352, Erkek: 59.945

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.5. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Uyruk	Toplam
Almanya	186.841
Türkiye	117.297
Sırbistan	120.174
Bosna-Hersek	95.189
Romanya	102.270
Hırvatistan	76.682
Macaristan	77.113
Polonya	62.190
Slovakya	40.182
Rusya	32.429
İtalya	29.186
Bulgaristan	27.428

Kosova	25.025
Makedonya	23.056
Slovenya	18.932
Çek Cumhuriyeti	13.091
Diğer	348.795
Toplam	1.395.880

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.6. Avusturya Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımızın ve Türk Kökenlilerin Yıllar İtibarıyla Sayısı

Yıllar	Avusturya Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşlarımızın Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2017	779	279.071
2016	820	271.600
2015	997	271.950
2014	885	257.250
2013	1108	276.250
2012	1200	268.430

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu, Avusturya Entegrasyon Kurumu

4.1.7. Avusturya'ya Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2017	3.348	3.049
2016	4.294	3.838
2015	4.283	3.944
2014	4.033	3.947
2013	4.476	3.154
2012	4.088	3.151

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.1.8. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	2.362	227	552

Kaynak: T.C.Viyana Başkonsolosluğu

4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

4.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişlikleri

2012-2015 yılları arasındaki zayıf ekonomik büyümeyle birlikte, 2016 yılında Avusturya ekonomisi %1,6 büyümüştür. 2017 yılına gelindiğinde Avusturya ekonomisi bir önceki yıla oranla %2,9 oranında büyümüş ve bu oran, 2011 yılından bu yana en yüksek büyüme oranı olarak kayıtlara geçmiştir.

2017 yılındaki ekonomik büyüme iş piyasası verilerine olumlu olarak yansımış ve istihdam edilen kişi sayısında bir önceki yıla göre (%1,9) oranında bir artış sağlanmış, işsiz olarak kaydedilen kişi sayısında da (%4,9) oranında gerileme kaydedilerek bir önceki yıla oranla işsiz olarak kaydedilenlerin sayısı 17.337 kişi azalmıştır. 2011 yılından bu yana ilk kez 2016 yılında durdurulmuş olan işsizlik oranındaki artış, 2017 yılındaki olumlu gelişmeler ile birlikte (%0,5) oranında azalma göstermiş ve ulusal kriterlere göre hesaplanan işsizlik oranı 2017 yılı ortalaması %8,5 olarak kaydedilmiştir.

İş Yerinde Sigara İçmeyenlerin Daha İyi Korunması

Tütün Kanununun değiştirilmesine ilişkin yeni yasaya istinaden 1 Mayıs 2018 tarihi itibarıyla iş yerlerinde sigara içmek esasen yasaklanmıştır. Ancak iş yerindeki çalışma odalarını etkilememesi ve duman kokusunun diğer odalara sızması kaydıyla özel sigara kullanım odaları oluşturulacaktır.

İnşaat Sektöründe Bildirim Yükümlülüğünün Sıkılaştırılması

Sadece bazı durumlarda ve part-time olarak inşaat işçisi çalıştıran şirketler, işin kapasitesi ve çalışma saatleri ile çalışma yeri ile ilgili yapılan tüm değişiklikleri 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla bildirmekle yükümlü hale gelmiştir. Şimdiye kadar sadece işe başlamadan öncesinde bildirim yükümlülüğü söz konusuydu. Bildirim yükümlülüklerinin ihlal edilmesi durumunda ilgili kurumlar, tam zamanlı çalışmanın gerçekleştirildiği varsayımına göre hareket edecektir. Prim borçlarının gecikme faizleri (senelik yüzde 7) ve ödenmemiş olan izin ücretlerinin faizleri (senelik yüzde 10) 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla yüzde 4'e indirilecektir.

2018 Yılı İçin İhtiyaç Duyulan Mesleklerin Listesi

- Kaplamacılar
- Frezeciler
- Makine İmalatı Alanında Yükseköğrenimli Teknisyenler
- Yüksek Gerilim Akımı Mühendisleri
- Tornacılar
- Yüksek Gerilim Akım Teknisyenleri
- Bilgi İşlem Alanında Yüksek Öğrenim Görmüş Teknisyenler
- Tarım Aletleri/Makineleri İmalat İşçileri
- Yüksek Makine Mühendisleri
- Yüksek Gerilim Akımı Mühendisleri

Kilit personel konumunda istihdam edilecek yabancı işgücüne ödenmesi zorunlu asgari ücret sınırlarını da 01.01.2018 tarihinden itibaren 30 yaşın altındakilere 2.565 Avro, 30 yaşın üstündekilere ise 3.078 Avro olarak belirlenmiştir. Bu sınır, yükseköğrenimlilere 2.308,50 Avro olarak uygulanmaktadır.

4.2.2. Sayısal Veriler

4.2.2.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (işverene bağlı çalışan)	1.949.703	1.705.593	3.655.297
Yabancı	415.869	282.646	698.512
Bunun içinde Türk*	37.197	18.854	56.051
Bağımsız çalışan	329.800	197.600	527.400
Toplam	2.279.503	1.911.269	4.182.697

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu, Federal İstatistik Kurumu

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olan vatandaşlarımız bu sınıfa dahil değildir.

4.2.2.2. Genel ve Yabancı Çalışan Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Avusturya'da bir işverene bağlı çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı, genel ve yabancı ülke vatandaşı olarak aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Avusturya genelinde çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 45-54 arasındır. Yabancılar arasında ise işverene bağlı çalışan sayısının en çok olduğu yaş grubu 25-34'tür.

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Genel	Yabancı Türk Dahil	Türk
15-24	451.199	86.524	12.602
25-34	866.381	201.872	14.519
35-44	866.408	200.239	14.849
45-54	998.828	152.122	10.810
55-64	460.572	55.510	3.218
65 +	11.909	2.240	53
Toplam	3.655.297	698.512	56.051

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yılığ 2018

4.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İş Kollarına Göre Dağılımı

Çalışma hayatında bulunan Türk veya Türk asıllı çalışanların %93,4'ü bir işverene bağlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %56,4'sı işçi³, %37'si ise hizmetli⁴ statüsündedir. Kamu hizmetlerinde istihdam edilenlerin oranı da sadece %2,1'de kalmaktadır. Türk kökenlilerin %6,6'sı kendi nam ve hesabına çalışmaktadır.

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu	Çalışan Sayısı (Avusturya Geneli)
Ekonomik sektör	64
Tarım/Orman/Balıkçılık	47
Madencilik ve taş ocakları	12.351
İmalat	38
Enerji tedariki	491
Temiz su ted./Atık su ve çöp kaldırma ve imhası	5.792
İnşaat	8.806
Ticaret /Mot. araç tamiri	4.930
Ulaşım ve depo hizmetleri	5.924
Otel ve lokantacılık	410
Bilgi ve iletişim	569
Mali ve sigorta sektörü	407
Arsa ve konut sektörü	889
Serbest meslek/Bilimsel ve teknik hizmet sektörü	8.118
Diğer ekonomik hizmt.	1.394
Kamu idaresi, savunma ve sosyal sigorta hizmetleri	1.385
Eğitim ve öğretim hizm.	2.032
Sağlık ve sosyal işler hizmet sektörü	300
Sanat ve eğlence sektörü	2.076

³ Avusturya'da işçi statüsünde çalışanın direk tanımını yapan yasal bir düzenleme yoktur. İşçi tarafından yapılan işler basit işler ve birkaç yıl süren eğitim (vasıflı işçiler = Facharbeiter) gerektiren faaliyetlerden oluşmaktadır.

⁴ Hizmetliler Yasasına tabi olanlar, daha çok büro işinde çalışan kişilerdir. Örneğin; katipler, muhasebeciler, programcılar vb.

Diğer hizmetler	18
Ev işleri	4
Ülke dışı organizasyon ve kuruluşlarda çalışanlar	6
Toplam	56.051

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu

4.2.2.4. Bağımsız Çalışanlarla İlgili Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Toplam Bağımsız Çalışan	Serbest Meslek	Tarım ve Ormancılık Alanı	Yardımcı Aile Fertleri
Erkek	329.800	246.600	54.500	28.700
Kadın	197.600	130.100	34.000	33.500
Toplam	527.400	376.700	88.500	62.200

Avusturya “Göç ve Entegrasyon 2017 Yıllığı”, çalışma hayatındaki Türk ve Türk asıllı müteşebbislerin, yabancı kökenli girişimciler içindeki oranını yaklaşık %7,2 olarak vermektedir. Vatandaşlarımızın veya Türk kökenli müteşebbislerin kurmuş oldukları şirketlerin türleri ve büyüklüklerine ilişkin ayrı bir istatistik bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ağırlıklı olarak perakende ticaret sektöründe (2.000 kişi) ve gastronomi (500 kişi) alanında faaliyet gösterildiği düşünülmekte, 100 civarında şirketin ithalatçı konumuyla ticari faaliyet yürüttüğü tahmin edilmektedir.

Avusturya’da faaliyet gösteren Türk girişimciler, büyük ölçüde küçük ve orta ölçekli Türk işletme sahiplerini bir araya getiren ATİS, TÜMSİAD, MÜSİAD ve Viyana Türk İş Adamları Derneği adı altındaki teşkilatlarla örgütlenmiş bulunmaktadır.

4.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı ortalama verileri

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke geneli	192.825	9,0	147.150	7,9	339.976	8,5
Yabancı	57.225	12,1	42.126	13,0	99.351	12,5
Türk*	7.632	17,0	5.189	21,6	12.821	18,6

Kaynak: Avusturya İşçi Bulma Kurumu (AMS) 2017 Ortalama İstatistik Dökümü

(*) Yalnızca Türk vatandaşı olanlar

Avusturya, diğer Avrupa ülkelerine kıyasla, işsizlik oranındaki artışı kontrol altına almayı başarmıştır. Avusturya genelinde genel işsizlik oranı %8,5 olarak tespit edilmiş olup, 2017 yılı ortalama verilerine göre 339.975 olan genel işsiz sayısı (147.150'si kadın), bir önceki yıla oranla %4,9 azalma göstermiştir.

2017 yılı ortalama işsizlik verilerinde, Avusturya vatandaşlarının sayısı 240.624 (105.024'u kadın), yabancı ülke vatandaşlarının sayısı 99.351 (42.126'si kadın), Türk vatandaşlarının sayısı ise 12.821 (5.189'ü kadın) olarak yer almıştır. Sağlık sorunları nedeniyle iş piyasasına girme şansları yok denecek kadar azalanların sayısı 75.545 şeklinde ifade edilmektedir.

İşsizlik oranı; son 12 aylık süre içinde, Avusturya vatandaşları arasında %5,8 oranında azalmış olup, yabancı ülke vatandaşlarında %2,4, Türk vatandaşları arasında ise %5,3 oranında azalmıştır.

4.2.2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Çalışma Bölgelerine Göre Dağılımı

2017 yılı ortalaması

Eyalet	Genel İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Yabancı İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %	Türk İşsiz	Yıllık Değişim Oranı %
Burgenland	9.609	-6,8	1.480	0,6	93	-2,1
Kaernten	23.854	-6,3	4.487	0,7	98	-5,6

Aşağı Avusturya	57.999	-3,1	11.378	0,4	1.874	-2,3
Yukarı Avusturya	39.673	-4,9	10.723	-0,5	1.418	-6,4
Salzburg	14.295	-3,9	4.555	1,6	506	-5,8
Steiermark	40.189	-9,5	9.027	-5,7	964	-2,7
Tirol	20.343	-8,7	5.455	-7,0	878	-11,1
Vorarlberg	9.959	-1,1	3.237	3,5	839	-9,5
Viyana	124.054	-3,4	49.009	-3,4	6.151	-4,8
Toplam	339.975	-4,9	99.351	-2,4	12.821	-5,3

Kaynak: Avusturya İşçi bulma Kurumu (AMS) 2017 Ortalama İstatistik Dökümü

4.2.2.7. Asgari ve Ortalama Ücretler

Avusturya’da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır. Avrupa Birliği’ne üye 28 ülkeden 20’sinde asgari ücret/saat belirlenmiştir.

4.2.2.8. İşçi ve Hizmetliler İçin Ortalama Aylık Brüt Ücretler (Avro)

	Kadın	Erkek	Genel
Bir İşverene Bağlı Çalışan İşçiler	1.605	2.581	2.238
Bir İşverene Bağlı Çalışan Hizmetliler	2.340	3.855	2.862
Ortalama	2.028	2.931	2.520

Kaynak: Sosyal Güvenlik Yıllığı 2017

Not: Bu veriler, Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği tarafından senelik yayımlanan “İstatistik Yıllığı” esas alınarak hazırlanmış olup, giydirilmiş (izin ve noel parası dahil) brüt ücretleri ifade etmektedir.

Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığınca Ev Hizmetlerinde Çalışanlar için 2016 yılı Asgari Ücret Listesi

1. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmetleri Hariç)

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.205	1.229	1.253
6.-10. yıl	1.214	1.238	1.261
11. yıldan sonra	1.220	1.249	1.273

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

2. Ev Hizmetleri (Aşçılık Hizmetleri Dahil)

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.265	1.328	1.414
6.-10. yıl	1.313	1.448	1.550
11. yıldan sonra	1.541	1.723	1.842

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

3. Aşçılık Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.344	1.488	1.592
6.-10. yıl	1.446	1.631	1.744
11. yıldan sonra	1.737	1.936	2.072

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

4. Ev Ekonomisi Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.364	1.520	1.625
6.-10. yıl	1.490	1.664	1.781
11. yıldan sonra	1.770	1.975	2.114

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

5. Bebek Bakım Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro	Avro*	Avro**
1. - 5. yıl	1.257	1.320	1.400
6.-10. yıl	1.310	1.429	1.525
11. yıldan sonra	1.519	1.698	1.817

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda,

(**) kapsamındaki ücret 2 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda ödenmektedir.

6. Hasta ve Yaşlı Bakım Hizmetleri

Hizmet Yılı	Avro
1. - 5. yıl	1.382
6.-10. yıl	1.501
11. yıldan sonra	1.784

7. Diplomalı Hasta Bakıcıları

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. yıl	1.653
6.-10. yıl	1.811
11. yıldan sonra	2.150

8. Yeterlilik Belgesine Sahip Çocuk Pedagogları

Hizmet yılı	Avro
1. - 5. yıl	1.652
6.-10. yıl	1.810
11. yıldan sonra	2.148

9. Hayvan Bakıcıları

Hizmet yılı	Avro	Avro*
1. - 5. yıl	1.308	1.495
6.-10. yıl	1.406	1.521
11. yıldan sonra	1.649	1.803

Kaynak: Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı

Not: (*) kapsamındaki ücret 1 yıllık mesleki eğitiminin kanıtlanması durumunda

4.2.2.9. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Sendikal Örgütler ve Çalışma Alanları

1945 senesinde kurulan Avusturya İşçi Sendikaları Birliği (ÖGB), bünyesinde barındırdığı 7 sendika ile ülkenin tek konfederasyondur. Konfederasyon içinde, değişik siyasi pozisyonları olan fraksiyonlar veya federasyon benzeri oluşumlar da faaliyet imkânı bulmaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği içinde 6 değişik fraksiyon faaliyet göstermektedir. Bu fraksiyonlardan beşi siyasi partilerle yakın ilişki içindedir. Bunlar; Sosyal Demokrat Sendikacılar Fraksiyonu (FSG), Katolik Sendikacılar Fraksiyonu (FCG), Bağımsızlar Fraksiyonu (UG) Özgürlükçü İşçiler Fraksiyonu (FA) ve Sendikal Sol Blok Fraksiyonu (GLB) şeklinde sıralanmaktadır. Partisizler Fraksiyonu'nun (PFG) herhangi bir siyasi parti ile irtibatı bulunmamaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'ne üye sendikalar şöyledir:

- Müstahdemler, Gazetecilik-Yayın-Kâğıt Sanayi İşçileri Sendikası (GPA-DJP) ,
- Kamu Çalışanları Sendikası (GÖD),
- Belediye İşçileri, Kültür, Sanat ve Spor Çalışanları Sendikası (GdG-KMSfB),
- İnşaat İşçileri ve Ağaç Sanayi Çalışanları Sendikası (GBH),
Ulaştırma, Sosyal İşler, Sağlık, Özel Hizmet Sektörü Çalışanları Sendikası (Vida),
- Posta ve Haberleşme İşçileri Sendikası (GPF) ,
- Metal, Tekstil, Kimya ve Gıda Sanayi İşçileri Sendikası (PRO-GE)

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği'nin 2006 yılında toplam 1.272.011 olan üye sayısı, 2007 yılında 1.247.795'e, 2008'de ise 1.238.590'a gerilemiştir. Konfederasyonun mevcut üye sayısı 1,2 Milyon olarak verilmektedir. Sendikalaşma oranı %23-25 civarındadır.

Avusturya'da toplu sözleşmeler işletmeler bazında değil, branş esasına dayalı olarak yapılmaktadır. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği ve dolayısıyla bağlı sendikaları, 04.09.1947 tarihli Kararname ile işçiler adına sözleşme imzalamakla yetkilendirilmiş otoritedir. Toplu

sözleşmenin diğer ortağı ise işverenler adına imza yetkisi tanınan Ticaret Odaları ile yasal diğer meslek örgütleri veya işveren konumuna sahip benzer kurumsal yapılanmalardır.

Avusturya’da halen yaklaşık 900 civarında toplu iş sözleşmesi yürürlükte olup, yıllık 450’nin üzerinde toplu sözleşme imzalanmaktadır. İmzalanan toplu sözleşmeler, sendika üyeliğinden bağımsız, iş kolunda faaliyet gösteren tüm çalışanları kapsamaktadır. Özel durumlarda, Eyalet sınırlarını kapsayacak sözleşmeler de yapılabilmektedir.

Çalışanların ve emeklilerin isteğe bağlı olarak üye olabildikleri ve yine serbestçe üyelikten ayrılabilirdikleri ÖGB, kendi kuruluş tüzüğü uyarınca üyelerinden brüt aylık gelirin %1’i oranında üyelik aidatı tahsil etmektedir. Mesleki eğitim görenler, üniversite öğrencileri ve işsizler indirimli aidat tarifesiyle ödeme yapmaktadır. Üyelik aidatları yıllık gelir vergisinde dikkate alınmakta ve bir bölümü vergiden düşülebilmektedir. Üyelik aidatı işverenler tarafından ücretten kesilerek doğrudan Birliğe havale edilmektedir. Emeklilerin aidatı da Sigorta Kurumu tarafından ÖGB’ye yönlendirilmektedir. Avusturya İşçi Sendikaları Birliği, Avrupa Sendikalar Birliği ile Enternasyonal Sendikalar Birliği’nin üyesi olup, Avrupa Birliği nezdinde de bir temsilciliği bulunmaktadır.

Avusturya İşçi Sendikaları Birliği, 23 kişilik bir Yönetim Kurulu ve 5 kişilik Danışma Meclisi’nden oluşmaktadır.

4.3. SOSYAL GÜVENLİK

4.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Birlikte yaşanan kişiden bağımsız asgari geçim yardımı

Birlikte yaşanan kişinin geliri 1 Temmuz 2018 itibarıyla asgari geçim yardımının belirlenmesi hesabında dikkate alınmayacaktır.

Gönüllü hizmetlerde iyileştirmeler

Bir sene süren gönüllü sosyal hizmet dönemi, 1 Ocak 2018 tarihinden sonra sağlık kuruluşlarında da tamamlanabilecektir. Bunun dışında yurt dışında icra edilen anma, barış ve sosyal hizmetler daha fazla desteklenmektedir.

Anneliği Koruma Kanunu kapsamında izin prosedürünün kolaylaştırılması

Hamilelik dönemindeki çalışanların belirli tıbbi nedenlerden ötürü süresinden önce işten ayrılmaları durumunda 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla uzman doktorlar tarafından verilen raporların, iş müfettişliği bünyesindeki doktorlar ile kurum doktorları tarafından incelenmesine gerek duyulmamaktadır.

4.3.2. Sayısal Veriler

4.3.2.1. Sosyal Güvenlik Prim Oranları (İşverene Bağlı Çalışanlar)

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Ücret Karşılığı İşverene Bağlı Çalışan İşçi ve Hizmetliler		
	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Yaşlılık Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	3,87	3,78	7,65
Kaza Sigortası	0,00	1,30	1,30
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı	0,00	0,35	0,35
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50		0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
Toplam	18,12	21,48	39,60
Kötü Hava Ödeneği*	0,70	0,70	1,40
İşletme İçi Emeklilik Primi**	0,00	1,53	1,53

(*) İnşaat sektörü çalışanları için (**) "İşletme İçi Emeklilik Sigortası" uygulanan işyerlerinde çalışanlar için

4.3.2.2. Sosyal Güvenlik Prim Oranları (Devlet Memurları)

Sigorta Kolları	Devlet Memurları		
	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Toplam %
Emeklilik Sigortası	10,25	12,55	22,80
Hastalık Sigortası	4,10	3,535	7,635
Kaza Sigortası	-	0,47	0,47
İşsizlik Sigortası	3,0	3,0	6,0
İşçi Odası Üyelik Aidatı	0,50		0,50
Konut Teşvik Katkısı	0,50	0,50	1,0
Toplam	18,35	20,055	38,405
İflas Ödeme Güvencesi Katkısı*		0,35	0,35

(*) Sadece belirli kamu görevlileri için

4.3.2.3. Sosyal Güvenlik Prim Oranları (Bağımsız Çalışanlar)

Sigorta Kolları	Bağımsız Çalışanlar, %
Emeklilik Sigortası	18,50
Hastalık Sigortası	7,65
TOPLAM	26,15

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung, 2018

4.3.2.4. Sosyal Güvenlikle İlgili Sayısal Veriler

Avusturya sosyal güvenlik sistemi hastalık, kaza ve emeklilik sigortasını kapsamaktadır. Her üç sigorta da çalışanlar için zorunlu tutulan sigorta kollarıdır. Bir sosyal güvenlik kurumu tarafından yürütülmemekle birlikte işsizlik sigortası da zorunlu sigorta kolu olup, ülke genelinde faaliyet gösteren Federal Çalışma Kurumu/İş Piyasası Servisi (AMS-Arbeitsmarktservice) tarafından sevk ve idare edilmektedir.

Hastalık sigortası, her Federal eyalette bulunan 9 Bölge, 5 İşletme ve 4 Kurumsal olmak üzere toplam 19 hastalık kasası tarafından yürütülmektedir. Gelirlerin %83'ünü prim kesintilerinden

sağlayan hastalık sigortası, 8,8 Milyon'luk toplam nüfusun %99,9'unu (6.718.126 Prim Ödeyen, 1.959.152 Aile Ferdi) kapsamında bulundurmaktadır. Sigorta kapsamında yapılan ve toplam bedeli 18,471 Milyon Avro olan yardım ve harcamaların tutarı, ulusal gelirin yaklaşık %5,5'ine karşılık gelmektedir. Sağlık tesislerine (%28,4) ve doktorlara (%24) yapılan ödemeler, gider kaleminin 52,4'ünü (9,672 Milyon Avro) oluşturmaktadır.

Emeklilik sigortası 6 yetkili kurum tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; Emeklilik Sigortası Kurumu (ücret karşılığı bağımlı çalışanlar için), Demiryolu ve Maden İşçileri Sigorta Kurumu, Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu, Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu, Çiftçiler Sigorta Kurumu ve Noterler Sigorta Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır.

Her 1.000 çalışana düşen emekli sayısı 2017 yılı sonu itibarıyla 589 olarak tespit edilmiştir. Ortalama emeklilik yaşı erkek sigortalılarda 61,1 iken bu yaş kadınlarda 59,2 olarak belirlenmiştir.

Zorunlu kaza sigortası yürüten kurum sayısı 4 olup, bunlar; Genel Kaza Sigortası Kurumu, Demiryolu ve Maden İşçileri Kaza Sigortası Kurumu, Kamu Çalışanları Kaza Sigortası Kurumu ve Çiftçiler Kaza Sigortası Kurumu şeklinde sıralanmaktadır. Kaza sigortasının 1,660 Milyon Avro tutan toplam gelirinin %96,8'i (1,606 Milyon Avro) prim kesintilerinden elde edilmektedir. Toplam harcama tutarının (1,650 Milyon Avro) yaklaşık 480 Milyon Avro'luk kısmı kaza aylıklarının finansmanı için kullanılmıştır.

4.3.2.5. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk*
Bir işverene bağlı çalışan		
Yaşlılık	1.682.486	6.620
Maluliyet	159.255	1.885
Ölüm (Dul, Yetim)	498.915	2.631
İş Kazası/Meslek Hastalığı	96.385	
Toplam	2.437.041	11.136

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2018

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız

bu sınıfa dâhil değildir. Avusturya’da mukim vatandaşlarımıza yapılan aylık ödemelerinin tutarı verilmemektedir.

4.3.2.6. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeler

2016 yılı itibarıyla

Aylık Türleri	İkamet Yeri Türkiye (Sayı)	Türkiye’ye Havale (Avro)
Yaşlılık	10.829	64.978.694,21
Maluliyet	517	5.826.697,47
Dul Aylığı/Yetim Aylığı	7.013	23.690.894,14
Toplam	18.359	94.496.285,82

Kaynak: Hauptverband’ın 03.04.2018 tarihli yazısı.

4.3.2.7. İşsizlik Ödeneği

İş piyasasına amade olan işsizlere, ön sigortalılık koşulunun yerine getirilmesi halinde “İşsizlik Parası” (Arbeitslosengeld) ödenmektedir. İşsizlik parasında uygulanan genel kural, işsizlik müracaatından geriye doğru 2 yıl içinde en az 52 hafta süresiyle işsizlik sigortası primi ödenmiş olmasıdır. Hak sahibinin 25 yaşın altında olması halinde, işsizlik kaydından geriye doğru 1 yıl içinde en az 26 haftalık prim süresi aranmaktadır.

İşsizlik Parası, asgari 20 hafta süreyle ödenmektedir. Ödeme süresi, geçmiş dönemdeki tüm çalışma süreleri içerisinde en az 156 hafta (3 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş olan hak sahipleri için 30 haftaya, 40 yaşını doldurmuş ve son 10 yıl içinde en az 312 hafta (6 yıl) işsizlik sigortası primi ödemiş hak sahipleri için 39 haftaya, başvuru tarihinde 50 yaşını aşmış ve son 15 sene içinde en az 468 hafta (9 yıl) prim ödemiş hak sahipleri için 52 haftaya yükseltilmektedir. İşsizlik parası, emeklilik sigortası kurumlarınca mesleki rehabilitasyona tabi tutulan hak sahiplerine istisnai olarak 78 hafta süreyle ödenebilmektedir.

İşsizlik parası miktarı, hak sahibinin son bir yıllık ortalama net gelirinin %55’i oranında olup, 20-52 hafta arasında değişen süre için ödenebilmektedir. Hak sahibine, birlikte yaşadığı ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri için ayrı ayrı günlük 0,97 Avro tutarında ilave ödeme yapılmaktadır. İşsizlik parası için tavan ücreti 4.980 Avro olarak belirlenmiştir.

İşsizlik sigortası kapsamında, işsizlik parası alma süresi dolan işsizlere, hak sahibinin herhangi bir geliri olmaması şartına bağlı olarak “Muhtaçlık Ödeneği” (Notstandshilfe) yardımında bulunmaktadır. Muhtaçlık süresine bağlı olarak yapılan bu yardımın miktarı, işsizlik parasının %92-95’i oranında değişmekte olup, hesabında hak sahibinin veya birlikte yaşadığı aile fertlerinin gelirleri dikkate alınmaktadır.

4.3.2.8. Bakım Sigortası

Bakım parasına temel olarak ikamet yerinin Avusturya olması durumunda hak kazanılabilmektedir. 1 Ocak 2017 itibarıyla toplam 452.207 kişi bakım sigortasından faydalanmaktadır.

Bir AB-ülkesinde, EWR-ülkesinde veya İsviçre’de ikamet edilmesi durumunda da gerekli koşulların bulunması halinde bakım parasına hak kazanılabilmektedir. Bakım parası sadece dilekçe ile talep edilmesi durumunda verilebilmekte ve uzman doktor raporu gerektirmektedir. Bakım parasından Avusturya veya yabancı ülkelerden yapılan benzer ödemeler veya AB-ülkelerinden, ERW-ülkelerinden veya İsviçre’den ödenen bakım paraları mahsup edilmelidir. Böyle bir ödemenin başlaması ve söz konusu değişikliklerin hemen, ayrıca bakım parası hakkına yönelik değişikliklerin (örneğin hastanede yatma ve yurtdışında bulunma) dört hafta içerisinde bildirilmesi gerekmektedir.

Bakım parası yılda 12 defa ödenmekte olup, basamak gruplarına göre (2016-2017 yılı için) ödenen miktarlar şu şekildedir:

Basamak Bakım Grubu	Miktar	Bakıma Muhtaçlık Süresi
1.basamak	157,30 Avro	En az 65 saat
2.basamak	290,00 Avro	En az 95 saat
3.basamak	451,80 Avro	En az 120 saat
4.basamak	667,60 Avro	En az 160 saat
5.basamak	920,30 Avro	En az 180 saat ve olağan dışı bakım gerekmesi durumunda
6.basamak	1.285,20 Avro	En az 180 saat/gece ve gündüz bakım ihtiyacı-kendine veya bir başkasına zarar verme eğilimi olması durumunda

7.basamak	1.688,90 Avro	En az 180 saat yatalak olunması/tekerlekli sandalye kullanılması durumunda
-----------	---------------	--

4.3.2.9. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	104.161	1.195	105.356
Yabancı	27.503	162	27.665
Türk	3.071	30	3.101

Kaynak: Avusturya Genel Kaza Sigortaları Kurumunun 22.05.2018 tarihli e-postası

4.3.2.10. Yıllara Göre İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
İş Kazası	112.104	108.353	108.572	104.312	105.734	107.512
Meslek Hastalığı	1.474	1.569	1.520	1.421	1.501	1.508
İşgüzerghahı Kazası	13.328	13.905	13.101	13.038	13.435	14.249
Öğrenci Kazası	54.393	53.483	56.030	54.685	55.033	54.510
Toplam	181.299	177.310	179.223	173.456	175.703	177.779

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2018

Kaza Sigortası tarafından 2017 yılında toplam 177.779 kaza kaydedilmiş olup, bunlardan 107.512'si iş kazasıdır.

Toplam 6.426.074 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 96.385 hak sahibine aylık ödenmektedir. Bu aylıklar içinde kaza aylığı (82.533) ilk sırada gelirken, 11.715 dul ve 2.129 yetim aylığı verilmektedir. Kaza sigortasının 1,660 milyon Avro tutan toplam gelirinin %96,8'i (1.606 milyon Avro) prim kesintilerinden elde edilmektedir. Toplam harcama

tutarının (1.650 milyon Avro) yaklaşık 480 milyon Avro'luk kısmı kaza aylıklarının finansmanı için kullanılmıştır.

4.3.2.11.Çocuk Parası Miktarları (Avro)

2016/2017 yılı itibarıyla

Yaş	1.Çocuk	2. Çocuk	3. Çocuk	4. Çocuk	5. Çocuk	6. Çocuk
0-3	111,80	125,60	162,80	215,80	268,80	321,80
3-10	119,60	133,40	170,60	223,60	276,60	329,60
10-19	138,80	152,60	189,80	242,80	295,80	348,80
19-26	162,00	175,80	213,00	266,00	319,00	372,00

Kaynak: Federal Ekonomi Bakanlığı

- 7. ve sonrası her çocuk için 51 avro fazla ödeme yapılmaktadır.
- Engelli çocuklar için 152,90 avro tutarında ek ödeme yapılmaktadır.
- 6-15 yaş grubundaki çocuklar için her yılın Eylül ayında bir defaya mahsus “okul başlangıç desteği” adı altında çocuk başına 100 avro ilave ödeme yapılmaktadır. Bu yardım için yazılı başvuru şartı aranmamaktadır.
- Çocuk parası, öğrenim hayatına devam edilmesi halinde kaideden 25, istisnai durumlarda da 26 yaşın tamamlanmasına kadar ödenebilmektedir.

Avusturya, ülkemizde yaşayan çocuklar için aile yardımı yapmamaktadır.

4.3.2.12.Aile Yardımları

Aile yardımı, ebeveynlerin çalışma ve gelir durumundan bağımsız olarak gerekli şartların yerine getirilmiş olması durumunda ödenmektedir. 2017 yılı itibarıyla toplam 1.750.977 kişi aile yardımından (Familienbeihilfe) faydalanmaktadır.

Aile Yardımı almaya hak kazanmak için aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi gerekmektedir:

- Avusturya vatandaşlığı veya yabancı vatandaşların (Avrupa Ekonomik Sahası dışı ülke vatandaşlarının) oturma izni (NAG-Karte: Yerleşme ve Oturma Yasasıyla alınan kart) veya oturma kayıt belgesi (Anmeldebescheinigung) sahibi olması,

- Avrupa Birliği vatandaşı olması,
- Yaşamanın odak noktasının Avusturya’da bulunması,
- Çocukların (evlatlık, bakım ve üvey çocukların ve torunların) ebeveynleriyle birlikte aynı evde yaşamaları ya da, anne veya babayla oturmuyorlarsa ebeveynlerin çocuklarının geçimlerine katkıda bulunuyor olmaları,
- Çocukların sürekli olarak Avusturya’da yaşıyor olmaları,

Aile Yardımı (Familienbeihilfe) Ödeme Süresi

18 yaşına kadar olan tüm çocuklar Aile Yardımı Parası alma hakkına sahiptir. Eğitimi sürenler, bu yardımı en fazla 24 yaşına kadar alabilmektedirler. Çocukların meslek ve çıraklık eğitimi/pratiği ve/veya ara tatillerde yaptıkları işlerden elde ettikleri kazanç dikkate alınmamaktadır. 18 yaşını geçmiş çocuklar halen eğitim ve öğretim yaşamlarına devam ediyorlarsa ve kazançları yıllık 10 bin Avro’nun üzerindeyse aile yardımı hakkını kaybederler.

Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe

1 Mayıs 2015 tarihinden itibaren Başvurusuz Aile Yardımı / Antragslose Familienbeihilfe yürürlüğe girmiştir. Buna bağlı olarak Avusturya’da doğan çocukların ve ebeveynlerin kimlik bilgileri Nüfus Dairesi’nin Merkezi Kimlik Bilgi Bankası’nda kayıt altına alınmakta ve İçişleri Bakanlığı tarafından Maliye Bakanlığı’na aktarılmaktadır. Maliye Bakanlığı, mevcut elektronik bilgilerin doğruluğunu denetleyerek aile yardımı için gerekli şartların yerine getirilip getirilmediğine ve ödemenin yapılıp yapılmayacağına karar vermektedir. Eğer ödemenin yapılacağına dair karar verilmişse, Maliye Bakanlığı’ndan ödenecek aile yardımı hakkında bilgilendirme yazısı gönderilmektedir. Bu yazıyla birlikte aile yardımı ödenmektedir.

Lohusalık Parası / Wochengeld

Anne adayları doğum yapmaları beklenen tahmini günden önceki sekiz haftadan itibaren çalıştırılmazlar. Lohusalık parası anne adayı için maddi bir destek olup, ödenmeyen ücretin yerine verilmektedir. Lohusalık parası her ayın sonunda ödenir.

Beklenen tahmini doğum tarihinden önce sekizinci haftanın başlamasından itibaren Lohusalık parası için başvurulabilir. Lohusalık parası için yetkili sağlık sigortası kurumuna başvurmak gerekmektedir (Lohusalık parası için başvuru ücretsizdir).

Doğum İzni / Karenz

Anne-babadan birinin bebekleri ile evde geçirdikleri zamana Ebeveyn Doğum İzni (Elternkarenz) denmektedir. Doğum izni anneliği koruma süresinin (doğumdan sonra 8 haftalık süre) bitmesinden sonra başlar. Talep edilen doğum izni süresinin doğumdan sonra 8 hafta içinde işverene bildirilmesi gerekmektedir.

Doğum izni en erken çocuğun doğumundan sonra annenin çalıştırılma yasağının akabinde başlar (koruma süresi). Doğum izni kararlaştırılan süreden sonra sona ermektedir.

Çocuk Bakım Parası / Kinderbetreuungsgeld

Doğum izni sırasında ücret ve aylık alınmamakta olup, bu zaman süresince çocuk bakım parası alınabilir. Çocuk Bakım Parası, hastalık sigortası kurumları tarafından idare edilmekte ve ödenmektedir. Çocuk Bakım Parası alınırken hak sahiplerine alternatif ödeme şekillerinden birini seçme olanağı sunulmaktadır. 01.01.2016 itibarıyla toplam 128.730 kişi Çocuk Bakım Parası yardımından faydalanmaktadır.

Şartlar;

- Çocuk Bakım Parasını alan anne veya babanın çocukla aynı evde yaşaması,
- Aile Yardım Parasını alma hakkının olması ve çocuk için aile yardım parasının alınmış olması,
- Anne-babanın ve çocuğun yaşamlarının odak noktasının Avusturya olması,
- Anne-baba ve çocuk Avusturya'da yasal olarak ikamet edebiliyor olmaları,

- Anne-Çocuk Cüzdanındaki muayenelerin yaptırılmış olması,
- Ek kazancın yılda 16 bin 200 Avro sınırını aşmaması gerekmektedir. Gelire bağlı olan çocuk bakım parasında ise ek kazancın yılda 6 bin 800 Avro'yu geçmemesi gerekmektedir (Zuverdienst).

Çocuk Bakım Parası için başvuru en erken doğumun yapıldığı gün olabilmektedir. Başvurunun daha geç yapılması durumunda, Çocuk Bakım Parası altı aya kadar geriye dönük olarak da ödenebilmektedir. Başvuru tarihi olarak, yetkili sağlık sigortasına başvurunun yapıldığı gün dikkate alınmaktadır

Aylık dışı özel yardımlar

Avusturya bütçe kaynaklarından emeklilere yapılan aylık dışı özel yardımlar, AB üyesi ülkelere, İsviçre'ye ve Avrupa Ekonomik Alanı ülkelerine yapılan aylık havalelerine yansıtılmakta, ancak ülkemizde ikamet eden ve aylıkları Türkiye'ye havale edilen vatandaşlarımız ise bu uygulamadan yararlanamamaktadırlar.

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar
Yaşlılık	101.162
Maluliyet	38.888
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	72.969
İşsizlik / Muhtaçlık Ödeneği	295.498
Toplam	508.517

Kaynak: Handbuch der Österreichischen Sozialversicherung 2018

4.3.2.13. Sosyal Yardımlar

Şahsi gelir veya kazançları ile kendilerinin ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin geçimini sağlayamayanlara, ihtiyaç duyulan süre ile sınırlı "İhtiyaç Odaklı Asgari Güvence Yardımı" ödenmektedir. 2017 yılı için belirlenen ve Avro olarak 12 ay süreyle ödenen asgari güvence parasının güncel sınırları tek yaşayanlar için 863,04 Avro, eşler için 1.294,56 Avro, çocuklar için 233,02 Avro'dur.

Asgari Güvence Yardım miktarının hesabında esas alınan çocuk başına 233,02 Avro tutarındaki sınır en düşük düzeyi göstermekte olup, Federal Eyalet tarafından daha yüksek sınırlar uygulanabilmektedir.

Asgari Güvence Yardımı, hak sahibine bakmakla yükümlü aile fertlerinden belli koşullarda geri talep edilmekte, ayrıca ödenmesi hak sahibinin geçimini sağlamak için önce şahsi gelirlerini veya servetini (4.315,20 Avro'ya kadar birikim dikkate alınmaz) devreye sokma koşuluna bağlanabilmektedir.

Avusturya İstatistik Kurumu, sosyal yardım alanların milliyetlerine göre dağılımına ilişkin istatistik tutmadığı gibi, Avusturya Sosyal Yardım Kurumu da konuyla ilgili veri paylaşımında bulunmamaktadır. Avusturya İstatistik Kurumu verilerine göre, 2016 yılında Avusturya genelinde 307.533 kişi toplam 924,2 milyon Avro'luk Asgari Geçim Yardımı'ndan faydalanmıştır.

Avusturya Federal Anayasasının 15a maddesi uyarınca Eyaletler ile Federal Hükümet arasında Asgari Geçim Yardımına (Bedarfsorientierten Mindestsicherung) ilişkin imzalanmış olan anlaşmanın süresi 2016 yılı sonu itibarıyla sona ermiştir. Bundan sonra her eyalet Asgari Geçim Yardımına ve sosyal yardımlara ilişkin düzenlemeleri kendisi yapabilecektir. Asgari geçim yardımı alanların sağlık yardımına ilişkin herhangi bir değişikliğe gidilmemiş olup, yardım alanların hastalık sigortasına ilişkin primleri eskiden olduğu gibi 2017 ve 2018 yıllarında da Federal Hükümet tarafından karşılanacaktır.

4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

4.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017 eğitim öğretim yılı

Okul Türleri	Toplam Öğrenci	Yabancı Öğrenci	Türk Öğrenci
İlkokul	335.854	58.691	5.544
Ortaokul	9.458	1.039	98
Engelli Okulları	13.830	2.923	450
Politeknik Okulu	15.414	3.252	382
Yeni Ortaokul	199.930	28.276	3.952
Lise	209.735	22.525	1.098
Meslek Okulları/ Meslek Ortaokulları	167.818	21.355	2.662
Yüksek Meslek Lisesi	145.216	14.279	1.188
Toplam	1.097.255	152.340	15.374

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

4.4.2. Genel ve Yabancı Nüfusun Eğitim Düzeyi

2017 yılı itibarıyla

25-64 Yaş Arası	Genel	Avusturya Kökenli	Türk Kökenli	AB'ye 2004'den önce giren Ülkeler	AB'ye 2004'den sonra giren Ülkeler
Toplam Sayı	4.807.900	3.645.700	159.300	159.000	288.100
Zorunlu Eğitim, %	14,6	10,7	60,9	5,5	12,0
Mesleki Eğitim, %	51,1	56,5	27,0	38,5	38,4
Lise ve Dengi, %	16,5	15,9	8,9	16,5	26,6
Yüksek Öğretim,%	17,8	16,9	4,0	39,5	23,1

Kaynak: Migration&Integration 2017

Avusturya, kalifiye yabancı işgücünün ülkeye gelmesini teşvik amacıyla 01.07.2011 tarihinden itibaren puan esasına dayalı yeni bir sistemi hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, yüksek kalifiye elemanlar, nitelikli işgücü aranan mesleklerde yetişmiş kişiler ve kilit personelin Avusturya iş piyasasına girişi sağlanmıştır. Keza, herhangi bir AB ülkesinde yüksek tahsilini tamamlamış üçüncü ülke vatandaşları ile Avusturya’da yükseköğrenim görmüş yabancıların, belli koşullarda Avusturya’da çalışma ve oturma izni almalarına imkân sağlanmıştır. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili liste Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca hazırlanmaktadır.

4.4.3. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sayısı

İkili (dual) sistemde mesleki eğitim Avusturya’da önemli bir toplumsal değer taşımaktadır. 10. sınıf öğrencilerinden yaklaşık %40’ı dual sistemli mesleki eğitimi seçmekte, yaklaşık %40’ı ise tam gün okul eğitimi meslek okullarına devam etmektedir. Yani gençlerin %80’i mesleki eğitim yoluyla hayata atılmayı tercih etmektedir. Bununla birlikte, eğitim sistemi, kurumlar arasında geçişlere imkân tanır niteliktedir. Mesleki eğitimini sürdüren bir genç, aynı zamanda lise bitirme diploması da alma olanağına sahiptir.

4.4.4. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Eyaletlere Göre Dağılımı

2017 eğitim öğretim yılı

Eyalet	Genel	Yabancı	Türk
Burgenland	2.608	216	12
Kaernten	7.090	637	14
Aşağı Avusturya	15.821	1.212	172
Yukarı Avusturya	22.779	2.487	244
Salzburg	8.272	1.260	150
Steiermark	15.329	1.364	131
Tirol	10.725	1.236	183
Vorarlberg	7.143	949	193
Viyana	16.846	2.843	385
Toplam	106.613	12.204	1.484

Kaynak: Avusturya Ticaret Odası

2017 yılında Avusturya genelinde toplam 106.613 genç meslek eğitimine devam etmiştir. Meslek eğitimine devam edenlerin 12.204 sı yabancı ülke vatandaşı olup bunların da 1.484'ü Türk vatandaşıdır. Vatandaşlarımız arasında meslek eğitimine devam eden genç sayısı 385 ile en fazla Viyana Eyaletinde bulunmaktadır.

4.4.5. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Branşlara Göre Dağılımı

2016 dönemi itibarıyla

Branş	Eğitim Gören Sayısı		İşletme Sayısı		Eğitim Görenler İçinde Türk Gençleri %		Eğitim Gören Türk Gençlerinin Sayısı	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Zanaat	46.365	44.909	17.020	16.519	1,3	1,3	603	584
Sanayi	15.491	15.079	1.280	1.264	0,5	0,5	78	75
Ticaret	15.883	15.055	4.338	4.131	2,0	2,0	318	301
Bankacılık, sigortacılık	1.186	1.151	245	221	0,4	0,6	5	7
Taşıma, ulaştırma	2.547	2.648	404	403	0,7	0,6	17	16
Turizm, eğlence	9.075	8.788	3.326	3.130	1	1,2	90	105
Bilgi iletişim	2.263	2.143	1.280	1.218	0,6	0,7	14	15
Ticaret odası harici	7.875	7.933	2.376	2.370	0,5	0,7	50	56
İşletmeler üstü	9.328	9.244	105	101	2,7	2,4	251	222
Toplam	110.013	106.950	30.374	29.357	1,3	1,3	1.426	1.381

Kaynak: Ekonomi Eğitimi Araştırma Enstitüsü

2017 yılında Avusturya genelinde yaklaşık 30 bin işletmede meslek eğitimi verilmiştir. Bu eğitimi gören 106.613 gencin 1.484'ü Türk vatandaşıdır. İstatistiklere göre, her yıl 10.000 kadar genç herhangi bir mesleki eğitim kurumuna devam etmeksizin veya eğitimlerini tamamlamaksızın diplomasız olarak öğrenim hayatlarını sonlandırmaktadır.

Avusturya’da yaşayan Türk çocuklarının mesleki eğitimdeki başarılarını etkileyen önemli faktörler şunlardır:

- Aileler Avusturya eğitim sistemi hakkında yeterli bilgilere sahip değildir.
- Türk veliler, “Okul-Aile-Öğretmen” ilişkilerinde yetersiz kalmaktadır.
- Aileler, mesleki eğitimin uzun vadeli yararlarını dikkate almadan, aile bütçesine katkı sağlayacakları düşüncesiyle, çocuklarını bir an önce iş piyasasına sokma gayreti içindedir.
- Meslek eğitim yeri başvurusunda izlenmesi gerekli usul ve esaslara yeterince dikkat edilmemektedir.
- Türk gençlerinin bir bölümü danışma hizmetlerinden yeterince yararlanmamakta, okul ve ilgili kurumlarca düzenlenen bilgilendirme toplantılarına gerekli ilgiyi göstermemektedir.
- Mesleki eğitim yeri için çok az sayıda yazılı başvuru gönderilmekte, başvuruları kabul edilmeyenler ümitsizliğe kapılıp yeni girişimlerde bulunmamaktadır.
- Bazı gençlerimiz, uzun vadeli düşünmeden, erken yaşlarda para kazanmanın cazibesine kapılıp, mesleki eğitime yönelmemektedir.
- Gençlerimiz, yakın aile çevresinde veya buldukları sosyal ortamlarda, kendilerine örnek seçebilecekleri başarılı kişileri bulmakta zorlanmaktadır.
- Gençlerimiz, Avusturya’da sunulan geniş yelpazeli meslek imkânlarından yeterince yararlanmamakta ve meslek seçimlerinde sadece geleneksel branşlara yönelmektedir. Burada da, rol model seçilen kişilerin etkili olduğu söylenebilir. Erkeklerin en çok ilgi gösterdiği branşlar arasında; metal işleme tekniği, elektrik teknisyenliği, motor tamirciliği ve inşaat tesisat ustalığı gelirken, kadınlarda pazarlama, büro işleri ve kuaför mesleği ön plana çıkmaktadır.
- Türk sermayeli işletmeler, yanlarında Türk veya göçmen kökenli gençlere meslek eğitimi verme hususunda pek hevesli görünmemektedir. Burada, işletmelerin, gerek yetkilendirme sürecinde (Feststellungsantrag), gerekse sistemin hukuki ve idari altyapısını oluşturmada karşılaştıkları sorunlar da dikkate alınmalıdır.

4.4.6. Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

Avusturya’da, T.C. Viyana Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği 2016/2017 eğitim öğretim yılı verilerine göre Türkçe ve Türk Kültür Derslerine devam eden Türk öğrencilerin sayısı 14.492 olup, bu öğrenciler için 161 öğretmen görevlendirilmiştir.

4.4.7. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017 eğitim öğretim yılı

Eğitim Durumu	Bayan	Erkek	Toplam
Lisans	964	1.238	2.202
Yüksek Lisans	290	344	634
Doktora	101	98	199

Kaynak: Federal Bilim, Araştırma ve Ekonomi Bakanlığı

4.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

4.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avusturya, bir göç ülkesi olmadığını her vesile ile iddia ediyor ve gündemde tutuyor olsa da, işgücü piyasalarında yaşanan gelişmeler, yabancı işgücünün kontrollü bir şekilde ülkeye gelmesine imkân sağlandığını göstermektedir. Özellikle, yerli iş gücü ile doldurulamayan nitelikli işgücü açığı, AB ve üçüncü ülke vatandaşları ile kapatılmak istenmektedir. Bu gaye ile oluşturulan yasal zeminde, her yıl açıklanan meslek dallarındaki personel ihtiyacı için ülkemizden de başvuru yapılabilmektedir. Bu başvurular, başvuru sahibinin yaşı, yabancı dil bilgisi seviyesi, mesleki eğitimi ve meslek deneyimi kapsamında ve belli bir puanlama sistemi esas alınarak değerlendirilmektedir. Göçmen adayının, niteliğine uygun bir işyeri bulduğunu belgelemesi ve toplam 75 puandan en az 50 puan alacak niteliğe sahip olması zorunludur. Aynı şekilde, çok üst düzey kalifikasyona sahip yabancı iş gücünün istihdamında da benzeri puanlama sistemi uygulanmakta, ancak başvuru sahibinden 100 toplam puandan en az 70 puan alması beklenmektedir. Bu kapsamda çalıştırılacak kişilere ödenecek asgari brüt ücret sınırı da ilgili Bakanlık tarafından belirlenmektedir.

Diğer taraftan; Avusturya’da yükseköğrenimlerini tamamlayan üçüncü ülke vatandaşlarına, tahsillerini bitirdikleri tarihten itibaren 12 ay içinde eğitim alanlarına uygun bir iş bulmaları halinde, oturma ve çalışma izni verilmesi yasal zorunluluktur. Bu kesimden bir kişiyi istihdam edecek işverenlerin en az 2.308,50 Avro tutarında bir aylık brüt ücret ödemeyi taahhüt etmesi gerekmektedir.

Avusturya’da yükseköğrenim gören üçüncü ülke vatandaşları da Yabancı İşçi İstihdam Yasası hükümlerine tabi olup, bunlar da çalışma izni almak suretiyle, belli saat ve kazanç sınırında çalışma hakkına sahiptirler. Bu tür istihdam ilişkisi için düzenlenecek çalışma izni, iş piyasası incelemesine tabi olmayıp, işverenlerin başvurusu ile gerçekleşmektedir. Haftalık çalışma saatinin daha uzun süre öngörülmesi halinde, yerel makamlar (AMS), iş piyasasındaki gelişmeleri ve ihtiyaçları esas alarak karar vermektedir.

Avusturya’da mukim bir işletme veya işveren, İş Piyasası Servisi’nin (AMS) aranılan niteliklere sahip kilit personel ihtiyacına cevap verememesi halinde, aylık 3.078 Avro brüt ücret ödemeyi taahhüt etmek koşuluyla üçüncü ülkelerden kilit personel getirebilmektedir. Bu statüde istihdamı düşünülen personel için de puanlama sistemi uygulanmakta olup, 75 tam puandan en az 50 puana ulaşılması gerekmektedir.

Diğer Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, Avusturya’da da, toplumun bir kesimi, yabancı nüfusu, yaşanan ekonomik sıkıntıların, bazı çevresel veya sosyal sorunların, asayiş ve güvenlik kaygılarının sorumlusu olarak görme eğilimindedir. Bu eğilim, zaman zaman bazı siyasi partiler, sivil toplum örgütleri veya bir kısım basın ve yayın kuruluşları tarafından da suiistimal edilerek, ülkede yabancı aleyhtarı bir ortamın doğmasına veya yayılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu kesimler, politikalarını, “yabancılar Avusturya toplumuna uyum sağlamıyor” tezine dayandırırken, yabancı aleyhtarı tutum ve davranışlarına kılıf sağlama arayışıyla, entegrasyon konusundaki başarısızlıkların sorumluluğundan adeta kaçmak istemektedir. Entegrasyon sürecinin başarısı, yerleşik yabancı nüfusun uyum arzusu ve barış içinde birlikte yaşam kararlılığı kadar, yerli halkın da yabancıları kabul etmelerine ve güçlü bir ortak yaşam çabasına bağlıdır.

Avusturya Federal İçişleri Bakanlığı bünyesinde bağımsız bir organ olarak kurulan “Avusturya Göç Kurulu“ bir rapor yayınlamıştır. Rapor hükümetin göç ile ilgili politikaların

belirlenmesinde ana metin olarak kullanılacak olup, raporda öne çıkan başlıklar aşağıda özetlenmiştir:

- Avusturya'daki sosyal barışın uzun vadede korunması için; devlet ve toplumsal düzeyde; eğitim, ekonomi, iş piyasası, sağlık ve kamu güvenliğinin dengede kalması gerekmektedir.
- Göç ve iltica politikasının oluşturulmasında ve uygulanmasında ilgili kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği içerisinde olması sağlanmalıdır.
- Ekonomi; planlı, yönlendirilmiş ve kalifiye işgücüne ihtiyaç duymaktadır.
- Avusturya demografik olarak yaşlanıyor olsa bile, göçmenler azalan işgücünün tamamını ikame etmemelidir. Azalan emek arzı inovasyon ve verimlilik ile kapatılmalıdır.
- Göçün gerçekleşmesinden önce değerler tanıtımının yapılmasına önem verilmelidir,
- Göç politikasına ilişkin yasal mevzuatta yerel halkın kabulü gözetilmelidir. Kamusal onay demokrasinin esaslarındandır.
- Yerel ve Avrupa çapında Avusturya göç yasa kitabı ve Avrupa Göç Hukuku ile sade ve bütüncül yabancılar hukununun oluşturulması gerekmektedir.
- Açık iç sınırların korunması için güvenli dış sınırlara ihtiyaç bulunmaktadır. Birden fazla ülkeyi ilgilendiren dış sınır korumasının direk AB sınır güvenliği ile sağlanması gerekmektedir.
- Mobil hizmet birimleri aracılığıyla göç yolu ve süreçleri konusunda korumaya muhtaç kişilerin güvenliklerinin sağlanacağı yeni bir koruma sisteminin kurulması gerekmektedir.
- Planlı göç uzun vadede yönetilebilirliği açısından, hem daha güvenli hem de göç alan ülke vatandaşları bakımından kabul edilebilir olacaktır.
- Gönüllülük ilkesi ile Sığınmacı toplumsal katılımı teşvik edilmelidir,
- Yabancı üniversite öğrencileri için uzun vadeli planlama yapılmalı ve bu potansiyel özellikle Avusturya içinde değerlendirilmelidir.
- Etkili iltica politikası için, Avrupa ülkeleri nezdinde veya çok taraflı olarak geri kabul sistemine ihtiyaç duyulmaktadır. Korumaya muhtaç olmayan kişilerin hızlı bir şekilde ülkelerine kabulü sağlanmalıdır. Göç alınan ülkelerle işbirliğinin temini için hükümetlerin ve Avrupa'nın girişimleri gerekmektedir.

Avusturya’da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 yılında kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu, çalışmalarını hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır. “İrkçilik Raporu” adıyla yayınlanan raporların sonuncusu 2017 yılına ait olup, bu yıl içinde tespit edilen eylemlere yer verilmekte ve kuruluşa intikal eden veya ettirilen yabancı aleyhtarını tüm girişimler sıralanmaktadır.

ZARA’nın 2017 Yılı İrkçilik Raporunda, rapor döneminde 1.162 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerden büyük bir bölümünün internet ortamında, kamusal alan ve hizmet sektöründe kaydedildiğine dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulunduğu alanlara göre oransal dağılımını aşağıda verilmektedir:

Kategoriler	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)
Hizmet sektörü ve hizmet sunumu	19	19	15	16	12
İnternet üzerinden yayın	20	17	20	31	44
Kamusal alan	19	20	22	20	15
Polis teşkilatı	8	7	6	6	6
Siyasi hayat ve basın/yayın kuruluşları	8	8	13	9	3
Duvar yazıları, afiş ve hakaret içeren karalamalar	8	8	8	6	8
Çalışma hayatı	7	8	7	5	4

Sıralanan bu eylemlerin sadece %22’si eyleme doğrudan muhatap kalanlar tarafından ihbar edilmiştir. İhbar sahiplerinden %48’i ise bizzat şahit olduğu veya gözlemlediği eylem hakkında bildirimde bulunmuş ve bunların kayıt altına alınmasını talep etmiştir.

ZARA yetkilileri, gerek çalışma hayatında, gerekse kamusal alandaki ırkçı eylemler sıralamasında, başörtüsü taşıyan kadınlara yönelik şiddet ve taciz girişimlerinin önde

geldiğini ve bu eylem kayıtlarında önceki yıllara oranla büyük artış gözlemlendiğini ifade etmektedir.

İrkçi eylem ve saldırılardan 89'unun plaket, afiş veya slogan kullanılarak gerçekleştirildiği, bunlardan 15'i toplu taşıma araçlarında olmak üzere 79'unun Viyana'da tespit edildiği, afiş, karalama ve duvar yazılarında; (%44, 2016) %53 oranında Yahudi aleyhtarlığının, (%33, 2016) %26 oranında İslam dini karşıtlığının, (%3, 2016) % 1 oranında Afrika karşıtlığının, %3 oranında mültecilere yönelik karşıtlığın ve %17 oranda ırkçılığın işlendiği ifade edilmektedir.

4.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar	11
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	72*
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	52
İşadamları Dernekleri	2
Spor Dernekleri	4
Diğer	141
Toplam	282

Kaynak: T.C. Viyana Başkonsolosluğu

(*) Bu derneklerin 63 'ü ATİB 'e bağlıdır.

4.5.3. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

2017 yılı itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	-
Ulusal Meclis	4
Eyalet Meclisi	-
Yerel Yönetimler	2
Yabancılar Meclisleri	-

Toplam	6
---------------	----------

Kaynak: Avusturya Parlamentosu

2017 yılında yapılan genel seçimler sonucunda Ulusal Mecliste 4, yerel yönetimlerde ise 2 toplam 6 Türkiye kökenli kişi bulunmaktadır.

4.6. YARGI KARARLARI

Yargıtay | 2 Ob 184/17y | 28.11.2017

Yaralanmayla Sonuçlanan Kaza Sonucu Gelir Kaybı - Yaşlılık Aylığına İlişkin Sonuçlar

Emekli olmak için gerekli (kritik) prim sürelerinin kaza yaşayan kişi için eksik olması durumunda, iki çeşit tazminat söz konusudur. İlgili kişi, bu iki tazminat türünden birini seçme hakkına sahiptir, bu seçim kişi için bağlayıcı niteliktedir.

Sakatlanmanın çalışma kapasitesinin tamamen kaybına ya da azalmasına sebebiyet verdiği durumlarda, kazaya sebebiyet veren taraf her halükarda, mağdur tarafa, yaşanan kazanç kaybı nedeniyle tazminat ödemek zorundadır. Düşük gelire sahip olmak ise yasal emeklilik yaşına gelindiğinde yine düşük yaşlılık aylığı alınmasına neden olmaktadır. Yasalara göre mağdur olan taraf yaşamış olduğu kaybı iki şekilde telafi etme hakkına sahiptir. Buna göre kişi, prim açığı oluşmaması için isteğe bağlı sigortayı karşılayacak miktarı hemen de talep edebilir ya da yasal emeklilik yaşına geldikten sonra aldığı ücret ile iş kaybını tamamen ya da kısmen yaşamasaydı alacağı ücretin farkını tercih edebilir.

Mahkemeye intikal eden örnek davada, mağdur önceki davasında sakatlanmasına neden olan kişiden, yaşamış olduğu net gelir kaybının yanı sıra Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenmiş işçi ve işveren primleri için de şikâyetçi olmuş ve talebinde haklı bulunarak davayı kazanmıştır. Ancak sonrasında resmi ya da özel bir sigorta kurumunda sigorta yaptırmamıştır. Yasal emeklilik yaşı geldiğinde ise gerekli aylık primlerinin telafisini talep etmektedir.

Alt mahkemeler, temel olarak böyle bir talebin mümkün olabileceğini ancak davacının daha öncesinde iadesini almış olduğu tutarı hesaplatması gerektiği ve varsa eksik kalan kısmının kendisine ödenmesi görüşünü benimsemiştir.

Yargıtay ise bu görüşün aksine davayı reddetmiştir. Alacaklı, iki şekilde verilen tazminat türünden birini seçmesi halinde yapmış olduğu seçimin genel hükümleri kendisi için bağlayıcı niteliktedir. Kişi, yaşlılık sigortası için gerekli olan primlerin iadesini talep etmişse, daha sonrasında yaşlılık aylığının somut olan farkını, yapılan ödemeler hesaplansa dahi, isteme hakkı bulunmamaktadır.

Yargıtay | 9 ObA 89/17d | 30.10.2017

Haksız Yapılan Ücretin Geri Ödemesi

Fazla ödeme ifadesi “haksız elde edilen gelir” anlamına gelmektedir, burada alıcının herhangi bir müdahalesi olmadan haksız varlık aktarımı söz konusudur. Böyle bir fazla ödeme işveren tarafından talep edilebilir. İşçinin yanlış bilgi vermesi ya da yalan beyanda bulunması gibi nedenlerle yapılan fazla ödemeler sonucu işverenin hukuken parayı talep etme hakkı olduğu gibi zararın tazmin edilmesi talebi de söz konusu olabilir.

Mahkemeye intikal eden örnek davada, davalı davacının yanında belediye sekreteri olarak maaş hesaplama biriminde görev yapmaktadır. Görevi gereği kendi maaşının hesaplanması sorumluluğu da kendisindedir. Maaşını hesaplarken hakkı olmadığını bile bile kıdem zammı ve bir çocuk için çocuk parası yardımının da ödeneceği şekilde maaşını yeniden belirlemiştir. Böylece haksız bir biçimde 23.417,89 Avro tutarında bir gelir elde etmiştir. Bu durumu davacı, davalının 2012 yılında emekliye ayrılmasından sonra gerçekleştirilen bir teftiş esnasında fark etmiştir.

Davacı, davalının 23.417,89 Avro ödemesini istemekte ve davalı tarafa haksız yere ödeme gerçekleştirildiğinden yapılan ödeme miktarınca zarara uğradığını savunmaktadır.

Davalı ise davacının bu talebini kabul etmeyerek, 2005 yılında yürürlüğe giren Vorarlberg Belediye Çalışanları Yasası'na dayanarak davalı tarafın fazla ödemenin gerçekleştiği tarihten itibaren 3 yıl içerisinde bu parayı talep etme hakkı olduğunu savunmaktadır.

Alt mahkemeler dava talebini kabul etmiştir.

Yargıtay, sanığın temyiz talebini reddetmiştir. 2005 yılı tarihli Vorarlberg Belediye Çalışanlar Yasası fazla ödeme yapılmasından doğan hukuka uygun geri ödemeleri düzenlediği gibi

zararın tazmin edilmesi talebinin genel kurallarını da belirlemektedir. Buna göre yanlış bilgi verilmesi ve yalan beyanda bulunulması durumunda zaman aşımı, olayın yaşandığı tarih değil, zararın ve zarar veren kişinin tespit edilmesinden itibaren üç yıl olarak belirlenmiştir.

Yargıtay | 4 Ob 126/17h | 27.07.2017

Bakım Parası ve Nafaka Ödemesinde Baz Alınan Matrah

Nafaka ödeme yükümlülüğü olan bir annenin, bakıma muhtaç olan yakınına bakıyor olması nedeniyle çalışmaması durumunda, almış olduğu bakım parasını kendi geliri olarak hesaplatması gerekmektedir.

Reşit yaşta olmayan iki çocuğun anne ve babası boşanmıştır. Çocukların bakımı babanın yükümlülüğündedir. Anne ise bakıma muhtaç durumda olan ve aylık yaklaşık 2.500 Avro tutarında ortalama gelire sahip (ikinci) kocasıyla birlikte yaşamaktadır. Bu gelirin içerisinde üçüncü dereceden bakım parası olan aylık 442,90 Avro'luk kısmi ek ödeme de dâhildir. Anne çalışmamaktadır ve İş Piyasası Servisi'nden de herhangi bir destek almamaktadır. Haftalık 30 saati bulan bakım yükümlülüğü nedeniyle iş piyasasında iş saatleri açısından değerlendirilmesi söz konusu olamamaktadır.

Çocuklar için aylık nafaka bedeli olarak 200 Avro ödenmektedir. Kocasının geliri ve kendi almış olduğu bakım parası da hesap edildiğinde annenin, bu nafaka yükümlülüğünü yerine getirebilecek durumda olduğu görülmektedir. Anne dilekçeye, bakım yükümlülüğü nedeniyle tam zamanlı bir işte çalışmayacağı gerekçesiyle itiraz etmiştir. Bakım parasının doğrudan kocasının hesabına yatırıldığını iddia etmektedir.

Alt mahkemeler annenin nafaka yükümlülüğünü dilekçedeki talep doğrultusunda belirlemiştir. Kocasının (olası) bakım parası da nafaka ödemesinde baz alınan matraha dahil edilmiştir. Anne bu karara itiraz ederek bakım parasının nafaka ödemesinde baz alınan matraha dahil edilemeyeceği yönündeki içtihadı atıfta bulunmuştur, zira böylece hastalık nedeniyle gerek duyulacak olan bakıcı masrafı kalkmış olacaktır.

Yargıtay temyiz istemini reddetmiştir. Senato öncelikle bakım parasının bakıma muhtaç kişilerin özel ihtiyaçlarının toptan karşılanması yönündeki içtihadı atıfta bulunmuştur. Bu nedenle bakım parasının nafaka hesaplamasında kesinlikle dikkate alınmaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu kararın temelini, bakım parasının bakıma muhtaç kişilerin genel

ihtiyaçlarından ziyade hastalık nedenli ek masraflarını karşılamaya yaradığı değerlendirilmesi teşkil etmektedir. Bakıma muhtaç kişinin bakım hizmetlerinin akamete uğramaması için bakım parasına dokunulmaması gerekmektedir. Ancak nafaka yükümlülükleri açısından bakıma muhtaç kişiye aileden birinin hizmet sunması halinde hukuki uygulama farklı değerlendirilmektedir. Böyle bir durumda bakıma muhtaç kişiye dışarıdan bir bakım hizmeti alınmasına gerek duyulmamaktadır. Çocukların nafakası için baz alınan matrah, bu nedenle sadece anneye eşinin emekliliğinden gelen payla sınırlandırılmayacaktır. Aynı zamanda bakım parası da (tamamı) dikkate alınmaktadır. Anne eğer birine bakmak zorunda olduğu için çalışmıyorsa bundan çocuklar zarar görmemelidir.

Yargıtay | 8 ObA 73/16t | 24.08.2017

İşletme Devrinde Emeklilik Tazminatının Ön Koşulları

İşçiye emeklilikle ilgili yapılan taahhütlerin, işletmenin devredilmesi neticesinde yerine getirilememesi söz konusu olduğunda, bahsekonu işçinin, işletmenin devrine karşı çıkmamış olması koşuluyla emeklilik tazminatı hakkı bulunmaktadır.

Mahkemeye intikal eden örnek davada, davacı davalının yanında uçuş kaptanı olarak çalışmıştır. Kendisi için performansa dayalı toplu sözleşmeden doğan ve primlerin bir emeklilik kasasında toplandığı işletme emekli aylığı taahhüdü geçerli olmuştur. Davacı, 2012 yılında işletmenin yakında devredileceği hususunda bilgilendirilmiş ve daha öncesinde taahhüt edilmiş olan işletme emekli aylığının devralan kişi tarafından tazmin edilmek istenmediği kendisine bildirilmiştir. Davacı işletmenin devrine karşı çıkmamıştır ve hizmet akdine devralan kişi ile devam etmiştir. Devralan işletmecinin prime dayalı başka bir işletme emekliliği taahhüdü bulunmaktadır.

Davacı şimdiye kadarki emeklilik taahhüdünün yerine getirilmemesi nedeniyle Çalışma Sözleşmesi Mevzuatını Uyarılama Kanunu'nun 5.maddesi, 2.fikrası uyarınca mahkemeye başvurmuştur. Davalı bu kanun hükmünün sadece işletme bünyesinde emeklilik taahhüdünün bulunmadığı hallerde geçerli olacağını belirtmiştir. Şartların daha da kötüleşmiş olması kanundan yararlanmak için yeterli değildir.

İlk mahkeme davayı reddetmiştir. Temyiz Mahkemesi de bu kararı onamıştır. Mahkeme gerekçe olarak yasa koyucunun işletme emekliliği taahhüdünün değişmesi halinde söz konusu olan tazminata ilişkin daha detaylı bir düzenleme yapması gerektiğini belirtmiştir.

Yargıtay davacının itirazını kabul etmiş ve alt mahkemelerin kararlarını bozarak yeniden karar vermelerini talep etmiştir.

Kanun lafzına göre tazminat hakkı, devralan kişinin devreden kişinin emeklilik taahhüdünü gerçekleştirmemesi durumunda doğmaktadır. İşletmenin devriyle eski emeklilik sistemine tabi olan haklar sona ermektedir. Bu da şimdiki kadarki tazminat haklarının korunmasını ve bu zamana kadar olan tazminatın hesaplanmasını gerektirmektedir. Emeklilik kasasının taahhüdü söz konusu olduğunda emeklilik kasasının düzenlemeleri doğrultusunda ortaya çıkan tazminatın hesaplanan tazminattan düşülmesi gerekmektedir.

Burada işletmenin başka bir emeklilik taahhüdünün olup olmaması işçi için herhangi bir önem arz etmemektedir.

Yargıtay | 9 ObA 27/17m | 25.07.2017

Yarı Zamanlı Çalışmalarda Kıdem Tazminatı

Maaş yapısının kalıcı olarak değiştirilmesi durumunda (örneğin, bir işçinin tam zamanlı çalışmadan yarı zamanlı çalışmaya ya da tam tersi), kıdem tazminatının hesaplanması her zaman ödenen kıdem tazminatının hesaplanması son alınan maaş (yaşanan olaya göre sürekli olarak alınan yüksek ya da düşük olan) doğrultusunda belirlenmektedir.

Mahkemeye intikal eden örnek davada, davacı, davalının yanında uzun yıllar tam zamanlı olarak çalışmıştır. Yaşamış olduğu hastalık nedeniyle daha fazla tam zamanlı çalışma imkânı olmayan davacı, işvereniyle birlikte haftalık çalışma saatlerini süresiz bir şekilde düşürmüştür. İş Sözleşmesinin sona ermesinden önceki son beş yıl içerisinde davacı, anlaşma gereği haftalık 15 saat çalışmıştır. Davalı, davacının kıdem tazminatını 15 saat üzerinden aldığı maaşı baz alarak hesaplamıştır. Davacı kıdem tazminatındaki farkın giderilmesi ve tam zamanlı çalıştığı zamanlardaki maaşı üzerinden hesaplamasının yapılmasını talep etmektedir. Alt mahkemeler davayı reddetmiştir. Yargıtay da davacının yaptığı şahsi temyiz talebini reddetmiştir.

Kıdem tazminatı (eski) bir iş ilişkisi içerisinde olan çalışanın, son aydaki iş ilişkisine binaen aldığı maaş üzerinden hesaplanmaktadır. Bu hesaplamalara farklı oranlardaki ya da senede bir kere yapılan yardımlar, yevmiyeler, ek ödemelerden elde edilen gelirlerin ortalaması da dahil edilmektedir. Maaş yapısının daimi olarak değişmesi halinde (örneğin, bir işçinin tam zamanlı çalışmadan yarı zamanlı çalışmaya ya da tam tersi) kıdem tazminatının hesaplanması her zaman ödenen kıdem tazminatının hesaplanması son alınan maaş (yaşanan olaya göre sürekli olarak alınan yüksek ya da düşük olan) doğrultusunda belirlenmektedir. Davacının çalışma sürelerini azaltma nedeni sağlık sorunları olsa dahi, sonuç olarak maaş yapısı ve aldığı ücret değiştiğinden, kıdem tazminatının hesaplanmasında da alınan düşük maaş baz olarak alınacaktır.

Yargıtay | 10 ObS 8/17z | 24.01.2017

Çiftçiler İçin Sosyal Sigortalar Yasasına Göre Emeklilik Aylığının Bölünmesi

Çiftçiler İçin Sosyal Sigortalar Yasası'na tabi olan bir emeklinin eşinin ilgili yasanın 71. maddesinin 4. fıkrası uyarınca eşinin emeklilik aylığının yarısını talep etme hakkı söz konusudur. Bu durum kadının kendisinin de aynı yasaya göre hizmet süresine sahip olması halinde de geçerlidir.

Mahkemeye intikal eden örnek davada, davacının 1960 doğumlu olan karısı, kendisinin tarımsal işletmesinde 1992 ve 2013 yılları arasında tam zamanlı olarak (toplam 258 ay) çalışmıştır. Bu süre zarfında Çiftçiler İçin Sosyal Sigortalar Yasası doğrultusunda zorunlu emeklilik sigortasına tabi olmuştur. Eşlerin emeklilik sigortası primlerinin temelini tarımsal işletmenin sigorta bedelinin yarısı teşkil etmiştir. 1950 doğumlu olan davacıya Çiftçi Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından 01.10.2013 tarihinden itibaren malulen emeklilik aylığı bağlanmıştır. 31.10.2014 tarihinde davacının eşi Çiftçiler İçin Sosyal Sigortalar Yasası'nın 71. maddesi 4. fıkrasına göre emeklilik aylığının bölünmesi talebinde bulunmuştur. Sosyal sigortalar kurumu bu talebi kabul etmiştir.

Davacının, karısının zaten emeklilik hakkına sahip olduğu yönündeki itirazı, her üç mercii nezdinde de kabul görmemiştir.

Yargıtay, iftiler İçin Sosyal Sigortalar Yasası'nın 71. maddesinin 4. fıkrasının eşitlik ilkesinden (Avusturya Anayasası 7.madde, Devlet Temel Kanunu 2.madde) doğan nesnellik ilkesine ve mülkiyet hakkına (Devlet Temel Kanunu 5.madde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi 1. ek protokolü 1.maddesi) yani Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle 2016 yılı Mart ayında (10 ObS 10/16t) Anayasa Mahkemesi'ne kanunu inceleme talebinde bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi 12.12.2016 tarihli, G 93/2016-17 sayılı kararında kanunun incelenmesi talebini kısmen geri çevirmiş, kısmen reddetmiştir. Anayasa Mahkemesi, iftiler İçin Sosyal Sigortalar Yasası'ndaki düzenlemeyi nesnel manada uygun görmüş ve anayasal garanti altında olan mülkiyet hakkına aykırılığın söz konusu olmadığı tespitinde bulunmuştur.

Anayasaya uygunluğu tasdik edilen düzenleme doğrultusunda davacının karısı için davacının emekli aylığının yarısını elde etme hakkı bulunmaktadır.

5. AZERBAIJAN

5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

5.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Genel	Türk
Toplam	9.898.085	10.980*

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

(*)2017 yılı içinde geçici ve daimi (5 yıllık) oturum izni verilen vatandaşlarımızın sayısı

Not: Azerbaycan'daki Türk Vatandaşları içinde çalışma izinsiz veya izinden muaf, kendi nam ve hesabına, işveren vb. gerekçelerle oturum alarak çalışan vatandaşlarımızın yanı sıra, kaçak çalışan ve çalışan vatandaşlarımızın aileleri de bulunmaktadır. Yıl içinde oturum ve çalışma izni almadan, giriş-çıkış yaparak çalışan vatandaşlarımız da dikkate alınırsa, Azerbaycan'daki toplam Türk nüfusun 13 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir.

5.1.2. Bulunulan Ülkeye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2017	301.559	303.010

Kaynak: Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti İdaresi

5.1.3. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	308	12	226

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Kayıtları

5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

5.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Asgari Ücret Miktarı Artırıldı

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınının 25 Aralık 2017 tarihinde yayımlanan kararıyla, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere asgari ücret ,116 Azerbaycan Manatından (AZN) 130 AZN'ye çıkarılmıştır.

Çalışma İlişkilerinin Düzenlenmesi ve Koordinasyonu Komisyonu

Azerbaycan Cumhurbaşkanınının 17 Mart 2017 tarihli Kararnamesiyle “Çalışma İlişkilerinin Düzenlenmesi ve Koordinasyonu Komisyonu” kurulmuştur.

“Milli ekonomi ve ekonominin temel sektörleri ile ilgili strateji yol haritalarının onaylanmasına ilişkin” Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınının 06 Aralık 2016 tarihli 1138 sayılı Fermanınının uygulaması ile ilgili olarak, ülkede çalışanların sosyal güvenliğinin daha da güçlendirilmesi, işveren–işçi ilişkilerinin kayıt altına alınması, çalışma ücretlerinin karşılanması sürecini kontrol mekanizmalarının geliştirilmesi, ayrıca çalışma ilişkileri taraflarınının diğer çalışma haklarının ve güvencelerinin etkin korunmasının sağlanması ve bu alanda devlet kurumları arasında koordine edilmiş politikanın hayata geçirilmesi amacıyla “Çalışma İlişkilerinin Düzenlenmesi ve Koordinasyonu Komisyonu” kurulmuştur.

İş Kanununda Değişiklik

31 Mayıs 2017 tarihinde “Azerbaycan Cumhuriyeti İş Kanunu”nda yapılacak değişikliklerle ilgili yasa tasarısı Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde görüşülerek kabul edilmişti. Söz konusu Kanun değişikliği 13 Haziran 2017 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanınca onaylanarak yayınlanmıştır. Kanun; sözleşme fesih kuralları, ihbar süresi, iş sonu ve fesih tazminatı hususlarındaki değişiklikleri içermektedir.

İş, Sigorta ve İstihdam Kanunlarında Değişiklik

13 Haziran 2017 tarihinde “Azerbaycan Cumhuriyeti İş Kanunu”, “Azerbaycan Cumhuriyeti İstihdam Hakkında Kanun” ve “Azerbaycan Cumhuriyeti Sosyal Sigorta Hakkında Kanunu”nda yapılacak değişikliklerle ilgili yasa tasarısı Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde görüşülerek kabul edilmişti. Söz konusu Kanun değişikliği 13 Temmuz 2017 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanıca onaylanarak yayınlanmıştır. Söz konusu kanun değişikliklerine göre; ilgili kanunlar çerçevesinde işçi, işveren, kurum ve kuruluşlara yapılan aylık ücret, sigorta primi, sosyal yardım vb. tüm ödemeler nakit olarak değil banka yoluyla yapılacaktır.

İşsizlik Kanunu Kabul edildi

30 Haziran 2017 tarihinde “Azerbaycan Cumhuriyeti İşsizlik Sigortası Kanunu” Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde görüşülerek kabul edilmişti. Adı geçen Kanun, 07 Ağustos 2017 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanıca onaylanarak yayımlanmıştır. Söz konusu yeni Kanun, işsizlik sigortası için toplanacak sigorta prim oranlarını, işsizlere ödenecek ödenek miktar ve oranlarını vb. konuları düzenlemiştir. İlgili sigorta mevzuatı gereği daha önce %22 işveren, %3 işçi payı olmak üzere toplam %25 oranında zorunlu sosyal sigorta primi ödenmekteydi. Yeni İşsizlik Kanunu ile söz konusu zorunlu sigorta primine %0,5 işveren payı, %0,5 işçi payı olmak üzere toplam %1 işsizlik sigorta primi eklenmiştir. Yeni kanun sonrasında %22,5 işveren payı, %3,5 işçi payı olmak üzere toplam sigorta primi %26 olarak hesaplanmaktadır. Adı geçen Kanun 01 Ocak 2018 tarihinden yürürlüğe girmiştir.

Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Eylem Planı

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanıca 09 Ekim 2017 tarihli Kararıyla “Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Eylem Planı” onaylanmıştır. Söz konusu eylem planının uygulanması “Çalışma İlişkilerinin Düzenlenmesi ve Koordinasyonu Komisyonu”na havale edilmiştir.

Müteşebbislik alanında yapılan (işadamlarına yönelik) denetimlerin durdurulması hakkında Kanun

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınca imzalanarak 26.10.2015 tarihinde yayınlanan “Müteşebbislik alanında yapılan (işadamlarına yönelik) denetimlerin durdurulması hakkında Kanun”a göre; bazı önemli alanlar hariç diğer denetimler 01.11.2015 tarihinden itibaren 2 yıl süreyle durdurulmuştur. Söz konusu Kanuna aykırı yapılacak denetimlerin hiçbir bağlayıcılığı yoktur, denetime tabi tutulan işadamlarına Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi ve Sanayi Bakanlığı (çağrı merkezi no. 195-2), savcılık ve adli kurumlara şikâyet etme hakkı tanınmıştır.

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınının 31.10.2017 tarihli Kararıyla denetimlerin durdurulması süresi 01 Ocak 2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

İİT Çalışma Merkezi

İslam İşbirliği Teşkilatının (İİT) Ekonomik ve Ticari İşbirliği Daimi Komitesinin İstanbul’da yapılan 33. toplantısında Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanı Selim Müslümov, İİT’in baş ofisi Bakü’de yerleşecek uluslararası statüsü olan Çalışma Merkezinin Tüzüğünü Azerbaycan tarafından imzalamıştır.

İşsizlik Sigorta Fonunun 2018 yılı bütçesi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanınca 01 Aralık 2017 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe giren “İşsizlik Sigorta Fonunun 2018 yılı bütçesine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” 26 Aralık 2017 tarihinde yayımlanmıştır. Buna göre; söz konusu Fonun 2018 yılı bütçe gelirleri 89 milyon AZN, harcamaları da 89 milyon AZN miktarında belirlenmiştir.

İhtiyaç Ölçütünün Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı’na 01 Aralık 2017 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe giren “Azerbaycan’da 2018 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu” 26 Aralık 2017 tarihinde yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımının bağlanması amacıyla

2018 yılı için ihtiyaç ölçütünün düzeyi 130 AZN (2017 yılı 116 AZN olmuştur) olarak belirlenmiştir.

Asgari Geçim Düzeyi

Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nca 01 Aralık 2017 tarihinde onaylanan ve 01 Ocak 2018 tarihinde yürürlüğe giren "Azerbaycan'da 2018 yılı için asgari geçim düzeyine ilişkin Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu" 26 Aralık 2017 tarihinde yayımlanmıştır. Bu kanuna göre; 2018 yılı için asgari geçim düzeyi, ülke geneli için 173 AZN (2017 yılı 155 AZN olmuştur), çalışabilir nüfus için 183 AZN, emekliler için 144 AZN, çocuklar için 154 AZN olarak belirlenmiştir.

5.2.2. Sayısal Veriler

5.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel Çalışabilir Nüfus			5.073.800
Genel Çalışan Nüfus			4.822.100
Genel Ücretli/Sözleşmeli İşçi Sayısı	686.610	615.256	1.301.866
Yabancı	6.901	1.736	8.637
Türk	2.689	88	2.777

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu, Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

5.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	56	3	59
26-50	2.203	73	2.276
51-64	391	12	403
65 +	39		39
Toplam	2.689	88	2.777

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

5.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan sayısı	%
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık	55	1,98
Madencilik sanayi	7	0,25
İmalat sanayi	234	8,43
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat	5	0,18
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma	3	0,11
İnşaat	1.356	48,8
Toptan ve perakende ticaret; nakliyat araçlarının tamiri	401	14,4
Nakliyat ve depo işletmesi	27	0,97
Sosyal iaşe	139	5,01
Enformasyon ve iletişim	24	0,86
Maliye ve sigorta faaliyeti	52	1,87
Gayrimenkul ile ilgili işlemler	9	0,32
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet	121	4,36
Kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi	25	0,9
Devlet yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	1	0,04
Eğitim	44	1,58
Sağlık ve sosyal hizmetler	80	2,88
Dinlenme, eğlen. güzel sanat. alan. faaliyet	18	0,65
Diğer alanlardaki hizmetler	174	6,27
Ev işletmeleri faaliyeti; bireysel tüketim için ev işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetlere ilişkin faaliyet	2	0,07
Toplam	2.777	100

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

5.2.2.4. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Bağımsız çalışan vatandaşlarımızın sayısı, çalıştıkları sektörler ve istihdam ettikleri çalışan sayılarına ilişkin resmi veri bulunmamaktadır.

5.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

		Erkek		Kadın		Toplam	
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	İstihdam Kurumunca işsiz statüsü verilmiş	13.985	0,3	24.496	0,5	38.481	0,8
	Genel İşsiz Sayısı					251.700	5

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

5.2.2.6. Asgari ve Ortalama Ücretler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	T.C. Vatandaşları		A.C. Vatandaşları
	Aylık Asgari Ücret (AZN)	Ortalama Aylık Ücret (AZN)	Ortalama Aylık Ücret (AZN)
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık	150	691,27	246,60
Madencilik sanayi	400	1.287,14	3.068,5
İmalat sanayi	140	1.279,87	553,7
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat	190	480,00	547,3
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma	500	9.634,39	324,2
İnşaat	105	1.659,42	780,70
Toptan ve perakende ticaret; nakliyat araçlarının tamiri	105	889,34	385,2
Nakliyat ve depo işletmesi	250	1.976,64	732,6
Sosyal iaşe	120	1.616,01	511,1
Enformasyon ve iletişim	200	7.898,13	893,7
Maliye ve sigorta faaliyeti	200	5.293,76	1.388,6
Gayrimenkul ile ilgili işlemler	160	2.744	354,4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet	250	1.971,51	1.032,1
Kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi	160	1.771,14	547,7
Devlet yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik	1050	1050	529,3

Eğitim	160	834.01	321.6
Sağlık ve sosyal hizmetler	136	780.22	222.3
Dinlenme, eđlen. gűzel sanat. alan. faaliyet	250	5.461,56	268.3
Diğer alanlardaki hizmetler	116	654.25	662.6
Ev iřletmeleri faaliyeti; bireysel tűketim için ev iřletmelerinin űrettiđi mal ve hizmetlere iliřkin faaliyet	280	290	-

Kaynak: Azerbaycan alışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu.

5.3. SOSYAL GűVENLİK

5.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Emekli Aylıklarının Sigorta Prim Karşılığı Kısmı Enflasyon Oranına Uygun Artırıldı

21 Ocak 2017 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanı tarafından, emekli aylıkların sigorta prim karşılığı kısmının, ilgili yűrűtme organı tarafından açıklanan tűketim fiyatları indeksinin yıllık seviyesine (enflasyon oranı) uygun olarak 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren artırılması kararlaştırılmıştır. Tűketim fiyatlarındaki indeksi (enflasyon oranı) bir ۆnceki yıla oranla %12,4 olarak açıklanmıştır.

Emekli Aylıkları Kanununda Değişiklik

07 Mart 2017 tarihinde ‘‘Azerbaycan Cumhuriyeti Emekli Aylıkları Kanunu’na yapılacak deđiřikliklerle ilgili yasa tasarısı Azerbaycan Cumhuriyeti Milli Meclisinde gűrűřűlerek kabul edilmiřti. Sűz konusu Kanun deđiřikliđi 02 Mayıs 2017 tarihinde Azerbaycan Cumhurbaşkanıınca onaylanarak yayınlanmıřtır. Sűz konusu Kanun; kadınlarda 60, erkeklerde 63 olan emekli yařının her ikisi için 65 yařa çıkarılmasını (kademeli), emekli aylık miktarlarının hesaplanmasında yapılan deđiřiklikleri, emeklilik için řart olan sigorta sűrelerinde yapılan deđiřiklikleri, malulen emeklilik ve aylık miktarları ile birçok bařka kűklű yenilikleri içermektedir.

5.3.2. Sayısal Veriler

5.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Devlet Katkısı %	Toplam %
Yaşlılık Maluliyet Ölüm	3	22	-	25
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-	-	-	-
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-	2*	-	2
Sağlık/Hastalık/Analık	-	-	-	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	0,5	0,5	-	1
Bakım	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	3,5	24,5		28

Kaynak: Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* İş kazası ve meslek hastalığı prim oranı risk derecesine göre belirlenir, azami %2'dir.

5.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Emekli Sayısı		Ortalama Aylık Miktarı (Manat)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	778.000		213.81	233.7
Maluliyet	390.000		163.23	175.0
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	150.000		153.43	164.1
Toplam	1.318.000			

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

5.3.2.3. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'nın verilerine göre 2017 yılında toplam 150 iş kazası olmuştur.

5.3.3. Diğer Aile Yardımları

5.3.3.1. Sosyal Yardımlar

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel
Faydalanan Aile Sayısı	80.193
Faydalanan Kişi Sayısı	326.631
Kişi Başı Yardım Miktarı	36.39 AZN

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı.

5.3.3.2. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığınca ödenen prim karşılığı olmayan sosyal yardımların türü ve miktarı aşağıda belirtilmiştir:

2016/2017

Aylık Yardımlar		Tutar (AZN)
Yaşa göre yardım		66
Malullük yardımı	I. derece maluller	73.7
	II. derece maluller	55
	III. derece maluller	47.3
Savaş malullerine yardım	I. derece maluller	91.3
	II. derece maluller	72.6
	III. derece maluller	66
Askeri görev malullerine yardım	I. derece maluller	84.7
	II. derece maluller	72.6
	III. derece maluller	55
Sağlık yönünden kısıtlı 18 yaşından küçük çocuklara		73.7
Aile reisini kaybedenlere		60.5
Velilerini kaybetmiş ve veli himayesinden mahrum kalmış çocukların		55

kayyumlarına	
Bir yaşından küçük çocuğu olan düşük gelirli ailelere	49.5
Şehit çocuklarına	18.5
Savaş gazileri ve malulleri ile Çernobil kazası malullerinin çocuklarına	13.2
Bir Defalık Yardımlar	
Doğum yardımı	99
Defin yardımı	132
Radyasyon kazazedelerine yıllık tedavi yardımı	214.5

5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

5.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2016-2018 eğitim öğretim yılı

Okul Türü	Genel	Türk
İlkokul	1.522.200	721
Ortaokul		429
Lise		291
Meslek Lisesi		
Toplam		1.441

Kaynak: Azerbaycan Devlet İstatistik Kurumu, T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği.

5.4.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 eğitim öğretim yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	2.156
Yüksek Lisans	41
Doktora	36
Tıpta Uzmanlık	3
Toplam	2.236

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği.

5.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

5.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Göç Kanunu denetimleri

Azerbaycan Devlet Göç Hizmeti tarafından açıklanan istatistik bilgilere göre, 2017 yılında Azerbaycan'a giriş yapan yabancı sayısı 1.432.700, çıkış yapan yabancı sayısı ise 1.439.023 olmuştur. Giriş yapan yabancılardan 720.024'ü (10 günden fazla kaldığı için) ikamet kaydı yaptırmıştır. Kuruma ilgili konularda toplam 88.743 başvuru yapılmış ve mevzuata uygun karara bağlanmıştır. 7.980 yabancıya çalışma izni, 537 yabancının oturum süresinin uzatılması kararı, 39.940 yabancıya geçici oturma izni, 2.983 yabancıya daimi (5 yıllık) oturma izni verilmiştir. Mevzuat ihlali yapan 18.540 yabancı hakkında ilgili karar verilmiştir.

5.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Sosyal ve kültürel amaçlı dernekler	1
İşadamları dernekleri	3
Toplam	4

6. BELÇİKA

6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

6.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

13.06.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	5.568.005	674.059	18.731
Kadın	5.754.083	653.717	17.919
Toplam	11.322.088	1.327.776	36.650
Toplam	11.322.088	1.327.776	36.650

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

Not: Veriler 13.06.2017 tarihinde yayımlanmış olup, 2016 yılına aittir.

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar

İstatistik Kurumu'nun (Statbel) 13.06.2017 tarihli verilerine göre 2016 yılı itibarıyla:

- Nüfusun %51'i kadınlardan; %49'u da erkeklerden oluşmaktadır.
- Nüfus, yıllık %0,48 (54.178 kişi) artmıştır.
- Doğum sayısında geçen yıllara göre düşüş olmuş, 121.161 kişi doğmuş ve doğanların sayısı ölenlerden daha fazla (+13.105 kişi) olmuştur.
- Belçika'ya giriş yapanların sayısı (160.484 kişi) Belçika'dan çıkış yapanların sayısından (118.245 kişi) daha fazla (+42.239 kişi) olmuştur.
- Bekleme listesindeki yabancılardan 17.797 kişi yabancılar kütüğüne kaydedilmiştir.
- Nüfus; bölgeler itibarıyla da artmış olup, ülke genelinde olduğu gibi, artış nedeni, bölgelere giriş yapanların sayısının bölgelerden çıkış yapanların sayısından fazla olmasıdır.

6.1.2. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Bölge	Toplam*
Flaman Bölgesi	18.441
Valon Bölgesi	9.090
Brüksel-Başkent Bölgesi	8.636
Toplam	36.167

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

(*) Resmi istatistiklerden temin edilen bilgiler olup, toplam sayıdaki sapma resmi kaynakta da mevcuttur.

Not: Bölgeler itibarıyla dağılıma ilişkin 36.167 sayısı 01.01.2017 yılına ait olduğundan yukarıdaki sayı (36.650) ile farklılık göstermektedir.

6.1.3. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

Doğuştan Yabancı Nüfus

01.01.2016 tarihi itibarıyla

Ülke	Sayı	%
Fas	309.166	%14
İtalya	272.723	%12
Fransa	212.060	%9
Hollanda	183.614	%8
Türkiye	155.701	%7
Polonya	94.428	%4
Romanya	84.589	%4
İspanya	75.978	%3
Demokratik Kongo Cum.	59.366	%3
Almanya	55.533	%2
Diğerleri	760.436	%34
Toplam	2.263.594	%100

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

Not: Göçmen nüfus, son 25 yılda iki kat artmıştır.

Yabancı Nüfus

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Ülke	Sayı	%
Fransa	164.410	%12,4
İtalya	156.726	%11,8
Hollanda	153.736	%11,6
Fas	82.586	%6,2
Romanya	80.669	%6,1
Polonya	71.457	%5,4
İspanya	63.043	%4,7
Portekiz	45.816	%3,4
Almanya	39.501	%3,0
Türkiye	36.167	%2,7
Diğerleri	433.665	%32,7
Toplam	1.327.776	%100

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

(*) Belçika vatandaşı olmayan ve yasal olarak Belçika'da ikamet edenler.

Yabancı nüfus yaklaşık 20 yıldır yılda ortalama %1-%5 oranları arasında artmıştır. Belçika'daki yabancı nüfusun çoğunluğu Avrupa kökenlidir. Bunlardan %67,4'ü AB ülkesi vatandaşdır.

Belçika'nın göç yapısında son yirmi yılda (1995-2015) önemli değişiklikler gözlemlenmiştir. Buna göre, AB'ye yeni giren ülke vatandaşlarının sayısında artış; 15 AB üyesi ülke vatandaşlarının sayısında kısmen düşüş; son on yılda ise Faslılar (-%31) ve vatandaşlarımız arasında önemli düşüş (-%46); Batı Asya'dan gelenlerin sayısında ise son yıllarda artış kaydedilmiştir.

6.1.4. Belçika Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımızı İlişkin Sayısal Veriler

19.10.2017 tarihi itibarıyla

Yıllar (Son Beş Yıl)	Belçika Uyuğunu Alan Vatandaşlarımızın Sayısı
2016	989*
2015	843
2014	691
2013	1.857
2012	2.517

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

(*) Vatandaşlarımız; Belçika vatandaşlığını alan yabancılar sıralamasında artık ilk sıralarda yer almadığından, Belçika vatandaşlığına geçen yabancılar kategorisinde “diğerleri” olarak yer almaktadır. Bu itibarla, 2017 yılına ilişkin vatandaşlarımızla ilgili istatistik bulunmamaktadır.

Not: İstatistik Kurumu kayıtlarına göre, 2008-2016 yılları arasında toplam 34.962 vatandaşımız Belçika vatandaşlığını almıştır.

6.1.5. Belçika Vatandaşlığını Alan Yabancıların Toplam Sayısı

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Ülke	Sayı	%
Fas	311.772	% 13
İtalya	273.350	% 12
Fransa	213.619	% 9
Hollanda	186.069	% 8
Türkiye	155.488	% 7
Polonya	95.801	% 4
Romanya	92.746	% 4
İspanya	77.317	% 3
D.Kongo C.	60.257	% 3
Almanya	55.227	% 2
Diğerleri	797.161	% 34
Toplam	2.318.807	% 100

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

Belçika vatandaşlığını alanların sayısında 2000’li yılların başına kadar sürekli artış gözlemlenmiştir.

Belçika vatandaşlığını alan yabancıların toplam sayısı 968.934 olup, vatandaşlarımız, Fas (%23) vatandaşlarından sonra ikinci sırada (%12) yer almaktadır.

Belçika vatandaşlığını alanların %69’u üçüncü ülke vatandaşıdır. Bu kategoride Faslılar (%23) ve vatandaşlarımız (%12) açık ara önde gelmektedir.

2016 yılında, 31.935 kişiye Belçika vatandaşlığı verilmiş olup, bu kapsamda, 989 vatandaşımız Belçika vatandaşlığını almıştır. Belli başlı ülkeler; Fas, Romanya, Hollanda ve Polonya vatandaşlarıdır.

Belçika, çifte vatandaşlığı 9 Haziran 2007 tarihinden itibaren tanımıştır.

6.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	3.970	187	1.063

Kaynak: T.C. Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

6.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sürdürülebilir ve Yönetilebilir İşe Dair 5 Mart 2017 tarihli Kanun, 1 Şubat 2017 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Dokuz başlık ve 80 maddeden oluşan Kanunla getirilen belli başlı değişiklikler aşağıda özetlenmiştir:

Çalışma Sürelerinin Esnek Tutulması

İşverene, çalışma süresini ve mesai saatlerini işyerinin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenleme imkânı vermektedir.

Gönüllü Fazla Mesai Saatleri

Halen uygulanmakta olan fazla mesai saatlerinden başka, işçilere, belli şartlar dâhilinde, gönüllülük esasına dayalı yıllık 100 saatlik ilave fazla mesai kotası tanınmaktadır.

Esnek Mesai

Klasik mesai saatleri uygulamasından çıkılarak işçilere, belirli şartlar dâhilinde, kendi mesai ve dinlenme saatlerini bizzat belirleme ve uygulama yetkisi verilmektedir.

Kısmi Çalışma

Kısmi çalışma ile ilgi mevcut uygulama ana hatları ile korunmakla birlikte, çok sayıdaki formaliteden bazıları iptal edilmekte, bazıları, işverenlerin ödedikleri harçları azaltmak suretiyle kolaylaştırılmakta ve bazıları da günün koşullarına uyarlanmaktadır.

İzinler

Aynı işletmedeki çalışanlar arasında, yıllık ücretli izne sahip bir işçiye, izninin bir kısmını, belli şartlar dâhilinde, 21 yaşından küçük hasta çocuğu bulunan meslektaşına gönüllülük prensibi içerisinde karşılık beklemeden devretme yetkisi verilmektedir.

Geçici İş

Geçici işçi istihdam eden işletme ile geçici çalışan işçiye süresi belirsiz geçici iş kontratı yapma imkânı verilmektedir.

Geçici Uzaktan Çalışma

Hali hazırda toplu görüşme ile düzenlenen geçici uzaktan çalışma sistemi, normal uzaktan çalışma sistemi gibi yasal bir çerçeveye alınmakta ve zorunlu veya öngörülemeyen nedenlerden dolayı, geçici uzaktan çalışma işçisine, belli şartlar dâhilinde, işyeri dışında çalışma imkânı sağlanmaktadır.

İşverenlerin Grup Oluşturması

İşverenlere, kendi aralarında dayanışma amaçlı olarak, istisnai durumlarda birbirlerine ödünç eleman verme uygulamasına ilişkin Bakanlıkça verilen izin kolaylaştırılmakta ve ödünç verilecek eleman sayısı (en fazla 50) sınırlandırılmaktadır.

E-ticaret

Gece çalışma yasağı ile ilgili kanunda değişiklik yapılarak e-ticaret ile ilgili lojistik hizmet ve destek sağlayanların gece çalışma yasağı kapsamının dışında tutulması sağlanmaktadır.

Eğitime Yatırım Yapmak

Bir yandan işyerindeki eğitime yeterince yatırım yapmayan işverenlere verilen ceza uygulamasının kaldırılması, diğer yandan da işverenlerin, yılda ortalama beş tam iş gününe tekabül eden süre kadar eğitim vermesi öngörülmektedir.

- İş Hukukunun “İş Yerinde Huzur ve Refah” (Code du bien-être au travail) başlıklı bölümü 2 Haziran 2017 tarihli Belçika Resmi Gazetesi’nde (Moniteur belge) yayımlanarak 12 Haziran 2017 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu mevzuat, çalışanların refah ve huzuruna ilişkin 4 Ağustos 1996 tarihli Kanunun icrası bağlamında 1993 yılından beri alınan farklı kararları tek bir mevzuat altında toplamakta ve erişimi kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Mevzuat, işyerinde huzur ve refaha ilişkin genel hükümler, iş yerinde önlem ve korumaya yönelik iç ve dış hizmetler, gençlerin ve hamile kadınların korunması gibi farklı konuları ele alan ve kendi aralarında çeşitli alt başlıklardan oluşan on kitaptan meydana gelmektedir.

- Belçika, 2017 yılında, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 1967 tarihli ve 128 sayılı, 1969 tarihli ve 130 sayılı, 1990 tarihli ve 170 sayılı ve 1991 tarihli ve 172 sayılı sözleşmelerini onaylamıştır.
- Öğrencilere, bazı durumlarda, “öğrenci iş kontratı” çerçevesinde çalışma imkanı tanıyan “İş Kontratları Kanunu”na ilişkin 14 Temmuz 1995 tarihli Kraliyet Kararı’nda 10 Temmuz 2017 tarihli Kraliyet Kararı ile değişiklik yapılmış ve 1 Temmuz 2017 tarihinden itibaren bütün öğrencilere, belli şartlar dahilinde, öğrenci iş kontratı imzalama hakkı verilmiştir.

- Taşımacılık/Lojistik Sektöründe (Uluslararası Ticaret, Ulaşım ve Lojistik Komisyonu'na tabi CP 226) çalışanların ücretleri, 1 Eylül 2017 tarihinden geçerli olmak üzere %1,1 artırılmıştır.
- AB İstihdam ve Sosyal İşlerden Sorumlu Bakanları, geçici görevli işçilerle ilgili 1996 tarihli Topluluk Direktifi'nde bir değişiklik yapılması konusunda 23/10/2017 tarihinde Lüksemburg'da yaptıkları toplantıda mutabakat sağlamışlardır.

6.2.2. Sayısal Veriler

6.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

Çalışma Çağındaki (15-64 Yaş) Aktif (Çalışanlar+İşsizler) ve Aktif Olmayan Nüfusun Cinsiyetlere ve Bölgelere Göre Dağılımı:

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Bölgeler	Nüfus Yapısı	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel Başkent Bölgesi	Toplam Nüfus	364.054	368.271	732.325
	Çalışan Aktif Nüfus	244.065	200.910	444.975
	İşsiz Nüfus	43.166	34.963	78.129
	Aktif Nüfus	287.231	235.873	523.104
Flaman Bölgesi	Toplam Nüfus	1.912.340	1.890.351	3.802.691
	Çalışan Aktif Nüfus	1.486.402	1.288.394	2.774.796
	İşsiz Nüfus	58.922	63.399	122.321
	Aktif Nüfus	1.545.324	1.351.793	2.897.117
Valon Bölgesi	Toplam Nüfus	1.048.415	1.057.334	2.105.749
	Çalışan Aktif Nüfus	709.594	620.405	1.329.999
	İşsiz Nüfus	81.063	60.300	141.363
	Aktif Nüfus	790.657	680.704	1.471.361
Belçika	Toplam Nüfus	3.324.808	3.315.956	6.640.764
Toplamı	Çalışan Aktif Nüfus	2.440.061	2.109.708	4.549.769

İşsiz Nüfus	183.151	158.662	341.813
Aktif Nüfus	2.623.212	2.268.370	4.891.582

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

Belçika İstatistik Kurumununun 29 Mart 2018 tarihinde yayımlanan verilerine göre 2017 yılı itibarıyla:

- 15-64 yaş grubu arasındakilerde istihdam oranı %63,1'dir. Yaş Grubu 20-64 olarak belirlediğinde bu oran %68,5'tir.
- İstihdam oranları bakımından bölgeler arasında büyük farklılıklar vardır. İstihdam oranı, Flaman Bölgesinde %73,4, Valon Bölgesinde %63,2 ve Brüksel-Başkent Bölgesinde ise %60,8'dir.

Belçika İstatistik Kurumu'nun 19.04.2018 tarihli verilerine göre 2017 yılında:

- Belçika'da en yaygın ilk üç meslek, büro çalışanları, satıcılar, otel ve diğer kuruluşlarda çalışan bakım elemanlarıdır.
- Kadınların yoğunluklu olarak istihdam edildikleri ilk beş meslek ebelik, ev hizmetçiliği, evde sağlık bakım yardımcılığı, güzellik uzmanlığı ve anaokulu öğretmenliğidir.
- Erkeklerin yoğun olarak istihdam edildikleri ilk beş meslek ise beton işçiliği, hafriyat makinesi operatörlüğü, amelelik, çöp toplama ve damıtma, inşaat elektrik teknisyenliğidir.
- Kadınların %44'ü; erkeklerin ise %11'i yarı zamanlı çalışmıştır. En yaygın yarı zamanlı çalışma ise 5 işgünü üzerinden 4 gün çalışmaktır.
- Yarı zamanlı çalışmada kadınların gerekçesi kişisel ve ailevi çeşitli nedenler (%25,3), çocuk veya yetişkinlere bakıcılık yapma (%24,6), arzu edilen iş (%16,7) ve tam mesaili iş bulamamadır (%12,7). Erkeklerde ise çeşitli kişisel ve ailevi nedenler (21,8%), arzu edilen işi yarı zamanlı olarak bulma (%16,2) ve tam mesaili iş bulamamadır (%12,7).

- Ortalama 4.638.000 kişi bir işte çalışmıştır. Yarı zamanlı çalışanların sayısı ise 1.156.000'dir.
- İşçilerin %10,4'ü geçici kontrat ile çalışmaktadır. Bu oran 25 yaşından küçüklerde %47,4'tür.
- Çalışan nüfusun %23,7'si "ara sıra" veya "düzenli" olarak evinden çalışmıştır. Ücretli çalışan kadınlar (%17,8), erkeklere göre (%16,5) daha çok evinden çalışmıştır.
- Çalışanların %34,1'i "ara sıra" veya "genellikle" akşam mesaisi (19.00-23.00 saatleri arası) yapmış ve %11,8'i de "ara sıra" veya "genellikle" gece mesaisi (23.00-05.00 saatleri arası) yapmıştır. Erkekler, gerek akşam gerek gece mesailerine kadınlardan daha çok kalmıştır.
- Çalışanların %36,2'si ayda en az bir defa cumartesi, %22,6'sı da Pazar günü çalışmıştır.
- Kadınlar ve erkekler arasında istihdam oranı, ailedeki çocuk (16 yaşına kadar) durumuna göre çok farklılık göstermiştir. İstihdam oranı çocuksuz kadın ve erkekte neredeyse farksızdır.

İstatistik Kurumunun 1 Mayıs 2018 tarihinde yayımlanan verilerine göre 2017 yılı itibarıyla:

- Çalışanların %42'si ticari hizmet sektöründe (üçüncül sektör); %37'si rekabet dışı/kar amacı gütmeyen sektörde (dördüncül sektör); %20'si sanayi sektöründe (ikincil sektör) ve %1'i de birincil sektöre (tarım ve madencilik faaliyetleri) istihdam edilmiştir.
- Kadınların yarıdan fazlası (%53) rekabet dışı sektörde istihdam edilmiş; erkekler ise daha çok hizmet sektöründe (%45) yer almıştır.
- Aktif erkeklerin %31'i, kadınların ise %9'u sanayide (ikincil sektör) istihdam edilmiştir.

- Öte yandan, 13 Aralık 2017 tarihinde yayımlanan ve 2008-2014 dönemini kapsayan bir rapora göre, istihdam kalitesi açısından fırsat eşitliği çok açık bir şekilde yabancıların aleyhine gelişmiştir. Aidiyet kökeni, işgücü piyasasındaki eşitsizlikleri gösteren en belirgin faktör olmaya devam etmiştir. Belçika kökenlilerle yabancı kökenliler arasındaki fark oldukça büyüktür. Bu durum, cinsiyet ve yaşa bağlı olarak daha da artmaktadır.
- 2014 yılında, Belçika kökenlilerin istihdam oranı %73 iken, Sahra-altı Afrikalıların %42,5 ve AB dışı diğer Avrupa ülke vatandaşları için %42,2, Kuzey Afrikalılarda %44,3 ve AB'ye aday ülkeleri (özellikle Türkiye) için %46,0'dır.
- Yabancı kökenli işçiler en düşük ücretli ve en istikrarsız istihdam sektörlerinde yoğun olarak temsil edilmektedir. Bu sektörler, genellikle, geçici işler, inşaat, temizlik ve lokanta-konaklama gibi düzensiz mesai saatlerinin uygulandığı yorucu ve ağır işlerin olduğu sektörlerdir.
- Yabancı kökenli çalışanların işgücü piyasasına erişimi nispeten iyileşmişse de Belçika kökenliler ile aradaki fark endişe kaynağı olmaya devam etmektedir.

6.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Belçika Bağımsız Çalışanlar Kurumu'nun yayımladığı verilere göre, Belçika'da 31.12.2017 tarihi itibarıyla toplam 967.752 Belçika vatandaşı bağımsız çalışmaktadır. Bağımsız çalışan yabancıların toplam sayısı ise AB ülkeleri dâhil 120.012'dir.

Yabancı bağımsız çalışanlar arasında ilk sıralarda AB ülkeleri yer almakta olup, Romanya (25.455 kişi) ilk sırada gelmektedir. Bunu Hollanda (16.957 kişi) ve Fransa (13.396 kişi) takip etmektedir. Bağımsız çalışan yabancılar arasında özellikle Romanyalılar ve Bulgarların sayısı son yıllarda ciddi artış göstermiştir. AB ülkeleri dışında ise Fas, 2.839 serbest çalışanı ile ilk sırada yer almaktadır.

Belçika'da bağımsız çalışan vatandaşlarımızın sayısı ise, AB dışı yabancılar arasında, Faslılardan sonra ikinci sırada gelmek üzere, 2.522'dir.

Başkonsolosluklarımız kayıtlarına göre, vatandaşlarımızın önemli bir bölümü süpermarket, lokantacılık, fırın/pastane, seyahat acenteliği, müteahhitlik, gıda, toptancılık (beyaz eşya ve mobilya) alanlarında faaliyet göstermektedir.

6.2.2.3. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	273.580		243.859		517.439	
Yabancı	61.447		50.657		112.104	
Türk	2.448		1.513		3.961	

(*) İşsiz sayıları; Ulusal İstihdam Kurumu'nun (Office National de l'Emploi- ONEM) istatistiklerinden Mart, Haziran, Eylül ve Aralık 2017 ayına ait sayıların dörde bölünmesi suretiyle Müşavirliğimizce tespit edilmiştir.

ONEM 2017 Raporuna göre, işsizlik tazminatı alanların sayısında dört yıldır sürekli düşüş kaydedilmektedir. 2017 yılında, iş arayan veya iş aramayan tazminat alan toplam işsiz sayısı, %8,5'lik bir düşüşle (45.090 kişi) 487. 291 olmuştur.

EUROSTAT'a göre, Belçika'da işsizlik oranı, Nisan 2017 itibarıyla, %6,8; işsizlerin toplam sayısı da 345.00'dir.

İstatistik Kurumunun (Statbel) 29 Mart 2018 tarihinde yayımlanan verilerine göre 2017 yılı itibarıyla;

- Belçika'da, Uluslararası Çalışma Teşkilatı'na (ILO) göre, işsizlik oranı %7,1 olmuştur. Erkeklerdeki işsizlik oranı %7,2, kadınlarda ise %7,1'dir.
- İşsizlik oranı en yüksek 15-24 yaş grubundaki gençlerde olmuştur (%19,3). 25-49 yaş grubundakilerde %6,5; 50-64 yaş grubundakilerde ise %5,4'tür.
- İşsizlik oranları bakımından bölgeler arasında da büyük farklılıklar vardır. İşsizlik oranı, Flaman Bölgesinde %4,4, Valon Bölgesinde %9,8, Brüksel-Başkent Bölgesinde ise %15'dir.

İstatistik Kurumu (Statbel) tarafından 19 Nisan 2018 tarihinde yayımlanan verilere göre, 2017 yılı itibarıyla:

- Başta gençler, kadınlar ve yüksek vasıflı kişiler olmak üzere çalışanların %4,3'ü aynı zamanda bir başka iş aramaya devam etmiştir. Bu oran, kadınlarda %4,8; erkeklerde %3,9 olmuştur. Çalışırken aynı anda iş arayanlar içerisinde ilk sırada 15-24 yaş grubu arasındaki gençler, 25-49 yaş grubundakiler ve eğitim düzeyi yüksek olanlar gelmiştir. İş aramanın belli başlı gerekçeleri olarak da “daha iyi ücret”, “daha iyi çalışma ortamı”, “daha uygun mesai saatleri”, “mesleki vasıfa en uygun iş” gösterilmektedir.

6.2.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret

Belçika’da asgari ücret birçok ülkedeki uygulamanın tersine kanunla değil, sosyal tarafların müzakereleri neticesinde toplu sözleşmelerle belirlenmektedir. Bununla birlikte, işletme toplu sözleşmesi veya iş sözleşmesi ile daha yüksek bir ücret de öngörülebilmektedir.

13 Temmuz 1993 tarihinde kabul edilen ve üzerinde birçok değişiklik yapılan 43 sayılı Ulusal Çalışma Konseyi Sözleşmesi halen yürürlüktedir. Ülkedeki tüketici fiyatlarında gerçekleşen değişikliklere bağlı olarak asgari ücret miktarında düzenleme yapılmaktadır. Sözleşme uyarınca 01.06.2017 tarihinden itibaren geçerli olan brüt asgari ücret (tam gün çalışma halinde) aşağıdaki gibidir:

18 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma)	1.562.59 Avro
19 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.604.06 Avro
20 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.622.48 Avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekâr olma durumuna göre %20 ile %40 arasında (sosyal sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

Ortalama Ücretler

2015 yılı itibarıyla

En Düşük Ücret Ödeyen İlk On Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Lokantacılık	2.471
Konaklama	2.555
Çöp toplama, işleme ve ayrıştırma, dönüştürme	2.706
Perakende ticaret	2.730
Mobilya imalatı	2.735
Bina ve çevre düzenleme hizmetleri	2.744
Ağaç işleri	2.829
Soruşturma ve güvenlik	2.899
Uzmanlaşmış inşaat işleri	2.931
Tekstil üretimi	2.965

En Yüksek Ücret Ödeyen İlk On Sektör	Ortalama Aylık Brüt Ücret (Avro)
Petrokimya sanayi	5.292
Yönetim merkezi ve yönetim kurulu	4.864
Bilgisayar programlama ve diğerleri faaliyetler	4.486
Sigorta ve emeklilik hariç finansman hizmetleri	4.455
İlaç sanayi	4.397
Bilimsel araştırma ve geliştirme	4.391
Kimya sanayi	4.343
Hava ulaşım	4.327
Radyo ve televizyon programlama, programcılık	4.317
Sigorta ve emeklilik yardımcı hizmetleri	4.292

Kaynak: Belçika İstatistik Kurumu

6.2.2.5. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Belçika'da işçi ve işveren örgütlerinin ve toplu iş sözleşmelerinin çalışma hayatı üzerindeki rolü son derece önemlidir. Çalışma şartlarına ve ücrete ilişkin konuların önemli bir kısmı, 5 Aralık 1968 Tarihli Toplu İş Sözleşmeleri ve Ortak Komisyonlara ilişkin Kanun hükümleri çerçevesinde toplu iş sözleşmeleri (TİS/CCT) ile belirlenmektedir.

Toplu iş sözleşmeleri; sektörler arası (Ulusal Çalışma Konseyi nezdinde) düzeyde, sektör düzeyinde (170 Ortak Komisyon ve Alt Ortak Komisyon nezdinde) ve işletme düzeyinde olmak üzere üç düzeyde ve iki yılda bir imzalanmaktadır.

Toplu iş sözleşmelerinin önemli bir kısmı işletme düzeyinde imzalanmakta olup, son yıllarda her yıl ortalama, 5.500 toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır.

Sektör düzeyinde ise 2015 yılında, 1.400'ten fazla toplu iş sözleşmesi imzalanmıştır.

Sendikal Örgütlenme

Belçika'da üç ana sendika kuruluşu vardır:

Belçika Hristiyan Sendikaları Konfederasyonu (CSC)

Belçika'daki Çalışma Genel Federasyonu (FGTB)

Belçika Liberal Sendikaları Genel Konfederasyonu (CGSLB)

Sendikalar; işletme düzeyinde, sektör düzeyinde, sektörler arası ulusal düzeyde ve federatif kurumlar düzeyinde çeşitli faaliyetlere iştirak etmektedir.

İşletme düzeyinde, İşyeri Sendika Temsilciliklerine, İşyeri Önleme ve Koruma Komitesine, İşletme Konseyine, Avrupa İşletme Komitesine iştirak etmektedir.

Sektör düzeyinde, işçi ve işveren temsilcilerinden oluşan Toplu Sözleşme Ortak Komisyonlardaki görüşmelere katılmaktadır (CCT).

Sektörlerarası ulusal düzeyde sendikalar, Ulusal Çalışma Konseyi (CNT), Merkez Ekonomik Konseyi (CCE) gibi sosyal taraf gruplarında aktif rol oynamaktadır.

Federatif kurumlar düzeyinde ise sendikalar, Bölge Ekonomik ve Sosyal Konseyin faaliyetlerine iştirak etmektedir.

Sendikalar üyelerine çok sayıda hizmet vermektedir. Bunlardan bazıları, hukuki danışmanlık, işsizlik paralarının ödenmesi, eğitim, kültürel ve sosyal etkinliklerdir.

Hristiyan ve sosyalist sendikalar daha etkin konumdadır.

Sendikalara üyelik anlamında resmi sayılar bulunmamaktadır. Ancak büyük işletmelerde ve kamu görevlerinde çalışanların büyük bir kısmı sendikalıdır. Orta ve küçük boy işletmelerde üyelik oranı daha düşüktür.

Ortalama bir rakam vermek gerekirse üyelik oranı %70'dir.

Sendikalar, devlet tarafından verilmiş bir yetki ile sendikacılığı teşvik amacıyla, işsizlik yardımlarını ödemektedir.

Sendikalar aynı zamanda, hastalık kasalarını müştereken yönetmekte ve bu sayede önemli sayılabilecek gelir elde etmektedir.

Sendikalarla siyasi partiler arasında da sıkı bir ilişki vardır ve çok sayıda siyasetçi de sendika kökenlidir.

6.3. SOSYAL GÜVENLİK

6.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürlüğü (Office Nationale de la Securite Socilaè-ONSS) ile Sosyal Güvenlik Özel Rejim Genel Müdürlüğü (Office des régimes particuliers de sécurité sociale-ORPSS) 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren önemli ölçüde birleştirilmiştir.
- İş Kazaları Fonu ile Mesleki Hastalıklar Fonu, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren birleştirilerek “Mesleki Riskler Federal Ajansı” (l'Agence fédérale des risques professionnels –FEDRİS), adını almıştır.
- Yıllık tavan hesaplamasının altında çalışan öğrencilerin indirimli sosyal güvenlik primi ödemeleri 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren değiştirilmiştir. Değişikliğe göre, günler değil,

sadece fiilen çalışılan saatler dikkate alınacaktır. Eski uygulamaya göre, çalışan öğrencinin 4 saatlik çalışması, bir (1) gün olarak hesap ediliyordu.

1 Eylül 2017 tarihinden itibaren yürürlüğe giren bazı düzenlemeler:

- ✓ Yeterli gelir düzeyine sahip olmayanlara verilen Sosyal Uyum Geliri (RIS) %0,9 artırılmıştır. Buna göre, birlikte yaşayanların geliri 578,27 avro'dan 583,47 avro'ya; yalnız yaşayanların geliri 867,40 avro'dan 875,21 avro'ya; aile yükümlüğü olanların geliri de 1.156,53 avro'dan 1.166,94 avro'ya yükseltilmiştir.
  - ✓ Yeterli çalışması olmayıp da emekli olanların asgari emekli aylıkları %1,7 artırılmıştır. Tam çalışması olanların aylıkları ise %1 artırılmıştır.
  - ✓ 65 ve daha yukarı yaştakilere ödenmekte olan Yaşlı Kişilere Ödenen Gelir Garantisi (GRAPA) mevzuatında yapılan değişikliklerle, bu haktan yararlanabilmek için 5 yılı kesintisiz olmak üzere 10 yıl Belçika'da ikamet etmek şartı getirilmiştir.
  - ✓ 1 Ocak 1995 ve 31 Aralık 2004 tarihleri arasında emekli olan ve asgari emeklilik aylığı ödenmeyen ücretli çalışanların ve bağımsız çalışanların emekli aylıkları, genel refaha uyum çerçevesinde, %1 artırılmıştır.
  - ✓ 2012 yılında emekli olan ve asgari emeklilik aylığı ödenmeyen ücretli çalışanların ve bağımsız çalışanların emekli aylıkları, genel refaha uyum çerçevesinde, %2 artırılmıştır.
  - ✓ Ücretli çalışan ve serbest çalışanların Minimum Garanti emekli aylığı (la pension minimum garantie), karma süreler de dahil, tam süre (45 yıl) çalışanlar için %1; daha az süre ile çalışanların emekli aylıkları %1,7 artırılmıştır.
  - ✓ Emekli aylığına bağlı olarak muhtemelen azalmış olan yaşlılara ödenen (GRAPA) temel yardım %0,9 artırılmıştır.
  - ✓ Emekli aylığına bağlı olarak muhtemelen azalmış olan Gelir Garantisi (le revenu garanti) %0,9 artırılmıştır.
- Ek Emekliliğe ilişkin 28 Nisan 2003 tarihli Kanun (28 AVRIL 2003. - Loi relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale) kapsamında serbest çalışanlar lehine ek emeklilikle (2. Ayak) ilgili yeni bir düzenleme getirilmiştir. Düzenleme ile ücretli

çalışanlara ve işletme yöneticisi serbest çalışanlara tanınan ek emeklilik bundan böyle bütün serbest çalışanlara da uygulanacaktır.

- Belçika ile İsrail arasında imzalanan Yeni Sosyal Güvenlik Anlaşması 1 Haziran 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Çalışanların tamamına (memur, işçi, serbest çalışan), 1992 Tarihli Gelir Vergisi Kanununun 52/7. maddesine istinaden, 1 Aralık 2017 tarihinden itibaren, emeklilikte dikkate alınmak üzere öğrencilik yıllarını borçlanabilme hakkı tanınmıştır. Buna göre, borçlanmak isteyenler, her eğitim yılı için, brüt 1.500 Avro ödemek durumunda olup, borçlanmada sadece bir diploma dikkate alınacak ve sınıfta kalma ise dikkate alınmayacaktır.

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe konulacak bazı uygulamalar:

- ✓ Serbest çalışanlar (*Les travailleurs indépendants*), 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, hastalanmaları halinde, iş göremezliklerinin 30'uncu gününden değil, 15'inci gününden itibaren hastalık tazminatı almaya hak kazanabilecektir.
- ✓ Bazı işletmelerde, yaşından dolayı, çalışmaksızın ücretlerinin tamamını veya bir kısmını yasal emeklilik yaşına kadar alacak olan yaşlı işçilere yönelik uygulanan muafiyeti asgariye indirmek amacıyla hükümet, 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, aktifleştirme sosyal güvenlik primi (*Cotisation d'activation*) ihdas etmiştir.
- ✓ Mesleki Kariyerlerin Birleştirilmesini Sınırlayan Hükümlerin Kaldırılmasına İlişkin Kanun Tasarısı, Parlamento (la Chambre des Représentants) tarafından 23 Kasım 2017 tarihinde onaylanmıştır. Kanun Tasarısı ile tam süreli (45 yıllık) mesleki kariyerden sonra da çalışmaya devam edenlerin çalıştıkları sürelerin tamamı, 1 Ocak 2019 tarihinden itibaren bağlanacak emekli aylıklarının hesaplanmasında dikkate alınacaktır.

6.3.2. Sayısal Veriler

6.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolu	İşçi Payı (Avro)	İşveren Payı (Avro)	Toplam (Avro)
Yaşlılık, Ölüm Sigortası	7,50	8,86	16,36
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Bakımı)	3,55	3,80	7,35
Hastalık-Maluliyet Sigortası (Sağlık Yardımı)	1,15	2,35	3,50
İşsizlik Sigortası	0,87	1,46	2,33
İş Kazası Sigortası	-	0,30	0,30
Meslek Hastalığı Sigortası	-	1,00	1,00
Aile Yardımları	-	7,00	7,00
Diğer Primler	-	0,15	0,15
2016 Teşvikleri		-2,27	-2,27
Toplam	13,07	22,65 (*)	35,72

Kaynak: Belçika İşletmeler Federasyonu (FEB) 2017

(*) Yukarıdaki kesintilerden başka sadece işverenlerden kesilen ve çalışan işçi sayısına göre değişen primlerle birlikte işveren payı genel toplamı %37,80'e çıkabilmektedir. Çalışanlar için işçi ve ofis işçisi olarak kesinti oranları ayrı tabloda gösterilse de yıllık tatil kesinti oranı hariç aynıdır.

6.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Aylıklar ve Ödenekler (İşverene Bağlı Çalışanlar)

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Ücretli Çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	1.734.258	1.553.485.625,83
Dul Aylığı	458.162	379.272.142,65
Dulluk Ödeneği (*)	1.087	1.138.242,60
Yakacak Yardımı	42.809	3.195.142,13

Emeklilik Primi (Bonus)	175.208	21.445.325,66
Toplam	2.411.524	1.958.536.478,87

Aylıklar ve Ödenekler (Bağımsız Çalışanlar)

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Serbest çalışanlar	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılık Aylığı	459.044	211.598.024,44
Dul Aylığı	111.385	71.687.322,06
Dul Ödeneği	255	109.509,83
Emeklilik Primi (Bonus)	75.629	12.370.868,23
Toplam	646.313	295.765.724,56
Aylık Alanların Genel Toplamı (*)	2.042.746	2.254.299.213,43
Aylık ve Ödenek Alanların Genel Toplamı (**)	2.092.821	2.310.973.839,92

Aylıklar ve Ödenekler (Sosyal yardımlar)

	Kişi Sayısı	Aylık Ödeme (Avro)
Yaşlılar Gelir Garantisi Yardımı (GRAPA) :	106.222	44.095.797,21
“Ücretli Çalışanlar” Ödeneği	346.132	7.297.612,38
Yaşlılık Ödeneği	306.891	6.563.888,27
Dul Ödeneği	59.471	733.724,11
Sakatlık Avantajı	898	391.207,53
Tamamlayıcı Yardım	728	301.481,70
Tamamlayıcı Yardım Gelir Garantisi	132	19.859,71
Üçüncü Kişilere Yardım	389	69.866,12
Koşulsuz Aylık Alan “Bağımsız Çalışanlar”	72.767	3.239.045,40
Koşulsuz Emekli Aylığı	52.032	2.480.204,16
Koşulsuz Dul Aylığı	22.895	758.841,24
Garanti Gelir Yardımı	3.947	1.650.963,97

Kaynak: Federal Emeklilik Kurumu (Service federal Pensions-SFP) - 2017 Yılı İstatistikleri.

(*) Ücretli ve bağımsız çalışanları kapsamaktadır.

(**) Sigorta kurumlarınca yapılan her türlü aylık ve ödemeleri kapsamaktadır.

Erken emeklilik sisteminden faydalananların sayısı ise toplam 18.610 olup, 8.258'i erkek, 10.352'si kadın sigortalıdır. Yapılan ödeme tutarı ise aylık toplam 7.718.893,78 Avro olup, 2.957.060,61 Avro'su erkek; 4.761.833,17 Avro'su da kadın sigortalılara ödenmiştir.

Belçika dışında ikamet eden ve aylık alanların toplam sayısı 198.884 olup, 48.667'si Belçika vatandaşıdır. Yapılan ödeme tutarı ise toplam 88.165.456,40 Avro'dur.

6.3.2.3. Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Federal Emeklilik Hizmetlerinin (Service federal Pensions-SFP) 2017 Yılı İstatistiklerine göre Belçika'dan aylık alan ve Türkiye'de ikamet edenlerin sayısı 7.461'dir. Bunlardan 6.869'u Türk, 513'ü Belçika vatandaşıdır. 79 kişi ise "Diğerleri" kategorisinde yer almıştır. Türkiye'ye havale edilen toplam ödeme tutarı ise aylık toplam 4.093.509,35 Avro'dur.

6.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İş Kazaları Sigortası (FEDRİS)'nin verilerine göre, 2016 yılında bildiri yapılan iş kazası sayısı 160.717 olup, 2015 yılına göre %2,2'lik artış söz konusudur. Bildirimde bulunulan iş kazalarının yaklaşık %11,5'i 2016 yılında reddedilmiştir. 2015 yılında bu oran %12,7 olmuştur. İş kazası red oranı 2016 yılında %10,9, 2015 yılında ise %12,3 olmuştur. Red oranı iş güzergâhında ise 2016 yılı için %14,5; 2015 için ise %15,0 olmuştur.

2016 yılında meydana gelen iş kazalarından %41,9'unda kazazede işine ara vermemiş, %47,8'inde ise kazazede geçici iş göremezlik; %10,2'si de sürekli iş göremezlik yaşamıştır. Ölümle sonuçlanan iş kazası oranı ise %0,1'dir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, iş güzergâhında meydana gelen kazalar, iş yerinde meydana gelen kazalara göre daha ciddi sonuçlar doğurmuştur.

İş kazası sayısında, 2016 yılında, her yaş kategorisinde artış gözlemlense de 20-29 yaş grubunda ortalamanın üstünde bir artış olmuştur.

Kadınlar iş güzergâhında, erkekler ise iş yerinde daha çok iş kazasına maruz kalmışlardır.

İş kazalarının en yoğun olduğu sektör inşaat (%35,8) olup, bunu ulaşım (%29,4) ve kamu idari hizmetleri (%27,2) izlemektedir. İş kazalarının en büyük nedeni makinanın kontrolden çıkmasıdır.

Meslek hastalıklarında ise 2016 yılında, 2015 yılına göre %1 artışla 9.672 yeni başvurunun yapıldığı, başvuruların %30'dan fazlasını da (2.973 başvuru) tendona bağlı şikâyetlerin oluşturduğu belirtilmektedir.

Kaynak: FEDRIS

6.3.2.5. Çocuk Parası Miktarları

01.06.2017 tarihi itibarıyla

	Brüksel/Valon Alman Toplumu (*) Bölgesinde ikamet eden çocuklar için (Avro)	Flaman Bölgesinde (*) ikamet eden çocuklar için (Avro)	Türkiye'de ikamet eden çocuklar için (Avro)
1. çocuk	93.93	92.09	27.75
2. çocuk	173.80	170.39	29.49
3. çocuk	259.49	254.40	31.22
4.çocukтан itibaren	259.49	254.40	32.96

Kaynak: Agence fédérale pour les allocations familiales- FAMIFED 2017.

Not: Üçüncü çocuktan itibaren Belçika'daki çocuklar için miktarlar aynıdır.

(*) Aile Yardımları Sandıklarının yetkileri 6. Devlet Reformu kapsamında bölgelere devredildiğinden, her bölge yardım miktarlarını kendisi belirlemektedir.

6.3.2.6. Aile Yardımları

Aile yardımları, gelir şartına bağlı olmadan, bakmakla yükümlü en az bir çocuğu olan ve Belçika'da ikamet eden her aileye üç çocuğa kadar yapılır. Zorunlu eğitim yaşı, 18 olduğundan, bazı durumlarda 25 yaşına kadar, bütün çocuklar, her yılın 31 Ağustosuna kadar aile yardımlarından faydalanır. Yardım miktarının belirlenmesinde, çocuk sayısı, çocuğun yaşı, çocuğun sağlık durumu, ailenin yapısı gibi çeşitli kriterler dikkate alınır.

Belçika'da yaşayan vatandaşlarımızın beraberlerinde ikamet eden bakmakla yükümlü oldukları çocukları için, aile yardımlarının genel prensipleri uygulanmakta ve vatandaşlarımız da aile yardımlarından eşit şartlarda yararlanmaktadır.

Vatandaşlarımızın Türkiye'de ikamet eden çocukları da, belli şartlar dahilinde, çocuk paralarından faydalanabilmektedir.

Vatandaşlarımızın Türkiye'de ikamet eden çocukları için ödenen çocuk paraları tutarları, Türkiye-Belçika Sosyal Güvenlik Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde, en son olarak 01.01.2012 tarihinde belirlenen barem esas alınarak belirlenmektedir.

Bu tutarlar, Belçika ile Sosyal Güvenlik Sözleşmesi imzalamış olan ülkelerden Fas ve Tunus için de aynı şekilde geçerlidir.

6.3.2.7. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Sosyal yardımlar, dar anlamda, sosyal güvenlik sistemine dahil olmayıp, sosyal koruma sistemine dahildir. Belçika'da ikamet eden herkese, insan onuruna yaraşır bir yaşam temin etmek amacıyla asgari düzeyde bir gelir garanti edilmektedir. Vergilerle finanse edilen sosyal yardımlar; Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de revenus aux personnes âgées)– GRAPA), Özürlülere Yönelik Yardım (Les Allocations aux personnes handicapées), Uyum Yardımı (revenu d'intégration) ve Garanti Aile Yardımları'ndan (les prestations familiales garanties) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie De Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA)

Yaşlı kişilere yapılan yardımlar, Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı (La Garantie de Revenus Aux Personnes Âgées - GRAPA) ve Yaşlı Kişilere Katkı Yardımı'ndan (L'Allocation pour L'aide Aux Personnes Âgées) oluşmaktadır.

Yaşlılara Gelir Güvencesi Yardımı, emekli aylığı alan veya aylığı yetersiz durumda olanlara 65 yaşından itibaren yapılmaktadır. Bu yardıma hak kazanabilmek için Belçika'da yasal olarak ikamet etmek ve yeterli gelire sahip olmamak şartı aranmaktadır. Bu bağlamda,

başvuru sahibinin fiilen ve sürekli olarak Belçika’da ikamet etmesi ve kendisinin ve beraberindekilerin gelirinin (aylık, gayrimenkul geliri, tasarrufları vb.) yetersiz olduğunun belgelenmesi gerekmektedir.

Yardım tutarları, 01.09.2017 itibarıyla, yalnız yaşayanlar için aylık 1.083,28 Avro; bir veya birden fazla kişiyle yaşayanlar için aylık 722.18 Avrodur.

Engellilere Yönelik Yardım (Les Allocations Aux Personnes Handicapées)

Sağlık sorunları nedeniyle, ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli bir gelire sahip olmayanlara gelir vermek veya mevcut gelirlerini artırmak için yapılan bir yardımdır. Başvuru bizzat ilgilinin kendisi veya yetki verdiği kişi tarafından yapılmaktadır.

Bu yardımlardan faydalanabilmek için Belçika’da ikamet etmek ve fiilen yaşamak, 21 yaşından büyük 65 yaşından küçük olmak, tıbben özürlü olmak ve yardım almaya hak kazanacak düzeyde bir gelire sahip olmak şartı aranmaktadır.

Yetişkin olmayan özörlölere (65 yaşından küçükler), Geliri İkame Yardımı ve Uyum Yardımı olmak üzere iki tip yardım yapılmaktadır. Yetişkin özörlölere (65 yaşından büyükler) ise Yaşlılara Katkı Yardımı (L’Allocation pour L’aide Aux Personnes Âgées) adlı üçüncü bir yardım söz konusudur.

Gelir İkame Yardımı’nın (Allocation de Remplacement de Revenus) tutarı ailenin durumuna bağlıdır. Gelirin azami yıllık tutarı, 01/09/2017 itibarıyla:

- Bakmakla yükümlü kişi için (Kategori C) 14.287,86 Avro,
- Yalnız yaşayan kişi için (Kategori B) 10.715,90 Avro,
- Birlikte yaşayan için (Kategori A) 7.143,93 Avro’dur.

Uyum Yardımı’nın (Allocation d’Integration) kategorilere göre, 01.09.2017 itibarıyla, yıllık ödeme tutarları:

	Yardım Tutarı (Avro)
1. kategori	1.195,16
2. kategori	4.072,64

3. kategori	6.507,58
4. kategori	9.480,72
5. kategori	10.755,28

Gelir İkame Yardımı ile Uyum Yardımı birlikte verilebileceği gibi, ayrı olarak da ödenebilmekte ve ödemeler Sosyal Güvenlik Bakanlığınca her ay yapılmaktadır.

Yaşlılara Katkı Yardımı'nın (L'Allocation Pour l'Aide Aux Personnes Âgées) kategorilere göre, 01.09.2017 itibarıyla, yıllık ödeme tutarları:

	Yardım Tutarı (Avro)
1. kategori	1.021,34
2. kategori	3.898,67
3. kategori	4.740,15
4. kategori	5.581,39
5. kategori	6.855,96

6.3.2.8. Sosyal Yardımlar

Uyum Yardımı (Le Rrevenu d'Intégration)

Belçika'da yaşayan ve işsizlik sigortası ödeneği de dâhil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmayan veya geliri olup da ihtiyaçlarını karşılamayanlara Sosyal Yardım Merkezleri (CPAS/OCMW) tarafından “sosyal uyum hakkı” çerçevesinde yapılan aynı veya nakdi gelirdir.

Bu gelirden faydalanabilmek için Belçika vatandaşı olmak veya yasal olarak Belçika'da ikamet etmek, yetişkin olmak, işsizlik ödeneği dahil olmak üzere hiçbir yerden geliri olmamak veya yeterli bir gelire sahip olmamak, sağlığı çalışmaya uygun olmamak ve yardımlara hak kazanacak nitelikte olmak şartı aranmaktadır.

Uyum Geliri, asgari düzeyde bir gelir olup, yardım miktarı ailenin yapısına göre değişmektedir. 01/09/2017 tarihinden itibaren aşağıdaki gibidir:

- Birlikte yaşayanlar için aylık 595.13 Avro,
- Yalnız yaşayanlar için 892.70 Avro,

- Bakmakla yükümlü olduğu aile ile birlikte yaşayanlar için aylık 1.190,27 Avro'dur.

Bu bağlamda, sağlanan yardımlar, aynı ve nakdi olmak üzere (mali yardım, gıda yardımı avansı, işe yerleştirme, borç yapılandırma, psikososyal yardım, lojman yardımı, tıbbi yardım, evde tedavi, adli yardım...) çok farklı şekillerde olabilmektedir.

Başvurular, ilgilinin ikamet ettiği yerdeki Kamu Sosyal Yardım Merkezine bizzat elden teslim edilebileceği gibi, posta ile de gönderilebilmektedir.

Sosyal yardımlardan (Uyum Yardımı-le Revenu d'Intégration) faydalananların sayısı, 2017 itibarıyla, aylık ortalama 139.871 kişidir. Kadınların oranı %51,7 iken erkeklerin oranı ise %48,3 olmuştur.

Garanti Aile Yardımları (Les Prestations Familiales Garanties)

Bu yardım, Belçika veya her hangi bir ülke mevzuatına göre çocuk yardımına hak kazanamayan kişilere yapılan bir yardımdır.

Bu yardım türleri, Aile Yardımları, Doğum Yardımı, Evlatlık Primi, Klasik Aile Yardımı (çocuk paraları), Yetim Yardımı, Özel Bir Kamu Kurumunun Gözetimine Verilmiş Çocuk Yardımı ve Ek Yardımlar'dır.

Başvurular Federal Aile Yardımları Sandıklarına (FAMIFED) yapılmaktadır.

6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

6.4.1. Sayısal Veriler

6.4.1.1. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

İstatistik Kurumu (Statbel) tarafından 20 Eylül 2017 tarihinde yayımlanan verilere göre, 2015 yılı itibarıyla:

- Belçika'da, bütün sektörlerde ve farklı büyüklükteki işletmelerde, işletmelerin %84'ü çalışanlarına bir vesile ile mesleki eğitim vermiştir.

- Mesleki eğitim veren sektörlerin başında, finans (%97,1); otomobil bakım ve tamir (%95,4), veri işleme (%95,3) sektörleri gelmektedir. Buna karşılık, lokanta ve konaklama sektörü %54 oran ile çalışanlarına en az mesleki eğitim veren sektör olmuştur.
- Ücretliler, yılda, ortalama, 18,9 saat eğitime katılmış; “Kimyasal Ürünler” “Plastik Maddeler” “Kavçuk” ve İnşaat Malzemeleri Üretimi” sektörleri, çalışan kişi başına (işletme içi ve işletme dışı mesleki eğitim dahil) toplam 26,1 saat ortalama ile ilk sırada yer almıştır.
- Bölgeler bazında ise, Brüksel-Başkent Bölgesinde faaliyet gösteren işletmeler, 24 saat ortalama ile ilk sırada gelmiş; bunu 17,2 saat ortalama ile Flaman ve 16,1 saat ortalama ile Valon Bölgesi takip etmiştir.
- İşletme içi mesleki eğitim, işletme dışı mesleki eğitim bakımından sektörler arasında büyük farklılıklar gözlemlenmiştir. Ağaç sanayi (%78,6), basım ve yayım sanayi (%77,9), finans sektörü (%78,1) çalışanları işletme içi mesleki eğitimi tercih ederken, otomobil bakım ve tamir sektörü (%82,3), inşaat sektörü (%70,6), sportif, eğlence ve kültürel faaliyetler (%71,4) ise işletme dışı mesleki eğitimi tercih etmiştir.
- Mesleki eğitim maliyetleri, işletme işgücü toplam maliyetinin ortalama olarak %2,4’üne denk düşmüş ve işletmeler, çalışan kişi başına, ortalama olarak, aynı dönem itibarıyla 1.405 Avro mesleki eğitim harcaması yapmıştır.

6.4.1.2. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	1.541*
----------------	--------

Kaynak: Brüksel Eğitim Müşavirliği

(*) Sayı, Brüksel Başkent ve Valon Bölgesine ait olup, 2017/2018 Eğitim/Öğretim yılı itibarıyla Flaman Bölgesinde Türk Dili ve Kültürü dersleri verilememiştir.

İstatistik Kurumu (Statbel) tarafından 23 Mart 2018 tarihinde yayımlanan verilere göre, 2016 itibarıyla, 15 ve daha yukarı yaştakilerin %13,9’unun ya hiçbir diploması bulunmamakta ya da sadece ilkokul (primaire) diploması mevcuttur. Nüfusun %20,5’i ortaokul diplomasına (enseignement secondaire inférieur); %35,7’si lise diplomasına (enseignement secondaire

supérieur) sahiptir. Yükseköğrenim görenlerin (büyük çoğunluğu üniversite olmayan) oranı ise yaklaşık %30'dur.

6.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

6.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Belçika vatandaşlık yasasında yapılan değişiklik ile Belçika vatandaşı olma şartları 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla önemli ölçüde zorlaştırılmıştır. Bu bağlamda, başvuru sahiplerinin Belçika'da ikamet etmeleri ve başvuru için aranılan ikamet süresince yasal ikamet belgesine sahip olmaları şartı getirilmiştir.

18 yaşından küçük çocukların Belçika vatandaşlığına geçişleri ile ilgili, çocuğun Belçika'da doğumu esnasında anne veya babanın Belçika vatandaşı olup olmadığına göre bir takım düzenlemeler getirilmiştir.

Belçika vatandaşlık yasası, Belçika vatandaşlığını alanların mensubu oldukları ülkenin vatandaşlığından çıkmalarını öngörmemektedir. Aynı şekilde, başka ülke vatandaşlığına geçen Belçikalıların vatandaşlıkları da muhafaza edilmektedir.

Aile birleştirmesi kapsamında Belçika'ya gelen üçüncü ülke vatandaşlarına ilk üç yıl için verilen geçici ikamet belgesinin süresi, 18 Mart 2016 tarihli tasarı kanunlaşarak 5 yıla, aile birleştirmesi kapsamında Belçika'ya gelecek olan üçüncü ülke vatandaşlarının başvuru dosyalarının sonuçlandırılma süresi de 6 aydan 9 aya çıkartılmıştır.

Belçika'da yaşayan vatandaşlarımız, aile birleştirmesi kapsamında yabancılardan alınan harçlardan, ülkemiz ile Avrupa Ekonomik Topluluğu Arasında imzalanan 12.09.1963 tarihli Ankara Anlaşması hükümleri gereğince muaf tutulmaktadır.

Belçika'nın göç politikası, son yıllarda, önemli ölçüde mülteciler üzerinden belirlenmektedir.

6.5.2. Vatandaşlarımızın Arasında Örgütlenme

6.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler¹

Anvers Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı, 31 Aralık 2017 tarihi itibarıyla, 202; Brüksel Başkonsolosluğu görev çevresinde faaliyet gösteren toplam dernek sayısı ise 120'dir.

Belçika Türk Dernekleri Birliği (Turkse-Unie) ve Türk Dernekler Birliği (UTV) üst kuruluşlardır.

6.5.2.2. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım²

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Federal Parlamento	6
Eyalet Parlamentoları	6
Toplam	12

¹Kaynak: Anvers ve Brüksel Başkonsoloslukları

²Kaynak: Federal ve Eyalet Parlamentoları

Not: Yerel yönetimlerde farklı görevlerde (Belediye başkanlığı, Başkan Yardımcılığı, Belediye Meclis üyeliği ...) yer alan çok sayıda vatandaşımız bulunmaktadır.

7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

7.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	6.850.721	6.483.815	12.760
Kadın	2.549.279	1.825.785	1.740
Toplam	9.400.000	8.309.600	14.500

Kaynak: SESRIC, Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

7.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	131	-	130	-	261
16-25	1.703	-	284	-	1.987
26-50	7.989	-	856	-	8.845
51-64	2.839	-	568	-	3.407
65 +	-	-	-	-	-
Genel Toplam	12.662	-	1.838	-	14.500*

Kaynak: Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

(*) Bu sayı, BAE'de bulunan vatandaşlarımızın sayısının sürekli değişmesi nedeniyle genel ortalama oranlarına göre hesaplanmıştır.

7.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma	Erkek	Kadın	Toplam
Abu Dabi	5.044	726	5.770
Dubai	6.767	996	7.763
Ajman	851	116	967
Fuhairah			
Ras al-Khaimah			
Sharjah			
Umm al-Quwain			
Genel Toplam	12.662	1.838	14.500

Kaynak: Abu Dabi BE, Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği (*) Tahmini rakamlar.

7.1.4. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler*

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Ülkeler*	Sayı
Hindistan	3.000.000
Pakistan	1.400.000
Mısır	840.000
Filipin	700.000
Bangladeş	300.000
Endonezya	240.000
Nepal	230.000
Yemen	175.000
Ürdün	170.000
Sri Lanka	110.000
Diğer	1.144.600
Toplam	8.309.600

Kaynak: Hindistan Dışişleri Bakanlığı, Yerel Basın, BM Nüfus Bölümü, Yabancı Çalışma Müşavirlikleri
(*) BAE, ülkede bulunan yabancılara ilişkin uyruk bazında istatistik yayınlamamaktadır.

7.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	45	0	12

Kaynak: T.C. Abu Dabi Büyükelçiliği

7.2. ÇALIŞMA HAYATI

7.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

- BAE vatandaşlarının özel sektörde çalışmalarının teşviki ve istihdamlarının hızlandırılması kapsamında, 03 Ocak 2017 tarihinden itibaren 500 ve daha fazla çalışanı olan inşaat ile sanayi şirketleri, en az bir yerel iş sağlığı ve güvenliği uzmanını istihdam etmeye başlamışlardır.

Diğer yandan aynı tarih itibarıyla, 1000 ve daha fazla çalışanı olan şirketler, iki BAE vatandaşını “Veri İşletmeni” olarak istihdam etmeye başlamıştır. Veri işletmenleri, çalışma hayatına ilişkin konularda, çalıştıkları şirketle ilgili tüm işlemleri doğrudan BAE İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı sistemi üzerinden gerçekleştireceklerdir. Böylece Bakanlığın işlem merkezleri olan Tas-Heel ofislerine başvuru yapılmadan şirketin Bakanlık nezdinde gerçekleştirmesi gereken tüm işlemler bu iki BAE vatandaşı veri işletmeni üzerinden yapılmaya başlanmıştır.

- Çalışma izinleri sistemi ile işsiz vatandaşların kaydedildiği sistem arasında bağlantı kurularak, herhangi bir yabancıya çalışma izni verilmeden önce aynı işte istihdam edilebilecek bir BAE vatandaşının olup olmadığı araştırılmaya başlanmıştır.
- BAE vatandaşlarını istihdam eden özel sektör şirketlerinin dahil edildiği “İstihdam Ortakları Kulübü” kurularak, üyelerine bazı ekonomik imtiyazlar sağlanmıştır.

- BAE İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, 9.200 kayıtlı işsiz BAE vatandaşının %82'sinin kadın, %44'ünün üniversite mezunu, %38'inin ise lise mezunu olduğunu açıklamıştır.
- BAE'de ev hizmetlerinde istihdam edilecek yabancıların işlemlerinin yapılmasını teminen “Tedbeer” adı altında yeni hizmet merkezleri ihdas edilmiştir. Bu merkezler özel sektör şirketleri tarafından ve BAE İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı standartları çerçevesinde ve denetiminde işletilmektedir.

Tedbeer merkezlerinin görevleri aşağıdaki gibidir:

1. Başvuruların alınması ve Bakanlığa iletilmesi.
  2. İşçinin ikamet alma işlemlerinin yürütülmesi.
  3. İşverenin ihtiyacına göre istihdam edilecek işçilerin temini.
  4. İşçinin mesleki eğitimi.
  5. İşe başlamadan önce ön iş görüşmesi hizmetinin sağlanması.
  6. İşverenlerin hangi alanlarda işçi getirebilecekleri hususunda yönlendirmelerde bulunulması.
  7. Yurtdışından getirilen işçiler için konaklama imkanlarının sunulması.
- Abu Dabi Emirliğinin “Standart Sağlık Poliçesi” tarifeleri yeniden düzenlenmiştir. Yeni düzenlemeye göre artırılmış yıllık primleri aşağıdaki gibidir:

ABU DABI TEMEL SAĞLIK POLİÇESİ PRİMLERİ*

Çalışanlar

(Grup ve küçük yatırımcı poliçeleri)

Yaş	Primler
18-40	800
41-59	800
60 ve üstü	5.500
Yukarıda sıralanan primlere ilaveten küçük yatırımcılardan alınacak meblağ	1.900
18-50 yaş arası evli kadınlar için zorunlu analık primi	750

Bakmakla Yükümlü Olanlar
(Aile-Eş ve 18 yaş altı 3 çocuğa kadar)
(Grup ve küçük yatırımcı poliçeleri)

Yaş	Primler (AED)
0-17	800
18-40	1.500
41-59	3.000
60 ve üstü	10.500
18-50 yaş arası evli kadınlar için zorunlu analık primi	750

Bireysel Bağımlılar
(4. çocuk, 18 üstü çocuklar, ebeveynler, diğer aile fertleri)

Yaş	Primler (AED)
0-17	800
18-40	2.000
41-59	5.700
60 ve üstü	10.500
18-50 yaş arası evli kadınlar için zorunlu analık primi	750

BAE Vatandaşları Kefaletinde Çalışanlar
(Ev Hizmetleri)

Yaş	Primler (AED)
18-40	600
41-59	600
60 ve üstü	600
18-50 yaş arası evli kadınlar için zorunlu analık primi	750

BAE Vatandaşı Olmayanların Kefaletinde Çalışanlar
(Ev Hizmetleri)

Yaş	Primler (AED)
18-40	800
41-59	800
60 ve üstü	5.500
18-50 yaş arası evli kadınlar için zorunlu analık primi	750

* Primler yıllıktır.

- Yeni Hizmet Merkezleri:

-

Birleşik Arap Emirlikleri İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, özel sektör vasıtasıyla Bakanlık adına ve kontrolü altında işçi ve işverenlere hizmet sunmak üzere, üç yeni hizmet merkezi ihdas etmiştir. Yeni hizmet merkezleri, anılan Bakanlığın belirleyeceği şartlar ve usuller çerçevesinde, Emirlik Kamu Hizmetleri standartlarına göre özel sektör firmaları eliyle faaliyet göstermeye başlamıştır.

- Tak'yiim (Değerlendirme) Merkezleri: Talep sahiplerine işyerleri ile ilgili olarak bilgi verilmesi, firma faaliyetlerine ilişkin ruhsatların geçerliliğinin araştırılması, işyerinin istihdam kapasitesi ile işçilerin barınma merkezleri bilgilerinin Bakanlığın ilgili sistemine kaydedilmesi hususlarında hizmet sunmaktadır.
  - Tavcih (Yönlendirme) Merkezleri: İşverenlere İş Kanunu ve uygulama kararlarına ilişkin bilgi vermek ve onları yönlendirmek, çalışma izinleri ile iş sözleşmelerinin teslim edilmesi, işçilerin çalışma belgelerinin verilmesi, işçi ve işverenlere bilgilendirici malzemelerin ve çalışma hayatına ilişkin diğer bilgilerin ulaştırılması hususlarında hizmet sunmaktadır.
  - Tevafuk (Uzlaşma) Merkezleri: İş hayatına ilişkin ihtilafları kabul etme, araştırma ve bu konuda Bakanlığa tavsiyelerde bulunma, ihtilafları karşılıklı uzlaşma veya yargıya havale etme şeklinde karara bağlama, hukuki danışmanlık verme ve çalışma ilişkileri hakkındaki soruları yanıtlama hususlarında hizmet sunmaktadır.
- Cezalarda İndirim: BAE Bakanlar Kurulu kararı gereğince İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, çalışma izinlerine ilişkin para cezalarında indirimde gitmiştir. Konuya ilişkin tüm cezaların tavanı 2.000 AED olarak belirlenmiştir.

Para Cezası Türü	Eski Hali	Yeni Hali
İş sözleşmesinin işçinin ülkeye girişi veya durum değişikliği tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Bakanlığa ulaştırılmaması	500 AED/ay	100 AED/ay (2000 AED tavan)
Çalışma izninin bitiminden itibaren 60 gün	500 AED/ay	200 AED/ay (200

içerisinde uzatılmaması		AED tavan)
Görev iş sözleşmesinin işçinin ülkeye girişinden itibaren 30 gün içerisinde Bakanlığa ulaştırılmaması	100 AED/gün	100 AED/gün (2000 AED tavan)
Görev çalışma izninin bitim tarihinden itibaren 7 gün içerisinde uzatılmaması	100 AED/gün	100 AED/gün (2000 AED tavan)

- İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı'nın Dubai Ofisi, işçi ile işveren arasındaki ihtilafların en fazla 10 günde çözüme kavuşturulmasını teminen 6 girişim (çalışma grubu) başlatmıştır. Bunlar:
  - - Yeşil Oda Girişimi: İhtilafın tarafları, Bakanlık içerisinde tahsis edilen özel bir odada bir araya getirilerek, soruna iyi niyet çerçevesinde çözüm aramayı amaçlamaktadır.
    - Yasal Danışma Girişimi: Bakanlık ile BAE Avukatları ve Hukukçuları Cemiyeti iş birliği ile Whatsapp programı üzerinden bir cep telefonu numarası belirlenerek çalışma hayatına ilişkin soruların en fazla 2 gün içerisinde cevaplandırılması amaçlanmaktadır.
    - Altın ve Siyah Puanlar Girişimi: Bakanlık ile Dubai mahkemeleri iş birliği çerçevesinde, işçi şikâyetlerinin zamanında çözüme kavuşturulması hususunda katkı sağlayan şirketlerin ödüllendirilmesini amaçlamaktadır.
    - Gezici İş Mahkemesi Girişimi: Bakanlık müfettişleri ile Dubai Mahkemeleri uzmanlarından oluşan bir ekip, 10 işçi ve daha fazla çalışanla sorun yaşanan işyerlerine ziyaret gerçekleştirerek yerinde çözüm bulmayı amaçlamaktadır.
    - Örnek Dava Listesi Girişimi: Bakanlık ile Dubai Mahkemeleri arasındaki dava gazetesini birleştirmeyi amaçlamaktadır.
    - Elektronik Dosya Transferi Girişimi: Çözüme kavuşturulamayan dava dosyalarının elektronik ortamda Dubai Mahkemelerine intikal ettirilmesi amaçlanmaktadır.
- 2017 yılı ve 10 sayılı Destek Hizmetleri Çalışanları Federal Kanunu 26 Kasım 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ev hizmetlerinde çalışan işçiler Federal İş Kanunu'na

tabi olmadıklarından, anılan Kanun işçi – işveren – istihdam ofisleri ilişkilerini düzenlemektedir.

Kanun kapsamında olanlar ise:

1. Müstahdem,
2. Gemici (gemi, tekne, yat vb. deniz araçlarına sahip kişiler nezdinde çalışanlar),
3. Bekçi,
4. Çoban,
5. Seyis,
6. Deve yetiştiricisi,
7. Şahin kuşu terbiyecisi,
8. Ev hizmetçisi,
9. Aşçı,
10. Çocuk bakıcısı,
11. Çiftçi,
12. Bostancı,
13. Özel antrenör,
14. Özel hemşire,
15. Özel öğretmen,
16. Özel iş takipçi,
17. Özel ziraat mühendisi,
18. Özel şofördür.

- BAE İnsan Kaynakları ve Emirliklileştirme Bakanlığı, işyeri sınıflandırılma kategorilerini ve Bakanlıkça uygulanan harçları yeniden düzenlemiştir. Yeni düzenleme 01.12.2017 itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

İşyeri Yeni Sınıflandırma Kategorileri

1. BAE vatandaşları tarafından işletilen balıkçı tekneleri.
2. Birinci sınıf.
3. 2-A sınıfı.
4. 2-B sınıfı.
5. 2-C sınıfı.
6. 2-D sınıfı (yeni eklendi).
7. Üçüncü sınıf.

Özel sınıflandırma

İşyeri Sınıfı	İşyeri sınıfı	Banka garantisi	Yeni işçi harcı	İşçi transferi harcı
Balıkçı teknesi	1	0	0	0
- KOBİ destekleme fonuna bağlı - Mesleki eğitim merkezi - Emirlikileştirme programı ortağı	1	0	300	150
İnsan Kaynakları Bakanlığınca ceza almış	3	3.000	5.000	2.500

Yeni sınıflandırma kriterleri:

1. Uyruk

- Çalışanların en az %50'si farklı uyruklardan.
- Çalışanların %50'sinden azı farklı uyruklardan.

2. Kalifiye işçi oranı

- Kalifiye işçi oranı en az %40
- Kalifiye işçi oranı en az %10
- Kalifiye işçi oranı en az %5
- Kalifiye işçi oranı %5'ten az

Uygulanacak Yeni Harç Sistemi

Sınıf	Kalifiye yeni işçi	Sınırlı kalifiye işçi	Kalifiye işçi transferi	Sınırlı kalifiye işçi transferi	Banka garantisi
1	300	300	150	150	0
2-A	500	1200	250	500	3000
2-B	1000	2200	500	1000	3000
2-C	1500	2700	750	1250	3000
2-D	2000	3200	1000	1500	3000
3	5000	5000	2500	2500	3000
Balıkçı teknesi	0	0	0	0	0

Not: Harçlar AED olarak verilmiştir.

İşçinin Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişilere İlişkin Yeni Harç Sistemi

Sınıf	Kalifiye yeni işçi	Sınırlı kalifiye işçi	Kalifiye işçi transferi	Sınırlı kalifiye işçi transferi	En fazla banka garantisi
1	300	300	150	150	0
2-A	500	1000	250	500	1,5 Milyon
2-B	1000	2000	500	1000	3 Milyon
2-C	1500	2500	750	1250	5 Milyon
2-D	2000	3000	1000	1500	7 Milyon
3	5000	5000	2500	2500	10 Milyon

Not: Harçlar AED olarak verilmiştir.

Değiştirilen Diğer Harç Miktarları

İzin türü	Harç miktarı (AED)
Geçici çalışma izini (Mission)	100
Ergen çalışma izni	500
Geçici süreli çalışma izni	100/ay
Belirli bir süre için çalışma izni	100/ay
Mesleki eğitim çalışma izni	100/ay
İşçi deneme süresi çalışma izni	100/ay

- BAE İnsan Kaynakları ve Emirlikleştirme Bakanlığı, özel sektör iş birliğiyle işçi alacaklarının güvence altına alınmasına ilişkin olarak yeni bir sigorta sistemi kurma girişimi başlatmıştır. Özel sigorta şirketleri tarafından verilecek olan sigorta hizmeti kapsamının aşağıdaki gibi olması planlanmaktadır:

Genel Kapsam:

- Geçici işçiler: Tüm işyerlerinin bu sigorta sistemine dahil edilmesi planlanmaktadır. (Yaklaşık 4.915.290 işçi ile 337.015 işyeri)
- Ev hizmetlerinde çalışan yardımcı işçiler: Ülkede çalışan tüm yardımcı işçileri kapsamı planlanmaktadır. (Yaklaşık 777.226 işçi)

Kişisel kapsam: Geçici işçiler ile ev hizmetlerinde çalışan yardımcı işçiler.

Sigorta kapsamı:

- Ödenmeyen ücretler
- İşçi alacakları (kıdem tazminatı, izin paraları, fazla mesai ücretleri)
- Ülkeye dönüş için uçak bileti masrafı (ekonomik sınıf)

Sigorta poliçesi:

- Sigorta miktarı: 20.000 AED
- Süre: 26 ay
- Fiyat: en fazla 120 AED

Sistem henüz faaliyete geçmemiştir.

7.2.2. Sayısal Veriler

7.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	6.587.520	1.460.367	8.047.887
Yabancı	5.186.125	932.480	6.118.605
Türk	8.448	1.152	9.600

Kaynak: Dünya Bankası, SESRIC, Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

7.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	1.152	192	1.344
26-50	5.376	576	5.952
51-64	1.920	384	2.304
65 +	-	-	-
Genel Toplam	8.448	1.152	9.600

Kaynak: Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

7.2.2.3. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı*

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı*	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-
Gıda sanayi	590
Madencilik ve taş ocakları	-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	39
Dokuma, hazır giyim ve deri	197
Ağaç ve kâğıt	79
İletişim	630
Basın, yayın ve gazetecilik	-
Banka, finans ve sigorta	157
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	1.377
Çimento, toprak ve cam	-
Metal	-
İnşaat	5.823
Enerji	-
Taşımacılık	354
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	197
Konaklama ve eğlence işleri	118
Savunma ve güvenlik	-
Genel işler	39
Toplam	9.600

(*) Hesaplamalar, BAE'de faaliyet gösteren Türk şirket sayısı göz önünde bulundurularak yapılmıştır.

7.2.2.4. Asgari ve Ortalama Ücretler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı*	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücreti	Ortalama Aylık Ücret
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	Sadece BAE vatandaşları için 10.000 AED	Saatlik asgari ücret uygulanmamaktadır.	-
Gıda sanayi			7.875
Madencilik ve taş ocakları			-
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç			26.100
Dokuma, hazır giyim ve deri			6.300
Ağaç ve kâğıt			-
İletişim ve teknoloji			25.200
Basın, yayın ve gazetecilik			-
Banka, finans ve sigorta			21.600
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar			12.600
Çimento, toprak ve cam			14.400
Metal			13.500
İnşaat			16.200
Enerji			26.100
Taşımacılık			9.000
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk			-
Sağlık ve sosyal hizmetler			24.300
Konaklama ve eğlence işleri			7.650
Savunma ve güvenlik			45.000
Genel işler			-

Kaynak: Guide2dubai.com, Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği.

7.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Ülkede sendikalaşma yasağı olduğundan, herhangi bir toplu sözleşme yapma imkânı bulunmamaktadır. Diğer yandan, bazı büyük projelerin yapımında toplu istihdam yönteminin

kullanıldığı görülmektedir. Toplu işe alımlar ve diğer bütün istihdam süreçleri, ülkede uygulanan çalışma mevzuatı çerçevesinde ele alınmaktadır.

7.2.2.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Genel ⁵	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	85.638	1,3	64.256	4,4	136.814	1,7

Kaynak: Dünya Bankası, SESRIC

7.3. SOSYAL GÜVENLİK

7.3.1. Sayısal Veriler

7.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%15	Özel sektör şirketlerinin ödediği katkı miktarının %2,5'i kadar	%20 + devlet katkısı
Maluliyet				
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)				
İş Kazası/Meslek Hastalığı	Şirketler, bu alanda faaliyet gösteren özel sigorta şirketleriyle anlaşma yapmaktadırlar. Şirketlerin ödediği toplam primler, sigorta şirketi ile yapılan anlaşmaya göre değişmektedir.			
Sağlık/Hastalık/Analık	Tüm yabancı çalışanlar özel sağlık sigortası yaptırmak zorundadır. Minimum sağlık sigortası poliçesi değeri 800 AED'dir. Bu masraflar işveren tarafından karşılanmaktadır.			

⁵ Dünya Bankasının verileri ile tahmini 2017 işgücü sayıları göz önünde bulundurularak yapılan hesaplamalarda genel işsizlik oranı %1,86, toplam işsiz sayısı ise 149.894 kişi olarak hesaplanmıştır.

85.638 (Erkek) + 64.256 (Kadın) = 149.894 kişi / 8.047.887 (Toplam işgücü) = %1,86

İşsizlik	Kesinti yapılmamaktadır. Primsiz ödeme olarak sadece vatandaşlara 10.000 AED ödenmektedir. Yabancılardan ayrıca bir işsizlik sigortası primi kesilmemektedir.			
Bakım	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	%5	%15	Özel sektör şirketlerinin ödediği katkı miktarının %2,5'i kadar	%20 + devlet katkısı

Kaynak: Sosyal Sigortalar ve Maaşlar Kurumu

7.3.1.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (AED)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık	14.568	Kapsam Dışı	881.883.577	Kapsam Dışı
Maluliyet	-		-	
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	-		-	
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-		-	
Sağlık/Hastalık/Analık	-		-	
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-		-	
İşsizlik	-		-	
Bakım	-		-	
Toplam	14.568		881.883.577	

Kaynak: BAE İstatistik Kurumu

7.3.1.3. Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Yabancıların sosyal sigorta sistemi dışında olması nedeniyle, Türkiye'de ikamet eden vatandaşlarımıza herhangi bir sosyal sigorta ödemesi yapılmamaktadır.

7.3.1.4. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar
Yaşlılık	-
Maluliyet	328.410.347
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	240.900.247
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-
Sağlık/Hastalık/Analık	-
İşsizlik	11.727.495
Bakım	-
Toplam	581.038.089

Kaynak: Sosyal Sigortalar ve Maaşlar Kurumu

7.3.1.5. Aile Yardımları

Para Birimi: AED	BAE Vatandaşları	Yabancılar
Çocuk Yardımı	600 (Her çocuk için)	Yok
Sosyal Yardım		Yok
Konut kredisi	500.000-2.000.000 (Bir defaya mahsus)	
Ev eşyası	1 kişi: 10.700 (Bir defaya mahsus, nakden) 2 kişi: 13.700 3 kişi: 14.700 4 kişi: 15.700 5 kişi: 16.700 6 kişi: 17.700 7 kişi: 18.700 8 kişi: 19.700 9 kişi: 20.700 10 kişi: 21.700	

7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ

7.4.1. Sayısal Veriler

7.4.1.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2016-2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı
Anasınıfı	182.889	Verilerin yayınlanması 2016 yılı sonu itibarıyla durdurulmuştur.
İlkokul	442.511	
Ortaokul	203.573	
Lise	152.323	
Yetişkin Eğitimi	9.103	
Evde Eğitim		
Mesleki Eğitim	9.061	
Genel Toplam	999.460	

Kaynak: BAE Milli Eğitim ve Öğretim Bakanlığı.

Not: Türk vatandaşlarına ilişkin veri bulunmamaktadır.

7.4.1.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2016-2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Ön Lisans	-
Lisans	3
Yüksek Lisans	Veri Bulunmamaktadır
Doktora	Veri Bulunmamaktadır

Kaynak: T.C. Abu Dabi Büyükelçiliği.

7.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

7.5.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	-
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	-
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	-
İş Adamları Dernekleri	2
Spor Dernekleri	-
Diğerleri	-
Toplam	2

Kaynak: Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği.

8. CEZAYİR

8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

8.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

	2010	2013	2015	2016
Toplam Nüfus	35.978.000	38.297.000	39.963.000	40.836.000
Ortalama Büyüme (%)	2,03	2,07	2,15	2,17
Doğum Sayısı	888.000	963.000	1.040.000	1.067.000
Kabaca Doğum Hızı (%)	24,68	25,14	26,03	26,12
Ölüm	157.000	168.000	183.000	180.000
Kabaca Ölüm Hızı (%)	4,37	4,39	4,57	4,42

Kaynak: Cezayir İstatistik Kurumu (ONS).

Not: Belirtilen sayının dışında yaklaşık 4 milyon Cezayirlinin yurtdışında yaşadığı tahmin edilmektedir.

Yabancı çalışanların sayısına ilişkin herhangi bir bilgi kaynağı bulunmamaktadır. İstatistik kurumu verilerinde belirtilen nüfus, ülkede yaşayanların (yabancılar da) tümünü kapsamaktadır. Ülkede yaklaşık 10.000 civarında vatandaşımızın bulunduğu tahmin edilmektedir. 2017 yılında Büyükelçiliğimiz Konsolosluga işlem yaptırmak üzere müracaat eden toplam vatandaş sayısının 22.000'i aştığı tespit edilmiştir. Genel olarak işçilerimiz üçer aylık vizelerle Cezayir'e giriş yaptıkları ve bir defaya mahsus olmak üzere vizelerinin üç aylık daha uzatıldığı (proje bazlı çalışanlar) göz önünde bulundurulduğunda kesin rakamın bilinmesi zorlaşmaktadır. Diğer yabancıların da sayıları basına yapılan açıklamalar neticesinde öğrenilmektedir. Çin Büyükelçisinin basın açıklamasına göre Cezayir'de 6 bin Çin vatandaşı bulunmaktadır. Cezayir İnsan Hakları Rabıtası tarafından yapılan açıklamaya göre 25 bin Fas vatandaşı kaçak olarak ülkede yaşamaktadır. Fransız Parlamentosu tarafından yapılan bir açıklamada Cezayir'de 60 bin Fransız vatandaşının yasal olarak yaşadığı belirtilmiştir.

- 5 yaş altı nüfusun 2015 ve 2016 yıllarındaki %11,7'lik büyüme oranı %11,8'e yükselmiştir.
- 15 yaş altı nüfusun artış oranı %28,8'den %29,3'e yükselmiştir.
- Ekonomik aktif yaş (15-59) oranı ise %62,5'ten %61,82'ye düşmüştür.

- 60 yaş üstü nüfus ise %8,7'den %8,9'a yükselmiştir.

2016 yılında 2015 yılına oranla %2,6 artışla 1.067.000 doğum, 180.000 ölüm ve 356.800 evlilik gerçekleşmiştir. Nüfusun %90'ından fazlası Cezayir'in yüzölçümünün %12'sine tekabül eden kıyı şeridi ve yüksek plato bölgesinde yerleşiktir.

Cezayir'de nüfusun %99'u Arap-Berberi kökenlidir. Berberilerin ülke nüfusunun %15-20'sini teşkil ettiği belirtilmekle birlikte, %25-30 civarında olduğu tahmin edilmekte olup bu nüfus daha çok ülkenin doğu kesimlerinde (Kabili dağlık kesimi-Bejaïa ve Tizi-Ouzou şehirleri) yaşamaktadır. Cezayir, İslam dini ve Berberi geleneğini birlikte yaşatmaktadır.

8.1.2. Yaş ve Cinsiyete Göre Nüfus

Temmuz 2016 itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0 - 4	2.483.000	2.350.000	4.834.000
5 - 9	2.065.000	1.946.000	3.824.000
10 - 14	1.595.000	1.515.000	3.008.000
15 - 19	1.546.000	1.482.000	3.115.000
20 - 24	1.771.000	1.705.000	3.551.000
25 - 29	1.906.000	1.846.000	3.800.000
30 - 34	1.869.000	1.844.000	3.646.000
35 - 39	1.600.000	1.570.000	3.024.000
40 - 44	1.278.000	1.276.000	2.483.000
45 - 49	1.099.000	1.111.000	2.151.000
50 - 54	920.000	925.000	1.768.000
55 - 59	739.000	737.000	1.426.000
60 - 64	604.000	588.000	1.146.000
65 - 69	429.000	421.000	782.000
70 - 74	283.000	299.000	581.000
75 - 79	232.000	246.000	464.000
80 - 84	152.000	165.000	306.000
85 ve Üstü	110.000	111.000	205.000
T O P L A M	20.681.000	20.155.000	40.836.000

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu.

8.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Herhangi bir veri bulunmamaktadır. Ancak, uzun süreli bulunan vatandaşlarımız genelde Cezayirli vatandaşlarla evlenip resmi oturum müsaadesiyle hayatlarını idame ettirmektedirler. Kadın çalışanlarımızın sayısı çok az olması nedeniyle vatandaşlarımızın %90'ını erkekler oluşturmaktadır.

8.1.4. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	144	(*)	119(**)
2016	109	31	64

Kaynak: Konsolosluk kayıtları

(*) 2017 yılı sayısı Konsolosluk sistemindeki sıkıntıdan dolayı tespit edilememiştir.

(**) Türk-Türk evlenme sayısı 2, Türk-Yabancı evlenme sayısı 117.

8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

8.2.1. Sayısal Veriler

8.2.1.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

Yıllar	Toplam Nüfus (Bin)	Aktif Nüfus		Çalışan Nüfus	
		Sayı	Oran(%)	Sayı	Oran (%)
1977	17.058	3.049,952	36,5	2.972,336	
1987	23.139	5.341,102	41,7	4.137,736	
1998	29.507	8.056,789	43,3	5.993,000	
2003	31.848	8.762,326	39,8	6.684,056	
2008	34.591	10.315,000	41,7	9.146,000	
2013	38.300	11.964,000	43,2	10.778,000	
2014	39.100	11.716,000	41,5	10.056,000	
2015	39.963	11.932,000	41,8	10.594,000	26,5

2016	40.836				
------	--------	--	--	--	--

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu (ONS).

8.2.1.2. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

İşkolu	Çalışan Oranı (%) (*)
İnşaat	45
Maden	5
İmalat	15
Enerji	10
Ticaret	15
Ulaştırma ve iletişim	5
Diğer	5

(*) Müşavirliğimizin Tahmini.

8.2.1.3. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2009 Ek Bütçe Yasası'nın 58'inci maddesi Cezayir'de imalat, hizmet sektörlerinde yatırım gerçekleştirecek yabancı şirketlerin şirket sermayesinde en çok %49 oranında pay sahibi olabileceğine ve söz konusu şirketin %51'inin Cezayirli ortağın (veya ortakların) hâkimiyetinde olabileceğine hükmetmektedir. 1 Ocak 2014 tarihi itibari ile dış ticaret şirketlerinde de eskiden %70 olan yabancı ortak payı en fazla %49 olarak belirlenerek yukarıdaki yasa hükmü kapsamına alınmıştır. Bankacılık ve sigortacılık sektörleri de 2010 yılından bu yana bu yasa hükmü çerçevesinde değerlendirilmektedir. Ayrıca, bankacılık sektöründe yerli ortak olarak sadece Cezayirli kamu bankaları belirlenebilmektedir. Cezayirli kamu iktisadi teşekkülleri ile ortaklıklar da söz konusu yasa çerçevesinde yapılabilmektedir. Cezayirli yetkililerce, bu yasanın başlıca amacının teknoloji transferini hızlandırmak olduğu ifade edilmektedir. Bu şekilde, yabancı sermayenin yerel ekonomiye daha çabuk entegre olabileceği ve şirket karlarını ancak şirket sermayesindeki payı oranında yurtdışına çıkarabileceğinden Cezayir ekonomisine daha çok katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Bu nedenle, hüküm gereği serbest çalışan vatandaşımız sayısı çok azdır. Serbest çalışanlar genel olarak Cezayirli bir bayanla evli olup eşleri adına ekonomik faaliyetini sürdürmektedir.

8.2.1.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

En yüksek maaş sırasıyla petrol sektörü, banka ve sigorta firma çalışanlarına ödenmektedir. Kamuda çalışanların ortalama ücreti 52.700 CD. özel sektör çalışanın ise 31.000 CD.'dir.

Petrol sektöründe çalışanın ortalama aylık geliri 98.000 CD., banka ve sigorta işlerinde çalışanların ücreti 57.800 CD., inşaat sektörü 28.722 CD., otel ve lokanta sektörü 30.948 CD. ve asgari ücretin tutarı 18.000 CD.'dir.

Satın alma gücüne göre Cezayir, körfez ve bölge ülkeleri arasından en düşük ücret ödemesi yapılan ülkedir. Ortalama aylık ücretin (30.000 CD.) asgari geçim endeksinin (38.000 CD.) altında olmasının nedeni, enflasyon, tüketim mallarının maliyet artışı ile ulusal paranın değer kaybetmesidir.

8.2.1.5. İş Teftişi

Müfettişler 2017 yılında 240 bin işyeri ziyareti gerçekleştirmiş ve 40 bin usulsüzlüğü yargıya intikal ettirmiştir. 8 bölge müfettişliğinin her biri 6 İl'e denetim yapmaktadır. Görev yapan toplam müfettiş sayısı 900'dür.

8.2.1.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2016'da %10,5 olan işsizlik oranı 2017'de %11,7'ye çıkmıştır ve kadınlar (%20,7) ile gençler (%28,3) arasında yüksek oranlarda seyretmeye devam etmektedir. Erkeklerde ise bu oran %9,4 olarak kayda geçmiştir.

Genel olarak son on yıllık süre içerisinde kadın haklarına verilen öneme binaen gerek özel gerekse kamu kurumlarında kadın yönetici sayısının arttığı görülmektedir. 2010 yılında 1,5 milyonu aşmayan kadın çalışanların sayısı 2 milyonu aşmıştır. Rekabet şartlarını artırmak için mesleki eğitim merkezlerinden sertifika alanların %70'inin kadın olduğu belirtilmektedir.

İşsizlikle mücadele kapsamında Çalışma, İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde gençlerin istihdamının sağlanması ve İşsizlik Sigortasının gayretiyle özel bankalar tarafından temin edilen ucuz ve uzun vadeli krediler aracılığıyla işsizliğe karşı mücadelede başarılı

olunduğu vurgulanmaktadır. 2000 yılındaki %29,8 oranındaki işsizliğin %11'lere düşmesinin en büyük nedeninin yukarıda açıklanan üçlü yöntemle başarıldığı ancak, ekonomik reformun başarılı olamaması nedeniyle daha fazla iş sahasının yaratılmadığı belirtilmektedir.

Ekonomi politikalarındaki dengesizliğin özellikle %96'ya tekabül eden tarıma elverişli olmayan ülke arazisinin atıl kalmasına neden olduğu ve uygun yöntemlerle özel sektörü teşvikle işsizliğin azaltılabileceği yetkililerce vurgulanmaktadır. Küçük ve orta ölçekli 1.050.000 işyeri (400.000'i orta ölçekli işletme) olmasına rağmen istihdam edilenlerin %50'ye yakını kamuda çalışmaktadır. Güçlü ekonomiye sahip ülkelerde bu oranın %20 olduğuna işaret edilmektedir.

Özetle, ülkede sağlıklı bilgi ve istatistiki verilerin noksanlığı ve özellikle yapılan konferanslarda kamu yetkililerinin, çalışanların oranıyla ilgili tutarsız rakamlar telaffuz etmeleri dikkat çekmektedir. İşsizlik oranıyla ilgili olarak ILO yetkilisinin vermiş olduğu rakam temel veri olarak kabul edilmektedir. Ülkede çalışan yabancı işçilerin sayısı bilinmemektedir. Çalışma İstihdam ve Sosyal Güvenli Bakanı ülkede resmi olarak 140.000 yabancı işçinin bulunduğunu açıklamakta, Mısır Çalışma Bakanı Cezayir'de 200.000 Mısır uyruklu işçinin bulunduğunu, başka bir yetkilinin kaçak Fas uyruklu 250.000 işçinin tespit edildiğini ve resmi çalışma iznine sahip Çin vatandaşı sayısının 43.000 olduğu ifade edilmektedir.

İstihdamı sağlanmak üzere ülkeye giriş yapan vatandaşlarımız, iş yapan firmalarımızca/firmalarca proje süresince üçer aylık vizeyle giriş yaptırılmakta ve deneme süresi geçtikten sonra oturum müsaadesi alınmaktadır. Proje teslimi sırasında çıkış işlemleri yapıp transferleri gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle işçilerimiz arasında işsiz bulunmadığı tahmin edilmektedir. Ancak, Cezayirli bir vatandaşla evlenip yerleşenler arasında çok düşük oranda mevsimlik ya da geçici işsizlik olabilmektedir.

8.3. SOSYAL GÜVENLİK

8.3.1. Sayısal Veriler

8.3.1.1. Sosyal Güvenlik Aylık Prim Ödeme Tablosu

Bölüm	İşveren Payı (%)	İşçi Payı (%)	Sos Hiz. Payı (%)	Toplam (%)
Sosyal Sigorta	12,50	1,50	---	14
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	1,25	---	---	1,25
Emeklilik (01.01.1999)	10	6,75	0,50	17,25
Erken Emeklilik	0,25	0,25	--	0,50
İşsizlik Sigortası	1	0,50	---	1,50
	25	9	0,50	34,50

Ayrıca işverenlere, işçi ve emeklilere katkı sağlamak için yasada yer verilmeyen ve içtihat kararlarına istinaden tahsil edilen %0,5 oranında lojman, konut edindirme primi de bulunmaktadır.

8.3.1.2. Emeklilik Aylığı ve Emeklilik Yardımlarından Yararlananların Sayısı

01.01.2017 – 31.12.2017 Dönemi

Aylık Çeşidi	Yararlanan
Emeklilik maaşı	2.888.569
Doğrudan emeklilik maaşı	1.897.287
Normal emeklilik	826.288
Erken emeklilik(*)	325
Nisbi emeklilik(*)	735.118
Yaş şartı aranmaksızın emeklilik	317.556
Devredilen emeklilik maaşı	991.282
Devredilen emeklilik ana maaşı	653.843
Emeklilik sosyal yardımı	271.158

Doğrudan yapılan emeklilik sosyal yardımı	190.442
Devredilen emeklilik sosyal yardımı	80.716
Diğer yardımlar	18
Tamamlayıcı (ek) emeklilik	207
Yurtdışı ödemeleri	6.951
Genel Toplam	8.859.760

(*) Erken ve nisbi emeklilik uygulamaları mevzuattan kaldırılmış olmakla birlikte, daha önceden bu aylıklara hak kazananlar için devam etmektedir.

2017 Yılında Yurtdışına Yapılan Ödemeleri Alan Kişi Sayısı

Ülkeler	Alan Kişi Sayısı
Fransa	6.537
Tunus	223
Belçika	166
Diğerleri	25

8.3.1.3. Emeklilik Maaşı ve Emeklilik (Sosyal) Yardımlarından Yararlananlar

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yıl	1(*)	2(*)	3(*)	4(*)	5(*)	6(*)	7(*)	8(*)
2000	656.431	515.774	48.603	25.928	6.402	737	67	1.253.942
2005	869.728	692.905	77.723	40.731	6.491	433	44	1.688.055
2010	1.098.185	897.352	109.369	57.807	6.576	575	28	2.169.892
2013	1.357.912	910.352	139.693	67.482	6.783	214	18	2.482.454
2014	1.467.878	930.341	154.211	70.890	6.815	209	18	2.630.362
2015	1.572.991	952.157	167.290	74.085	6.865	209	18	2.773.615
2016	1.733.972	980.391	178.645	78.406	6.916	209	18	2.978.557
2017	1.897.287	991.282	190.442	80.716	6.951	207	18	3.166.903

Kaynak: Çalışma İstihdam ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verileri.

(*)

1. Doğrudan emeklilik maaşı
2. Devredilen emeklilik maaşı
3. Doğrudan emeklilik maaşı sosyal yardımı

4. Devredilen emeklilik maaşı sosyal yardımı
5. Yurtdışına yapılan ödemeler
6. Tamamlayıcı emekli maaşı
7. Diğer sosyal yardımlar
8. Toplam

8.3.1.4. Devredilen Sosyal Yardımlardan Yararlananların Yaş ve Cinsiyetine Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş	Eş Maaşı		Bakmakla Yükümlü Oldukları Evlat Sayısı		Bakmakla Yükümlü Oldukları Ebeveynler		TOPLAM
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Baba	Anne	
0 - 21	-	-	572	5.144	-	-	5.716
21 – 25	-	45	1.191	31.119	-	-	32.355
25 – 30	-	493	846	37.471	-	-	38.810
30 – 35	22	1.703	1.070	34.874	-	-	37.669
35 – 40	98	4.438	1.604	46.527	-	-	52.667
40 – 45	262	9.588	2.533	60.851	-	7	73.241
45 – 50	561	19.504	3.654	63.959	-	35	87.713
50 – 55	1.217	37.179	4.361	55.409	7	226	98.399
55 – 60	1.580	54.092	3.430	36.789	41	523	96.455
60 -65	1.827	74.027	2.108	20.511	112	970	99.555
65 – 70	1.847	95.297	906	8.747	175	1.258	108.230
70 – 75	1.760	72.420	313	3.417	215	1.462	79.587
75 – 80	1.454	71.423	193	1.590	275	1.767	76.702
80 – 85	1.300	63.662	95	937	352	1.899	68.245
85 – 90	885	32.742	47	271	225	1.259	35.429
90 – 95	427	13.719	15	120	132	663	15.076
95 ve Üstü	213	4.698	7	98	53	364	5.433
Toplam	13.453	555.030	22.945	407.834	1.587	10.433	1.011.282

8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

8.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Cezayir 2016-2017 eğitim yılından itibaren Türkçe'nin liselerde okutulması kararı almıştır.

8.4.2. Sayısal Veriler

8.4.2.1. Türk Öğrenci Sayısı

Yükseköğretime devam eden 50 civarında öğrencimizin bulunduğu tahmin edilmektedir.

9. FRANSA

9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

9.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Cinsiyet	Genel*	Yabancı**	Türk***	Türk****
Erkek	32.530.000	2.851.592	132.311	380.640
Kadın	34.650.000	2.996.722	117.281	337.360
Toplam	67.180.000	5.848.314	249.592	718.000

Kaynak: (*) Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) 2016 yılı verileri.

(**) Ulusal Nüfus Araştırmaları Enstitüsü (INED),2014 verileri.

(***) INED 2014 verileri, yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

(****)T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler.

9.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Cinsiyet	0-15	15-24	25-54	55+	Toplam
Erkek	3.709	8.878	92.643	27.081	132.311
Kadın	3.630	10.086	79.893	23.671	117.281
Toplam	7.339	18.964	172.536	50.753	249.591

Kaynak: INED 2014 verileri, yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

9.1.3. Vatandaşlarımızın Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

Bölge (Başkonsolosluklar Görev Bölgeleri)	Toplam
Paris	266.328
Bordo	40.000
Marsilya	55.681
Nantes	70.000
Liyon	140.451
Strazburg	143.725
TOPLAM	716.185

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen tahmini veriler.

9.1.4. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

	%	Sayı (1.000)
Avrupa	36,1	2 157
AB 27	31,5	1 180
İspanya	4,1	247
İtalya	4,8	287
Portekiz	10,3	616
Birleşik Krallık	2,5	149
AB 27 dışı Avrupa ülkeleri	9,8	582
Diğer Avrupa Ülkeleri	4,66	277
Afrika	43,8	2 612
Cezayir	13,0	774
Fas	12,1	723
Tunus	4,5	266
Diğer Afrika Ülkeleri	14,2	849
Asya	14,5	863
Türkiye	4,3	250*
Kamboçya, Laos, Vietnam	2,8	160
Diğer Asya Ülkeleri	7,4	453
Amerika, Okyanusya	5,6	336

Kaynak: INSEE, 2014 Nüfus sayımı sonuçları.

(*) Yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

9.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Görev Bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen
Paris	3.444	286	887
Strazburg	1.694	255	449
Liyon	1.830	229	404
Marsilya	430	63	153
Toplam	7.398	833	1.893

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluklarından temin edilen veriler.

9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

9.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İş Kanununda Yapılan Değişiklikler

İş Kanunu'nu reforma tabi tutan ve 36 somut düzenlemeden oluşan kararnameler, 22 Eylül 2017 tarihinde Cumhurbaşkanı MACRON tarafından imzalandıktan sonra resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. İş Kanunu'nda çıkarılan kararnameler ile dört öncelikli hedef tespit edilerek aşağıda belirtilen değişiklikler yapılmıştır.

Hedef 1: Çok Küçük, Küçük Ve Orta Ölçekli İşletmelere Tanınan Öncelikler:

- 50'den az çalışanı olan işletmelerde personel temsilcisiyle her konuda doğrudan görüşme imkânı sağlanarak, basit ve erişilebilir müzakere süreci başlatılmıştır. İşletmelerde sendika temsilcisinin bulunmadığı durumlarda (Fransa'da KOBİ'lerin yüzde 96'sı) çalışanlar tarafından seçilen personel temsilcisi ile müzakere edilerek toplu anlaşma yapılması sağlanmıştır. Böylece, Fransa'daki tüm şirketlerde çalışanlara, personel temsilcileri ile doğrudan müzakere edebilme ve kolay erişim hakkı getirilmiştir.
- 20'den az çalışanı olan ve personel temsilcisi olmayan işletmelerde, işverenin çalışanları ile her konuda müzakerede bulunma ve işyeri çalışma kuralları (ücretler, çalışma saatleri, iş organizasyonu, vb) konusunda çalışanlar ile ortak karar alma süreci getirilmiştir.
- KOBİ'lerin somut sorularına cevap verebilen açık, anlaşılabilir ve kolay erişilebilir dijital iş kanunu oluşturulması istenmiştir.
- Biçimsel hataların esasın önüne geçmesini engellemek için işten çıkarma kurallarına dikkat edilecektir.
- İşten çıkarılma sırasında usul hatalarını önlemek için her bir tarafın haklarını ve görevlerini hatırlatan standart bir form oluşturulacaktır.

- Küçük ve orta ölçekli işletmelerde çalışanların ve iş kolu müzakerelerine katılanların maaş ve seyahat masrafları bir ortak fon ile karşılanacaktır.
- Ağır ve tehlikeli işlerin resmi olarak bildirimlerinde karşılaşılan idari zorlukların kaldırılması öngörülmüştür.
- İş kolu anlaşmalarına küçük ve orta ölçekli işletmelerin yapılarını dikkate alan özel hükümlerin getirilmesi şartı konmuştur.
- İşten çıkarılmaya ilişkin davalarda öngörü sağlayan tazminat bareminin oluşturulması istenmektedir. İş akdinin sonlandırılmasının maliyeti konusundaki belirsizlik istihdamın önünde engel oluşturabilmektedir. Bir barem belirlenmesi belirsizliği ortadan kaldırarak, öngörülebilirliği sağlayacak, küçük ve orta ölçekli işletmelerde istihdam yaratılmasını kolaylaştırılacaktır.
- Ayrımcılık, taciz, çalışanın temel özgürlüklerini ihlal eden durumlarda hâkimler yaptırımlarında serbestçe karar verebileceklerdir.

Hedef 2: İşletmelere ve Çalışanlara Pazar Eğilimlerini Öngörebilme ve Eğilimlere Kolay, Hızlı ve Güvenli Bir Şekilde Kendilerini Adapte Edebilme Kapasitesi Sunulması:

- İşletmelere ve çalışanlara, çalışma saatleri, ücret ve istihdam hareketliliği konusunda yükselen ve düşen pazar eğilimlerini öngörecektir, hızlı bir şekilde adapte olabilmelerini sağlayacak düzenlemeler getirilmiştir. Yeni bir sipariş talebine cevap verirken veya daha önce alınmış bir işin bitiminde, şirketlere personel temsilcisi ile görüşerek şirket içi çalışma organizasyonu yapabilme imkânı yaratılacaktır. Böylece, şirketlerin değişen pazar ihtiyaçlarına daha hızlı adapte olması sağlanırken, yeni iş pazarı fırsatlarını yakalamaları da kolaylaşacaktır.
- Çoğu Avrupa ülkesinde olduğu gibi, ekonomik nedenle işten çıkarmaya ilişkin ulusal düzeyde sabit bir parametre oluşturulacaktır. Çok uluslu bir şirket, Fransa'da işten çıkarma planını uygulamaya koyduğunda, mahkemeler ilgili şirketin dünyanın diğer ülkelerindeki ekonomik durumunu da hesaba katarak karar almaktadır. Söz konusu bu uygulama, çok uluslu şirketlerin Fransa'ya yatırım yapmasının önünde engel oluşturmaktadır. Reform, çok uluslu bir şirketin ekonomik nedenle işten çıkarma

uygulamasını değerlendirirken, yurtdışındaki diğer şubelerinden bağımsız olarak yalnızca ulusal düzeyde bir parametre oluşturulmasını öngörmektedir.

- Anlamsız şekilde anlaşmazlık (dava) konusu olan yükümlülüklerin ortadan kaldırılması ve basitleştirilmiş işe yeniden yerleştirme süreçlerinin oluşturulması hedeflenmektedir. Önceden bir şirketin Fransa dışında bulunan şubelerinde açık iş pozisyonları için işten çıkardığı işçisine asgari ücretin altında dahi olsa teklif etme zorunluluğu bulunmaktaydı. İşverenin yabancı bir ülkede asgari ücretin altında açık iş pozisyonu olan işi işten çıkardığı işçisine teklif etmesi, işten çıkarılan işçiye herhangi bir koruma sağlamamaktadır.
- İş akdinin feshine ilişkin itiraz hakkının bir yılla sınırlandırılması.
- Bundan böyle, inşaat sektöründe uygulanmakta olan belirsiz süreli şantiye tipi iş sözleşmeleri gibi farklı sektörlerde de proje tipi iş sözleşmeleri yapılabilecektir. Bu tip sözleşmelerin süresi kesin belirli olmamakla beraber, sözleşme belirli bir işin veya projenin tamamlanmasına kadar devam etmektedir. Proje tipi sözleşmelerin hangi sektörlerde yapılabileceği iş kolu anlaşmaları ile belirlenecektir.
- 50'den fazla çalışanı olan işletmelerde üçlü yapıdaki bilgi ve danışmanlık birimlerinin Sosyal ve Ekonomik Konsey olarak tek bir yapıda toplanması öngörülmektedir. Sosyal ve Ekonomik Konsey, 50 ve üzerinde çalışanı olan işletmelerde, personel delegelerinin, işyeri komitesinin ve hijyen güvenlik ve çalışma şartları komitesinin mevcut görevlerini yürütecektir.

Hedef 3: Ücretli Çalışanlar İçin Yeni Haklar ve Yeni Korumalar:

- Belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalışan işçinin geçerli bir nedene dayandırılmadan işten çıkarılması durumunda, işverenin ödemesi gereken tazminat tutarı %25 oranında artırılmıştır.
- Özel hayatı ve meslek hayatını daha uyumlu hale getiren güvenli ve esnek, uzaktan çalışma hakkı getirilmiştir. Fransa'da her üç çalışandan ikisi evde çalışmak istemektedir. Ancak, yasal çerçeve güvenli bir şekilde bu taleplere cevap

verememektedir. Çalışanların %17'si uzaktan çalışmakta, bezen kayıt dışı olmak üzere yasal olarak koruma altında bulunmamaktadır. Yapılan yeni düzenlemeyle, örneğin, iş kazası halinde koruma altına alınma koşullarının işyerinde çalışanlarla aynı şekilde değerlendirilmesi sayesinde, uzaktan çalışan kişilere daha fazla güvence sağlanacaktır.

- Ücret ve çalışma saatlerine ilişkin toplu olarak imzalanan işletme anlaşmasının işçi tarafından reddedilmesi durumunda, işveren tarafından finanse edilen 100 saatlik kişisel mesleki eğitim hesabının oluşturulması kararlaştırılmıştır. Örneğin, çalışma saatlerine ilişkin imzalanan anlaşmayı kabul etmeyen işçinin yalnızca işsizlik yardımından yararlanma hakkı bulunurken, uygulama ile mesleki eğitim hakkı da getirilmiştir
- 01.05.2018 tarihinden itibaren işletme anlaşmaları⁶ çoğunlukçu karar alma esasına göre yapılacaktır.
- Çoğunlukçu karar anlaşmasıyla⁷ İşyeri Konseyi'ni uygulamaya koyan işletmelerde kadın-erkek eşitliği veya mesleki eğitim konularında Fransız usulü ortak karar verme mekanizması uygulamaya konulmuştur.
- Aynı iş kolunda çalışan işçiler için daha fazla eşitlik sağlayan yeni uygulamaların oluşturulması hedeflenmiştir.
- İşyerinde mevcut olan açık iş pozisyonlarının tümüne erişimde daha şeffaf ve daha adil işe yeniden yerleştirme süreçlerinin oluşturulması getirilmiştir.
- Toplu sözleşmenin, sözleşmede öngörüldüğü takdirde, işçi ve işverenin onayıyla sonlandırılmasına olanak sağlanmıştır.
- İşverenle anlaşmazlık durumunda, tarafların hak ve yükümlülüklerini hatırlatan tip-formüller oluşturularak, işten çıkarmaya ilişkin taban ve tavan tazminatların

---

⁶ İşletme Anlaşmaları şirket yönetimi ve işçi temsilcileri arasında müzakere edilen ve imzalanan bir anlaşmadır.

⁷ Çoğunluk Anlaşması: En az %50 temsili etme hakkı olan bir veya birden fazla sendika tarafından imzalanmış toplu anlaşma.

uygulanması sayesinde, her iki taraf için de daha fazla öngörülebilirlik, eşitlik ve koruma imkânı yaratılmıştır.

- Yıpratıcı işlerde çalışan ve %10'un üzerinde iş göremez raporu olan kişilere iki yıl erken emeklilik hakkı tanınmıştır.

Hedef 4: Sendikalar ve Personel Temsilcileri İçin Yeni Güvenceler:

- Sendikal katılımı ve mesleki gelişimi desteklemek amacıyla mesleki eğitime ve mesleki becerilerin değerlendirilmesine imkân tanınmıştır.
- Sendikal faaliyetlerde görev süresince edinilen mesleki tecrübeler dikkate alınmıştır.
- Toplu sözleşme müzakerelerine katılım sağlayan KOBİ temsilcileri için finansal bir havuz oluşturulmasına karar verilmiştir.
- Sendika temsilcileri ile personel temsilcileri için (sınav yoluyla) iş müfettişliğine geçişleri sağlayacak fırsatların güçlendirilmesi öngörülmüştür.
- Her yıl sendikacı yetiştirmek amacıyla gönüllü olan üniversite ve büyük okul ağlarının teşvik edilmesi yoluna gidilmiştir.
- Sendika temsilcisi olarak atanmak için gerekli olan %10 barajına, eriştiği halde görevi üstlenmek istemeyen çalışanların olması durumunda baraj sınırının kaldırılması öngörülmüştür.

İşe Girişte Yapılan Sağlık Kontrolünün Kaldırılması:

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla işe girişte deneme süresi bitmeden gerçekleştirilen sağlık muayenesi yerine iş sağlığı konusunda önleyici tedbirlere yönelik bilgilendirme görüşmesi uygulamasına geçilmiştir. Yeni uygulamaya göre, işe başladıktan en geç üç ay içerisinde iş sağlığına ilişkin bilgilendirme ve önleyici tedbir ziyaretinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Sağlık için risk taşıyan işlerde istihdam edilen kişiler ise (asbest, kurşun, kanserojen maddeler, vb.) yalnızca bilgilendirme ve önlemeye yönelik görüşme yerine, işe başlamadan

önce sağlık yeterlilik testinden geçmek zorundadır. Bilgilendirme ve önleyici tedbirlere yönelik görüşme ziyaretleri, çalışanların sağlık durumlarının sorgulaması ve gerekli hallerde işyeri hekimlerine yönlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu ziyaretler çalışanın, işyerinde maruz kalabileceği risklere karşı bilgilendirmesi ve sağlığı için risk unsurlarını önleme konusunda farkındalığının artırılmasını amaçlamaktadır. İş Kanunu bilgilendirmeye yönelik iki ziyaretin arasında beş yıllık süresinin aşılmamasını öngörmektedir. İşçinin yaşı sağlık durumu, işe bağlı sağlık sorununa maruz kalma riski olanlarda ise bu süre üç yıla sınırlıdır.

Gençlere Yönelik Güvence ve Destek Uygulaması:

İş Kanununun gençlerin istihdama yönlendirilmeleri ve özerklik kazanmalarına destek sağlanması hakkındaki 46'ncı maddesi gereği, 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla Gençlere Yönelik Güvence Uygulamasına geçilmiştir. Eğitimde, mesleki eğitimde ve istihdamda bulunmayan 16-26 yaş arasında olan gençler için oluşturulan uygulama, gençlerin istihdam piyasasına geçişlerini kolaylaştıracak bir dizi hizmet sunmaktadır. Aylık geliri 472,37 Avro'dan düşük olan (2018 yılı için 484,82 Avro), ailesi tarafından maddi destek almayan gençlerin bir yıl süresince ayda 471,95 Avro yardım olarak (2018 yılı için 484,82 Avro), barınma, ulaşım, sağlık sorunlarının çözülmesi, 6 hafta süresince 15 kişilik gruplar halinde kendilerine güven duymalarını sağlayacak şekilde yönlendirme yapılması, bir yıllık süre içerisinde kariyer hedeflerini belirlemeleri, iş hayatına kendilerini hazırlamaları, CV hazırlanması, işe başvuru ve kabul esnasında gerekli olacak belgelerin hazırlanmasında destek almaları, imaj çalışması, işyerlerinde daha fazla deneyim kazanarak iş hayatına etkili bir şekilde hazırlanmalarına yönelik birtakım hizmetler sunulmaktadır.

Yönetim Kurullarında Kadın Temsil Oranının Artırılması:

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla, 500 ve üzeri daimi çalışanı bulunan ve 50 milyon Avro'dan fazla cirosu bulunan şirketlerin yönetim kurullarında kadınların temsil edilme oranının en az %40 olması kabul edilmiştir.

Kişisel Mesleki Faaliyet Hesabı:

01 Ocak 2017 tarihinden itibaren, kişisel faaliyet hesabı uygulamasına geçilmiştir. Uygulamaya internetten veya mobil uygulama yoluyla erişim sağlanmaktadır. Söz konusu

uygulama, kişilere mesleki eğitim hakları, herhangi bir meslek edinme ve mesleki projelerini oluştururken bilgi alma hakkı getirmiştir. Uygulamadan, 16 yaşından itibaren tüm çalışanlar (özel sektör çalışanları, iş arayanlar, devlet memurları, bağımsız çalışanlar) yararlanmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam ile Mücadele: (Şantiyelerde Yaka Kartı Uygulaması)

Ciddi ekonomik ve sosyal sonuçlar doğuran kayıt dışı istihdamla mücadele konusunda, inşaat sektöründe şantiyelerde görev yapan tüm çalışanların üzerinde taşıma zorunluluğu olan kimlik kartı uygulamasına geçilmesine karar verilmiştir. 2016 yılının Aralık ayında deneme sürecinden geçen uygulama, 2017 yılında resmen başlamıştır. İnşaat ve bayındırlık sektöründe faaliyet gösteren tüm işverenlere, yurtdışı kaynaklı geçici görevlendirilen işçiler dahil, çalışan tüm işçileri için, “Yaka Kartı” olarak adlandırılan kişiye özgü kimlik kartı talep etme zorunluluğu getirilmiştir. İşverenler işbaşındaki tüm işçilerin kimlik kartını üzerinde bulundurmalarından sorumlu tutulmuştur. Söz konusu uygulama, işyeri teftişleri esnasında müfettişlerin de teftişlerini kolaylaştırmıştır. Zira kartı taşıyan herkesin mevzuata uygun şekilde istihdam edildiğinin anlaşılması sağlanmaktadır.

Mesleki Beceriye Yönelik Yatırım Planı:

Bütçeden ayrılan 57 milyar Avro'nun 15 milyar Avro'sunun mesleki eğitime harcanacağı 2018-2022 yıllarını kapsayan “Büyük Yatırım Planı”, Başbakan Édouard Philippe tarafından 25 Eylül 2017 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır.

“Büyük Yatırım Planı” çerçevesinde, düşük vasıflı bir milyon iş arayana ve işgücü piyasasından uzaklaşmış bir milyon gence mesleki eğitim verilerek beceriye dayalı bir toplum yaratılması ve işsizlikle sürdürülebilir şekilde mücadele edilmesi öngörülmektedir.

Ekolojik geçiş, yenilikte rekabet gücünün artırılması, dijital devlete dönüşüm ve mesleki eğitim yoluyla beceri toplumunun oluşturulması yönünde dört temel önceliğe cevap vermek zorunda olan bu yatırım planı, beceri temelli bir toplum oluşturulması ve uzun vadeli işsizlikle mücadele edebilmek için bir milyon düşük vasıflı iş arayana ve bir milyon gence mesleki eğitim verilmesini hedeflemektedir.

Söz konusu Plan, Bölgeler ile işbirliği içinde Çalışma Bakanlığı tarafından yürütülecektir.

Mesleki eğitim alanların istihdamda kalış sürelerinin sürdürülebilir şekilde artırılması için uzun ve nitelikli mesleki eğitimlere öncelik verilmesi, mesleki eğitime kabul edilenlere bireysel yönlendirme sağlanması ve mesleki eğitim sisteminin modernleştirilmesiyle gelecek 5 yılda mesleki eğitim sayesinde 2 milyon kişinin istihdama katılımını sağlayarak kitlesel işsizlikle mücadele edilmesi planlanmaktadır.

Mesleki Beceriye Yönelik Yatırım Planı:

- Gençlere en iyi şekilde eğitim verilerek, istihdam piyasasının ihtiyaçlarına en iyi şekilde yanıt verilmesini,
- Şirketlerin ihtiyaçları ile uyumlu mesleki eğitim önerilerinin oluşturulmasını,
- Eğitim sisteminin iş dünyasına geçişi hazırlayarak, mesleki eğitimin işyerleri ve öğrenciler için daha cazip hale getirilmesini, Uzaktan eğitimin geliştirilmesini,
- Ergonomik ve etkili bir mesleki eğitim bilgi sisteminin geliştirilmesini,
- Mesleki eğitimden erken ayrılmayı önlemek için özellikle dezavantajlı kişilere eğitimleri süresince destek olunmasını öngörmektedir.

15 Milyar Avro değerindeki bütçe aşağıda sıralan 5 girişim için kullanılacaktır:

1. Düşük vasıflı 1 milyon işsiz mesleki eğitime yönlendirilmeleri.
2. Okulu erken bırakan 1 milyon gencin eğitimi ve yönlendirilmeleri.
3. Öğretmenlerin eğitimi ve eğitimde yeniliğin teşvik edilmesi.
4. Gençlerin mesleki eğitime girişlerinin kolaylaştırılması.
5. Lisans düzeyinde eğitimin mesleki eğitime dönüşümünün sağlanması.

Her bir girişim için bir Yönlendirme Komitesi oluşturulmuştur. Mesleki beceriye yönelik “Yatırım Planı”, sosyal ortakların da katılımıyla Devlet ve Bölgeler arasında imzalanan Bölgesel Yatırım Paktları ile uygulanacaktır. Ulusal Strateji Komitesi, Bölgeleri ve sosyal tarafları bir araya getirerek planın yönetiminden sorumlu olacaktır. Çalışma Bakanı düşük vasıflı işsizlerin ve okulu erken bırakan gençlerin mesleki eğitimi ve yönlendirmelerinden; Milli Eğitim Bakanı öğretmenlerin ve eğitmenlerin mesleki eğitiminden ve gençlerin mesleki

entegrasyonundan, Yüksek Öğretimden sorumlu Bakan ise Lisans eğitimlerinin dönüşümünden sorumlu olacaktır.

Bağımsız Çalışanlara Yönelik Eylem Planı:

Girişimciliğin desteklenmesi, kendi hesabına çalışanların satın alma gücünün artırılması ve sosyal korumalarının güçlendirilmesi için, Fransa Cumhurbaşkanı Macron'un Başkanlık seçimlerindeki vaatleri doğrultusunda "Bağımsız Çalışanlara Yönelik Eylem Planı" oluşturulmuştur. Söz konusu Eylem Planı'nın öngördüğü dört temel hedef doğrultusunda gerçekleştirilecek düzenlemeler aşağıda belirtilmektedir:

- ✓ Bağımsız Çalışanların Satın Alma Gücünün Desteklenmesi,
- ✓ İşyeri Kurma Desteği,
- ✓ İdari İşlemlerin Basitleştirilmesi,

Bağımsız Çalışanlar Sosyal Güvenlik Rejimi (RSI), 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla Genel Rejimle birleşmiştir. Yeni uygulamanın, meslek hayatında hem kendi hesabına hem de bir iş akdine bağlı olarak çalışmış kişilerin, hizmet cetvellerinin düzenlenmesini, temel ve ek emeklilik hak ve maaşlarının hesaplanmasını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Bağımsız Çalışanlar Sosyal Güvenlik Rejiminin Genel Rejime dâhil olabilmesi için iki yıllık bir geçiş dönemi öngörülmüştür. Uygulama sayesinde bağımsız çalışanların, iş akdine bağlı olarak çalışanlar gibi sosyal güvenlik sisteminden daha hızlı ve etkili yararlanmaları amaçlanmaktadır.

21 Temmuz 2016 tarihinde büyük tartışmalara neden olan ve Anayasa'nın 49 uncu maddesinin 3 üncü fıkrasına başvurulmuş, Mecliste oylanmadan kabul edilen ve El Khomri Yasası olarak da adlandırılan İş Kanunu, uzun yıllardır %10'un altına düşürülemeyen işsizliğin azaltılması ve istenilen düzeyde iş yaratılması beklentilerine cevap verememiştir.

7 Mayıs 2017 tarihinde Cumhurbaşkanı seçilen Emmanuel Macron, Temmuz 2016'da kabul edilen çalışma yasasını, Fransa istihdam piyasasının gerçek ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde revize etmeyi vaat etmişti.

Başbakan Edouard Philippe ve Çalışma Bakanı Muriel Pénicaud tarafından, 6 Haziran 2017 tarihinde mesleki beceriler, mesleki eğitim, çıraklık, işsizlik sigortası ve emeklilik konularında çalışma yasasında reformları öngören sosyal modelin yenilenmesi planı açıklanmıştır.

Bahse konu alanlardaki reformların birbirleriyle olan tutarlılığı sayesinde 18 milyon çalışana, 3 milyon şirkete, 2,6 milyon işsize daha fazla özgürlük, koruma ve fırsat eşitliği sağlanacağı düşünülmektedir.

9.2.2. Sayısal Veriler

9.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli*	14.224,1	51,6	15.332,1	60,6	29.556,2	55,9
Göçmen*	927,8	47,0	1.195,4	67,1	2.123,2	56,6

Kaynak: Ekonomik Araştırmalar ve İstatistik Ulusal Kurumu.

(*)INSEE 2016 verileri.

9.2.2.2. Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

İşkolu	2010 yılı itibarıyla	
	Çalışan Oranı %	
Hizmet sektörü	46	
İnşaat	39	
Konaklama, lokantacılık	15	
Sanayi	13	
İdari ve destek hizmetleri	10	
Ticaret; otomobil ve motosiklet tamiri	9	
Temizlik işleri	2	
Taşımacılık, depolama	2	
Tarım, balıkçılık ve ormancılık	2	

Eğitim	2
Diğer hizmet sektörleri	2
Sağlık, sosyal işler	1
İdari kamu yönetimi	1
Bilimsel ve teknik faaliyetler	1
Banka, finans ve sigorta	1
Emlak işleri	0
Bilişim, iletişim	0
Toplam	100

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü, İstihdam Araştırmaları 2010 verileri.

9.2.2.3. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'nün son yıllarda yayımlanan verilerine göre, vatandaşlarımız arasında bağımsız çalışanların oranı yaklaşık % 16-17 arasında değişmektedir.

Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik vb.), terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, oran farklılıklarıyla birlikte, Fransa geneli için de benzerlik arz etmektedir.

9.2.2.4. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam	
			Sayı	Oran
Genel*	2.719,6	2.892,7	5.612,300	% 8,6
Yabancı	-	-		% 20,8
Türk	-	-	61.000*	% 25,8**

Kaynak: İş Bulma Kurumu (Pole Emploi).

(*)15 yaş ve üzeri yalnızca Türk vatandaşı olanların tahmini sayısıdır.

(**)DARES'in 2017 verilerine göre vatandaşlarımızın işsizlik oranı %25,8 'dir. (erkek %20,8; kadın %39,7).

İstatistik Kurumları milliyete dayalı araştırma yapmamakla beraber, yabancılar arasında işsizlik oranının, ulusal işsizlik oranının iki katı civarında olduğunu belirtmektedir. Vatandaşlarımız arasında ise, kadınların istihdam piyasasında yeteri kadar yer almamasından dolayı bu oranın daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir. INSEE araştırmaları, özellikle doğum yeri Türkiye olan Türkler arasında işsizliğin daha yüksek olduğunu belirtmektedir. INSEE'nin 2015 yılına ait istihdam anketi sonuçlarına göre, 2015 yılında göçmenler arasındaki işsizlik oranı %18,1, AB dışındaki ülkelerden gelen göçmelerin işsizlik oranı ise %20,8'dir. Fransa'da geçtiğimiz dönemde inşaat ve sanayi sektörünün zayıflaması nedeniyle, vatandaşlarımızın işsizlik sorunuyla karşılaştıkları görülmektedir. Vatandaşlarımız arasında işsizlik oranının Fransızlara kıyasla iki katı üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Buna ek olarak, çalışır görünen çok sayıda vatandaşımızın önemli bir kısmının vasıfsız olması sebebiyle istihdam güvencesi olmayan düzensiz, geçici ve düşük ücretli işlerde çalışmak durumunda oldukları bilinmektedir.

9.2.2.5. Asgari ve Ortalama Ücretler

Asgari Ücret

2017			
Saatlik (Avro)		Aylık (Avro)	
Brüt	Net	Brüt	Net
9.76	7.52	1.480,27	1.149,07

Kaynak: Fransa İş Kurumu

İşkolları İtibariyle 2017 Yılında Ortalama Ücretler

İş kolları	31 Aralık 2015 itibarıyla çalışan sayısı	Ücretler (Avro)		
		2016 yılı	1 Yıllık Değişim	2017 Yılı
Metalürji ve çelik	1.622,100	2.856	1,6	2.901
İnşaat ve bayındırlık işleri	1.351,300	2.075	1,5	2.106
Kimya ve ilaç	512.700	3.103	1,5	3.149

Plastik, kauçuk ve yanıcı maddeler	218.400	2.699	1,7	2.744
Cam ve inşaat malzemeleri	196.800	2.326	1,5	2.360
Ağaç ve ağaç ürünleri	249.000	2.148	1,2	2.173
Giyim, deri, tekstil	470.900	1.946	1,5	1.975
Kültür ve iletişim	533.700	2.725	1,2	2.757
Tarım/gıda ürünleri	834.800	1.993	1,4	2.020
Toptan ticaret ve ithalat-ihracat	383.700	2.481	1,6	2.520
Gıda ticareti	690.600	1.788	1,1	1.807
Gıda hariç perakendecilik	384.500	1.943	1,4	1.970
Otomobil ve yürüyen araçlara yönelik hizmetler	506.800	1.989	1,5	2.018
Otel, lokanta ve turizm	981.300	1.705	1,3	1.727
Taşımacılık	888.200	2.143	1,2	2.168
Sağlık ve sosyal hizmetler	2.000,200	1.755	---	---
Bankacılık, mali kurumlar ve sigortacılık	749.300	3.251	1,3	3.293
Emlakçılık ve emlak ile ilgili diğer hizmetler	320.900	2.366	---	---
İşletmelere yönelik hizmet veren araştırma şirketleri	986.100	2.890	1,5	2.933
Hukuk ve muhasebe işleri	256.400	2.521	2,1	2.573
Temizlik, kurtarma ve güvenlik	663.200	1 631	0,8	1.644
Tarım dışı muhtelif branşlar	691.800	2.192	1,7	2.229

Kaynak: DARES'in Temmuz 2018 tarihli yayını.

9.2.2.6. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün (DARES) en son 2016 yılında yayımlanan 2013 yılı verilerine göre, Fransa'da genel sendikalaşma oranı %11, kamuda sendikalaşma oranı %20 ve özel sektörde sendikalaşma oranı %9'dur. Bu oran Avrupa'daki en düşük oranlardan birisidir.

DARES tarafından 2017 yılı Ekim ayında yayınlanan 2015 yılı verilerine göre, kamu ve tarım sektörü dışında faaliyet gösteren ve 10 kişiden fazla işçi çalıştıran işletmelerin %15'inde en az bir

kez toplu sözleşme görüşmeleri yapılmıştır. Sendika temsilcilerinin bulunduğu işletmelerde bu oran % 84,2'ye ulaşmaktadır. İşletmeler ve bütün sektörler itibarıyla, müzakereler sonucunda işletme düzeyinde 50.000 sözleşme imzalanmıştır. İmzalanan sözleşmelerin %87'si bünyesinde sendika temsilcisi bulunduran işletmelerde imzalanmıştır. 2015 yılında 10 ve üzeri işçi çalıştıran ve tarım sektörü dışında faaliyet gösteren işletmelerin %1,3'ü bünyesinde en az bir kez greve tanık olmuştur. Her 1000 çalışan için çalışılmayan gün sayısı, önceki yıla göre 12 gün azalarak 69 gün olarak kaydedilmiştir. 2015 yılında grevlerin nedenleri arasında ücretler ilk sırayı almaktadır. Bununla birlikte, ücret uyuşmazlıklarının gündeme geldiği işletmelerin sayısı 2014 yılına göre hafif bir düşüş göstermiştir.⁸

9.2.2.7. Mesleki Faaliyet Alanına Göre Sendikalı Çalışanlar

2013 yılı itibarıyla

Sendikalı	Hizmet Sektöründe Çalışanlar	İşçiler	Büro Çalışanları	Üst Düzey Yöneticiler	Diğer	Toplam
Sayı	771.646	564.982	777.192	513.294	10.217	2.637,331
%	29,3	21,4	29,5	19,5	0,4	100,00

Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün (DARES) 2016 yılı yayını.

2013 yılı itibarıyla

Faaliyet Alanı	Sendikalı, %	Tümü, %
Sanayi	17,3	15,6
İnşaat	2,4	6,5
Otel, lokantacılık	1,5	3,6
Ulaşım	9,6	5,7
Diğer ticari faaliyetler	6,0	12,2
Eğitim, sağlık, sosyal işler	44,8	31,0
Finans ve sigortacılık	4,4	3,6
Diğer hizmetler	13,5	20,8

⁸Kaynak: Araştırma, İnceleme ve İstatistik Geliştirme Müdürlüğü'nün (DARES) 2017 yılı 65-66 sayılı yayınları.

Toplam	11,2	100,00
---------------	-------------	---------------

9.3. SOSYAL GÜVENLİK

9.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sosyal güvenlik açığının ve sosyal borçların azaltılması son yıllardaki öncelikli hedefler arasındadır. Hükümet, 2020 yılına kadar sosyal güvenlik hesapları dengesine geri dönme hedefini izlemekte ve 2018 yılında sosyal güvenlik genel rejimi ve yaşlılık dayanışma fonu açığının 2,2 milyar Avro'ya düşürülmesi ve sosyal borçların Sosyal Borçlar Fonu (CADES) tarafından 2024 yılında bitirilmesini planlamaktadır.

Sosyal güvenliğe ilişkin 2017 yılı Bütçe Kanunu, 24 Aralık 2016 tarihli ve 0299 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanmıştır. Bütçe Kanunu; çocuklarda ve gençlerde diş sağlığına ilişkin önleyici tedbirlerin genişletilmesi, yine çocuklara ve gençlere yönelik psikolojik sorunlarla mücadele konusunda yenilikçi uygulamalar, sigara ile mücadelede yeni tedbirler gibi sağlık alanında önlemler öngörmektedir. Sosyal güvenlik açısından, birden fazla rejime tabi olanların tek hesapta emeklilik haklarını alabilmeleri, maluliyet aylığı alanların emeklilik yaşı gelmesi durumunda da maluliyet aylığı almaya devam etmesi gibi düzenlemeler içermektedir.

Ayrıca söz konusu Kanun, boşanmalardan sonra nafaka ödemekle yükümlü eş tarafından ödenmeyen nafakaların tahsili için 1 Ocak 2017 tarihinde "Ödenmeyen Nafakaları Karşılama Ajansı'nı (ARIPA) oluşturmuştur. Hükümet ARIPA'nın sorumluluğunu sosyal sigortaların aile yardımları koluna (CAF) vermiştir. Bu yeni uygulamayla, nafakalarını alamayan tek ebeveynli ailelerin sürekli olarak mahkemeye başvurmalarına gerek kalmadan korunması amaçlanmaktadır.

LURA Sistemi:

1 Temmuz 2017 tarihinden itibaren yaşlılık aylığının hesaplanması ve bağlanması konusunda yeni bir sisteme geçilmiştir.

İsmi LURA olan sistemde, evvelce ayrı ayrı hesaplanıp bağlanan aylıklar, bundan sonra tek çatı altında hesaplanıp bağlanacaktır. Bu sistem yalnızca temel emeklilik rejimlerini kapsamakta olup, ek emeklilik sistemleri kapsam dışındadır.

Söz konusu sistemde ücretli çalışma, tarımda ücretli çalışma ve bağımsız çalışmaya bağlı olarak hizmet süreleri bulunan ve doğum tarihi 1953'ten sonra olanların yaşlılık aylıkları tek kalemde hesaplanarak bağlanacaktır.

İşsizlik Sigortası Rejiminde Yapılan Değişiklikler:

1 Kasım 2017 tarihinden itibaren İşsizlik Sigortası rejiminde;

- İşsizlik sigortasından faydalanmak için gerekli olan asgari hizmet süreleri,
- Referans alınan günlük ücretin tespit edilmesi,
- Azami işsizlik sigortası ödeneklerinin belirlenmesi,
- İşsizlik sigortası ödeneklerinin ödenme koşulları yeniden düzenlenmiştir.

Hükümetin sosyal modelin yenilenmesi kapsamında uygulamaya koyduğu reformlardan bir diğeri, işsizlik sigortası sisteminin mesleki hareketliliği destekleyen bir koruma sistemi haline dönüştürülmesidir.

İşsizlik sigortası 2017 yılı sonuna kadar işveren ve işçi katkılarıyla finanse edilmekteydi. 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, işçilerden kesilen prim tutarı %2,40'dan %0,95'e düşürülmüştür. 10 Ekim 2018 tarihinden itibaren, işçi payının tamamen kaldırılması öngörülmüştür. Ayrıca, sosyal korumanın finansmanında kullanılan Genel Sosyal Katkı (CSG) adı altından kesilen vergilere %1,7 oranında artış yapılmıştır.

Bunlara ilaveten, işsizlik sigortasından bağımsız çalışanların da yararlanmasına olanak sağlanmıştır. Gelecek dönemde iş akdini istifa ederek sonlandıran işçilere de işsizlik sigortasından yararlanma hakkının verilmesi planlanmaktadır. İşverenler kadar iş arayanlara da sorumluluk almayı teşvik eden bir finansman ve teftiş sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, iş arayanların daha sıkı kontrol edilmeleri ve “makul” olarak kabul edilen iki iş teklifini reddeden iş arayan kişinin işsizlik parasının azaltılması veya yardımın askıya alınması gibi cezaların güçlendirilmesi öngörülmektedir.

9.3.2. Sayısal Veriler

9.3.2.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Mesleki riskler	İşçi payı		İşveren payı	
	Prime esas aylık ücret tavanı (€)	%	Prime esas aylık ücret tavanı (€)	%
Sosyal Güvenlik				
Hastalık, Analık, Malullük, Ölüm Sigortası ⁹	-	-	Ücretin tamamı	13
Dayanışma (CSA)	-	-	Ücretin tamamı	0,3
Yaşlılık Sigortası (tavanlı)	3.311	6,90	3.311	8,55
Yaşlılık Sigortası	Ücretin tamamı	0,4	Ücretin tamamı	1,9
İş Kazası	-	-	Ücretin tamamı	Risklere ve işyerinin büyüklüğüne göre değişmektedir
Aile Yardımları	-	-	Ücretin tamamı	5,25 3,45
Genel Sosyal Katılım (CSG) ¹⁰	Brüt ücretin %98,25'i	9,2	-	-
Sosyal Güvenlik Açıklarının Kapatılması (CRDS)	Brüt ücretin %98,25	0,5	-	-
İşsizlik Sigortası	13.244	0,95	13.244	%4,05
AGS	13.244	-	13 244	%0,15

⁹ 1 Ocak 2018 tarihinden itibaren, hastalık sigortası işçi payı (%0,75) kaldırılmıştır. İşsizlik sigortası işçi katkı payı %2,40'dan %0,95'e düşürülmüş olup, 10 Ekim 2018 tarihinden itibaren işçi payının tamamen kaldırılması öngörülmektedir. Hastalık, analık, malullük, ölüm sigortası işveren payı %12,89'dan %13'e yükseltilmiştir.

¹⁰ 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla CSG oranı 1,7 puan artarak, %7,5'den %9,2'ye yükselmiştir. Emeklilik ve malullük maaşlarından yapılan CSG kesintisi ise %6,6'dan %8,3'e yükselmiştir.

EK EMEKLİLİK REJİMİ				
<i>Ücretliler (ARRCO)</i>				
Dilim 1	3.311	%3,1	3.2691	%4,65
AGFF Dilim 1	3.311	%0,8	3.269	%0,2
<i>Dilim 2</i>	3.311-9.933	%8,1	3.311-9.933	%12,15
<i>AGFF Dilim 2</i>	3.311-9.933	%0,9	3.311-9.933	%1,3
<i>Üst Düzey Yöneticiler (AGIRC)</i>				
Dilim A	3.311	%3,1	3.311	%4,65
Dilim B	3.311-13.244	%7,80	3.311-13.244	%12,75
Dilim C	13.244-26.488	%7,8	13.244-26.488	%12,75
AGFF Dilim B-C	3.311-26.488	%0,9	3.311-26.488	%1,3

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS)

9.3.2.2. Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (Avro)	
	Genel	Türk**	Genel	Türk
Yaşlılık	632.626*	11.333	186 Milyar (113 Milyar Yaşlılık Sigortası)	
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	163.211*	4.516		
Maluliyet				
İş Kazası/Meslek Hastalığı				
Sağlık/Hastalık/Analık				
Aile Yardımları/Çocuk Parası	31.837.056		72,6 Milyar	
İşsizlik				

Kaynak: Fransa, Çalışma Bakanlığı ile Fransız İstatistik Kurumu INSEE, Fransız Emeklilik Kasası CNAV ve Aile Yardımları Kasası CAF.

* 2017 yılında emekli olanların sayısıdır.2017 yılı sonu itibarıyla yaşlılık ve dulluk aylığı alanların toplam sayısı 14.139.534'dür.

** İkamet adresi ve aylığın ödendiği banka Türkiye'de olanların sayısı.

9.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2015 yılı itibarıyla

Acil Bakım Harcamaları		Planlı Sağlık Harcamaları		İkamete Dayalı Sağlık Harcamaları		Genel Toplam	
Kişi	Ödeme (Avro)	Kişi	Ödeme (Avro)	Kişi	Ödeme (Avro)	Kişi	Ödeme (Avro)
5.968	1.470,705	157	98.949	448	204.034	6.573	1.773,688

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS).

9.3.2.4. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Ödenek Miktarı (Avro)
Yaşlılık	13.770	30.946,350
Maluliyet	37	257.138
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	6.076	12.998,958
İş Kazası/Meslek Hastalığı	210	305.131
Rente	574	2.446.886
Sağlık/Hastalık/Analık	196	200.295
Aile Yardımları/Çocuk Parası	66	17.730
İşsizlik	-	-
Ek Emekli Aylığı	8.201	9.365,871
Ek Dul Aylığı	3.132	2.607,816
Toplam	32.262	59.146,175

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS).

9.3.2.5. Fransa Tarafından Yapılan Geçici İş Göremezlik Ödenekleri (Hastalık-Analık Sigortası)

2015 yılı itibarıyla

İzinli İkamet Transferi			Geçici İkamet			Toplam (Avro)
Kişi	Gün Sayısı	Ödeme (Avro)	Kişi	Gün Sayısı	Ödeme (Avro)	
219	6.527	200.513	16	266	9.039	209.552

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS)

9.3.2.6. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2016 yılı itibarıyla

	İş Kazası (Yol Kazaları dâhil)	Meslek Hastalığı	Toplam İş Göremezlik Gün Sayısı	İş kazası/Meslek Hastalığına bağlı olarak süreli/süresiz iş bırakan sayısı
Ülke Geneli	715.130	48.762	58.400.000	763.892

Kaynak: - Ulusal Hastalık Sigortası Kasası, 14.09.2017 tarihli Basın Bildirisi.

14 Eylül 2017 tarihli Hastalık Sigortası Kurumu'nun (Assurance Maladie) basın bildirisinde, 2016 yılında tüm sektörler dâhil olmak üzere iş kazalarının meydana gelme sıklığının her 1000 çalışan için ortalama 34 iş kazası ile son 70 yılda en düşük seviyeye ulaştığı belirtilmiştir.

Geleneksel olarak iş kazalarının en çok yaşandığı sektörler de dâhil olmak üzere (inşaat ve bayındırlık işleri) şirketlerin iş kazalarını önlemeye yönelik aldıkları tedbirlerin ve güvenlik önlemlerinin sonuç verdiği kaydedilmektedir. 2016 yılında inşaat sektöründe 1000 çalışan başına 60 iş kazası ile iş kazası sıklığı 10 yılda %29 oranında düşüş göstermiştir.

Fransa'da meslek hastalıklarının başında kas iskelet bozuklukları gelmektedir. Ancak son bir yılda hastalıkların oranında %4,1 düşüş yaşanmıştır. Bunun yanı sıra, iş yerinde kanser sayısında ve psikolojik sorunlara bağlı hastalıklarda artış yaşanmaktadır. Fransa, diğer Avrupa ülkeleri içinde mesleki tükenmişlik sendromunun en fazla meydana geldiği ülkelerdendir.

9.3.2.7. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Fransa’da işyerlerinin bağlı olduğu ve sigortalıların çalışmaları esnasında zorunlu olarak tabi oldukları Ek Emeklilik Kurumları, Yaşlılık Sigortası Kasalarınınca bağlanan yaşlılık aylığından ayrı olarak emeklilik yaşına gelindiğinde ilgililere “ek emekli aylığı” bağlamaktadır. Bu aylığın bağlanması için gereken yaş şartı yaşlılık aylığında olduğu gibidir.

Ek emeklilik sistemi, genel rejimi tamamlamak üzere oluşturulmuş ve dayanışmaya dayalı bir yapıdır. Sistem, yararlananların ve sistemi oluşturan tarafların temsilcilerinin katılımıyla oluşturulan Yönetim Kurullarınca idare edilmektedir. Ek emeklilik, tamamlayıcı emeklilik kasaları tarafından sağlanmakta olup, bu kasalar ARRCO ve AGIRC denilen iki büyük Federasyon tarafından koordine edilmektedir. İlgili sosyal taraflar, ek emeklilik rejimlerinin (ARRCO-AGIRC) 2019 yılı başında tek çatı altında birleştirilmesine karar vermişlerdir.

Tamamlayıcı emeklilik rejimine dâhil olmanın en önemli koşulu, tamamlayıcı emeklilik rejiminin faaliyet gösterdiği alanda çalışmaya başlamaktır. İstisnalar olmakla birlikte, aktif çalışma süresi içerisinde prim ödenmektedir. Aktif çalışmanın başladığı tarihte üyelik başlamakta, sigortalı çalışan kişi işten ayrıldığında üyelik sona ermektedir. Tamamlayıcı emeklilik rejiminde primler kazanca göre ve işçi ve işveren için belirlenen oranlar göz önüne alınarak hesap edilmektedir. İşverenler faaliyet gösterdiği sektördeki tamamlayıcı emeklilik kasasına işletmenin kuruluşundan itibaren üç ay içerisinde işveren kayıtlarını yaptırmak zorundadırlar.

Ek emeklilik rejimi, zorunlu sosyal güvenlik genel rejimi, tarım sigortası rejimi ya da maden çalışanları rejimine tabi tüm özel sektör işletme ve kuruluşlarında ücretli çalışanlar için zorunludur.

Ek emeklilik aylıkları puan itibarıyla hesaplanmaktadır. Yıllık elde edilen ücret veya gelir dolayısıyla ödenen primler puana çevrilir. Puan usulüne dayalı bu rejimlerde aylığın miktarı, bütün meslek hayatı boyunca elde edilen mesleki gelirlerle orantılıdır. Aylık bağlama için asgari prim ödeme süresi yoktur. Ancak, sigortalının tamamlayıcı emeklilik rejimine ödediği primler karşılığında biriken puanları 200’ün üzerinde ise kendisine tamamlayıcı emeklilik aylığı bağlanmaktadır. Bağlanan tamamlayıcı emeklilik aylıkları ise üç ayda veya ayda bir

ödenmektedir. Ancak, sigortalının toplam puanı 100 puan ve aşağısında ise, hesaplanan aylığın yıllık miktarının 12 katı tutarında defaten olmak üzere toptan tek bir ödeme yapılmaktadır. Sigortalının puanları 100-199 puan arasında ise kişinin talebi halinde ya toptan ödeme yapılmakta ya da yılda bir kere ödeme yapılmaktadır. Tamamlayıcı emeklilik aylıkları (emeklilik aylığı ya da dul aylığı) ülke dışına da transfer edilebilmektedir.

Ek Dul/Yetim Aylığı (Pension de Réversion Complémentaire) :

Sigortalının vefatı durumunda hak sahipleri de ek emeklilik dul/yetim aylığından yararlanabilmektedir. Ek Emeklilik Rejimince dul aylığı bağlanabilmesi için, halen yürürlükteki mevzuata göre, eşi 01.07.1996 tarihinden önce vefat edenler için 50, bu tarihten sonra vefat edenler için 55 yaşın tamamlanmış olması şartı aranmaktadır. Sigortalının ölüm tarihinde geride kalan hak sahibinin bakmakla mükellef 25 yaşından küçük 2 çocuğunun olması veya Fransa'dan maluliyet/engellilik durumunun bulunması halinde yaş şartı aranmamaktadır.

Ek emeklilik rejiminden yetim aylığı bağlanabilmesi için ilgilinin her iki ebeveynini de kaybetmiş olması gerekmektedir.

9.3.2.8. Çocuk Parası Miktarları

01.04.2017 – 31.03.2018 tarihleri arası

	Görev Yapılan Ülkedeki Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye'de Kalan Çocuklar İçin¹¹ (Avro)
1. Çocuk	-	14.38
2. Çocuk	129.86	47.31
3. Çocuk	296.24	74.63
4. Çocuk	462.62	79.90 (4 çocuk ve üstü)
+her bir çocuk için	+166.38	

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS).

¹¹ Sözleşmenin 32'inci maddesi ve İdari Anlaşmanın 66'ıncı maddesinin uygulaması uyarınca aile ödenekleri baremi yetkili mercilerin mutabakatı ile revize edilmiştir.

Türkiye-Fransa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin 32. maddesi uyarınca, Fransa'da çalışan Türk işçisinin Türkiye'de ikamet eden çocukları için aile yardımı ödenmektedir. Ülkemizde aile yardımları sigortası uygulaması bulunmadığından, Fransa tarafından tek taraflı olarak ödenen aile yardımlarının miktarı Karma Komisyon toplantılarında belirlenmektedir.

9.3.2.9. Aile Yardımları

Fransa'da çocuğun ve ailenin korunması, barınma şartlarının iyileştirilmesi ve dayanışma amacına yönelik olarak yapılan yardımlar, aile yardımları sigortası kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bazı istisnalar dışında yardımlar gelir şartına bağlı olarak ödenmektedir. Yardımlardan yararlanmak için gereken temel şart ise Fransa'da düzenli ikamet ediyor olmaktır.

Eğitim Yardımı (Allocation Rentrée Scolaire-ARS):

Okula dönüş yardımı, her yılın Ağustos ayında, okula devam eden her çocuk için gelir koşuluna bağlı olarak verilir. Yardım, 6 ile 18 yaş arası çocukları bulunan ve gelirleri belirli bir tavan miktarın altında bulunan hane veya kişilere verilir.

2017-2018 öğretim yılı için okul yardımı tutarları;

- 6-10 yaş arası çocuklar için 365.91 Avro,
- 11-14 yaş arasındaki çocuklar için 386.10 Avro,
- 15-18 yaş arasındaki çocuklar için 399.48 Avro olarak tespit edilmiştir.

Yardımanın hesabında ailenin yıllık gelir tavanı değiştirilmemiş ve bir önceki yıl ile aynı kalmıştır. 2018 yılı için geçerli çocuk sayısına bağlı olarak değişen yıllık azami gelir şartı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Bakmakla Yükümlü Olunan Çocuk Sayısı	Yıllık Azami Gelir (Avro)
1 çocuk	24.453
2 çocuk	30.096
3 çocuk	35.739
+her bir çocuk	5.632

Ek Aile Yardımı (Complément Familial-CF):

Ek Aile Yardımı üç veya daha fazla çocuk sahibi olan ailelere gelir şartına bağlı olarak sağlanan yardımdır. 1 Nisan 2017 - 31 Mart 2018 tarihleri arasında ailenin gelir durumuna göre verilen yardımın miktarı aylık 169,03 Avro ile 236,71 Avro arasında değişmektedir. Tavan miktarı iki yıl önceki gelire göre belirlenen ve 31 Mart 2018 tarihine kadar geçerli ek aile ödeneği miktarı aşağıdaki tabloda detaylı olarak belirtilmektedir:

2018 yılı itibarıyla, Ek Aile Ödeneği Miktarları

Çocuk sayısı	2016 Gelir tavanına göre (Yıllık)			
	Gelir altında olanlar (Avro)		Gelir aralığında olanlar (Avro)	
	Tek gelirli aileler	Çift gelirli aileler veya tek yaşayanlar	Tek gelirli aileler	Çift gelirli aileler veya tek yaşayanlar
3 Çocuk için	18.893	23.111	18.893 - 37.780	23.067 - 46.125
4 Çocuk için	22.042	26.260	22.042 - 44.077	26.210 - 52.049
5 Çocuk için	25.191	29.409	25.191 - 50.374	29.353 - 58.093
6 Çocuk için	28.286	32.499	-	-
+ her bir çocuk için	+ 3.149	+ 3.149	+ 3.143 - + 6.297	+ 3.149 - + 6.297
Ödenen Miktar	236.71		169.03	

Engelli Çocuk İçin Eğitim Yardımı (Allocation d'Éducation de l'Enfant Handicapé-AEEH):

Engelli Çocuk İçin Eğitim Yardımı, bakmakla yükümlü olunan 20 yaşından küçük engelli çocuğu olan ailelere verilmektedir. Yardımın miktarı çocuğun engellilik derecesine göre değişmektedir. 1 Nisan 2017- 31 Mart 2018 tarihleri arasında geçerli olan asgari yardım miktarı aylık 130.51 Avro, azami yardım miktarı ise 1.107,49 Avro'dur.

Çocuk Bakım Yardımı (Allocation Journalière de Présence Parentale-AJPP):

Geçirdiği ciddi bir hastalık ya da kaza sonucu birinin bakımına muhtaç olan, 20 yaşın altındaki çocuğuna bakmak için mesleki faaliyetini azaltan ya da bırakan ailelere verilmektedir. 1 Nisan 2017 - 31 Mart 2018 tarihleri arasında yardım miktarı tek yaşayanlar için günlük 51.25 Avro, çiftler için 43.14 Avro olarak belirlenmiştir. Yardım miktarı ayda azami 22 işgünü olarak hesaplanmaktadır. Masraflar için ek yardım miktarı ise ayda 110.34 Avro'dur.

Küçük Çocuk Bakım Yardımı (PAJE):

Çocuğun doğumuyla birlikte verilen yardım olup, aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır:

- Doğum veya Evlat Edinme Primi

Doğum veya evlat edinme primi, gelir koşuluyla doğacak her çocuk için hamileliğin 7. ayı sırasında veya 20 yaşından küçük bir çocuğun evlat edinilmesi nedeniyle verilir. 1 Nisan 2017-31 Mart 2018 tarihleri arasında doğum priminin miktarı 923.09 Avro'dur. Aynı tarihler arasında evlat edinme priminin miktarı ise 1.846,18 Avro olup, doğum veya evlat edinmeden kaynaklanan masrafların karşılanması amacıyla yöneliktir.

- Temel Yardım (L'Allocation de Base)

Temel yardım üç yaşın altında çocuğu olan ve 20 yaşından küçük çocuk evlat edinen ailelere gelir durumuna göre verilmektedir. Tam oranda yardımın miktarı aylık 185.54 Avro olup, kısmi oranlı yardım miktarı 92.77 Avro'dur.

- İstihdam Destek Yardımı

Söz konusu yardım çocuğuyla ilgilenmek amacıyla mesleki faaliyetine ara vermek veya kısmi zamanlı çalışmak zorunda kalan ebeveynlere verilmektedir. Mesleki faaliyetin tamamen durdurulması durumunda yardım miktarı 1 Nisan 2017-31 Mart 2018 tarihleri arasında aylık 392.09 Avro olarak belirlenmiştir. Kısmi çalışma sözkonusu ise yardım miktarı 146.21 Avro ile 253.47 Avro arasında değişmektedir.

▪ Bakıcı İstihdam Yardımı

Söz konusu yardım, 6 yaşından küçük çocuğun bakımı için doğrudan evde bakıcı istihdam eden kişiye verilmektedir. Yardımın miktarı ailenin gelir düzeyi ve çocuğun yaşına bağlı olarak değişmektedir.

Aktif Dayanışma Yardımı (RSA):

Aktif Dayanışma Yardımı Fransa'da ulusal dayanışma kapsamında verilen en önemli sosyal yardımlardan biridir. Bu yardımdan faydalanma şartları şunlardır:

- ✓ Fransa'da ikamet etmek,
- ✓ En az 25 yaşında olmak (Çocuk beklenilmesi ya da bir ya da daha fazla çocuk sahibi olunması halinde 25 yaşından az olanlar da faydalanabilir),
- ✓ Gelirin olmaması ya da haneye giren gelirin verilecek yardım (RSA) miktarından düşük olması,
- ✓ Yardım talep eden kişinin, mesleki uyumunun sağlanmasına yönelik iyi niyetini gösterir sözleşme imzalanması.

Söz konusu yardım, ailenin diğer gelirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Başka bir ifadeyle, ilgilinin alacağı yardım miktarı yardımın tutarı ile ailenin diğer gelirleri arasındaki fark kadardır. Yardım tutarı kişinin medeni durumuna ve sahip olduğu çocuk sayısına göre değişmektedir.

01.01.2018 tarihi itibarıyla

Çocuk sayısı	Kira yardımı almayan ve yalnız yaşayanlar (Avro)	Kira yardımı alan ve yalnız yaşayanlar için (Avro)	Kira yardımı almayan çiftler için (Avro)	Kira yardımı alan çiftler için (Avro)	Tek ebeveynli aile için* (Avro)
0	545.48	480.02	818.22	687.30	933.95 (hamile ise)
1	818.22	687.30	981.86	819.85	933.95
2	981.86	819.86	1.145,50	983.49	1.167.44
+ her çocuk için	218.19	218.19	218.19	218.19	233.48

*Tek ebeveynli aile; bakmakla yükümlü olduğu çocuğu olan bekâr, boşanmış, dul veya hamile kişiler anlamına gelmektedir.

Aile Yardımları Kasası ayrıca, yardım alan kişilere çalışmaya eş değer süre olarak kabul edilen ve emeklilik hakkı doğuran sigortalılık süresi verebilmektedir.

Yetişkin Özürlü Yardımı (AAH-Allocation aux Adultes Handicapés):

Tıbbi raporla en az % 80 oranında özürlü olduğu tespit edilenlerin, Özel Eğitim Yardımının sona ermesini müteakiben (eğitime devam edip etmemesine bağlı olarak 16 yaşından itibaren) “Allocation aux Adultes Handicapés” adı altında yardım alma hakları vardır. Ayrıca, 01.04.2015 tarihli Kararname ile bu yardım özürlülük oranı %50 ile %80 arasında olanları da kapsamaktadır. Ancak, bu durumda olanlar için Özürlüler Hakları Komisyonu karar almakta (CDAPH) ve bu yardım en fazla 5 yıl (toplamda 20 yılı geçmemek üzere) ödenmektedir. Yetişkin Özürlü Yardımı 1 Ocak 2017-31 Mart 2017 tarihleri arasında 808.46 Avro, 1 Nisan 2017 tarihi itibarıyla 810.89 Avro'dur.

Konut İhtiyacının Karşılanmasına Yönelik Yardımlar:

Konut yardımları, ailelerin konut harcamalarının bir kısmını karşılamaya yöneliktir. Yardıma hak kazanılması, konutun özelliklerine (yüzölçümü, vb.) ile ailenin gelirlerine bağlıdır. Konut yardımları, kirada oturan ya da ev sahibi olmakla birlikte, oturmakta olduğu evin borçlarını ödeyen kimselere verilmektedir. Yardımdan yararlanabilmek için konutun belirli sağlık standartlarına cevap veriyor olması gerekmektedir (Banyo, WC, sıcak/soğuk su, havalandırma, 9 metrekare genişliğinde en az bir oda). Yardım talebinde bulunan ailenin yıllık gelir tavanı için tek bir sabit rakam bulunmamaktadır. Bu tavan, ailenin oturduğu evin bölgesi, metrekaresi, kira tutarı ya da evin bedeli göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Gelir düzeyinin düşüklüğü ve çocuk sayısının fazlalığı yardım miktarını artıran en temel faktörlerdir.

Söz konusu yardımlar şunlardır:

- Şahsa Özel Konut Yardımı (Aide Personnalisée au Logement- APL),
- Aile Konut Yardımı (L'Allocation de Logement à Caractère Familial- ALF),
- Sosyal Konut Yardımı (L'Allocation de Logement à Caractère Social-ALS),
- Taşınma Yardımı (Prime de Déménagement),
- Konut Bakım Yardımı (Prêt à l'Amélioration de l'Habitat),
- Çocuk Bakıcılarına Yönelik Konut Bakımı Kredisi (Prêt à l'Amélioration de l'Habitat, Assistant(e)s Maternel(le)s).

Bunlardan taşınma yardımı (primi), biri 2 yaşından küçük olmak üzere en az üç çocuklu ailelere gelir düzeyine bağlı olarak, tek seferde verilmektedir. 10 Nisan 2018 tarihinden itibaren yardım miktarı, üç çocuk için azami 988.61 Avro, 4 çocuk için 1.070,99 Avro'dur.

Geçim Yardımı (Prime d'Activité):

Yardım, özellikle düşük gelirli ücretli veya bağımsız çalışanların desteklenmesi için oluşturulmuştur. Yardımın miktarı hanede yaşayan kişi ve çocuk sayısına göre değişmektedir. 2018 yılında, yardımın aylık miktarı tek yaşayan çocuksuz kişiler için 15 - 246 Avro arasında değişmektedir. Asgari ücret kazanan bekâr ve çocuksuz kişi ayda ortalama 132 Avro geçim

yardımları almaktadır. 18 yaşından itibaren ücretli bir işte çalışan öğrenciler ve bazı durumlarda çıraklar da yardımdan faydalanabilmektedir.

Aile Yardımları Sigortası Kasaları, bu yardımların dışında hiçbir gelir şartına bağlı olmayan ve/veya sosyal yardım kapsamına giren diğer bazı yardımların yönetiminden de ya doğrudan ya da İl Kurulu ve diğer yetkili yerel makamlarla birlikte veya Yaşlılık Sigortası kapsamında sorumludur.

9.3.2.10. Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar

Yaşlılık sigortası kurumları, gelir düzeyi düşük olan malul ve emeklilere gelir şartına bağlı olarak “Yaşlılık Dayanışma Yardımı - *L'allocation de solidarité aux personnes âgées- ASPA*” ve “Malullük Ek Yardımı-*L'allocation supplémentaire d'invalidité-ASF*” hakkı tanımaktadır.

Gelirin belirli bir düzeyin altında olması yanında hak sahibinin daimi ikamet yerinin Fransa’da olması aranan şartlardır. ASPA yardımından 65 yaşından itibaren (malullük söz konusu ise 60 yaş) Fransa’da düzenli ikamet eden kişiler yararlanabilmektedir. Yardıma hak kazanabilmek için tek yaşayan kişinin yıllık gelirinin 9.638,42 Avro, iki kişi olarak yaşayan kişilerin yıllık gelirlerinin 14.963,65 Avro’yu geçmemesi gerekmektedir. 1 Nisan 2017 tarihi itibarıyla tek kişi yaşayan kişiye aylık 803.20 Avro, iki kişi olarak yaşayanlara 1.246,97 Avro ödenmektedir. Malullük Ek Yardımı (ASI), ASPA’dan yararlanabilmek için gerekli yaş şartını dolduramayan, meslekte kazanma gücünün 2/3 ’ünü kaybeden malullere asgari yaş şartı aranmaksızın verilmektedir.

9.3.2.11.Sosyal Yardımlar

2016 yılı itibarıyla

Sosyal Yardımlar	
Yardım alan hane sayısı	12.548.881
Toplam faydalanan kişi sayısı	31.837.056
Yardım miktarı	72.618,877 Avro

Kaynak: Fransa Aile Yardımları Kasası (CAF), Ocak 2018 Yayınları.

9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

9.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancı dil eğitimi ilkokul ikinci sınıf yerine (CME-1) ilkokul birinci sınıfta (CP), ikinci yabancı dil eğitimi ise ilkokul beşinci sınıfta verilmeye başlanmıştır. Ortaokulda haftada 26 saat zorunlu ders saati uygulamasına geçilmiştir.

9.4.2. Sayısal Veriler

9.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2016/2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk*
Anasınıfı	2.539.500	-	-
İlkokul	4.217.500	-	24.325
İlkokul seviyesinde özel eğitime muhtaç öğrenciler	49.400	-	-
Ortaokul	3.228.700	-	16.964
Lise/Meslek Lisesi	2.479.200	-	10.124
Ortaokul ve liselerde özel eğitime muhtaç öğrenciler	86.300	-	-
Ortaokul-Lise Üniv. seviyesinde çıraklık eğitimine devam eden öğrenci sayısı	417.600	-	-
Üniversite	1.474.400	231.120	2.669
Yükseköğretim (Üniversite hariç)	1.135.300	-	-
Genel Toplam (çıraklar dâhil)	13.735.900	231.120	54.082

Kaynak: Fransa Eğitim Bakanlığı.

(*) T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği, yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

9.4.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 eğitim öğretim yılı

Öğrenci Sayısı	18.375
----------------	--------

Kaynak: T.C. Paris Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği.

9.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

9.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Fransa'nın yurt dışı temsilciliklerinde 2017 yılında 3.420.395 vize düzenlenmiş ve düzenlenen vize sayısı 2016 yılına kıyasla %11 oranında artmıştır. 2017 yılında 262.000 yeni oturma izni düzenlenmiş ve ilk kez oturma izni alanların sayısında %13,7 oranında artış kaydedilmiştir. Bu artışın bir yandan Fransa'ya yönelik öğrenci hareketliliğinin artmasından, bir yandan da insani ve ekonomik sebepli göç oranında yaşanan artıştan kaynaklandığı kaydedilmektedir.

Yabancıların Fransa'da ikamet etmesine yönelik verilen birinci oturma izinlerine ilişkin İçişleri Bakanlığı tarafından 16 Ocak 2018 tarihinde yayımlanan istatistikler aşağıda belirtilmektedir:

Kabul Şartı	2013	2014	2015	2016	2017 Tahmini	2017/2016 (%)
Ekonomik	17.800	19.054	20.628	22.982	27.690	+20,5
Aile	93.714	92.326	90.113	89.124	91.070	+2,2
Öğrenci	62.815	64.996	70.023	73.644	88.095	+19,6
Diğer	13.148	13.742	13.866	14.741	14.840	+0,7
İnsani	17.916	20.822	22.903	29.862	40.305	+35,0
Toplam	205.393	210.940	217.533	230.353	262.000	+13,7

Kaynak: Fransa İçişleri Bakanlığı.

Fransa'nın kalkınmasına ve rekabet gücüne katkıda bulunacak yabancıları Fransa'ya çekebilmek için 7 Mart 2016 yasası ile oluşturulan "Yetenek Pasaportu" uygulamasıyla, 01.11.2016 tarihinden itibaren 27.656 oturma izni düzenlenmiştir. İşgücü göçü ise %20,5 oranında artmış ve toplam göç hareketlerindeki payı %11'e ulaşmıştır.

7 Mart 2016 yasaının yürürlüğe girmesinden 31.12.2017 tarihinde kadar ise 304.000 çok yıllık oturum izni düzenlenmiştir. 2016 yılında öğrencilere yönelik düzenlenen birinci oturum izni sayısı 73.644 iken, 2017 yılında bu rakam 88.095'e yükselerek şimdiye kadarki en yüksek sayıya ulaşmıştır. 2017 yılında 9.500 öğrenci statü değişikliği yaparak, öğrenci yerine ücretli çalışan ibareli oturum iznine geçiş yapmıştır. Göç hareketleri içinde en yüksek payı temsil eden, aile birleşimi amacıyla Fransa'ya gelenlerin sayısında ise %2,2 artış yaşanmıştır. 2017 yılında Fransa'da oturum iznine sahip olan yabancıların sayısı ise 2.965.634'tür.

Diğer yandan, 2017 yılında düzensiz durumda olan yabancılardan sınır dışı edilenlerin sayısında ise %14,6 artış kaydedilmiştir (14.859 kişi).

Avrupa Konseyi Schengen Alanına giriş-çıkış yapan herkesin sistematik ve kapsamlı denetime tabi tutulmasını sağlamak için 7 Mart 2017 tarihinde Schengen Sınırları Kanununda değişiklik yapan yönetmeliği kabul etmiştir. Schengen alanına kara, hava veya deniz yoluyla giriş-çıkış yapan AB ve üçüncü ülke vatandaşlarının sistematik denetime tabi tutulmasını öngören Yönetmelik 18 Mart 2017 tarihinde Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlandıktan sonra 7 Nisan 2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

9.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa'da vatandaşlarımız tarafından kurulan ve Başkonsolosluklarımıza bildirimde bulunan derneklerin sayıları, Başkonsolosluk görev bölgeleri itibarıyla aşağıda verilmiştir.

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar/Federasyon/Konfederasyon	22
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	272
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	226
İşadamları Dernekleri	12
Spor Dernekleri	17
Diğerleri	64
Toplam	613

Kaynak: T.C. Fransa Başkonsolosluk Kayıtları.

9.5.3. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

Fransa'da AB üyesi ülke vatandaşları dışındaki yabancıların yerel ve genel seçimlere katılma hakkı bulunmamaktadır. Fransız vatandaşı olan Türkler aynı konumdaki diğer yabancılar gibi bu hakkı kullanmaktadırlar. Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşları ise, ikamet ettikleri mahaldeki yerel seçimlere ve Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılabilmektedir. Fransa'da 23-30 Mart 2014 tarihlerinde düzenlenen yerel seçimlerde, Vilayet Meclisi Üyesi, Belediye Başkan Yardımcısı, Belediye Meclis Üyesi 200'den fazla Türk kökenlinin seçildiği tahmin edilmektedir.

10. HOLLANDA

10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

10.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk (*)
Erkek	8.475.102	1.903.271	37.441
Kadın	5.606.405	1.959.482	36.697
Toplam	14.081.507	3.862.753	74.138

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (CBS) (18.09.2018).

(*) Sadece Türk vatandaşı olanlar.

10.1.2. Türk Kökenlilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-10	24.780	23.681	48.461
10-20	33.113	31.329	64.442
20-30	37.242	34.125	71.367
30-40	36.223	34.557	70.780
40-50	34.703	33.379	68.082
50-60	24.496	20.452	44.948
60-70	7.974	9.722	17.696
70-80	6.355	5.787	12.142
80-90	1.166	1.260	2.426
90+	20	93	113

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu (18.09.2018).

10.1.3. Türk Kökenlilerin Bölgelere Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Bölge	Türk kökenlilerin sayısı		
	Toplam	Erkek	Kadın
Groningen	4.708	2.403	2.305
Friesland	1.762	911	851
Drenthe	1.817	994	823
Overijssel	34.362	17.604	16.758
Flavoland	6.426	3.344	3.082
Gelderland	39.657	20.478	19.179
Utrecht	27.761	14.234	13.527
Noord-Holland	83.035	42.843	40.192
Zuid-Holland	134.845	69.302	65.543
Zeeland	3.147	1.600	1.547
Noord-Brabant	50.668	25.994	24.674
Limburg	12.179	6.365	5.814
Toplam	400.367	206.072	194.295

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu.

10.1.4. Türk Kökenlilerin Diğer Yabancılar ile Sayısal Mukayesesi

2017 yılı itibarıyla

Ülke	Sayı
Türkiye	400.367
Fas	391.088
Endonezya	364.328
Almanya	356.875
Surinam	349.978
Polonya	161.158
Belçika	117.495
Birleşik Krallık	86.293
Suriye	72.903

Çin	71.229
Diğer	1.491.039
Yabancı Toplam	3.862.753

Kaynak: CBS (18.09.2018)

10.1.5. Hollanda'ya Göç Eden ve Hollanda'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2017	5.928	3.704
2016	4.154	3.801
2015	3.747	4.520
2014	3.570	5.171
2013	3.809	4.447

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.1.6. Hollanda Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar	Hollanda Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı (*)	Hollanda Uyuğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı
2017	2.947		-	400.367
2016	2.764		-	397.471
2015	2.824		-	396.555
2014	3.119		-	396.414
2013	2.872		-	395.302

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu.

(*) Hollanda vatandaşlığını, doğum haricindeki yollarla elde eden Türk vatandaşlarının sayısı.

10.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	5.037	851	1.115

Kaynak: T.C. Rotterdam ve Deventer Başkonsolosluk kayıtları.

10.2. ÇALIŞMA HAYATI

10.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Özel Sektörde İstihdam İlişkilerini Düzenleyen “Özel İstihdam Kanunu”nun Kamu Görevlilerinin Büyük Çoğunluğunu da Kapsaması Hakkında Kanun (WNRA)

“Kamu Görevlilerinin Yasal Statülerine İlişkin Kanun” (WNRA) 2016 yılının sonunda Senatoda kabul edilmişti. Bu yeni Kanunla 6 milyondan fazla özel sektör çalışan ve işverenin istihdam ilişkilerini düzenleyen “Özel İstihdam Kanunu”nun kamu görevlilerinin büyük çoğunluğu için de geçerli olması kararlaştırılmıştır.

Şu an için çalışanlar bakımından herhangi bir değişikliğin olmadığını ve mevcut mevzuata tabi kalmaya devam edeceklerini söylemek mümkündür, zira ilgili Kanunun uygulanmasına yönelik yönetmelik ve benzeri mevzuatın tam olarak hazırlanmasının birkaç yıl daha alması öngörülmekte, Kanunun 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi planlanmaktadır. Kanun merkezi hükümet, eyaletler, belediyeler ile su ve altyapı işlerinde görevli kamu personelini kapsayacaktır. Kolluk kuvvetleri ile savunma ve yargı mensupları ise Kanun kapsamı dışında tutulacaktır.

Çalışanları bu yeni Kanunun kapsamında tutulan kamu kurum ve kuruluşlarının amirleri, Kanunun uygulanmasından sorumlu ve yetkili makam olarak belirlenmiştir. Sorumlu amirler uygulamaya ilişkin olarak ilgili çatı örgütler ve/veya işveren örgütlerinden destek alacaklardır.

25.000 Çalışana Kariyer Gelişim Desteği

45 yaş ve üstündeki 25.000’i aşkın çalışan için “kariyer gelişim desteği” hizmeti sunulacaktır. Sosyal İşler ve İstihdam Bakanı Koolmees’in girişimi ile oluşturulan teşvik sayesinde söz konusu çalışanlar, güncel işgücü piyasası koşulları ışığında kendi durumları hakkında bilgi alabilecekler ve emeklilik yaşına sağlıklı ve çalışarak ulaşılması için atılması gerekli adımlar hakkında bir kariyer rehberi ile görüş alışverişinde bulunabileceklerdir. Kariyer rehberi ile birlikte “hangi işleri yapabilirim”, “hangi işleri yapmayı isterim”, “mesleğimin geleceği nasıl gözükmektedir” ve “emeklilik yaşına sağlıklı ve mutlu bir şekilde çalışarak nasıl

ulaşabilirim” gibi soruların cevabı aranacak, söz konusu destek hizmetinin sonunda gelecek için kişisel “Gelişim Planı” hazırlanacaktır.

Bahse konu girişim, +50 Eylem Planı Perspektifi kapsamındaki tedbirlerden birisi olarak değerlendirilmekte, bu kapsamda şimdilik ikram hizmetleri (catering), satış ve sekreterlik gibi toplam yedi ayrı meslek için hizmet verilmesi planlanmaktadır. Bu girişim için ayrılan bütçe 20 milyon Avro olarak belirlenmiştir.

Çalışan Sayısında Artış

Hollanda İstatistik Kurumu (CBS) tarafından 16.11.2017 tarihinde yayınlanan rapora göre, son üç ayın istatistikleri göz önünde bulundurulduğunda 15-75 yaş aralığında ücretli bir işte çalışan nüfus sayısında ayda ortalama 15 bin civarında artış gerçekleşmiştir. Ekim ayı verilerine göre aynı yaş grubunda (15-75) ücretli bir işte çalışan sayısı 8,6 milyon olarak kaydedilmiş, yaklaşık 4,3 milyon kişi ise farklı sebeplerle ücretli bir işte istihdam edilememiştir. Rapora göre, iş aradığını ve acilen iş bulmak zorunda olduğunu bildiren 404 bin civarındaki işsiz nüfus sayısında son üç aylık dönemde ayda ortalama 11 bin civarında azalış kaydedilmiştir. Son dönemde iş arama girişiminde bulunmadığı ve/veya hali hazırda ücretli bir işte çalışmasının mümkün olmadığı belirtilen işgücü sayısı raporda 3.9 milyon olarak bildirilirken, Hollanda İşçi Sigortaları Kurumunun (UWV) Ekim ayı verilerine göre bu grupta yer alan ve işsizlik ödeneği (WW) alan kişi sayısı 343 bin olarak kaydedilmiştir.

Genç İşsizliği Kriz Öncesi Seviyesinin Altına Düşmüştür

Küresel finans krizi öncesi (2008 yılı sonu) işsizlik oranı %3,6 olarak kaydedilirken 2017 Ekim ayı sonu itibarıyla bu oran %4,5 olarak kaydedilmiş olup, ulaşılan bu oranla küresel kriz öncesi işsizlik oranı ile güncel işsizlik oranı arasındaki fark ilk defa 1 puanın altına düşmüştür. Genç istihdamı konusunda kat edilen gelişme ise daha dikkat çekicidir. Gençler arasındaki işsizlik oranı ilk defa kriz öncesi seviyesinin altına düşmüştür. Küresel finans krizi öncesi %8,4 olarak kaydedilen genç işsizliği oranının, Ekim ayı sonu itibarıyla %7,9'a düştüğü açıklanmıştır.

Kadın Çalışanlar Arasında Sendikalaşma

Hollanda İstatistik Kurumu (CBS) tarafından 26.10.2017 tarihinde yayımlanan bir raporda Hollanda genelinde çalışanlar arasında sendikalılık oranının düşüş eğiliminde olduğu, ancak yine de son yıllarda bu düşüş devam etse de en azından hızının azaldığı belirtilmiştir. Sendikalılık oranındaki düşüş hızındaki azalış ise son dönemlerde kadın çalışanların bir sendikaya üye olma eğilimindeki artış ile bağdaştırılmıştır.

Rapora göre; 2017 yılı Mart ayı sonu itibarıyla sendika üyesi toplam çalışan sayısı 1.7 milyon olarak kaydedilmiştir, bu sayı 2016 yılı kayıtlarının 15 bin kişi kadar altında seyretmektedir. Sendikalılık oranında son olarak 2011 yılında artış kaydedildiği belirtilen raporda, son yıllarda bu oranın düşüş hızının daha tolere edilebilir noktalarda olduğu görülmektedir. 2015 yılı için kaydedilen sendikalı işçi sayısındaki azalış 28 bin kişi iken, 2016 yılı için aynı veri 17 bin kişi olarak kaydedilmiştir. Toplam sendikalı çalışan sayısındaki önemli sayılabilecek düşüşe rağmen, kadınlar arasında sendikalılık oranında dikkat çekici bir artış gözlemlenmektedir. Kadın çalışanlar arasında bir sendikaya üye olma eğiliminin bilhassa son dört yıldır devam ettiği de raporda belirtilmektedir. 2017 Mart ayı itibarıyla, Hollanda genelinde 650 binden fazla kadın sendika üyesi kaydedilirken bu sayının önceki yılın aynı döneminden 8 bin kişi daha yüksek olduğu vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra, aynı dönem için sendikalı erkek çalışan sayısının 23 bin kişilik bir azalma ile 1.1 milyon seviyesine gerilediği belirtilmektedir.

Sendikalılık oranında artış kaydedilen kadınlara ilişkin bir başka önemli husus ise, sendika üyeliğinde artış kaydedilen kadın çalışanların ekseriyetle 45 yaş ve üzerinde olmasıdır. Hollanda'da 45 yaş ve üzeri kadınların yalnızca sendikalaşma eğilimlerinde değil son dönemde işgücüne katılımlarında da artış kaydedildiği bilinmektedir.

Son olarak, raporda yer verilen bilgiler göz önüne alındığında, Hollanda işgücü piyasasında nitelik ve yeterlilik ile sendika üyeliğine verilen önem arasında ters orantı olduğu görülmektedir. Karar alma mekanizmalarında bulunan ve eğitilmiş yöneticilerin %50'sinden fazlasının sendika üyeliğini çalışma ve sosyal haklar bakımından elzem bulmadığı, ancak daha az nitelik gerektiren ve teknik (inşaat, ulaştırma, taşımacılık, elektrik gibi) konularda istihdam edilen çalışanların beklenen düzeylerde olmasa da sendikal hakların önemli olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

İşsizlik ve İşsizlik Yardımı

Hollanda İstatistik Kurumu (CBS) ve Hollanda İşçi Sigortaları Kurumu (UWV) tarafından 19.10.2017 tarihinde yayınlanan rapora göre, son üç ayda yaşları 15 ile 75 arasında değişen 21 bin kişi istihdam edilmiştir. 2017 yılı Eylül ayında aynı yaş grubunda 8.6 milyon ücretli çalışan kaydedilirken, çeşitli sebeplerle istihdam edilememiş işsiz sayısının yaklaşık 4.3 milyon olduğu görülmektedir. Bu grupta istihdam edilemeyen yaklaşık 8 bin kişinin son üç ayda ücretli bir iş bulduğu ve istihdam edildiğine raporda yer verilmiştir. Öte yandan UWV verilerine göre işsizlik ödeneği (WW) alanların sayısında bu gelişmeye bağlı olarak düşüş kaydedilmiş ve ödenek alanların sayısı 351 bin olarak kaydedilmiştir.

Yine UWV verilerine göre; bilhassa daha evvel inşaat ve ulaştırma sektörlerinde istihdam edilirken işsizlik ödeneği (WW) almaya başlayan kişilerin yeniden iş buldukları ve ödeneklerinin kesildiği görülmektedir. 2016 yılı Eylül ayına kıyasla işsizlik ödeneği alan kişilerin %17,3 oranında azaldığına söz konusu raporda yer verilmiştir.

2017 yılı Ocak-Eylül döneminde UWV, 301 bin yeni işsize işsizlik ödeneği bağlamıştır. Bu sayının 2016 yılının aynı döneminde işsizlik ödeneği almaya başlayan işsiz sayısından %20 oranında düşük olduğu kaydedilmektedir. Belirtilen dönemler için, neredeyse bütün sektörlerde işsizlik ödeneği almaya başlayan yeni işsizlerin sayısında düşüş kaydedilse de daha evvel de belirtildiği üzere %38 oranında bir düşüşle inşaat ve %30 oranında bir düşüşle ulaştırma sektörleri öne çıkmaktadır. Hemen her sektörde işsizlik ödeneği alanların sayısında düşüş kaydedilmesine rağmen, son dönemde bankacılık sektöründe çalışırken işsiz kalanların artması ve bu sektörün işsizlerine bağlanan ödeneklerin geçtiğimiz seneye oranla %14 oranında artış göstermesi dikkat çekmektedir.

Teknoloji Sektörü ve İstihdam

Dealroom analiz bürosu ve Startup Amsterdam kuruluşu tarafından yapılan bir araştırmaya göre hızla büyüyen teknoloji sektöründe sadece Amsterdam'da 60.000 kişi istihdam edilmektedir (Amsterdam şehrindeki toplam istihdamın %10'u).

Raporda incelenen binin üzerindeki firmadan 33'ü 500 ve üzerinde, 263'ü 51 ila 500 arasında, 756 küçük ölçekli firma ise 2 ila 50 arasında çalışan istihdam etmektedir. Son iki

yıllık süreç içerisinde 10.000 civarında yeni iş imkânının yaratıldığı teknoloji sektörünü, söz konusu dönemde yalnızca turizm ve otelcilik sektörü geride bırakmıştır.

Hollanda menşeli dev şirketler olarak değerlendirilen Booking.com, TomTom ve Adyen firmaları sektördeki toplam istihdamın yaklaşık %10'nu tek başlarına yaratırken, en büyük 30 firma toplam 16.000 kişiyi istihdam etmektedir.

10.2.2. Sayısal Veriler

10.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	4.597.000	3.982.000	8.579.000
Yabancı	921.000	801.000	1.722.000
Türk	102.000	71.000	173.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.2. Toplam Çalışanların İşkollarına Göre Dağılımı

Hollanda'da işkollarına göre çalışan sayısına dair istatistikler bakımından, çalışanların kökenlerini dikkate alan bir veri bulunmamaktadır. Aşağıda yer verilen istatistikler Hollanda genelini kapsamaktadır.

2016 ve 2017 yılı itibarıyla

İşkolu (SIC 2008)	2016	2017
A-U: Tüm ekonomik faaliyetler	7.419	7.609
A: Tarım, ormancılık ve balıkçılık	99	100
B: Madencilik ve taş ocakları	10	9
B-E: Sanayi (inşaat hariç) ve enerji	789	795
C: İmalat	721	727
D: Enerji tedariki	26	26

E: Su tedariki ve atık yönetimi	32	33
F: İnşaat	291	298
G-I: Ticaret, nakliye, otel ve yiyecek hizmetleri	1.956	2.006
G: Toptan ve perakende satış	1.259	1.289
H: Nakliye ve depolama	350	355
I: Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri	347	362
J: Bilgi ve iletişim	239	253
K Finans kurumları	215	206
L: Gayrimenkul alım-satım ve kiralama	61	62
M-N: Ticari hizmetler	1.410	1.486
M: Uzmanlık gerektiren diğer ticari hizmetler	516	522
N: Kiralama ve diğer ticari destek hizmetleri	893	964
O-Q: Kamu sektörü ve bakım hizmetleri	2.114	2.147
O: Kamu yönetimi ve hizmetleri	468	472
P: Eğitim	477	482
Q: Sağlık ve sosyal hizmetler	1.169	1.193
R-U: Kültür, eğlence ve diğer hizmetler	246	251
R: Kültür, spor ve eğlence	104	107
S: Diğer hizmetler	119	120
T: Hane halkı faaliyetleri	23	23

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.3.Çalışan Türklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
-----------	-------	-------	--------

15-25	16.000	17.000	33.000
25-35	25.000	16.000	41.000
35-45	31.000	22.000	53.000
45-55	24.000	13.000	37.000
55-65	6.000	1.000	7.000
65-75	<1.000	<1.000	<1
Toplam	102.000	69.000	171.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerin Sayısı

2017 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Aile işlerinde çalışan sayısı	1.000	1.000	1.000
İşveren olarak bağımsız çalışan sayısı	4.000	2.000	6.000
İşveren olmadan bağımsız çalışan sayısı	17.000	3.000	20.000
Toplam	22.000	6.000	27.000

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	216.000	4,5	221.000	5,3	437.000	4,9
Yabancı	81.000	8,1	80.000	9,0	161.000	8,5
Türk	10.000	8,7	9.000	10,9	19.000	9,6

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.6.İşsiz Türklerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam	
15-25	4.000	(%20,3)	2.000	(%12,5)	7.000	(%16,5)
25-45	3.000	(%5,4)	5.000	(%12,2)	8.000	(%8,3)
45-75	2.000	(%7,4)	1.000	(%5,1)	3.000	(%6,7)
Toplam	9.000	(%8,7)	8.000	(%10,9)	18.000	(%9,6)

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.7.Asgari ve Ortalama Ücretler

Asgari Ücret (Brüt)

01.07.2017 tarihi itibarıyla

Yaş	Aylık (Avro)	Haftalık(Avro)	Günlük(Avro)
22 ≥	1.565,40	361.25	72.25
21	1.330,60	307.05	61.41
20	1.095,80	252.90	50.58
19	860.95	198.70	39.74
18	743.55	171.60	34.32
17	618.35	142.70	28.54
16	540.05	124.65	24.93
15	469.60	108.40	21.68

Ortalama Ücretler

2017 yılı itibarıyla

İşkolu	Yıllık Ortalama Ücret (Avro)	Saatlik Ortalama Ücret (Avro)
--------	------------------------------	-------------------------------

Tüm ekonomik faaliyetler	45.700	26.8
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	33.200	18.4
Madencilik ve taş ocakları	87.900	45.2
Sanayi (inşaat hariç) ve enerji	49.900	28.3
İmalat	49.000	27.9
Enerji tedariki	65.300	38.0
Su tedariki ve atık yönetimi	48.200	25.4
İnşaat	47.400	26.4
Ticaret, nakliye, otel ve yiyecek hizmetleri	39.600	22.3
Toptan ve perakende satış	40.000	22.7
Nakliye ve depolama	46.700	24.9
Konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri	27.700	16.1
Bilgi ve iletişim	61.300	34.6
Finans kurumları	72.000	42.4
Gayrimenkul alım-satım ve kiralama	52.000	31.1
Ticari hizmetler	43.700	24.7
Uzmanlık gerektiren diğer ticari hizmetler	62.700	35.1
Kiralama ve diğer ticari destek hizmetleri	31.700	18.0
Kamu sektörü ve bakım hizmetleri	46.200	29.7
Kamu yönetimi ve hizmetleri	51.800	32.3
Eğitim	49.100	31.5
Sağlık ve sosyal hizmetler	42.100	27.6
Kültür, eğlence ve diğer hizmetler	40.600	24.3
Kültür, spor ve eğlence	40.300	23.9
Diğer hizmetler	41.400	24.9
Hane halkı faaliyetleri	37.200	22.3

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Hollanda İstatistik Bürosu'nun verilerine göre, 2017 yılı itibarıyla Hollanda'da sendikalı işçi sayısı 1 milyon 702 bin 700 kişidir. Aynı yıl içerisinde Hollanda'da toplam 32 iş uyuşmazlığı

yaşanmış olup, bunlardan toplam 146.900 işçi etkilenmiş, toplamda da 19.200 günlük iş kaybı yaşanmıştır.

10.3. SOSYAL GÜVENLİK

10.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İşsizlik ve İşsizlik Yardımı

Hollanda İstatistik Kurumu (CBS) ve Hollanda İşçi Sigortaları Kurumu (UWV) tarafından 19.10.2017 tarihinde yayınlanan rapora göre, 15 ile 75 yaş aralığında 8,6 milyon ücretli çalışan kaydedilirken, çeşitli sebeplerle istihdam edilememiş işsiz sayısının yaklaşık 4,3 milyon olduğu görülmektedir. Öte yandan UWV verilerine göre işsizlik ödeneği (WW) alanların sayısında düşüş kaydedilmiş ve ödenek alanların sayısı 351 bin olarak kaydedilmiştir.

Yine UWV verilerine göre; bilhassa daha evvel inşaat ve ulaştırma sektörlerinde istihdam edilirken işsizlik ödeneği (WW) almaya başlayan kişilerin yeniden iş buldukları ve ödeneklerinin kesildiği görülmektedir. 2016 yılı Eylül ayına kıyasla işsizlik ödeneği alan kişilerin %17,3 oranında azaldığına söz konusu raporda yer verilmiştir.

2017 yılı Ocak-Eylül döneminde UWV, 301 bin yeni işsize işsizlik ödeneği bağlamıştır. Bu sayının 2016 yılının aynı döneminde işsizlik ödeneği almaya başlayan işsiz sayısından %20 oranında düşük olduğu kaydedilmektedir. Belirtilen dönemler için, neredeyse bütün sektörlerde işsizlik ödeneği almaya başlayan yeni işsizlerin sayısında düşüş kaydedilse de %38 oranında bir düşüşle inşaat ve %30 oranında bir düşüşle ulaştırma sektörleri öne çıkmaktadır. Hemen her sektörde işsizlik ödeneği alanların sayısında düşüş kaydedilmesine rağmen, son dönemde bankacılık sektöründe çalışırken işsiz kalanların artması ve bu sektörün işsizlerine bağlanan ödeneklerin geçtiğimiz seneye oranla %14 oranında artış göstermesi dikkat çekmektedir.

İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısındaki Düşüş

UWV tarafından yapılan açıklamaya göre 2017 yılı Ekim ayı itibarıyla işsizlik ödeneği (VW) alan kişi sayısında 8 bin civarında bir düşüş gerçekleşmiş ve ödenek alan kişi sayısı 343 bin olarak kaydedilmiştir. Kurum tarafından bu sayının 2012 yılı Aralık ayından bu yana kaydedilen en düşük veri olduğunun altı çizilmektedir. Bilhassa uzmanlık gerektiren bir mesleği olan kişiler ile pedagogların uzmanlıkları ile ilgili işlerde istihdam edildikleri ve işsizlik ödeneği almayı bıraktıklarına açıklamada yer verilmiştir. Hollanda'da hali hazırda pedagoji/eğitim sektöründe yer alan işgücü için, tarım sektörü çalışanlarından daha fazla iş imkânı bulunmaktadır.

Yapılan açıklamada 2016 yılı Ekim ayına oranla işsizlik ödeneği tahsis edilen kişi sayısında %18,2'lik bir düşüş kaydedildiğinin altı çizilmektedir. İnşaat sektörü (%-41,9) ve geçici istihdam bürolarının (-28,5) istihdam yaratmak suretiyle tahsis edilen işsizlik ödeneği sayısındaki düşüşe sağladıkları katkı bilhassa vurgulanmaktadır.

Sosyal Yardımlar

Hollanda İstatistik Kurumu (CBS) tarafından 30.11.2017 tarihinde yayımlanan bir raporda, sosyal yardımlar hakkında dikkat çekici bilgiler verilmektedir. Buna göre; 2017 yılının 3. çeyreği itibarıyla sosyal yardım/ödenek alan kişi sayısında bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla gözle görülür bir artış gerçekleşmiştir. 2016 yılı Eylül ayı ve 2017 yılı Eylül ayı arasında yaşlılık aylığı (AOW) sosyal yardımlarla (AIO) desteklenen kişi sayısında 6 binlik bir artış kaydedilmiş ve bu sayı 465 bine ulaşmıştır.

2017 yılının 3. çeyreği itibarıyla sosyal yardım alanlar arasında yaş gruplarına göre bir değerlendirme yapıldığında 27-45 yaş aralığında yer alan kişiler arasında sosyal yardımlara bağımlılık oranının oldukça düşük olduğu gözlemlenmektedir. Raporda 2017 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla söz konusu yaş grubunda sosyal yardım/ödenek alan kişi sayısı 4 bin olarak kaydedilmiş ve bu sayının dahi bir önceki yılın aynı dönemine oranla düşüş eğiliminde olduğu belirtilmiştir.

Yine raporda; sosyal yardım alan kişilerin sayısında genel olarak bir artış görülmekte, ancak bu artışın temel nedeni, ülke genelinde sığınmacı ve göçmen sayısının artması olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılının ilk yarısına ilişkin verilere göre; Ocak ve Haziran ayları arasında Suriye kökenli binden fazla kişinin sosyal yardım kapsamına alındığı, buna karşılık

hali hazırda sosyal yardım alan Suriye kökenli 2 bin kişinin sosyal yardım almayı bıraktığı belirtilmiştir. Rapora göre 2017 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla düzenli olarak sosyal yardım ödeneği alan Suriye kökenli sayısının 38 bine ulaştığının altı çizilmektedir.

Yine rapora göre; 2017 yılının ilk yarısında Hollanda doğumlu 34 bin kişi sosyal yardım ödeneği almaya başlarken 35 bin kişi yardım almayı bırakmıştır. Öte yandan, Hollanda dışındaki bir ülke kökenli olup aynı dönemde sosyal yardım kapsamına giren kişi sayısı 21 bin kişi iken, bu gruptan sosyal yardım kapsamından çıkan kişi sayısının 20 bin olduğu da belirtilmektedir.

Küçük Ölçekli Emeklilik Birikimlerinin Birleştirilmesi

Hollanda Temsilciler Meclisi, küçük ölçekli emeklilik birikimlerinin daha büyük sandıklarda toplanabilmesi mümkün kılan yasa değişikliği önerisini oy çokluğu ile kabul etmiştir.

Kariyerlerinde çok sayıda işveren tarafından istihdam edilen kişilerin farklı (işyeri) emekli sandıklarında küçük ölçekli ancak çok sayıda emeklilik birikimi bulunmaktadır. İdari masrafların yüksek olması sebebiyle söz konusu küçük ölçekli birikimler çoğunlukla özel sandıklar tarafından satın alınmaktaydı. Bu nedenle de emeklilik yaşı geldiğinde bu durumda olan kişiler bakımından yeterli bir birikim elde edilmesi mümkün olamamaktaydı. Bu yasal değişiklik sayesinde, geçmişteki çalışmalarına binaen bir emekli sandığında yıllık 2 ila 468 Avro arasında bir emeklilik fonu biriktiren kişiler, bu fonlarını hâlihazırda üyesi oldukları sandığa aktarabileceklerdir. Söz konusu işlem için 1 Ocak 2019 son başvuru tarihi olarak belirlenmiştir.

İşveren Paylarında Devlet Desteği

29 Kasım 2017 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan yönetmelik uyarınca işverenlere işçi ücretleri masrafları bakımından sağlanan kamu desteğinin oranı yarım puan artırılarak %23,5’e yükseltilmiştir.

Deneyisel Uygulamalar ve Katılım Yasası

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı Devlet Sekreteri Van Ark, Katılım Yasası (belediyeler tarafından sosyal yardımların dağıtılmasının şartlarını belirleyen yasa) kapsamında geçici bir

kararla bazı belediyeler için getirilen deneysel uygulama yapma serbestisinin kullanımı hakkında Temsilciler Meclisi'ne açıklayıcı bir mektup (1 Aralık 2017 tarihli) kaleme almıştır. Katılım Yasası kapsamında Groningen, Ten Boer, Wageningen, Tilburg, Deventer ve Nijmegen şehirlerine deneysel uygulama yapma, başka bir deyişle söz konusu yasadan geçici bir süre için sapma hakkı tanınmıştır. Bu hak, söz konusu yasanın istihdama katılım bakımından daha etkin uygulanabilmesi amacıyla verilmiştir. Kanuni olarak deneysel uygulamalar yaparak geçici bir süre için kanundan farklı uygulama hakkı verilen pilot belediyeler haricindeki şehirlerin ise böyle bir yetkisi bulunmamaktadır. Pilot belediye olarak belirlenmeyen şehirlerin Katılım Yasasında öngörülen yöntemlere sadık kalması gerektiği Devlet Sekreterinin mektubunda bir kez daha dile getirilmiştir.

Hâlihazırda yürürlükte olan Katılım Yasası, yerel uygulamalar bakımından belediyelere politika belirleme ve yerel şartlara uygun pratikler geliştirme bakımından ciddi bir özgürlük tanımaktadır. Bu bağlamda, belediyelere Katılım Yasasını daha etkin bir şekilde uygulanması amacıyla kanun çerçevesinde verilen bu yetkinin, deneysel uygulama yapılmasına imkân veren geçici kararla karıştırılmaması istenmektedir.

10.3.2. Sayısal Veriler

10.3.2.1.Sosyal Güvenlik Prim Oranları

2017 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı (%)	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam (%)
Yaşlılık (AOW)	%17,90	-	-	%17,90
Geride Kalanlar (Dul/Yetim) (ANW)	%0,1	-	-	%0,1
İstisnai Sağlık Giderleri (WLZ)	%9,65	-	-	%9,65
Maluliyet (WAO/WIA)	-	%6,16	-	%6,16
Hastalık (ZVW)	-	%6,65	-	%6,65
İşsizlik (WW)	-	%2,64	-	%2,64
Çocuk Bakım Sigortası (AKW)	-	%0,50	-	%0,50

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu

10.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibarıyla Aylık / Ödenek Alanların Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (Milyon Avro)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık (AOW)	3.386.400	22.100	37.398	
Maluliyet (WAO, WAJONG, WAZ, WIA, IVA, WGA)	810.200	-	-	-
Geride Kalanlar (ANW)	33.600	-	392	-
Genel çocuk yardımı (AKW)	1.903.800	-	3.330	-
İşsizlik (WW)	378.100	-	5.108	-

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

10.3.2.3.Türkiye'de İkamet Edip Hollanda'dan Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı
Yaşlılık (AOW)	*23.620	-
Maluliyet (WAO, WAJONG, WAZ, WIA, IVA, WGA)	-	-
Geride Kalanlar (ANW)	-	-
Genel çocuk yardımı (AKW)	-	-
İşsizlik (WW)	-	-

Kaynak: Hollanda Merkezi İstatistik Bürosu

(* Bu rakamın 5.280'i Türk kökenlidir.

10.3.2.4.İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2017 yılı itibarıyla

Hollanda'da Son 12 Ayda En Az Bir İş Kazası Geçiren Çalışanların Toplam Çalışan Sayısına Oranı	
İş Kazası Geçirenler	Toplam Çalışanlara Oran (%)
Yerliler	3,3
Batılı yabancı kökenliler	3,3
Batılı olmayan yabancı kökenliler (Türkler Dâhil)	3,9
Hollanda Geneli	3,4

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu

10.3.2.5.Çocuk Parası Miktarları

2017 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Hollanda'daki Çocuklar İçin (Avro)	Türkiye'deki Çocuklar İçin (Avro)
0-5 yaş	198,38	120,63
6-11 yaş	240,89	146,48
12-17 yaş	282,40	172,33

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu

10.3.2.6.Sosyal Yardımlar

Sosyal Yardımlar*	Genel	Yabancı	Türk
Faydalanan Kişi Sayısı	570.590	322.480	-

Kaynak: CBS (18.09.2018)

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı

10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

10.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2016-2017 eğitim öğretim yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
İlköğretim	1.427.299	360.439	40.529
Toplam	995.477	233.177	29.542
Ortaöğretim			
Ortaöğretim (Meslek-MBO)	483.362	127.385	20.595
Yükseköğretim (Meslek-HBO)	446.645	119.348	12.256
Üniversite	268.027	90.009	4.328
Toplam	3.620.810	930.358	107.250

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu

10.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

VAVO Programına (Voortgezet Algemeen Volwassenen Onderwijs–Sürekli Genel Yetişkin Eğitim Programı) Devam Eden Kişi Sayısı

2015-2016 eğitim öğretim yılı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	Yabancı	Türk
VAVO	16.250	5.690	695

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu

10.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2015-2016 eğitim öğretim yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Yüksek Öğrenim	16.527
Mesleki Yüksek Öğrenim (HBO)	12.256
Akademik Eğitim (WO)	4.328

Toplam	33.111
---------------	---------------

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu

10.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

10.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2017 yılında Hollanda'ya toplam 16.145 sığınma başvurusunda bulunulmuş olup, bunların 480'i Türk vatandaşıdır.

Batılı Olmayan Göçmen Grup İçerisindeki İşsizlik Oranlarında Düşüş

Hollanda İstatistik Bürosunun (CBS) 05.09.2017 tarihli raporuna göre, her ne kadar ikinci nesil batılı olmayan göçmen gruplar arasında işsizlik oranı arzu edilen seviyelere çekilemese de, bilhassa birinci nesil batılı olmayan göçmen grubun işsizlik oranında 2016 yılından günümüze belirgin bir düşüş kaydedilmiştir.

Öte yandan, ikinci nesil göçmenlerin ekseriyetle başlangıç seviyesinde kalifikasyonlara sahip oldukları, orta öğrenim ve meslek lisesi diplomalarının bulunduğu bilinmektedir. Batılı olmayan ikinci nesil göçmen gruplar arasında işsizlik oranı 2014 yılında %16,5 olarak kaydedilirken, bu oranın 2016 yılı sonu itibarıyla %13,2'ye düştüğü rapor edilmektedir. Yine de bu oran Hollanda kökenli kişiler arasında kaydedilen işsizlik oranının oldukça üzerinde seyretmektedir.

Rapora göre, batı kökenli olmayan göçmen gruplar arasındaki işsizlik oranı artışı 2008 yılında başlamış (Küresel Finans Krizi) ve özellikle birinci nesil arasındaki işsizlik oranı 2013 yılında %16 ile en yüksek seviyeye ulaşmıştır. İkinci nesil için en yüksek işsizlik oranı 2014 yılında %17,8 olarak kaydedilmiştir. 2016 yılı sonu itibarıyla söz konusu oranlar sırasıyla %12,5 ve %14,3 olarak kaydedilmiştir.

Özetle raporda; birinci nesil batılı olmayan göçmen grupların ekonomik daralma dönemlerinden tecrübeye bağlı olarak edindikleri nitelikler sayesinde ikinci nesil batılı ve batılı olmayan göçmen gruplara kıyasla daha az etkilendikleri belirtilmekte ve 2016 yılı itibarıyla her iki grup için kaydedilen işsizlik oranı düşüşünün devam ettiğine vurgu yapılmaktadır.

10.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Hollanda'daki yabancılar örgütlenme özgürlüğüne sahip bulunmaktadırlar. Nitekim vatandaşlarımızın sosyal, kültürel, dini, ekonomik ve politik ihtiyaçları doğrultusunda, Hollanda mevzuatına uygun olarak kurdukları derneklerin sayısı her geçen yıl artmakta ve bu dernekler üst kuruluşlar halinde de organize olmaktadır. Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere 200'ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu dernekler Konsolosluklarımıza tescil ettirilmediği için kesin sayıları bilinmemektedir.

Hollanda'da bulunan yabancılarla ilgili politikalar oluşturulurken bu grupların görüşlerinin sağlıklı olarak alınabilmesi için azınlık gruplarına ait "Danışma Kurulları" faaliyete geçirilmiştir. 1985 yılında kurulan ve Hollanda düzeyinde örgütlenmiş 6 Türk federasyonu adına hareket eden "Hollanda'da Türkler için Danışma Kurulu"nun (IOT) diğer azınlık Danışma Kurullarıyla dayanışma içerisinde Hollanda Hükümetine resen veya talep üzerine görüş bildirdiği ve yabancılara ilişkin politika ve kararları kısmen de olsa etkilediği gözlenmektedir. IOT, üyesi olan 6 federasyon ile yaklaşık 200 yerel derneği temsil etmektedir.

10.5.3. Türklerin Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı

16.03.2017 tarihi itibarıyla

	Türk kökenli temsilci sayısı	Son seçim yılı	Bir sonraki seçim yılı
Avrupa Parlamentosu	-	2014	2019
Senato (Birinci Meclis)	-	2015	2019
Temsilciler Meclisi (İkinci Meclis)	7	2017	2021
Eyalet Meclisleri	8	2015	2019
Belediye Meclisleri	163	2014	2018

10.6. YARGI KARARLARI

Almelo Belediyesi Tarafından Sosyal Yardım Alanlara İlişkin Yapılan Kontrollerde Türklere Yönelik Ayrımcılık

Hollanda Yargıtayı, Almelo Belediyesi'nin sosyal yardım talebinde bulunanlardan yalnızca Türk kökenli olanların yurtdışı varlıklarının araştırıldığı gerekçesiyle ayrımcılık yaptığına hükmetmiştir.

Almelo Belediyesi, sosyal yardım alan kişilerden başka bir ülke vatandaşlığına sahip olanlar ile ebeveynlerinden en az birisi başka bir ülke vatandaşlığına sahip olanlar hakkında sosyal yardım araştırması yaptırmıştır. Bu durumda olan 238 kişiden 66'sı Türk vatandaşı, 172'si ise Hollanda vatandaşıdır. Bu durumda olan kişilerden ise yalnızca 20 Türk vatandaşı hakkında Türkiye'de malvarlığı araştırması yapıldığı ortaya çıkmıştır.

Yargıtay söz konusu faaliyeti ayrımcılık olarak tanımlamıştır. Daha önceden Overijssel Bölge Mahkemesi'nin vermiş olduğu (araştırmaların yasal olduğu hakkındaki) karar da en az dört vaka için böylece iptal edilmiştir. Yargıtay'a göre Belediyelerin potansiyel risk grubu belirleme hakları bulunmakla beraber, söz konusu grupların oluşturulmasında yalnızca vatandaşlığın/kökenin kriter olarak belirlenmesi yasalara aykırıdır. Söz konusu dört vaka için Belediyenin Türkiye'de yapmış olduğu gayrimenkul araştırması Yargıtay'ın kararına göre "dayanaksız bir varsayım" olarak değerlendirilmiştir. Haklarında araştırma yapılan kişilerin sadece Türk vatandaşları olması söz konusu belediye tarafından Almelo'da çok sayıda Türk kökenli yaşaması olarak savunulsa da Yargıtay, Almelo'da Türkler dışında birçok farklı yabancı grubun da yaşaması gerekçesiyle bu gerekçeyi haklı bulmamıştır.

Eindhoven Belediyesi'nin Sosyal Yardım Araştırmalarında Türk Kökenlilere Ayrımcılık Yaptığına Karar Verildi

Sosyal yardım alanlara yönelik olarak 2013 yılında yapılan sahtecilik araştırmalarında yalnızca Türk kökenlilerin incelendiği gerekçesiyle Eindhoven Belediyesi'nin ayrımcılık yaptığına karar verilmiştir. Türkiye'de arazileri olduğu gerekçesiyle sosyal yardımları kesilen bir Türk çiftinin yaptığı başvuru neticesinde, belediye tarafından elde edilen kanıtların hukuki olmadığına hükmedilmiştir.

Sosyal yardım araştırmaları bölümü öncelikle sahtecilik yapma riski daha yüksek olan bir profil belirlemekte ve bu profile uyan kişiler hakkında araştırma yapmaktadır. Oluşturulan risk profiline ise çok sayıda Türk isimli kişinin yanında Surinamlı, Etiyopyalı ve Faslı da dâhil edilmiştir. Risk profil grubuna dahil olan bu kişiler hakkında, ilgili ülkenin adli makamlarından bilgi talep edilmesi planlanmış ancak Etiyopya, Surinam ve Faslılar için böyle bir uygulamaya gidilmemiştir. Etiyopya'nın o tarihte savaşta olması, Surinam'ın işleyen bir tapu kadastro sisteminin olması ve Fas'tan gelen cevapların tatmin edici olmaması sebebiyle sadece Türkiye'den bilgi talebi yapıldığı belediye tarafından iddia edilmiştir.

Türkiye'den istenen bilgiler sonuç vermiş ve incelenen 35 kişiden, 19'unun yardımları durdurulmuştur. Mahkemeye başvuran çift ise 1992 yılından bu yana sosyal yardım almakta olup, 1990 yılından bu yana Türkiye'de bir arazi sahibi oldukları gerekçesiyle bunların yardımları kesilmiş ve 40.000 Avro tutarında bir meblağı geri ödemeleri istenmiştir.

Mahkemenin verdiğı karara göre sadece Türkiye'den bu bilgilerin istenmesi ayrımcılık olarak kabul edilmiştir. Dolayısıyla kesilen yardımlar tekrar ödenmeye başlanacaktır.

Kendi Nam ve Hesabına Çalışan Çocuklu Kadınlara Tazminat

Çalışma ve Bakım Yasası'nda (WAZO) yapılan değişiklik gereği, kendi nam ve hesabına çalışan kadınlara yönelik analık ve doğum yardımı uygulaması 2005 Mayıs ayı itibari ile sona ermiş, Haziran 2008'de ise Analık ve Doğum Yardımları Yasası (ZEZ) sayesinde kendi nam ve hesabına çalışan kadınlar bakımından asgari 16 haftalık doğum izni hakkı tekrardan tanınmıştır.

İki yasa değişikliği arasındaki dönemde doğum yapan kadınlardan bir bölümü bu durumu haksız bularak mahkemeye taşımış ve BM Sözleşmeleri çerçevesinde yardım hak ettikleri iddiasıyla başvuruda bulunmuşlardır. Aradan geçen süre zarfında farklı düzeylerdeki mahkemelerce konuya ilişkin çelişkili kararlar verilmiş, nihayetinde Yargıtay bu durumdaki kadınların bir tazminatı hak ettiklerine hükmetmiştir. Bunun üzerine Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı söz konusu tazminatın ödenebilmesi için bir düzenleme yapmıştır. Buna göre, 7 Mayıs 2005 ile 4 Haziran 2008 tarihleri arasında doğum yapan kendi hesabına çalışanlar, serbest meslek sahipleri ve ev hanımlarına tazminat hakkı tanınmıştır. Söz konusu tazminat, bu durumda olan kadınların UWV'ye (Hollanda İşçi Sigortaları Kurumu) yapacakları başvuru

ile dağıtılacak olup, ödenecek tazminat tutarı 2017 yılında doğum yapan kadınlara ödenen ortalama doğum yardımı miktarı olan 5.600 Avro (ortalama) olarak belirlenmiştir.

Türkiye’de İkamet Eden ve Hollanda’dan Yaşlılık Aylığı Alan Kişilere Verilen KOB Yardımı Hakkında Yargıtay Kararı

1 Ocak 2015 tarihinde yürürlüğe giren kanuni değişiklik ile Türkiye’de ikamet eden ve Hollanda’dan yaşlılık aylığını (AOW) Hollanda’da yeterli ikamet süreleri olmaması sebebiyle kesintili alan kişilere, Satın Alma Gücü Telafisi (KOB Telafisi) Yönetmeliği çerçevesinde ödenen yardımların kesilerek, Hollanda’da sigorta süresine bağlı olarak belirlenen AOW Gelir Desteği ödenmeye başlanmıştı. Söz konusu değişiklikle (vatandaşlarımızın, özellikle birinci nesil mensuplarının Hollanda’da ikamet sürelerinin az olması sebebiyle) yardım miktarları önemli oranlarda kesintiye uğramış, vatandaşlarımız Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB) aleyhine dava açmıştı. Aradan geçen süre zarfında mahkemelerin vermiş olduğu olumsuz kararlar temyiz süreçlerine taşınmış ve son olarak Hollanda Yargıtayı, Amsterdam Mahkemesi’nin 10 Kasım 2016 tarihli ve 16/1455 esas sayılı kararını değerlendirmeye almıştı.

Yargıtay 3 Kasım 2017 tarihinde ise yapılan itirazların gerekçesiz olduğuna ve bu konudaki daha önceki (olumsuz) kararların Avrupa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’nin (ASGS) 11 inci maddesiyle, 19 Eylül 1980 tarihli ve 3/80 sayılı Türkiye Avrupa Topluluğu Ortaklık Konseyi Kararı’nın 6 ncı maddesiyle ve ASGS’nin Birinci Protokolünün 1 inci maddesiyle çelişmediğine hükmetmiştir.

Tilburg Belediyesi’nin Ayrımcılık Yaptığına Karar Verildi

Sosyal yardım süreçlerinde yapılan sahteciliklerin araştırılması sürecinde Tilburg Belediyesi’nin ayrımcılık yaptığına hükmedilmiştir. Sosyal yardım alan kişilerin yurtdışındaki malvarlıklarına yönelik araştırmaların yalnızca Türk vatandaşlığına sahip mukimleri kapsamaması sebebiyle adı geçen belediyenin ayrımcılığın yasaklanması hakkındaki yasal mevzuata aykırı faaliyet gösterdiğine karar verilmiştir.

Tilburg Belediyesi, sosyal yardım alan Türklerin, Türkiye’deki gayrimenkullerinin araştırılması için uzman bir kurumla anlaşmış olup Türkiye’de yapılan araştırma masrafları

hakkında bilgi vermemiştir. Bu araştırmalar sonucunda sahtecilik yaptığı ortaya çıkanlar almış oldukları yardımları geri demekteydi.

Tilburg Belediyesi tarafından sahtecilik yaptığı iddia edilen kişilerden bazıları ayrımcılık yapıldığı iddiasıyla mahkemeye başvurmuş ve belediyenin toplamda 85.000 ila 145.000 Avro tutarında bir meblağın geri ödenmesini istediği ifade edilmiştir. İlgili mahkeme söz konusu araştırmalardan elde edilen bilgilerin kullanılamayacağına hükmetmiştir. Bundan sonraki süreçte Tilburg Belediyesi'nin sosyal yardımların kesilmesi ve geri ödenmesine ilişkin kararlarına yapılan itirazları yeniden değerlendirmesi ve yeni bir karar alması gerekecektir.

11. İNGİLTERE

11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

11.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2011 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	27.573.376	3.629.827	50.130
Kadın	28.502.536	3.875.183	40.985
Toplam	56.075.912	7.505.010	91.115

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

Birleşik Krallık'ta nüfus sayımı her 10 yılda bir yapılmakta olup, en son sayım 2011 yılı Mart ayında gerçekleştirilmiştir. Nüfus sayımı sonuçları, Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İngiltere ve Galler'in nüfusu toplam 56.075.912 olarak açıklanmıştır.

İskoçya için ayrı bir nüfus sayımı yapılmakta olup, açıklanan verilere göre nüfus 5.295.000'dir. Kuzey İrlanda'nın nüfusu ise 1.810.863 milyondur. Birleşik Krallık'ın toplam nüfusu 2011 yılı itibarıyla 63.181.775'tir.

Vatandaşlarımızın Sayısı

2011 nüfus sayımı sonuçlarına göre, İngiltere ve Galler'de yaşayan Türkiye doğumluların sayısı 91.115'tir. Birleşik Krallıkta yaşayan Türkiye doğumluların 89.484'ü İngiltere'de, 1.631'i Galler'de yaşamaktadır. Bu sayı Birleşik Krallığı oluşturan diğer ülkelerden İskoçya'da 2.424, Kuzey İrlanda'da ise 377'dir. Bu rakamlar Birleşik Krallıkta yaşayan tüm vatandaşlarımızın sayısını değil, Türkiye doğumlu vatandaşlarımızın sayısını yansıtmaktadır.

İngiltere'de yaşayan Türk nüfusunun resmi rakamlarda belirtilenden çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. İngiliz Parlamentosu İçişleri Komitesi'nin Temmuz 2012'de yayımladığı 'Türkiye'nin Avrupa Birliğine Katılmasının Adalet ve İçişleri Alanına Yansımaları' başlıklı raporda, İngiliz İçişleri Bakanlığı'nın İngiltere'deki Türk varlığına

ilişkin tahminine yer verilmektedir. Buna göre İngiltere’de 150.000’i Türk vatandaşı, 300.000’i KKTC vatandaşı ve geri kalan kısmı da Bulgar ve Romen vatandaşlığına sahip Türkler olmak üzere toplam 500.000 kadar Türk kökenli kişinin yaşadığı tahmin edilmektedir.

2017 yılı sonu itibarıyla Londra Başkonsolosluğuna kayıtlı 209.953 vatandaşımız bulunmaktadır. Söz konusu sayısal veri, kayıtlı tüm vatandaşlarımızın halen İngiltere’de ikamet ettiği anlamına gelmese de, İngiltere’deki nüfusumuzun resmi verilerin oldukça üzerinde olduğunu göstermektedir.

11.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	270	331	601
5-7	232	287	519
8-9	247	278	525
10-14	1.445	1.474	2.919
15	314	375	689
16-17	725	829	1.554
18-19	805	892	1.697
20-24	3.581	3.913	7.494
25-29	5.578	6.504	12.082
30-34	6.744	8.840	15.584
35-39	6.247	7.644	13.891
40-44	4.843	5.860	10.703
45-49	3.837	4.868	8.705
50-54	2.114	2.937	5.051
55-59	1.437	2.043	3.480
60-64	983	1.267	2.250
65-69	592	891	1.483
70-74	361	420	781
75-79	215	254	469
80-84	186	126	312
85 ve üstü	229	97	326

Toplam	40.985	50.130	91.115
---------------	---------------	---------------	---------------

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

11.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Erkek	Kadın	Toplam	(%)
North East	784	270	1.054	1,1
North West	2.353	1.050	3.403	3,7
Yorkshire and the Humber	2.146	1.033	3.179	3,4
East Midlands	1.898	1.025	2.923	3,2
West Midlands	1.448	861	2.309	2,5
East	3.467	2.441	5.908	6,4
Londra	30.313	29.283	59.596	65,4
South East	4.489	3.327	7.816	8,5
South West	2.098	1.198	3.296	3,6
Wales (Galler)	1.134	497	1.631	1,7
Toplam	50.130	40.985	91.115	-

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

Vatandaşlarımızın yaklaşık %65,4'ü Londra'da bulunmakta, bunu % 8,5 ile South East (Güney Doğu) ve %6,4 ile East (Doğu) bölgeleri izlemekte, en az nüfusumuz ise North East (Kuzey Doğu) bölgesinde bulunmaktadır. Londra'da vatandaşlarımızın yoğunlaştığı ilk beş belediye sırasıyla Enfield (13.968), Haringey (10.096), Hackney (8.982), Islington (3.777) ve Waltham Forest (3.279)'dir.

11.1.4. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2011 yılı itibarıyla

Ülke	Erkek	Kadın	Toplam	Oran
Hindistan	352.524	341.624	694.148	% 1,2
Polonya	286.440	292.681	579.121	% 1,0
Pakistan	251.065	231.072	482.137	% 0,9
İrlanda Cumhuriyeti	183.772	223.585	407.357	% 0,7
Almanya	117.383	156.181	273.564	% 0,5

Bangladeş	111.314	100.186	211.500	% 0,4
Nijerya	98.135	93.048	191.183	% 0,3
Güney Afrika	92.908	98.115	191.023	% 0,3
ABD	82.742	94.443	177.185	% 0,3
Jamaika	71.483	88.612	160.095	% 0,3
Türkiye	50.130	40.985	91.115	% 0,2

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır)

2001 yılı sayımı ile kıyaslandığında İngiltere ve Galler'de nüfusun %7 oranında (3,7 milyon) arttığı, bu artışın %55'inin (2,1 milyon) ise göçten kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. Etnisite açısından bakıldığında nüfusun çoğunluğunun beyazlardan (%86 – 48,2 milyon) oluştuğu, beyazların çoğunluğunu ise Beyaz İngilizlerin (genel nüfusun %80'i – 45,1 milyon) teşkil ettiği görülmektedir.

2011 nüfus sayımına göre İngiltere ve Galler'de ikamet edenlerin %13'ünün (yaklaşık 7,5 milyon kişi) Birleşik Krallık dışında doğduğu anlaşılmıştır. Bu oran 2001 nüfus sayımında %9 (4,6 milyon) idi. Birleşik Krallık dışında doğanların geldikleri ilk on ülke arasında Hindistan, Polonya ve Pakistan ilk üç sırada yer almaktadır. 2004 yılında AB'ye katılımından sonra Polonya'dan Birleşik Krallığa gelenlerin sayısı 9 kat artarak bu ülkeyi ilk on ülke arasında ikinci sıraya yükseltmiştir. Londra etnik çeşitliliğin en yüksek olduğu bölge olarak öne çıkmaktadır. Londra'da Beyaz İngilizlerin oranının %45'te kaldığı, Londra nüfusunun %55'ini yabancıların oluşturduğu ortaya çıkmıştır.

11.1.5. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibarıyla Sayısı

Yıl	2012	2014	2015	2016	2017
Sayı	4.184	1.843	1.606	2.254	3.750

11.1.6. İngiltere'ye Gelen ve Ayrılan Türk Sayısı

Yolculardan İngiltere'ye giriş vizesi verilen vatandaşlarımızın kategorilere göre sayısı

Yıl	Toplam	İş	Öğrenim	Aile	Diğer
2013	219.000	1.670	13.600	630	203.000

2014	218.000	1.550	9.950	520	206.000
2015	226.000	1.720	7.570	420	216.000
2016	255.000	1.540	9.680	340	243.000
2017	307.000	1.390	11.900	280	294.000

Diğerleri

Yıl	Toplam	Ziyaretçi	Ticari	Transit	Geçici Ayrılık Sonrası Dönen	Diğer Giriş İzni	Sığınmacı
2013	203.000	85.100	52.900	1.750	61.300	2.480	10
2014	206.000	90.600	52.100	2.490	58.400	2.460	15
2015	216.000	95.000	51.800	1.970	64.600	2.830	20
2016	243.000	115.000	48.900	1.940	73.300	3.640	5
2017	294.000	137.000	51.600	2.180	98.300	4.030	15

Vatandaşlarımızın Vize Başvuru Sayı ve Durumları

ÇEYREK DÖNEM	BAŞVURU	ÇÖZÜMLENEN	VERİLEN	REDDEDİLEN	GERİ ÇEKİLEN
2014 Ç1	23.651	24.934	22.974	1.894	65
2014 Ç2	35.363	34.333	32.253	1.995	83
2014 Ç3	26.072	27.071	24.934	2.040	95
2014 Ç4	22.195	22.621	20.166	2.398	46
2015 Ç1	24.713	25.200	22.879	2.282	39
2015 Ç2	37.811	35.670	33.674	1.942	52
2015 Ç3	25.052	26.859	24.736	2.052	71
2015 Ç4	24.293	24.776	21.862	2.859	55
2016 Ç1	24.007	23.573	21.379	2.160	34
2016 Ç2	41.661	38.731	35.930	2.700	101
2016 Ç3	25.019	26.914	24.524	2.335	55
2016 Ç4	28.876	28.718	25.484	3.170	64
2017 Ç1	27.378	26.287	23.549	2.674	64

2017 Ç2	41.726	39.830	36.769	2.954	107
2017 Ç3	28.641	30.924	28.246	2.517	161
2017 Ç4	30.530	29.636	26.717	2.822	96

İngiltere'den Sınır Dışı Edilen ve Gönüllü Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Sayı
2014	527
2015	652
2016	719
2017	565

11.1.7. İngiltere Vatandaşlığına Geçen Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılara Sayısal Mukayesesi

2017 yılı itibarıyla

Önceki Uyruk	2015	2016	2017
Hindistan	18.398	24.616	16.600
Pakistan	13.088	16.740	10.390
Nijerya	8.054	9.811	6.945
Güney Afrika	4.772	5.064	3.103
Bangladeş	3.612	4.648	3.084
Polonya	3.777	4.437	7.119
Zimbabve	3.385	4.412	2.851
Filipinler	2.975	4.257	2.807
ABD	2.963	4.029	3.183
Gana	2.980	3.562	2.593
Sri Lanka	2.289	3.432	2.467
Nepal	2.363	3.272	1.803
Çin	2.527	2.881	2.044
Somali	2.214	2.652	2.081
Avustralya	2.186	2.624	1.833
Jamaika	1.778	2.313	1.652

Türkiye	1.606	2.254	1.594
İran	1.519	2.097	1.797

11.1.8. Doğan ve Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
1655	174	316

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu 2017 kayıtları.

11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

11.2.1. Sayısal Veriler

11.2.1.1. Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

2011 yılı itibarıyla

Ekonomik Aktivite	İngiltere’de doğanlar		İngiltere dışında doğanlar	
	Sayı (Bin)	Oran (%)	Sayı (Bin)	Oran (%)
Aktif - Toplam	23.170	60,0	4.236	61,3
Çalışan	21.690	56,2	3.914	56,6
İşsiz	1.480	3,8	322	4,7
Aktif Olmayan-Toplam	12.457	32,3	1.824	26,4
Emekli	8.845	22,9	869	12,6
Diğer	3.612	9,4	955	13,8
Toplam Öğrenci	2.959	7,7	850	12,3
Toplam	38.586	100	6.910	100

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler’i kapsamaktadır).

11.2.1.2. Vatandaşlarımız Arasında Ekonomik Aktivite Durumu

2011 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomik bakımdan faal olanlar	35.379	15.399	50.778

İstihdam - Toplam	32.139	12.977	45.116
İşçi-toplam	21.295	10.019	31.314
İşçi-kısmi zamanlı	10.097	4.791	14.888
İşçi-tam zamanlı	11.198	5.228	16.426
Kendi namına çalışan-toplam	9.916	2.219	12.135
Kendi namına çalışan- kısmi zamanlı	3.024	1.159	4.183
Kendi namına çalışan- tam zamanlı	6.892	1.060	7.952
Çalışmakta olan tam zamanlı öğrenciler	928	739	1.667
İşsiz-toplam	3.240	2.422	5.662
İşsiz (Tam zamanlı öğrenciler hariç)	2.910	2.043	4.953
Tam zamanlı öğrenciler	330	379	709
Ekonomik bakımdan faal olmayanlar	12.006	23.078	35.084
Emekli	1.840	1.824	3.664
Öğrenci (Tam zamanlı öğrenciler dahil)	3.337	3.962	7.299
Ev/aile bakan	1.108	9.468	10.576
Devamlı hasta ve iş göremez	2.791	3.150	5.941
Diğer	2.930	4.674	7.604

11.2.1.3.İstihdam Oranları

İngiltere dışında doğan diğer ülke vatandaşları ile Türkiye doğumluların ekonomik faaliyet durumlarına ilişkin istatistikler aşağıda verilmektedir:

2011 yılı itibarıyla

	Hindistan	Polonya	Pakistan	İrlanda	Almanya	Türkiye
Ekonomik bakımdan faal olanlar	409.263	433.154	231.861	186.250	172.372	50.778
İstihdam Toplam	378.583	413.185	203.045	176.017	161.305	45.116
İşçi Toplam	299.728	337.709	130.409	140.605	133.673	31.314
<i>İşçi-kısmi zamanlı</i>	<i>72.877</i>	<i>53.015</i>	<i>51.204</i>	<i>36.403</i>	<i>29.564</i>	<i>14.888</i>
<i>İşçi-tam zamanlı</i>	<i>226.851</i>	<i>284.694</i>	<i>79.205</i>	<i>104.202</i>	<i>104.109</i>	<i>16.426</i>
Kendi namına çalışan	58.190	63.516	61.074	32.337	20.758	12.135

Toplam						
<i>Kendi namına çalışan-kısmi zamanlı</i>	16.455	22.125	26.664	8.381	6.912	4.183
<i>Kendi namına çalışan- tam zamanlı</i>	41.735	41.391	34.410	23.956	13.846	7.952
Çalışmakta olan tam zamanlı öğrenciler	20.665	11.960	11.562	3.075	6.874	1.667
İşsiz-toplam	30.680	19.969	28.816	10.233	11.067	5.662
İşsiz (Tam Zamanlı Öğrenciler Hariç)	23.335	17.402	23.585	9.451	9.172	4.953
Tam zamanlı öğrenciler	7.345	2.567	5.231	782	1.895	709
Ekonomik bakımdan faal olmayanlar	247.599	79.662	222.862	212.050	75.699	35.084
Emekli	128.647	20.166	44.799	166.878	35.288	3.664
Öğrenci (tam zamanlı öğrenciler dahil)	29.934	19.977	25.519	7.546	18.597	7.299
Ev/aile bakan	43.364	24.017	87.196	9.927	10.211	10.576
Devamlı hasta ve iş göremez	21.383	3.731	27.803	18.272	7.269	5.941
Diğerleri	24.271	11.771	37.545	9.427	4.334	7.604

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.1.4.Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
16 - 17	113	87	200
18 - 19	298	228	526
20 - 21	636	401	1.037
22 - 24	1.720	1.033	2.753
25 - 29	5.376	2.564	7.940
30 - 34	7.796	3.216	11.012

35 - 39	6.658	2.767	9.425
40 - 44	4.960	2.161	7.121
45 - 49	3.802	1.529	5.331
50 - 54	2.032	771	2.803
55 - 59	1.184	375	1.559
60 - 64	497	162	659
65 - 69	200	49	249
70 - 74	52	14	66
75 ve üstü	55	42	97
16 yaşından büyük vatandaşlarımız	35.379	15.399	50.778

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.1.5. Çalışan Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Sayı
North East	613
North West	2.047
Yorkshire and the Humber	1.822
East Midlands	1.550
West Midlands	1.275
East	3.614
Londra	26.452
South East	4.765
South West	1.975
Wales (Galler)	1.003
Toplam	45.116

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.1.6. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2011 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Bağımsız Çalışan-Toplam	9.916	2.219	12.135
Bağımsız çalışan-kısmi zamanlı	3.024	1.159	4.183
Bağımsız çalışan-tam zamanlı	6.892	1.060	7.952

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

Çalışan vatandaşlarımızın toplamının 45.116 olduğu dikkate alındığında, bağımsız çalışan vatandaşlarımızın oranının tüm çalışanların % 26,8'ine tekabül ettiği, bir başka ifadeyle her 4 vatandaşımızdan 1'inin kendi nam ve hesabına çalıştığı görülmektedir.

1970'li ve 1980'li yıllarda İngiltere'de ağırlıklı olarak tekstil endüstrisinde çalışmakta olan vatandaşlarımızın, diğer Batı ülkelerinde olduğu gibi İngiltere'de de tekstil endüstrisinin çökmesiyle birlikte kendi namına çalışmaya yönelerek restoran, kebab dükkânı, kahvehane, süpermarket, taksi işletmesi gibi işyerleri işlettikleri, bunun yanı sıra Kuzey Londra'da Türkler tarafından işletilen hazır giyim, oto tamirhanesi, nalburiye ve kuyumcu gibi işyerleri de bulunduğu gözlemlenmektedir.

11.2.1.7. Genel, Yabancı ve Türk Nüfusun İşsizlik Sayıları

2011 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Ülke Geneli	724.194	1.078.426	1.802.620
Yabancı	156.023	166.142	322.165
Türk	2.910	2.043	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

İngiltere'deki işsiz sayısı 2016 yılı son çeyrekte 52.000 kişi azalarak son on yılı aşan süredeki en düşük değer olan 1,6 milyon seviyesine, %5,1 olan işsizlik oranı ise %4,8'e gerilemiştir. Ulusal İstatistik Ofisi uyarınca bu oran son 11 yılın en düşük seviyesidir.

2011 nüfus sayımı verileri dikkate alındığında İngiltere’de yaşayan vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranının %9,7 olduğu görülmektedir. Erkekler arasında işsizlik oranı %5,7 (2.910 kişi), kadınlar arasındaki oran ise %4’tür (2.043 kişi).

11.2.1.8.İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
16 - 17	7	8	15
18 - 19	47	30	77
20 - 21	91	71	162
22 - 24	244	175	419
25 - 29	487	324	811
30 - 34	564	379	943
35 - 39	460	360	820
40 - 44	333	295	628
45 - 49	328	241	569
50 - 54	169	110	279
55 - 59	121	41	162
60 - 64	48	7	55
65 - 69	6	0	6
70 - 74	1	0	1
75 ve üstü	4	2	6
Toplam	2.910	2.043	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler’i kapsamaktadır).

11.2.1.9.İşsiz Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Bölge	Sayı
North East	89
North West	209
Yorkshire and the Humber	218
East Midlands	191
West Midlands	135
East	300
Londra	3.249

South East	345
South West	141
Wales (Galler)	76
Toplam	4.953

Kaynak: 2011 Genel Nüfus Sayımı Sonuçları (İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır).

11.2.1.10. Asgari ve Ortalama Ücretler

2017 yılı son çeyrek itibarıyla, tam zamanlı çalışan yetişkinler için ortalama haftalık brüt ücretler 506 Sterlin olarak kaydedilmiştir. Bu rakamlar, tam zamanlı çalışan yetişkin erkekler için 550 Sterlin, kadınlar için 442 Sterlin olarak gerçekleşmiştir.

Saatlik Asgari Ücretler (Sterlin)

01.04.2017 tarihi itibarıyla

	25 ve üzeri	21-24 Yaş	18-20 Yaş	18 Yaş Altı
2017	7,50	7,05	5,60	4,05

11.3. SOSYAL GÜVENLİK

11.3.1. Sayısal Veriler

11.3.1.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

İngiltere’de işçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre ayrılmayıp, doğrudan Ulusal Sigorta Fonu’nda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için fona tek bir katkı payı ödemektedir. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa, genel bütçeden transferler yapılmaktadır. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Ulusal Sigorta Fonu, İngiltere Bankasında olup, Parlamento müdahalesinin dışındadır. Daha önce Vergi Kurumu (Inland Revenue) tarafından yönetilen Fon, 1999 yılı Nisan ayından bu yana Hazine ve Gümrük İdaresi (HM Revenue and Customs) tarafından idare edilmektedir. Fon, esas olarak sosyal sigorta primleri ve yatırım gelirleri tarafından finanse edilmekte ve dağıtım yöntemine (pay-as-you-go) göre işletilmektedir. Sosyal sigorta prim oranları, primli ödenekleri finanse ederek sistemi sürdürebilecek oranlarda yıllık olarak belirlenmektedir. Fonun borçlanma yetkisi bulunmadığı için denk olması çok önemlidir. Fonun herhangi bir zamanda fazla vermesi halinde bu para yatırım için Ulusal Borç Komisyonerlerine (National Debt Commissioners) aktarılmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masrafların tamamı, her yıl Ulusal Sigorta Fonundan karşılanmaktadır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2017 itibarıyla haftada 155 Sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerinin ise, yine Nisan 2017 itibarıyla, çalıştırdıkları işçilerin 155 Sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların isteğe bağlı prim ödemelerine (haftalık 13,90 Sterlin) imkân veren bir sistem mevcut olup, hastalar ve işsizler için prim kredileri verilmekte, bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilmektedir.

11.3.1.2.İşverene Bağlı Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2017 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 113	Prim kesintisi yok
113-157	Prim kesintisi yok ancak ödenek hakkı var
157,01-866	Kazancın %12'si
> 866 (Üst kazanç limiti)	Tüm kazançların %2'si

Bir işverene bağlı çalışanların haftada 112 sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte, haftada 112-155 Sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılmaktadır.

11.3.1.3.İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri

Nisan 2017 tarihi itibarıyla

Haftalık Kazanç (Sterlin)	Kazançların Yüzdesi (%)
< 157	Prim kesintisi yok
157,01-866	%13,8
> 866	%13,8

Kendi namına çalışanlar yıllık kazançlarının 5.965 Sterlinden fazla olması halinde, haftada 2,80 Sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı ödemektedir. Buna ilaveten, yıllık kârları 8.164 sterlin ile 45.000 sterlin arasında olan kişiler %9 oranında, kazançla bağlı bir prim ile 45.000 sterlinin üzerindeki her türlü kârları için ilave %2 primi ödemek zorundadır.

11.3.1.4.İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı, 18-65 yaş arası aktif olarak iş arayan kişilere ödenmektedir. İngiltere'de prime veya gelire bağlı olmak üzere iki tür işsizlik ödeneği vardır. Her iki tür ödeneğe hak kazanabilmek için genel şartlar, kişinin 18 yaşının üzerinde, emeklilik yaşının (65) altında olması, aktif olarak iş arıyor olması veya ortalama olarak haftada 16 saatten az çalışıyor olması, tam zamanlı olarak eğitim almıyor olmasıdır. 16-17 yaşında olanlara belli şartlarla kısa dönemli yardım sağlanabilmektedir.

Prime dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmek için son iki yıl içinde yeterli prim ödenmiş olması gerekmekte olup, bu yardım en fazla 182 gün ödenebilmektedir. 182 günden sonra kişi gelire dayalı işsizlik ödeneğine hak kazanabilmektedir.

İkinci tür olan gelire dayalı işsizlik ödeneği ise yeterli prim ödememiş, haftada 24 saatten az çalışan ve 16.000 Sterlinden fazla birikimi olmayan düşük gelirli kişilere verilebilmektedir. 2016 yılı itibarıyla ödenek miktarları aşağıda verilmektedir.

2017 yılı itibarıyla

Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Yaş	Haftalık Miktar (Sterlin)
16 - 24	57.90 (üst sınır)
25 ve üzeri	73.10 (üst sınır)

11.3.1.5.Sosyal Güvenlik Ödenek ve Yardımları

Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği	
Durum	Haftalık Miktar (Sterlin)
Bekâr (< 25 yaş)	57.90 (üst sınır)
Bekâr (≥ 25 yaş)	73.10 (üst sınır)
Çiftler (≥ 18 yaş)	114.85 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (≥ 18 yaş)	73.10 (üst sınır)
Yalnız yaşayan anne/baba (< 18 yaş altı)	57.90 (üst sınır)

2017 yılı itibarıyla

Ödenek Türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami
İşsizlik Yardımı (Jobseekers' Allowance)	57.90-114.85
İşgöremezlik Ödenekleri (Incapacity Benefits):	
- İstihdam ve Destek Ödeneği (Employment And Support Allowance):	57.90-114.85
- İşgöremezlik Ödeneği (Incapacity Benefit):	79.45-106.40
- İleri Derecede Maluliyet Ödeneği (Severe Disablement Allowance):	75.40

Allowance):	
Maluliyet Yaşam Yardımı (Disability Living Allowance)	22.00 – 83.10
Genel Yardım Ödeneği (Universal Credit – Monthly)	251.77 – 1.108,04
Kişisel Bağımsız Yaşam Ödemesi (Personal Independence Payment)	22-141.10
İş Kazası Maluliyet Ödeneği (Industrial Injuries Disablement Benefit)	33.94 – 169.70
Bakım Yardımı (Attendance Allowance)	55.65 – 83.10
Bakıcı Yardımı (Carer's Allowance)	62.70
Gelir Destek Ödeneği (Income Support)	57.90-114.85
Kira Yardımı (Housing Benefit)	57.90-114.85
Kamu Temel Emeklilik Aylığı (State Basic Pension)– Tam Maaş – Haftalık	159.55
Pension Credit (Emeklilik Kredisi)	159.55
Dul Yardımları (Kadın Eş İçin) (Widow's Benefits)	
Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance)	113.70
Dul Aylığı (Widow's Pension)	113.70
Ölüm Yardımları (Kadın/Erkek Eş İçin) (Bereavement Benefits)	
Dulluk Ödeneği - <i>Tek Seferde Ödenir</i> -(Bereavement Payment)	2.000
Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance)	113.70
Dulluk Aylığı (Bereavement Allowance)	113.70
Analık Yardımı (Maternity Allowance)	140.98
Yasal Analık Ödeneği (Statutory Maternity Pay)	140.98
Yasal Babalık Ödeneği (Statutory Paternity Pay)	140.98
Yasal Evlat Edinme Ödeneği (Statutory Adoption Pay)	140.98
Yasal Hastalık Ödeneği (Statutory Sickness Pay)	89.35

Kaynak: İngiltere Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı 2017 istatistikleri.

Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlananların toplamını vermek mümkün değildir.

- İngiltere’de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin medeni durumu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilmektedir.

11.3.1.6.Çocuk Yardımı

Haftalık		
	Nisan 2016’dan itibaren (Sterlin)	Nisan 2017’den itibaren (Sterlin)
En büyük/Tek çocuk	20.70	20.70
Diğer çocuklar	13.70	13.70

Çocuk yardımı, en büyük çocuk için haftalık 20.70 Sterlin, sonraki her bir çocuk için 13.70 Sterlidir. Çocuk Vergi Kredisi (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardımdır. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya özürlü çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2018-2019 vergi yılı için) yıllık 545-3.275 Sterlin arasında değişen ödenekten yararlanabilmektedirler.

11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

11.4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

2011 nüfus sayımına göre, İngiltere’de Türkiye doğumlu nüfus içinde öğrencilerin sayısı 7.299’dur. Ancak Londra Eğitim Müşavirliği’nin tahminlerine göre İngiltere’de yaşayan zorunlu öğretim çağındaki (5-16 yaş) Türk öğrenci sayısı (Kıbrıslı Türkler dahil) 30.000’den fazladır. Okula devam eden Türk çocuklarının sayısı ve devam ettikleri okullara göre dağılımı itibarıyla istatistiki bilgiler bulunmamaktadır.

İngiliz okullarında verilen Türkçe dersleri iki grupta ele alınabilir: İlkokullarda “after-school club” adı verilen normal okul saatleri dışında talep eden öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri verilmektedir. Orta dereceli okullarda ise çocukların ve okulun başarısını ölçmek üzere kullanılan GCSE sınavlarına hazırlık mahiyetinde Modern Yabancı Diller kategorisi altında ve müfredat içerisinde Türkçe dersi verilmektedir.

11.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

11.5.1. Kaydedilen Mevzuat Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Brexit Referandumu Sonrası Net Göç Miktarında Azalma

2017 yılında yayımlanan verilere göre, Brexit Referandumundan sonra geçen bir yıllık sürede, Birleşik Krallık’taki net göç miktarı 100.000’den fazla azalarak 230.000’e gerilemiştir.

Ulusal İstatistik Ofisi (ONS) tarafından yayımlanan veriler, söz konusu bir yıl içinde ülkeye 572.000 kişinin göç ettiğini ve ülkeden 342.000 kişinin ayrıldığını göstermektedir.

11.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2017 yılı sonu itibarıyla İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk dernek sayısı İngiltere Başkonsoloslugu kayıtlarına göre 71’e ulaşmıştır. Bunların 16’sı 2002 yılında oluşturulan “İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu” nun üyesidir. Bir üst kuruluş, bir dini amaçlı dernek ve iki taraftar derneği dışında kalanlar sosyal ve kültürel amaçlı oluşumlardır.

12. İSVEÇ

12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

12.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Aralık 2017 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı*	İsveç'te Yaşayan Türkiye Doğumlu Kişiler	Yalnızca Türk Vatandaşı Olanlar
Erkek	5.082.662	940.646	26.518	6.701
Kadın	5.037.580	936.404	21.781	4.371
Toplam	10.120.242	1.877.050	48.299	11.072

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>.

*İsveç'te yaşayan yabancı ülke doğumluların sayısı olup; çifte vatandaş olanlar hariç yabancı ülke vatandaşı erkek sayısı 487.950, kadın sayısı 409.386, yabancı ülke vatandaşı nüfus 897.336'dır.

İsveç makamlarının çifte vatandaşlarımızı sadece İsveç vatandaşı olarak değerlendirmesi nedeniyle İsveç'te yaşayan vatandaşlarımızın sayılarının tam olarak tespit edilmesi mümkün olmamaktadır. İkinci ve üçüncü nesil vatandaşlarımızın büyük bir bölümünün İsveç doğumlu olmaları ve anne ve/veya babalarının İsveç vatandaşı olması nedeniyle, bu vatandaşlarımız otomatik olarak İsveç vatandaşlığını kazanmaktadır. Bu çerçevede, toplam vatandaş sayısının 100.000'in üzerinde olduğu düşünülmektedir.

12.1.2. Türk Vatandaşlarına İlişkin Sayısal Veriler

Yıl	İsveç Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımızın Toplam Sayısı	Çifte Vatandaş Sayısı*	Türk Vatandaşlarımızın Toplam Sayısı
2017	1.488	-	11.072
2016	1.320	-	11.237
2015	1.182	-	11.663
2014	1.005	-	12.238
2013	1.124	-	12.398

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>.

* Çifte vatandaş olan kişiler İsveç kayıtlarında İsveç vatandaşı olarak görüldüklerinden bu veriye ilişkin bilgiye erişmek mümkün olmamaktadır.

İsveç ile ülkemiz arasında vatandaşlarımızın çoklu vatandaşlığa sahip olmaları konusunda herhangi bir sorun bulunmamaktadır. İsveç Vatandaşlık Kanununda 2001 yılında yapılan bir değişiklikle “tek vatandaşlık” ilkesi terk edilmiştir. Bu çerçevede, İsveç vatandaşlığına geçmek isteyen vatandaşlarımızın izinli olarak vatandaşlığımızdan çıkma zorunluluğu ortadan kalkmıştır. Günümüzde vatandaşlarımızın büyük bir bölümünün, Türk vatandaşlığını da koruyarak İsveç vatandaşlığına sahip oldukları görülmektedir. Türk vatandaşlığından ayrılan kişiler için “Mavi Kart” düzenlenmeye devam olunmakla beraber, çifte vatandaşlık olanağı nedeniyle talep düşük düzeydedir.

12.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aralık 2017 itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	782	728	1.510
16-24	900	648	1.548
25-49	4.281	2.463	6.744
50-64	563	279	842
65 +	175	253	428
Genel Toplam	6.701	4.371	11.072

Kaynak: www.scb.se.

12.1.4. Türkiye Doğumlu Kişilerin Şehirlere Göre Dağılımı

2016 yılı itibarıyla

Şehir	Erkek	Kadın	Toplam
Blekinge	93	51	144
Dalarnas	676	506	1.182
Gotlands	51	19	70
Gävleborgs	629	475	1.104
Hallands	386	259	645
Jämtlands	174	129	303
Jönköpings	438	397	835
Kalmar	169	126	295
Kronobergs	185	125	310
Norrbottnens	126	54	180
Skåne	2.711	2.008	4.719
Stockholms	12.127	10.505	22.632
Södermanlands	400	268	668
Uppsala	991	877	1.868
Värmlands	439	308	747
Västerbottens	134	82	216
Västernorrlands	209	126	335
Västmanlands	766	631	1.397
Västra Götalands	3.584	2.875	6.459
Örebro	811	707	1.518
Östergötlands	759	674	1.433
Toplam	25.858	21.202	47.060

12.1.5. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2017 yılı itibarıyla

Ülke	Sayı
Suriye	132.067
Polonya	53.991
Finlandiya	53.810
Afganistan	37.436
Eritre	36.440
Somali	36.387
Norveç	34.676
Danimarka	33.449
Almanya	29.022
Türkiye	11.072

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>.

12.1.6. İsveç'e Gelen ve İsveç'ten Ayrılan Türk Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
2017	2.036	589
2016	1.115	356
2015	1.228	773
2014	1.216	507
2013	1.326	435

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>.

12.1.7. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	548	110	133

Kaynak: Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi kayıtları.

12.2. ÇALIŞMA HAYATI

12.2.1. Sayısal Veriler

12.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (16 - 64 yaş arası)	2.508.700	2.313.500	4.822.200
Yabancı	487.900	453.200	941.100

Kaynak: <http://www.statistikdatabasen.scb.se>.

12.2.1.2. Çalışan Türkiye Doğumlu Kişilerin Cinsiyeti ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2016 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	104	87	191
20-24	727	376	1.103
25-29	1.529	743	2.272
30-34	2.312	1.195	3.507
35-39	2.526	1.541	4.067
40-44	2.462	1.837	4.299
45-49	1.993	1.528	3.521
50-54	1.960	1.418	3.378
55-59	1.387	737	2.124
60-64	853	337	1.190
65+	278	71	349
Toplam	16.131	9.870	26.001

12.2.1.3. Bağımsız Çalışan Türkiye Doğumlu Kişilerin Cinsiyet, Yaş Grupları ve İşkoluna Göre Dağılımı

2016 yılı itibarıyla

İşkolu	Erkek					Kadın					Genel Top.
	Yaş grubu					Yaş grubu					
	16-25	26-50	51-64	65+	Top.	16-25	26-50	51-64	65+	Top.	
İdare ve destek hizmetleri	0	31	18	*	49	*	8	4	0	12	61
Tarım, orman ve balıkçılık	0	*	0	*	*	0	*	0	0	0	0
İnşaat	*	48	17	*	65	*	3	*	0	3	68
Eğitim kurumları	0	9	*	0	9	0	*	*	0	0	9
Sanat, eğlence ve rekreasyon kurumları	0	11	6	*	17	0	5	0	0	5	22
Mali kurumlar ve sigorta şirketleri	0	5	*	0	5	0	0	*	0	0	5
Otel ve restoranlar	43	1.618	651	33	2.345	14	195	76	3	288	2.633
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet kurumları	*	23	15	0	38	0	23	10	0	33	71
Bilgi ve iletişim şirketleri	0	37	4	3	44	0	9	*	0	9	53
İmalat sanayi	0	29	49	4	82	0	8	4	*	12	94
Diğer hizmet şirketleri	0	101	103	20	224	*	104	26	*	130	354
Profesyonel, bilimsel ve teknik şirketler	0	64	30	8	102	0	20	10	*	30	132
Gayrimenkul şirketleri	0	17	10	8	35	0	*	6	*	6	41
Motorlu araç ve motosiklet tamiri ve ticareti	*	202	126	12	340	*	50	19	3	72	412
Taşıma ve depolama şirketleri	*	181	98	9	288	0	4	*	0	4	292
Toplam	43	2.376	1.127	97	3.643	14	429	155	6	604	4.247

12.2.1.4.Asgari* ve Ortalama Ücretler

2017 yılı itibarıyla

İşkolu	Ortalama Temel Ücret (İsveç Kronu)	Ortalama Aylık Ücret (İsveç Kronu)
Balıkçılık, tarım ve ormancılık	26.400	27.100
İmalat sanayii	33.700	35.400
Madencilik ve taş ocakları	35.600	39.400
Bilim ve teknoloji şirketleri	41.800	42.300
Bilgi ve iletişim şirketleri	43.200	44.000
Ticaret motorlu taşıt ve motosiklet tamir işletmeleri	31.100	33.500
Mali kurumlar ve sigorta şirketleri	47.500	49.700
Emlak şirketleri	36.400	37.100
Su, atık su, atık arıtma tesisi	32.200	33.300
Eğitim kurumları	31.000	31.100
İnşaat	33.500	34.600
Elektrik, gaz ve termik santral	39.400	40.900
Taşımacılık ve depolama	29.500	31.000
Sanat eğlence ve rekreasyon	28.600	31.000
Sağlık ve sosyal işler kurumları	28.900	31.000
Otel ve restoranlar	23.800	25.200
Kamu kurumları ve savunma	35.300	35.800
İdari ve destek hizmetleri	28.100	29.100
Diğer hizmetler	30.600	31.200
Tüm endüstriler	32.300	33.700

Kaynak: www.statistikdatabasen.scb.se.

*Ülkede belirlenmiş genel bir asgari ücret bulunmamakta; asgari ücret düzeyi, sektör veya endüstri düzeyinde yapılan toplu sözleşmeler ile belirlenmektedir.

12.2.1.5.Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

İsveç Ulusal Arabuluculuk Bürosu'nun hazırladığı 2017 yılı raporuna göre, 2017 yılında 497 toplu sözleşme imzalanmıştır.

Rakamlarla İsveç'te 2017 İşgücü Piyasası

Ücret ve istihdamın genel koşullarına ilişkin imzalanan toplu sözleşme sayısı	497
<i>Sözleşmelerin kapsadığı çalışan sayısı</i>	<i>2.3 milyon kişi</i>
Ekonominin tamamı için ortalama ücret (2016)	32.800 SEK
Kadın – Erkek arasında ücret farklılığı oranı (2016)	%12,5
Sendikalaşma oranı (16 – 64 yaş arası tüm sektörlerde - 2016)	%69
Toplu sözleşme kapsamı (16 – 64 yaş arası tüm sektörlerde - 2016)	%90

Kaynak: İsveç Ulusal Arbuluculuk Bürosu 2017 yıllık raporu(<http://www.mi.se>).

12.2.1.6. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

İsveç'te işsizlik sigortası temel işsizlik sigortası ve gelir kaybı sigortasından oluşmaktadır. İşsizlik sigortasının yönetimi işsizlik fonları tarafından gerçekleştirilmektedir.

Gelire dayalı bir ödeme sağlayan ve gelir kaybını telafi etmeyi amaçlayan gönüllü sigorta, işveren katkıları ve üye aidatları ile finanse edilmektedir. Bu sigortadan yararlanmaya hak kazanmak için;

- * En az 12 aydır bir işsizlik fonuna üye olmak,
- * İşsiz kalmadan önceki 12 ay süresince (ayda en az 80 saat olmak üzere) en az 6 ay veya altı ay sürekli olarak (ayda en az 50 saat olmak üzere) en az 480 saat çalışmış olmak gerekir.

Çalışma koşulunu karşılayan ancak üyelik koşulunu karşılamayanlar, düz oranlı bir yardım olan ve işveren tarafından finanse edilen temel işsizlik sigortasından yararlanırlar. Temel işsizlik sigortasından yararlanmak için;

- * işçinin herhangi bir fona üyeliğinin bulunmaması veya
- * işsizlik fonuna üye olmakla birlikte gelire dayalı tazminatı alma koşullarını yerine getiremiyor olmak gerekmektedir.

Her iki sigortadan yararlanmak için gereken genel koşullar ise;

- * işsiz olmak,
- * çalışabilecek durumda olmak,
- * bir işi kabul etme serbestisi olmak,
- * iş arayan olarak istihdam kurumuna kayıtlı olmak,

- * uygun bir işi kabul etmeye istekli olmak,
- * istihdam kurumunun kendisi için kişisel eylem planı hazırlamasına yardımcı olmak,
- * aktif olarak uygun bir iş arıyor olmaktır.

İşsizlik sigortası, görevi suistimal nedeniyle işten çıkarılma veya makul bir neden olmadan işten ayrılma halinde belli bir süre için askıya alınır. Makul bir neden olmaksızın uygun bir işi kabul etmeye razı olmayan veya işi reddetmemekle birlikte, davranışları dolayısıyla kendisine o işin verilemeyeceği anlaşılan kişiye ödenen günlük ödenek ise belli bir süre için azaltılır.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%	Sayı (1000)	%
Genel (16 – 64 yaş arası)	188.6	7,0	158.2	6,4	346.8	6,7
Yabancı ülke doğumlular	90.4	15,6	79.7	15,0	170.1	15,3

Kaynak: www.statistikdatabasen.scb.se.

12.2.1.7. İşsiz Vatandaşlarımızın (Türkiye Doğumlu) Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2016 yılında gelir getiren bir işte istihdam edilmeyen Türkiye doğumlu kişilerin yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

Yaş Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
15-19	500	414	914
20-24	354	558	912
25-29	578	856	1.434
30-34	767	967	1.734
35-39	725	850	1.575
40-44	685	815	1.500
45-49	621	775	1.396
50-54	813	1.038	1.851

55-59	818	1.032	1.850
60-64	892	1.002	1.894
65+	2.101	2.279	4.380
Toplam	8854	10.586	19.440

12.3. SOSYAL GÜVENLİK

12.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İsveç Ulusal Emekli Aylığı Sisteminde 2017 Yılı Sonunda Gerçekleştirilen Reform

1. Halen 61 olan en düşük emeklilik yaşı, 1958 veya daha önce doğanlar için hariç olmak üzere, 2020 yılından itibaren 62, 2023 yılından itibaren ise 63 olacaktır. 2026 yılında ise en düşük emeklilik yaşı 64'e çıkacaktır.
2. Yürürlükte bulunan Çalışma Kanununa göre isteyenler 67 yaşına kadar çalışabilmektedir. Yapılan yasal değişiklikle 2020 yılından itibaren 68; 2023 yılından itibaren ise 69 yaşına kadar çalışabilmek mümkün olacaktır.
3. Halen yürürlükte olan mevzuata göre, ulusal emeklilik sisteminin bir parçası olan ve yaşamları boyunca elde ettikleri gelir emekli aylığı alabilmek için yeterli düzeyde olmayan veya çok düşük geliri olanlara ödenen garanti aylığı ile gelir düzeyleri düşük olanlara ulusal emeklilik sisteminden ödenen bir destek olan barınma desteğini alabilmek için en erken yaş 65'ti. Bu kural 1957 veya daha erken tarihlerde doğanlar için aynı kalmakla birlikte, 2023 yılından itibaren garanti aylığı ve barınma desteği alabilmek için en erken yaş 66 yaş olacaktır. Maluliyet aylığı veya işsizlik sigortası alanlar, yaşlılık aylığı alacakları 66 yaşına kadar aylıklarını almaya devam edeceklerdir.
4. 2026 yılından itibaren garanti aylığı ve barınma desteğini alabilmek için en erken yaş ortalama yaşam beklentisine göre belirlenecektir. Yani yaşam süresi uzar ve ortalama yaşam beklentisi daha yüksek olursa, garanti aylığı ve barınma desteği almak için gereken yaş koşulu yükselecektir.

5. İstisnai bir kural olarak en az 44 yıl çalışmış olan ve garanti aylığı almaya ehil olan kişi bu aylığı 65 yaşından itibaren alabilecektir. Bu istisnanın nasıl uygulanacağına ilişkin yasal hüküm henüz oluşturulmamıştır.

Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı Görev Alanı Çerçevesinde 2017 Yılı Yasa Değişiklikleri

- 85 Yaş ve Üzerindekilere Ücretsiz Ayakta Bakım Hizmeti (1 Ocak 2017)
- 21 Yaşını Doldurana Kadar Gençlere Ücretsiz Diş Bakımı (1 Ocak 2017)
- 21 Yaşını Doldurana Kadar Gençlere Doğum Kontrol Araçları Sağlanması (1 Ocak 2017)
- Sağlık Bakım Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Yönetiminde Yeni Yasa ve Tüzük (1 Nisan 2017)
- Evlerinden uzakta bakılan gençler ve çocuklar için güvenli ve güvenceli sağlık bakımı (15 Nisan 2017)
- Elektronik Sigaraya İlişkin Yeni Yasa ve Tüzük (Temmuz 2017)
- 65 yaşından itibaren genel diş bakımı ödeneğinin artırılması (1Temmuz 2017)
- Oturma izni süreleri uzatılanlara ikamete dayalı sosyal sigorta (1 Ağustos 2017)

12.3.2. Sayısal Veriler

12.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

	2017 itibarıyla (%)	
Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı
Yaşlılık	16 / 2,5*	10,21
Maluliyet		
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)		0,70
İş Kazası/Meslek Hastalığı		0,20
Sağlık		4,35
Aile Sigortası		2,60
İşsizlik (işgücü Piyasası)		2,64
Bakım		

Genel İstihdam Vergisi		10,72
Toplam Prim Oranı		31,42

Kaynak: Social Insurance in Figures.

*Sırasıyla gelire dayalı emeklilik aylığı ve prime dayalı emeklilik sistemine ödenir.

12.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (SEK)	
	Genel	TR doğumlu Aralık 2017****	Genel	TR doğumlu Ocak – Aralık 2017 ****
Yaşlılık Aylığı*	2.203.384	503	320.532.610.000	2.727.318
Geçici ve Sürekli Maluliyet Aylığı	346.492		42.740.000.000	
Dul Aylığı**	273.229	93	11.243.333.000	187.950
Yetim Aylığı**	28.910		867.023.000	
İş Kazası/Meslek Hastalığı	35.140		3.007.000.000	
Hastalık Yardımı	605.697		36.078.000.000	
Hastalık veya Engellilik Halinde Ödenen Diğer Yardımlar (En az bir yardım alanların sayısı)	190.413		45.832.000.000	
Aile Yardımları (En az bir yardım alanların sayısı)	2.233.112		54.161.000.000	
Çocuk Ödeneği	1.420.375		27.287.000.000	
İşsizlik (2016)***	223.453	3 359	12.245.047.647	221 997 819
Toplam				

Kaynak: Social Insurance in Figures 2017.

* <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-alderspension>

[**https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-efterlevandepension](https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik-och-rapporter/statistik/statistik-for-efterlevandepension)

***İsveç İşsizlik Sigortası Kurumu (The Swedish Unemployment Insurance Board (IAF) <http://www.iaf.se>

****Pensionsmyndigheten

12.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Aralık 2016 tarihi itibarıyla

Aylık Türü	Aylık/Ödenek Alanların Sayısı	Aylık/Ödenek Miktarı
Yaşlılık	415	23.075.470
Maluliyet	-	-
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	93	2.028.315
İş Kazası/Meslek Hastalığı	-	-
Sağlık/Hastalık/Analık	-	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-
İşsizlik	3.359*	221.997.819
Bakım	-	-

Kaynak: İsveç İşsizlik Sigortası Kurumu (The Swedish Unemployment Insurance Board (IAF).

İsveç Emekli Aylıkları Kurumu (Pensionsmyndigheten).

* Yukarıdaki istatistik Türkiye doğumlu vatandaşların almakta oldukları işsizlik yardımlarını göstermektedir.

12.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

İsveç’te gelir getiren bir işte çalışan herkes iş kazasına karşı sigortalıdır. İş kazası veya meslek hastalığı gibi hallerde İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu’nun yaptığı ödemeler, gelir kaybını telafi etmeye dönük ödemeler, dış tedavi masrafları, sınır ötesi sağlık bakımı ve rehabilitasyon dahil sağlık bakımı, bazı hallerde hastalık yardımı ve özel destek cihazlarının masraflarıdır. Geride kalanlara ödenen tazminat ve cenaze masrafları ise İsveç Emekli Aylıkları Kurumunca yönetilmektedir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla daha önceki işini yapamaz hale gelenlere rehabilitasyon süreci boyunca tazminat ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla çalışma kapasitesinde sürekli bir kayıp olması halinde, kişi bu kaza ya da hastalıktan dolayı gelirinde meydana gelen kaybı telafi edecek bir

tazminata hak kazanır. Bu tazminat geçici ya da kalıcı olabilmekte ve miktarı bu kazaya uğranmamış olursa elde edilecek kazanç ile kaza sonrası elde edilmekte olan kazanç arasındaki farka göre hesaplanmaktadır. Kural olarak ödenecek tazminat tutarı taban fiyat tutarının 7,5 katını geçemez.

2017 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Genel	111.577	10.373	121.950

Kaynak: file:///C:/Users/ohang/Desktop/arbetsmiljostatistik-arbetskador-2017-rapport-2018-1.pdf

12.3.2.5. Aile Yardımları

İsveç sosyal güvenlik sistemi kapsamında aileler ve bakmakta oldukları çocuklar için mali güvence yaratmak üzere ödenen çeşitli ödenek ve yardımlar bulunmaktadır.

Ebeveyn Yardımı

Doğum veya evlat edinme halinde ebeveynler her iki ebeveyn tarafından paylaşılacak üzere çocuğun doğumundan itibaren 480 günlük ya da 16 aylık ücretli ebeveyn izninden yararlanabilmektedirler. Bu izin ay, hafta, gün, hatta saat olarak bile çocuk 8 yaşına gelene ya da okulun ilk yılını tamamlayana kadar kullanılabilir.

1 Ocak 2016'dan geçerli olmak üzere ebeveynlerden yalnız biri tarafından kullanılıp, diğerine devredilemeyen izin süresi 60 günden 90 güne çıkarılmıştır. Bu kural 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren doğan ve aynı tarihten itibaren evlat edinilen çocukların ailelerine uygulanmaktadır. Amaç izin süresinin babalar tarafından kullanımını artırmak suretiyle kadınların istihdamdan kopmalarının ya da uzun süreli ayrı kalmalarının önlenmesidir.

İlk 390 günlük sürede yapılan ödeme gelire dayalı olarak yapılır ve bu sürede ebeveyn ücretinin yaklaşık %80'ini alır. Çok düşük geliri olan ya da hiç geliri olmayan ebeveynler için günlük 250 İsveç Kronu minimum ödeme tutarı bulunmaktadır. Ödenen minimum tutar için sınır, hastalık yardımı alabilmek için yeterli gelirin %80'i ve 2017 yılı için azami tutar ise günlük 952 İsveç Kronudur.

2017 yılında ebeveyn yardımı kapsamında toplam 30,7 milyar İsveç Kronu ödenmiş olup bunun %67'si kadınlara ve %33'ü erkeklere ödenmiştir. Oransal olarak yardımdan faydalananların %55'i kadın ve %45'i erkektir. Yine yıl içinde ortalama ödenen miktar kadınlar için 496 SEK, erkekler için 645 SEK olarak gerçekleşmiştir.

Çocuk Ödeneği

Çocuk ödeneği, “genel çocuk ödeneği”, “süresi uzatılmış çocuk ödeneği” ve “geniş aile desteğinden” oluşmaktadır. Genel çocuk ödeneği, 16 yaşına kadar (16 yaş dahil) İsveç'te yaşayan çocuklar için ödenmektedir. Çocuğu zorunlu eğitime ya da özel (special) eğitime devam eden ailelere ”süresi uzatılmış çocuk ödeneği ” adıyla 16 yaş sonra da ödenmeye devam edilir. İki ya da daha fazla çocuğu için çocuk ödeneği, süresi uzatılmış çocuk ödeneği, öğrenci ödeneği alan olan ebeveynlere geniş aile desteği ödeneği ödenir. Çocuk ödeneği kapsamında yapılan ödemeler vergiden muafır.

İsveç'te 1 Aralık 2017'de 0 - 16 yaş aralığında yaklaşık 976.000 kız ve 1.037.000 erkek çocuk bulunmaktadır. Yıl içinde çocuk ödeneği kapsamındaki ödemelerden 1.3 milyon ebeveyn yararlanmıştır. Bu kapsamda ödenen miktar ise 27.3 milyar İsveç Kronu'dur.

Hastalık Veya Engeli Bulunan Çocuğu Olan Ebeveynlere Ödenen Çocuk Ödeneği

En az 6 ay süre ile özel bakıma veya gözetime ihtiyaç duyan çocuğu olan anne babalara ödenir. Özel bakım veya gözetim ihtiyacı, çocuğun hastalık veya engelinden kaynaklanmalıdır. 2017 yılı için aylık 9.333 SEK olarak belirlenen ödeneği tam, yarım, çeyrek ya da dört üç oranında ödenebilmektedir.

2017 yılında 60.000 ebeveyne ödenmiş olup, ödeneği alanların %85'i kadın ve %15'i erkektir. Toplam ödenen miktar ise 3.9 milyar SEK'tir.

2017 itibarıyla

Çocuk Sayısı	İsveç'te İkamet Eden Çocuklar İçin Ödenen Aylık Çocuk Parası Miktarı (SEK)	Geniş Aile Desteği Ödeneği (SEK)	Aylık Çocuk Ödeneği ve Geniş Aile Desteği Toplamı (SEK)	2017 Yılında Ödenen Ortalama Yıllık Miktar (SEK)
1	1.050	-	1.050	12.600
2	2.100	150	2.250	27.000
3	3.150	730	3.880	46.560
4	4.200	1.740	5.940	71.280
5	5.250	2.990	8.240	98.880

Kaynak: Social Insurance in Figures 2018.

12.3.2.6. Diğer Aile Yardımları

Çocuk Bakımı İçin Geçici Ebeveyn Yardımı

Çocuğu ya da çocuğunun bakıcısı bir hastalığa yakalanan ebeveyn, hasta çocuğuna bakmak için evde kalmak zorunda kaldığı 60 günlük süreye kadar geçici bir yardım almaya hak kazanır. Bazı durumlarda bu 60 güne bir 60 gün daha eklenebildiği gibi, ciddi bir hastalığa yakalanan 16 yaş altı çocuğu olan ebeveynlerin her ikisine birden çocuklarına bakabilmeleri için sınırsız süreli yardım verilebilmektedir.

Yardım tam gün, yarım gün veya günün belli bir süresi için alınabilir ve miktarı hastalık yardımı alabilmek için yeterli gelirin %80'i kadardır.

2017 yılı içinde bu kapsamda 837.000 ebeveyne ödeme yapılmış olup, bunların %56'sı kadın ve %44'ü erkektir. Ödenen toplam miktar ise 6 milyar SEK'tir.

Doğum ve Evlat Edinme Durumunda Geçici Ebeveyn Yardımı

Bu yardımdan baba veya çocuğun ikinci ebeveyni doğumdan itibaren 10 gün, evlat edinme tarihinden itibaren ise 5 gün süreyle yararlanır. 2017 yılı içinde 88.000 kişi bu yardımdan faydalanmış olup, bunların %99'u erkek ve %1'i kadındır. Ödenen toplam miktar 841 milyon SEK'tir.

Çocuğun Ölümü Halinde Geçici Ebeveyn Yardımı

Çocuğun ölümü halinde ebeveynler 90 gün içinde 10 gün süreyle bu yardımdan faydalanabilirler. 2017 yılında 800 ebeveynin yararlandığı bu yardım için ödenen toplam miktar 5.8 milyon SEK olmuştur.

Hamilelik Yardımı

İşverenin fiziksel performans gerektiren bir işte çalışan hamile kadını hamileliğin ilerleyen dönemlerinde kendisine uygun bir işe transfer edememesi halinde, hamileliğin son 2 ayında 50 güne kadar ödenebilen bir yardımdır. İşyeri Ortamı Yasası gereği hamilelikte yapılması yasak bir iş söz konusu ise, bu yasak süresince (tüm hamilelik süresi de olabilir) yardım ödemesi yapılır.

2017 yılı içinde hamilelik yardımından yararlananların sayısı 26.500 kadın olup, ödenen miktar 618 milyon SEK'tir.

Nafaka Desteği

Hala eğitimine devam eden çocuğu olan ebeveynler, çocukları 18 yaşına gelene kadar onların bakımlarından sorumludurlar. Çocuk tek bir ebeveynle birlikte yaşıyorsa, diğer ebeveynin çocuk desteği ödemesi gerekir. Ancak ayrı yaşayan ebeveyn ödeme yapmıyorsa ya da ayda 1.573 SEK'ten az ödeme yapıyorsa veya tek bir ebeveyn tarafından yurtdışından bir çocuk evlat edinildiyse, Sosyal Güvenlik Kurumu aylık nafaka desteği ödemesi yapar. Nafaka desteği ödemesi en fazla 1.573 SEK olarak ödenir. 2017 yılında 142.128 kişi bu yardımdan yararlanmıştır.

Barınma Ödeneği

Barınma ödeneği almak için, çocuklu aileler ile 18 – 29 yaş arasındaki çocuksuz gençler başvurabilir. Ödeneğin miktarı evde yaşıyan kişi sayısı, evin maliyeti, büyüklüğü ve hane halkının gelirine göre ödenir. Başvuru sahibi gelir testine tabidir. En fazla müteakip 12 ay süreyle ödenir.

2017 yılında, ödenen toplam miktar 4,6 milyar SEK olup, en fazla yalnız çocuk büyüten anneler tarafından kullanılmıştır. Bu miktarın %57'si tek yaşıyan anneye, %11'i tek yaşıyan babaya ve %32'si birlikte yaşıyan ev halkına ödenmiştir.

Engelli Ödeneği

Engelli olması nedeniyle günlük hayatında evde veya işyerinde yardıma ihtiyaç duyan ya da engeli nedeniyle ilave masraflara katlanmak zorunda olanlara ödenir. 2003 yılında engelli ödeneğini alma yaşı 16'dan 19'a çıkarılmıştır. 19 yaşına girilen yılın Temmuz ayından itibaren ödenir ve ödeneğe hak kazanmak için engellilik halinin 65 yaşından önce ortaya çıkmış olması gerekir.

Ödenek miktarı yardım ihtiyacı ve masraflarla orantılı olarak, o yılın taban fiyat tutarının %36, %53 veya %69'u oranında ödenir. 2017 yılında bu seviyelere karşılık gelen aylık miktarlar sırasıyla 1.344, 1.979 ve 2.576 SEK'tir. Engellilik halinin 65 yaşından önce ortaya çıkmış olması koşuluyla, körler ve ağır işitme kaybı olanlar engelli ödeneğini her zaman alırlar.

Emekli ve Hastalık Aylığı Alanlara Ek Barınma Ödeneği

İsveç'te ikamet eden, emekli aylığı ya da malul aylığı (sjukersättning/ aktivitetsersättning) alan ve düşük gelirli olan kişilere ödenir. Ek barınma ödeneği ve özel ek barınma ödeneğinden oluşur.

Ek barınma ödeneği, genel emekli aylığına ve hastalık yardımlarına ilaveten ödenir. Malullük ya da aktivite aylığı alanlara ödenen barınma ödeneğini Sosyal Sigortalar Kurumu (Försäkringskassan); emeklilik aylığı, dul aylığı ve diğer yardımlardan yararlananlara ödenen barınma ödeneğini ise Emeklilik Kurumu (Pensionsmyndigheten) yönetir.

Ödenen miktar, evin maliyeti ve sigortalının geliri ve net mal varlığına göre belirlenir. Vergiden muaftır. 2017 yılında bekâr bir kişiye ödenen azami miktar aylık 5.000 SEK, evli kişiye ödenen azami miktar 2.500 SEK'tir.

Özel ek barınma ödeneği, ek barınma ödeneğine ilaveten ödenir. Bu ödeneği almak için makul miktarda barınma masrafı ödeniyor olması gerekir. 2017 yılında bekâr bir kişi için bu miktar aylık azami 6.200 SEK iken, evli kişiler için bu miktar aylık azami 3.100 SEK'tir. 2017 yılında bekâr bir kişiye ödenen azami miktar aylık 5.499 SEK, evli kişiye ödenen azami miktar 4.495 SEK'tir.

Primsiz Nitelikteki Özel Nakdi Yardımlar*

2017 itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlanan Sayısı	Ödenen Miktar (SEK)
Emekli ve Hastalık Aylığı Alanlara Ek Barınma Ödeneği	123.628	4.9 milyar
Engelli Ödeneği	63.990	1.3 milyar
Engelli Çocuklara Ödenen Bakım Ödeneği	60.000	3.9 milyar
Toplam	247.618	10.1 milyar

Kaynak: Social Insurance in Figures 2018 – Försäkringskassan (İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu).

* 2017 yılı taban fiyat tutarı: 44.800 SEK'tir.

12.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

İşyeri Aylığı

Emeklilik sisteminin ikinci ayağını oluşturmaktadır. İşveren ile çalışan arasında ücret anlaşmalarında tespit edilen, yönetimi, fonu ve ödemeleri buna bağlı olarak belirlenen

sistemdir. İşçi ve işveren arasında toplu sözleşmelere ya da bireysel iş sözleşmelerine dayalı ve emeklilik olarak da adlandırılan tamamlayıcı bir aylık sistemidir.

İsveç'te dört büyük işyeri emeklilik anlaşması bulunmaktadır. Çalışanın hangi anlaşma kapsamına dahil olacağı çalıştığı sektöre ve doğduğu tarihe göre belirlenmektedir (belediye ve şehir konseyinde çalışanlar, kamu sektöründe çalışanlar, özel sektörde çalışanlar).

İşyeri emekli aylığında emekliliğe esas gelir alt ve üst sınırı bulunmaz. Anlaşmaların çoğunda emekli aylığı alma yaşı 55 olsa da, 55 yaşında bağlanan aylık oldukça düşük olmakta, yüksek aylık için 65 yaşını beklemek gerekmektedir. Bağımsız çalışanların işyeri emekliliği bulunmamaktadır.

İlave Emekli Aylığı

Garanti emekliliği İsveç'te ikamet eden ve çok az geliri olan ya da hiç geliri olmayan bireylere temel sosyal güvence sağlayan ilave emekli aylığıdır. 65 yaşından itibaren ödenen garanti aylığına hak kazanmak için en az 3 yıl, aylığın tamamına hak kazanmak için 25 yaşından sonra 40 yıl İsveç'te ikamet etmiş olmak gerekmektedir.

2017 yılında bekâr bir emeklinin alabileceği aylık en yüksek miktar 7.952 SEK, evli bir emeklinin alabileceği en yüksek miktar ise 7.093 SEK'tir. Kazançlarından dolayı bir emekli aylığına hak kazananların garanti aylıkları azaltılır.

Garanti aylığı merkezi hükümet bütçesinin vergi gelirleri ile finanse edilir. 2017 yılında garanti aylığından yararlanan 140.406'sı erkek, 552.770'i kadın olmak üzere toplam 663.126 kişi yararlanmıştır (Annual Report of the Swedish Pension System - Orange Report 2017).

12.3.4. Sosyal Yardımlar

İsveç'te gelir/varlık testine göre tabi olarak aile ya da bireye yapılan aylık asgari geçim yardımı kapsamında, barınma ödeneği, emekliler için bakım desteği ve bakım desteğine ek telafi yardımı yapılmaktadır.

Barınma ödeneği almak için, çocuklu aileler ile 18 – 29 yaş arasındaki çocuğu olmayan gençler başvurabilmektedirler. Ödeneğin miktarı evde yaşayan kişi sayısı, evin maliyeti, büyüklüğü ve hanehalkının gelirine göre ödenir. Başvuru sahibi gelir testine tabidir. En fazla 12 ay süreyle ödenir. 2017 yılında 175.000 kişiye toplam 4,6 milyar İsveç Kronu ödeme yapılmıştır (Social Insurance in Figures 2018).

12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

12.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/2018 Eğitim – Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel
Kreş	501.013
Pedagojik Bakım	12.551
Okul Sonrası Aktivite Merkezi	478.021
Okul Öncesi Sınıfı	122.818
İlkokul	1.023.956
Engelliler için İlk ve Ortaokul	9.944
Özel Eğitim Okulu (Özel Eğitim İhtiyacı Duyan Çocuklara Yönelik)	640
Lise	343.911
Engelli Öğrenciler için Lise	5.920
Yetişkinler İçin Özel Eğitim Veren Okullar	3.880
Genel Toplam	2.502.654

Kaynak: www.skolverket.se

12.4.2. Vatandaşlarımızın Eğitim Düzeyi

2017 yılı itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
Nüfus (sayı)	16.983	21.268	38.251
Temel Eğitim (%)	39	38	39
Lise Eğitimi (%)	36	36	36

3 Yııldan Kısa Süreli Yüksek Okul Eğitimi (%)	7	9	8
3 Yııldan Uzun Süreli Yüksek Okul Eğitimi (%)	12	11	11
Kayıtlara İşlenmeyen Okul Eğitimi (%)	4	6	6

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu Eğitim Verileri (Befolkningens Utbildning) 2017.

12.4.3. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Anne ve/veya babası yabancı olan çocukların evde günlük olarak konuşulan anadilde eğitim hakkı bulunmaktadır. Haftada bir saat olan anadil derslerini mahallen atanan Türk öğretmenler vermektedir. Öğretmenler MEB kaynaklı kitaplar kullanabildikleri gibi kendi ders materyallerini kendileri de hazırlamaktadır.

Belli bir bölgede aynı ana dil dersini almak isteyen öğrenciler bir okulda toplanmakta ve anadil öğretmeni haftanın belli günlerinde bu okula gelerek ders yapmaktadır. Bu durum öğrencileri hem fiziksel olarak zorlamakta hem de genel olarak ders saatlerinin sonuna alınan bu derslere öğrenciler yorgun gelmektedir.

Yalnızca Türkçe için değil tüm anadil dersleri için program bu şekilde yapıldığı için bunun değişmesi kısa vadede mümkün görünmemektedir. Mahallen atanmış Türkçe anadili öğretmeni sayısı 30'dur.

Türkçe, modern diller kapsamında yabancı dil olarak yalnızca Göteborg şehrinde lise seviyesinde verilmektedir.

Temel eğitimde birinci sınıftan itibaren verilen din dersleri tüm dinler hakkında bilgi verip daha çok dinler tarihi biçiminde içeriktedir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından gönderilen din görevlileri camilerde verdikleri Kuran kurslarının yansın din kültürü ve ahlak bilgisi dersleri vermektedir. 700'e yakın öğrenci bu derslere devam etmektedir.

12.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

12.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İsveç mevzuatı, işgücü piyasası koşullarının bozulmaması ve işçilerin kötü niyetli işverenlerce suistimal edilmemesi için göçmen işçilerin (aylık gelir, sigorta vb) istihdam koşullarının İsveç'te geçerli toplu sözleşmelerle belirlenen kurallar düzeyinde olmasını öngörmektedir. Ancak sıkı yasal mevzuat uygulamada sorunlar yaratabilmektedir.

Bu bağlamda hükümet, 1 Aralık 2017 tarihinde göçmen işçilerin işgücü piyasasındaki konumlarını güçlendirmek üzere yasal değişiklikler uygulamaya koymuştur. Buna göre işveren, Göç Kurumu harekete geçmeden önce istihdam sözleşmesinde yaptığı küçük hataları farkedip kendiliğinden düzeltirse göçmen işçinin çalışma izninin iptal edilmesine gerek kalmayacaktır. Daha önceki mevzuat ve uygulama gereği istihdam koşullarında yasal eksiklik veya hata bulunması halinde çalışma izni iptal edilerek işçi sınırdışı edilmekte, mağduriyetler yaşanmakta idi. Fakat sözleşmede esaslı hatalar bulunması halinde çalışma izninin iptali uygulaması devam edecektir.

2017 yılında oturma izni verilen kişi sayısı 135.459'dur. Bunların 48.045'i oturma izni, 32.294'ü işgücü piyasasına katılım, 36.465'i sığınma başvurusu çerçevesinde; 5.239'u AB/EEA ülkesi vatandaşı ve 13.416'sı öğrenci olarak oturma izni almıştır.

12.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

İsveç'te vatandaşlarımız tarafından 1977 yılında Stokholm'de kurulan "İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu" ve 2003 yılında Göteborg'da kurulan "İsveç Türk Federasyonu" adlı iki federasyon çatısı altında çeşitli dernekler faaliyet göstermekteydi. 2016 yılında yaşanan bir takım gelişmeler neticesinde her iki Federasyonun da faaliyetlerine son verilmiştir.

Bu iki Federasyonun çatısından ayrılan dernekler, Federasyon yetkilileri tarafından Müşavirliğimize verilen bilgiye göre, İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu'na bağlı olarak çalışmalarını yürüten İsveç-Türk Kadın Federasyonu ve 1995 yılında genç vatandaşlarımız tarafından kurulan İsveç-Türk Gençlik Federasyonu çatısı altında toplanmaktadır.

12.5.3. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Aralık 2017 tarihi itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Federasyon	7
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	14
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	67
İşadamları Dernekleri	-
Spor Dernekleri	3
Soydaş Federasyonlar/Soydaş Dernekler	3/12
Toplam	106

Kaynak: Büyükelçilik Kayıtları.

12.5.4. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımı**2017 yılı itibarıyla**

Avrupa Parlamentosu	-
Ulusal Meclis - Riksdag	6 Milletvekili – 1 Bakan
Eyalet Parlamentoları	
Yerel Yönetimler	3
Yabancılar Meclisleri	
Toplam	10

Kaynak: <http://www.riksdagen.se/en/>

13. İSVİÇRE

13.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

13.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk	Çifte vatandaşlar
Erkek	4.206.434	1.127.264	36.615	-
Kadın	4.277.696	997.881	32.388	-
Toplam	8.484.130	2.125.145	69.003	59.052

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu.

(* Çifte vatandaş statüsünde olanlar dahil olmak üzere 2017 yılı sonu itibarıyla, ülkede bulunan, iltica talebi onaylanmış 3.000 civarında ilticacı Türk vatandaşı da eklendiğinde toplam Türk sayısının 131.000 dolayında olduğu değerlendirilmektedir.

Federal İstatistik Kurumu raporunda nüfusun yaşlanma durumu demografik bir alarm olarak ifade edilerek ülkede yaşayan 65 ve üstü yaş gurubunun genel nüfusa oranının %18,1'e ulaştığı belirtilmiştir.

Ülkedeki yabancıların sayısı 2017 yılı başı itibarıyla 2 milyon sınırını aşmış ve 2.100.101'e ulaşmıştır. 2017 yılı sonu itibarıyla ise, bu sayı (2018 yılı Nisan ayında yayınlanan geçici verilere göre) 2.125.145 kişidir. Ülke nüfusunun 1/4'ünü yabancılar teşkil etmektedir. Yabancı nüfus içinde genç nüfus oranı İsviçrelilere göre daha yüksek olup, yabancı nüfusun %53'ünü erkekler, %47'sini de kadınlar oluşturmaktadır. İsviçre dışında doğup daha sonra bu ülkeye yerleşmiş olan yabancıların genel nüfusa oranı ise %29,6'ya ulaşmıştır. Yabancı nüfusun 1.663.629'u (%81,2) Avrupa ülkeleri vatandaşlarından oluşmaktadır. Diğer yabancıların kıtasal dağılımı: Asya: 206.415 kişi (%10,1), Afrika: 93.814 kişi (%4,58) ve Amerika: 78.778 kişi (%3,85).

Federal İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, İsviçre'de yaşayan yabancılar içerisinde yüzde 15,2 ile İtalyanlar ilk sırada yer alırken, İtalyanları sırasıyla Almanlar (%14,7), Portekizliler

(%13,1), Fransızlar (%6), Kosovalılar (%5,22), İspanyollar (%4,02) ve Sırlar (%3,48) takip etmektedir.

T.C. Bern Büyükelçiliği kayıtları ve Federal İstatistik Kurumu verilerine göre İsviçre vatandaşlığı hakkını almış çifte vatandaş statüsündeki T.C. vatandaşlarının sayısı 2017 yılı sonu itibarıyla 59.052'dir. 2017 yılında İsviçre vatandaşlığını alan Türk vatandaşlarının sayısı 1.785'tir. Bu konuda kesinleşmiş demografik verilerin tarihleri 1981 - 2017 arasındaki yılları kapsadığından rakamlarda minimal değişiklikler söz konusu olabilmektedir.

Vatandaşlarımızın İkamet Durumu	Toplam Sayı: 69.003
*Bunlardan devamlı ikamet edenlerin Toplamı	68.172
Devamlı ikamet eden Erkekler	36.108
Devamlı ikamet eden Kadınlar	32.064
*Geçici ikamet edenlerin Toplamı	831
Geçici ikamet eden Erkekler	507
Geçici ikamet eden Kadınlar	324

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi (BFS) 30/01/2019.

13.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaşlarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Aralığı	Kadınlar	Erkekler
0-4	1.933	1.972
5-9	1.955	2.033
10-14	1.959	1.995
15-19	1.836	1.956
20-24	1.971	2.274
25-29	2.410	3.070
30-34	3.154	4.152
35-39	3.380	4.225
40-44	3.215	3.555
45-49	2.699	2.834

50-54	2.508	2.918
55-59	1.785	2.149
60-64	1.489	1.369
65-69	1.048	1.053
70-74	570	628
75-79	341	306
80-84	167	151
85-89	64	46

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu'nun (BFS) web sitesi interaktif veri bankasında Nisan 2017 itibarıyla güncel olarak yayınlanan 31.12.2015 tarihli veriler. <https://www.pxweb.bfs.admin.ch/>.

13.1.3. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

KANTON		İKAMET TÜRÜ	CİNSİYET	SAYI
ZH	Zürich	Sürekli ikamet	Erkek	7.028
			Kadın	6.112
		Geçici ikamet	Erkek	103
			Kadın	53
BE	Bern / Berne	Sürekli ikamet	Erkek	3.016
			Kadın	2.566
		Geçici ikamet	Erkek	52
			Kadın	35
LU	Luzern	Sürekli ikamet	Erkek	837
			Kadın	696
		Geçici ikamet	Erkek	36
			Kadın	13
UR	Uri	Sürekli ikamet	Erkek	91
			Kadın	83
		Geçici ikamet	Erkek	5
			Kadın	0
SZ	Schwyz	Sürekli ikamet	Erkek	416
			Kadın	375
		Geçici ikamet	Erkek	9
			Kadın	13
OW	Obwalden	Sürekli ikamet	Erkek	58
			Kadın	39
		Geçici ikamet	Erkek	1
			Kadın	1
NW	Nidwalden	Sürekli ikamet	Erkek	54

			Kadın	49
		Geçici ikamet	Erkek	2
			Kadın	0
GL	Glarus	Sürekli ikamet	Erkek	263
			Kadın	215
		Geçici ikamet	Erkek	3
			Kadın	1
ZG	Zug	Sürekli ikamet	Erkek	544
			Kadın	474
		Geçici ikamet	Erkek	7
			Kadın	0
FR	Fribourg	Sürekli ikamet	Erkek	926
			Kadın	745
		Geçici ikamet	Erkek	15
			Kadın	11
SO	Solothurn	Sürekli ikamet	Erkek	2.737
			Kadın	2.445
		Geçici ikamet	Erkek	20
			Kadın	9
BS	Basel-Stadt	Sürekli ikamet	Erkek	3.212
			Kadın	3.064
		Geçici ikamet	Erkek	18
			Kadın	17
BL	Basel-Landschaft	Sürekli ikamet	Erkek	2.772
			Kadın	2.588
		Geçici ikamet	Erkek	15
			Kadın	12
SH	Schaffhausen	Sürekli ikamet	Erkek	495
			Kadın	454
		Geçici ikamet	Erkek	5
			Kadın	1
AR	Appenzell Ausserrhoden	Sürekli ikamet	Erkek	182
			Kadın	153
		Geçici ikamet	Erkek	0
			Kadın	0
AI	Appenzell Innerrhoden	Sürekli ikamet	Erkek	26
			Kadın	17
		Geçici ikamet	Erkek	2
			Kadın	0
SG	St. Gallen	Sürekli ikamet	Erkek	2.388
			Kadın	2.055
		Geçici ikamet	Erkek	31
			Kadın	10
GR	Graubünden	Sürekli ikamet	Erkek	276
			Kadın	212

		Geçici ikamet	Erkek	13
			Kadın	15
AG	Aargau	Sürekli ikamet	Erkek	5.204
			Kadın	4.821
		Geçici ikamet	Erkek	41
			Kadın	19
TG	Thurgau	Sürekli ikamet	Erkek	1.394
			Kadın	1.266
		Geçici ikamet	Erkek	15
			Kadın	3
TI	Ticino	Sürekli ikamet	Erkek	444
			Kadın	413
		Geçici ikamet	Erkek	16
			Kadın	17
VD	Vaud	Sürekli ikamet	Erkek	1.780
			Kadın	1.526
		Geçici ikamet	Erkek	55
			Kadın	48
VS	Valais / Wallis	Sürekli ikamet	Erkek	279
			Kadın	242
		Geçici ikamet	Erkek	12
			Kadın	18
NE	Neuchâtel	Sürekli ikamet	Erkek	421
			Kadın	345
		Geçici ikamet	Erkek	11
			Kadın	11
GE	Genève	Sürekli ikamet	Erkek	1.161
			Kadın	1.040
		Geçici ikamet	Erkek	14
			Kadın	12
JU	Jura	Sürekli ikamet	Erkek	104
			Kadın	69
		Geçici ikamet	Erkek	6
			Kadın	5

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu Ocak 2019 (BFS) https://www.pxweb.bfs.admin.ch/pxweb/de/px-x-0103010000_117/-/px-x-0103010000_117.px/table/tableViewLayout2/?rxid=15f0a836-4575-4c2c-a3a1-2c53ded76ccc.

13.1.4. Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Görev Bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen
Bern	269	11	91
Zürih	938	180	401
Cenevre	289	29	64
Toplam	1.496	220	556

Kaynak: T.C. İsviçre Başkonsoloslukları kayıtları.

13.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

13.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

2017 yılında İsviçre'deki işsizlerin sayısı bir önceki yıla oranla bir miktar azalma göstermiştir. 2017 yılında yıllık ortalama işsiz sayısı 143.142 olarak gerçekleşmiştir. (2016 yılına oranla 6.175 kişi / %4,1 daha az) Bu kapsamda 2016 yılında %3,3 olan yıllık işsizlik oranı ortalaması 2017 yılında %0,1'lik bir azalma ile %3,2 olmuştur.

2017 Ocak ayı itibarıyla 164.466 olan işsiz sayısı yılın ilk yarısında azalmaya başlayarak Haziran ayı sonuna kadar 30.800 kişilik bir düşüş ile 133.603 seviyesine inmiştir. Yılın ikinci yarısında Ekim ayına kadar büyük bir değişiklik yaşanmazken, yeni mezuniyetler dolayısı ile Ağustos ayında genç işsizler arasında hafif bir yükseliş yaşanmıştır.

Genel işsizlik sayılarında ise Kasım ve Aralık aylarında mevsimsel nedenlerle bir miktar yükseliş kaydedilmiştir. Diğer yandan 2017 Aralık ayı sonu itibarıyla işsiz sayısının 146.654 seviyesinde seyrettiği göz önüne alındığında, işsiz sayısının sene sonunda sene başına oranla daha az olduğu görülmektedir.

2017 Ocak ayı başında 226.861 olan iş arayanların sayısı yıl içinde sürekli bir düşüş göstererek Haziran ayında 200.000 seviyesine, Eylül ayında ise 193.624'e kadar gerilemiştir. Ekim ayında tekrar yükselişe geçen iş arayanların sayısı Aralık ayı sonunda 212.018'e ulaşmıştır. 2017 yılı içinde iş arayanların yıllık ortalama sayısı ise 206.148 kişi olarak gerçekleşmiştir.

15-24 yaşları arasındaki gençler içindeki işsizlik oranı ortalaması bir önceki yıla oranla %0,3'lük bir azalma ile %3,1 olmuştur. 50 yaş ve üzeri işsizlerin yıllık ortalaması ise geçen yıla göre bir değişiklik göstermemiş ve 2017 yılı sonu itibarıyla %2,8 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılı sonuna kadar İşsizlik Sigortası Fonuna (ALK) yapılan prim ödemeleri yaklaşık olarak 7,09 milyar Frank düzeyine yükselmiştir (2016 yılında: 6,94 milyar Frank). Diğer kaynaklarla birlikte toplam 7,74 milyar Franklık aktiflere karşın yapılan ödemeler 7,32 milyar Frank olarak gerçekleşmiş ve böylece İşsizlik Sigortası bütçesi 2017 yılında 423 milyon Frank fazla vermiştir.

2017 yılı sonu itibarıyla çalışma ve istihdam hayatı ile ilgili öngörüler kapsamında yeni dönem için dijitalleşme, otomasyon ve yeni organizasyon süreçleri nedeniyle çalışanlara yönelik beklentilerde değişimler yaşandığı ve çalışanların söz konusu değişikliklere ayak uydurup çalışma hayatındaki yerlerini koruyabilmeleri amacıyla 2018 yılında işyerinde temel yetki ve sorumlulukların güçlendirilmesi hedefine yönelik olarak meslek içi eğitim faaliyetlerine ağırlık verileceği duyurulmuştur.

Hükümet tarafından dijital dönüşümün istihdam sektörüne olan etkileri konusunda hazırlanan raporda, dijital çağ sürecinde de hükümetin öncelikli hedeflerinden birinin istihdama katılımda yüksek oranlara ulaşmak, kaliteli iş imkânları yaratmak olduğu vurgulanmış ve önlem olarak eğitim faaliyetlerinin önemine dikkat çekilmiştir. Hükümet dijital ortamda yeni çalışma türlerine uyumlu olması amacıyla sosyal sigorta sisteminin esnekleştirilmesi konusunda da araştırmalar yapıldığını açıklamıştır.

13.2.2. Sayısal Veriler

13.2.2.1. İstihdam Sayıları ve Oranları

(Bağımsız çalışanlar hariç, sadece bir işverene bağlı tam ve kısmi çalışanlar)

2017 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel (16 - 64 yaş arası)	2.508.700	2.313.500	4.822.200
Yabancı	487.900	453.200	941.100
Türk** (2014)	10.368	19.546	29.914

Toplam	3.006.968	2.786.246	5.793.214
---------------	-----------	-----------	-----------

Kaynak:<http://www.statistikdatabasen.scb.se>

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu (BFS) 2017 yıl ortalaması verileri www.bfs.admin.ch/asset/de/je-d-03.02.01.13.03.

(*)Federal İstatistik Kurumu, Türk vatandaşları için Nisan 2016 ayı itibarıyla son veriler olan 31.12.2014 tarihinden sonra veri yayımlanmamaktadır.

(**)Yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

13.2.2.2.Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

İsviçre veri kaynaklarında 01.09.2002 tarihinden beri bu başlık altında istatistiki veri yayımlanmamaktadır. Ancak genel gözlemlere göre çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımında, üretim, sağlık, hizmet, gıda ve ulaştırma-haberleşme sektörlerinde meslek eğitilmiş işgücü ve az sayıda üst düzey tekniker ve yönetici sayılarında olması gereken düzeyin altında kalmakla beraber artış vardır. Özellikle İsviçre vatandaşlığına geçmiş ikinci ve üçüncü nesil Türk vatandaşlarının da devlet, bankacılık, hukuk, sigorta-pazarlamacılık sektörleri ile tıp ve farmakoloji başta olmak üzere akademik kariyere yöneldikleri görülmektedir.

13.2.2.3.Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Bu konuda resmi istatistiki veri bulunmamaktadır. T.C. Bern Ticaret Müşavirliğinden alınan tahmini verilere göre 2017 yılı itibarıyla göç, oturma izni ve ticari faaliyet gösterme hakkı sahibi olan serbest çalışanlardan verilerine erişilebilenlerin (işveren) toplamı 2.050'dir.

Bu sayıya çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımızın ticari işletmeleri ile Türkiye'den İsviçre'ye yabancı sermaye yatırımcısı olarak gelip, kuruluşunu gerçekleştirmiş olanlar, Türkiye orijinli ticari ve finansal şirket veya ortaklıklar dahil değildir. Çifte vatandaş olan vatandaşlarımız da hesaba katılarak İsviçre'de 3.500 - 4.000 civarında Türk iş yerinin bulunduğu ve bu işyerlerinin yaklaşık %90'ının küçük çaplı, çoğu kez el değiştiren gıda marketleri ve döner büfeleri olduğu varsayılmaktadır.

13.2.2.4.Genel İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2017 yılı itibarıyla

	Aralık 2017	Aralık 2016	Değişim oranı	
			Önceki yıl	
			Sayı	%
İşsizlerin sayısı	146.654	159.372	-12.718	-8
İşsizlik oranı	%3,3	%3,5		-0,2
Genç işsizlerin sayısı (15-24 yaş)	16.680	19.216	-2.536	13,2
Genç işsizlik oranı	%3	%3,5		-0,5
50 yaş üzeri işsizlerin sayısı	39.306	40.659	-1.353	-3,3
50 yaş üzeri işsizlerin oranı	%2,9	%3,0		-0,1
Uzun süreli işsizlerin sayısı	21.994	25.388	-3.394	13,4
İş arayanların sayısı	212.018	223.413	-11.395	-5,1
Açık işyeri sayısı	10.704	9.639	1.065	11

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) Aralık 2017, www.seco.admin.ch (*).

13.2.2.5.İşsiz Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

15-24	137	175	312
25-49	669	1.103	1.772
50+	147	307	454
Toplam	953	1.585	2.538

Kaynak: Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO) 31/12/2017.

13.2.2.6.Çalışan ve İşsiz Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Çalışan vatandaşlarımız		İşsiz vatandaşlarımız	
Erkek	18.496	Erkek	1.585
Kadın	11.355	Kadın	953
Toplam	29.851	Toplam	2.538
Genel nüfusa oranı (*)	%0,41	Genel işsiz nüfusa oranı (***)	%1,84
Yabancılar arasındaki oranı (**)	%1,66	İşsiz yabancılar arasındaki oranı (****)	%3,82
Türk nüfus içindeki oran	%50,4	Türk nüfus içindeki oran	%4,23
Toplam çalışan vatandaşlarımıza oranı	%100	Çalışan vatandaşlarımıza oranı (*****)	%8,4

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu (BFS) + Federal Ekonomi Müsteşarlığı (SECO)

Not: İsviçre Federal İstatistik Kurumu tarafından çalışan Türk vatandaşlarına ilişkin spesifik veriler yayınlanmamaktadır (Türk vatandaşlarının sayısının yabancılar genel toplamına oranının %5'in altında kalması nedeniyle). Yukarıda belirtilen rakamlar Müşavirliğimizin başvurusu üzerine 2016 yılında yapılmış genel istatistik analizlerinin değerlendirilmesi yolu ile kurum tarafından hazırlanarak 07.05.2018 tarihinde iletilmiş olan son verilerdir. Ayrıca çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımız da İsviçre istatistiklerinde sadece İsviçre vatandaşı olarak değerlendirildiklerinden o grubun çalışan sayılarını da tespit etmek mümkün olmamaktadır.

13.2.2.7.Asgari ve Ortalama Ücretler

İsviçre'de federal düzeyde bir asgari ücret belirleme sistemi yoktur. Ortalama ve asgari aylıklar değişik meslek gruplarına göre farklılık göstermekte ve meslek odaları tavsiyeleri, toplu sözleşmeler ile sosyo-ekonomik konjonktürün genel gelişiminin takip edilmesi yoluyla belirlenmektedir. 26 kanton arasında sadece 3 kantonda asgari ücret uygulaması mevcuttur.

Asgari Ücret Uygulamasının Olduğu 3 Kantona İlişkin Veriler:

	Haftalık Çalışma Saati	Saat Ücreti (CHF)	Asgari Ücret (CHF)
Neuchatel Kantonu	40	20.00	3.467
Jura Kantonu	42	19.25	3.500
Tessin Kantonu (*)	42	19.25	3.500

(*) Sadece Toplu İş Sözleşmesinin olmadığı 20 branşta geçerlidir.

Asgari ücret uygulaması olmaksızın, çalışanların ücretlerinin belirlenmesinde genel olarak haftalık çalışma süresi 40 – 43 saat olarak esas alınmaktadır. Net aylık ücretler, sosyal güvenlik kesintileri (sağlık sigortası hariç) ve vergiler dikkate alınarak, brüt ücretlerin ortalama %25 azaltılmasıyla hesap edilmektedir. İsviçre Zürih Kantonu tarafından her yıl yayınlanan ve ülke çapında referans alınan, iş kollarına göre ödenen asgari aylıkların detaylı olarak tanımlandığı 2017 yılı aylıklar kitabında yer alan, branşlara göre listelenmiş ortalama en düşük net aylık ücretlerin bir bölümü aşağıda verilmiştir (eğitim, vasıf, tecrübe ve yaş kriterleri kapsamında en düşük limitler).

(Söz konusu ücretler coğrafi bölgelere ve alt sektörler göre farklılık gösterebilmektedir.)

Meslek Dalı	Saat ücreti (İsviçre Frankı)	Aylık ücret (İsviçre Frankı)	Haftalık çalışma saati
Tarım ve hayvancılık	14.5	3.350	55
Orman işleri	20.0	3.786	42 1/2
Madencilik	20.90	3.712	41
Fırıncılık, unlu ürünler üretimi çalışanları	21.98	4.000	42
Satış-pazarlama elemanları	21.45	3.900	42
Tekstil, hazır giyim üretim sanayi	20.35	3.700	42
Farmakoloji sanayi / laborant	25.40	4.400	40
İlkokul öğretmeni	73.88	6.592	Haftada 29 ders
Doktor	66.39	11.152	42
Diplomalı hemşire	31.05	5.217	42
Sosyal hizmet görevlisi	34.30	6.246	42
Müziyen, tiyatro sanatçısı	-----	3.600	----
Taksi şoförü	13.50	3.100	53
Kuaför	20.54	3.800	43
Çocuk bakıcısı (Au-pair)	9.90	1.505	35
Ev hizmetlisi	18.90	3.276	40
Diş teknisyeni	21.98	4.000	42
Otomobil tamircisi	21.45	3.900	42

Restoran otel personeli	18.77	3.417	42
Bilgisayar programcısı	25.05	4.556	42
Banka personeli, portföy danışmanı	33.05	6.013	42
Mimar	25.75	4.632	41 1/2
Özel güvenlik elemanı	25.66	4.447	40
Kuaför	20.54	3.800	43
İnşaat işçisi	25.85	4.477	40 1/2
Kamyon/TIR şoförü	20.20	4.200	48
Sekreter/telefon çağrı merkezi çalışanları	22.93	4.173	42
İtfaiye memuru	29.48	4.952	42
Polis memuru	32.81	5.511	42
Terzi	20.35	3.700	42
Profesyonel (paralı) asker (Astsubay)	38.50	6.071	----
Tren makinisti	28.00	4969	41
Fabrika elektrik/mechanik montör	23.15	4.209	42
Makina sanayii yardımcı işçi	24.10	3.850	40
Temizlik işçileri (bina, sokak, ulaşım)	18.80	3.419	42

İsviçre Federal İstatistik Kurumu'nun 2014 yılı verilerine dayanarak hazırladığı, 15.04.2016 tarihinde yayımlanan, özel sektör ve kamu çalışanları için yaş ve cinsiyet baz alınarak hesaplanan ortalama brüt aylık ücretler cetveli aşağıda yer almaktadır.

Meslek Grupları	Toplam			29 Yaşına Kadar			30 - 49 Yaş Arası			50 Yaş ve Üzeri		
	İsviçre Frankı (CHF)											
	Ortalama	Kadın	Erkek	Ortalama	Kadın	Erkek	Ortalama	Kadın	Erkek	Ortalama	Kadın	Erkek
Toplam	6.427	5.907	6.751	5 036	4.887	5.143	6.705	6.265	6.973	7.264	6.501	7.738
Yönetici düzeyi	9.501	8.055	10.078	6 190	5.710	6.571	9.341	8.276	9.778	1. 787	9.060	11.225
Akademik meslekler	8.241	7.702	8.732	6 100	6.100	6.095	8.414	7.952	8.782	10.132	9.334	10.720
Teknisyenler	6.924	6.457	7.341	5 383	5.262	5.525	7.112	6.731	7.404	7.738	7.178	8.200
Büro ve benzeri işler	5.773	5.756	5.789	4 755	4.783	4.709	5.833	5.848	5.816	6.192	6.248	6.140
Hizmet ve satış sektörü	4.842	4.646	5.348	4 386	4.333	4.501	4.952	4.707	5.501	5.414	4.996	6.516
Tarım, ormancılık ve su ürünleri	5.159	4.600	5.200	4 591	4.292	4.625	5.468	4.749	5.520	6.037	4.639	6.087
El İşi, İnşaat, Elektrik İşçisi	5.758	4.658	5.840	5 001	4.407	5.061	5.880	4.767	5.953	6.404	4.942	6.475
Makina montaj işçileri	5.610	4.583	5.739	4 886	4.258	4.961	5.593	4.536	5.730	6.051	4.890	6.157
Yardımcı işgücü	4.952	4.347	5.365	4 531	4.060	4.735	4.963	4.309	5.388	5.303	4.600	5.785
Temizlik işleri	4.333	4.254	4.668	3 935	3.726	4.178	4.273	4.158	4.693	4.557	4.475	5.165
Tarım, orman, balıkçılık	4.554	4.045	4.582	4 141	*	4.163	4.648	*	4.643	5.282	*	5.282
Madencilik, nakliyecilik	5.361	4.374	5.553	4 839	4.062	4.981	5.363	4.342	5.550	5.740	4.698	5.945
Gıda üretimi	4.035	*	4.035	*	*	*	4.035	*	4.035	*	*	*

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu (BFS).

NOT: Federal İstatistik Kurumu söz konusu verileri 2 yılda bir güncellemektedir. Son güncelleme 2016 yılı içerisinde yapılmıştır.

Toplu sözleşme ile çalışan işçiler için sendikalar tarafından öngörülen ortalama asgari saat ücretleri ise şöyledir:

(2017 yılında makine, elektronik ve metal sanayisi üretim sektörü çalışanları için baz alınan taban asgari ücretler örnek alınmıştır.)

	İsviçre Frankı (İFR)		
	Saat ücreti	Aylık ücret	
Vasıfsız işçi	24.10	3.850	40 saat
Vasıflı kalifiye işçi	25.95	5.166	40 saat
Meslek eğitilmiş uzman personel	38.45	6.612	40 saat
Vardiya şefi, usta	38.15	6.663	40 saat
Yüksek eğitimli orta/üst kademe idari personel	54.20	6.663	40 saat

Kaynak: 2017 Yılı Aylık Ücretler Kitabı (2017/2018 yılları için geçerlidir).

13.2.2.8. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Sendika ve üye sayıları

Yıl	Sendika sayısı	Üye sayısı	Erkekler	Kadınlar	Erkek oranı	Kadın oranı
2010	15	372.082	270.407	101.675	72,7	27,3
2011	16	368.762	265.582	103.180	72,0	28,0
2012	16	366.811	262.396	104.415	71,5	28,5
2013	16	366.844	260.714	106.130	71,1	28,9
2014	16	363.341	257.487	105.854	70,9	29,1
2015	16	361.108	254.544	106.564	70,5	29,5
2016	16	357.537	253.136	104.401	70,8	29,2
2017	16	353.647	251.089	102.559	71,0	29,0

Kaynak: İsviçre Sendikalar Birliği Federasyonu 2017 yılı üye işçi sayıları (31.12.2017 itibarıyla).

Sendikalara göre üye dağılımı ve üyeler arasında kadınların oranları

Sendika	2017 Üye Sayısı	2016 Üye Sayısı	Kadın Üye Sayısı 2017	Kadınların Oranı
Unia	200.236	201.170	47.998	23,97
SEV	40.723	41.355	8.510	20,90
VPOD	34.252	34.747	19.060	55,65

syndicom	32.737	34.171	10.269	31,37
SIT	9.480	9.482	4.687	49,44
PVB	8.867	9.084	2.429	27,39
SBPV	7.919	7.875	2.639	33,32
AvenirSocial	3.418	3.381	2.406	70,39
SMPV	3.341	3.347	2.040	61,06
garaNto	3.316	3.322	448	13,51
SSM	3.000	3.047	1.222	40,73
Kapers	2.827	2.792	2.077	73,47
SMV	1.690	1.717	668	39,53
SBKV	1.129	1'146	629	55,71
Nautilus	695	918	20	2,88
New Wood	17	17	9	52,94
Toplam	353.647	357.571	105.111	29,72

Kaynak: İsviçre Sendikalar Birliği Federasyonu 2017 yılı üye işçi sayıları (31/12/2017 itibarıyla).

31.12.2017 İtibarıyla 2018 Yılı İçin Yapılan Toplu İş Sözleşmeleri (TİS) İle Sağlanan Ücret Artış Oranları	
Efektif aylıklar	+0,9
Asgari aylıklar	+0,5
TİS sayıları	589
2017 yılı iş uyuşmazlıkları vaka sayısı	11
Kayıp işgünü sayısı	3.578

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu (BFS).

13.3. SOSYAL GÜVENLİK

13.3.1. Sayısal Veriler

13.3.1.1. Aktif / Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

İsviçre’de sosyal güvenlik sistemi kapsamında ülkede ikamet eden ve 17 yaşını doldurmasının ardından gelen ilk Ocak ayının birinci gününden itibaren her birey otomatik olarak sosyal sigorta kurumuna kaydedilerek, bu kişilere prim tahakkuk ettirilmektedir. Kişiler, aktif çalıştıklarında ve çalışmadıklarında pasif sigortalı olarak sigorta primini emeklilik yaşına kadar ödemek zorundadır. İsviçre’de çıraklık süresi dahil olmak üzere 15-65 yaş arası prim ödeyen aktif sigortalı sayısı 5.640.936’dır.

13.3.1.2. Sosyal Güvenlik Prim Oranları ve Sistemin Finansmanı

2017 Yılı İtibarıyla Sosyal Güvenlik Sisteminde Yer Alan Sigorta Ve Diğer Hizmetler İçin Ödenecek Prim Ve Katkı Payı Bedelleri:

2017 yılı itibarıyla

	PRİMLER	DEVLET KATKISI
YAŞLILIK ve ÖLÜM (AHV)	Çalışan : %4,2 İşveren : %4,2 Serbest M. : %7,8 Çalışmayan: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 392 CHF/en fazla 19.600 CHF	Federal Devlet: Yıllık harcamanın % 19,55’i KDV: Yıllık KDV gelirlerinin %13,33’ü Kumarhanelerden alınan katkı payları
MALULİYET (IV)	Çalışan : %0,7 İşveren : %0,7 Serbest M. : %1,4 Çalışmayan: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 65 CHF/en fazla 3.250 CHF	Federal Devlet: Konjonktürel duruma göre değişken bir pay olup sigortanın Yıllık harcamasının en fazla yarısı ve minimum % 33,7’si KDV: Yıllık KDV gelirlerinin %4,99’u

HİZMET ve DOĞUM TAZMİNATLARI	<p>Çalışan : %0,25</p> <p>İşveren : %0,25</p> <p>Serbest M. : %0,5</p> <p>Çalışmayan: Sosyal, geçim durumuna göre yıllık en az 23 CHF/en fazla 1.150 CHF</p>	
TAMAMLAYICI ÖDENEKLER (EL)		Yıllık tamamlayıcı ödenekler tutarının 5/8'i Federal Devlet, 3/8'i kantonlar tarafından karşılanır. Hastalık ve engellilik giderleri kantonlar tarafından karşılanır.
MESLEKİ İHTİYAT SİGORTASI (BVS)	Sigortayı uygulayan pansiyon kasa kurumunun koyduğu kurallara göre belirlenir. İşverenin katkı payı en az çalışanıninki kadar olmalıdır.	
BİREYSEL EMEKLİLİK SİGORTASI	Prim bedeli sigortalının kendisi tarafından belirlenir.	Ödenen primin çalışanlar için yıllık 6.768 Frank'a kadar olan bölümü, serbest meslek çalışanları için en yükseği 33.840 Frank olmak kaydı ile yıllık gelirin %20'lik kısmı gelir vergisinden düşülebilir.
AİLE YARDIMLARI	<p>Federal Düzeyde</p> <p>Çalışan : Yok</p> <p>İşveren : %2</p> <p>Tarım S. : Yok</p>	<p>Bütçe açığının 2/3'ü Federal devlet, 1/3'ü kantonlar tarafından karşılanır.</p> <p>Harcamaların 2/3'ü Federal</p>

	<p>Kantonal Düzeyde</p> <p>Çalışan: Yok- Wallis Kantonu (hariç %3)</p> <p>İşveren: Aylığın %0,1-%4 arası</p> <p>Serbest M.: Aylığın %0,1-%4 arası</p> <p>Matrah üst sınırı 126.000</p>	<p>Devlet, 1/3'ü kantonlara aittir.</p> <p>Çalışmayanların aile yardımları kantonlar tarafından finanse edilir.</p>
<p>İŞSİZLİK SİGORTASI (AL)</p>	<p>Sigorta kapsamındaki aylık gelirin %2,2 si (Çalışan %1,1+İşveren %1,1) Aylık en üst matrah: 10.500.-</p>	<p>Federal Devlet İş ve işçi bulma faaliyetlerinin giderlerine prime havi toplam aylıklar bedelinin %0,159 u oranında katkıda bulunur. Devlet pazar koşulları ve harcamalar gerektirdiğinde hazine borçlanmasına gidebilir.</p>
<p>KAZALAR ve MESLEK HASTALIKLARI</p>	<p>Mesleki olmayan kazalar</p> <p>Çalışan: Değişken prim sistemi (çalışılan işyerinin koyduğu oran)</p> <p>İşveren: Yok</p> <p>Çalışmayan: (SUVA sigortası) %39,5</p> <p>Meslek kazaları ve hastalıkları</p> <p>Çalışan: Yok</p> <p>İşveren: Değişken prim sistemi (çalışılan işyerinin kaza riski durumuna oranla)</p> <p>Gelir üst matrahı: Yıllık 126.000 CHF</p>	

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Dairesi (BVS)

Yukarıda belirtilen sigortalar bireylere aylık, ek ödeme, tazminat, aile (çocuk) yardımları şeklinde maddi ödemeler ya da hastalık ve kaza durumlarında masrafların karşılanması şeklinde imkânlar sağlamaktadır.

13.3.1.3.Yaşlılık ve Geride Kalanlar (AHV) Ödemeleri

Aylık türü	Asgari (CHF)	Azami (CHF)
Yaşlılık aylığı	1.175.-	2.350.-
Karı koca emeklilerin ikisine birden ödenen azami aylık		3.525.-
1941 yılından önce doğmuş kadınlara ödenen ek aylık	353.-	705.-
Kadın/erkek dul aylığı	940.-	1.880.-
Yetim ve çocuk aylığı	470.-	940.-
Aynı zamanda 2 çocuk aylığı ya da hem çocuk hem de yetim aylığı almaya hak kazanmış çocukların alabileceği azami aylık tutarı		1.410

2016 yılında ödenen aylıkların ortalama seviyesi

AHV Muhtaçlık Yardımı	Aylık (CHF)	
	Kadınlar	Erkekler
Yaşlılık aylıkları	1.867	1.838
Dul aylıkları	1.600	1.275
Ağır muhtaçlık durumu	940	
Orta derecede muhtaçlık durumu	588	
Hafif muhtaçlık durumu	235	

Kaynak: İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS).

13.3.1.4.Maluliyet (IV) Ödemeleri

Artırılmış Aylıklar (Aylık CHF)	Tam	3/4	2/4	1/4
Maluliyet aylığı*	1.175/2.350	882/1.763	588/1.175	294/588
Çocuk aylığı*	470/940	353/705	235/470	118/235

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BVS) 2015 te yürürlüğe girmiş, 2017 yılı için de geçerli ödemeler listesi.

Muhtaçlık Yardımı

Muhtaçlık	Bakım evinde (Aylık /CHF)	Kendi evinde(Aylık/CHF)
Hafif	118	470
Orta	294	1 175
Ağır	470	1 880

Reşit Olmayan Çocuklar İçin Muhtaçlık Ödemesi

Muhtaçlık	Günlük (CHF)
Hafif	15.70
Orta	39.20
Ağır	62.70

Kaynak: İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BSV).

AHV Ve IV İçin Tamamlayıcı Ek Ödemeler

Genel yaşamsal ihtiyaçlar için		CHF / Yıllık
Tek başına yaşayanlar		19. 290
Evli çiftler		28. 935
Yetimler ve AHV ya da IV dan çocuk aylığı almaya hak kazanmış çocuklar	1. ve 2. çocuğun her birine	10. 080
	3. ve 4. çocuğun her birine	6. 720
	Sonraki her bir çocuk için	3. 360

Kaynak: İsviçre Federal Sosyal Güvenlik Kurumu (BSV).

[https://www.bsv.admin.ch/dam/bsv/de/dokumente/themenuebergreifend/statistiken/Taschenstatistik_2017_d.pdf.download.pdf/Sozialversicherungen%20der%20Schweiz%20\(Taschenstatistik%202017\).pdf](https://www.bsv.admin.ch/dam/bsv/de/dokumente/themenuebergreifend/statistiken/Taschenstatistik_2017_d.pdf.download.pdf/Sozialversicherungen%20der%20Schweiz%20(Taschenstatistik%202017).pdf)

13.3.1.5.İşsizlik Ödeneği

İşsizlik ödeneği alma çerçeve süresi her işsizlik durumu için 2 yıl olup, işsizlik sigortasından teşvik yardımı almadan kendi işini kurup serbest çalışanlar, çocuk yetiştiriciler ve Yaşlılık ve Ölüm Sigortası'ndan (AHV) yaşlılık aylığı alma yaşından 4 yıl öncesinden başvuranlar için çerçeve süre belirli şartlarda 2 yıl daha uzatılmaktadır.

İşsizlik tazminatı almaya hak kazanmak için aidat ödeme çerçeve süresi her işsizlik durumu için 2 yıl olup, bu süre, tazminat alma hakkının elde edildiği tarihten 2 yıl önce başlamaktadır.

İsviçre’de işsizlik parası aylık olarak değil günlük yevmiye olarak hesaplanmaktadır. Haftada 5 gün için (pazartesi-cuma) günlük yevmiye ödenir. Bir ay içerisindeki çalışma günleri farklılık göstereceğinden aylık olarak ödenen günlük yevmiye tutarları aydan aya değişebilir. İşsizlik ödeneğinin miktarı AHV’ya matrah olan aylık ücret bedeline göre belirlenir. Genel olarak son 6 aylık maaş ortalaması, şayet çalışanın lehine olacak ise son 1 yıllık aylık ortalaması esas alınır.

Eğer çalışan kişi:

- Bakımından sorumlu olduğu çocukları varsa,
- AHV primine matrah olan aylık tutarı 3.796 Frank’ı geçmiyorsa,
- En az % 40 oranında malul ise ve bu orana mukabil maluliyet aylığı alıyorsa bu kişinin İşsizlik ödeneği prime matrah olan aylık bedelinin % 80 i olarak hesaplanır. Diğer tüm vakalarda çalışanlar işsiz kalmaları durumunda prime matrah olan aylık tutarlarının %70 i oranında işsizlik ödeneği alırlar.

Yaşlılara ve kısmen malulen emekli olanlara 520 günlük işsizlik parası alma hakkını kolaylaştırmak için parlamento 2 yıllık süreyi 22 aya indirmiştir.

İşsizlik Parası Ödemeleri

31.12.2017 itibarıyla

İş günü bazında tahakkuk ettirilen işsizlik parası ödemeleri	Kısa süreli çalışmalar kapsamında ödenen meblağlar	Kötü hava koşulları nedeniyle yaşanan çalışma süresi kayıpları kapsamında ödenen tazminatlar
5.525,9*	90.6*	171.40*

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu, <https://www.bsv.admin.ch>.

* 1.000.000 CHF

13.3.1.6. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

İsviçre Kaza Sigortası Kurumu (SUVA) gerek mesleki kaza sigortası (BUVA) gerekse mesleki olmayan kazalara karşı sigortalama işlemlerini yerine getirir.

SUVA 3 kategoride hizmet vermektedir:

- Kazaların önlenmesi için yapılan faaliyetler,
- Sigortalama,
- Kaza sonrası bakım ve rehabilitasyonu.

2017 Yılında Kaza Sigortası Kapsamında Kategorize Edilen Vaka Sayısı Ve Masraflarını Üstlenen Sigorta Kurumları

Sigorta Grupları	Meslek kazası sigortası			Meslek kazası kapsamı dışındakiler			İşsizler için kaza sigortası			Toplam vaka
	Toplam Vaka	Oran %	Önceki yıla oranı %	Toplam Vaka	oran %	Önceki yıla oranı %	Toplam Vaka	Oran%	Önceki yıla oranı %	
Suva Mesleki Kaza Sigortası	177.938	66,2	-0,2	268.923	49,2	1,9	17.663	100,0	0,1	464.524
Diğer sigorta kurumları	90.899	33,8	3,7	277.366	50,8	4,0				368.265
Özel sigorta - şirketleri	84.961	31,6	3,9	263.154	48,2	3,9				348.115
Hastalık - sigortaları	3.677	1,4	4,4	7.779	1,4	6,8				11.456
Kamu mes. kaza - sigortaları	2.226	0,8	-5,1	6.397	1,2	6,9				8.623
- Diğer	35	0,0	29,6	36	0,0	-2,7				71
Genel toplam	268.837	100,0	1,1	546.289	100,0	3,0	17.663	100,0	0,1	832.789

Kaynak: İsviçre Kaza Sigortası Kurumu (SUVA).

13.3.2. Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

13.3.2.1. Çocuk Parası Miktarları

Kanton	Çocuk parası	Eğitim yapan çocuklar için çocuk parası	Doğum parası (CHF)	Evlatlık edinme yardımı (CHF)
	Çocuk başına ayda ödenecek tutar (CHF)			
Federal Düzey	200/220	250/270		
Aile Yasası Kantonal	200	250	—	—
Zürich	200/250	250	—	—
Bern	230	290	—	—
Luzern	200/2.106	250	1.000	1.000
Uri	200	250	1.000	1.000
Schwyz	210	260	1.000	—
Obwalden	200	250	—	—
Nidwalden	240	270	—	—
Glarus	200	250	—	—
Zug	300	300/3.507	—	—
Fribourg / Freiburg	245/265	305/325	1.500	1.500
Solothurn	200	250	—	—
Basel-Stadt	200	250	—	—
Basel-Landschaft	200	250	—	—
Schaffhausen	200	250	—	—
Appenzell Ausserrhoden	200	250	—	—
Appenzell Innerrhoden	200	250	—	—
St. Gallen	200	250	—	—
Graubünden / Grigioni / Grischun	220	270	—	—
Aargau	200	250	—	—
Thurgau	200	250	—	—

Ticino	200	250	–	–
Vaud	230/370	300/440	1.500	1500
Valais / Wallis	275/375	425/525	2.000/3.000	2.000/3.000
Neuchâtel	220/250	300/330	1.200	1.200
Genève	300/400	400/500	2.000/3.000	2.000/3.000
Jura	250	300	850	850

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu, <https://www.bsv.admin.ch> 2017.

13.3.2.2. Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

Çocuk/Aile yardımı ödemeleri

Yardımanın türü	Çalışanlar	Serbest çalışanlar	Çalışmayanlar	Toplam	Oran %
Çocuk yardımı	3.712.900.000	110.000.000	84.700.000	3.908.300.000	70,1
Eğitim yardımı	1.531.700.000	58.900.000	30.300.000	1.620.900.000	27,2
Doğum ve evlat edinme yardımı	39.500.000	1.000.000	2.100.000	42.000.000	0,3
Toplam	5.284.100.000	170.600.000	117.100.000	5.571.800.000	100

Çocuk/Aile yardımından faydalananların sayısı

Yıl	Çocuk Yardımları	Eğitim Yardımları	Doğum ve evlat Edinme Yardımları	Toplam
2012	1.248.082	406.169	25.015	1.679.266
2013	1.284.655	418.206	26.005	1.728.866
2014	1.313.136	424.160	27.474	1.764.770
2015	1.325.602	424.807	27.115	1.777.524

Kaynak: 2018 yılında yayınlanan, 2016 yılı başına kadar olan veriler.

https://www.bsv.admin.ch/dam/bsv/de/dokumente/themenuebergreifend/statistiken/SVS_DE_2017.pdf.download.pdf/Schweizerische%20Sozialversicherungsstatistik%202017.pdf.

Türkiye’de Kalan Çocuklar İçin Çocuk Yardımları

İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için aile yardımları (çocuk parası) 01.01.2009 tarihinden itibaren AB ve İsviçre’nin de üyesi bulunduğu EFTA (Norveç, İzlanda, Liechtenstein) ülkelerinin vatandaşlarının çocuklarının İsviçre dışında, AB ve EFTA ülkelerinde ikamet etmeleri durumunda yapılmaktadır.

Yukarıda anılan tarihte yürürlüğe giren Aile Yardımı Kanununun 4. maddesinin 3. paragrafında, Hükümet yurt dışında yaşayan çocukların çocuk yardımı taleplerini düzene koymakta olup, Aile Yardımı ile ilgili Yönetmelik (madde7, paragraf 1) sadece, bu konuda hüküm içeren devletlerarası anlaşmaların yapıldığı ülkelerdeki çocuklara aile yardımı ödenmesini öngörmektedir.

Bu durum ödemelerin temel olarak sadece AB ve EFTA ülkelerine yapılmasına yol açmakta olup İsviçre’de çalışan vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocuklarına çocuk/aile yardımı ödemeleri buna istinaden durdurulmuştur. Türkiye – İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ne göre, sadece tarım iş kolunda çalışan Türk işçilerinin Türkiye’de bulunan çocukları için çocuk parası ödenmektedir.

13.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2017 yılında yapılan ödemeler

Yaşlılık Aylıkları		Dul ve Yetim Aylıkları		Maluliyet Aylıkları		Toplam	
Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF
1.675	21.694.484	843	8.374.191	1.013	14.177.608	3.531	44.246.283

Bir Kereliğe Mahsus Yaşlılık Tazminatı Ödemeleri		Bir Kereliğe Mahsus Dul Ve Yetim Tazminatı Ödemeleri		Bir Kereliğe Mahsus Maluliyet Tazminatı Ödemeleri		Toplam	
Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF	Adet	Tutar CHF
55	1.267.576	12	157.510	-	-	67	1.425.086

2017 yılında yapılan prim transferi sayısı	333
Transfer edilen primlerin toplam tutarı	14.261.249 CHF

Kaynak: Federal Sosyal Güvenlik Kurumu.

13.3.3. Sosyal Yardımlar

Sosyal yardım kişisel ihtiyaçlara göre yapılmaktadır. Yasa ile belirli bir miktar belirlenmemiştir. Sosyal yardım ödemeleri sosyal güvenlik kurumu tarafından değil, kantonlar ve belediyeler tarafından karşılanmaktadır.

Konfederasyon sadece iltica başvurusunda bulunanların sosyal yardım masraflarına iştirak etmektedir. Sosyal yardım kurallarını kantonların kendileri düzenledikleri için ilgili sosyal yardım yasası her kantonda farklıdır.

Ancak, İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS), uygun bir sosyal yardımın tespiti ile ilgili yönerge yayınlamakta olup, uygulamada genel olarak bu yönergelere kantonlarca referans ölçüler olarak riayet edilmektedir.

SKOS'un tespitlerine göre, 2017 yılında temel ihtiyaçlar için gerekli olduğu öngörülen miktarlar şöyledir:

1 kişi	986.- Frank
2 kişi	1.509.- Frank
3 kişi	1.834.- Frank
4 kişi	2.110.- Frank
5 kişi	2.386.- Frank

2 kişinin üzerinde her bir kişi için	+200.- Frank
--------------------------------------	--------------

Kaynak: İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS).

Yukarıda belirtilen miktarlara ev kirası, ev yan giderleri (ısıtma vs.) ve temel hastalık sigortası masrafları dâhil değildir.

Örnek Sosyal Yardım Uygulaması:

- Tek başına yaşayan sosyal yardıma muhtaç kişi temel ihtiyaçlar, kira, yan giderler, sağlık, zorunlu sigortalar vb. giderler için 2.360 İsviçre Frankı;
- 4 kişilik bir aile ise aynı giderler için 4.554 İsviçre Frankı sosyal yardım almaktadır.

Diğer taraftan, bir ailede 16 yaşından büyük ikiden fazla kişi varsa, bunların her birine yıllara göre değişen miktarda ek yardım yapılmaktadır.

Kişinin sosyal hayata entegrasyonu (örneğin: spor, kültürel aktiviteler, eğitim, ulaşım) için temel ihtiyaçlara %10 oranında ilave yapılmaktadır. Bölgeler arasında hayat standart farklılığına göre, yukarıda belirtilen yardım miktarları %5 oranında artırılabilir ya da azaltılabilmektedir.

SKOS'un 2017 yılı için geçerli olan yıllık yoksulluk sınırı hesaplaması için referans olarak yayınladığı, temel ihtiyaçlar için gerekli olduğu öngörülen İsviçre Frankı cinsinden miktarlar şöyledir:

Kişi sayısı	Temel ihtiyaçlar	Ort. ikamet gideri	Ort. sağlık sigortası	Ort. yoksulluk sınırı
Tek başına yaşayan kişi	986	1160	412	2.600
2 yetişkin (çocuksuz)	1.509	1.402	824	3.700
2 çocuklu yetişkin	1.834	1.608	602	4.000
2 yetişkin (2 çocuklu)	2.110	1.787	1014	4.900

Kaynak: İsviçre Sosyal Yardım Konferansı (SKOS).

İsviçre Federal İstatistik Kurumu (BFS) 04 Nisan 2016 tarihinde İsviçre'nin son 10 yıllık sosyal yardım istatistikleri değerlendirme raporunu yayınlamıştır. Buna göre 2005 yılında %3,2 olan sosyal yardımdan yararlanma oranı 10 yıl sonra da tam olarak hala aynı seviyede bulunmaktadır. Raporda sosyal yardımlardan faydalananların çoğunluğunu çocuklar, yabancılar, boşanmış eşler ve zorunlu eğitim sürecini tamamlamamış kişilerin oluşturmakta olduğu belirtilmiştir.

13.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

13.4.1. Sayısal Veriler

13.4.1.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı 2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk*
İlkokul 1-2	170.758	123.453	46.985	1.651
İlkokul 3-8	486.813	356.193	129.905	4.842
Ortaokul	247.539	186.315	60.893	2.395
Lise	71.027	61.300	9.697	224
Meslek Lisesi	27.793	23.139	4.658	151
Diğer	354.837	268.247	84.889	3.661
Genel Toplam	1.358.767	1.018.647	337.027	12.924

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği 2017 yılı verileri.

*Çifte vatandaşlığa sahip Türk çocukları hariç.

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Türk Öğretmen Sayısı	31
Öğrenci Sayısı	2.107

Türkçe ve Türk Kültürü Derslerine Katılan Öğrenci Sayıları (Sınıflara ve Cinsiyete Göre)

•SINIFLAR	KIZ	ERKEK	TOPLAM
•Anasınıfı	46	44	90
1. Sınıflar	44	63	107
2. Sınıflar	131	131	262
3. Sınıflar	177	169	346
4. sınıflar	152	162	314
5. Sınıflar	163	123	286
6. Sınıflar	144	137	281
7. Sınıflar	89	100	189
8. Sınıflar	69	108	177
9. Sınıflar	32	23	55
GENEL TOPLAM	1.047	1.060	2.107

13.4.1.2.Yüksek Öğtenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenim Seviyesi	Öğrenci Sayısı
Yüksekokullar (Pedagoji Yüksekokulları dahil)	270
Lisans	235
Master	190
Doktora	267
Diğer	68

Toplam	1.030
---------------	--------------

Kaynak: T.C. Bern Eğitim Müşavirliği 2017 yılı verileri.

13.4.1.3. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2017 Eğitim/Öğretim Yılı

Eğitim/Meslek Türü	Genel	İsviçreli	Yabancı	Türk
Meslek Okulları	226.351	180.865	45.316	2.239
Meslek Yüksek Okulları	56.658	49.082	6.409	201

Kaynak: Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği (2017).

2017 yılı itibarıyla yükseköğrenim gören öğrenciler ile birlikte İsviçre genelindeki Türk öğrencilerinin sayısı 13.954'tür.

Türk çocuklarının Liselere girme oranları diğer ülke çocuklarının oranlarına oranla düşüktür. Üniversite, Meslek Yüksek Okulu ve Meslek Liselerine yeterince itibar edilmemesi toplumda saygın ve yüksek gelir getiren mesleklerde Türk vatandaşlarının yeterince yer almadığı görülmektedir.

Gymnasiuma ve olgunluk diplomalı meslek liselerine gidebilen Türk öğrencilerin oranları diğer ülke oranları ile karşılaştırıldığında; İsviçre genel ortalamasının yaklaşık (1/3)'ü, yabancı genel ortalamasının ise yarısı kadar olduğu görülmektedir. Gymnasiuma devam edebilen Türk çocuklarının sayısının düşük olması, onların üniversiteye ya da meslek yüksekokullarına gidebilme oranını da otomatik olarak etkilemektedir.

13.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

13.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Avrupa Birliği (AB) Konseyi, İsviçre'nin de mensubu olduğu, üye ülkeler arasında vizesiz girişi sağlayan Schengen sistemi bölgesine giriş ve çıkış yapan üçüncü ülke vatandaşlarına ait bilgilerin elektronik ortamda kaydedilip saklanması ve üye ülkelerin ortak kullanımına

açılması yönündeki yeni sınır kontrol sistemi düzenlemesini 13 Kasım 2017 tarihinde onaylamıştır. Buna göre, AB üyesi olmayan ülkelerin vatandaşları, Schengen Bölgesi sınırlarına girdiklerinde elektronik ortamda kayıt altına alınacak, bu şahısların isim, pasaport veya seyahat belgesi, parmak izi, fotoğraf, giriş ve çıkış tarihi gibi bilgileri kaydedilerek ortak kullanıma açılacaktır. Böylece, oluşturulacak olan Schengen Bölgesi ülkeleri ortak bilgi bankası verileri aynı zamanda vize sürelerini aşanları, ülkeye giriş çıkış kurallarını ihlal edenleri tespit etmeye de yarayacak olup ayrıca yeni sistem sayesinde sahte pasaport ve kimlik kullanımının da engellenmesi öngörülmektedir. Düzenlemeye göre, kaydedilen bilgilere gümrük kontrol görevlileri, üye ülkelerin vize düzenleme birimleri ve Europol polis teşkilatı erişebilecektir.

AB üyesi Almanya, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Norveç, Polonya, Portekiz, Slovakya, Slovenya, Yunanistan ile AB üyesi olmayan İsviçre, İzlanda, Norveç ve Lichtenstein gibi ülkeleri kapsayan düzenleme 2020 yılı başında yürürlüğe girecektir.

13.5.2. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

İsviçre’de bulunan Türk derneklerinin büyük bir kısmı İsviçre Türk Toplumu (ITT) ile İsviçre Türk Diyanet Vakfı (İTDV) bünyesinde faaliyet göstermektedirler. 2017 yılında söz konusu çatı örgütleri ve Konsolosluklarımızdan alınan bilgilerin derlenmesi sonucu belirlenen derneklerin türleri ve sayıları:

Dernek Türü	Sayı
Kültürel ve sosyal faaliyette bulunanlar	29
Yardımlaşma dernekleri	14
Dini hizmet verenler	48
Spor dernekleri	4
Kadın dernekleri	4
Federasyon	6
Toplam	105

14. KATAR

14.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

14.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	1.986.013	2.303.518	8.000*
Kadın	655.656		
Toplam	2.641.669		

Kaynak: Katar İstatistik Kurumu, T.C. Doha Büyükelçiliği, Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

*Ekim 2016 verilerine göre, toplam nüfusun %0,31'ini Türkler oluşturmaktadır. Katar resmi kaynaklarına göre Türk nüfus 8.000 iken, T.C. Doha Büyükelçiliğine ulaşan 2016 Mart Ayı verilerine göre Katar makamlarında kayıtlı Türk vatandaşlarımızın sayısı 6.594'tür.

Türk inşaat şirketlerimizin Katar'da devam eden projeleri ve özellikle Katar'ın 2022 Dünya Kupası'na ev sahipliği yapacak olması nedeniyle şirketlerimizin yeni projeler üstlenecekleri ve buna bağlı vatandaş sayımızın artmaya devam edeceği tahmin edilmektedir. Öte yandan, Katar'da üstlendikleri projeleri biten bazı firmaların çalışanlarının Katar'dan ayrılmaya başladığı da bilinmektedir.

Hâlihazırda, ülkede bulunan sayıları 40-50 civarında Türk işveren, Katar'da yaşayan vatandaşlarımızın önemli bir kısmına istihdam imkânı sağlamaktadır. Vatandaşlarımızın çoğunluğu hizmet sektörü ve inşaat sektöründe işçi olarak çalışmaktadır. Katar'da iş üstlenen şirketlerimizin mensupları veya yönetici düzeyinde çalışan hemşire ve otel çalışanları dışında kalan vatandaşlarımız, genellikle küçük lokanta sahibi, aşçı, garson, oto tamircisi, berber, terzi, marangoz ve şoför olarak faaliyet göstermektedir.

Katar İstatistik Kurumu tarafından sadece Katarlılar ve tüm yabancılara ilişkin istatistikler yayımlanmakta olup, yabancıların dağılımı ve Türk vatandaşlarına ilişkin bilgi bulunmamaktadır.

14.1.2. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

Ülke	Nüfus	Yüzde (%)
Hindistan (2016 Aralık)	650.00	25,00
Nepal (2017 Ocak)	350.000	13,50
Katar (2016 Haziran)	313.000	12,10
Bangladeş (2016 Mayıs)	280.000	10,80
Filipinler (2017 Ocak)	260.000	10,00
Mısır (2015 Şubat)	200.000	8,60
Sri Lanka (2016 Aralık)	145.256	5,60
Pakistan (2016 Ekim)	125.000	4,80
Suriye (2015 Kasım)	54.000	2,20
Sudan (2015 Nisan)	50.000	2,10
Endonezya (2016 Ekim)	43.000	1,80
Ürdün (2014 Aralık)	40.000	1,70
İran (2013 Aralık)	30.000	1,50
İngiltere (2015 Nisan)	25.000	1,10
Lübnan (2017 Ocak)	24.000	0,92
Etiyopya (2016 Ocak)	22.000	0,91
Filistin (2015 Ocak)	20.000	0,85
Tunus (2016 Mayıs)	20.000	0,77
Kenya (2016 Ağustos)	14.000	0,55
ABD (2015 Mart)	11.000	0,43
Çin (2016 Ocak)	10.000	0,41
Eritre (2016 Ağustos)	10.000	0,41
Kanada (2017 Ocak)	9.000	0,35
Irak (2014 Aralık)	8.976	,40
Türkiye (2016 Ekim)	8.000	0,31

Kaynak: <http://priyadsouza.com/population-of-qatar-by-nationality-in-2017/>.

14.1.3. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Doğan	Ölen	Evlenen
2016	92	3	16

Kaynak: T.C. Doha Büyükelçiliği

14.2. ÇALIŞMA HAYATI

14.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancı İşçiler ve Mukimlerin Ülkeye Giriş, Çıkış ve İkametlerini Düzenleyen Yasa

Katar Devleti, Katar işçilerinin giriş, çıkış ve ikamet şartlarını 2015 tarih ve 21 sayılı Yasa ile yeniden düzenlemiştir. Yasa, 2,1 milyondan fazla maaşlı çalışan yabancı için Kefillik (sponsorluk) sistemini kaldırdı. Yeni sistem mukavele tabanlı (*contrat-based*) sistem olarak adlandırılmaktadır. 13 Aralık 2016 tarihinden itibaren uygulamaya geçen yeni sistemin getirdikleri:

İş Değiştirme Özgürlüğü: Yeni Yasa, Çalışma Bakanlığı yetkili kurumundan onay almaları koşuluyla, işverenin onayına gerek kalmaksızın, sözleşmenin bitiminde süreli iş akdi yapan göçmen işçilere iş değiştirme izni vermektedir.

İşçinin Haberi Olmaksızın Sözleşme Değiştirilmesini Önleme Tedbirleri: Yeni hükümler uyarınca, İdari Kalkınma, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, işçinin Katar'a gelmeden önce işçi ve işveren arasında imzalanmış bir iş sözleşmesi akdetmesini gerekli kılmıştır.

Yeni Çıkış İzni Talep Sistemi: Yabancı çalışanlar yıllık izin veya acil durumlarda çıkış izni için önce yazılı olarak işverenlerine müracaat ederler. Gurbetçiler ayrıca, sözleşme şartlarına göre sözleşmenin süresini tamamlamadan önce veya sonrasında ülkeyi kalıcı olarak terk edeceklerini işverene bildirme hakkına sahiptir. Bazı durumlarda, eğer işveren bu talebi reddederse, bireyler doğrudan İçişleri Bakanlığı'ndaki ilgili Komite'ye başvurabilecektir.

Pasaport Müsaderesini Önlemek İçin Yeni Tedbirler: Yeni yasa, pasaportu alıkoyan işverenlere verilen idari para cezasının 10.000 Katar Riyali'nden 25.000 Katar Riyali'ne çıkartılablmesine imkan tanımaktadır.

Ulusal İnsan Ticaretiyle Mücadele Komitesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı

2017 yılı Mart ayında Hükümet, insan ticaretine karşı ulusal komitenin kurulması ve Komite'nin insan kaçakçılığını izleme, önleme ve mücadele için ulusal koordinatör olarak görevlendirilmesi ve insan ticareti ile mücadele için ulusal stratejinin sonuçlandırılması hakkında 2017 tarih ve 15 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nı çıkartmıştır.

Ev İşçileri Yasası

Ev işçilerinin çalışma koşulları hakkında 189 Sayılı Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi hükümlerine uygun olarak, ev işçilerinin haklarını geliştiren, sözleşme yükümlülüklerini tanımlayan ve yasanın ihlali halinde yargı yolu imkânı veren 2017 tarihli ve 15 sayılı Yasa hükümleri uyarınca; ev işçilerinin çalışma koşulları ve hakları iyileştirilmiş, işveren ile çalışan arasında ortaya çıkan uyuşmazlıklar için yargı yolu açılmıştır.

İstihdam Koşulları ve Sözleşme Değişikliğinin Önlenmesi

Yabancı çalışanların istismar edilmelerini önleyebilmek adına, Katar Hükümeti, işçi ihraç eden ülkelerle 41 ikili anlaşma/mutabakat zaptı imzalamıştır.

14.2.2. Sayısal Veriler

Toplam Çalışan Sayıları

2017 yılı itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	1.986.013	655.656	2.641.669
Yabancı	-	-	-
Türk	-	-	-

14.2.3. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğince, bağımsız çalışan (kefillik sistemi altında kendi hesabına çalışan) vatandaşlarımızın kefalet sistemi içerisinde daha çok lokantacılık ve berberlik yaptığı, bunun yanında az da olsa yapım ve lojistik işleri ile meşgul olan vatandaşlarımızın bulunduğu gözlenmiştir.

14.2.4. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Katar 2017 yılı Kasım ayı içerisinde ilk defa geçici olarak 750 Katar riyalini (yaklaşık 200 ABD doları) asgari ücret olarak belirlemiştir. Söz konusu açıklamayı yapan İdari Kalkınma, Çalışma ve Sosyal İşler Bakanı; geçici asgari ücretin derhal yürürlüğe gireceğini ve kalıcı bir asgari ücret belirlenmesi için çalışmaların devam ettiğini, yapılacak inceleme sonrasında bu ücretin artabileceğini ve aylık 750 QR (Katar Riyali) altındaki sözleşmelerin Bakanlıkça artık onaylanmayacağını ifade etmiştir.

14.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Katar, 1972 yılından bu yana Uluslararası Çalışma Örgütü'ne üyedir. Ancak 1948 tarihli Örgütlenme Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması Sözleşmesi ile 1949 tarihli Örgütlenme Hakkı ve Toplu İş Sözleşmesi Sözleşmesini Katar henüz onaylamamıştır.

Katar Petrol Şirketi'nde peş peşe işçi grevlerinin yaşanmasının ardından 1957 yılında İşçi Sendikaları ülkede yasaklanmıştır. 2004 yılında Emir, işçi sendikaları ve meslek odaları kurulumunu serbest bırakmıştır. 16 yaşının altında çalışma yasaklanmıştır. Günlük çalışma saati 8 saat ile sınırlandırılmıştır. Ancak, vatandaşlarımızın da yoğun olarak çalıştığı lokanta ve berber-kuaför sektöründe günlük fiili çalışma saati yaklaşık 12 saattir.

Bünyesinde 100 ve daha fazla Katarlı çalışan barındıran kurumlarda İşçi Sendikaları kurulabilir. Sendikalar 2004 tarih ve 14 sayılı Kanuna göre faaliyet yürütürler. Bu şekilde sadece bir sendika kurulmuştur. Sendikaya üyelik sadece Katarlı çalışanlarla sınırlandırılmış olup, yabancı çalışanların sendikalara üye olması yasaktır. Sendikaların çalışma koşul ve şartları Katar Çalışma Bakanlığı tarafından tayin edilmektedir. Sendikalar üyelerinin haklarını savunurlar. Aşağıdaki hususlar sendikal faaliyet çerçevesinde yasaklanmıştır;

- Siyasi ve dini faaliyetlerde bulunmak,
- Hükümete ve statükoya zarar veren herhangi bir materyali hazırlamak, basmak ve dağıtmak,
- Finansal spekülasyon yapmak,
- Bakanlık onayı dışında hediye ve bağış kabul etmek,
- Dostane çözüm dışında grevde bulunmak.

Aynı alanda faaliyet gösteren sendikaların birleşerek federasyon oluşturmalarına da izin verilmiştir.

14.2.5.1.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

	2015	2016	2017
Genel*	%0,2	%0,2	%0,3

Kaynak: Worldbank 2017 verileri.

(* Bu rakamlardan farklı olarak yayımlanmış resmi veri mevcut değildir.

14.3. SOSYAL GÜVENLİK

14.3.1. Sosyal Güvenlik Sistemi

14.3.1.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

İşçilerin %5, işverenlerin %10 olarak ödediği primler ve devlet tarafından tahsis edilen fonlar ve ödenekler, sistemin ana finansman kalemlerini oluşturmaktadır. Emeklilik şartları erkekler için 15 yıl prim ödeme süresi ve 60 yaş, kadınlar için 15 yıl prim ödeme süresi ve 55 yaşır.

14.3.1.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

Katar Genel Emeklilik ve Sosyal Sigorta Kurumunun 2016 yılı Eylül ayı istatistiklerine göre; yaklaşık 11.873 emekli, sistemden emekli maaşı almaktadır. Bu rakam, 2015 yılına göre %7'lik bir artış olduğunu göstermektedir. Ayrıca 6.349 kişi, emekli yakını olarak ve 2.195 kişi vefat eden eşinden dolayı sistemden faydalanmaktadır. Sisteme aktif katılım sağlayan Katarlı sayısı 64.124'e ulaşmıştır. Ödenen emekli maaşları tutarı 2.7 milyar Katar Riyalini

aşmıştır. Sistemdeki Katarlıların %52'sini kadınlar oluşturmaktadır. Sistemdeki kayıtlı kurum sayısı 377'dir. Sisteme katkıda ortalama aylık maaş tutarı 24.993 Katar Riyali olarak hesaplanmıştır.¹²

14.3.1.3.Çocuk Parası Miktarları

Çocuk parası adı altında bir ödeme yapılmamaktadır, ancak çocuklar için eğitim yardımı yapılmaktadır.

14.3.1.4.Sosyal Yardımlar

Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımıdır. Çok zor duruma düşen yabancı çalışanların ülkesine dönmesi için kendi ülke vatandaşlarınca kurulan sosyal yardım kurumlarından uçak bileti vb cüz'i yardımlar dışında, yabancılar için bir sosyal yardım öngörülmemiştir ve uygulanmamaktadır.

14.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

14.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Katar'daki vatandaşlarımızın aileleri genellikle Türkiye'de yaşadığından, ülkedeki ilk ve orta derece okullarda eğitim gören çocuklarımızın sayısı düşüktür. Vatandaşlarımızın çocukları, ülkemizde denkliği bulunan uluslararası nitelikte İngiliz, Amerikan veya Fransız okullarına devam etmektedirler. Katar'daki Türk toplumunun da önemli ihtiyaçlarından biri olan Türk Okulu 2016-2017 eğitim-öğrenim yılında eğitime başlamıştır. Yeni açılan 250 öğrenci kapasiteli Türk Okulu'nun ilk yılında yaklaşık 100 öğrenci öğrenim görmektedir.

Çocukların tamamı vatandaşımızdır. Okul 8 yıllık olup, lise bölümü mevcut değildir. Anasınıfı da bulunmamaktadır. Türk Okulu nezdinde Açık Lise de 2017-2018 eğitim-öğretim döneminde faaliyete geçmiş olup, kayıtlı öğrenci sayısı 70 olmuştur.

---

¹² <https://www.onlineqatar.com/living/Retirement-age-Qatar.aspx>

14.4.2. Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 Eğitim/Öğretim Yılı

Öğrenci Sayısı	104*
----------------	------

*Doha Yunus Emre Enstitüsü'nde Türkçe öğrenimi gören öğrenci sayısı.

Sayın Cumhurbaşkanımızın 1-2 Aralık 2015 tarihlerinde gerçekleştirdiği Katar ziyaretinde Yunus Emre Türk Kültür Merkezi'nin de açılışı yapılmıştır. Söz konusu Merkeze öğretmen atamaları gerçekleştirilmiş olup, Türkçe dil kursları verilmeye başlanmıştır. Ayrıca, söz konusu ziyaret sırasında Yunus Emre Enstitüsü ile Katar Üniversitesi arasında “Türkoloji Projesi İşbirliği Protokolü” imzalanmıştır.

14.5. GÖÇ VE UYUM

14.5.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Türkiye-Katar İş Konseyi: 2006 yılında Katar İşadamları Derneği ile imzalanan anlaşma ile DEİK çatısı altında kurulan DEİK/Türkiye-Katar İş Konseyi'nin hedefi, iki ülke arasındaki ticaret hacminin geliştirilmesinin yanı sıra Türkiye ile Katar arasında karşılıklı iş ve yatırım olanaklarını araştırmak ve geliştirmektir.

Katar Türk İşadamları Derneği: Katar'da milyar dolarlık alt ve üstyapı projelerini başarıyla sürdüren önde gelen müteahhitlik firmalarımızın oluşturduğu Türk firmaları ve bu ülkede değişik sektörlerde çalışan üst düzey yönetici konumundaki vatandaşlarımız tarafından kurulmuştur. Hedefleri arasında iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkileri güçlendirmek, bu çerçevede, Türk ve Katarlı iş çevreleri arasında düzenli bilgi akışını sağlamaktır.

Katar Türk Kadınlar Birliği: Katar'da büyük çoğunluğu çalışmayan, eş durumundan bu ülkede yaşayan Türk kadınlarının kurduğu Türk Kadınlar Birliği'nin Kasım 2007'den beri Başkanı Arzu Bağdatlı'dır. Birliğin üye sayısı 104'e ulaşmıştır.

14.5.2. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Mütcaahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

2017 Yılı Öncesi Durum

Katar'daki Türk yatırımları esas olarak mütcaahhitlik (alt taşeronluk) ve müşavirlik hizmetleri alanında gerçekleşmektedir. TAV, DOĞUŞ, TEKFEN, STFA, YÜKSEL, YAPI MERKEZİ gibi büyük inşaat şirketlerinin aralarında bulunduğu 35'ten fazla şirketimizin bugüne kadar üstlenmiş olduğu projelerin toplam tutarı 16 milyar Doları aşmıştır.

Kefalet sisteminin son derece katı olması, her firmanın en az %51'inin Katarlı bir ortağa ait olması zorunluluğu firmalarımızın karşılaştığı sorunların başında gelmektedir. Ayrıca, devam etmekte olan projede yapılan değişiklik sonucunda bazı maliyet hesaplamalarının değişmesi fakat buna bağlı hak edişlerde işverenle tam olarak anlaşılabilmesi da firmalarımızın yaşadığı sıkıntılar arasındadır.

2017 Yılında Yaşanan Gelişmeler¹³

2017'de Katar'a yapılan ihracatımız 750 milyon dolara ulaşmış ve geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 50 artış göstermiştir. 2017 yılı Haziran ayında başlayan ekonomik blokaja rağmen Katar'da inşaat sektörü 2017 yılı ilk 3 çeyreğinde %10,7 oranında genişlemiştir. İnşaat sektörü 2016 yılında %15,4 oranında büyümüş, sektörün 2012-2016 dönemindeki ortalama büyümesi ise %19,3 olarak gerçekleşmiştir.¹⁴

---

¹³ <https://www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/uuid/dDocName:EK-247324>.

¹⁴ https://www.mdps.gov.qa/en/statistics/Statistical%20Releases/Economic/GeneralEconomicStatistics/windowonstatistics/2017/WinEconomicStat_22th_Issue_Q3_2017_AE.pdf.

15. KAZAKİSTAN

15.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

15.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.02.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	8.685.380	Veri yok	
Kadın	9.259.620	Veri yok	
TOPLAM	17.945.000	Veri yok	Yaklaşık 15.000

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu, T.C. Astana Büyükelçiliği kayıtları ve Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

(*)Yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

Kazakistan Ulusal Ekonomi Bakanlığı İstatistik Komitesi'nin verilerine göre, 1 Şubat 2017 tarihi itibarıyla ülke nüfusu 17.945.000'dir (8.685.380 erkek, 9.259.620 kadın). Ülke nüfusunun %57,4'ü şehirlerde, %42,6'sı kırsalda yaşamaktadır.

2017 yılında Kazakistan'a göç edenlerin sayısı bir önceki yıla göre %20,6 artışla 16.081 kişi, ülke dışına göç edenlerin sayısı ise %7,8 artışla 37.704 kişi olmuştur.

Kazakistan'da yaşayan vatandaşlarımızın sayısına ilişkin kesin veri bulunmamakla birlikte, ülkede yaklaşık 15.000 vatandaşımızın yaşadığı tahmin edilmektedir.

15.1.2. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

Astana Büyükelçiliği ile Almatı ve Aktau Başkonsolosluklarının kayıtları ve Müşavirliğimiz tahminlerine göre Kazakistan'daki vatandaşlarımızın %45'i Almatı Başkonsolosluğumuz görev bölgesinde, %40'ı Astana Büyükelçiliğimiz görev bölgesinde ve %15'i de Aktau Başkonsolosluğumuz görev bölgesinde yaşamaktadır.

15.1.3. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2017 yılı itibarıyla

	Astana Büyükelçiliği	Almatı Başkonsolosluğu	Aktau Başkonsolosluğu	Toplam
Doğan	108	158	19	285
Ölen	3	13	2	18
Türk-Türk Evliliği	-	2	-	2
Türk-Yabancı Evliliği	49	108	12	169

Kaynak: T.C. Astana Büyükelçiliği ile T.C. Almatı Başkonsolosluğu ve T.C. Aktau Başkonsolosluğu kayıtları.

15.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

15.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kazakistan'da Çalışma İzni Harçlarından Ücret Alınmaya Başlandı

Kazakistan'da 18 Ağustos 2016 tarihinde alınan, yabancı işgücü izni verilmesine ve uzatılmasına ilişkin 459 sayılı Karar doğrultusunda, yabancılar için çalışma izin harçları sektörlere ve kategorilere göre değişiklik göstermek üzere, 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla asgari 310.853 Tenge (yaklaşık 950 USD), azami 567.250 Tenge (yaklaşık 1.735 USD) olarak belirlenmiştir. Eski kurallara göre çalışma izinleri ücretsiz verilmekteydi.

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla yürürlüğe konulan yeni düzenleme, 2012 yılı Ocak ayında kabul edilen ve 2016 yılı Mart ayında tadil edilen (Eski Kurallar) mevcut çalışma izni kurallarının yerine geçmiştir.

Yeni Çalışma İzni Kuralları, aşağıdaki mevzuattan oluşmaktadır:

- 27 Haziran 2016'da yayımlanan 559 sayılı Yönetmelik,
- 15 Aralık 2016'da yayımlanan ve 559 sayılı Yönetmeliği tadil eden 1069 sayılı Yönetmelik,
- 559 sayılı Yönetmeliğe ek olarak 15 Aralık 2016'da kabul edilen 802 sayılı Yönetmelik.

Konuyla İlgili Çalışmalar ve Yapılan Değişiklikler

559 Sayılı Yönetmelik Haziran 2016'da yayımlandığında, taslağın 2017 Muafiyetleri ekinde yer alan çalışma izni gereksinimleri muafiyet listesini içeren Hükümet Kararı ile birlikte 1 Ocak 2017 tarihinde herhangi bir değişiklik yapılmaksızın yürürlüğe girmesi bekleniyordu. Başka bir deyişle, 559 Sayılı Yönetmelik ve 2017 Muafiyetler Taslağı kabul eden Kararın, nihai yeni çalışma izni kuralları olması bekleniyordu.

Fakat 559 sayılı Yönetmelik (ve 2017 Muafiyetler Taslağı), Kazakistan'ın yabancı yatırım camiası tarafından oldukça tartışmalı bulunmuş, bu Yönetmelik ile getirilen özellikle şube, temsilcilik ofisi ve stratejik yatırım müdürleri ile Kazak dili bilme zorunluluğu gibi değişiklikler Kazakistan'ın yatırım iklimi açısından sakıncalı bulunmuştu. Ülkenin önde gelen iş örgütleri (Kazakistan Yabancı Yatırımcılar Konseyi Birliği, Amerikan Ticaret Odası ve Avrupa Kazakistan İş Birliği vb.) ve birkaç önde gelen yabancı yatırımcı ile yapılan istişareler neticesinde 15 Aralık 2016 tarihinde Sağlık Hizmeti ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı tarafından 1069 sayılı Yönetmelik yayımlanmış, ayrıca Kazakistan Hükümeti tarafından 802 sayılı Karar kabul edilmiştir.

1069 sayılı Yönetmelik ve 802 sayılı Karar'la, 559 sayılı Yönetmelik'te yer alan tartışmalı hususlar çıkartılmış ve bir dizi yeni değişiklik kabul edilmiştir. 1069 sayılı Yönetmelik ve 802 sayılı Karar'la getirilen ilkesel değişiklikler ile 3. kategorideki çalışanlar için Kazak dili bilme gerekliliği kaldırılmıştır.

İlave olarak 1069 sayılı Yönetmelik, 559 sayılı Yönetmeliğe aşağıdaki iki değişikliği getirmektedir:

(1) İşveren tarafından istihdam edilen yerli vatandaşların sayısına bağlı olarak istihdam edilebilen yabancıların azami sayısını belirleyen oran şartı, 30'dan fazla çalışanı olmayan şube ve temsilcilik ofislerine artık uygulanmayacaktır.

(2) Bir işverenin yabancı çalışanlarının Kazakistan'ın farklı bölgelerine yaptıkları iş seyahatleri konusunda göç makamlarına bildiriye bulunmaları gerekliliği uygulamadan kaldırılmıştır.

Çalışma İzinleri Kurallarında Yapılan ve 1 Ocak 2017 Tarihi İtibarıyla Uygulanmaya Başlanan Değişikliklerin Özeti

➤ Çalışma İzni Harçlarının Ücretlendirilmesi

Çalışma izninin verilmesinde, devlet harçları genel prosedüre göre ödenecektir. Buna göre; 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren, sektörler ve kategorilere göre değişiklik göstermek üzere, yabancılar için çalışma izin harçları asgari 310.853 Tenge (yaklaşık 950 USD), azami 567.250 Tenge (yaklaşık 1.735 USD) olarak belirlenmiştir. Eski kurallara göre çalışma izinleri ücretsiz verilmekteydi.

➤ Özel Koşulların Kaldırılması

Eski uygulamaya göre, üst düzey yöneticiler dışındaki çalışma izinleri, dört “özel koşul”dan bir ya da daha fazlasına tabi olarak verilmek zorundaydı (yerel işçileri eğitme zorunluluğu gibi). 559 Sayılı Yönetmelik, böyle bir zorunluluk içermemekte olup, 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren düzenlenecek çalışma izinleri için özel koşullar kaldırılmıştır.

➤ Yerel Pazar Araştırmasının Kaldırılması

559 Sayılı Yönetmeliğe göre bir işveren, artık bir yabancıyı bir pozisyonu doldurması için bir çalışma izni başvurusunda bulunmadan önce bu pozisyonu doldurmak üzere yerli vatandaşlar bulmaya çalışmak zorunda olmayacaktır. Eski uygulamaya göre bir işverenin öncelikle yerel çalışma makamlarına bildiri yapma ve bu makamlarla sağlanan adaylarla görüşme zorunluluğu bulunmaktaydı.

➤ Çalışma İzni Süresinin Azaltılması ve Uzatmaların Artırılması

Kategori 1’deki çalışanlar (müdürler ve yardımcılar) için azami çalışma izni süresi 559 Sayılı Yönetmelik ile ve sınırsız sayıda uzatma ile 3 yıldan 12 aya düşürülmüştür (azami çalışma izni süresi 2018 yılı Şubat ayında yapılan değişiklikle tekrar 12 aydan 3 yıla çıkarılmıştır). Kategori 2 ve 3’teki çalışanlar (müdürler ve uzmanlar) için azami çalışma izni süresi 12 ayda kalmakta ancak uzatmaların sayısı ikiden üçe çıkarılmaktadır.

➤ **Oran Şartının Sınırlandırılması**

İşveren tarafından istihdam edilen yerli vatandaşların sayısına bağlı olarak istihdam edilebilen yabancıların azami sayısını belirleyen oran şartı, 30'dan fazla çalışanı olmayan şube ve temsilcilik ofislerine artık uygulanmayacaktır.

➤ **İş Seyahatlerinde İzin Alma Gerekliliği**

Bir işverenin yabancı çalışanlarının Kazakistan'ın farklı bölgelerine yaptıkları iş seyahatlerinde göç makamlarına bildiriye bulunmaları zorunluluğu kaldırılmıştır.

Not: Ülkemizde, 2015 yılında 1.348, 2016 yılında 998, 2017 yılında 1.352 Kazak vatandaşına çalışma izni verilmiştir. Kazakistan'da, 2015 yılında 4.844, 2016 yılında 3.502, 2017 yılında yaklaşık 2.500 vatandaşıma (harç karşılığı) çalışma izni verilmiştir.

Yabancı Çalışanlara İlişkin Veriler

Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimizce Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Çalışma, Sosyal Koruma ve Göç Komitesi Başkanı ile yapılan görüşmede, Kazakistan'daki çalışma izni harçları uygulaması ile çalışan vatandaşlarımızın sayısı hakkında görüşme yapılmıştır. Komite Başkanı, 459 sayılı Karar kapsamında 3 ayrı uygulama bulunduğunu belirterek, aşağıda ifade olunan bilgileri vermiştir.

1-Avrasya Ekonomik Topluluğu (AEB) Üyesi Ülkelerinin Vatandaşlarının Durumu

Avrasya Ekonomik Topluluğu üyesi ülke vatandaşları (Kazakistan, Rusya, Ermenistan, Kırgızistan ve Belarus) Kazakistan'da çalışma ve oturma izninden muaf olarak ve hiçbir harç ödemeksizin çalışabilmektedir. Bunun için, bir işveren ile iş sözleşmesi akdetmek ve sözleşmesiyle birlikte Göç (Migrasya) İdaresine kayıt yaptırmak yeterli olmaktadır.

2-Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) Üyesi Ülke Vatandaşları İçin Uygulanan Kolaylaştırılmış Rejim

Bu kapsamda ülkeye gelen BDT üyesi ülke vatandaşları, cüzi bir harç ödeyerek çiftliklerde, kendi evini yapan kişilerin yanında, ev işlerinde (aşçı, terzi, çocuk ve hasta bakıcı v.b), (Yabancılar İçin Çalışma İzni Harçları Göstergesi'nde yer almayan işlerde) çalışabilmektedir.

Bunların, çalışma izni ücreti mahiyetinde ayda 2 MRP (Aylık Hesaplama Endeksi: 2.405 x 2: 4.810 Tenge) – yılda yaklaşık 200 Dolar - harç yatırımları ve işverenle imzaladıkları iş sözleşmesiyle birlikte Göç İdaresine kayıt yaptırmaları yeterli olmaktadır (2018 yılı için belirlenen MRP 2.405 Tenge'dir). Bu gruptaki çalışanların sayısı 400.000 kişi seviyesindedir.

3-Avrasya Ekonomik Topluluğu İle BDT Üyesi Ülkeler Dışında Kalan ve Diğer Ülkeler Olarak Adlandırılan Üçüncü Ülke Vatandaşlarına İlişkin Uygulama

1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla üçüncü ülke vatandaşlarından 300.000 ila 500.000 Tenge arasında değişen miktarda çalışma vizesi harcı alınmasına başlanmıştır.

Eskiden uygulanan bankaya teminat yatırılması ve 1 kişilik yabancı istihdamı için 10 Kazak vatandaşı mesleki eğitim verilmesi gibi şartlar uygulamadan kaldırılmış, Dünya Ticaret Örgütü üyesi ülke firmalarının Kazakistan'daki şube ya da temsilciliğinde çalıştırılan kendi vatandaşları (1, 2 ve 3. kategorideki yönetici, menejer ve uzmanlar) harç ödemekten muaf tutulmuşlardır.

1. ve 2. kategoride çalışanlar için uygulanan 3 yabancı çalıştırılması karşılığında 7 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi ile 3. ve 4. kategoride çalışanlar için uygulanan 1 yabancı çalıştırılması karşılığında 9 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi şartı yeni düzenlemede de mevcuttur.

Bu gruptakilere 2017 yılında (harç karşılığı) verilen çalışma izni sayısı 25.000 civarında olup, bunların yaklaşık %10'u (2.500 kişi) Türk vatandaşıdır.

Ancak, özel bir anlaşma kapsamında gerçekleştirilen işlerde ya da özel kanunla düzenlenmiş yerlerde (Nazarbeyev Üniversitesi ek inşaatı, EXPO 2017 Projesi, Astana Finans Merkezi,

Abu Dabi Center Projesi, Özel Ekonomik Bölgeler v.b) çalıştırılanların çalışma izni harcından muaf tutulduğu, bunların sayısının Bakanlıklarınca kesin olarak bilinmediği, sayının harç karşılığı verilen çalışma izni sayısı kadar yani 25.000 kişi civarında olabileceği, zira sadece Abu Dabi Center Projesi kapsamında 6.000 kişinin çalışma izni harcından muaf tutulduğu belirtilmiştir. Çalışma izni harcı ödenmeksizin bu kapsamda çalıştırılan Türk vatandaşlarının sayısının da 2.500 civarında olduğu, toplamda **yaklaşık 5.000** vatandaşımızın Kazakistan'da yasal olarak çalıştığını düşündüğünü ifade etmiştir.

Kazakistan'da ikamet eden/çalışan yabancılara ilişkin spesifik bir veri kamuoyu ile paylaşılmamakla birlikte, basında çıkan bazı haberlerden bilgi edinilmeye çalışılmaktadır.

Buna göre Kazakistan'a "uzak yurt dışından" (Avrasya Ekonomik Birliği/AEB ve Bağımsız Devletler Topluluğu/BDT dışındaki üçüncü ülkelerden) en çok Çin ve Türk vatandaşlarının geldiği, resmi istatistiklere göre 2017 yılında ülkeye gelenlerin %90'dan fazlasının BDT ülkelerinden (Özbekistan, Rusya ve Kırgızistan) geldiği, ülkedeki "uzak yurtdışından" gelen göçmenlerin sayısının 620.000 kişiye ulaştığı, bunlardan çoğunun Çin ve Türk vatandaşı olduğu kaydedilmektedir. İçişleri Bakanlığı verilerine göre, 2017 yılında yakın yurtdışından gelen göçmen sayısının 2.300.000, uzak yurtdışından gelen göçmen sayısının ise 178.000 kişiye ulaştığı, kayıtlara göre, 2017 yılında 83.000 Çin, 12.400 Türk vatandaşının Kazakistan'da ikamet ettiği bildirilmektedir.

Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı (2017-2021)

Kazakistan Hükümeti'nin 30 Aralık 2015 tarihli ve 1136 sayılı Kararı ile 29 Aralık 2016 tarihli ve 919 sayılı Kararı uyarınca, 1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla 2021 yılına kadar sürdürülmesi öngörülen "Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliğinin Geliştirilmesi Programı" başlamıştır.

Programın amacı, nüfusun etkili bir şekilde istihdam edilmesini teşvik etmek ve vatandaşları girişimciliğe yönleltmektir.

Görevler / Hedefler;

- İşgücü piyasasının ihtiyaçları göz önünde bulundurularak teknik ve mesleki eğitim alan personele yeni eğitimler verilmesi,

- İş piyasasında talep edilen meslekler ve beceriler üzerine çalışan kadroların kısa süreli mesleki eğitime tabi tutulması,
- Girişimcilik temellerine yönelik eğitim verilmesi,
- Kırsal ve kentsel alanlarda mikro kredinin yaygınlaştırılması,
- İşsizlerin ve serbest çalışanların istihdamında yardımcı olunması,
- Emek kaynaklarının hareketliliğinin artırılması,
- Boş kadro ve iş arayanlarla ilgili bilgilerin yer alacağı elektronik ortamda tek bir istihdam borsasının oluşturulması.

2021 yılına kadar, Programda belirtilen görevlerin uygulanmasıyla aşağıdaki hedef göstergeler elde edilecektir:

- İşsizlik oranının %4,8 i aşmaması (2016 yılının 4. çeyreği %4,9),
- İstihdama katılanlar arasında temel, orta ve genel eğitim görenlerin oranının %20'ye indirilmesi (2016 yılının 4. çeyreği %22),
- Aktif KOBİ'lerin sayısında %10 oranında artış sağlanması.

Programın geliştirilmesi ve uygulanmasından sorumlu Bakanlıklar; Kazakistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı, Ulusal Ekonomi Bakanlığı, Tarım Bakanlığı, Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı olarak belirlenmiştir. Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'na Programın Genel Koordinatörlüğü görevi de verilmiştir. Kaynaklar ve finansman ulusal ve yerel bütçeden tahsis edilecektir.

Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliği Programı'nın 527.000 kişiyi kapsadığını açıklamıştır.

Program kapsamında aktif KOBİ'lerin sayısında %10 oranında artış sağlanması ana hedef olarak belirlenmişse de, hedefin aksine mevcut KOBİ'lerin sayısında 2016 yılı verilerine göre 2017 yılında yaklaşık %5'lik bir düşüş yaşanması üzerine, Etkin İstihdam ve Kitle Girişimciliği Programı'nın 2017 yılı uygulaması ve sonuçları kamuoyunda yetersiz bulunmuş ve eleştirilmiştir.

Kazakistan Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı'nın Yapılandırılması

Kazakistan'ın 1991 yılında bağımsızlığını kazanmasını müteakiben çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve istihdama ilişkin konularda hukuki düzenlemelerin yapılması, iş ve işlemlerin yürütülmesini teminen Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı kurulmuştur.

Kazakistan Cumhuriyeti'nin kamu yönetimi sisteminde yapılan reform ile 6 Ağustos 2014 tarihli ve 875 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle, Sağlık Bakanlığı ile Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'nın fonksiyonları ve güçleri birleştirilerek, Kazakistan Cumhuriyeti Sağlık Hizmetleri ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmışsa da anılan Bakanlık 25 Ocak 2017 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararıyla, Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı olarak iki ayrı Bakanlığa ayrılmıştır (yeniden 2014 yılı öncesi yapılanmaya dönmüştür).

15.2.2. Sayısal Veriler

15.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

2017 yılı verilerine göre, Kazakistan'da 15 yaş ve üstü nüfus 12.954.700, işgücü sayısı 9.027.400 kişi, istihdama katılanların sayısı 8.585.200 kişi (15 yaş ve üstü nüfusun %69,7'si, toplam işgücü sayısının %95,1'i)'dir.

Bir işveren yanında hizmet akdiyle çalışanların sayısı 6.485.900 kişi olup, bir önceki yılın aynı dönemine göre 143.100 kişilik (%2,2) artış sözkonusudur. Kendi adına çalışanların sayısı bir önceki yıla göre 111.300 kişi (%5) azalarak 2.099.200 kişi olmuştur. Bunların çoğunluğu tarım (%40,4), ticaret (%30,8), ulaşım hizmetleri (%9,6) ve inşaat (%7,5) alanlarında faaliyet göstermektedir.

15.2.2.2.İstihdam Sayıları ve Oranları

1.000 kişi	2016			2017		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
İşgücü sayısı	8.998.800	4.644.300	4.354.500	9.027.400	4.664.200	4.363.200
İşgücüne katılım oranı, %	70,0	76,6	64,1	69,7	76,2	63,8
İstihdam sayısı	8.553.400	4.440.400	4.113.000	8.585.200	4.458.900	4.126.300
Hizmet akdiyle çalışanlar	6.342.800	3.228.000	3.114.800	6.486.000	3.331.600	3.154.400
Bağımsız çalışanlar	2.210.500	1.212.300	998.200	2.099.200	1.127.300	971.900
İşsiz sayısı	445.500	203.900	241.600	442.300	205.300	237.000
İşsizlik oranı, %	5,0	4,4	5,5	4,9	4,4	5,4
Genç işsizlik oranı (15-24 yaş)	3,8	3,5	4,2	3,8	3,6	4,0
Genç işsizlik oranı (15-28 yaş)	4,1	3,6	4,7	3,9	3,5	4,4
Uzun süreli işsizlik oranı	2,2	1,7	2,8	2,2	1,7	2,7

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu.

15.2.2.3.Kazakistan'daki Türk İşgücü

1996 yılından 2016 yılı sonuna kadar Türkiye İş Kurumu kanalıyla Kazakistan'a gönderilen Türk işçilerinin sayısı 52.834'dür.

Kazakistan'a Türkiye İş Kurumu aracılığıyla 2004 yılında 4.403, 2005 yılında 5.775, 2006 yılında 8.227, 2007 yılında 7.972 çalışmamız gönderilirken, bu sayı 2008 yılında 4.717'ye düşmüş, takip eden yıllarda tedricen azalarak 1.000'in altına inmiş, 2015 yılında da 1.374'e çıkmıştır. 2016 yılında bu sayı %58 gibi büyük bir oranda düşüşle 803'e gerilemiştir. Bu düşüşün başlıca nedeni Kazakistan'ın yabancı çalışanlar için kota uygulamasıdır.

Kalifiye Kazak işgücünün yetersiz olmasına rağmen, Kazak makamlarınca vatandaşlarına daha fazla istihdam sağlanması amacıyla yabancı işgücü kotası düşük tutulmaktadır. Bu nedenle, Türk şirketleri ihtiyaç duydukları kalifiye Türk personelini serbestçe Türkiye'den getirememektedir.

İşçi kotasının düşüklüğünün yanı sıra, yerel işçi çalıştırma zorunluluğu da işverenlerimiz açısından ek külfet yaratmaktadır. Hâlihazırda 1. ve 2. kategoride istihdam edilecek 3 yabancıya karşılık 7 Kazak vatandaşı, 3. ve 4. kategoride çalıştırılacak her bir yabancı personele karşılık 9 Kazak vatandaşı istihdam edilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Yabancı işgücü istihdamında uygulanan kotalar devlet tarafından her yıl yeniden belirlenmekte olup, Kazakistan Çalışma ve Halkın Korunması Bakanlığı'nın verilerine göre, 2016 yılında Kazakistan'da 36.792 yabancı çalışan istihdam edilmiş olup, Türk işgücü Çin Halk Cumhuriyeti'nden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Kazakistan'da 2016 yılı içerisinde 3.502 vatandaşımıza çalışma izni verilmiştir. 2017 yılında yaklaşık 5.000 (takriben 2.500'ü harç karşılığı, 2.500'ü harçsız olmak üzere) vatandaşımıza çalışma izni verilmiştir.

15.2.2.4.Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Kazakistan'da çalışan vatandaşlarımızın yaş gruplarına göre dağılımına ilişkin bir veri bulunmamaktadır. Ancak, çalışan vatandaşlarımızın %15'inin 24 yaş ve altında, %40'ının 25-34 yaş arasında, %25'inin 35-44 yaş arasında, %20'sinin de 45 yaş ve üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Diğer taraftan, Kazakistan'da çalışanların yaş gruplarına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır:

2017 yılı itibarıyla

Yaş grubu	İşgücü sayısı	%
15	520	
16-24 yaş	982.100	% 11
25-28	1.074.700	% 12,5
29-34	1.711.270	% 20
35-44	2.122.370	% 24,5
45-54	1.806.050	% 21
55-64	827.090	% 10
65 yaş ve üzeri	61.100	% 1
Toplam İşgücü Sayısı	8.585.200	

15.2.2.5.Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

Kazakistan'da çalışan vatandaşlarımızın işkollarına göre dağılımına ilişkin ayrıntılı bir bilgi bulunmamakla birlikte, vatandaşlarımızın ağırlıklı olarak inşaat işleri, yapı malzemeleri imalatı ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, otel ve turizm işkolları, ticaret ve pazarlama ile finans ve hizmet sektörlerinde çalıştıkları bilinmektedir.

15.2.2.6.Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Kazakistan'da yaklaşık 1.800 vatandaşımız bağımsız olarak çalışmakta olup, ağırlıklı olarak inşaat işleri, yapı malzemeleri imalatı ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, perakende, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

15.2.2.7.Yabancılara Verilen Çalışma İzinlerinin Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla geçerli (harca tabi) çalışma iznine sahip olanların sayısı:

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Ülke	Kişi*
Çin Halk Cumhuriyeti	9.087

Türkiye	2.261
İngiltere	1.293
Hindistan	1.115
Ukrayna	961
Diğer	7.654
Toplam Yabancı	22.371

Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı

* *Avrasya Ekonomik Birliği üyesi ülke vatandaşları (Kazakistan, Rusya, Ermenistan, Kırgızistan ve Belarus) Kazakistan'da çalışma ve oturma izninden muaftır.*

* *Bazı işlerde (kotaya tabi tutulmayan işlerde) çalışacak BDT üyesi ülke vatandaşları için kısmen kolaylaştırılmış bir rejim uygulanmakta, bazı sektörler için ise kotaya ve harca tabidirler.*

* *Harca tabi tutulmayan özel projelerde çalışan vatandaşlarımıza verilen izinlerle birlikte toplam 5.000 vatandaşıma çalışma izni düzenlendiği değerlendirilmektedir.*

15.2.2.8.Asgari ve Ortalama Ücretler

Asgari Ücret

Kazakistan'da 2017 yılında 24.459 Tenge (75 Dolar) olarak uygulanan asgari ücrete yeni yılda %15,5 oranında artış yapılmıştır. 1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla uygulanacak asgari ücret 28.284 Tenge (1 Ocak 2018 tarihli kura göre 85 Dolar) olarak açıklanmıştır.

İşkollarına Göre Ortalama Aylık Ücretler (Tenge), 2017

	2016	2017 1. Çeyrek	2017 2. Çeyrek	2017 3. Çeyrek	2017 4. Çeyrek
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	81.572	71.787	88.277	104.341	96.668
Sanayi	195.295	201.113	202.334	208.476	234.313
-Madencilik ve taş ocakçılığı	312.572	324.089	317.132	330.457	362.036
-İmalat	153.571	153.985	159.703	164.465	189.386
-Elektrik, gaz, buhar ve iklimleme beslemesi	136.732	137.985	137.936	139.774	164.496
-Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	93.856	95.089	100.409	101.622	110.263
İnşaat	179.205	171.144	184.851	205.947	218.095
Toptan ve perakende satış; motorlu taşıt ve motosiklet tamiri	131.091	134.136	140.069	144.895	151.968
Taşıma ve depolama	176.825	186.756	184.000	198.140	201.276
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	127.837	131.640	134.714	140.407	151.221
Bilişim ve iletişim	204.192	199.851	222.365	215.720	249.341
Finans ve sigorta faaliyetleri	284.330	290.814	315.345	272.757	316.052
Gayrimenkul faaliyetleri	123.346	127.804	138.323	151.399	170.285
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	323.661	237.894	253.240	271.121	303.291
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	115.041	137.521	145.843	156.870	171.105
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	118.868	112.601	120.463	120.150	149.908
Eğitim	94.542	91.805	107.756	90.383	101.108
İnsan sağlığı ve sosyal çalışma faaliyetleri	106.049	99.675	113.585	107.391	116.434
Sanat, eğlence ve dinlenme	110.320	122.329	113.558	124.278	122.404
Diğer hizmet faaliyetleri	218.893	207.382	204.659	193.214	213.414
Toplam	142.898	140.265	149.951	147.988	163.725

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Dönemlere Göre Aylık Ortalama Ücret, Tenge (son 3 yıl)

2015	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	118.638	124.227	124.656	136.094
2016	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	132.769	143.600	141.187	154.632
2017	1. çeyrek	2. çeyrek	3. çeyrek	4. çeyrek
	140.265	149.951	147.988	163.725

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

2016 yılında 142.898 Tenge olarak kaydedilen ortalama aylık ücret, 2017 yılı ilk çeyreğinde 140.265, 2. çeyreğinde 149.951, 3. çeyreğinde 147.988, dördüncü çeyreğinde ise 163.725 Tenge olarak gerçekleşmiştir.

Bölgelere Göre Aylık Ortalama Ücret, Tenge

BÖLGE	2017			
	1. Çeyrek	2. Çeyrek	3. Çeyrek	4. Çeyrek
Kazakistan Cumhuriyeti	140.265	149.951	147.988	163.725
Akmola	101.292	112.581	108.126	120.346
Aktöbe	115.747	126.892	122.202	138.232
Almatı	104.666	113.477	108.290	116.209
Atırau	256.232	250.797	259.834	288.246
Batı Kazakistan	132.200	144.669	136.618	144.984
Jambıl	94.361	103.051	98.295	107.035
Karaganda	127.254	131.970	130.008	146.965
Kostanay	104.774	116.123	112.108	130.018
Kızılorda	115.970	127.404	121.111	127.729
Mangıstau	247.331	253.929	252.163	269.624
Güney Kazakistan	95.705	108.496	101.668	108.989
Pavlodar	121.971	128.809	126.561	146.088
Kuzey Kazakistan	93.909	105.657	101.814	110.611
Doğu Kazakistan	116.013	123.941	120.182	142.082

Astana şehri	203.466	223.453	214.889	263.347
Almatı şehri	179.822	190.248	184.262	205.256

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

Bölgelere göre incelendiğinde, en yüksek ücret ortalamasının Atırau, Mangıstau ve Astana bölgelerinde, en düşük ücret ortalamasının ise Jambıl, Güney Kazakistan ve Kuzey Kazakistan bölgelerinde kaydedildiği görülmektedir.

En yüksek aylık ortalama ücret, petrol bölgesinin merkezi durumundaki Atırau'da 288.246 Tenge (867 Dolar), yine petrol bölgesindeki Mangıstau'da 269.624 Tenge (811 Dolar) ve başkent Astana'da 263.347 Tenge (792 Dolar) olarak, en düşük ücret ortalaması ise Jambıl'da 107.035 Tenge (322 Dolar), Güney Kazakistan'da 108.989 Tenge (328 Dolar), Kuzey Kazakistan'da 110.611 Tenge (333 Dolar) olarak gerçekleşmiştir.

En Yüksek ve En Düşük Ücret Ödenen Meslekler

Ulusal Ekonomi Bakanlığı İstatistik Komitesi'nin, Kazakistan'da 2017 yılında en yüksek ve en düşük maaşların ödendiği meslekler listesine göre; en yüksek ücret, ham petrol ve doğal gaz üretimi alanlarında aylık 1.844.500 Tenge (5.550 Dolar) maaşla çalışan kuyu saptama mühendislerine, en düşük ücret ise balıkçılık ve topraksız tarım yapılan yerlerde aylık 25.000 Tenge (75 Dolar) maaşla çalışan sekreter/ofis sorumlularına ödenmektedir.

En yüksek ücret ödenen meslekler

1. Kuyu Saptama Mühendisi (ham petrol ve doğal gaz üretimi) : 1.844.500 Tenge
2. Şirket Yöneticisi (hava taşımacılığı) : 1.804.700 Tenge
3. Baş Metalurji Uzmanı (metalurji sanayi) : 1.622.578 Tenge
4. Şirket Yöneticisi (metalurji sanayi) : 1.485.971 Tenge
5. Şirket Yöneticisi (ham petrol ve doğal gaz üretimi) : 1.430.593 Tenge

En az ücret ödenen meslekler

1. Güvenlik Görevlisi (balıkçılık ve topraksız tarım) : 35.525 Tenge
2. Makine ve Su Mekanizmalarının Sürücüsü

(balıkçılık ve topraksız tarım)	: 35.500 tenge
3. Mekanik Bakım Uzmanı (balıkçılık ve topraksız tarım)	:35.000 Tenge
4. Çiftçi (bitki ve hayvan yetiştirme, avcılık hizmetleri)	: 34.675 Tenge
5. Kurye (kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik):	34.351 Tenge

Not: 1 USD = 332.33Tenge (1 Ocak 2018 kuru)

Kendi Nam ve Hesabına/Serbest Çalışanların Ortalama Ücretleri Araştırması

2017 yılının 4. çeyreğinde, ülke çapındaki serbest meslek sahibi nüfus yaklaşık 2 milyon kişi olup, bunların %63'ü (1.300.000 kişi) kırsal kesimde yaşamaktadır. Serbest çalışanların %23'ü (469.000 kişi) Güney Kazakistan bölgesinde, %1'i (19.000 kişi) Mangistau bölgesinde kayıtlıdır.

Serbest meslek sahibi olarak çalışanların %18,4'lük kısmının aylık kazancı 80.000 Tengenin üzerinde (yaklaşık 250 Dolar), % 81,6'lık kısmının aylık kazancı 80.000 Tenge'nin altındadır.

Serbest meslek sahiplerinin %41'lik (731.000 kişi) kısmının aylık kazancı yaklaşık 60.000 Tenge'dir (yaklaşık 180 Dolar).

15.3. SOSYAL GÜVENLİK

15.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Bağımsızlıktan sonra Kazakistan'da sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması ihtiyacının ortaya çıkması nedeniyle, eski dönemde sosyalist politikalara göre şekillenmiş olan sosyal güvenlik sisteminin daha çağdaş bir yapıya kavuşturulması için çeşitli reformlar gerçekleştirilmiştir.

Sosyal kalkınmaya odaklanılan 2030 Ulusal Kalkınma Programında, Kazakistan'ın sosyal güvenlik sorunlarının çözülmesi amacıyla acilen yeni sosyal güvenlik politikalarının uygulamaya geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Yapılan reformlar çerçevesinde vergiler

düşürülerek net ücret düzeylerinin artırılması hedeflenmiştir. Geliri asgari ücretin altında olan aileler için yoksulluk sigortası uygulaması getirilmiştir.

Geniş halk kitlelerinin yaşam standardı yükseltilmeye çalışılmış ve sosyal yardımlar, işsizlik tazminatı, emeklilik sistemi, sağlık ve eğitim sistemi yeniden düzenlenmiştir. Bu bağlamda öncelikli olarak ekonomi güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılmasında tamamlayıcı emeklilik sistemlerine de yer verilmiş olup, sistem üç aşamalı hale dönüştürülmüştür. Birinci aşamada; tüm vatandaşlara eşit olarak sağlanan haklar ile doğum, sakatlık vb. yardımlar sözkonusudur. İkinci aşamada; birikimli emeklilik sistemine geçiş ile sağlanan haklar oluşturulmuştur. Üçüncü aşama ise sosyal güvenlik hizmetlerinde, vatandaşların isteğine bağlı olarak sosyal prim kesintilerinin artırılarak, gönüllü tasarruflarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Böylece, Kazakistan vatandaşlarının sosyal güvenlik kurumundan aldıkları gelirlerin, gelişmiş ülkelerdeki kişilerin seviyesine çıkarılması hedeflenmiştir.

Kazakistan'da Emekli Aylıklarında ve Çocuk Doğum Yardımında Yapılan Artış

Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'nın verilerine göre, 2017-2019 dönemi için kabul edilen devlet bütçesi ile birikmiş emekli aylıkları 1 Ocak 2017 itibarıyla %9, 1 Temmuz 2017 itibarıyla da %11 oranında artırılmıştır.

Temel emekli aylığı ise 1 Ocak 2017 itibarıyla %7, 1 Temmuz 2017 itibarıyla Cumhurbaşkanı'nın talimatı doğrultusunda %13 artırılmıştır. 2017 yılında 2016'ya kıyasla temel emekli aylıklarında toplam %20 oranında bir artış yapılmıştır.

Diğer taraftan, çocuk doğum yardımı 2016 yılında 1., 2. ve 3. çocuk için 66.621 Tenge iken, 1 Ocak 2017 itibarıyla 71.270 Tenge, 1 Temmuz 2017 itibarıyla ise 86.222 Tengeye yükseltilmiş, 4. ve daha sonraki çocuklar için 2016 yılında 111.035 Tenge olan çocuk doğum yardımı 1 Ocak 2017 ve 1 Temmuz 2017 de yapılan artışlarla 142.947 Tengeye çıkarılmıştır.

15.3.2. Sayısal Veriler

15.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

Kazakistan’da halen (genel olarak) Kazak çalışanların maaşlarından %10 oranında emeklilik (uzun vadeli) sigorta primi kesilmekte, (geçici süreli çalışma izni sahibi) yabancıların kapsam dışında tutulması nedeniyle bu kişilerin maaşlarından uzun vadeli sigorta primi kesilmemektedir.

Bu uygulamanın istisnası olarak, belirlenen şartları taşıyan yabancılara talepleri halinde 10 yıla kadar sürekli çalışma ve oturma hakkı tanınmakta ve kendilerine bu durumu tevsik eden Yaşam Belgesi (Vid na Vitelstva kartı) verilmektedir. Bu belge sahibi yabancıların aylıklarından %10 oranında emeklilik sigorta primi kesilmekte, prim ödeyen yabancılar ülkelerine kesin dönüş yapacaklarında bu kesintiler toplu olarak kendilerine geri ödenmektedir.

Ayrıca ülkedeki tüm çalışanlardan (yerli ve yabancılardan) %11 (1 Ocak 2018 tarihi itibarıyla %9,5’e düşürülmüştür) oranında sosyal koruma amaçlı prim alınmakta olup, bu primler işveren tarafından ödenmektedir.

15.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

	2016	2017
Emekli aylığı alanların sayısı	2.061.660	2.147.900
Ortalama aylık miktarı, Tenge	42.476	50.850
Devlet sosyal ödeneği alanların sayısı, kişi	785.353	781.692
Aylık ortalama sosyal ödeneğin miktarı, Tenge	28.650	30.686

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu.

15.3.2.3.Aile Yardımları

İhtiyaç testi ve gelir testini yerine getiren, Kazakistan’da ikamet eden vatandaşlar, mülteciler, vatandaş olmayanlar ve uyruksuzlar, engelli kişiler, tam zamanlı öğrenciler ve stajyerler, 80 yaş ve üzeri kişiler ile 7 yaşından küçük çocuklar aile yardımlarına hak kazanmaktadır.

15.3.2.4.Çocuk Parası Miktarları

2017 yılı için (Tenge)

	Çocuk Doğum Yardımı	Çocuk Bakım Ücreti
1. çocuk için	86.222	13.070
2. çocuk için	86.222	15.452
3. çocuk için	86.222	17.812
4. ve sonraki her çocuk için	142.947	20.195

.Kaynak: Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı.

*Sadece ülke içinde ödenmektedir.

15.3.2.5.Sosyal Yardımlar

	2016	2017
Devlet sosyal ödeneği alanların sayısı	785.353	781.692
Aylık ortalama sosyal ödeneğin miktarı, Tenge	28.650	30.686

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu.

15.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

15.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/18 Eğitim Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
İlkokul – Ortaokul, Temel Eğitim (Lise)	3.039.000	Veri yoktur	Veri yoktur
Meslek Lisesi	489.337	Veri yoktur	Veri yoktur

Kazakistan Eğitim ve Bilim Bakanlığı'nın verilerine göre, Kazakistan'da 2017-2018 eğitim öğretim yılında Kazakistan genelinde ilk, orta ve lise sınıflarına giden toplam öğrenci sayısı (mesleki ve teknik eğitim hariç) 3.039.000'dir. Kazakistan genelinde yeni eğitim öğretim yılında toplam 7.339 okulda eğitim verilmektedir.

15.4.2. Meslek Eğitime Devam Edenlerin Sayısı

Kolejler olarak bilinen ve 9.-11. sınıflar arasında mesleki eğitim veren meslek liselerinde 2017-2018 eğitim öğretim yılında 489.337 öğrenci öğrenim görmektedir.

15.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Kayıtlı Türk Öğrenci Sayısı

2017/18 Eğitim Öğretim Yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	200
Yüksek Lisans	7
Doktora	17
Toplam	224

Kaynak: Astana Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği.

2017-2018 eğitim öğretim yılı itibarıyla Kazakistan genelinde 122 yükseköğretim kurumundaki öğrenci sayısı 496.209'dur.

15.4.4. Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi 4 Mayıs 1992 tarihinde kurulmuştur. Sözkonusu üniversitenin merkezi Kazakistan'ın Türkistan şehrinde olup, Almatı'da Avrasya Araştırma Enstitüsü bulunmaktadır. Üniversitede Ekonomi, Tarih ve Eğitim, Filoloji, Hukuk, Bilişim Teknolojileri ve Mühendislik, Tıp, Fen, Spor ve Sanat, Uzaktan Eğitim Fakülteleri, 1 yüksekokul, Türkoloji, Ekoloji, Avrasya Araştırma, Fen ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri, Arkeoloji İlmî Araştırmalar, Hazırlık, Dil Öğretim, Türkiye Türkçesi ile Uzaktan Eğitim Programları ve Uygulama Merkezleri bulunmaktadır.

Anılan Üniversitede 164 Türk öğrenci eğitim görmektedir. Bunların 48'i hazırlık sınıfı, 107'si lisans programı, 1'i yüksek lisans, 8'i doktora programları öğrencisidir.

15.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

15.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancı İşgücü İçin Belirlenen Kota

Kazakistan'da yabancı işgücü istihdamında uygulanan kota Hükümet tarafından her yıl yeniden belirlenmekte olup, Kazakistan Cumhuriyeti Hükümetinin 23 Aralık 2017 tarih ve 865 sayılı Kararı ekinde yer alan, 2018 yılı için belirlenen kota çizelgesi aşağıdadır.

2017 yılında çalışabilir nüfusun %0,6'sı olarak uygulanan yabancı işgücü kotası 2018 yılı için %0,46'sı olarak belirlenmiştir.

Kazakistan'da kaldıkları ve çalıştıkları için idari engellerin kaldırılmasına izin verilen Avrasya Ekonomik Birliği (AEB) üyesi ülkelerin (Rusya, Federasyonu, Belarus, Ermenistan, Kırgızistan) vatandaşları kota kapsamı dışında tutulmaktadır. Yine belirlenmiş bazı basit işlerde çalışan Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) üyesi ülke vatandaşları kısmen kota kapsamı dışındadır (Yabancılar İçin Çalışma İzni Harçları Göstergesi'nde yer alan işlerde kotaya tabidirler). Uzak yurtdışı olarak tabir edilen AEB ve BDT üyesi ülkeler dışındaki üçüncü ülkelere gelenlere kota kapsamında çalışma izni verilmektedir.

Kazakistan Cumhuriyeti sınırları dâhilinde çalışma faaliyetlerinde bulunulmasını teminen yabancı işgücünün çekilmesi için belirlenen Kota Çizelgesi	
Ekonomik faaliyet türü	İşgücüne oran, % 2017
İnşaat	0,3
Madencilik ve taşocağı işletme	0,06
İmalat sanayii	0,03
Elektrik, gaz, buhar ve hava kliması	0,0002
Su temini; kanalizasyon sistemi, atık toplama ve dağıtım kontrolü	0,0004
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0,04
Toptan ve perakende ticaret; otomobil ve motosikletlerin tamiri	0,01
Ulaştırma ve depolama	0,006

Konaklama ve yemek hizmetleri	0,006
Enformasyon ve haberleşme	0,003
Mali ve sigortacılık faaliyetler	0,003
Gayrimenkullerle yapılan işlemler	0,0007
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,01
İdari ve destek hizmetleri alanındaki faaliyetler	0,007
Eğitim	0,004
Sağlık ve sosyal hizmetler	0,002
Sanat, eğlence ve rekreasyon	0,0006
Diğer hizmet türlerin verilmesi	0,08
Toplam	0,6

İçişleri Bakanlığı Nezdinde Göç Hizmeti Komitesi Kuruldu

Kazakistan Hükümeti'nin 6 Mart 2017 tarihli "Kazakistan Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı'na İlişkin Bazı Konular" hususundaki Kararnamesiyle İçişleri Bakanlığı nezdinde Göç Hizmeti Komitesi'nin kurulduğu bildirildi. Vatandaşlık, göç ve mülteci konularında devlet politikasını uygulayacak olan komite, göç konularında kurumlararası koordinasyonu sağlamak, göç süreçlerini izlemek, analizini ve tahminlerini yapmak, mültecilere, vatandaşı olduğu ülkelerde ikamet eden akrabaları hakkında bilgi almalarında yetkileri dâhilinde yardım etmek, mülteci statüsünün verilmesi, uzatılması, iptal edilmesi ve sona ermesi işlemlerini yapacak komisyonu kurmak, ülkeye sığınmak isteyen kişilerin ve mültecilerin haklarının korunmasını sağlamaktan sorumlu olacaktır.

15.5.2. Vatandaşlarımızın Arasında Örgütlenme

15.5.2.1. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Almatı'da kurulan Türk-Kazak İşadamları Birliği (TÜKİB) 2016 yılı Temmuz ayında üye kabul etmeye başlamış olup 43 üyesi bulunmaktadır.

Birliğe kayıtlı Türk ve Kazak firmaları genel olarak inşaat, inşaat malzemeleri, perakende satış, konaklama ve yiyecek-içecek, iletişim, danışmanlık, tıbbi ilaç üretimi, finans vb. sektörlerde faaliyet göstermektedir.

16. KUVEYT

16.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

16.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Kuveytli	Yabancı	Türk*
Erkek	2.843.421	671.012	2.167.409	5.000
Kadın	1.662.055	699.001	961.554	1.500
Toplam	4.505.476	1.370.013	3.128.963	6.500

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu.

(*) T.C. Kuveyt Büyükelçiliği, Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

Kuveyt İstatistik Kurumu tarafından sadece Kuveytli ve tüm yabancılara ilişkin istatistikler yayımlanmakta olup, yabancıların dağılımı ve Türk vatandaşlarına ilişkin bilgi bulunmamaktadır. T.C. Kuveyt Büyükelçiliği ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğimizin verilerine göre, Kuveyt'te yaklaşık 6.500 vatandaşlarımızın yaşadığı tahmin edilmektedir.

16.1.2. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	53	-	8

Kaynak: T.C. Kuveyt Büyükelçiliği.

16.1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge /İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Kuveyt Şehri	500	-	345	5	850
Havalli	1.500	-	695	5	2.200
Ahmedi	1.250	-	100	-	1.350
Fervaniye	1.500	-	250	-	1.750
Cahra	150	-	50	-	200
Mubarek el Kebir	100	-	50	-	150
Genel Toplam	5.000	-	1.490	10	6.500

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

16.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

16.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Kuveyt İstatistik Kurumu verilerine göre; yabancıların özel sektörde, %24,2'sinin aylık 180 Kuveyt Dinarı (KD), %16,51'inin 360 KD ve üzeri, %1,52'sinin 60 KD'den az, %43,19'unun 60 KD-120 KD arası, %14,58'inin 120 KD-180 KD arası, %27,3'ünün 180 KD-420 KD arası, %13,48'inin ise 420 ve üzeri aylık aldığı açıklanmıştır.

Mülki İdare Komisyonu 60 yaşına gelen yabancıların işten çıkarılması yönünde karar alınmasının planlandığını duyurmuştur.

Nüfus İdaresi İstatistik verilerine göre; 144.000 yabancı kamu personelinin ortalama aylık ücreti 691 KD, özel sektördeki yabancı çalışanların aylık ortalama ücreti 251 KD, Kamu ve Özel Sektör yabancı çalışan ortalama aylık ücreti 290 KD ve yabancı çalışanlara toplam ödenen maaş tutarı yıllık 5,66 milyar KD'dir. 613.000 ev işçisinin aylık ortalama 117 KD aldığı, tüm yabancıların yıllık maaş tutarının 6,52 milyar KD olduğu, Kuveytli işsiz sayısının 19.000 kişiye ulaştığı, işgücü dışı yabancıların sayısının (çocuk, genç, yaşlı, öğrenci ev hanımı vb.) 814.000 olduğu belirtilmiştir.

Kamudaki Kuveytli oranı 2013/2014 döneminde %78'den 2014/2015'de %78,8'e, 2015/2016'da %80,5'e yükselmiştir. Aynı süre zarfında özel sektördeki Kuveytli oranı %21,5'den %19,5'e gerilemiştir.

Kuveyt Çalışma ve Sosyal İşler ile Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanı Hind Al Subaih yayınladığı 14 Sayılı Kararname ile özel petrol sektörü çalışanlarına 75 KD asgari ücret uygulamasını başlatmıştır.

Kuveyt İşgücü Kurumunca alınan 647/2017 Sayılı Kararla devlet teşekkülü veya en az %25 devlet iştiraki olan şirketlere ve kurumlara ihtiyacı kadar, diğerlerine ise kontenjanlarının %25'i kadar çalışma izni düzenleneceğini duyurmuştur.

85/2017 sayılı Kararla özel sektörde çalışan Kuveytliler için Özel Sektör İş Kanununun 51. Maddesiyle iş sonu tazminatını düzenleyen maddeye yapılan ekle, Kuveytlilerin istifa etmeleri halinde de tam tazminat almalarını, 71. Maddeyle düzenlenen yıllık izin sürelerinin hesaplanmasında, 30 günlük izin süresine hafta sonu tatilleri ile resmi tatillerin sayılmamasını, bu sürelerin yıllık izne eklenmesini hükme bağlamıştır. Anılan değişiklikten yabancılar faydalanamayacaktır.

Kuveyt İçişleri Bakanlığı, yabancı işgücü sayısının, toplam işgücü sayısının %30'unu geçmemesini öngören tasarısının kabul edildiğini duyurmuştur.

Kuveyt İşgücü Kurumunca alınan kararla, 2018 yılı başı itibarıyla lisans veya daha üst seviyede eğitime sahip 30 yaş altı yabancılara çalışma izni verilmemesi uygulamasına başlanılacağı bildirilmiştir. Aynı kararla yüksek eğitime sahip 30 yaş üstü yabancıların ülkeyi terk etmeden diplomalarını/sertifikalarını yükseltmeleri halinde Kuveyt makamlarınca geçerli

sayılmayacağı da hükme bağlanmıştır. Karar, 30 yaş altı yüksek eğitimli yabancıların tecrübesiz olacağı, tecrübesiz yabancıların yerine eğitimli Kuveytlilerin istihdamının teşviki gayesiyle alınmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında Kuveytlileştirme politikası nedeniyle Kurum ve Kuruluşların ek ödenek taleplerinde artış meydana gelmiştir. Kamuda çalışan yabancılar ile Kuveytliler arasında ortalama 820 KD fark bulunmaktadır. Kamuda yabancılar ortalama 680 KD maaş alırken bu rakam Kuveytlilerde 1.500 KD'ye yükselmektedir.

Kuveyt İşgücü Kurumu, İş Kanununa aykırı davranan işverenlere yönelik hükümleri uygulamaya geçireceğini açıklamıştır. Buna göre; Kurumun çalışmalarını aksatan, engelleyen işverenlere 500 KD'den az 1.000 KD'den fazla olmamak kaydıyla para cezası, vize ticaretini engelleme amacıyla yurtdışında işçi getirip iş vermeyen işverenlere, 3 yıldan fazla olmamak kaydıyla hapis, işçi başına 2.000 KD'den az olmamak 10.000 KD'den fazla olmamak kaydıyla para cezasından biri veya her iki cezanın da uygulanacağını bildirmiştir.

16.2.2. Sayısal Veriler

16.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	1.692.033	361.055	2.053.088
Yabancı	1.487.641	174.980	1.662.621
Türk *	4.750	750	5.500

Kaynak: Kuveyt Nüfus İdaresi İstatistiği 2017 Yılı Raporu, *T.C. Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi Kayıtları ile Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliğinin tahmini verileri.

16.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Yasal olarak Kuveyt'te yabancıların bağımsız olarak işyeri açma izinleri bulunmamaktadır. Vatandaşlarımız Kuveytli bir işverenin yanında çalışmış gibi görünüp işverene belli bir aylık ücret ödemek suretiyle kendi işlerini yapmaktadırlar. Bu şekilde berber, oto tamircisi ve lokanta türünde yaklaşık 150-200 arasında vatandaşımız bağımsız olarak çalışmaktadır. İş hacimleri sınırlı olan bağımsız çalışan vatandaşlarımız, ortalama 3 kişi istihdam etmektedir.

16.2.2.3.Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	-
Gıda sanayi	250
İnşaat	3.000
Enerji	-
Taşımacılık	50
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	-
Sağlık ve sosyal hizmetler	20
Konaklama ve eğlence işleri	-
Savunma ve güvenlik	-
Genel işler	2.180
Toplam	5.500

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahmini verileri.

16.2.2.4.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kuveytli	3.291	-	14.287	-	17.578	4,7
Yabancı	4.297	-	701	-	4.998	1,8

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu.

Kuveyt'te vatandaşlarımızın çalıştıkları sürece ikamet edebilmeleri nedeniyle, işsiz vatandaşlarımızın sayısı yok denecek kadar azdır.

16.2.2.5. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Yasal olarak toplu iş sözleşmesi yapılmasına bir engel olmamasına rağmen, uygulamada pek karşılaşılmamaktadır.

16.3. SOSYAL GÜVENLİK

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle tüm üye ülkelerde ordu mensupları dâhil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, yaşlılık, iş göremezlik ve ölüm sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi gerekmektedir.

Kuveyt sosyal sigorta mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlardır. Dolayısıyla, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Kuveyt'te, yabancılar sadece genel sağlık sigortası kapsamı içerisinde yer almaktadır.

16.3.1. Sayısal Veriler

16.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık	%5	%10	%10 + %2 Askeri Personel : %32,5	%27 Askeri personel: %47,5
Maluliyet, Sağlık, Hastalık	%5	%10 + %1	%2,5	%18,5
Toplam Prim Oranı	%10	%21	%14,5 Askeri Personel: %35	%45,5 Askeri Personel: %66

Kaynak: Kuveyt Sosyal Sigortalar Kurumu.

Not: Yabancılar Sosyal Sigorta Kanunu Kapsamı dışında tutulmaktadır.

16.3.1.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	
	Kuveytli	Türk
Emekli Aylığı Alanların Sayısı	Erkek: 49.289	
	Kadın: 42.384	-
Toplam	91.673	-

Kaynak: Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu 2017 Raporu

Kuveyt'te yabancılar sosyal güvenlik sistemi dışında tutulduğundan, ülkede yaşlılık, malullük, dul ve yetim aylığı alan vatandaşımız bulunmamaktadır.

16.3.1.3.Çocuk Parası Miktarları

Kuveyt vatandaşlarına 2017 yılında çocuk başına aylık 50 Kuveyt Dinarı (KD), engelli her çocuk için aylık 75 KD çocuk parası ödenmektedir.

16.3.1.4.Diğer Aile Yardımları

Yalnız Kuveyt vatandaşlarını kapsamak üzere kira, ulaşım, engelli yakınlarına nakdi yardım, engellilere şoför istihdam etmeleri için nakdi yardım, 18 yaşını geçen engelliler ile engellilerin anne ve eşlerine maaş bağlanması söz konusudur.

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Sözcüsü Afifah Akbar, yabancılarla evli 2.227 Kuveytli kadının toplam 13,3 milyon KD yardım aldığını, hâlihazırda bunlardan 1.373'üne 10,9 milyon KD ödeme yapıldığını, 854 kadının yardımlarının ise muhtelif sebeplerden kesildiğini açıklamıştır.

16.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

16.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2016/2017 eğitim öğretim yılı

Okul Türü	Kuveytli	Türk
Anasınıfı	42.946	42
İlkokul	152.433	117
Ortaokul	114.793	91
Lise	72.645	42
Dini eğitim veren okullar	2.521	-
Özel ihtiyaç sahipleri için eğitim	1.815	-
Toplam	387.153	292

Kaynak: Kuveyt Eğitim Bakanlığı ve Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi Kayıtları.

16.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

2015/2016 eğitim öğretim yılı

Uygulamalı Eğitim Akademisi Öğrencileri	Kuveytli	Yabancı	Türk
1. Sömestr	2.016	447	-
2. Sömestr	1.645	194	-
Yaz Sömestri	1.090	217	-
Toplam	4.751	858	-

Kaynak: Uygulamalı Eğitim ve Öğretim Kurumu İstatistikleri ve Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi Kayıtları.

Eğitim Merkezleri ve Özel Kurslar	Kuveytli	Yabancı	Türk
1. Sömestr	1.367	139	-
2. Sömestr	2.212	286	-
Toplam	3.579	425	-

Kaynak: Uygulamalı Eğitim ve Öğretim Kurumu İstatistikleri ve Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi Kayıtları.

16.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

16.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Oturum İşleri Genel Müdürlüğü, çocukların oturumlarının yenilenmesi esnasında anne ve babanın Kuveyt'te mevcut bulunması şartı getirmiştir.

Ebeveyn vizelerinin yenilenmesinde resmi sağlık sigortası yanında özel kuruluşlardan yapılmış sağlık sigortası istenmesi uygulamasına geçilmiştir.

Yabancıların, anne, baba ve kardeşlerine ziyaretçi vizesi çıkarmaları uygulamasına son verilmiştir. Buna sebep, ziyaretçilere yapılan sağlık harcamaları gösterilmektedir.

Aile birleşimi için 250 KD olan asgari maaş 450 KD'ye yükseltilmiştir. Daha önceden aile birleşimi yapmış yabancıların oturumlarının yenilenmesine devam edilmekte olup, yeni başvurularda maaş kriteri uygulanmaktadır.

Kuveyt Sağlık Bakanı Dr. Jamal Al Harbi yabancılar için %100 seviyesinde yapılan sağlık hizmetleri ücret artışının 1 Ekim 2017 itibarıyla geçerli olacağını açıklamıştır. Ancak bu artıştan etkilenmeyecek olanlar aşağıda sayılmıştır:

- 12 yaş altı çocuklar,
- Kuveytli ile evli kadın eşler,
- Yabancı uyruklu ile evli olan Kuveytli kişilerin çocukları,
- Mahkûmlar,
- Sosyal yardım merkezlerinde kalanlar,
- Körfez İşbirliği Konseyi üyesi ülke vatandaşları,
- Kuveyt'te ikamet eden hiçbir ülke vatandaşlığı bulunmayan kişiler (madde 17 diye adlandırılan kişiler),
- Resmi heyetler,
- Transit yolcular,
- Görme engelliler,
- Eğitim Bakanlığında bursu olan öğrenciler,
- Sağlık Bakanlığı çalışanları ile bunların eşleri ve çocukları.

16.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Kuveyt'te yabancıların dernek kurmaları ve siyasi bir görev almaları yasaktır.

17. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

17.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

17.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	150.483	8.062	47.841
Kadın	135.774	7.151	32.709
Toplam	286.257	15.213	80.550

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

Not: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan 2011 Genel Nüfus sayımı istatistik verileridir. 2011 yılından sonra KKTC'de nüfus sayımı yapılmamıştır. Yapılan araştırmalarda 2017 yılı projeksiyonuna göre toplam nüfus 352 bin civarında olduğu belirtilmektedir.

17.1.2. Vatandaşlarımıza İlişkin Sayısal Veriler

Yıl	Yalnızca Türk Vatandaşı Olanların Sayısı	Çifte Vatandaşların Sayısı	Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı
2015	80.550	38.085	118.635

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

17.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-15	8.274	3.167	7.703	2.990	22.134
16-25	15.407	2.549	10.071	2.397	30.424
26-50	22.372	9.677	13.525	9.351	54.925
51-64	1.609	3.371	1.166	2.539	8.685
65 +	179	992	244	1.052	2.467

Toplam	47.841	19.756	32.709	18.329	118.635
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

17.1.4. Vatandaşlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
Lefkoşa	17.981	5.059	12.468	4.605	40.113
Gazimağusa	9.610	6.177	6.583	5.711	28.081
Girne	14.196	3.931	9.648	3.507	31.282
Güzelyurt	4.761	1.452	3.315	1.315	10.843
İskele	1.293	3.137	695	3.191	8.316
Toplam	47.841	19.756	32.709	18.329	118.635

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü

17.1.5. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Ülke	Sayı
Türkiye	80.550
Birleşik Krallık	3.693
Türkmenistan	1.760
Nijerya	1.280
İran	1.152
Pakistan	1.075
Bulgaristan	920
Azerbaycan	835
Diğer	4.498
Toplam	95.763

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

17.1.6. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2016	3.797	1.165	1.254

Kaynak: KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi.

17.2. ÇALIŞMA HAYATI

17.2.1. Sayısal Veriler

17.2.1.1. Toplam Çalışan Sayıları

01.01.2017 tarihi itibarıyla

KKTC Uyraklu	56.696
Türk Uyraklu	32.031
Toplam	88.727

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

Not: Çalışan vatandaşlarımızın cinsiyet ve iş kollarına göre dağılımına ilişkin veri bulunmamaktadır.

17.2.1.2. Çalışma İzni Verilen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Verilen Çalışma İzni Toplamı	Bunun içinde: Türk Vatandaşlarına Verilen Çalışma İzni
2012	43.310	36.125
2013	41.877	33.948
2014	44.511	35.140
2015	48.853	37.708
2016	56.653	41.481
2017	49.899	19.626

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

17.2.1.3.İşsiz Sayısı

01.07.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	2.842	4.079	6.921
Türk*	296	407	703

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Dairesi Müdürlüğü.

(*) Genel İşsiz Sayısı 2017 yılına ait olup, Türk işsiz sayısı temin edilemediğinden 2016 yılına ait veri kullanılmıştır.

17.2.1.4.Asgari Ücret

KKTC’de 2017 yılında asgari ücret iki kez tespit edilmiştir. Uygulanmakta olan asgari ücret miktarı gelir vergisi yasasındaki muafiyetlerden dolayı gelir vergisi kapsamı dışındadır. Ancak tespit edilen asgari ücret miktarı üzerinden çalışan hissesi olarak, %9 Sosyal Sigorta ve %4 İhtiyat Sandığı kesintisi yapıldıktan sonra çalışanlara ödeme yapılmaktadır. 01.07.2017 tarihinden itibaren geçerli olan brüt asgari ücret aşağıdaki gibidir:

	Aylık Brüt Ücret (TL)
1 Şubat 2017-30 Haziran 2017	2.020.00
1 Temmuz 2017-28 Şubat 2018	2.175.00

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

17.2.1.5.İşsiz Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	11	27	38
26-50	242	343	585
51-64	39	36	75
65 +	4	1	5
Toplam	296	407	703

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Dairesi Müdürlüğü.

17.2.1.6.Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

KKTC’de 53 sendika faaliyet göstermekte olup, söz konusu sendikaların büyük bölümü kamu sektörüne yönelik örgütlenmiştir. Kamu sektöründe sendikalaşma oranı %90’ın üzerinde, özel sektörde sendikalaşma oranı ise %5’in altında olarak hesaplanmaktadır.

Kamu sektöründe faaliyet gösteren en fazla üye sayısına sahip sendikalar:

- Kıbrıs Türk Orta Eğitim Öğretmenler Sendikası
- Belediye Emekçileri Sendikası
- Kıbrıs Türk Öğretmenler Sendikası
- Kıbrıs Türk Amme Memurları Sendikası
- Kıbrıs Türk Kamu Görevlileri Sendikası
- Kamu İşçileri Sendikası

17.3. SOSYAL GÜVENLİK

17.3.1. Sayısal Veriler

17.3.1.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı %	İşveren Payı %	Devlet Katkısı %	Toplam %
Malullük, Yaşlılık, Ölüm	5,5	7	4,0	16,5
İş Kazası, Meslek Hastalığı	-	Min. 0,5	-	Min.0,5
Hastalık	2,25	2,25	2,0	6,5
Analık	0,5	0,5	-	1,0
İşsizlik	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	8,25	Min. 10,25 Maks. 15,75	6,0	Min. 24,5 Maks. 30

Kaynak: KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi.

17.3.1.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

01.07.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödenek Miktarı (TL)
	Genel	Genel
Yaşlılık	27.016	70.322.377
Maluliyet	1.253	3.038.311
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)	7.208	11.329.204
İş Kazası/Meslek Hastalığı	399	3.170.298
Hastalık	1.688	1.501.189
Analık	412	2.354.346
İşsizlik	457	909.656

Kaynak: KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi.

17.3.1.3.İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi'nin verilerine göre 2017 yılında 121 iş kazası meydana gelmiştir.

17.3.1.4.Aile Yardımları

01.07.2017 tarihi itibarıyla

	Tutar (TL)	Asgari Ücretin Yüzdesi
Gebelik	435,00	%20
Doğum	870,00	%40
Emzirme	870,00	%40

Kaynak: KKTC Sosyal Sigortalar Dairesi.

17.3.1.5.Sosyal Yardımlar

2017 yılı itibarıyla

Faydalanan Kişi Sayısı	4.625
Yardım Miktarı (TL)	77.129.530

Kaynak: KKTC Devlet Planlama Örgütü.

17.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

17.4.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017 yılı itibarıyla

	Öğrenci Sayısı (Toplam)	Öğrenci Sayısı	
		Devlet	Özel
Okul Öncesi Toplam	7.280	3.866	3.414
3 yaş	1.115	43	1.072
4 yaş	2.331	1.110	1.221
5 yaş	3.885	2.763	1.122
Resmi Özel Eğitim Merkezleri	245	245	-
İlkokul	19.509	15.960	3.549
Ortaokul	11.281	9.702	1.579
Lise	12.447	10.610	1.837
Genel Toplam	58.093	44.299	13.794

Kaynak: KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

17.4.2. Yüksek Öğrenime Devam Eden Öğrenci Sayısı

2017 yılı itibarıyla

Üniversite Adı	KKTC Vatandaşı	Türk Vatandaşı	3. Ülke Vatandaşı	Toplam
Yakın Doğu Üniversitesi	4.579	15.006	7.412	26.997
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	1.371	8.960	7.874	18.205
Akdeniz Karpaz Üniversitesi	162	58	335	555
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi	6	110	0	116
Kıbrıs Sosyal Bilimler Üniversitesi	44	745	0	789
Doğu Akdeniz Üniversitesi	3.170	8.029	7.592	18.791
İTÜ-KKK	2	388	17	407
Girne Amerikan Üniversitesi	2.593	10.383	5.219	18.195
Kıbrıs İlim Üniversitesi	60	321	85	466
Girne Üniversitesi	73	1.202	245	1.520

Uluslararası Fınal Üniversitesi	30	176	120	326
Lefke Avrupa Üniversitesi	963	8.059	1.843	10.865
ODTÜ-KKK	171	2.338	601	3.110
Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bil. Üni.	59	218	140	417
Toplam	13.283	55.993	31.483	100.759

Kaynak: KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.

18. RUSYA

18.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

18.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2016/2017 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	67.897.000*	-	69.309
Kadın	78.648.000	-	8.066
Toplam	146.545.000	598.617	77.375**

Kaynak: Rusya Federasyonu İstatistik Servisi (www.gks.ru).

*2017 Haziran itibarıyla toplam nüfus 146.800.000 olarak verilmekte ancak kadın/erkek sayıları 2016 yılını yansıtmaktadır.

**Rusya Federasyonu İçişleri Bakanlığı basına verilen bilgi-2016.

18.1.2. Türklere İlişkin Sayısal Veriler

Rusya Federasyonu'nda (RF) çalışan Türk nüfusun ağırlıklı olarak inşaat sektöründe olması, sektörün mevsimsel yapısı nedeniyle Türkiye'den gelen ve Türkiye'ye dönen işçi sayısındaki sık değişim ve vatandaşlarımızın zorunlu bir neden olmadıkça Büyükelçilik ve Konsolosluklara başvurmamaları nedeniyle kesin rakamlar verilememektedir.

Büyükelçilik tarafından hazırlanan 2017 yılı itibarıyla, «Konsolosluk Raporunda» yer alan ve Konsolosluk Net-Destek sisteminden yararlanılarak elde edilen RF'nda yaşayan vatandaşlarımızın toplam sayısı takriben 82.000 olarak belirtilmiştir. Bu sayı yukarıdaki tabloda belirtilen Rusya Federasyonu İstatistik Servisinin yayınladığı 77.373 sayısından farklılık arz etse de, Kasım 2015 uçak krizi öncesindeki vatandaş sayımızı kapsamakta olup, Konsolosluk kayıtlarındaki vatandaşlarımızın yaptırdıkları işlemler sonucu elde edilmiştir. Uçak krizi sonrası vatandaşlarımız sınırdışı edilmiş olsa da sistemde kayıtlı olduğundan halen RF'de kayıtlı gözükmektedirler.

Dolayısıyla, uçak krizi sonrası RF genelinde mevcut vatandaş sayımızın takriben 40.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

18.1.2.1.Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

12.01.2016 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek		Kadın		Toplam
	Türk Vat.	Çifte Vat.	Türk Vat.	Çifte Vat.	
0-18	-		-		-
18-65	69.309		8.066		77.375
65 +	-		-		-
Genel Toplam	69.309		8.066		77.375

Kaynak: Rusya Federasyonu İçişleri Bakanlığı- Göç Departmanı gazeteye yapılan bildirim.2016

*Genel toplamın içinde cinsiyet farkı olmaksızın yer almaktadır.

18.1.2.2. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

2015 Kasım tarihi itibarıyla (uçak krizi öncesi)

Moskova Bölgesi	62.000
Kazan Bölgesi	7.000
St. Petersburg Bölgesi	5.000
Novorosissk Bölgesi	8.000
Toplam (Kasım 2015 uçak krizi öncesi)	82.000
Toplam (Kasım 2015 uçak krizi sonrası)	40.000

Kaynak : Konsolosluk Net-Destek verilerine göre yaklaşık rakamlarla 2015 uçak krizi öncesi ve sonrası.

18.1.2.3.Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	236	-	188

Kaynak: Moskova BE Konsolosluk Şubesi (Moskova ve Bölgesi için veriler).

18.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

18.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

İş Sözleşmelerinin “Online” Kontrolü:

Rusya Federasyonu Çalışma ve İstihdam Servisi (Rostrud) iş sözleşmelerinin yasalara uygunluğunu online kontrol etme imkanı sağlayan hizmet sunmaya başlamıştır. Rostrud portalında “ İş sözleşmesi kontrol et” adı altında, çalışanlar ya da çalışmaya başlayacaklar, işverenlerin taslak iş sözleşmelerinin veya imzalanmış iş sözleşmelerinin yasalara uygunluğunu kontrol edebilmekte ve “Sorun bildir” hizmeti ile denetim birimlerine şikâyette bulunabilmektedirler.

İstihdam Piyasası:

Rusya Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı 2017 yılında en çok talep gören meslekleri açıklamıştır. Buna göre, Rusya istihdam piyasasında 2017 yılında en çok aranan meslek sahipleri, kalifiye sanayi, inşaat ve ulaştırma işçileridir. Açıklamada, sağlık, bilim ve teknoloji ve eğitimin yanı sıra hukuk, beşeri ilimler ve kültür alanlarında da uzman personele talep olduğu, nispeten az talep gören mesleklerin ise iş dünyası idarecileri ve arşivciler olduğu bilgileri de yer almaktadır.

Kayıtdışı İstihdam:

Rusya’da kayıt dışı istihdam 2017 yılında son 11 yılın rekorunu kırmıştır. Federal İstatistik Servisi'nin (Rosstat) verilerine göre, kayıt dışı istihdam 2006 yılından bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Rusya’da 2016 yılı itibarıyla 15,4 milyon kişi (toplam çalışanların %21,2’si) kayıt dışı istihdam ediliyorken, bu rakam 2017 Nisan ayı itibarıyla 30 milyon kişiye (çalışabilir nüfusun %40’ı) ulaşmıştır.

Rusya Federasyonu Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı, 2017 yılının ilk altı ayında 800.000 kayıtdışı çalışanın, ki bunların çoğunluğu göçmen işçilerdir, kayıt altına alındığını bildirmiştir. Bakan Topilin, 2015 yılından beri federal-bölgesel ve yerel makamların katılımıyla yürütülmekte olan proje neticesinde toplam 4,5 milyon çalışanın kayıt altına

alındığı açıklamasında bulunmuştur. Bu çalışmalar neticesinde 35,6 milyar Ruble'den fazla prim toplanmıştır.

Maaş Ödemelerinde Gecikme ve Cezai Müeyyidesi:

Federal Çalışma ve İstihdam Servisi «Rostrud», Rusya'da maaş ödemelerini geciktirdiği için kurum tarafından dava edilen ve hapis cezasına çarptırılan işveren sayısının 200'ün üstünde olduğunu açıklamıştır. Federal bölgelerde ödenmeyen maaşları takip eden kurumun başkanı Vsevolod Vukolov da, maaş ödemelerini iki aydan fazla geciktiren işverenlerin, idari soruşturmanın yanı sıra, cezai soruşturmaya da tabi tutuldukları açıklamasında bulunmuştur.

Vukolov 2017'nin ilk beş ayında, kurumun çalışmaları sayesinde 498.000 çalışanın 7,5 milyar Ruble tutarındaki gecikmiş maaşının ödendiğini, 2016'da gerçekleşen ödeme miktarının ise 25 milyar Ruble olduğunu belirtmiştir.

Rusya Federasyonu İstatistik Servisi «Rosstat» verilerine göre de, 2017 Haziranı itibarıyla ülkede ödenmeyen maaş tutarı 3,3 milyar Ruble'dir. Bu, Mayıs ayına göre %13,4 daha düşük bir tutar olup, maaşını almak için bekleyen çalışan sayısı ise 63 000 kişi olarak verilmektedir.

18.2.2. Sayısal Veriler

18.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

01.01.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel- Çalışabilir Nüfus-İşgücü	39.470.000	37.166.000	76.636.000
Çalışan Nüfus	37.201.000	35.192.000	72.393.000
İşsiz Nüfus	2.269.000	1.974.000	4.243.000
Yabancı			
Türk			10.163*

Kaynak: Rusya Federasyonu İstatistik Servisi.

*Rusya Federasyonu Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı basın açıklamasına göre 2016 yılında Rusya Federasyonu'na çalışmak amacıyla gelen Türk vatandaşı sayısı.

18.2.2.2.Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

Rusya Federasyonu'nda (RF) çalışan Türk vatandaşlarının büyük çoğunluğunu, RF'de iş yapan Türk inşaat şirketlerince getirilen dönemsel işçiler veya yöneticiler oluşturmaktadır. Diğer çalışan kesim tekstil, turizm ve tarım sektöründe yer almaktadır.

2017 Temmuz ayında acil projelerin yetişmesi için Türk işçi kotasının yükseltilmesi talebi ve değerlendirmesi bizzat Rusya Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı'ndan gelmiş ve 2017 için Türk inşaat işçilerine ayrılan 19.604 kişilik kotanın yeni bir kararla 2014'deki 76.370 seviyelerine dönebileceği basına yansımıştır. Bu haberleri takiben, Çalışma Bakanlığının Hükümete sunmak üzere hazırladığı 2018 Dünya Futbol Kupası başta olmak üzere, aciliyeti olan projelerde ihtiyaç duyulması nedeniyle 2017 için belirlenen yabancı işçi kontenjanlarının %22 artırılması ve 216.181'e çıkarılması yasa tasarısı kabul edilmiştir. Yeni yasa, 2017 yılı için 177.043 yabancı işçiye çalışma vizesi öngören 3 Aralık 2016 tarihli ve 1288 numaralı hükümet kararnamesinde değişiklik yaparak kotaları artırmıştır.

Yabancı kotalarının artırılması ve Başkan Putin'in 31 Mayıs 2017 tarihinde Türkiye'ye yönelik sınırlama ve yaptırımların kaldırılmasına dair kararnameyi imzalamasıyla, daha önce Türk işçileri istihdam eden 325 işverenin yeniden işçi çalıştırma izni alma imkanı ortaya çıkmıştır.

Rusya'da toplam yabancı işçi kotaları içinde Türk vatandaşlarının payı, uçak krizi sonrasında önemli bir düşüş yaşamıştır. 2014 yılında 76.370 kişi (toplam içinde %21,3) olan pay, 2015'de 60.518'e (%21,0), 2016'da 35 689'a (%16,7) ve 2017'de 19.604'e (%11,1) gerilemiştir.

18.2.2.3.Asgari ve Ortalama Ücretler

2016/2017

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücreti	Ortalama Aylık Ücret
Avcılık, tarım ve ormancılık			21.445
Balıkçılık			54.449
Madencilik ve taş ocakları			69.688

Endüstri sektöründe			34.748
İnşaat			32.188
Elektrik gaz ve su tedariki; araba, motor ve ev aletleri			39.607
Otel, lokanta hizmetleri			22.102
Taşıma ve haberleşme			41.762
Finans sektörü			78.311
Emlak satış, kiralama ve diğer iş faaliyetleri			44.040
Kamu idaresi savunma sektörü ve diğer			43.619
Eğitim			28.094
Sağlık ve sosyal hizmet faaliyetleri			29.845
Diğer sosyal ve kişisel hizmetler			32.294
Asgari Ücret (2017 yılı için)*	7.800		

Kaynak: Rusya Federasyonu İstatistik Servisi (www.gks.ru).

*2017 yılında Rusya'da ücretli bir çalışanın ortalama aylık geliri 35.843 Ruble en az geçim tutarı ise 10.678 Ruble olarak belirlenmiştir.

Gelir Düzeyi:

Kamuoyu araştırma şirketi Romir, Rusya'da normal bir yaşam sürebilmek için ne kadar gelir sahibi olmak gerektiğine dair Mayıs 2017'de bir anket düzenlemiştir. Bu ankete göre, Rusya'da üç kişilik bir hane halkının aylık ortalama maaş beklentisi 83 bin 600 Ruble seviyesindedir.

Bu rakamın 2016 yılındaki ankete göre 10 bin 900 Ruble daha fazla olduğunu anket şirketi açıklamıştır. Anket sonuçlarının değerlendirilmesinde, Rusya'da halkın maaş beklentisinin 2009 yılından bu yana en yüksek seviyeye yükseldiği sonucuna varılmaktadır.

Yukarıda izah edilen beklentiler ışığında, gazetelere yansıyan haberlerde, 2017 yılında Rusya'da şirketlerin % 82,8'i, çalışanlarının maaşlarını artırmışlardır.

En yüksek maaş artışı %8 ile sanayi ve bilişim sektörlerinde, en düşük oran ise %5,8'lik artışla finans sektöründe olmuştur. Şirketleri maaş arttırma konusunda teşvik eden hususun,

ankete katılan şirketlerin %70'lik kesiminin 2016 mali hedeflerine ulaşmış olması, %19'un ise hedeflerin üzerine çıkmayı başarmış olması olarak açıklanmaktadır.

Diğer taraftan sözkonusu ankette, Rusya'da çalıştığı şirketten ayrılan kişilerin sayısındaki ciddi düşüşe de dikkat çekilmektedir. İnsan kaynakları şirketleri (örneğin: Antal Russia'nın) verilerine göre, Rusya'daki işverenlerin %35'i, işten ayrılan kişilerin sayısında azalma olduğunu, ankete katılan bazı şirket temsilcilerinin %15'i, işten ayrılan kişilerin sayısının arttığını, %44'ü ise değişmediğini belirtmektedir.

Araştırmaya göre, Rusya'da şirketlerde iş değiştiren kişilerin ortalama oranı %21'dir. Bu oranının en yüksek olduğu alan, %75 ile perakende ticaret sektörüdür.

İş değiştirenlerin oranı finans sektöründe %24, tarımda %20, danışmanlıkta %16, inşaatla %13 olarak verilmektedir.

Çalıştığı iş yerinden ayrılan çalışanların oranının en az olduğu sektörler ise sanayi (%7) ve üretim (%59) sektörleridir.

Rusya'da 2017 Yılında, Maaşların En Yüksek ve En Düşük Olduğu Sektörler ve Ortalama Maaşlar (Ruble):

En Yüksek:

Petrol ürünleri üretimi	: 107.744
Havacılık ve uzay	: 106.884
Ham petrol ve doğalgaz üretimi	: 104.246
Tütün ürünleri üretimi	: 101.220
Boru hattı ulaşımı	: 88.845

En Düşük:

Mobilya üretimi	: 23.097
Otelcilik ve hazır yemek	: 22.807
Tekstil ürünleri üretimi	: 21.792
Bitki ve hayvan yetiştiriciliği	: 21.770
Hazır giyim üretimi	: 19.305

18.2.2.4. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri ile İlgili Sayısal Veriler

Rusya Federasyonu'nda sendikalaşma oranı 2015 yılı ILO verilerine göre %30,5 olup 2016 yılı için Rusya Federasyonu İstatistik Servisi tarafından ILO'ya 3 iş yerinde grev yapıldığı greve katılanların sayısının 100 çalışan olarak tespit edildiği bildirilmiştir.

18.2.2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

01.11.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Genel	2.100.000	5,4	1.799.000	4,9	3.899.000	5,2

Kaynak: ILOSTAT 2017 Kasım (www.ilo.org).

Rusya'da İşsizlik Verileri:

İşsizlik oranı AB genelinde %8'e yükselirken, krizde olmasına rağmen Rusya'da bu oran neredeyse ABD ile yarışır düzeydedir. ABD'de işsizlik %4,5 ile Mayıs 2007'den beri en düşük seviyesindedir. Açıklanan son Rosstat (Rusya Federasyonu İstatistik Servisi) resmi verilerine göre, Rusya Federasyonu genelinde 2017 yılı ortalama işsizlik oranı ise %5,6'dır.

Rusya'da bölgelere göre işsizlik oranına gelince: en düşük işsizlik oranı %3,6 ile Merkez Federal Bölgesi'nde, en yüksek işsizlik ise %11,4 ile Kuzey Kafkasya Federal Bölgesi'ndedir.

Moskova şehrinde işsizlik oranı %1,6 olarak tespit edilirken St. Petersburg'da %1,7 dir.

En yüksek işsizlik oranı %27,1 ile İnguşetya'dadır. Bu oranı Tuva Cumhuriyeti'nde %19,8, Karaçay Çerkesya'da %15,9 oranları takip etmektedir.

Merkez Federal Bölge'de işsizliğin en yüksek olduğu yer ise %7,3 ile Yaroslav Bölgesidir.

18.3. SOSYAL GÜVENLİK

18.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Sağlık Sigorta Prim Oranı:

Rusya Federasyonu Maliye Bakanlığı, Federal Zorunlu Sağlık Sigorta Fonu bütçesinde denge sağlanamadığı için %5,1 olan sağlık sigorta priminin %0,8 artışla %5,9'a 2019 yılında çıkarılacağını bildirmiştir. 2017-2018 yıllarında prim oranı değişmeyecektir.

Emekliler:

Rusya Federasyonu Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı 2017 Ocak ayında Rusya Federasyonu'nda ikamet eden 44 milyon emekliye 5.000 Ruble tutarında bir toplu ödeme yapıldığı açıklamasında bulunmuştur. Bu ödemenin federal bütçeye maliyeti 230 milyar Ruble olarak açıklanmıştır. Ayrıca, emekli aylıkları 2017 yılının Şubat ayında 2016 yılı tüketici fiyat endeksi enflasyon oranına bağlı olarak %5,4 oranında yeniden ayarlanmıştır.

Emeklilik Sistemleri ve Reformlar:

Rusya Federasyonu'nda farklı bir emeklilik sistemine tabi olan ordu mensuplarının emekli olabilmek için gerekli en az çalışma süresini 20 yıldan 25 yıla çıkaran yasa kabul edilmiştir. Yeni yasa 1 Ocak 2018 de yürürlüğe girmiştir. Bu yasa, kademeli geçiş uygulamalarıyla tüm ordu mensupları için 2023 yılında tamamen geçerli olacaktır. Yeni yasa ile yılda 100 milyar Ruble tasarruf sağlanacağı belirtilmektedir. Yeni yasa, ayrıca şu an geçerli olan yasa uyarınca hak edilen aylığın %50 si ve 20 yıldan sonra geçen her 1 yıl için %3 artış ve en fazla aylığın %85 kuralını, hakedilen aylığın %65'i ve 25 yıldan sonraki her bir yıl için %3 ve en fazla aylığın %95'i olarak değiştirmektedir.

01.01.2017 itibarıyla, devlet memurlarının emeklilik yaşı kademeli olarak her yıl 6 ay artarak erkekler için 65, kadınlar için 60 yaşa çıkarılmıştır. Tam aylık alabilmek için de en az çalışma süresi 15 yıldan 20 yıla çıkarılmıştır. Patlamento mensuplarının emekli aylıklarında ilave fark sağlayan sistemde de daha önce en az 1 yıl çalışma ile sağlanan %55 lik artış en az 5 yıla, %75'lik artış ise, en az 10 yıllık çalışma sürelerine çıkarılmıştır.

Nüfus ve Sosyal Güvenlik:

Nüfus artış oranını yükseltme konusunda problem yaşayan Rusya Federasyonu'nda resmi istatistik servisi Rosstat'ın verilerine göre, 2016 yılında emeklilik yoluyla çalışma yaşamını terk eden insan sayısı 1 milyon olurken, her bin çalışan Rus vatandaşına 323 çocuk ve 441 emekli düştüğü belirtilmektedir. Uzmanlar, sosyal güvenlik sisteminin sağlıklı devamı için nüfus ve çalışan nüfusu artırmanın gerektiğine dikkat çekmektedirler.

Sosyal Yardımlar/Çocuk Yardımları:

Hükümet, üç ve daha fazla çocuk sahibi olan ve ihtiyaç sahibi ailelere aylık nakdi yardımları sağlamak amacıyla bölgelere 526,3 milyon Ruble tahsis etmiştir.

Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanı Topilin çalışma yaşında 15 milyon kişinin kayıtdışı çalışıp sosyal yardımlardan yararlandığını, özellikle zorunlu sağlık sigortası prim belirlenmesinde tüm gelirlerin dikkate alınması gerektiğine dikkat çekmiştir.

18.3.2. Sayısal Veriler

18.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık (Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-	%22	-	%22
Maluliyet* İşsizlik	-	%2,9	-	%2,9
Sağlık/Hastalık/Analık	-	%5,1	-	%5,1
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	
İş kazası/Meslek Hastalığı	-	%0,2 - %8,5	-	
Toplam Prim Oranı	-	%30*	-	%30*

Kaynak: www.rosmintrud.ru.

*İş kazası ve meslek hastalığı dahil değildir.

Sosyal Sigorta primleri ücretli çalışanlar için işveren tarafından ödenmektedir. Çalışanın herhangi bir katkı payı bulunmamaktadır. Kendi nam ve hesabına çalışanlar primlerini kendileri karşılamaktadırlar. %30 prim tutarının %22'si Emeklilik Fonuna, %5,9 Zorunlu Sağlık Sigorta Fonuna ve %2,9'u Sosyal Sigorta Fonuna devredilmektedir. İş kazası ve meslek hastalıkları için tehlikesine göre %0,2 ila %8,5 arasında değişen oranlarda işverenler tarafından Sosyal Sigorta Fonu'na ödenmektedir.

Katkı paylarının hesaplamasında yıllık maksimum gelir 876.000 Ruble emeklilik primleri için tavan olup ayrıca tavanı aşan ücretin %10'u prim olarak ödenmektedir. Bu tavan Sosyal Sigorta Fonu'na yapılan ödemelerde 755.000 Rubledir ancak bu sigorta kolunda tavan aşımında herhangi bir ek prim ödenmemektedir. Bazı işveren grupları için indirimli katkı oranları uygulanmaktadır. Yıllık geliri 300.000 Ruble'den az olan serbest çalışanların sosyal güvenlik sistemine yıllık olarak katkı payı 17.328,48 Rubledir.

Ayrıca göçmen/yabancı çalışanların Emeklilik Fonu'na ve İş Kazası/ Meslek hastalıkları için kesilen prim oranı Rus vatandaşları ile "Geçici 3 Yıllık Oturum ve Sürekli Oturuma 5 yıllık oturuma" sahip olanlarla aynı orandayken, (%22) Sosyal Sigorta Fonuna kesilen oran %1,8 dir. Sağlık sigortası primleri kesilmemekte, zorunlu özel sigortaya tabi olmaktadır. Bu kategorilerin dışında yabancı "Yüksek Nitelikli Uzman Çalışanlar" iş kazası/meslek hastalığı dışında tüm sigorta primlerinden muaf tutulmaktadır.

18.3.2.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

01.01.2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı		Toplam Ödenek Miktarı (Ruble)	
	Genel	Türk	Genel	Türk
Yaşlılık*	42.900.000	-	7.829.700.000	-
Maluliyet	15.600.000	-	**	-
Geride Kalanlar (Dul, Yetim)*		-	**	-

İş Kazası/Meslek Hastalığı****	36.000	-	8 milyar	-
Sağlık/Hastalık/Analık ****	52.000.000	-	414 milyar	-
Aile Yardımları/Çocuk Parası		-		-
İşsizlik	732.000***	-		-
Bakım		-		-

Kaynak: www.pfrf.ru Rusya Federasyonu Emeklilik Fonu.

*Yaşlılık ve geride kalan aylığı ödemeleri ayrı ayrı gösterilmemiş yaşlılık olarak tek kalem halinde verilmiştir.

** Emeklilik Fonunun tüm ödemeleri toplamı.

*** Eylül 2017 itibarıyla, ödenek alanların sayısı.

http://www.gks.ru/bgd/free/B04_03/IssWWW.exe/Stg/d03/216.htm

****Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı.

18.3.2.3. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Rusya Federasyonu mevzuatı, sosyal güvenlik anlaşması olmayan ülkelerin vatandaşlarına sosyal güvenlik ödemelerinin transferine imkan tanımamaktadır.

Eylül 2014 itibarıyla, Rusya Federasyonu’ndan emekli aylığı alan ve Türkiye’de ikamet eden 45 Rusya Federasyonu vatandaşı bulunmaktadır. Aynı bilgi 22.02.2017 tarih/21-0/10/B-1444 sayılı Rusya Federasyonu Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı’nın Bakanlığımıza muhatap istatistiki veri paylaşımına dair yazısında da yer almaktadır.

Sosyal Güvenlik Anlaşması imzalanıp yürürlüğe girmediği sürece, Rusya Federasyonu, mevzuatı uyarınca emekli aylığına hak kazanmış Türk vatandaşlarının emekli aylıklarını Türkiye’ye transfer etmeyecektir. 22.02.2017 tarihli yazıda, 2012 yılından itibaren Rusya Federasyonu Emeklilik Fonu’na 53.029 Türk vatandaşının kaydının yapıldığı, bunlardan 13.443 vatandaşımıza prim ödendiği de belirtilmektedir. Sürekli prim ödemesi yapılan Türk vatandaşı sayısının daha düşük olduğu, genellikle düzenli ödeme yapılanların çifte vatandaşlığa sahip olanlar olabileceği Müşavirliğimiz kanaatidir.

18.3.2.4. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

2016 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı
Genel	27.000 (1.290'ı ölümlle sonuçlanmıştır)	5.520

Kaynak: Rusya Federasyonu İstatistik Servisi 2016 verileri (www.gks.ru).

Not: İstatistik bilgileri vatandaşlık esasına göre tutulmamaktadır.

18.3.2.5. Aile Yardımları

Rusya Federasyonu sosyal koruma sisteminde, bölgeler itibarıyla belirlenen en az geçim tutarının altında gelire sahip olanlara yerel idareler tarafından tamamlayıcı gelir sağlanmaktadır.

Aile/çocuk yardımları işverenlerin ve eğitim kuruluşlarının verdiği bilgiler doğrultusunda Sosyal Sigorta Fonu tarafından ödenen, finansmanının bir kısmının işverenlerin hastalık-analık sigortası altında ödedikleri primlerden karşılanan bir devlet yardımudur. İşverenler ek yardımlar da verebilmektedirler. Yardımlar, Rus vatandaşlarına, geçici ve uzun süreli oturma sahip yabancılara ödenir. Miktarı bölgeden bölgeye farklılık göstermektedir. Aile Yardımı kapsamına giren ödemeler aşağıda yer almaktadır:

Analık Ödeneği (140 gün-20 hafta- çoklu doğumlarda 194 gün):

Hamileliğin ilk 12 haftası içinde bölgelerdeki anne-çocuk merkezlerine kayıt yapılması koşuluyla verilen bir kereliğe mahsus yardımdır.

Her doğan veya evlat edinilen çocuğa (3 aylığa kadar) toplu para (2017 yılında 16.350,33 Ruble) verilmektedir.

Aylık Çocuk Ödeneği (bölgeler itibarıyla farklılık göstermektedir):

Çocuğunu 18 aylık oluncaya kadar, büyütme için izin alan ebeveyne ilk çocuk için sabit bir tutar diğer her bir çocuk için ise, işe döndükten sonra ortalama aylığın %40'ı oranında ilave

bir yardım hakkı tanınır. Asgari ücretten az geliri olanlara 2017 yılında 1.çocuk için 3.605,69 Ruble, 2. ve sonraki çocuklar için 6.131,37 Ruble olarak belirlenmiştir.

Askerlik görevi esnasında, eşi hamile olana toptan bir ödeme veya çocuğu doğan askerin çocuğuna aylık yardım yapılır.

Analık Anaparası:

Birden fazla çocuk sahibi olan ya da olmayı planlayan ailelerin yaşam standardını yükseltmek için verilen ve 25 yaşından küçük çocukların eğitimi, ev kredisi veya ev tadilatı ya da (annenin) emeklilik ek fon primini karşılamak gibi belli amaçlarla kullanılabilen bir yardımdır. 2016-2017 yılları için tutarı 450.878 Ruble olarak belirlenmiştir. Bölgelerde farklılık gösterebilmektedir.

Ayrıca ilave olarak;

Yetim çocuklara, 0-1,5 yaş arasında ve 3-18 yaş arasında 2.500 Ruble, tek ebeveynli ailelere, 1,5-3 yaş arası 4.500 Ruble, az gelirli ailelere, 0-1,5 yaş çocukları için 1.500 Ruble; 1,5-3 yaş arasında 2.500 Ruble ve 3-18 yaş arasında 1.500 Ruble, özürlü çocuğu olanlara, 18 yaşına kadar 6.000 Ruble, doğumdan itibaren özürlü olanlara 23 yaşına kadar 6.000 Ruble, I. ve II grup sakatlığı olan, anne babası çalışan çocuklar için de 6.000 Ruble, ödenmektedir.

İlk Çocuğa 1,5 Yıl Maaş:

Rusya'da 2014'ten beri etkili olan ekonomik kriz yüzünden nüfustaki gerilemenin yeniden hız kazanması ve 2017 başında toplam nüfusu 146 milyon 800 bin olan Rusya'da uzun bir aradan sonra yeniden ölümlerin doğumları geçmesiyle demografik sorun gündeme gelmiştir.

Rusya'da yılın ilk 9 ayında ölenlerin sayısının, doğanlardan 106.000 daha fazla olduğu, 2016'nın aynı döneminde ise bu rakamın sadece 18.200'de kaldığı belirtilmektedir. Rusya Federasyonu'nda büyük sorun olarak görülen nüfus azalışı üzerine çocuk sayısını teşvik amacıyla "ilk çocukları olacak ailelere 1,5 yıl süreyle maaş bağlanması" kararı alınmıştır.

Maaş desteğinin tutarı bölgelere göre değişecek ama ortalama 10.500 Ruble olacaktır. Üç yıllık süre için bütçeden bu programa 145 milyar Ruble ayrılmıştır. Uygulama, 1 Ocak 2018'de yürürlüğe girmiştir. Bu imkândan, aylık gelirleri asgari ücretin 1,5 katından fazla olmayan aileler yararlanabilmektedir.

Bu arada çok çocuklu ailelere yapılan maddi destek programı da devam etmektedir.

18.3.2.6.Diğer Aile Yardımları

Vergi yasası ve eğitime dair yasalarda da aile ve çocuğu koruyucu destekleyici muhtelif yardımlar bulunmaktadır.

Sigortalı çalışması olmayan kişilere, bakıma muhtaç engellilere devlet bütçesinden karşılanan sosyal yaşlılık, malullük, geride kalan aylığı uygulaması mevcuttur.

Özel sigorta şirketleriyle yapılan anlaşmalara dayalı isteğe bağlı emeklilik sistemi mevcuttur.

18.3.2.7.Sosyal Yardımlar

01.04.2016 tarihi itibarıyla

Sosyal Yardımlar*	Genel
Faydalanan Kişi Sayısı	-
Yardım Miktarı	4.959.85 Ruble

Kaynak: 01.04.2016 Misseco verileri.

* Gelir/varlık testine tabi olarak aile ya da bireye tanınan aylık asgari geçim yardımı. Bu yardım Rus vatandaşlarına ve sürekli oturma hakkı olan yabancılara verilmektedir.

Devlet İstatistik Servisi Rosstat'ın verilerine göre, Rusya'da 2017 başı itibarıyla 18 milyon 800 bin kişi yoksulluk sınırının altında yaşamakta olup, ülkede ortalama maaş ise 40 bin Rublenin altındadır.

Asgari ücret, Rusya Federasyonu'nda federal düzeyde hükümet tarafından yasa ile belirlenmektedir.

30.12.2016 tarihinde kabul edilen 460-FE sayılı Federal yasaya göre asgari ücret 01.07.2017 tarihinden itibaren 7.800 Ruble olarak uygulanmıştır. 01.01.2017 - 01.07.2017 tarihleri arasında asgari ücretin 2016 yılı Temmuz ayı için belirlenen 7.500 Ruble kalması hususunda Hükümet karar almıştır.

2017 yılında Rusya’da ücretli bir çalışanın ortalama aylık geliri 35.843 Ruble, en az geçim tutarı ise 10.678 Ruble olarak belirlenmiştir.

18.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

18.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Rusya Federasyonu OECD ülkeleri arasında yüksek lisans-doktora programlarına devam eden 25-64 yaş arası nüfus açısından %54 ile Kanada’dan sonra 2.sırada yer almaktadır. Bu seviyedeki öğretmen başına düşen 17 öğrenci sayısı ile en düşük/en iyi OECD ortalamasına sahiptir. Ayrıca, ilkokulda öğretmen başına öğrenci sayısı 20 olup 21 olan OECD ortalamasının altındadır, aynı şekilde orta eğitimde de 19 ile yine 23 olan OECD ortalamasının altında kalarak en iyi ülke sıralamalarında yer almaktadır.

Rusya Federasyonu’nda mesleki eğitim, örgün eğitim içinde genel eğitimle birlikte, süresi 1 ila 3 yıl arasında değişen «meslek liseleri» ve süreleri 1 ila 2,5 yıl arasına değişen meslek yüksek okulları eliyle verilmektedir.

Ayrıca istihdam piyasası ihtiyaçları doğrultusunda, örgün eğitim dışındaki mesleki eğitim Federal İstihdam Servisi’nin sorumluluğunda bölgeler itibarıyla programlanmakta ve genellikle eğitim kurumlarından hizmet satın alınarak gerçekleştirilmektedir.

18.4.2. Sayısal Veriler

18.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

Rusya Federasyonu’nda üst düzey yöneticiler-mühendisler dışında çalışanlar ailelerini ülkeye getirmemektedirler. Üst düzey yönetici ve mühendisler çocuklarını Rus okullarına ya da İngilizce-Fransızca dillerinde eğitim veren uluslararası veya ilgili ülke temsilciliklerinin okullarına vermektedirler.

Moskova Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği *tahmini verilerine* göre 2017 yılında Rusya Federasyonu’nda her düzeyde olmak üzere toplam 1200 Türk öğrenci öğrenim görmektedir.

18.4.2.2.Türk Dili ve Kültürü Sınıflarına Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Rusya Federasyonu'nda Türkçe eğitim veren bir okul bulunmamaktadır. 2017 yılında Moskova 'da Yunus Emre Kültür Merkezi kurulması için çalışmalar başlamıştır.

18.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

18.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Rusya'da Yabancıların Gettolaşmasını Engelleyen Önlemler:

Rusya'da devlet kurumları, yerel halkla göçmenler arasında son dönemde Avrupa'da olduğu gibi olası çatışmaların yaşanmasının önüne geçmek için yeni önlemler almaktadırlar.

Milliyetlerden Sorumlu Federal Ajans, Başkan Putin'in talimatı üzerine, göçmenlerle ilişkilerde yeni standartlar getirilmesi için Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı'nın onayıyla, göçmen akışının kontrol altına alınması ve yerel halkla göçmenler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi yönünde çalışmalar ve yasal düzenlemeler yapmıştır. Göçmenlere, farklı bölgelerde çalışma izni verilirken, ulusal ve dini özelliklerinin göz önünde bulundurulması ve farklı milliyetlerden kişiler arasında gerginlik yaşanmasının engellenmesi, Rusya'nın belli bölgelerinde sadece yabancıların yoğun olduğu yaşadığı kapalı bölgelerin (getto) oluşturulmasının önlenmesi, sözkonusu düzenlemelerdendir.

Terör ve Vatandaşlık:

Rusya Federasyonu'nda terör suçlularının vatandaşlıktan çıkarılması ve yabancıların Rusya vatandaşlığına alınma sürecinde ant içmesini öngören yasa, Parlamentonun alt kanadı olan Duma'da 12.07.2017 tarihinde kabul edilmiştir. Buna göre, Rusya vatandaşı olmak isteyenler artık Rusya'nın özgürlüğünü ve bağımsızlığını koruyacağına, kültürüne, tarihine ve geleneklerine saygı duyacağına dair ant içeceklerdir.

Doğum yoluyla vatandaşlık alanların yemin etme zorunluluğu bulunmamaktadır. Yemin sadece vatandaşlık almak isteyen yabancılardan istenecektir. Yemin prosedürü ve kimlik teslimi bir tören eşliğinde gerçekleştirilecektir. Yine aynı yasa uyarınca terör suçundan hüküm giyenlerin vatandaşlığı iptal edilebilecektir.

Yabancı Öğrenciler:

“Yabancı öğrencilerin Rusya’daki hukuki durumu” adlı yasada değişiklikler yapılmıştır. Yasa, hazırlık sınıflarında eğitim gören ve ek eğitim alan yabancı öğrencilerin, Rusya’da geçici ikametgah sürelerinin temel profesyonel eğitim programlarının bitiş süresine kadar uzatılabileceğini öngörmektedir. Yürürlükteki yasada, yabancı öğrencilerin Rusya’da geçici ikametgah süresi, temel profesyonel eğitim programı kapsamında tam gün eğitim alanlar için uzatılabilmekte, ancak ek eğitim programlarında eğitim gören yabancı öğrencilerin geçici ikametgah süreleri uzatılamamaktaydı.

Yabancılar ve Suç İşleme:

Rusya Federasyonu İçişleri Bakanlığı Moskova İdaresi Başkanı Oleg Baranov, yabancıların 2017 yılının ilk altı ayı içinde Moskova Bölgesinde işlenen tüm suçların %16’sını, ülke genelinde ise %4’ünü işledikleri açıklamasında bulunmuştur. Göç ve göçmen yasaları açısından 986 suç işlendiğini, 218 sahte kimlik ve vize kullanılmasını tespit ettiklerini ve yılın ilk yarısında 5.000 kişinin sınır dışı edildiği bilgilerini paylaşmıştır.

Yasa değişikliğiyle, yasal kalma süresini geçiren yabancı ülke vatandaşlarının 4.000 Rubleye, işverenlerin ise 500.000 Rubleye kadar para cezası getirilmektedir.

2017 yılında, bir araştırma şirketi tarafından yapılan çalışmaya göre özellikle 1990’ların sonu-2000’lerin başında Ruslar ve Rusya’da yaşayan yabancılar için “büyük tehlike” haline gelen yabancı korkusu-düşmanlığı 'Zenofobi' (Xenophobia) son 13 yılın en düşük düzeyine inmiştir. Rusya Federasyonu’nda başka ülke vatandaşlarının yaşamalarına kısıtlama getirilmesini isteyenlerin oranı %54’e kadar düşmüştür. Uzmanlar nispi düşüşe rağmen bunun halen çok yüksek bir oran olduğuna vurgu yapmaktadırlar.

Araştırma sonuçlarında yer alan verilere göre, yabancı karşıtlığı 2013’de %81, 2016’da %70 olarak verilmektedir.

Uzmanlar göçmenlerin işledikleri suçlarda son yıllarda kaydedilen düşüşün de, yabancı korkusundaki azalmada önemli bir faktör olduğuna dikkat çekmektedirler.

İçişleri Bakanlığı'nın açıklamalarına göre 2017 yılında, yılbaşından Ağustos ayına kadar Rusya'dan sınırdışı edilen yabancı sayısı 2 bin 500'dür, ülkeye giriş yasağı konan yabancı ülke vatandaşı sayısı ise 77 bin civarındadır.

Bakanlık, yasa dışı göçmen akımının önüne geçmek için 200 binin üzerinde kontrol gerçekleştirildiğini ve bu kontrollerde 21 bin 500 civarında suç tespit edildiğini açıklamıştır. Rusya'ya her yıl 16 milyon yabancı ülke vatandaşı ya da herhangi bir ülkenin vatandaşı olmayan kişi muhtelif nedenlerle giriş yapmaktadır. 2017 yılının ilk yarısında ülkeye giriş yapan yabancı sayısı ise 7 milyon olarak verilmektedir.

18.5.2. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Batı Avrupa ülkelerinde görülen Türk vatandaşları arasında örgütlenmeye Rusya Federasyonu'nda çalışanlarda rastlanmamaktadır. Bunun en önemli nedeni, vatandaşlarımızın çoğunun Rusya'ya geçici bir süre çalışma niyetiyle gelmesi ve inşaat sektörü gibi dönemsel çalışmanın ağır bastığı bir sektörde çalışmalarınıdır. Ayrıca Rusya Federasyonu sivil toplum örgütlerini teşvik eden ne bir siyasal yapıya ne de mevzuata sahiptir.

18.5.3. Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Ülkede etkin görev yapan ve Rusya Federasyonu tarafından da kabul gören tek dernek Rusya Federasyonu'na yerleşmiş ve iş kurmuş işadamlarımızın oluşturduğu Rus-Türk İş Adamları Derneği'dir (RTİB). Ayrıca Rus-Türk Kadınlar Birliği faal bir kadın birliği olarak özellikle çocuklara yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır.

18.5.4. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

Türk müteahhitlik sektörünün şimdiye kadar Rusya Federasyonu'nda (RF) üstlendiği projelerin bedeli yaklaşık 64 milyar ABD Doları'dır. Türk müteahhitlik sektörünün yurtdışında üstlendiği projelerin %20'si RF'dedir. Böylece RF müteahhitlik firmalarımızın en fazla proje üstlendiği ülke konumundadır.

Türk müteahhitlik sektörü 2015 yılında RF’de 4,3 milyar ABD Doları değerinde proje üstlenmişken, yaşanan uçak krizi sonrasında Türkiye’ye karşı uygulanan ekonomik engellemeler kapsamında Türk firmalarının müteahhitlik ve müşavirlik sektöründe faaliyette bulunması yasaklanmıştır. Diğer taraftan, Türk vatandaşlarına yönelik olağandışı idari tedbirlerin uygulanması 2016 yılı Türk müteahhitlik sektörü açısından olumsuz sonuçlanmıştır. 2017 yılında ilişkilerde normalleşme yaşanmakla birlikte eski düzeye dönmesi henüz mümkün olamamıştır.

24 Kasım 2015 tarihindeki uçak kazasının ardından Rusya Devlet Başkanı Putin’in, 28 Kasım 2015’de imzaladığı Türkiye’ye ekonomik tedbirler içeren Kararnamesi doğrultusunda, Rusya’da faaliyet gösteren şirketlere, 1 Ocak 2016’dan itibaren Türk vatandaşlarını işe alma yasağı getirilmişti.

Rusya Federasyonu Hükümeti’nin, Türk vatandaşlarını çalıştırma yasağına yeni istisnalar getiren 6 Mayıs 2016 ve 396 sayılı Kararnamesi ile Türk sermayeli şirketlere istihdam konusunda sınırlı kotalarla istisnai çalışma izni hakları bilahare tanınmıştır.

10 Mart 2017 tarihinde yapılan Türkiye- Rusya Üst Düzey İşbirliği Konseyi zirvesi sonrası, istihdam yasağının kaldırılması konusunun zirvede gündeme geldiği, inşaat şirketleri için de geçerli olan yasağın kaldırılması konusunda iki devlet başkanının anlaşmaları ifade edilmiştir. Yasaklar resmi olarak 31.05.2017 tarihinde kaldırılmıştır.

19. SUUDİ ARABİSTAN

19.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

19.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk*
Erkek	18.710.473	8.313.559	46.500
Kadın	13.841.863	3.830.415	14.000
Toplam	32.552.336	12.143.974	60.500

Kaynak: Suudi İstatistik Kurumu, 2017

(*) Yalnızca Türk vatandaşı olanlar. T.C. Riyad Büyükelçiliği, 2016

19.1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Bölgelere Göre Dağılımı

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Bölge	Erkek	Kadın	Toplam
Riyad	23.000	6.500	29.500
Cidde	23.500	7.500	31.000
Toplam	46.500	14.000	60.500

Kaynak: T.C. Riyad Büyükelçiliği.

19.1.3. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen
2017	169	16	20

Kaynak: T.C. Riyad Büyükelçiliği ile Cidde Başkonsoloslugu kayıtları.

19.1.4. Bulunulan Ülkedeki Yabancılara İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2016 tarihi itibarıyla

Ülkeler	Sayı
Türkiye	60.500
Hindistan	2.000.000
Pakistan	1.500.000
Bangladeş	1.400.000
Mısır	1.300.000
Filipinler	1.000.000
Yemen	500.000
Endonezya	300.000
Sudan	250.000
Ürdün	150.000
Sri Lanka	150.000
Diğer	3.533.474
Yabancı Toplam	12.143.974

Kaynak: Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği Tahminleri.

19.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

19.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Suudi Arabistan Hükümeti, inşaat sektöründe faaliyet gösteren firmalara hak edişlerini 2016 yılında geç ödediğinden, kamu sektörüne iş yapan birçok firma (Saudi Oger, Bin Ladin ve DSG Yapı gibi) işçilerin ücretlerini gecikmeli ödemiş, o nedenle bu firmalarda çalışan işçiler mağdur olmuşlardır. Bu mağduriyet vatandaşlarımızı da kapsayacak şekilde halen devam etmektedir.

19.2.2. Sayısal Veriler

19.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	9.385.048	826.153	10.211.201
Yabancı	8.091.976	220.298	8.312.274
Türk	39.000	-	39.000

Kaynak: SAMA (Suudi Arabistan Merkez Bankası)

19.2.2.2. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

S. Arabistan İş Kanununun 39. maddesinin 2. fıkrası, yabancıların kendi hesaplarına çalışmasını yasaklamaktadır. Ancak S. Arabistan'da kefalet sistemi ile bağımsız çalışan vatandaşlarımızın çoğu berberlik, oto tamirciliği ve inşaat işlerinde çalışmaktadır. Yine birçok yabancı gibi vatandaşlarımız da kefilleri (işverenleri) ile anlaşmakta, kefile aylık hangi miktar üzerinde anlaşma sağlanmışsa o parayı verdikten sonra, kar veya zarar da etse işletmenin tüm sorumluluğunu üstlenmektedir. Bu durum genelde iyi işlese de özellikle karşılıklı hesaplarda bir anlaşmazlık durumunda sorunlar çıkmaktadır. Kanunen yasak olan bir fiil gerçekleştiğinden, bu tür anlaşmazlıklar genellikle yabancıların aleyhine sonuçlanmaktadır. S. Arabistan Çalışma Bakanlığı'nın yaptığı çalışmalarda, bu tür işletmelerin ülke vatandaşları tarafından çalıştırılmasının teşvik edildiği gözlenmektedir.

Son zamanlarda sayıları az da olsa yabancı yatırımcı imkânlarından yararlanarak işletme açan vatandaşlarımız da bulunmaktadır. Yatırımcı statüsünde bağımsız çalışan vatandaşlarımızın ve firmaların sayısı tam olarak bilinmese de toplam çalışanlar içinde %25 veya %30 gibi bir oranda oldukları tahmin edilmektedir.

19.2.2.3.İşsiz Sayısı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

	Suudlu	Yabancı	Toplam
Genel	787.895	60.022	847.917

Kaynak: Suudi İstatistik Kurumu, 2017

19.2.2.4.İşsiz Vatandaşlarımızın Sayısı

S. Arabistan'da uygulanmakta olan kefalet sistemi işsiz yabancıların ülkede kalmalarına imkân tanımamaktadır. Çalışması sona eren yabancıların ülkesine dönüş işlemleri işveren tarafından yaptırılmakta, dolayısıyla iş bitiminde ya da işveren tarafından işe son verilmesi durumunda yabancı kendi ülkesine dönmek zorunda bırakılmaktadır. Ayrıca işverene/işyerlerine işin durumuna göre yabancı çalıştırma kotası verildiğinden, yabancıların ülkesine dönüşü sağlanmadığı sürece yerine yeni yabancı işçi istihdam edilememektedir. Bu nedenle yukarıdaki verilere göre değerlendirildiğinde, çalışan yabancı sayısının yerli sayısından fazla olmasına rağmen işsiz yabancı sayısının işsiz yerli sayısından az olduğu görülmektedir.

İşsiz sayısına dahil olan yabancıların çoğunluğu, işvereni (kefili) ile sorunu olan, hukuki anlaşmazlıktan dolayı mahkeme süreci devam eden ya da işyerinden ayrılarak günübirlik işlerde çalışanlardan oluşmaktadır. Bu bağlamda vatandaşlarımız arasında işsizlik yok denecek kadar azdır.

19.2.2.5.Asgari ve Ortalama Ücretler

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu	Ortalama Aylık Ücretler (SAR)			
	Suudlu		Yabancı	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	4.767	3.236	843	1.076
Madencilik, petrol, gaz ve kıymetli taş çıkarma	13.946	11.463	8.340	17.890

Elektrik, gaz ve su	9.931	3.899	4.193	6.495
İnşaat ve bina	4.381	3.217	1.320	1.562
Toptan ve perakende ticaret	4.790	3.444	1.824	2.639
Mal, sigorta, emlak ve yapım hizmetleri	8.427	5.046	2.973	1.887
Hizmet sektörü	5.394	3.772	1.361	1.871

Kaynak: S. Arabistan Sosyal Sigorta Kurumu, 2017

19.2.2.6. Sendikalar, Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

S. Arabistan’da sendika ve meslek örgütü bulunmamaktadır. Sendika kurmak, grev, lokavt gibi eylemlerde bulunmak yasaktır ve bireysel iş sözleşmelerinin dışında toplu iş sözleşmesi yapılmamaktadır. Ancak işverenlerin örgütlendiği ticaret odaları vardır. Yöneticiler seçimle iş başına gelmektedir. İş uyuşmazlıkları önce ‘Mekteb al-Amel’ denilen çalışma bürolarına iletilmektedir. Burada uzlaşma sağlanamazsa, sırasıyla ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin İptidai Komisyonlar’ ve ‘İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin Yüksek Kurullar’a havale edilmektedir.

S. Arabistan Çalışma Bakanlığı’nın verilerine göre, 2016 yılında Mekteb al-Amel’e gelen uyuşmazlık sayısı 68.535, taraftarın rızası ile sonuçlanan uyuşmazlık sayısı 37.865’dir. Bunun yanı sıra İptidai Komisyonlarda 32.555, Yüksek Kurullarda 6.691 uyuşmazlık sonuçlandırılmıştır.

19.3. SOSYAL GÜVENLİK

19.3.1. Sayısal Veriler

19.3.1.1. Sosyal Sigorta Prim Oranları

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Uzun Vadeli	%9	%9	-	%18
Kısa Vadeli	-	%2	-	%2
Toplam Prim Oranı	9	11	-	20

Kaynak: Sosyal Sigortalar Kanunu, Madde: 18

19.3.1.2.Sosyal Sigorta Kolları İtibariyle Aylık/Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2015 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Yararlananların Sayısı	Toplam Ödenek Miktarı
Yaşlılık	147.357	13.061.417.742
Maluliyet	12.068	453.970.225
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	169.920	1.797.819.711
Evlilik Yardımı	3.656	55.143.766
Ölüm Yardımı	15.924	37.089.193
Bir Defalık Ödeme	-	325.872.995
Toplam	348.925	15.731.313.632

Kaynak: S. Arabistan Sosyal Sigorta Kurumu (GOSI) 2016 Yıllık Raporu.

19.3.1.3.Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Ttüm yabancılar gibi vatandaşlarımız da 11 Mart 1987 tarihli Kraliyet Kararı ile sosyal güvenlik kapsamının dışına çıkarılmış olup, Türkiye’de ikamet eden vatandaşlarımıza kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin ödemeler dışında herhangi bir ödeme yapılmamaktadır.

S. Arabistan’da çalıştığı sırada iş kazası sonucu malul kalanların kendilerine ve vefat edenlerin hak sahiplerine önceden kalma uygulamalar çerçevesinde aylık ödemesi yapılmaktadır. Ancak bu vatandaşlarımızın sayısı ve almış oldukları aylıklar konusunda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Yukarıdaki tabloların incelenmesinden anlaşılacağı üzere, Sosyal Sigortalar Kurumu da bu şekilde ödeme yaptığı kişileri uyuğuna göre belirtmediğinden, Türk vatandaşlarının sayısı tespit edilememektedir.

Ayrıca son yıllarda iş kazası sonucu malul kalanların kendilerine ya da vefat edenlerin hak sahiplerine genellikle toptan ödeme yapıldığı müşahede edilmektedir.

19.3.1.4.İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Sayısal Veriler

31.12.2015 tarihi itibarıyla

Uyruk	İş Kazası
Suudi	2.766
Yabancı	50.638

Kaynak: S. Arabistan Sosyal Sigorta Kurumu 2016 Yıllık Raporu.

19.3.1.5.Aile Yardımları

S. Arabistan'da aile yardımı ödemesi bulunmamaktadır. Ancak ilk, orta ve lise eğitiminde okul kitapları bedava dağıtılmakta, üniversite eğitiminde de sosyal bilimler alanında tahsil görenler için aylık 890 SAR, fen bilimleri alanında tahsil görenler için 1.000 SAR yardım yapılmaktadır.

Sosyal yardım hizmetleri Sosyal Güvenlik Kurumu, Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı ve 300'ü aşkın hayır cemiyeti tarafından gerçekleştirilmektedir. Yardımlar düzensiz ve duruma göre değerlendirilerek yapıldığından, periyodik ödemeler ve ortalama miktarların tespiti mümkün değildir. Ancak Çalışma ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı tarafından Alternatif Koruma adı altında uygulanan, kimsesiz ve bakıma muhtaç çocukları topluma kazandırma (aile edindirmeye yönelik) programları çerçevesinde, uygun bir sosyal bakım merkezine yerleştirme ya da bu çocukların bakımını istekli olarak üstlenmeyi arzulayan ailelere aşağıdaki nakdi yardımlar yapılmaktadır:

- 0 - 6 yaş arası çocuklar için aylık 2.000 SAR
- 6 yaş ve yukarısı için aylık 3.000 SAR
- Bakımı üstlenen aileye, bakım süresi sonunda her çocuk için 20.000 SAR

19.3.1.6.Çocuk Parası

Suudi Arabistan'da yetimler ile tutuklu ve hükümlülerin çocukları dışında çocuk parası ödemesi yapılmamaktadır.

19.3.1.7.İsteğe Bağlı Sigortalılık:

- 1- Kendi nam ve hesabına hiç bir işverene bağlı olmaksızın çalışanları; hizmet alanında kendi hesaplarına ya da ortaklaşa herhangi bir tarımsal, sanayi ve ticari alanlarda faaliyet gösteren zanaatkârları ülke dışında çalışanlar ile Suudi çalışma mevzuatına tabi olmayıp uluslararası ve yabancı kurumlarda çalışanları kapsamaktadır.
- 2- İş mevzuatı uyarınca ilişkisi kesilenleri kapsamaktadır. İsteğe bağlı emeklilik için 1-40 kadar gelir dilimi basamakları belirlenmiş olup iştirakçi tercih edeceği gelir dilimine göre aylık prim ödemekle yükümlüdür. Başka bir ifadeyle asgari aylık gelir dilimi 1.200 SAR (1.dilim); en üst aylık gelir dilimi ise (40. dilim) 45.000 SAR olarak belirlenmiştir. İsteğe bağlı emeklilik için başvuruda bulunan kişi aylık gelirini hangi dilime göre seçerse seçtiği aylık gelirin %18'ini prim olarak ödemek zorundadır. Verilen hizmetler aşağıda belirtilmiştir.
  - Emeklilik maaşı
  - Erken emeklilik maaşı
  - Mesleki olmayan iş göremezlik maaşı
  - Dul - Yetim maaşı

19.3.1.8.Sosyal Yardımlar

Suudi Arabistan'da hayır kurumlarının dışında periyodik sosyal yardım veren kuruluş bulunmamaktadır.

19.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

19.4.1. Türk Okullarındaki Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017-2018 eğitim öğretim yılı

Okul Türü	Türk	Yabancı	Toplam
Anasınıfı	212	31	243
İlkokul	1.365	173	1.538
Ortaokul	1.383	96	1.479

Lise	1.158	50	1.208
Toplam	4.118	350	4.468

Kaynak: Riyad Eğitim Müşavirliği

19.4.2. Meslek Eğitimine Devam Edenlerin Sayısı

S. Arabistan'da yabancılara mesleki eğitim imkanı tanınmamaktadır. Yurt dışından işçi getirtme şartlarında işçinin mesleği çok önem arz etmektedir. İş Kanununda 3 aylık deneme süresi sadece işveren için tanınmış bir süredir ve bu süre içinde işçi istenilen işin gereğini yerine getirecek mahiyette değilse veya ibraz ettiği belgelerin gerçeği yansıtmaması halinde işveren işçiyi sözleşme süresi sona ermeden ülkesine gönderebilmektedir.

19.4.3. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2017-2018 eğitim öğretim yılı

Eğitim Durumu	Öğrenci Sayısı
Lisans	47
Yüksek Lisans	4
Toplam	51

Kaynak: Riyad Eğitim Müşavirliği.

19.5. GÖÇ VE UYUM

19.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

S. Arabistan'da yabancıların örgütlenmesi yasaktır.

19.5.2. Genel ve Yerel Yönetimlere Katılım

Suudi Arabistan'da vatandaşlarımızın yerel ya da genel yönetime katılma imkânları bulunmamaktadır.

19.5.3. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

Suudi Arabistan Hükümeti'nin 10 Nisan 2000 tarihinde kabul ettiği ‘‘Yabancı Sermaye Yatırım Yasası’’ yabancıların, Suudi Arabistan dışından temin edecekleri sermaye ile ülkede, bir Suudlu kefile ihtiyaç duymadan, kendi adlarına iş kurabileceklerini öngörmüştür. Söz konusu yasaya göre, tarım alanında asgari yatırım sermayesi 25 milyon SAR, sanayi alanında 5 milyon SAR ve diğer yatırım faaliyetlerinde 2 milyon SAR olarak belirlenmiştir.

Suudi Arabistan, Türk müteahhitlerin Körfez lkeleri arasında Katar'dan sonra ikinci, dünya genelinde ise yedinci sırada en çok iş aldıkları ülke konumundadır. Türk müteahhitlik firmaları bugüne kadar Suudi Arabistan'da 100'den fazla projeyi üstlenmişlerdir. Mteahhitlerimiz 2017 yılında ülkede yaklaşık 2.5 milyar Dolar tutarında yeni iş almışlardır.

20. TÜRKMENİSTAN

20.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

20.1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk(*)
Erkek	Resmi veri yok	Resmi veri yok	3.139
Kadın	Resmi veri yok	Resmi veri yok	326
Toplam	Resmi veri yok	Resmi veri yok	3.465

Kaynak: Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı.

(*)Yalnızca Türk vatandaşı olanlar.

Yüzölçümü 488.100 km² olan Türkmenistan, Kuzeyinde Kazakistan ve Özbekistan, doğusunda Afganistan, güneyinde İran, batısında ise Hazar Denizi ile çevrili bir ülkedir.

Türkmenistan'ın nüfusunun, Millî İstatistik Enstitüsü'ne göre 6.7 milyon (2006); BM'ye göre ise 5.852,000 milyon (2017) olduğu tahmin edilmektedir. Türkmenistan, dünyanın en kapalı ülkelerinden biri olarak, yirmi yıldır yapılan hiç bir nüfus sayım sonucunu resmi olarak yayımlamamıştır. Türkmenistan İstatistik Kurumu tarafından 2007 yılından itibaren resmi olarak hiçbir istatistik yayımlanmamıştır. 17 Haziran 2010 tarihli Türkmenistan Devlet Başkanlığı kararı ile son nüfus sayımı 2012 Aralık ayında gerçekleştirilmiştir. Sayım sonuçlarının Temmuz 2013'te açıklanacağı bildirilmiş, ancak Türkmenistan yönetimi politik ve ekonomik nedenlerden dolayı nüfus sayısını ve etnik dağılım durumunu bugüne kadar açıklamamıştır. Ancak gayri resmi verilere göre Türkmenistan'ın nüfusu 4.8 milyondur.

BM tahmini verilerine göre nüfus durumu aşağıdaki gibidir;

- Kadın nüfus: %50,7
- Erkek nüfus: %49,3
- Nüfus yoğunluğu: km²'ye 10,2 kişi
- Kent nüfusu: %48,2 (2007 verisi)
- Kırsal bölge nüfusu: %51,8 (2007 verisi)
- Nüfus artış oranı: %1,3

- Bebek ölüm oranı: 1.000 doğumda 50,5
- Ortalama yaşam süresi: 68,9 (kadın) / 60,6 (erkek)
- Etnik Gruplar: Türkmen : %94; Özbek : %2; Rus : %1,8; Kazak : %1; Diğer : %1,2
- Konuşulan diğer diller: Rusça, Özbekçe, Kazakça.

Hazar Denizi kıyısında yer alan Balkan Vilayeti, 139.300 km² yüzölçümü ile Türkmenistan topraklarının yaklaşık %28,4'üne sahip en büyük vilayet olmasına rağmen ülkenin toplam nüfusunun yaklaşık %8'ini barındırmaktadır. Ülke nüfusunun diğer vilayetlerdeki yaklaşık dağılımı ise Ahal Vilayeti %15, Daşoğuz Vilayeti %22, Lebap Vilayeti %21, Mari Vilayeti %34 şeklindedir.

20.1.2. Bulunulan Ülkedeki Türk Kökenlilere İlişkin Sayısal Veriler

Yıllar (Son Beş Yıl)	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşların Sayısı(*)	Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Türk Vatandaşlarının Toplam Sayısı(*)	Çifte Vatandaş Sayısı(***)	Türk Kökenlilerin Toplam Sayısı(**)
2017	12	12	-	3.465
2016	-	-	-	-
2015	-	-	-	-
2014	-	-	-	-
2013	-	-	-	10.328

Kaynak: Konsolosluk verisi.

(*) 2017 yılında evlilik nedeniyle 10 Türkmen vatandaşı Türk vatandaşlığına başvuruda bulunmuş, yine evlilik nedeniyle Türkmen vatandaşı iken Türk vatandaşı olan, ancak Türkmenistan'ın çifte vatandaşlığı kabul etmemesi nedeniyle eğitim ve seyahat gibi nedenlerle 12 vatandaşımız tekrar Türkmen vatandaşlığına geçmiştir.

(**)Kaynak: Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı.

(***) Türkmenistan çifte vatandaşlığı kabul etmemektedir.

20.1.3. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu*	Erkek	Kadın	Toplam
0-15	50	50	100
16-25	10	10	20
26-50	3.000	250	3.250
51-64	80	15	95
65 +	-	-	-
Genel Toplam	3.140	325	3.465

Kaynak: Müşavirlik tahmini.

20.1.4. Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Ahal (Aşgabat)	1.500	250	1.750
Mary	500	20	520
Balkan	1.000	75	1.075
Lebap	100	20	120
Genel Toplam	3.100	365	3.465

Kaynak: Müşavirlik tahminleri.

20.1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

Rapor Yılı	Doğan	Ölen	Evlenen(*)
2017	45	5	50

Kaynak: Konsolosluk kayıtları.

*Türk-Türk evlenme sayısı 3, Türk-Yabancı evlenme sayısı 47.

20.2. ÇALIŞMA HAYATI

20.2.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Türkmenistan Anayasası, “çalışma hakkını” anayasal güvence altına almıştır. Bu anayasal güvence; meslek seçme özgürlüğü, iş seçme özgürlüğü, işyeri seçme özgürlüğü, sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarının sağlanması ve işsizlikten korunma hakkını kapsamaktadır.

18 Nisan 2009 tarih ve 29-IV sayılı Devlet Başkanı Kararı ile onaylanan Türkmenistan İş (Zahmet) Kanunu, 1 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Çalışma ilişkilerini düzenleyen Türkmenistan İş Kanunu, 21 Bölüm ve 410 maddeden oluşmaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sözleşmelerine/normlarına uygun olarak hazırlanan Kanun, “çalışan” kavramı altında kamu ve özel sektör çalışanlarını birlikte düzenlemektedir. Diğer bir ifade ile İş Kanununda belirlenen tüm haklar, imtiyazlar ve güvenceler, özel ve kamu kuruluşlarındaki tüm çalışanlara aynı düzeyde sağlanmaktadır.

Haftalık çalışma süresi 40 saati, 16-18 yaş arası işçiler için 36 saati, 16 yaş altı ise 24 saati geçemez. 1. ve 2. grup engelliler en fazla 36 saat çalıştırılabilir. 16 yaşına giren kişilerle iş sözleşmesi imzalanabilir, 15 yaşına giren kişinin velisi ile iş sözleşmesi yapılabilir. İşçi ücretleri; personelin mesleki bilgisi, işin türü, stresi, çalışma şartları, emeğin niteliği ve mesai ücretine göre belirlenmektedir.

İş ve işçi bulma ile ilgili kurum, Bakanlık bünyesinde bulunan Çalışma ve İstihdam Ofisleridir. Asgari ücret 2017 yılında 650 Manat olarak belirlenmiştir. Ücretler ve sosyal yardım ödemeleri, her yıl Devlet Başkanı kararı ile yüzde 10 oranında artırılmaktadır.

20.2.2. Sayısal Veriler

Türkmenistan Dışişleri Bakanlığı'nın 18 Kasım 2013 tarihli Türk vatandaşlarının bilgilerini içeren resmi yazısında 10.328 Türk vatandaşının Türkmenistan'da yaşadığı belirtilmiş, 18 Ağustos 2017 tarihli resmi yazısında ise bu sayının 3.465 kişi olduğu görülmüştür. Bu düşüşün 2018 yılında da devam edeceği tahmin edilmektedir. Bununla birlikte Türk vatandaşlarının sayısı, Türkmenistan'da faaliyet gösteren Türk şirketlerinin iş durumuna ve taşeron kullanımına bağlı olarak aylara göre değişiklik gösterebilmektedir.

20.2.2.1. Toplam Çalışan Sayıları

18.08.2017 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Genel	-	-	-
Yabancı	-	-	-
Türk	3.000	100	3.100

Kaynak: Türkmenistan'da konuya ilişkin veri yayınlanmamaktadır. Türk çalışanlara ilişkin rakamlar Müşavirlik tahminine dayanmaktadır.

20.2.2.2. Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

18.08.2017 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
16-25	50	10	60
26-50	2.500	90	2.590
51-64	450	-	450
65 +	-	-	-
Genel Toplam	3.000	100	3.100

Kaynak: Veri yayınlanmamaktadır. Türk çalışanlara ilişkin rakamlar Müşavirlik tahminine dayanmaktadır.

20.2.2.3. Çalışan Türklerin İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Çalışan Sayısı
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	--
Gıda sanayi	100
Madencilik ve taş ocakları	--
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	--
Dokuma, hazır giyim ve deri	200
Ağaç ve kâğıt	10
İletişim	--
Basın, yayın ve gazetecilik	--

Banka, finans ve sigorta	--
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	75
Çimento, toprak ve cam	--
Metal	--
İnşaat	2500
Enerji	100
Taşımacılık	--
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	--
Sağlık ve sosyal hizmetler	15
Konaklama ve eğlence işleri	--
Savunma ve güvenlik	--
Genel işler	100
Toplam	3.100

Kaynak: Müşavirlik tahmini.

20.2.2.4. Bağımsız Çalışan Türklerle İlgili Bilgiler

Bağımsız çalışan Türk vatandaşlarına ilişkin resmi bir veri yayımlanmamaktadır. Bununla birlikte, küçük ve orta ölçekli hizmet sektöründe (mobilya, market, otomobil tamirhanesi, lokanta, kuaför vb.) faaliyet gösteren bazı işyerleri, bürokratik engeller nedeniyle Türk vatandaşları tarafından işletilmesine veya ortaklık kurulmasına rağmen Türkmen vatandaşları üzerinden tescil ettirilmektedirler.

20.2.2.5. Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2017 yılında 650 Manat olan asgari ücret, 2018 yılında yüzde 10 oranında artışla 715 Manat (yaklaşık 200 ABD Doları) olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, Türkmenistan'da ortalama ücretler 1.200-1.700 Manat civarındadır. Kalifiye personel ücretleri ise 3.500 Manat'a (1.000 ABD Doları) kadar çıkmaktadır.

31.12.2017 tarihi itibarıyla

İşkolu Adı	Aylık Asgari Ücret(*)	Asgari Saat Ücreti	Ortalama Aylık Ücret(*)
Avcılık, balıkçılık, tarım ve ormancılık	650	-	1.200
Gıda sanayi	650	-	1.200
Madencilik ve taş ocakları	650	-	1.700
Petrol, kimya, lastik plastik ve ilaç	650	-	1.700
Dokuma, hazır giyim ve deri	650	-	1.200
Ağaç ve kâğıt	650	-	1.500
İletişim	650	-	1.500
Basın, yayın ve gazetecilik	650	-	1.500
Banka, finans ve sigorta	650	-	1.700
Ticaret, büro, eğitim ve güzel sanatlar	650	-	1.200
Çimento, toprak ve cam	650	-	1.500
Metal	650	-	1.500
İnşaat	650	-	1.700
Enerji	650	-	1.700
Taşımacılık	650	-	1.500
Gemi yapımı ve deniz taşımacılığı, ardiye ve antrepoculuk	650	-	1.700
Sağlık ve sosyal hizmetler	650	-	1.700
Konaklama ve eğlence işleri	650	-	1.200
Savunma ve güvenlik	650	-	1.700
Genel işler	650	-	1.200

Kaynak: Müşavirlik tahminleri.

(*) Net ücretler.

20.2.2.6.İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Türkmenistan’da istihdamla ilgili herhangi bir veri yayımlanmamaktadır. Bu nedenle istihdam oranı, işgücüne katılım oranı ve işsizlik oranlarına ulaşmak mümkün olmamıştır. Bununla birlikte, çalışma vizesi olmadan ülkeye giriş yapmak ve çalışma vizesi uzatılmayanların ülkede kalması mümkün olmadığından yabancılardan ve Türk vatandaşlardan işsiz kişi bulunmamaktadır.

20.3. SOSYAL GÜVENLİK

Türkmenistan’da sosyal güvenlik ve sosyal yardıma; yaşlılık, hastalık, engellilik, sürekli iş göremezlik, aileyi geçindiren kişinin ölümü ve işsizlik hallerinde hak kazanılmaktadır.

Türkmenistan’da yaşlılık, malullük ve ölüm sigortası kapsamında iki temel sistem bulunmaktadır: Nominal tanımlanmış katkı (NTK) sistemi ve sosyal yardım sistemi. Bağımlı çalışanlar ve bağımsız çalışanlar NTK sistemine dâhil iken, ihtiyaç sahipleri için sosyal yardım sistemi bulunmaktadır. NTK sistemi primlerle finanse edilmekte olup, bağımlı çalışanlar için sadece işveren payı (%20 + % 3,5) bulunmaktadır. Bu payın içinde hastalık, analık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası da yer almaktadır. Bağımsız çalışanlar için bağımsız çalışma biçimine göre farklılaşan prim oranları (%10 - %80 arasında değişen) bulunmaktadır. Sosyal yardım sistemini ise devlet finanse etmektedir.

Ülkede yaşlılık aylığına hak kazanma yaşı erkeklerde 62, kadınlarda 57 yaşır. En az beş yıllık katkı ödemek mecburidir. Üç ve daha fazla çocuğu olan kadınlar, 16 yaşından önce engelli olanlar, tehlikeli işlerde çalışanlar için yaş şartında indirimler yapılmaktadır. Sosyal yardım sistemi için de aynı yaş şartları mevcuttur. Yaşlılık aylığı, sigortalı için birikmiş nominal tanımlanmış katkı miktarının emeklilikten sonraki ortalama yaşam beklentisine oranlanması ile hesaplanmaktadır. Hâlihazırda emeklilik sonrası ortalama yaşam beklentisi 174 ay olarak hesaba alınmaktadır. Malullük aylığı da benzer bir mantığa göre hesaplanmakta, malullük durumuna göre artırımlar olmaktadır. Ölüm aylığı da oransal olarak (1 hak sahibi için yüzde 65; 2 kişi için yüzde 125; 3 ve daha fazlası için yüzde 285) hak sahiplerine paylaştırılmaktadır. Bütün aylıklar için taban aylık hesabı yapılmakta, bu tutarın altında aylık ödenmemektedir.

Hastalık ve analık sigortasında maddi yardımlar sosyal sigorta sisteminden, sağlık yardımları ise genel sağlık sigortası sisteminden yapılmaktadır. Bağımsız çalışanlar maddi yardım kapsamı dışındadır. Maddi ve sağlık yardımları alabilmek için asgari karşılanması gereken şart bulunmamaktadır. İş kazası sigortası da sadece bağımlı sigortalıları kapsamaktadır ve işveren tarafından ödenen primlerle finanse edilmektedir. Geçici ve sürekli iş göremezlik ödeneği verilmektedir.

İşsizlik sigortası 1991 yılından beri uygulanmaktadır. Yüzde 2'lik prim işveren payı olarak alınmaktadır. Türkmenistan'da sürekli ikamet edenler kapsama alınmış olup, üç kez sigortalının aylık kazancının brüt ortalamasının götürü tutarı şeklinde ödenmektedir.

Türkmenistan'da sosyal güvenlik sistemi, çalışmaya elverişli durumda olmayan vatandaşlara, özürlü ve malullere, çocuklu ailelere ve diğer kişilere maddi ödeme ve sosyal yardım verilmesini öngörmekte; bu güvence emeklilik maaşlarının, devlet destek tazminatlarının ve sosyal yardımların sağlanması şeklinde uygulanmaktadır.

Yaşı nedeniyle emekli olma hakkına sahip kişiler:

- Zorunlu emeklilik sigortasına olan katkısı beş yıldan az olmamak üzere 62 yaşına giren erkekler ile 57 yaşına giren kadınlar,
- Üç çocuk doğuran ve onlara 8 yaşına kadar bakan, zorunlu emeklilik katkısı en az 20 yıl olan ve 56 yaşına giren kadınlar,
- Dört çocuk doğuran ve onlara 8 yaşına kadar bakan, zorunlu emeklilik katkısı en az 18 yıl olan ve 55 yaşına giren kadınlar,
- Beş ve daha fazla çocuk doğuran veya engelli çocuk doğuran ve onlara 8 yaşına kadar bakan, zorunlu emeklilik katkısı en az 15 yıl olan ve 55 yaşına giren kadınlar,
- Gipofizar (cücelik) hastalığı olan ve zorunlu emeklilik katkısı en az 5 yıl olan ve 45 yaşına giren erkekler ile 40 yaşına giren kadınlar.

20.3.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Türkmenistan vatandaşlarının zorunlu ve gönüllü emeklilik sigortasının esasları, emekliliğe hak kazanılması, hesaplanması ve ödenme şekli “Türkmenistan Emeklilik Sigortası Hakkında Kanun” ile belirlenmiştir. Kanun, 31 Mart 2012 tarihinde kabul edilmiş ve 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 18.12.2013 ve 16.08.2014 tarihlerinde ilave ve değişiklikler yapılmıştır.

Türkmenistan'da emekli olabilmek için, erkeklerde 62 yaş ve 25 yıl çalışmış olma, kadınlarda ise 57 yaş ve 20 yıl çalışmış olma şartı aranmaktadır. 62 yaşına gelen erkekler, buna dahil olarak, 58 yaşına gelen ordu mensupları, İçişleri makamlarının yöneticileri ve alt çalışanları emekliliğe hak kazanır.

Yeraltı tesislerde, zararlı ve ağır iş koşullar altında tam gün çalışanlardan; en az 10 yıl çalışması bulunan 52 yaşını dolduran erkekler ile en az 7,5 yıl çalışması bulunan 48 yaşını dolduran kadınlar emekliliğe hak kazanırlar. Söz konusu işlerde, belirtilen sürelerin en az yarısı kadar çalışan, emeklilik sigortasının belirlenmiş çalışma süresi kadar çalışan vatandaşlara emekli maaşı, işbu maddenin Kanun'da öngörülen yaşı, söz konusu işin her tam yılı için 1 yıl azaltılarak emekli maaşı bağlanır. Vatandaşların bu grubu için işlerin, mesleklerin ve görevlerin listesi, Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen şekilde onaylanır.

Uçuş ve deneme uçuş çalışmaları yapan vatandaşlardan, erkekler 50 yaşını, kadınlar ise 48 yaşını doldurursa emekliliğe hak kazanırlar. Uçuş işlerinde sağlık nedeniyle görevinden ayrılan/alınan vatandaşlara, yaşına bakılmaksızın emeklilik maaşı bağlanır.

Kâhya ve hosteslerden, erkeklerin 55 yaşını doldurması ve söz konusu işlerde en az 20 yıl çalışmış olması; kadınlarda ise 50 yaşını doldurması ve söz konusu işlerde en az 15 yıl çalışmış olması halinde emekliliğe hak kazanılır.

Hastalık, personel sayısının azaltılması veya sağlık durumu nedeni ile görevinden alınan, sözleşme ile çalışan ordu mensupları, içişleri makamlarının orta, ve üst düzey yönetim kurullarını teşkil eden kadrolarda, erkekler 52 yaşını, kadınlar ise 47 yaşını doldurması ile emekliliğe hak kazanırlar.

Üç çocuk doğuran ve onlara sekiz yaşına kadar bakan kadınlar bu Kanunda öngörülen yaştan 1 yıl, dört çocuk annesi olan kadınlar 2 yıl, beş ve daha fazla çocuk annesi olan ve engelli çocuğu olan kadınlar 3 yıl önce erken emekliliğe hak kazanır. Hipofiz hastası vatandaşlar (cüceler) veya çok kısa boylu erkekler 45 yaşını, kadınlar 40 yaşını doldurunca emekliliğe hak kazanır.

Sosyal Güvenlik Hakkındaki Kanuna göre; Türkmenistan'da "çalışma karşılığı emeklilik/zorunlu sigorta" ve "birikimli emeklilik/gönüllü sigorta" sistemi bulunmaktadır.

Çalışma karşılığı emeklilik/zorunlu sigorta sistemi devlet sosyal güvencesiyle belirlenen çalışma koşullarında çalışanlar için geçerlidir. Birikimli emeklilik/gönüllü sigorta sistemi ise kişilerin kendi istekleri ile katkı esasına dayalı emekli birikimleri olan kişiler için geçerlidir.

Emeklilik miktarının hesabında şunlar dikkate alınır:

- Kıdem (fiili hizmet süresi),
- Kişisel katsayı,
- Emeklilik miktarını hesaplamak için Türkmenista'da belirlenen ortalama aylık ücretler,
- Prim tutarı.

Kıdem (fiili hizmet süresi): Kıdemden, işin özelliğine ve çalışma süresi içerisinde boştaki geçen dönemin devamlılığına bakılmaksızın, belirlenen düzende devlet sosyal güvenlik ödemeleri yaparak belli koşullarda çalışılan devre anlaşılır.

Kişisel katsayı: Çalışılan yıla bakılmaksızın en son çalıştığı ücreti ile karşılaştırmaya imkân veren gösterge rakamıdır. Kişisel katsayı, aynı işyerinde beş yıllık periyotlardan çalışanın istediği bir periyot seçilebilir. Beş yıllık periyotların her bir yılı ayrı ayrı hesaplanır. Bir yılın ortalama aylığının Türkmenistan'ın ortalama aylık ücretine bölünmesiyle kişisel katsayı rakamı ortaya çıkar. Kişisel katsayı rakamının üst miktarı 2,5 derecesini geçemez.

Prim tutarı: Kişinin aldığı maaşın ne kadarının emeklilik fonuna ödendiğini gösterir. Bu miktar, Devler Başkanı kararnamesi ile belirlenir ve şu anda her yıl için yüzde 1 olarak uygulanmaktadır.

Emekli ikramiyesinin miktarı şu förmüle göre hesaplanmaktadır:

Emeklilik Miktarı = Kişisel Katsayı x Türkmenistan'daki ortalama aylık ücretler x Prim Tutarı

20.3.2. Sosyal Sigortalar

İşin çeşidine, devamlılığına ve ara dinlenmelerine bakılmaksızın, iş sözleşmesine istinaden; yönetim fonuna bakılmaksızın işletmelerde, kurum ve kuruluşlarda, yabancı ülkelerin, tüzel kişilerin, uluslararası birliklerin ve kuruluşların Türkmenistan'da kurulu temsilciliklerinde, ayrıca, çiftçi birliklerine üye olmakla gerçekleştirilen iş ve topluma yararlı diğer işler çalışma süresi olarak kabul edilir.

Ordu mensupları, içişleri makamlarının yönetici personeli ve alt bireyleri için askerlik hizmeti, içişleri birimlerinde yaptığı görev çalışma süresi olarak değerlendirilir.

Sigorta emekli maaşları, gönüllü sigorta sözleşmeleri ile hem Türkmenistan hudutlarında hem de yurt dışında elde edilen iş ücretinin, gelirin veya kazancın en az yüzde 4'ü oranında tespit edilir.

İşle ilgili olmayan gelir, ayrıca prim veya tazminat şeklindeki ödemeler sigorta emekli maaşını ödemek için kazanca eklenmez. Sigorta emekli maaşını ödemek için kazanca eklenmeyen gelir ve diğer ödeme şekilleri Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır.

Türkmenistan'da sigorta emekli maaşı, vatandaşın gönüllü emekli sigorta sözleşmesine uygun olarak ve öngörüldüğü şekilde, Türkmenistan yetkili bankalarında açılan emekli hesaplarına yatırılır. Gönüllü sigorta sözleşmesine göre ödeme yapmak, kayıtlarını tutmak ve raporlamak ile ilgili talimatlar, Türkmenistan Bakanlar Kurulu tarafından onaylanır. Gönüllü emeklilik sözleşmesini onaylayan vatandaşın sigorta emeklilik ödemeleri, kendisi tarafından veya işveren aracılığı ile yapılmaktadır.

Mülkiyet şekline bakılmaksızın işletmeler, kurum ve kuruluşlar, askeri kuruluşlar ve içişleri makamları, ayrıca tüzel kişilik kurmaksızın işadamları ve ücretli işçi çalıştıran vatandaşlar, iş sözleşmesi yaparak çalıştırılan işçilerinin, askerlik yapan kişilerin veya İçişleri makamlarında görev yapan ordu mensuplarının hakedişlerinden, gönüllü emeklilik sözleşmesinin noterlikçe onaylı nüshalarını ibraz etmeleri halinde sigorta emekli maaşlarını tespit edildiği şekilde hesaplamakla, kesinti yapıp hesaba havale etmekle yükümlüdür. Gönüllü emeklilik sigorta sözleşmesinin bir nüshası, sözleşmenin resmi şekilde tanzim edilmiş halinin alınmasından itibaren üç işgünü içerisinde vatandaş tarafından işverene teslim edilir. Türkmenistan Devlet Yüksek Vergi Dairesi kuruluşları, vergi kanunlarına uygun olarak gönüllü emeklilik sigorta sözleşmeleri ile ilgili sigorta emeklilik ödemelerinin tam ve zamanında yapılmasını kontrol eder.

Emeklilik maaşının normu, emeklilik sigorta süresinin, her tam takvim yılı için oluşan emekli maaşının miktarıdır. Çalışanların bütün kategorilerinin (kamu-özel) emeklilik maaşı bağlama oranı, emeklilik sigorta süresinin takvim yılı için %2,5 oranında belirlenir. Bu oran, Kanun yürürlüğe girmeden önceki çalışma (hizmet) süreleri için de geçerlidir.

20.3.2.1.Sosyal Sigorta Prim Oranları

Çalışanın maaşından her ay, yüzde 20 sosyal güvenlik primi, yüzde 2 işsizlik primi, yüzde 10 gelir vergisi ve yüzde 2 çevre vergisi kesilmektedir. Bağımlı çalışanlar için sadece işveren payı (yüzde 20 + yüzde 3,5) bulunmaktadır. Bu payın içinde hastalık, analık ve iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası da yer almaktadır. Sosyal güvenlik ve işsizlik priminin tamamı işverenin sorumluluğundadır. Gelir vergisi ve çevre vergisi ise çalışan tarafından ödenmektedir.

2017 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık/Malullük/Ölüm	-	%20	-	%20
İş Kazası/Meslek Hastalığı/ Analık/Hastalık	-	%3,5	-	%3,5
Geride Kalanlar (Dul/Yetim)	-	-	-	-
Gelir Vergisi	%10		-	%10
Çevre Vergisi	%2	-	-	%2
Aile Yardımları/Çocuk Parası	-	-	-	-
İşsizlik	-	%2	-	%2
Bakım	-	-	-	-
Toplam Prim Oranı	%12	%25,5		%38

Kaynak: Türkmenistan Emeklilik Sigortası Hakkında Kanun.

20.3.2.2.Aile Yardımları

17 Temmuz 1998 tarihinde onaylanan Devlet Yardım Paraları Hakkındaki Kanun uyarınca aşağıda belirtilen yardım paraları ödenmektedir:

- Hamilelik ve doğum yardımı,
- Çocuk bakımı yardımı,
- Geçici iş kaybı ödeneği,
- Engellilik (çalışma gücünün kısmen veya tamamen yitirilmesi durumunda) yardımı,
- Aile reisinin vefat etmesi durumunda ödenen yardım,
- Sosyal yardım parası.

Türkmenistan Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen yardım para türlerinin değiştirme yetkisine sahiptir. Yardım parası vergilendirmeye tabi değildir. Yardım paralarının finansal kaynakları, devlet sosyal sigorta paralarından, şirketlerin, kurumların, müesseselerin kendi paralarından ve Türkmenistan devlet bütçesinin paralarından ibarettir.

Asgari yardım para miktarı: Asgari yardım para miktarı her takvim yılı için belirlenmektedir.

Türkmenistan Devlet Başkanı, ülkede sağlık hizmetleri ve ilaçların halkın belirli kısmına imtiyazlı şartlarda sağlanması konusunda karar yayımlamıştır. Karar ile vatandaşların hangi grubuna ve hangi hastalara ilaçların ve sağlık hizmetlerinin ücretsiz veya yüzde elli indirimle sunulacağı liste halinde belirlenmiştir.

20.3.3. İşyeri/İşkolu/İlave Emeklilik Aylığı

Türkmenistan’da zorunluk emeklilik sigortası dışında, yürürlükte olan bir çeşit emeklilik sistemi de “Birikimli Emeklilik” sistemidir. 1 Ağustos 1998 tarihinde yürürlüğe giren bu sistem, 17 Temmuz 1998 yılında çıkarılan Türkmenistan’ın Emeklilik Hakkındaki Kanunu ile düzenlenmiştir. Gönüllü emeklilik sigortası da denilen bu sistem, sosyal yardım birimleri ile vatandaş arasında yapılan sözleşmeye dayanmaktadır.

Birikimli emeklilik sisteminden, çalışanlar ve özel girişimciler anlaşma yapmak suretiyle yararlanabilmektedir. Ordu içindeki en üst ve alt kademedeki askerler, esnaf ve sanatkârlar, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar ve serbest meslek olarak fikri sanatlarla uğraşanlar gönüllü ödemeli sistemden yararlanabilmektedirler.

Eğitimi olmayan vatandaşlar, tüzel kişiler, götürü usulü ile çalışanlar veya kendi işini yürütenler ve sürekli bir geliri olmayanlar, Türkmenistan’ın gelecek yılının ortalama maaşının en az yüzde ikisi oranında gönüllü emeklilik katkı payını ödeyerek bu sistemden yararlanabilmektedir. Kişisel hesaplara yatırılan emeklilik katkı payının muhasebesi, sosyal sigorta birimleri tarafından yapılmaktadır.

Birikimli sistemin temel ilkesini; sigortalı vatandaşların kişisel hesaplarında tutulan emeklilik birikimlerinin muhasebesi ve yatırımlarının ve birikimlerden kazanılan yatırım gelirlerinin kişisel hesaplara aktarılması oluşturmaktadır.

Fondan emeklilik aylığı almak için emeklilik sigortası sözleşmesinin bir nüshasını ibraz etmek gerekmektedir. Kişisel hesaplar hakkındaki her türlü bilgi sosyal yardım kurumlarında kayıt altında tutulmaktadır. Emeklilik fonunun miktarı, emeklilik fon miktarının vatandaşın emekli olduktan sonra ortalama yaşam süresinin ay sayısına bölünmesi suretiyle bulunur. Vatandaşın emekli olduktan sonraki yaşam süresi, Türkmenistan Devlet İstatistik Kurumu tarafından belirlenmektedir.

Kişisel emeklilik hesaplarında bulunan emeklilik birikimlerinin miktarına, %2,5'tan az olmamak kaydıyla, emeklilik birikimlerinin yatırımlarından alınan gerçek gelir miktarından ayrılan yıllık yatırım geliri yatırılmaktadır.

Sigortalı şahıslara, emeklilik birikim fonu belgesi verilmektedir. Bu belge ile sigortalı şahıs yılda bir defa sosyal yardım biriminden kişisel hesabındaki emeklilik birikimi miktarını ve yatırılan yatırım geliri hakkında bilgi alabilmekte, aynı zamanda kişisel hesaplardaki giderleri de inceleyebilmektedir.

Birikimli emekliliğin bir diğer özelliği, emeklilik maaşı bağlanan kişilerin emeklilik primlerinin mirasçılara kalabilmesidir. Bu sayede emeklilik yaşına gelen bir kişi bu birikimini istediği şekilde kullanabilmektedir. Emeklilik yaşı gelmemiş olan kişilerin, bu birikimini başka yerlerde kullanmasına ise izin verilmemektedir. Bu da, sigortalıların emeklilik birikimlerinin korunmasını ve emekli yaşı geldiğinde emeklilik maaşı almasını garanti etmektedir. Gönüllü emeklilik sistemine ödenen miktar ne kadar yüksek olursa, emeklilik birikiminin miktarı da o kadar yüksek olacaktır.

Sigortalı kişilerin emeklilik birikimleri hakkındaki bilgiler kişisel veridir ve diğer kişilere açık değildir. Türkmenistan sosyal yardım birimleri, bu bilgilerin gizliliğini korumakla yükümlüdür.

20.3.4. Sosyal Yardımlar

17.07.1998 tarihli “Devlet Yardım Paraları Hakkındaki Kanuna” göre aşağıda belirtilen durumlarda sosyal yardım ödemeleri yapılmaktadır:

- Hamilelik ve doğum,
- Çocuk bakımı,

- Geçici iş kaybı,
- Engellilik (kısmen veya tamamen çalışma kabiliyetinin kaybı),
- Ailenin geçimini sağlayan kişinin (reisinin) vefatı.

20.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM BİLGİLERİ

20.4.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Türkmenistan'da zorunlu temel eğitim, 2013 yılında alınan kararla 12 yıla çıkartılmıştır. 12 yıllık eğitimi tamamlayanlar üniversitelere gitme hakkını kazanmaktadır. Hâlihazırda, Türkmenistan'da 1.852 mektep (ilk-orta-lise), 1.053 kreş, 24 yüksek eğitim kurumu, 42 meslek lisesi bulunmaktadır. Ülkede çeşitli dallarda 70 mesleki okul mevcuttur ve bu okullara lise mezunları kabul edilmektedir. Süreleri 1 ve 2 yıl olarak değişen meslek okulları ücretlidir. Meslek okullarından mezun olanlar yüksekokullara devam edebilmektedirler.

Bir tanesi Türk özel teşebbüsü tarafından açılan Uluslararası Türkmen-Türk Üniversitesi olmak üzere toplam 4 üniversite 2016 yılı başında faaliyette idi. Eğitim İşbirliği anlaşması konusunda mutabakata varılamadığı için, Türkmen makamlarının Şubat 2016 tarihi itibarıyla almış olduğu kararla Türkmen-Türk Üniversitesinin kapatılmasına, yerine Eylül 2016'dan itibaren eğitim ve öğretime başlamak şartıyla Türkmen-Japon Teknoloji Üniversitesi açılmasına karar verilmiştir. Bu karar doğrultusunda Ağustos 2016 ayı içerisinde Türkmen-Türk Üniversitesi kapatılmıştır. Ayrıca yüksekokul düzeyinde 13 enstitü ve 3 akademi ile bir devlet konservatuvarı bulunmaktadır.

Türkmenistan ile Türkiye arasındaki Hükümetler arası ve Bakanlıklar arası anlaşma uyarınca 1992 yılından bu yana eğitim verilmektedir. T.C. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Türkmen-Türk Okulu eğitim hayatına Aşkabat'ta devam etmektedir. Ancak 2014 yılından itibaren iki ülke arasındaki protokolün yenilenmesi Türkmenistan tarafından kabul edilmediği için Türk vatandaşları dışında yeni öğrenci kabulü yapılamamaktadır. Geçmişte 1.600 civarında olan öğrenci sayısı 778'e düşmüştür. Bu şekilde devam edildiği takdirde sayının iyice azalacağı ve zamanla kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kalabileceği değerlendirilmektedir.

Türkmenistan Hükümetinin 2001 yılında yayınladığı kararla, yurt dışındaki yükseköğretim

kurumlarının açık öğretim değil, sadece örgün eğitim veren bölümlerinde öğretim gören öğrencilerin diploması Türkmenistan'da tanınmaktadır.

Diğer taraftan, 04 Temmuz 2003 tarihinde Türkmenistan Bakanlar Kurulunda, Devlet Başkanı'nın önerisi doğrultusunda, eğitim görülecek alanda iki yıl çalışmış olma şartı konulmuştur. Bu tarihten sonra yurt dışında yükseköğretim kurumlarından mezun olan vatandaşların diplomalarının Türkmenistan'da geçerli olması için, eğitime başlamadan önce öğretim göreceği alanda iki yıl boyunca çalışmış olma şartı aranacaktır.

2014 yılında alınan bir kararla bölüm şartı aranmaksızın yabancı ülkelerde alınan tüm diplomaların geçerliliği için ilgili Bakanlıklar tarafından yapılacak sınavlardan başarılı olmak şartı getirilmiştir.

Türkmenistan'ın Türkiye'de yaklaşık 15-25 bin, Rusya'da 10-15 bin (Tataristan'da 1.500), Ukrayna'da 12 bin, Belarus'ta 8-10 bin arasında, Çin'de 2 bine yakın öğrencisi olduğu bilinmektedir.

20.4.2. Sayısal Veriler

20.4.2.1. Öğrencilerin Sayısı ve Dağılımı

2017/2018 Eğitim/Öğretim Yılı

Okul Türü	Genel	Yabancı	Türk
Anasınıfı	69	-	69
İlkokul	198	44	154
Ortaokul	370	225	145
Lise	141	60	81
Genel Toplam	778	329	449

Kaynak: Aşkabat Eğitim Müşavirliği (Aşkabat Türkmen-Türk Okulu verileri).

20.5. GÖÇ VE UYUM

20.5.1. Kaydedilen Gelişmeler ve Mevzuat Değişiklikleri

Yabancıların Türkmenistan'a girişinden itibaren 3 işgünü içerisinde buldukları şehrin/köyün bağlı olduğu Migrasiya'ya kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Kayıt yapılan vilayetin dışına seyahat edilmesi durumunda da, Migrasiya'ya bildirimde bulunması gerekmektedir. Aynı şekilde Türkmenistan'dan ayrılıştan önce, Migrasiya'ya başvurarak gidiş bildiriminde bulunması istenmektedir. Bu bildirim, davet eden kişi veya kurum tarafından seyahat sonrası da yapılabilmektedir.

20.5.2. Türkiye Kaynaklı Yurt Dışı Yatırım ve Müteahhitlik Hizmetleri Kapsamında Türk İşgücü İstihdamı

Türkmenistan'daki en kalabalık yabancı grubunu oluşturan vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu, ülkede faaliyet gösteren Türk firmalarında çalışmaktadır. Ülkede kayıtlı 131 Türk şirkettinden 45'inin faal olarak iş yapmaya devam ettiği tahmin edilmektedir (Geçmişte 600'den fazla Türk şirketinin kayıtlı ve bunlardan 150'sinin faal olduğu dönem de bulunmaktadır). 2016 yılının başından itibaren Türkmen yönetimi tarafından ülkede çeşitli maksatlarla bulunan yabancı uyruklulara oturma ve çalışma izni verme konusunda büyük zorluklar çıkarılmaktadır. Bununla bağlantılı olarak, halen ülkede bulunan Türklere oturma izni verilmemekte, çalışma vize süresi tamamlananların ise süresi uzatılmamaktadır. Bu yüzden Türkmenistan'da çalışan T.C. vatandaşlarının sayısındaki azalmanın devam edeceği değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, Türk inşaat firmalarına 2017 yılında eskisine kıyasla verilen ihalelerin azlığı sebebiyle 2013 yılında on binin üzerinde olan Türk işçi sayısı üç binli rakamlara düşmüştür.

Bu durum ikili ticaret hacmine de benzer şekilde yansımıştır. Nitekim 2015 yılı için Türkiye-Türkmenistan arasında 2.4 milyar Dolara ulaşan ikili ticaret hacminde Türk girişimciler bu ülkeye 1.8 milyar Dolar ihracat gerçekleştirmiştir. 2017 yılı içerisinde Türkiye ile olan ihracat 839, ithalat ise 323 milyon ABD Doları olmuştur. Toplam hacim 1.162 milyar Dolar olmuştur.

Türk İhraç Ürünleri Fuarı 21-23 Şubat 2017 tarihleri arasında 60 firmanın katılımıyla Türkmenistan'da gerçekleştirilmiştir. Daha önceki yıllarda 150 (2015), 90 (2016) firmanın katıldığı göz önüne alındığında, iki ülke arasındaki ticari hacmin düşmekte olduğu gözlemlenmektedir. Devlet Başkanı'nın "ikame ürünlere yönelin" direktifi doğrultusunda ve para sıkılaştırma politikaları sonucunda ithalat %6 azalmıştır. Önümüzdeki yıllarda bahse konu fuarın daha da sönük geçeceği değerlendirilmektedir.

20.6. YARGI KARARLARI

Türkmenistan'da; çalışma, sosyal güvenlik, işgücünün serbest dolaşımı, göç ve uyum, yabancılar mevzuatı gibi konulara ilişkin ulusal ve uluslararası yargı kararları yayımlanmamaktadır.

Bununla birlikte, Nisan 2018 itibarıyla 47'si uyuşturucu suç olmak üzere 56 vatandaşımız çeşitli suçlardan 6 ila 24 yıl arasında değişen oranlarda hüküm giymiş olup, Türkmenistan'da cezaevlerinde bulunmaktadır. Türkmenistan'da milli ve dini bayram günleri ile kadir gecesini nedeniyle af kararları yayımlanabilmektedir. Bu kapsamda, Bakanlar Kurulunun 26.10.2017 tarihli toplantısında, Bağımsızlığın 26. yılı nedeniyle sekizi Türk vatandaşı olmak üzere, 1.636 Türkmen vatandaşı ve yabancı ülke vatandaşları affedilmiştir.

II. ULUSLARARASI KURULUŞLARLA İLİŞKİLER

21. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

ILO'nun Kuruluşu, Amacı ve ILO'ya Üye Ülkeler

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versay Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 2. Dünya Savaşı yıllarında Milletler Cemiyeti'nin ortadan kalkmış olmasına rağmen varlığını sürdürmüştür. 1944 yılında toplanan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda kabul edilen ve ILO ana sözleşmesine eklenen "Filadelfiya Bildirisi" ile ILO'nun amaçları ve çalışma konuları yeniden ve daha güçlü biçimde teyit edilerek, özellikle ücretlilerin durumunu yakından etkileyen ekonomik sorunlara eğilimi benimsenmiştir. ILO, 1946 yılında Birleşmiş Milletler Teşkilatı ile imzaladığı bir anlaşma ile yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi konusunda çaba gösteren BM'nin ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

Evrensel ve sürekli bir barışın ancak sosyal adalet temeli üzerinde oluşturulabileceği temel ilkesinden hareketle tam istihdama ulaşılması, yaşam standartlarının yükseltilmesi, işçilerin kendilerine en uygun işlerde çalıştırılması, mesleki eğitim imkânlarının sağlanması, kalkınmanın nimetlerinden herkesin eşit şekilde yararlanmasını sağlamaya yönelik politikaların uygulanması, çalışanların yaşam ve sağlığının korunması, örgütlenme ve toplu pazarlık hakkının tanınması ve sosyal güvenliğin yaygınlaştırılması gibi amaçları bulunan ILO, tüm faaliyetlerini işçi, işveren ve Hükümet temsilcilerinden oluşan "üçlü yapı" ilkesine dayalı olarak yürütmekte ve bu özelliği ile diğer uluslararası kuruluşlardan farklılık göstermektedir.

ILO'ya üye 187 ülke bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler, ILO ana sözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde Teşkilata üye olabilmektedirler. BM'ye üye olmayan bir ülke ise ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan Uluslararası Çalışma Konferansı, yürütme organı niteliğindeki Yönetim Kurulu ve Teşkilatın sekretarya hizmetlerini yürüten Uluslararası Çalışma Bürosu'ndan oluşmaktadır.

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Müdür bulunmaktadır. Bu göreve 2012 yılında Guy RYDER (İngiltere) beş yıllığına seçilmiştir (2012-2017).

Uluslararası Çalışma Konferansı, her bir üye ülkenin 2 Hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir. Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organıdır. Teşkilatın bütün faaliyetlerinde belirleyici bir role sahip olan Yönetim Kurulu, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır.

Ayrıca ILO, belli başlı endüstri alanlarını kapsayan üçlü yapıda sektörel ve teknik komiteler oluşturmakta, bölgesel ve teknik konferanslar düzenlemektedir.

ILO'nun taşra teşkilatı ise bölge, alan, şube ofislerinden ve çok yönlü uzmanlık gruplarından oluşmaktadır. Bilindiği gibi, ülkemizde faaliyet gösteren ILO alan ofisi yakın geçmişte (1998 yılında mektup teatisi yoluyla) şube ofisi haline dönüştürülmüştür. Bu ofis Avrupa Bölge Ofisine bağlıdır.

ILO bünyesinde ayrıca bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartlar belirlenmesi suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar uluslararası çalışma sözleşmeleri ve tavsiye kararları şeklinde oluşmaktadır. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 189 Sözleşme, 6 Protokol ve 205 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir. Sözleşmeler, usulünce onaylanması halinde onaylayan ülke için bağlayıcı hale gelmektedir. Tavsiye Kararları için ise onaylama söz konusu olmayıp, bu metinlerde yer alan ilkeler yol gösterici veya Sözleşmeyi tamamlayıcı niteliktedir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları Sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Şikâyetlere ve raporlara dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve belirlenen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise bu raporda yer alan ülkelere bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir. Aplikasyon Komitesi'nde söz konusu ülkenin yaptığı savunma ve bunu izleyen tartışmalar ile Komite kararı Konferans raporu içinde yayınlanmaktadır. Ciddi aykırılıkların tespit edilmesi halinde ise ilgili ülkelerdeki duruma "özel paragraf" içinde dikkat çekilmektedir.

Şikâyetlere dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi'nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu'nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır.

ILO ile Ülkemiz Arasındaki İlişkiler

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz, o yıllarda, Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99, 2014-17 dönemlerinde “Asil Üye”, 1975-78, 1987-90 ve 2002-05 dönemlerinde ise "Yardımcı Üye" sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır. Ülkemiz 2014-2017 dönemi için tekrar asil üyeliğe seçilmiştir. 2017-2020 dönemi için yardımcı üye olarak ILO Yönetim Kurulu'na yeniden seçilmiştir.

Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin 8 sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 59'unu onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 55'i yürürlüktedir.

Bakanlığımız – ILO İlişkileri

Bakanlığımız onayladığımız her sözleşmeye ilişkin olarak ILO'ya düzenli aralıklarla ulusal uygulama raporları göndermektedir. Bu sözleşmelerden herhangi biriyle ilgili olarak ülkemizin Aplikasyon (Uygulama) Komitesi'ne alınması olasılığı göz önünde bulundurularak konferans öncesinde de hazırlık yapılmaktadır. Ülkemiz aleyhine ILO'ya yapılan şikâyetlere ilişkin hükümet görüşümüz de Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır.

106'ncı Uluslararası Çalışma Konferansı

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) her yıl Hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinin katılımlarıyla gerçekleştirilen konferanslarının 106'ncısı 5–16 Haziran 2017 tarihleri arasında Cenevre'de yapılmıştır. Ülkemiz, Konferansa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanımız başkanlığında Hükümet, işçi ve işveren kesimi temsilcilerinden oluşan bir heyetle katılmıştır. Konferans Hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinin 4 Haziran tarihinde yaptıkları hazırlık toplantısını müteakiben 5 Haziran 2017 tarihinde Birleşmiş Milletler Binası Genel Kurul salonunda toplanarak resmen açılmış ve Konferansta ele alınacak teknik konuları görüşecek olan Komiteler oluşturulmuştur. Konferans aşağıdaki gündemle toplanmıştır.

- ILO Yönetim Kurulu Başkanı'nın ve ILO Genel Müdürü'nün raporları, (Genel Kurul'da)
- Program, bütçe teklifleri (2018-2019) ve diğer konular,

- Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının uygulanmasına ilişkin bilgi ve raporlar (Standartların Uygulanması Komitesi-Aplikasyon Komitesi),
- İşgücü Göçü (Genel Müzakere),
- Barış ve afet direnci için istihdam ve saygın iş: 1944 tarihli ve 71 sayılı İstihdam (Savaştan Barışa Geçiş) Tavsiye Kararının Tadili (Standart tesisi - ikili müzakere süreci uyarınca ikinci müzakere),
- 2008 tarihli Adil Küreselleşme İçin Sosyal Adalet ILO Bildirgesi'nin izlenmesi bağlamında çalışma hayatında temel hak ve ilkeler stratejik hedefi konulu mükerrer müzakere,
- 4, 15 28, 41,60 ve 67 sayılı ILO Sözleşmelerinin Feshi.

Sözleşme Raporları

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işçi, işveren ve meslek örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir.

Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Ana Sözleşmesi uyarınca işçi ve işveren sendikaları konfederasyonlarına gönderilmektedir.

2017 Yılında Uygulama Raporları Hazırlanan Sözleşmeler:

- 26 sayılı Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi
- 77 sayılı Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi
- 94 sayılı Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi
- 95 sayılı Ücretlerin Korunması Sözleşmesi
- 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi
- 99 sayılı Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi
- 100 sayılı Eşit Ücret Sözleşmesi
- 111 sayılı Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi

- 123 sayılı Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi
- 144 sayılı Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi
- 152 sayılı Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme
- 159 sayılı Mesleki Rehabilitasyon ve İstihdam (Sakatlar) Sözleşmesi
- 167 sayılı İnşaat İşlerinde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi
- 176 sayılı Madenlerde Güvenlik ve Sağlık Sözleşmesi

ILO Yönetim Kurulu Toplantıları

2014 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 103. Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ülkemizin asli üyeliğine seçildiği ILO Yönetim Kurulu'nun 329. oturumu 9 Mart-24 Mart 2017 tarihleri arasında Cenevre'de gerçekleştirilmiştir. 2017 yılı Haziran ayında gerçekleştirilen 106'ncı Uluslararası Çalışma Konferansı'nda ülkemizin yedek üyeliğine seçildiği ILO Yönetim Kurulu'nun 330 üncü oturumu, 17 Haziran 2017 tarihinde Cenevre'de gerçekleştirilmiştir. ILO Yönetim Kurulu'nun 331. oturumu 26 Ekim-9 Kasım 2017 tarihleri arasında Cenevre'de gerçekleştirilmiştir.

ILO 10. Avrupa Bölge Toplantısı

ILO'nun 10. Avrupa Bölge Toplantısı ülkemiz ev sahipliğinde 2-5 Ekim 2017 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Dört yılda bir tekrarlanan ve 2017 yılında başkanlığını yaptığımız 10. Avrupa Bölge Toplantısı, Avrupa ve Orta Asya ülkelerinden hükümet, işveren ve çalışan temsilcilerini bir araya getirmiştir. ILO'nun ülkemiz ev sahipliğinde düzenlediği 10. Avrupa Bölge Toplantısına Türkiye dâhil 42 ülkeden katılım sağlanmıştır. Bu ülkelerin 7'si Bakan, 9'u Bakan Yardımcısı düzeyinde temsil edilmiştir. Toplantıya 194 delege ve danışman iştirak etmiştir. ILO'nun kuruluşunun 100. yıl dönümü öncesi bu son Bölge Toplantısında "Yüzyıl için İstanbul Girişimi: Avrupa ve Orta Asya'da Güçlü ve Sorumlu Sosyal Ortaklık için Saygın İşin Geleceği" inisiyatifi kabul edilmiştir. Söz konusu inisiyatif ile ILO'nun önümüzdeki yüzyılına ışık tutacak şekilde işin geleceğine ilişkin kazanımlardan yararlanmayı ve riskleri asgariye indirmeyi önceleyen politikaları sıralanmış, tüm bu politikaların güçlü bir sosyal diyaloga dayanması gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

22. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi'nin Kuruluşu, Amacı ve Avrupa Konseyi'ne Üye Ülkeler

Avrupa Konseyi'nin (AK) oluşturulması fikri, 2. Dünya Savaşı'ndan maddi ve manevi büyük kayıplarla çıkan Avrupa'da, bir daha aynı trajedinin yaşanmasını engellemek amacıyla ortaya atılmış, Avrupa'da gerginliğin ve çatışmanın yerini güven ve işbirliğinin alması hedeflenmiştir.

5 Mayıs 1949 tarihinde 10 ülke (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç) Avrupa Konseyi'ni kuran Londra Antlaşması'nı imzalamışlardır. AK'nin belkemiğini oluşturan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AIHS) ise 4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanmıştır. Türkiye, Avrupa Konseyi'ne kuruluşundan üç ay sonra Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş, 13 Nisan 1950 tarihinde üye olmuştur ve örgütün kurucu üyeleri arasında anılmaya hak kazanmıştır. Merkezi Strazburg'da bulunan AK' ye üye 47 ülke bulunmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin amaçları, insan hakları, hukukun üstünlüğü ve çoğulcu demokrasi ilkelerini korumak ve güçlendirmek, ırkçılık, hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı, sosyal dışlanma, uyuşturucu madde, çevre sorunlara çözüm aramak ve Avrupa kültürel benliğinin oluşmasına ve gelişmesine katkıda bulunmak olarak özetlenebilir. AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Çalışma alanları arasında insan hakları, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik de bulunmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir. 2017 yılı sonu itibarıyla AK tarafından hazırlanmış olan toplam 224 Sözleşme/Protokol bulunmaktadır. Türkiye söz konusu sözleşmelerin 32 tanesini imzalamış, 121 tanesini onaylamıştır. AK Sözleşme ve Protokolleri, üye ülkelerin mevzuatlarının uyumlaştırılmasını, bu suretle Avrupa düzeyinde ortak normlar ve ortak bir hukuk düzeni oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Avrupa Konseyi'nin Yapısı ve Organları

Avrupa Konseyi'nin temel organları, karar organı olan Bakanlar Komitesi, danışma organı olan Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi, yerel yönetimlerin geliştirilmesini amaçlayan Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ve denetim organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'dir.

Bakanlar Komitesi: Bakanlar Komitesi'nde üye ülkelerin Dışişleri Bakanları, Bakanlara vekâleten daha sık toplanan Delegation Komitesi'nde ise Daimi Temsilciler (Büyükelçiler) yer almaktadır. Komite'de, bütçe, yeni üye alımı ve teşkilatın politika ve faaliyetlerinin ana hatları karara bağlanmaktadır. Kararlar, üye devletlere tavsiyeler ve onaylayan devletler için bağlayıcı nitelik taşıyan sözleşmeler veya anlaşmalar şeklinde olmaktadır.

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi (AKPM): Konseyin tartışma forumunu ve itici gücünü oluşturmaktadır. AKPM, üye ülkelerin parlamentolarından ve parlamentolarındaki güç dengesini yansıtacak şekilde seçilen 324 asil, 324 yedek üyeden oluşmaktadır. Her üye devlete ayrılan parlamenter sayısı, söz konusu ülkenin nüfusuyla orantılı olup, ülkemizden de 18 asil, 18 yedek üye AKPM çalışmalarına katılmaktadır.

AKPM'de, "Avrupa Halk Partileri Grubu (EPP/CD)", "Sosyalistler, Demokratlar ve Yeşiller Grubu (SOC)", "Avrupa Muhafazakârlar Grubu (EC)", "Avrupa için Liberal ve Demokratlar İttifakı (ALDE)", "Avrupa Birleşik Sol Grubu (UEL)" ve "Özgür Demokratlar Grubu" olmak üzere altı siyasi grup mevcuttur. AKPM'de hiçbir partiye üye olmayan üyeler, ayrıca AKPM'nin çeşitli konularda oluşturulmuş komisyonları da bulunmaktadır.

AKPM Genel Kurulu yılda dört kez Ocak, Nisan, Haziran ve Ekim aylarında birer hafta süreyle toplanmaktadır. AKPM'nin çeşitli komisyonlarında oluşturulan raporlar Genel Kurul'a sunulmaktadır. Raporların işlem bölümleri, bir başka deyişle karar, Bakanlar Komitesine yönelik tavsiye kararları ya da yönergeler tartışılarak oylanmaktadır.

Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi: Kongre, Avrupa Konseyi prensiplerinin yerel yönetimler düzeyinde de geliştirilmesi, yerel ve bölgesel yönetimlerin güçlendirilmesi, bu yapılanmaların hukuki ve idari açıdan incelenmesi ve aralarındaki sınır ötesi işbirliğinin

artırılması amacıyla oluşturulmuştur. Bölgesel Meclis ve Yerel Meclis olmak üzere iki alt organı bulunmaktadır.

Sekretarya: Konsey'in yukarıda sayılan diğer organlara hizmet veren bir Sekretaryası vardır. Başkanlığını beş yıllık bir süre için Parlamenterler Meclisi tarafından seçilen Genel Sekreter yürütmektedir. Genel Sekreter Thorbjorn JAGLAND, 2014 yılında ikinci kez seçilmiştir. Sekretaryada her üye ülkeden memur bulunmakta olup, her üye ülkenin bulunduracağı memur sayısı Konsey bütçesine yaptığı katkıya paralel olarak belirlenmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM): Avrupa Konseyi'ne bağlı olarak 1959 yılında kurulmuş uluslararası bir mahkemedir. Mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Ek Protokolleriyle güvence altına alınmış olan temel hakların çiğnenmesi durumunda bireylerin, birey gruplarının, tüzel kişiliklerin ve diğer devletlerin, belirli kurallar dahilinde başvurabileceği bir yargı merciidir. Fransa'nın Strazburg şehrinde bulunmaktadır.

AVRUPA KONSEYİ İLE İLİŞKİLER

Avrupa Konseyi, ülkemizin 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yla kurduğu ilk kurumsal bağı temsil etmektedir. Türkiye Avrupa Konseyi'ne, kuruluşundan üç ay sonra, Yunanistan ve İzlanda ile birlikte Ağustos 1949'da davet edilmiş ve örgütün kurucu üyeleri arasında sayılmıştır.

Avrupa Konseyi çalışmaları çerçevesinde ülkemiz açısından önem taşıyan sözleşme ve faaliyetler aşağıda belirtilmiştir:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)

AİHS, Avrupa Konseyi bünyesinde hazırlanmış, 4 Kasım 1950 tarihinde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 15 ülke tarafından imzalanmış ve 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Sözleşme, temel insan hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Türkiye, 1953'te yürürlüğe giren Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) denetim sürecine ilişkin bireysel başvuru hakkını 1987'de ve AİHM'nin zorunlu yargı yetkisini 1990'da kabul etmiştir.

Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Sözleşmesinin ihlaline ilişkin olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2017 yılı içerisinde toplam 1.068 davayı karara bağlamıştır. Karara bağlanan bu davalardan 116 tanesi Türkiye ile ilgili davalardır.

Avrupa Sosyal Şartı ve Revize Sosyal Şart

Avrupa Sosyal Şartı (ASS) demokratik sistemlere tam işlerlik kazandırılabilmesini teminen, özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı 18 Ekim 1961 tarihinde imzaya açılmış ve 26 Şubat 1965 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz tarafından 18 Ekim 1961 tarihinde imzalanan, 24 Kasım 1989 tarihinde onaylanan Şart, 24 Aralık 1989 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik, sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda, bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncelleştirilmiş, 1988 tarihli Katma Protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği 4 hakkı (20 – 23. maddeler) ve bunlara ilaveten 8 yeni hakkı (24 – 31. maddeler) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı 31 madde ve 98 fıkradan oluşmaktadır. Şartın 31 maddesinden 9'u temel (çekirdek) maddelerdir (1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20). Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. maddeler).

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın;

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), "en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı" öngören 3. fıkrası,
- 4. maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), "Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı" öngören 1. fıkrası,
- İşçi/memur ayırımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesi (Örgütlenme Hakkı),
- Tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesi (Toplu Pazarlık Hakkı)

ülkemizin kalkınmışlık düzeyi, sosyo-ekonomik şartları ve mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak onaylanmamıştır.

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır. Avrupa Sosyal Şartı 31 maddeden oluşmaktadır ve maddeler 4 gruba ayrılmıştır. 2014 yılından bu yana, her yıl bir tematik gruba ilişkin rapor verilmekte ve ara dönemde, ek bilgi talep edilen maddeler hakkında ek rapor hazırlanmaktadır. 5 yılda bir, kabul edilmemiş olan maddeler hakkında bir

gözden geçirme toplantısı düzenlenmekte ya da rapor hazırlanmaktadır. 2017 yılında da Kabul Edilmemiş Maddeler Hakkında Rapor hazırlanarak Konseye iletilmiştir.

Ülkemiz, 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nı temel ve temel olmayan maddelerinin uygulanmasına ilişkin olarak onaylamış bulunduğu 1989 yılından 2008 yılına kadar Avrupa Konseyi'ne 14 Ulusal Rapor sunmuştur. Revize Şart'ın uygulanmasına ilişkin olarak 2008 tarihinden 2017 yılı sonuna kadar 9 Ulusal Rapor sunulmuştur.

Ülkemiz 2017 yılında "Çalışma Hakları" başlıklı tematik grup kapsamında Şart'ın aşağıda belirtilen maddeleri ile ilgili rapor hazırlayıp sunmuştur:

Madde 2- Adil Çalışma Koşullarına Sahip Olma Hakkı

Madde 4- Adil Bir Ücret Hakkı

Madde 21- Bilgilendirilme ve Danışılma Hakkı

Madde 22- Çalışma Koşullarının ve Çalışma Ortamının Düzenlenmesine ve İyileştirilmesine Katılma Hakkı

Madde 26- Onurlu Çalışma Hakkı

Madde 28- Çalışan Temsilcilerinin İşletmede Korunma ve Kolaylıklardan Yararlanma Hakkı

Madde 29- Çalışanların Toplu İşten Çıkarma Sürecinde Bilgilendirilme ve Danışılma Hakkı

Avrupa Sosyal Şartı üye ülkelerinin temsilcilerinden oluşan Avrupa Sosyal Şartı ve Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Komitesi, Fransa'nın Strazburg şehrinde yılda iki kez toplanan Avrupa Konseyi Sosyal Şart Hükümet Komitesi'nin (ASHK) 135. ve 136. dönem toplantıları 15-19 Mayıs 2017 ve 25-29 Eylül 2017 tarihlerinde yapılmıştır.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu

1964 tarihli "Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu", tüm Avrupa Konseyi üyesi devletlerde sosyal güvenlik sistemlerinin en iyi seviyeye getirilmesini hedefleyen ve tıbbi yardım, hastalık yardımları, işsizlik yardımları, yaşlılık yardımları, analık yardımları gibi alanlarda sosyal güvenlik kapsamı konusunda normlar ve üye devletlerin temin etmesi gereken asgari koruma düzeylerini tayin eden bir sözleşmedir.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu, ülkemiz tarafından 13 Mayıs 1964 tarihinde imzalanmış, 21 Eylül 1978 tarih ve 2170 sayılı Kanunla Kodun Aile Yardımlarına ilişkin VII. ve İşsizlik Yardımlarına ilişkin IV. bölümleri dışında kalan bölümlerinin onaylanması uygun bulunmuş, sözleşme 8 Mart 1981 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu'nun 76. maddesi uyarınca her yıl ulusal özet rapor hazırlanmakta, beş yılda bir ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Ülkelerin taraf olmadıkları maddelere ilişkin iki yılda bir ulusal mevzuat ve uygulamalar hakkında rapor hazırlanmaktadır. 36. Ülke Raporumuz 2017 yılında Avrupa Konseyi'ne gönderilmiştir.

Sosyal Uyum Platformu

Sosyal Uyum Platformu (PECS), Avrupa Sosyal Uyum, İnsan Onuru ve Eşitlik Komitesi'nin (CDDECS) yerine kurulmuş, 2016 yılında çalışmalarına başlamıştır. Amaçları, sosyal haklara eşit erişimin desteklenmesi, Konsey'in tüm çalışmalarında sosyal uyum perspektifinin gözetilmesi, sosyal uyum konusundaki gelişmelerin, eğilimlerin ve sorunların tespit edilerek incelenmesidir.

2015 yılı sonu itibarıyla Avrupa Sosyal Uyum, İnsan Onuru ve Eşitlik Komitesi'nin (CDDECS) faaliyetlerine son verilerek, 2016-2017 döneminde faaliyet göstermek üzere Avrupa Sosyal Uyum Platformu oluşturulmuştur. Platform, Konseye üye birçok ülkenin talebini karşılamak üzere Avrupa Konseyi faaliyetleri içerisinde yürütülen sosyal uyum çalışmalarını desteklemek amacıyla hükümetlerarası yapıda oluşturulan bir (ad hoc) geçici komitedir.

Sosyal Uyum Platformu'nun 2. Toplantısı 19-20 Eylül 2017, üçüncüsü ise 3-4 Mayıs 2018 tarihlerinde Strazburg'da gerçekleştirilmiş ve söz konusu toplantılara Genel Müdürlüğümüzden katılım sağlanmıştır. Toplantıda her ülke kendi ülkesinde sosyal uyum konusunda gerçekleştirdikleri mevzuat değişiklikleri ve diğer gelişmeler hakkında bilgi vermiş, katılımcılarımız sosyal uyum, ulusal istihdam stratejisi ve Suriyeli mülteciler konusunda ülkemiz durumuna ilişkin genel açıklamalar yaparak platformu bilgilendirmiştir. Bu çerçevede, özet olarak; ülkemizin 2011 yılından bu yana Suriyeli göçmenlere "açık kapı" politikasının uygulandığı ve "geçici koruma" sağlanan göçmenlere çalışma izinlerini alma hakkı tanındığı, bu amaçla hükümet tarafından otomasyon sistemi kurulmak suretiyle

başvuruların kolayca yapılabilmesinin sağlandığı ve bu sayede çabuk sonuçlandırıldığı ifade edilerek bu konuda “Örnek Model” olduğu vurgulanmıştır.

Platformun 2016-2017 dönemi içinde çalışacağı 3 alan, “sosyal uyumun yaygınlaştırılması”, “üye devletler, ilgili uluslararası kuruluşlar ve diğer paydaşlar arasında iyi uygulama örneklerinin ve yenilikçi yaklaşımlar konusunda bilgi değişiminin teşvik edilmesi” ile “yeni eğilimlerin ve belirli alanlardaki sorunların incelenmesi” olarak belirlenmiştir. Gerçekleştirilen üçüncü toplantı sonrasında ülkelerden yukarıda belirlenen üç alanda çalışacak gruplardan birine katılmaları istenmiş olup ülkemiz “Sosyal Uyumun Yaygınlaştırılması” grubu çalışmalarına dahil olmuştur.

Bakanlığımız – Avrupa Konseyi İlişkileri

Genel olarak, Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı’nın, Avrupa Sosyal Güvenlik Kodu’nun uygulanmasına dair dönemsel raporlar hazırlanmakta, sunulan raporlarının sözlü savunmaları yapılmakta, Avrupa Konseyi sözleşmelerinin Bakanlığımız görev ve ilgi alanı itibarıyla onaylanabilirlikleri incelenerek uygun görülenlerin onay sürecine katkıda bulunmaktadır. Avrupa Konseyi’nin Bakanlığımız ilgi alanına giren Komitelerinin çalışmalarına katkı verilmekte, ülkemizi temsilen Komitelere katılım sağlanmaktadır.

23. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA TEŞKİLATI (OECD)

OECD'nin Kuruluşu, Amacı, OECD'ye Üye Ülkeler

İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), demokratik yapılara ve piyasa ekonomisine sahip 35 ülkenin küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve yönetim sorunlarını çözmek ve bu sürecin fırsatlarından faydalanmak üzere müştereken çalıştıkları bir forumdur. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı yeniden imar etmek amacıyla yapılan yardımların eşgüdümünü sağlamak amacıyla 1948 yılında oluşturulan Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın (OEEC) görevini tamamlaması ertesinde, 14 Aralık 1960 tarihinde Paris'te imzalanan anlaşma ile kurulmuştur. Anlaşma 30 Eylül 1961 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

OECD'nin amacı ülke hükümetlerine mali istikrarı korumada destek olmak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, istihdam artışını ve yüksek yaşam standartlarını sağlamada yardım etmek, böylece dünya ekonomisinin kalkınmasına katkı sağlamaktır.

OECD'ye 2017 yılı itibarıyla 35 ülke üyedir. Türkiye, OECD'nin 20 kurucu üyesinden biri olup, diğer kurucu ülkeler ABD, Almanya, Avusturya, Belçika, Birleşik Krallık, Danimarka, Fransa, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya İzlanda, Kanada, Lüksemburg, Norveç, Portekiz ve Yunanistan'dır. OECD'ye sonradan katılan ülkeler ise Japonya (1964), Finlandiya (1969), Avustralya (1971), Yeni Zelanda (1973), Meksika (1994), Çek Cumhuriyeti (1995), Macaristan (1996), Polonya (1996), Kore Cumhuriyeti (1996), Slovakya (2000) Şili, Slovenya, İsrail Estonya (2010) ve Letonya (2016)'dır. Ayrıca 2018 yılı içerisinde Litvanya'nın da teşkilata katılımı öngörülmektedir. Öngörü gerçekleştiği takdirde OECD'ye üye ülke sayısı 36 olacaktır.

OECD analitik deneyimini ve birikmiş tecrübesini son yıllarda OECD'ye üye olmayan, ancak pazar ekonomisine sahip 70'in üzerindeki kalkınan ve gelişmekte olan ülkeye taşımaktadır. Bölgeler itibarıyla (Avrupa-Kafkaslar-Orta Asya-Orta Doğu- Kuzey Afrika ve Afrika Kıtasının diğer bölgelerinde) ortak çalışmalar yürütülmektedir. Küreselleşme ile birlikte OECD çalışmalarının her bir üye ülkede belirli bir alanı ayrı ayrı incelemektense, belirli alandaki politikaların üye ülkeleri ve OECD alanı dışındaki diğer ülkeleri topluca nasıl etkilediği üzerinde yoğunlaştırmaya başlamıştır. Öte yandan, G20 platformuna yaptığı çalışmalarla da katkı vermektedir.

OECD temel ilkeleri ve üyelik şartları, demokrasi, insan haklarına ve yurttaş özgürlüğüne bağlılık, açık pazar ekonomisi çerçevesinde istikrarlı gelişme olarak sıralanabilir.

OECD ekonomik gelişme ve refahın sağlanması amacıyla kamu politikalarının hemen her alanında teknik çalışmalar yürütmektedir. Makroekonomik politikalar başta olmak üzere ticaret, tarım, vergi, finans, rekabet, eğitim, sağlık, çevre, sanayi, teknoloji, yeşil büyüme, sürdürülebilir kalkınma, istihdam, sosyal güvenlik ve uluslararası göç gibi hükümetlerin politika oluşturdukları çok geniş bir sahada faaliyet göstermektedir.

Teşkilatın temel hedefi, bahse konu alanlarda üyelerini en güncel veri ve analizler ışığında en iyi politika seçenekleriyle donatmak, bu kapsamda küresel sorunlar için de gerekli çözümleri üretmektir.

OECD'nin Yapısı ve Organları

OECD'nin başlıca organları Konsey, Komiteler ve Sekreteryadır.

Konsey: Yönetim ve karar organıdır. Konsey her üye ülkeden birer temsilci ile Avrupa Komisyonu temsilcisinden oluşmaktadır. Düzenli olarak Daimi Temsilciler düzeyinde toplanır. Genel Sekreter Konseyin başkanıdır. Konsey, Genel Sekreterliğin tavsiyelerini karara bağlamaktadır. Konsey yılda bir kez önemli konuları tartışmak için ve OECD çalışmalarının önceliklerini belirlemek üzere Bakanlar düzeyinden toplanmaktadır. Konsey'de kararlar oybirliği ile alınmaktadır.

Komiteler: 35 ülkenin temsilcileri, fikir alışverişinde bulunmak ve ekonomi, ticaret, bilim, istihdam, eğitim ve mali piyasalar gibi önemli politika alanlarındaki gelişmeleri incelemek için uzmanlaşmış komitelerde bir araya gelmektedir. Halen Örgüt bünyesinde 250'den fazla komite, çalışma grubu ve uzmanlar grubu bulunmaktadır. Üye ülkelerin yanı sıra davet edildikleri veya talepkâr oldukları takdirde üye olmayan ülkeler ve uluslararası örgütler de gözlemci veya katılımcı statüsüyle toplantılarda yer alabilmektedir. Yıllık 40.000 kadar ülke temsilcisi toplantılara katılım sağlamaktadır.

Sekreteryası: Yaklaşık 2.500 OECD görevlisi Paris'te komitelerin faaliyetlerine destek olmak için çalışmaktadır. 12 adet Direktörlükte görevli ekonomist, hukukçu, bilim adamı ve farklı

meslekten uzman, araştırma ve incelemeleri gerçekleştirmektedir. Sekretaryanın başkanlığını Genel Sekreter deruhte etmekte ve kendisine iki Genel Sekreter Yardımcısı destek vermektedir. Genel Sekreter ulusal temsilcilerle Sekretarya arasındaki temel bağı sağlayan Konseye de başkanlık etmektedir. Halen görevde olan Genel Sekreter, Angel GURRIA'dır.

OECD'nin Bütçesi

OECD'nin 2017 yılı bütçesi 374 milyon Avrodur. Bu bütçenin 200.1 milyon Avrosu üye ülkelerin ekonomik büyüklüğüne bağlı zorunlu olarak yaptıkları katkılardan oluşmaktadır (Part I). Ülkeler bakımından 2017 yılında en büyük katkıyı ABD (%20,6) ardından Japonya (%9,4) ve ardından Almanya (%7,4) sağlamıştır. Ülkemizin 2017 katkısı zorunlu bütçenin %2'si kadardır. Gönüllülük esasına göre katılıma açık programların bütçesi (Part II) ise 97.7 milyon Avro'dur.

Konseyin onayından geçmek suretiyle üye ülkeler özel program ve projeleri finanse etmektedir.

OECD ile İlişkiler

Ülkemiz, OECD'nin kurucu 20 üyesinden biri olarak OECD çalışmalarına aktif şekilde katılmakta ve katkı sağlamaktadır. Daimî Temsilciliğimiz 1961 yılından önce OEEC nezdinde, 1961'den itibaren de OECD nezdinde faaliyet göstermektedir. Daimî Temsilciliğimiz bünyesinde Dışişleri Bakanlığı dışında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kadroları bulunmaktadır.

Bakanlığımız – OECD İlişkileri

Bakanlığımız OECD bünyesinde görev yapan ihtisas komitelerinden “İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler Komitesi (ELSA)”nin ulusal düzeyde eşgüdümünden sorumludur. Komite, işgücü piyasası politikalarının izlenmesi ve değerlendirilmesi, sosyal ve sağlık politikalarında yeni yönelimlerin belirlenmesi ve uluslararası göçün iş piyasasına etkileri gibi sosyal politikalarından sorumlu olup, bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Komiteye bağlı olarak görev yapan üç çalışma grubu ve bir program bulunmaktadır. Bunlar; Göç Çalışma Grubu, İstihdam

Çalışma Grubu ve Sosyal Politika Çalışma Grubu'dur. ELSA Komitesi bünyesinde gerçekleştirilen toplantılara Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarından katılım sağlanmakta olup, gerekli raporlamaların yapılması, soru ve anket formlarının doldurulması Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülmektedir.

Bakanlığımız ayrıca KOSGEB'in ulusal eşgüdüm sorumluluğunda olan "Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi Görev Gücü (LEED)", MEB'in sorumluluğunda olan "Eğitim Politikaları Komitesi"nde ilgili kurumlar arasında yer almaktadır.

2017 Yılında Katılım Sağlanan OECD Toplantıları

OECD İstihdam, Çalışma ve Sosyal İşler (ELSA) Komitesi'nin 130 uncu toplantısı 10-11 Nisan 2017 tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilmiştir. Toplantıda OECD İş Stratejisi, Kosta Rika ve Kolombiya'nın OECD'ye katılım süreçleri, 2018 yılında düzenlenecek sosyal politikalar bakanlar toplantısı hazırlıkları, İş Stratejisi Berlin Forumu dokümanları, Almanya'da göçmenlerin entegrasyonu incelemesi, 2017 Bakanlar Konseyi'nde görüşülecek olan OECD Cinsiyet Eşitliği Konsey Tavsiye Kararlarının uygulanması raporu ve Eşitsiz Yaşlanma Yatay Projesi eylem planı görüşülmüştür.

OECD ile Almanya Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı (BMAS) tarafından ortaklaşa düzenlenen "Yeni OECD İş Stratejisi Üst Düzey Politika Forumu" 13 Haziran 2017 tarihinde Berlin'de gerçekleştirilmiştir. Forumda OECD İş Stratejisinin ortaya koyduğu yeni çerçeve ve ortaya çıkan yeni politika mesajları tartışılmış, "iş kalitesinin ve verimliliğinin teşvik edilmesi", "dayanıklı işgücü piyasalarının teşvik edilmesi" ile "işin geleceğini şekillendirmek için işgücü piyasalarının ve kurumların uyumu" konuları ele alınmıştır.

ELSA Komitesi'nin 131'inci Toplantısı 7-8 Kasım 2017 tarihlerinde Paris'te gerçekleştirilmiştir. Toplantıda 2018 yılında düzenlenecek sosyal politikalar bakanlar toplantısı hazırlıkları, Litvanya ve Kolombiya'nın OECD'ye katılım incelemeleri, göçmenlerin entegrasyonu yatay projesi, kapsayıcı büyüme yatay projesi ve OECD İş Stratejisi görüşülmüştür.

OECD Yerel Ekonominin ve İstihdamın Geliştirilmesi için Ortak Eylem Programı'nın (LEED) 71'inci toplantısı 23-24 Kasım 2017 tarihlerinde Paris'te düzenlenmiştir. Toplantının

gündemini LEED faaliyetleri hakkında bilgilendirme, yerel kalkınma hakkında veri oluşturma, kapsayıcı ve sosyal girişimcilik, yerel kalkınmada işbirliği, mesleki beceri gelişimine işverenlerin katılımı, kültürün yerel kalkınmaya katkısı ve küresel ölçekli organizasyonların yerel kalkınmaya katkısı üzerine tavsiye kararı çalışması oluşturmuştur.

24. G20 PLATFORMU

Küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışverişi ortamı olan G20 (20'ler Grubu), 25 Eylül 1999 tarihinde gerçekleştirilen -o zamanki adıyla- G8 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının Washington Toplantısı'nda resmen ilan edilmiştir.

Dünya ekonomisinin %90'ını, uluslararası ticaretin %75'ini, küresel yatırımların %80'ini ve Dünya nüfusunun %66'sını temsil etmekte olan G20, farklı kıtalardan gelişmiş ve yükselen ekonomileri aynı platformda bir araya getiren, kapsayıcı yapısıyla uluslararası ekonomik düzlemde profili giderek yükselen bir oluşum olarak kendisini göstermektedir. G20'ye üye ülkeler ABD, Almanya, Arjantin, Avustralya, Brezilya, Çin, Endonezya, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Hindistan, İngiltere, İtalya, Japonya, Kanada, Meksika, Rusya, Suudi Arabistan ve Türkiye'dir. Avrupa Birliği de bu forumun üyesidir.

Daimi bir sekreteryası bulunmayan G20'nin yönetiminde bir önceki, mevcut ve müteakip dönem başkanı ülkeden oluşan üçlü yapı (troyka) önemli bir role sahiptir. 2017 yılında troykada bir önceki dönem başkanı olan Çin, mevcut Dönem Başkanı Almanya ve bir sonraki Dönem Başkanı Arjantin yer almıştır. 1 Aralık 2016 tarihi itibarıyla G20 Dönem Başkanlığını Çin'den devralan Almanya, faaliyetlerini 1 Aralık 2017 tarihine kadar sürdürmüş ve bu tarihten sonra Başkanlığı Arjantin'e devretmiştir.

G20 çalışmaları iki temel kanal üzerinden yürütülmektedir. İlk kanal ülkelerin ilgili Bakanları, Müsteşarları ve Merkez Bankası Başkan/Başkan Yardımcılarının oluşturduğu "Finans Kanalı"dır. İkinci kanal ise üye ülkelerin genellikle Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin oluşturduğu "Şerpa Kanalı"dır. Almanya Dönem Başkanlığı süresince Şerpa kanalı faaliyetleri ile Finans kanalı faaliyetleri Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülmüştür.

G-20'nin dışı açılma çabalarının bir parçası olarak, 2010 yılından bu yana üye ülkelerin özel sektör temsilcileri (B20), 2013 yılından bu yana işçi temsilcileri (L20), düşünce kuruluşları (T20), sivil toplum kuruluşları (C20), gençlik kuruluşları (Y20), 2015 yılından bu yana kadın kuruluşları (W20) ve Almanya Dönem Başkanlığı tarafından oluşturulan bilim kuruluşları (S20) G-20 bünyesindeki pek çok toplantıya katılım sağlamışlardır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantıları ve İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)

Küresel ekonomik krizin istihdama etkilerinin kalıcı hale gelmesi ve istihdamın ekonomiye olumlu katkıları nedeniyle 2009 yılında ABD'de düzenlenen Pittsburgh Liderler Zirvesi'nde Çalışma ve İstihdam Bakanları'nın da düzenli olarak bir araya gelmesi ve çalışmalarını Liderlere sunması kararı alınmıştır.

İlk defa ABD'nin ev sahipliğinde 2010 yılında Washington'da bir araya gelen G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları, daha sonra 2011'de Paris'te, 2012'de Guadalajara'da, 2013'te Moskova'da, 2014'te Melburn'de, 2015'de Ankara'da, 2016'da Pekin'de ve 2017 Bad Neuenahr'da toplanmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları toplantılarında görüşülecek konuları teknik düzeyde çalışan ve tartışan İstihdam Görev Gücü'nün kurulması, 2011 yılında Paris'te düzenlenen Çalışma ve İstihdam Bakanları toplantısında tavsiye edilmiş, Liderlerin de Cannes Zirvesi'nde uygun bulmasıyla Görev Gücü çalışmalarına başlamıştır. 2014 yılında Avustralya Dönem Başkanlığı sırasında İstihdam Görev Gücünün yapısal bir dönüşümle daha da kurumsallaşarak, İstihdam Çalışma Grubu (İÇG)'na dönüştürülmesi kararı alınmıştır. İÇG 2015 yılında kurularak görev tanımı hazırlanmış ve Bakanlığımız koordinasyonunda faaliyetlerini yürütmeye başlamıştır. 2017 yılında da Almanya Başkanlığında faaliyetlerine devam etmiştir.

G20 İstihdam Çalışma Grubu 2017 Öncelikleri

2016 yılında Çin Halk Cumhuriyeti tarafından yürütülen G20 Dönem Başkanlığının 1 Aralık 2016 tarihinde resmi olarak Almanya'ya devrinin ardından, 1'inci İÇG toplantısı 19-21 Aralık 2016 tarihlerinde Berlin'de, 2'nci İÇG toplantısı 15-17 Şubat 2017 tarihlerinde Hamburg'da, 3'üncü İÇG toplantısı 27-28 Mart 2017 tarihlerinde Cenevre'de düzenlenmiştir. 4'üncü ve son toplantı ise Bakanlar Toplantısının hemen öncesinde 15-17 Mayıs 2017 tarihlerinde Bad Neuenahr'da düzenlenmiştir. G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Bildirgesi 18-19 Mayıs 2017'de yapılan Bakanlar Toplantısında kabul edilmiştir.

2017 yılında Dönem Başkanlığını yürüten Almanya, “Dayanıklılığın Arttırılması, Sürdürülebilirliğin Desteklenmesi ve Sorumluluğun Üstlenilmesi” ana ekseninde istihdam önceliklerini:

- İşin Geleceği
- Kadın İstihdamı,
- Göçmen ve Mültecilerin İşgücü Piyasasına Entegrasyonu,
- Sürdürülebilir Küresel Tedarik Zincirleri

şeklinde tanımlamıştır.

Bakanlar Bildirgesinin ana başlıklarını bu dört konu ile birlikte “Genç İstihdamı/Kaliteli Çıraklık” ve “Sosyal Diyalog” yatay bileşen konuları oluşturmuştur.

3 Kasım 2017 tarihinde Cenevre’de gayri resmi bir İÇG toplantısı yapılmış olup, G20 Dönem Başkanlığını Aralık 2017’de devralacak olan Arjantin, kendi istihdam önceliklerini açıklamıştır. Yeni G20 Dönem Başkanlığı öncelikleri,

- Çalışanlara gerekli becerilerin kazandırılması ve hayat boyu eğitimin artırılması
- İşgücünün kayıt altına alınması ve iyi koşullarda çalışma imkanlarının artırılması
- Standart olmayan istihdam şekilleri çerçevesinde sosyal koruma imkanlarının artırılması olarak ilan edilmiştir. Tüm önceliklerle kesişen ortak yatay konular ise sosyal diyalog, cinsiyet eşitliği ve engellilerin entegrasyonu olarak belirlenmiştir.

Öte yandan, Türkiye G20 Dönem Başkanlığı sırasında oluşturulmuş olan G20 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları Ağının ilk toplantısı 2016 Mayıs ayında İstanbul’da gerçekleştirilmiş, konu Almanya Dönem Başkanlığı tarafından da gündemde tutulmuştur. Bu çerçevede, 3-6 Eylül 2017 tarihlerinde Singapur’da düzenlenmiş olan XXI. İşyerinde Güvenlik ve Sağlık Dünya Kongresi sırasında 6 Eylül 2017 tarihinde G20 yan etkinliği olarak G20 İstihdam Çalışma Grubu ve G20 İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanları Ağı üyelerini bir araya getiren bir istişare toplantısı düzenlenmiş, ABD ve Türkiye temsilcileri eş başkan olarak toplantıyı yönetmişlerdir.

25. İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI

İslam İşbirliği Teşkilatı'na ilişkin Genel Bilgiler

Kuruluş Tarihi: 25 Eylül 1969

Merkezi: Cidde / Suudi Arabistan

Resmi Diller: Arapça, İngilizce, Fransızca

Genel Sekreteri: Dr. Yousef bin Ahmad Al-Othaimeen (S. Arabistan / 17.11.2016'dan beri)

İİT Nezdinde T.C Daimi Temsilcimiz: Salih Mutlu Şen (24 Temmuz 2015'ten beri)

Üye Ülkeler: 57 üyesi bulunmaktadır.

Afganistan, Arnavutluk, Azerbaycan, Bahreyn, Bangladeş, Benin, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Brunei, Burkina-Faso, Cezayir, Cibuti, Çad, Endonezya, Fas, Fildişi Sahili, Filistin, Gabon, Gambiya, Gine, Gine Bissau, Guyana, Irak, İran, Kamerun, Katar, Kazakistan, Kırgızistan, Komorlar, Kuveyt, Libya, Lübnan, Maldivler, Malezya, Mali, Mısır, Moritanya, Mozambik, Nijer, Nijerya, Özbekistan, Pakistan, Senegal, Sierra Leone, Somali, Sudan, Surinam, Suudi Arabistan, Tacikistan, Togo, Tunus, Türkiye, Türkmenistan, Uganda, Umman, Ürdün, Yemen, Suriye (Üyeliği 14-15 Ağustos tarihlerinde düzenlenen 4. Olağanüstü İİT Zirvesi'nde askıya alınmıştır).

Türkiye'nin Üyelik Durumu

Ülkemiz kuruluşundan bu yana üyedir.

Gözlemci Ülkeler

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (Kıbrıs Türk Devleti adıyla), Bosna-Hersek, Orta Afrika Cumhuriyeti, Rusya, Tayland.

Örgütün Amaçları:

- İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak, üye devletler arasında işbirliği ve dayanışmayı güçlendirmek,
- Irk ayrımını, fark gözetmeyi bertaraf etmeye ve sömürgeciliğin her şeklini ortadan kaldırmaya gayret etmek,

- Adalet üzerine kurulu uluslararası barış ve güvenliği desteklemek için gerekli tedbirleri almak,
- Kutsal yerlerin korunması için sarf edilen gayretleri ve Filistin halkının mücadelesi için sağlanan desteği koordine etmek, haklarını tekrar kazanması ve topraklarını kurtarması için Filistin halkına yardım etmek,
- Bütün Müslüman milletlerin onur, bağımsızlık ve ulusal haklarını korumak amacıyla verdikleri mücadeleyi desteklemektir.

Tarihçesi

İslam İşbirliği Teşkilatı ilk adı İslam Konferansı Örgütü olarak 21 Ağustos 1969 tarihinde İsrail'in işgali altında bulunan Kudüs'teki Mescid-i Aksa'nın yakılmasının İslam dünyasında uyandırdığı tepki üzerine, 22–25 Eylül 1969 tarihlerinde Rabat'ta ilk kez düzenlenen İslam Zirve Konferansında alınan bir kararla kurulmuştur. Örgütün ismi 2011 Haziran ayında Astana'da düzenlenen 38. Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) olarak değiştirilmiştir. 1970 Mart ayında Cidde'de gerçekleştirilen Birinci İslam Dışişleri Bakanları Konferansında Genel Sekreterliğin oluşturulmasına ve Sekretaryanın Kudüs'ün kurtarılmasına kadar Cidde'de faaliyet göstermesine karar verilmiş ve bir Genel Sekreter atanmıştır.

Teşkilatın İşleyişi ve Yapısı

İİT Zirve Toplantıları

Teşkilatın en üst düzeyde karar alma organı olan Zirve toplantıları her üç yılda bir, Devlet ve Hükümet Başkanları seviyesinde düzenlenmektedir. İhtiyaç duyulduğunda, olağanüstü zirve toplantısı da yapılabilmektedir. Üye ülkeler zirve toplantılarına coğrafi gruplar (Arap, Asya ve Afrika) esasında dönüşümlü olarak ev sahipliği yapmaktadır. Bu kural diğer İİT toplantıları için de geçerlidir. Kuruluşundan bugüne kadar çeşitli üye ülkelerin ev sahipliğinde 13 Zirve, 6 Olağanüstü Zirve toplantısı düzenlenmiştir. Olağanüstü son zirve 13 Aralık 2017 tarihinde İstanbul'da, 13. Zirve toplantısı, 14-15 Nisan 2016 tarihlerinde “Adalet ve Barış için Birlik ve Dayanışma” temasıyla İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve ülkemiz İİT Zirve Dönem Başkanlığını üstlenmiştir.

Dışışleri Bakanları Konseyi (DBK)Toplantıları

Her yıl bir üye ÷lkede düzenlenmektedir. 1976 yılında 7. İslam Dışışleri Bakanları Konferansı (DBK), 1991 yılında 12. DBK ve 2004 yılında 31. DBK İstanbul'da gerçekleştirilmiş ve ÷lkemiz üç kez DBK Dönem Başkanlığı yapmıştır. 44. DBK toplantısı ise 2017 yılında Fildişi Sahili Cumhuriyeti'nin başkenti Abidjan'da düzenlenmiştir.

Genel Sekreterler

İİT Genel Sekreterliği'ni şu anda Suudi Arabistanlı Yousef bin Ahmad Al-Othaimeen yürütmektedir. Bu görevi 1 Ocak 2005 tarihinden 2014 yılı başına kadar (iki dönem) Prof. Dr. Sayın Ekmeleddin İhsanoğlu yürütmüş olup İhsanoğlu bu görevi üstlenen ilk Türk vatandaşıdır. Suudi Arabistanlı eski Bakan Dr. İyad Medeni 12. Zirve Toplantısında yeni Genel Sekreter olarak tayin edilmiş, 2014 yılı başında görevi devralmıştır. 31 Ekim 2016 tarihinde Dr. İyad Medeni'nin görevinden istifa etmesinin ardından 17 Kasım 2016 tarihinde Mekke'de yapılan İİT Dışışleri Bakanlarının Olağanüstü Toplantısında İİT Genel Sekreterliğine Suudi Arabistan'ın adayı Yousef Ahmad Al-Othaimeen oybirliğiyle seçilmiştir.

İİT Şartı

1972 yılında Rabat'ta yapılan üçüncü İslam Dışışleri Bakanları Konferansında kabul edilen İKÖ Şartının yerine 14 Mart 2008'de Dakar'da yapılan 11. İKÖ Zirvesi'nde kabul edilen yeni Şart Örgütün temel kurucu belgesidir. Şart, Örgütün amaçlarını, prensiplerini beyan eder, üyelik, gözlemcilik, organlar, uyuşmazlıkların barışçıl çözümü, bütçe ve maliye ve işleyiş kuralları belirler.

1972 tarihli eski Şartı değiştiren ve yerine geçen yeni Şart, Örgütün reformu yolunda en önemli dönüm noktası oluşturmuştur. Yeni Şart, Örgütün 1972 yılından bu yana geçen zamanda uluslararası alanda meydana gelen köklü değişiklikler sonucunda ortaya çıkan yeni ortamda İslam ÷lkeleri arasında çağdaş ihtiyaçlara uygun işbirliği ve faaliyetler için gerekli yasal zemini ve organları oluşturmaktadır.

İİT'de Reform ve 10 Yıllık Eylem Planı

2016-2025 yıllarını kapsayacak yeni 10 Yıllık Eylem Programına 13. İslam Zirvesi'nde son şekli verilmiştir. Program; siyasi irade, dayanışma ve ortak İslam hareketi, ılımlılık ve İslam'ın hoşgörü anlayışı, İslam hukuku, İslam Fıkıh Akademisi, terörizmle mücadele, İslamofobi ile mücadele, insan hakları ve iyi yönetim, Filistin ve işgal edilmiş Arap toprakları, çatışmaların önlenmesi ve çözümü, barışın tesisi, ekonomik işbirliği, İslam Kalkınma Bankasının desteklenmesi, doğal afetler karşısında sosyal dayanışma, Afrika'da yoksullukla mücadele, yükseköğretim, bilim ve teknoloji, İslam dünyasında kadın, genç ve çocuk hakları ve aile, üye ülkeler arasında kültürel değişim başlıkları altında detaylandırılan kapsamlı bir yol haritasıdır.

İİT Çalışma Bakanları Toplantıları

İİT I. Çalışma Bakanları Toplantısı Ülkemiz ev sahipliğinde İstanbul'da, 19.Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi esnasında, 10 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Toplantıya, İİT üyesi ülkenin 15 Çalışma Bakanı katılmış olup, Bakanlığımız toplantıya ev sahipliği yapmış ve II. Toplantının Azerbaycan'ın teklifi üzerine Bakü'de düzenleneceği kararlaştırılmıştır. İİT II. Çalışma Bakanları Toplantısı 23-26 Nisan 2013 tarihlerinde Bakü'de düzenlenmiştir. İİT III. Çalışma Bakanları Toplantısı ise 28-30 Ekim 2015 tarihleri arasında Endonezya'nın başkenti Jakarta'da gerçekleştirilmiştir. Son olarak, İİT IV. Çalışma Bakanları Toplantısı 29-30 Kasım 2017 tarihlerinde düzenlenmesi planlanmış ancak 21-22 Şubat 2018 tarihlerine ertelenmiştir.

İİT tarafından Önerilen Model Taslak Anlaşma Metinleri

Endonezya'nın Başkenti Cakarta'da 10 Nisan 2017 tarihinde İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Çalışma Bakanları Konferansı Yönlendirme Komitesi İkinci Toplantısı gerçekleştirilmiştir. İİT Genel Sekreterliği söz konusu Toplantıda üye Ülkeler tarafından görüşülen ve henüz taslak aşamasında olan ve İİT IV. Çalışma Bakanları Toplantısı esnasında düzenlenecek Uzman Memurlar Toplantısında görüşülmesi planlanan "Tavsiye Niteliğinde İİT Mesleki Niteliklerin Karşılıklı Tanınması Anlaşması" ile "Tavsiye Niteliğinde İİT Model İkili İşgücü Değişimi Anlaşması" metinlerini üye ülkeler ile paylaşmıştır. Bakanlığımızca incelenen taslaklar merkez, bağlı ve ilgili kuruluşlar ile paylaşılmış ve genel itibarıyla uygun

bulunmuştur. Ancak her iki Taslak'ta da bazı tamamlayıcı maddelere yer verilmesi gerektiği hususu diplomatik kanallardan İİT Sekretaryasına iletilmiş ve söz konusu önerilerimizin de dikkate alındığı Taslak Anlaşma Metinleri İİT sekretaryasına iletilmiştir.

İİT Çalışma Merkezi Tüzüğü

10 Eylül 2011 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen İİT I. Çalışma Bakanları Toplantısı Sonuç Bildirgesinde Bakanlığımızın da destekleri ile Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de üye ülkeler arasında çalışma hayatına ilişkin konularda işbirliğini güçlendirmek amacıyla bir 'İİT Çalışma Merkezi' kurulması kararı alınmıştı. Söz konusu "İİT Çalışma Merkezi" (OİC Labour Center)'nin tüzüğü İİT Sekretaryası tarafından 10-11 Temmuz 2017 tarihlerinde Fildişi Sahili Cumhuriyeti'nin başkenti Abidjan'da düzenlenen 44. Dışişleri Bakanları Konferansı'nda imzaya açılmış ve İİT Çalışma Merkezi Tüzüğü, Dışişleri Bakanlığımızın tavsiyeleri üzerine Bakanlığımızın da uygun bulmasının ardından Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt ÇAVUŞOĞLU tarafından imzalanmıştır. Tüzüğü bugüne kadar imzalayan diğer bir üye ülke ise Azerbaycan'dır. Azerbaycan, 20-23 Kasım 2017 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen 33. İSEDAK toplantısı esnasında "İİT Çalışma Merkezi Tüzüğü"nü imzalamıştır.

III. İKİLİ ANLAŞMALAR

26. SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMALARI

Sosyal güvenlik anlaşmaları, taraf ülkelerin vatandaşlarının ve çalışanlarının sosyal güvenlik haklarının mütekabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınabilmesi amacıyla akdedilen anlaşmalardır.

Sosyal güvenlik anlaşmaları yürürlüğe girdiğinde;

- Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmelerini sağlar.
- Tarafların mevzuatlarında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için, akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesini mümkün kılar.
- Geçici olarak diğer akit tarafta çalışanların, kendi nam ve hesabına çalışan ve diğer akit taraf ülkesinde bulunanların, diplomatik misyon mensuplarının ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatı belirlenir ve böylece mükerrer sigortalılık önlenir.
- Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve/veya gelirleri yeni ikamet yerinde de ödenir.
- Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları mümkün olur.
- Maluliyet aylığı alan ve diğer tarafta ikamet edenlerin tıbbi kontrolleri, ikamet yerinin sosyal güvenlik kuruluşu tarafından yapılır.

Sosyal Güvenlik Anlaşması İmzaladığımız Ülkeler

	Ülke	İmza Tarihi	Yürürlük Tarihi
1	Almanya	30.04.1964	01.11.1965
2	Arnavutluk	14.07.1998	01.02.2005
3	Avusturya	12.10.1966	01.10.1969
4	Azerbaycan	17.07.1998	09.08.2001
5	Belçika	04.07.1966	01.05.1968
6	Bosna- Hersek	27.05.2003	01.09.2004
7	Çek Cumhuriyeti	02.10.2003	01.01.2005
8	Danimarka	13.12.1999	01.12.2003
9	Fransa	20.01.1972	01.08.1973
10	Gürcistan	11.12.1998	20.11.2003
11	Hırvatistan	12.06.2006	01.06.2012
12	Hollanda	05.04.1966	01.02.1968
13	İngiltere	09.09.1959	01.06.1961
14	İsveç	30.06.1978	01.05.1981
15	İsviçre	01.05.1969	01.01.1972
16	İtalya	08.05.2012	01.08.2015
17	Kanada	19.06.1998	01.01.2005
18	Karadağ	15.03.2012	01.12.2015
19	Kebek	21.11.2000	01.01.2005
20	KKTC	09.03.1987	01.12.1988
21	Kore Cum.	01.08.2012	01.06.2015
22	Libya	13.09.1984	01.09.1985
23	Lüksemburg	20.11.2003	01.06.2006
24	Makedonya	06.07.1998	01.07.2000
25	Norveç	20.07.1978	01.06.1981
26	Romanya	06.07.1999	01.03.2003
27	Sırbistan	26.10.2009	01.12.2013
28	Slovakya	25.01.2007	01.07.2013

27. İŞGÜCÜ ANLAŞMALARI

İşgücü/İstisna Akdi Anlaşması İmzaladığımız Ülkeler

1	Almanya	İstisna Akdi Anlaşması
2	Almanya	İşgücü Anlaşması
3	Avustralya	İşgücü Anlaşması
4	Avusturya	İşgücü Anlaşması
5	Azerbaycan	İşgücü Anlaşması
6	Azerbaycan	İşgücünün Karşılıklı İstihdamına Dair Anlaşması
7	Belçika	İşgücü Anlaşması
8	Fransa	İşgücü Anlaşması
9	Hollanda	İşgücü Anlaşması
10	Katar	İşgücü Anlaşması
11	KKTC	İşgücü Anlaşması
12	Kuveyt	İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma
13	Libya	İşgücü Anlaşması
14	Ürdün	İşgücü Anlaşması

28. İŞBİRLİĞİ ANLAŞMALARI

1	Azerbaycan	Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması
2	Bahreyn	Bakanlıklararası İşbirliği Mutabakat Zaptı
3	Endonezya	İşgücünün Geliştirilmesi Hakkında Mutabakat Zaptı
4	Gürcistan	İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması
5	İran	Bakanlıklar Arasında Mutabakat Zaptı
6	Karadağ	Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması
7	Kazakistan	Ortak İşbirliği Anlaşması
8	Kazakistan	Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri İçin Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması
9	Kırgızistan	Bakanlıklararası Ortak İşbirliği Anlaşması
10	Kırgızistan	Ortak İşbirliği Anlaşması (Bakanlığımız ile Sosyal Fon Arasında)
11	Makedonya	Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması
12	Mısır	İşgücü Alanında Teknik İşbirliği Protokolü
13	Moğolistan	Ortak İşbirliği Anlaşması
14	Romanya	Ortak İşbirliği Protokolü
15	Rusya	Bakanlıklararası İşbirliği Mutabakat Zaptı
16	Sırbistan	Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması
17	Somali	Bakanlıklararası İşbirliği Mutabakat Zaptı
18	Suriye	Ortak İşbirliği Anlaşması
19	Tacikistan	Ortak İşbirliği Anlaşması
20	Türkmenistan	Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması
21	Ürdün	Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması

IV. DIŞ İLİŞKİLER VE YURT DIŞ İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ VE YURT DIŞ BİRİMLERİMİZİN İLETİŞİM BİLGİLERİ

1. DIŞ İLİŞKİLER VE YURT DIŞ İŞÇİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Adres: Emek Mahallesi, 17. Cadde No:13 Pk: 06520 Çankaya/ANKARA
Tel: (312) 296 60 00 (Santral) Faks: (312) 215 23 12
E-posta: diyih@csgb.gov.tr

2. YURT DIŞ BİRİMLER

2.1. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müőavirliğı
Adres: Tiergartenstr 19-21 10785 Berlin - F.ALMANYA
Tel: 0049/30/278 96 850 Faks: 0049/30/278 96 858
E-posta: berlinmus@csgb.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataőeliğı
Adres: Heerstr. 21, 14052 Berlin - F.ALMANYA
Tel: 0049/30/341 53 95 Faks: 0049/30/342 42 04
E-posta: berlinats@csgb.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataőeliğı
Adres: Willstätterstr. 9, 40549 Düsseldorf - F. ALMANYA
Tel: 0049/211/4547846 Faks: 0049/211/179 57 75
E-posta: dusseldorf@csgb.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataőeliğı
Adres: Am Zehnthof 55, 45307 Essen - F. ALMANYA
Tel: 0049/201/79 33 40 Faks: 0049/201/78 47 79
E-posta: essen@csgb.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Kennedyallee 115-117, 60596 Frankfurt Am Main - F.ALMANYA

Tel: 0049/69/77 88 41 Faks: 0049/69/77 80 41

E-posta: frankfurt@csgb.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg - F. ALMANYA

Tel: 0049/40/448 09 366 Faks: 0049/40/448 09 355

E-posta: hamburg@csgb.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: An der Christuskirche 3, 30167 Hannover - F. ALMANYA

Tel: 0049/511/363 25 09 Faks: 0049/511/300 81 04

E-posta: hannover@csgb.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe - F. ALMANYA

Tel: 0049/721/85 77 87 Faks: 0049/721/84 719

E-posta: karlsruhe@csgb.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth - F. ALMANYA

Tel: 0049/2233/97 96 90 Faks: 0049/2233/767 32

E-posta: koln@csgb.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz - F. ALMANYA

Tel: 0049/613/132 94 832 Faks: 0049/613/148 03 365

E-posta: mainz@csgb.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München - F. ALMANYA

Tel: 0049/89/550 28 848 Faks: 0049/89/550 288 49

E-posta: munih@csgb.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Lotharinger Str. 25-27, 48147 Münster - F. ALMANYA

Tel: 0049/251/287 99 200 Faks: 0049/251/287 99 201

E-posta: munster@csgb.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Regensburgerstr. 69, 90478 Nürnberg - F. ALMANYA

Tel: 0049/911/26 01 66 Faks: 0049/911/409 92 93

E-posta: nurnberg@csgb.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Kernerplatz 7, 70182 Stuttgart - F. ALMANYA

Tel: 0049/711/166 67 530 Faks: 0049/711/887 86 299

E-posta: stuttgart@csgb.gov.tr

2.2. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Vaşington Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 2525 Massachusetts AVF Nw Washington, DC 20008 - ABD

Tel: 001/202/ 612 67 96

E-posta: vasington@csgb.gov.tr

2.3. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205- AVUSTRALYA

Tel: 0061/3/968 22 182 Faks: 0061/3/969 66 104

E-posta: melburn@csgb.gov.tr

2.4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Hietzinger Hauptstr. 29, A 1130 Viyana - AVUSTURYA

Tel: 0043/1/876 07 51 Faks: 0043/1/876 18 30

E-posta: viyana@csgb.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Senderstr 10, 6960 Wolfurt - AVUSTURYA

Tel: 0043/5574/62518 Faks: 0043/5574/62518

E-posta: bregenz@csgb.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Strubergasse 9, A-5020 Salzburg - AVUSTURYA

Tel: 0043/662/42 41 16 Faks: 0043/662/42 41 16

E-posta: salzburg@csgb.gov.tr

2.5. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Samed Vurgun Küçesi No: 134 Bakü - AZERBAYCAN

Tel: 0099/412/449 95 03 Faks: 0099/412/449 95 04

E-posta: baku@csgb.gov.tr

2.6. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 4, rue Montoyer, 1000 Bruxelles - BELÇİKA

Tel: 0032/2/513 31 28 Faks: 0032/2/514 07 48

E-posta: bruksel@csgb.gov.tr

Avrupa Birliği (AB) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Avenue des Arts, 36-38 1000 Brükselles - BELÇİKA

Tel: 0032/2/289 62 98 Faks: 0032/2/511 04 50

E-posta: abmus@csgb.gov.tr

2.7. BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ

Abu Dabi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Embassies Area, W59-02 /1, No:34, P.O.Box:3204, Abu Dhabi - UAE

Tel: 00971/2/441 32 11; 00971/2/410 99 15 Faks: 00971/ 2/ 441 33 12

E-posta: abudabi@csgb.gov.tr

2.8. CEZAYİR

Cezayir Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Ambassade de Turquie á Alger, 21, Villa Dar El-Quard, Chm. de la Rochelle, Blvd.

Col. Bougara Alger-16000 - CEZAYİR

Tel: 00213/21/230 004/60 Faks: 00213/21/ 23 01 12

E-posta: cezayir@csgb.gov.tr

2.9. DANİMARKA

Kopenhag Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Vestagervej 16, DK 2100 Kopenhavn - DANİMARKA

Tel: 0045/39/101 461-205500/200 Faks: 0045/39/201017

E-mail: kopenhag@csgb.gov.tr

2.10. FRANSA

Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 44, rue de Sevres, 92100 Boulogne - Billancourt - FRANSA

Tel: 0033/1/46 99 02 67 Faks: 0033/1/41 31 40 76

E-posta: paris@csgb.gov.tr

Strazburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: 10, rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg - FRANSA

Tel: 0033-3- 88 /37 14 27 Faks: 0033/3/885 29 709

E-posta: strazburg@csgb.gov.tr

Lyon Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: 87, rue de Seze, 69006 Lyon - FRANSA

Tel: 0033/4/782 63 003 Faks: 0033/4/782 63 003

E-posta: lyon@csgb.gov.tr

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 9, Rue Alfred Dehodencq 75016 Paris - FRANSA

Tel: 0033/1/42 88 98 45 Faks: 0033/1/45 27 28 24

E-posta: oecdmus@csgb.gov.tr

2.11. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag - HOLLANDA

Tel: 0031/70/362 02 82 Faks: 0031/70/362 01 17

E-mail: lahey@csgb.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam - HOLLANDA

Tel: 0031/10/414 40 52 Faks: 0031/10/414 40 52

E-posta: rotterdam@csgb.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer - HOLLANDA

Tel: 0031/570/61 13 94 Faks: 0031/570/61 95 54

E-posta: deventer@csgb.gov.tr

2.12. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Rutland Lodge, Knightsbridge SW7 1BW Londra - İNGİLTERE

Tel: 0044/20/758 15 988 Faks: 0044/20/759 169 11

E-posta: london@csgb.gov.tr

2.13. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Dag Hammerskjölds Vag 20, 115527 Stokholm - İSVEÇ

Tel: 0046/8/660 35 50 Faks: 0046/8/663 55 14

E-posta: stokholm@csgb.gov.tr

2.14. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Lombachweg 33, CH-3006 Bern - İSVİÇRE

Tel: 0041/31/351 06 29 Faks: 0041 (0)31/352 88 19

E-posta: bern@csgb.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: Weinbergstr. 65, CH- 8006 Zürich - İSVİÇRE

Tel: 0041/44/363 93 13 Faks: 0041/44/363 02 47

E-posta: zurih@csgb.gov.tr

BM Cenevre Ofisi (ILO) Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 28 B. Chemin du Petit Saconnex, 1209 Geneve - İSVİÇRE

Tel: 0041/22/918 50 89 Faks: 0041/22/734 08 59

E-posta: ilo@csgb.gov.tr

2.15. KANADA

Ottava Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 10 Lower Spadina, Suite 300, Toronto, ON M5V 2Z2 -KANADA

Tel: 001/416/ 5464466 Faks: 001/416/ 5464465

E-posta: ottava@csgb.gov.tr

2.16. KATAR

Doha Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Al-Katifiya Zone 66 Al Rabwa Street 310 Diplomatic Arca Dafna P.O.Box: 1977

Doha - KATAR

Tel: 00974/449 51 317 Faks: 00974/ 449 51 320

E-posta: doha@csgb.gov.tr

2.17. KAZAKİSTAN

Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Tashenov St. 3, 010000 Astana - KAZAKİSTAN

Tel: 0077/172/70 46 66 Faks: 0077/172/92 68 74

E-posta: astana@csgb.gov.tr

2.18. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: P.O.Box: 20627, Safat 13067 - KUVEYT

Tel: 00965/222 77 413 Faks: 00965/252 30 49

E-posta: kuveyt@csgb.gov.tr

2.19. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşa - K.K.T.C.

Tel: 0392/600 31 00 Faks: 0392/227 37 17

E-posta: lefkosa@csgb.gov.tr

2.20. RUSYA

Moskova Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: 7 Rostovskiy Peureulok 12 115127 Moskova - RUSYA

Tel: 007/926 797 64 34 Faks: 007/495/956 55 97

E-posta: moskova@csgb.gov.tr

2.21. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: P.O.Box: 94 390, Riyadh 11693 - S. ARABİSTAN

Tel: 00966/11/488 79 54 Faks: 00966/11/488 79 54

E-posta: riyad@csgb.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres: P.O.Box 70, Jeddah 21411- S. ARABİSTAN

Tel: 00966/12/665 48 73 Faks: 00966/12/ 665 22 80

E-posta: cidde@csgb.gov.tr

2.22. TÜRKMENİSTAN

Aşgabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres: Shevchenko No: 9 Ashgabat - TÜRKMENİSTAN

Tel: 0099/312/ 39 23 29 Faks: 0099/312/ 94 23 26

E-posta: askabat@csgb.gov.tr